

ŠKOLA

BOŽSKÉHO SRDCE PÁNĚ.

Měsíčný list pro lid katolický, zvlášť pro bratrstva v Čechách,
na Moravě a ve Slezsku.

S povolením duchovní vrchnosti

vydává

PLACIDUS J. MATHON,

kněz řádu sv. Benedikta.

Šestý ročník

1872.

V Rajhradě na Moravě.

Tiskem V. Burkarta v Brně.

Obsah.

~ ~ ~

	Strana		Strana
Pochválen buď Ježíš Krystus . . .	1	Šťastné tovarní město v Nizozemsku	60
Skála (báseň)	2	Svědění (báseň)	65
Pobožnost k B. Srdci P. a námitky proti ní . . . 2, 34, 70, 129, 161		Nejstarší způsob apoštolátu v novém rouše 73, 107, 174, 237, 370, 300, 325, 358	
Pozdravení které se bude říkat až do konce světa 5, 108, 133, 199, 231, 263, 295		III. Zpráva o slovanské misii ve Sp. státech v Americe . . .	89
Zprávy o uzdravení z okolí Do- broučského na přímělu P. M. Filipsdorfské	11	Vzkříšení (báseň)	97
Tanečníkům	14	Ze zápisků misionářů	116
Vlasti (báseň)	16	O zázračném uzdravení ve Strengách v Tyrolsku	118, 149
Katol.-politické spolky	17	Vídeňský žid	122
Psaní dítěte na P. Marii v Loretě	18	Nová škola při dvojím světle . .	124
Apoštolát modlitby	22	Bratrstvo ku svěcení dne svátečního	128
Kukátko	24, 51, 84	Odkud pak na tom světě tolik křížů?	145
Dvě družstva kněží: Živý růženec a zlatá koruna	31	Kolo času (báseň)	152
Na útěku do Egypta (báseň) . .	33	Sváteční den Matky Boží (báseň)	157
Verbovna apoštola modlitby 40, 65, 103, 169, 193, 225, 257, 289, 321, 353		Úcta sv. Cyrila k nejsv. Svátosti a Panně M.	158
Bděte a modlete se! (báseň) . .	46	Úmysly lásky	158
Vzorové apošt.: sv. Anežka . . .	47	Nešťastný . . . , . . .	175, 186
" sv. Blondina	78	Z jarních písní (básně)	182
" sv. Potamiana	81	Zajímavé upomínky z bohumilého života dřívějších křesťanů . .	183
" sv. Helena a dcera její Konstancie	98	Kain (báseň)	186
" matky sv. otců: Athanasia, Ře- hoře Naz., Ba- silia a Jana Zlat.	152	Konvertité v Americe	186
" sv. Olympias	163	Slza kající	187
" matky sv. Am- brože, Hilaria a jiných otců církv. té doby	207	Původ Filipsdorfu	188
" sv. Melania	329	Křesť. průpovědi v podobenstvích a obrazích	190, 221, 314, 352
" sv. Marcella		Duše B. Srdce obzvláště milá . .	210
		Zprávy o misii P. Fr. Xav. Wenigra 238, 276	
		Matka nejvěrnější	245
		Růžová zahrádka 248, 286, 301, 332, 367	
		Hospodin přijde	251
		O Jesuitech	344, 254
		Sv. Diomed, lékař	271

	Strana
Požár v Čikého	273
Poeta svatováclavská	380
Něco o misích mezi Slovinci	311, 282
O sv. Janu Nep. (báseň)	88
Paběrky času: Lakomost; pokro- čilost; loterie; temný středověk; skoumejte lékaři; dábloslužba naší doby; Bůh si nedá posmívati; ze Šakvic	19—22
" " Židé opět jímají Je- žíše; jen směle cír- kev kat. tupte, něco přece na ní uvázne; Lucovka; co to? utopilo se; mají sto chutí	63—64
" " Rozluštění otázky dělnické; dvojí váha; ovoce státní školy; Jesuité pa- liči; následky ital- ské svobody; Gari- baldi v Římě; kdy mluvil pravdu J. Brunet?	95—96
" " Na koho přijde pak řada?	128
" " Moc svědomí; katol. tisk v Americe; také jsou v tom Je- suité?; chtějí zed- náři zrušiti jen křesťanství?; pod- vodník	160
" " Procesí; Jesuité ven; kdy by se to stalo za našich; arcivévoda Karel; vhodná modlitba; náhoda či řízení B.; jen hrajte v karty	192

	Strana
Paběrky času: zveleb bohoslužby; Cesty milosti; škandál	223
Drobnosti: Sedm smutných sobot do roku; o Filipsdorfu; o bratrstvu nejsv. Svá- tosti (benedikt.)	61—63
ze Slováků; zpráva z Podskalí; cena otče- náše; modlitba před a po jídle; velikost kat. chrámů v Evropě; ja- kým jazykem budeme mluviti v nebi?; biskp. sídla v sev. Americe	94—95
" O podivném uzdravení v Hradisku	213
" O nové víře	213—220
" Bratrstvo nejsv. Svá- tosti oltářní pod ochra- nou sv. Benedikta	223
" Vyslyšení modlitby	254
" Čas vše méně i časy	288
" Katolíci pozor!	319
" České knihy; naše vojska	351—352
Jméno Panny Marie	305
Matčina přímluva	307
Ježíš Kristus jest pravý Bůh	308
Lev sv. Gerasima (báseň)	337
Spolek křesť. matek	338
O svěcení neděle	342
Jak mohou svatí o našich potře- bách se dozvědět	359
S cesty Ježíšek přichází	362
Klenoty (báseň)	373
Úvahy na začátku roku církevního	374
Osudy bratrstva karmelitánského v Solnici	377
Sv. Josef, mocný přímluvčí	383
Naše časopisy	383
Úmysly měsíc. a jiné zprávy na obálce každého čísla.	

ŠKOLA

JMJ

Božského Srdce Páně.

Ročník VI.

Leden 1872.

Číslo 1.

Pochválen buď Ježíš Kristus!

„Až na věky, amen,“ doufám že všichni naši čtenáři upřímně odpovědí. S tímto pozdravením přichází „Škola“ k vám (činí to jinak než ostatní školy, do kterých žáci musí sami choditi) na začátku roku a s ním přináší všem blahopřání, blahopřeje jednotlivým čtenářům — svým žákům — rodinám, obcím a celé naší milé vlasti tak mnoho zkoušené a v mnohém ohledu týrané. A myslíte, že v tom pozdravení nespočívá veškeré blaho? že když se skutkem pozdravuje náš Spasitel, nebudeme šťastnější? Písmo sv. dí, že na ničem dobrém neschází milující Boha, totiž těm, jenž skutkem prokazují Kristu Pánu čest; a pakli to není pravdivo, odkud má nám kynouti blaho vezdejší a věčné? Většina světa sice již dávno nevěří slovům Božím a vyhledávají své pozemské štěstí jinde, než kde nám ho Bůh přislíbil, ale našli ho? Pomohli bídě ta rozličná ministerstva a státnické operace (jak říkají), ty četné továrny a sladovny a pivovary, když lid uvnitř jest prost křesť. ducha, když rodiny jsou rozviklány, když hřích a nepravost hlodají na živné síle národů, když marnivost, labužnictví a tělesné chtíce ty nejtěžší daně ukládají a hned i vybírají? Co pomáhají všechny obchodnické spolky, banky, sněmy, rozmanité vzletné články polit. novin, všechny zábavné i nezábavné schůze a polo- i celopolitická stolování a zdravice, všechny opravy vojska a financí, když národ uvnitř jest těžce nemocen, v rozepři s Bohem a jeho zákony? Nemíním, že by to uvedené počínání si t. zv. oblažitelů národů bylo naskrz zlé, ale marně že je tvrdím, pakli že to nejhlavnější schází — náboženství, **živé křesťanství**. Nechejme ostatním, aby dle svého smyslu pracovali na štěstí národa, „Škola“ chce též na tom poli pracovati, ale v základech — posvěcování jména Ježíš a proto volá hned na počátku roku hodně hlasitě:

Pochválen buď Ježíš Kristus!

S k á l a.

Hle! v širém moři strmí skála
Již dva tisíce skoro let;
Ta nezvratná vždy stejně stála,
Ač zdá se křehká na pohled.

Již mnohou bouří přetrvala;
Jí žádnuá nehne vichřice,
A tiše veždy odolala,
Nechť zuřily vše vzteklice.

Když moře dlouho klidné bývá,
A buřan žádný neděsí:
Tu na skále hned náplav lpívá,
A hmyz se mnohý přivěsí

Když ale mořem zmítá bouře;
A skála jest jak obita,
Když všecko proti ní jest v zpouře:
Pak vyční z novu obmyta.

Tu Stříboh zří a buřčové,
Jak vrch se skály rozšířil;
J vyznávají — červíčkové:
Ej! kdo by to byl uvěřil?

Pobožnost k Božskému Srdci Páně, a námitky proti ní.*)

Milý příteli!

Již po třetí upomínáš mne v listech svých o slíbené pojednání. Dávno již bych poslal je, ale pro věci rozličné jsem odkládal. Nyní však již ti je posílám -- s tou však výminkou, že ozbrojíš se při čtení něco trpělivostí, bys udržel napnutou pozornost. Jinak sotva lepšího výsledku se dočkám, než tehdy v létě, když jsem ti o tom ústně vykládal, a načež tys mi odvětil, že nezbavil jsem tě přece tvých pochybností a nevyvrátil tvých námitek.

Poslednější z nich byly ovšem takové, že třeba důkladnějšího u nich věc rozebrání, než tehdy pro krátkost času se státi mohlo. Měl jsi mi je napsati; myslím však, že tak trochu se pamatuju na ně ještě, a proto, abych nevynechal žádné, hned si je napíšu. — Mluvílo se o „Škole Božského Srdce Páně,“ a tobě nelíbil se

*) Dle Dra. Jos. Jungmanna, profesora na universitě v Inomosti.

tento název u časopisu jinak dobrého pro lid i praktického. Vytýkal's, jako i jiní toho činí, a ne-laici, že jmeno to zavání pobožnůstkářstvím a klášternictvím, a odstrašuje čtenářů vzdělanějších. Trvám, že nyní, co časopis ten sám čteš, k jinému jsi přišel náhledu. Tehdáž však za řeči přišli jsme také ze „Školy Bož. S. P.“ na stejnojmennou pobožnost k B. Srdci Ježíšovu, kterou „Škola“ hned v prvních*) ročnících svých vřele doporučela. A ty jsi mi pravil, že nemůžeš býti nakloněn pobožnosti, která v ničem nezdá se pozůstávati, než v pouhém pobožném citlivůstkářství a přepjatosti. Ženám, najdou-li zalíbení v ní, může prý se dovoliti, od mužův ale jí požadovati nelze. Ostatně prý to jest pobožnost z brusu nová a zakládá se na zjeveních soukromých a viděních řeholnice, třeba ovšem velmi nábožné. A také nedá se, pravil's, s výsledky vědy přírodní srovnati výrok spisovatelů oněch mravocvičných, kteří o tuto pobožnost se zasazují, tvrdíce, že Srdce tělesné jest vlastně sídlem a nástrojem lásky. Však nehledě ani k této nezprávnosti přírodoskumné, raději prý vzýváš a klaníš se celému Spasiteli, než jenom Srdci jeho. „Mimo to,“ skončil jsi takměř nevrle, „když otevřeme nějakou tu knihu modlitebnou k uctění Srdce Ježíšova, anebo jiný mravocvičný o tom jeduající spis, všude skoro postavili místo Ježíše Krista Srdce jeho, jakoby každé jiné tajemství naší sv. víry vzniklo z představy o Srdci Ježíšovu, jakoby každé dosavadní cvičení se v životě křesťanském učelo se proměnití v uctění tohoto Božského Srdce anebo před ním ustoupiti.“ —

Nuže, jsou to tvoje námitky, a zdaž jsem si je všechny pamatoval? Aspoň se mi zdá, že podstatné žádné jsem nevynechal. Toliko ona místa jsem zde neopákoval, která z rozličných knih si's poznamenal, jakožto „tuze zvláštná a podivná.“ Některá z nich, pamatuješ-li se, sdělil jsi mi však v listě svém předposledním. Později i o těch se zmíním, co dlužno o nich souditi.

A teď nehněvej se, řeknu-li ti zkrátka, co pravil jsem hned tenkrát v létě: většina tvých námitek proti pobožnosti k Božskému Srdci Páně v tom jenom se zakládá, že tuto pobožnost jsi dobře nepochopil. Nechci tím nikterak říci, že vinou vlastní. I čti tedy o tom dále trpělivě. Začínám pak již s vysvětlením, co pod „Srdcem Ježíšovým“ se má rozuměti a proč ctíti je máme obzvláštně.

I.

Co pak si myslíš při tom, když kněz při zpívané mši sv. zpívá: „sursum corda“ — „vzhůru srdce!“? Sv. Augustin pomyšlil si tu vždy na výrok Páně: „Kde poklad váš jest, tam bude i srdce vaše.“ A v jednom kázání svém takto vysvětluje lidu ta slova Páně: „Člověk nemůže jinak, on musí mysliti na svůj poklad, a jíti za ním v jistém smyslu. Leží-li zakopán v zemi, táhne za sebou k zemi též srdce; uschován-li je v nebi, tam také za ním srdce pílí. Kdo tedy chceš, by srdce tvé tam nahoře bylo, postarej se, by tam, a jenom tam, bylo také, co miluješ; a zůstávej, třeba ještě dle těla svého na zemi jsi dlel, srdcem svým u Krista. Církvi předešla hlava její: křesťanu předcházeti má srdce jeho. Neboť tam každý dostane se, kam před ním spěchá nyní srdce jeho.“ **) Trvám, že nemusím tě zde varovati, abys, kde sv. Augustin mluví o „srdci,“ neb při tom církevním „sursum corda,“ myslel na tělesný ústroj v prsou, který „srdcem“ jmenujeme. A což v té vznešené básni

*) Roč. I. str. 19., 60., 204 a j.; roč. II. str. 23., 189 a j.; roč. IV. v každém čísle.

**) Aug. serm. 86. al. de div. 43.

„jednota a různost“ *) bral si na radu snad jejího pěvce Fr. Douchu, aby ti vysvětlil, co „rozuměl tím „srdcem,“ když tato, jak sám vyznals, překrásná napsal slova:

Kněz vážný, vstoupiv do svatyně k stánku,
Posvátný počal obřad. Z útroby
Služebné jasný zavzněl míru hlas:
„K oltáři vejdu Hospodinovu!“
I vznášela se věstitelka **srdce**,
Modlitba vroucí, k nadpozemské výši,
Ke stupňům světlým odvěčného trůnu,
Když ruce vznes' a slovem zvolal přímým:
„Ty, jenžto z vyvolených **srdcí živých**
Věčný své strojíš velebnosti stánek,
Pokorným přispěj prosbám na pomoc . . .!“

Znamenáš zajisté, že nemožno tu mysliti při tom slově „srdce“ na ústroj tělesný téhož jména, ale že se rozumí zde ovšem něco jiného. Má tedy slovo to dva významy. V prvním, vlastním významu svém značí onu veliký dutý sval, který v prsou člověka svým ustavičným se roztahováním jako pumpa nějaká krev v oběh uvádí skrze žíly a tepny celého těla. V druhém, přeneseném neb obrazném významu svém značí však něco od tohoto tělesného srdce zcela rozdílného.

Ovšem, kdybys se tě zeptal, co jest to, „to od srdce tělesného zcela rozdílné,“ nejspíše bys si sobě vyprosil lhůty k odpovědi. Pomohu ti v tom, dovolíš-li, a řeknu ti, jak by asi zněla ta tvá odpověď. Řekl bys nejspíše, že ono „od tělesného srdce zcela rozdílné,“ jež myslíme užívajíce slova „srdce“ v druhém, obrazném svém významu, značí to v nás, čím milujeme a nenávidíme, doufáme a se bojíme, smutníme a se radujeme; v čem sídlo své má bázeň a zmužilost, dychtění a lítost, stud a hněv a outřpnost a trud a starost, opovrhování i obdiv. Jest to řiditelem a určovatelem našich skutků, pramenem našich přání a úmyslů, osnovatelem a strážcem plánů našich i záměrů. Jest to rozhodčí náš v pokušení buď pro neb proti Božímu přikázání, pro dobro neb zlo, jež oboje činí, neboť v něm sídlí i nepravost i cnost.

Jsi srozuměn s tímto vysvětlením? Abych ti to ještě pochopitelnějším učinil, musil bych uvéstí nyní více příkladů, v nichž bys tento široký a obsáhlý význam toho slova, jak jsem jej udal, skutečně našel. A nebylo by to těžké udati takových příkladů počet veliký ze všech století. Neboť každého času a v každé řeči má slovo „srdce“ tento dvojitý význam. A proto myslím, že místo mnohých příkladů dostačí ti jediná myšlénka, kterouž vyřkl Jindřich Suso, *) rozjímaje, jako sv. Augustin, svrchu pravená slova církve: „Vzhůru srdce“ „sursum corda.“ Překrásně užívá tu slova „srdce“ v druhém významu sedmkrát. Píše zbožný dominikán tento: „Když při mši sv. zpívám ona slavná slova: Sursum corda! vždy v myšlenkách svých vyjímám srdce své a srdce lidí všech a přemítám, jaké radosti a útěchy, jaké lásky a pokoje ti požívají, kteří srdce své dali jenom Bohu; co však škody a utrpení, co bolesti a nepokoje přináší otrokům svým láska pomíjející. I volám tu roztouženě k srdci svému a k těmto všem, po celém oboru zemském: Nuže, vy srdce zajatá, ven, vzhůru z těch těsných vazeb lásky pomíjející! Vzhůru ze smrti hříchů, vy srdce spící!

*) Blahověst 1870 str. 262.

**) M. Diepenbrock: „Heinrich Suso's Leben und Schriften.“ 2. Aufl. S. 20.

Vzhůru z vlažnosti života líného a rozpustilého, vy srdce zhýralá! Vzhůru a zcela zpět k Bohu milostivému! Sursum corda!“

Má tedy, ještě jednou to pravím, každý člověk dvě „srdce,“ jež od sebe jsou zcela rozdílná: viditelné, tělesné srdce, a neviditelné. První není než nástrojem oběhu krve: druhé jest sídlem lásky, a cítění všeho i dychtění, jež není pouze smyslné. Prvé tiše zůstane po smrti státi a rozpadá se s tělem ostatním v hlínu; druhé neběře zkázy, ale zůstává na věky. Prvé společné máme se zvířaty; neviditelné to srdce však mají, byť ne zcela v tom způsobu jako my, i čistí duchové, andělé a Bůh sám.

Jednu jen ještě poznámku, a tato první má myšlénka jest ukončena. Při čtení ti bezpochyby přišlo na mysl, že totéž, co znamená „srdce“ v druhém významu svém, vyjadřuje se i slovem „mysl,“ tytéž i slovy „mysl,“ „rozum“ neb „smýšlení.“ Ovšem, častěji však užívá se slovo první: „srdce.“

Prozatím s Bohem! Příště bude psáti více

Tvůj upřímný N.

Pozdravení, které se bude říkat až do světa skončení.

Každého roku putuje množství křesťanů do zaslíbené země, do Palestiny, aby tam spatřili ta pamětihodná, posvátná místa — a nedávno tam také jistý nábožný křesťan, jak sám vypravuje, putoval. V Palestině bylo mu jeto na arabském koni, na němžto se šťastně dostal na suchopárnou, skalnatou horu. Tady jelo se po rovině dále a netrvalo to dlouho, objevilo se úzké údolí, ve kterém potůček tekl a hrčel tak, jakoby nabízel vodu svou poutníkům k občerstvení.

Kůň velkým horkem a jízdou umdlený byl by se napil rád, ale tekoucí voda vymlela ve vápenité a kamenité půdě strážku na stopu hlubokou, pročež kůň svým krkem nataženým nemohl k vodě dosáhnouti. Ubohé zvíře vědělo si pomoci; kleklo jako velbloud na přední nohy, dosáhlo krkem k vodě a pilo podle žízně a chuti. (Chce-li kdo od Boha milosti dosáhnouti, musí se též ukloniti a pokořiti.) — Nápotom jelo se dále; pahorky po stranách z očí poutníků mizely, údolí čím dál tím více se šířilo, až tu pojednou na svahu táhlého návrší bylo viděti město. V něm jsou domy tak stavěny, že ze zadu o skálu se opírají, ano skála ta slouží jim za zadní stěnu někde a jinde jest udělána komora do vylámané skály. — V tomto městě, asi 3 hodiny severozápadně od hory Tábor jest prostranný klášter Františkánů. Klášterní kostel jest pěkný a v něm se sestupuje po schodech dolů do komnaty ve skále, kde mnoho lamp hoří a kde u veliké tichosti a s vroucí nábožností muži i ženy klečí. A mnohý již zul dříve střevíce své a nechal je venku před tou komnatou (vlastně kaplí) ležeti, protože mu bylo toto místo velice svaté. A ani jeden člověk, když do tohoto místa vstupuje a z něho vychází, neopomene na zem se vrhnouti a zem líbat. Sem na toto místo přicházejí křesťané z daleka, přicházejí takřka ze všech dílů světa a tu se modlí velmi nábožně a srdečně. Což pak má toto místo zvláštního do sebe, aneb co pak se v něm znamenitého přihodilo? Co myslíš čtenáři?

Neschází již mnoho a bude tomu 2000 roků, co tam jedna chudá panna bydlela. Jsouc jednoho času samotna, viděla v jasnosti nebeské vycházeť anděla. Místo, na němž měl anděl státi, naznačeno jest sloupem v té komnatě čili kapli postaveným. Anděl přinesl jí poselství a řekl:

Zdrávas Maria.

Tato slova, která byl anděl promluvil k Marii v té komnatě v Nazaretě, dosáhla velikého ohlasu, neboť se po celém světě mocně ozývají a dnem i nocí bez přestání se vyslovují. Mnoho milionů jazyků lidských opakuji to, co anděl Páně řekl Marii. A jako v každém okamžiku z umírajících těl lidských duše vycházejí a do věčnosti vstupují, taktéž v každém okamžiku vychází z úst lidských to pozdravení andělské a vstupuje vzhůru k nebi. — Když v katolických zemích dítě bývá křtěno a ve jmenu jeho kmotři slibují víru a říkají „Otčenáš,“ tu hned také přidávají „Zdrávas Maria.“ A když dítě začne mluvit, bývá cvičeno v modlení a brzo se naučí říkat „Zdrávas Maria.“ Dítě zraje a se sesílí a ono několikrát za den takto se modlí. A člověk věkem dospělý mnohokrát ve svém životě modlíval se „Zdrávas Maria,“ a když umírá, slyší ještě, jak okolostojící neb klečící modlí se „Zdrávas Maria.“ Když pak již ducha byl vypustil, modlí se příbuzní a sousedé při jeho mrtvole „Zdrávas Maria“ — modlí se totéž na růženci, když ho k hrobu doprovázejí. A lidé budou se to modlití ustavičně a to tak dlouho, dokud bude trvati církev katolická, to jest až do skončení světa. Když pak již svět ze svých základů se vyšine, když znamení Syna člověka na nebi se ukáže a obyvatelé země plni hrůzy a zoufalství budou volati: „Hory padněte na nás a přikrejte nás,“ — ještě tenkrát bude se z úst nesčíslných, bohabojných křesťanů ozývati „Zdrávas Maria!“

Nuže kdo jest Maria, která bývá ustavičně pozdravována a ctěna? A slušná-li to věc, aby stvoření bylo tak velice váženo a ctěno? Dříve, než na to dám odpověď, uvedu sem něco jiného a sice jak následuje:

Slunce právě na západě zašlo. Jakby to bylo, kdyby více se nám neukázalo a již nikdy více nám nesvítilo? Toťby museli lidé všude svíce a lampy rozsvítiti, umělci, řemeslníci a dělníci museli by při olejovém světle všecnu práci konati; než takováto práce špatně by se jim dařila. Také mnoho nehod a neštěstí přihodilo by se pracujícím. A kdyby někdo chtěl na svém poli při rozžaté pochodni něco pracovati, mnoho by tam nepořídil a pak co by mu to bylo platno? Když rostliny nepřijímají do sebe žádného světla a tepla, zblednou, zvadnou a zahynou. A to by tak bylo, kdyby slunce nevycházelo a více nesvítilo. Ano, bez slunce nic by nám na zemi nerostlo, všude bylo by jen studeno a zimavo. Zvířata a lidé hynuli by zímou a hladem a jeden po druhém by umíral. Celá naše země vypadala by jako nějaký tmavý a pustý veliký hřbitov, na němž by věčná zima panovala, též i věčná noc.

Hle, kdyby to na zemi tak daleko bylo přišlo, — ale ještě ne tak docela, neboť by ještě všecko nezhybnulo, a ještě mnoho lidí ostalo by při životě, avšak poslední jiskra naděje by jim zmizela, — a tu najednou tam za horami počalo by se rozbřeskovat, tak jakoby daleko za lesy oheň doutnal, — čím déle tím více se to bělá, — již rudá záře po nebi se rozprostírá, — blankyt nebeský dělá se pořád světlejším, jasnějším — a konečně ukáže se zase to krásné slunce v plné své záři; — o Bože, jaké radování a plesání nastalo by mezi všemi lidmi! Tisíce a tisíce lidí obraceli by zraky své na východ, mnozí, ano mnozí, kteří nemyslili jináč, než že musí bídně zahynouti, padli by si okolo krků, radosti a pláče nebylo by konce a všickni by volali: „Bože dobrotivý! díky tobě! Již jsme zachráněni, jsme vysvobozeni!“

Zajisté kdyby slunce nevycházelo a nesvítilo, smrt a záhuba přišla by na všecky; pročez není se co diviti, že pohanští národové byli toho domněni, žeby slunce bylo bohem, také se slunci co bohu klaněli. Ovšem ono uení bohem, ale jest tím pramenem, kterýmžto Bůh na nás a na všecky tvory země vylévá světlo, teplo, život,

zrůst a barvu; také jiné radosti tím samým popřává nám. Proti tomu nebudeš milý čtenáři ničeho namítati. — Což ale kdyby na světě bylo takové stvoření, skrze které by Bůh lidem veškeré osvícení a vzdělání, veškerou časnou a věčnou blaženost seslati ráčil, (tomuto stvoření nesměli bychom se arci klaněti, neboť klanění-se přináleží jedině Bohu) — zdaž bychom nemuseli z něho veliké míti potěšení? A bylo-li toto stvoření rozumem obdařené a svolilo-li samo na to, aby Bůh skrze ně seslal lidem vykoupení a spasení, nebylo by to slušné, abychom je ustavičně ctili a velebili? Zkrátka řečeno: Světlo světa, spása světa a všech lidí jest Ježíš Kristus, a stvoření to, skrze které Bůh Spásitele na svět seslati ráčil, jest Panna Maria. Maria jest tedy matkou Spasitele, matkou Pána nejvyššího, Krále všech králů. O ní proroci pro-rokovali a ji předoznámili. — Vším právem sluší se Pannu Marii pozdravovati, vším právem náleží se říkati: „Zdrávas Maria!“ *)

Anebo ti to milý čtenáři ještě jináče vysvětlím. Hle, ty jsi rolníkem a máš hospodářství, máš úrodné pole neb úrodnou zahradu. To pole dalo ti hojnost obilí, které ti sype až k podivení. Řei, nebudeš z toho pole míti radost? Nebudeš si ho za mnoho vážit? — Aneb tys jsi dělníkem, na př. pracuješ co havíř v šachtách. Jaké neštěstí bylo by to, kdyby ti v té hlubině dole pod zemí světlo zhaslo a tma tebe obklopila? — hrozná ouzkost přišly by na tebe. Řei, nebudeš si světla nade všecko tam vážit a nebudeš svítily, z které jde světlo, velice si všímati, ji šetřiti a opatrovati? Aneb ty jsi co dobrý křesťan lítostí pohnut, aneb máš nějaké trápení, i pohledneš na kříž a cítíš hned velikou útechu v srdci svém, — aj, nebude ti kříž, tento nástroj našeho vykoupení, vždy znamením svatým, drahým a vzácným? A nebudeš ho v uctivosti míti? Jestli tedy ctíš svatý kříž, na kterém trpěl Pán Ježíš, jedná-li katolický křesťan neprávě, když ctí matku, která nám Spasitele světa porodila, i která napotom pod křížem stála a bolesti kříže s Ježíšem trpěla? A jestli má havíř svítlnou svou, z které jde světlo, ve vážnosti, nemá-li ve vážnosti a šetrnosti býti ta, z které světlo světa vyšlo a podle lidské přirozenosti počátek svůj vzalo? A pakli rolníkovi jest pole, z kterého běře hojnou úrodu a výživu pro celou rodinu, velmi drahou a vzácnou věcí, neměla by nám býti drahá a vážená ta, z které chléb života věčného se nám zrodil a pramen velikých milostí pro všechny se vyprýstil? — Vším právem sluší se tedy Pannu Marii ctíti, ji ve vážnosti míti a říkati: „Zdrávas Maria.“ Toho také neopomíjejí miliony a miliony křesťanů; oniť Pannu Marii mají ve vši uctivosti, oni ji laskavým a plesajícím srdcem často pozdravují a „Zdrávas Maria“ říkají. Myslíš snad čtenáři, to že není věc pravá, slušná a patřičná? Jen čti a rozejímej o hořkém utrpení a bolestné smrti Pána Ježíše, aneb vezmi modlitebnou knihu a v ní říkej křížovou cestu i uvidíš, že Maria, tato nejmilejší matka Kristova, také při tom trpěla, ano náramně mnoho trpěla. Hle, když slyšela, co se ve čtvrtkách před velikonočí v Jerusalemě stalo, spěchala tato dobrá, láskyplná matka k domu Pilátovu a tu spatřila syna svého znectěného, zmrskaného a truím korunovaného. Ach, veliká to bolest pro její mateřské srdce. Hned na to musela patřiti, jak její jediný a nejmilejší syn kráčí z města k popravišti, sám nesa nástroj smrti své, přetěžký kříž, nesa jej na ramenou svých. Za ním hrnul se zástup židů a biřičů, a ti všickni tropili si posměch z nevinného Ježíše. To viděla Maria a plačíc hořké slze

*) Pro ty, kteří v Ježíše, Boha a Pána našeho a ve vykoupení světa nevěří, pro ty nestojí toto vysvětlení, žeby se Maria měla ctíti a pozdravovati. Nyvěrci ti nic nedbají na události staro- a novozákonní, tedy ani na zjevení náboženství. Každý z nich dělá si svou víru.

prolévala. Když pak u kříže opodál stála a na Ježíše ku kříži přibitého a krvácejícího patřila, tu pocítila hrozný zármutek, pocítila bolesti nevýslovné. Patřila vzhůru a oko její setkávalo se s blednoucím okem Kristovým, patřila vzhůru a ráda by Synu svému nejmilejšímu v trápení ulehčila, avšak nemohla. Patřila dolů k zemi a tu viděla se obklopenou zuřivými nepřáteli, jenž se Kristu rouhali a jej tupili. Tenkrát veliké ouzlosti a bolesti pronikaly srdce její, ani mluvit nemohla, toliko proud slzí cedil se jí z očí. —

O jak smutná a žalostná — byla ta matka milostná — pro Syna jediného; jejížto srdce žalostné, — zarmoucené a bolestné — prorazil meč s obou stran.

Ano, ostrý meč probodl srdce její; co tenkrát přetrpěla, to jest nevýslovné. Všecky rány bolestného bičování Ježíšova, trnová jeho koruna, hřeby a kopí, to všechno pronikalo mateřské srdce její tak, jakoby to sama musela snášeti. V pravdě, Panna Maria stala se mučenicí, ba ona trpěla jest více všech mučeníků, neboť pohled na Ukřižovaného, jenž sílil mučeniky v trápení jejich, ten právě mučil srdce její, bodal srdce její. Pro tu příčinu nazývá svatá církev Marii královnou mučeníků, také ctí sedmero bolestí Panny Marie, neboť se na ní vyplnilo, co nábožný Simeon z vnučnutí Ducha svatého předpověděl řka: „A tvou vlastní duši pronikne meč, aby atd.“ (Luk. 2, 35.) Ano, Panna Maria jest ta žena zaslíbená (I. Mojž. 3, 16.), mající potříti hlavu hada a smrti Syna svého pod dřevem kříže vynahraditi, co byla Eva zavinila pod dřevem ovocným. Ona při umučení Syna svého trpěla hrozná muka, hrozná bolesti, — a kdo byl toho příčinou? My lidé, — ano, my jsme zavinili trápení a bolesti Kristovy, tedy i její trápení a její bolesti, — a ačkoliv nás muka její nemohla vykoupiti, předce snášela je k vůli nám a z lásky k nám. Tedy vším právem povinni jsme Marii, bolestnou matku ctíti a milovati, — povinni jsme ji odprošovati a každého dne říkati: „Zdrávas Maria.“ — O křesťane, snad poznáš, že toho zasluhuje Panna Maria od nás, abychom jí často přinášeli a jí obětovali ten nepatrný dárek, totiž toto nábožné pozdravení. Aneb snad u sebe myslíš, žeby na to nemile patřil Bůh, — snad Bůh Otec, snad Bůh Syn neb Bůh Duch svatý?

1. Bůh Otec poslal knížete svého před trůnem velebnosti Božské stojícího, — poslal anděla Gabriela k Marii, aby jí vyřídil pozdravení — totiž to, kteréž my křesťané tak často říkáme. To se nikdy ještě nestalo, aby Bůh k ženě poslal anděla. Bůh poslal anděla Abrahamovi, Jakubovi a Gedeonovi, pak třem mládencům v peci ohnivé, pak Zachariášovi a sv. Josefu, též apoštolu Petrovi v okovech; ale ženě neposlal nikdy žádného, jedině Marii v Nazaretu. A ani tomu nejspravedlivějšímu člověku neprokázal Bůh té cti, aby ho dal pozdraviti; tuto velikou a neobyčejnou čest prokázal jedině Panně Marii. Nyní mi pověz, milý křesťane, zdaliž pak to bude Bohu milé, když i my Pannu Marii uctíme, aneb to bude Bohu snad milejší, když jí žádné cti neprokážeme a ji ani nepozdravíme? Aj, nemáš-li z toho radost, když ten, kterýž jest u tebe v lásce a vážnosti, bývá od jiných ctěn a pozdravován? A netěší-li to matku, když lidé jejího syna v kněžské důstojnosti postaveného ctí, si ho váží a jej pozdravují? Právě tak jest u Boha Otce, On chce též, aby ten, koho miluje, koho poctil a velkou důstojností obdařil, byl vůbec ctěn a vážen. —

2. Aneb snad Bůh Syn bude proti tomu, že ctíme jeho matku?

Ježíš Kristus vstoupiv na nebesa vzal se sebou tělo lidské, tedy také srdce lidské, a co jest v srdci lidském nejkrásnějšího? Láska a úcta k matce dle čtvrtého prikázání; tedy i to vzal Pán Ježíš se sebou na nebesa. A on, jenž vyhledával —

jak sám praví — čest Otce svého, zdaliž nebude vyhledávati čest matky své? I co bys soudil o synu, který, když se stal králem, na svou chudou matku zapomíná a jí si nevšímá? Může-li tedy Ježíš Kristus, jenž vládne na nebi i na zemi, zapomenout na svou přemilou matku a může-li mu to býti lhostejno, ať se jí čest děje neb neděje? A když jsi byl křesťane u stolu Páně a se s Pánem Ježíšem docela spojil, tehdaž i Maria, matka Ježíšova, stala se tvou matkou; jestliže bys ji předce nechtěl ctíti a pozdravovati, tím dával bys na jevo, že jsi tělo Páně nehodně přijímal, proto že duch Syna, totiž jeho láska k matce, nebylaby v tobě. Ostatně zbytečná starost, — ba často i pokrytství — bývá to u mnohých lidí, když činí námitky, že prý se uctěním Panny Marie Pánu Ježíši náležitá úcta ujímá aneb skrácuje. Tacíto lidé mají starost ale o něco jiného, totiž o to, aby nemuseli mnoho náboženského kouat, neboť vzdávající někdy Bohu a Ježíši Kristu čest, bývají netrpělivi a mají při tom dlouhou chvíli. Kdyby to mělo býti po jejich vůli, tedy by chtěli a si přáli, aby se i ctění Boha a Ježíše Krista co nejvíce skrátilo neb zanechalo.

3. Aneb Duch svatý bude proti tomu, že ctíme a pozdravujeme Pannu Marii?

Kdyby slunce mělo rozumu jako má člověk, myslíš, žeby bylo proti tomu a žeby žehralo na to, kdybys tu nejkrásnější květinu, ana vzrůst, barvu a sličnost dostala od slunce, — obdivoval a z ní měl velké potěšení? Právě jest Maria tou nejkrásnější květinou v pokolení lidském, ona jest velmi krásná jako cypřiš na hoře Sion, jako palma vyvýšena, a jako štěp růže v Jerichu. (Ekleziast. 24, 18. 19.) Ona jest velmi sličná a líbezná před Bohem pro tu neobyčejnou svatost, jakouž byla duše její obdařena od Ducha svatého. Bude tedy Duch svatý proti tomu, že ctíš tu, kterou On sám ozdobil a podivným způsobem posvětil, a to tak posvětil, že se žádná duše lidská k ní přirovnati nemůže? O křesťane, jen pozdravuj se vší ochotností a radostí Pannu Marii a často říkej „Zdrávas Maria!“ Tím nechybíš, — tím neurazíš ani Boha Otce, ani Boha Syna, ani Boha Ducha svatého. Naopak bylo by to věru podivné křesťanství, kdyby se křesťanům zabraňovalo pozdravovati tu, kterou anděl a kterou sám Bůh pozdravil a poctil. V jednom liturgickém spisu, jehož počátek saháti má až do časů sv. apoštola Jakuba, čteme toto: „Oslavujme památku naši nepoškozené, nejdůstojnější a požehnané Paní Marie, matky Boží a povždy panny, — a též všech svatých a spravedlivých, bychom na jejich přímluvu milosrdenství dosáhli.“ Napotom následují slova pozdravení andělského Také svatý Athanáš a sv. Jan Zlatoustý i jiní uvádějí výslovně pozdravení andělské, kterýmžto Pannu Marii pozdravovali. Ve spisech svatých otců církevních nalezneš mnohá uctění a mnoho chvalořečí na Pannu Marii. Chceš-li o tom něco čísti, zaopatř sobě knížku: „Život a pocta nejblahoslavenější Panny Marie, dle Silberta od V. Pešiny, kanovníka v Praze.“

Ale mohlyby někdo z těch, jenž nejsou naší víry, proti tomu námitky dělati a říci: „Proč pak v svatém písmě nestojí, že máme Marii ctíti a pozdravovati a proč se tam nikde nedočteme, žeby apoštolové a první hned křesťané byli se modlívali: „Zdrávas Maria?“ Dej na to odpověď a řekni, jak se to srovnává? Poslyš tedy.

Panna Maria dosáhla stáří okolo 60 roků a známa byla se všemi čtyřmi evandělisty i dá se mysleti, že ti čtyři evandělisté od ní se mnohé věci dozvěděli, jmenovitě evandělita Jan, u něhož bydlela. I toby bylo něco zvláštního a podivného, kdyby ti evandělisté usilovali o to, aby žena bydlící ještě na této zemi byla vyzývána a modlitbou pozdravována. Maria sama by tomu nepřipustila pro svou pokoru, ona nesvolila by, aby se cos takového na křesťanech žádalo, dokud jest na živě. A jestli sv. apoštolé ani ve svých listech později o uctění Panny Marie nedělají zmínky, to má

svoji příčinu, a sice tu, že mezi tehdejšími křesťany mnoho bylo pohanů pokřtěných. Mnohému z těchto vězely ještě v hlavě ohyzdné obřady pohanské na bohy a na bohyně se potahující a kdyby se tehdáž v uctění a pozdravování Panny Marie začalo něco zaváděti, snadno by se toto uctění zvrhlo v klanění a snadno by u nadjmenovaných křesťanů platila Maria za bohyni dle způsobu pohanského. Z té příčiny bylo to moudřejší, prozatím o tom se nezmiňovati a nic takového tehdáž nezaváděti. — Ostatně jest to námitka velice zpozdilá, že prý v bibli o uctění Panny Marie nestojí nic psáno. V novém zákoně také nic nestojí psáno o svěcení neděle (neb se sobota světívala), o vánočních svátcích, o křtění dítek a o rauní a večerní modlitbě, a předce protestanti, kteří víry své ještě se nevzdali, drží na ty a podobné věci. Křesťanství není do bible jako do nějaké šatule vtěsnáno a obaleno, nýbrž ono jest něco živého, ono již před biblí bylo zde (bible se později sepsala, a v ní není všechno napsáno), a v leckteré osadě může se křesťanství pěstovati a dobře zachovávat, aniž by bylo jaké bible k tomu zapotřebí, což bylo i za časů apoštolů.

Milý křesťane! když z jara v zahradě se procházejí pohledneš na keř růžový, spatříš na něm stonek, větvičky a trní, snad již také listí a poupata; avšak růže, její slíčnost a vůně objeví se ti teprve později, až teplejší doba roční nastane. Tak to jest i v zahradě církve Kristovy, a tak se to děje v srdci každého pravého křesťana. V zahradě církve Kristovy bylo uctění Panny Marie již z počátku zakořeněno, ale nebylo ho viděti, — až teprve později nastala doba, v nížto vypučelo, se rozvinulo, a líbeznou vůni svou zahradu Kristovu docela naplnilo. „Od toho času, co světlo katolické víry počalo svět osvětlovati, všelici národové, jenž v Krista Ježíše uvěřili, také nejsvět matku Marii ctíli, aby se její vlastní proroctví naplnilo, a sice: „Od této chvíle nazývati mne budou blahoslavenou všickni národové.“ (Eusebius.)

Nuže křesťane! nedbej na námitky proti ctění a pozdravování Panny Marie, ale věz a buď ujistěn, že to jest znamením pravého katolického smýšlení, když kdo Marii ctí, vzývá a ji často pozdravuje. Toho ona zasluhuje od nás všech; tedy s vroucností ctíme ji a milujeme ji, tuto láskyplnou Matku Kristovu a spolu naši matku. Vzávejme ji a pozdravujme ji v každé době, nebo ona nás miluje a za nás ustavičně v nebi oroduje, I nemůže jí Syn odepřít a ji oslyšeti, když ona jej prosí a za nás se přimlouvá.

Tisíckrát pozdravujeme tebe, o matičko Krista Ježíše. Ty jsi po Bohu ta nejprvnější, ty jsi přímlovou svou nejmocnější! Pozdravena buď matko milosrdenství, živote sladkosti! Pozdravena buď okraso nebes, radosti všech vyvolených Božích! Pozdravena buď nádobo Ducha svatého, pramene života, dennice jasná, roso nebeská, jenž vyprahlé srdce svažuješ a celé křesťanstvo orodováním svým občerstvuješ. V tobě chtěl zavřen býti ten, jehož nebe a země obsáhnouti nemohou. Z tebe chtěl narozen býti král věčnosti Ježíš Kristus. Protož tebe slušně chválí a ctí všickni tvorové, jejichžto jmenem i já tobě dobrořečím, tebe ctím a chválím, o slavná královno říše nebeské, — o milostivá, o dobrotivá, o přesladká Panno Maria!

Svatý Bernard rozjímaje pozdravení andělské praví toto: „Chudá dcera z Nazaretu, v samotě ukrytá, světu docela neznámá, z rodu dle zdání nízkého poslá, z chudých rodičů zrozená a tesaři zasnoubená, byla pojednou s nebe, kdož může tento div pochopiti? — pozdravena, od archanděla první hodnosti za milostiplnou vyhlášena, od Ducha svatého do nejvznešenějšího stavu nevěsty Božské postavena a mocí Nejvyššího zastíněna, — i stala se matkou Boží a byla povýšena nade všechny sbory andělské, povýšena za královnu nebe a země. O rozume, uzamkni oči své! na

toto nadobyčejné světlo tohoto tajemství můžeš toliko pod záclonou víry pohlednouti, tak jako přirozené oko lidské toliko pod záclonou oblaků světlost slunce snést může.“ (Sermo de conc. B. M. V.)

Pozdravením andělským ctíme a oslavujeme nejen Pannu Marii, ale také památku veledůstojného a požehnaného tajemství vtělení-se Krista Ježíše, jemuž budiž čest a sláva s Bohem Otcem a Duchem svatým na věky věkův !

Další zpráva o uzdraveních na přímlovu Panny Marie Filipsdorfské z Dobroučského okolí.

Uzdravení té ženy v Dobrouči, o níž píšu v čísle říjnovém str. 316, lonské Školy B. S. P., nezůstalo osamotnělé. I jiná, 30letá panua, terciárka, žebračka, rodem z Vejprachtic, bytem nyní v Dobrouči, Marie Stejskalova, jižto nohy nechtěly nosit, tak že přebídně se vláčela, rozkáceně chodila a bez hůlky nikam nedošla, a do kostela dovedena býti musila, jak ji celá obec vidívala, tu najednou octnula se u mně pěšky, 1 1/2 hodiny cesty, bez hůlky. — I podivil jsem se nemálo, když jsem o jejím uzdravení slyšel; tím větší ale bylo mé podivení, když jsem na své oči viděl, kterak bez hůlky, a bez další pomoci jiných vstanouc chodila a sem přišla, aby se poděkovala za obstarané plátno ve Filipsdorfském stánku milosti dotýkané a požádala, abych díky její zaslal do Filipsdorfu, aby v stánku milosti přednešeny byly. Jak jsem si dal od ní vypravovati, tedy již od 3. roku věku svého takovým neduživcem byla, nemohla ani vítru snést, ani každého počasí, leccého nemohla jísti a hlavy bolení jí nemálo sužovalo. Nyní, praví ona sama, mohu již na vítr, všecku stravu nésti, a hlavy bolení popustilo, tak že mně jest hezky lehký, jsem jako znovu zrozena. Když jsem se nepřestal diviti jejímu se pozdravení, pravila, že již na sv. Františka Ser. byla též v Oustí nad O. při sesterské schůzi ku pobožnosti, a tam že se jí též sestry divily a přály pozdravení jejímu; mimo to prý byla na pouti u Panny Marie Celenské v Černíně, v místě 2 hodiny vzdáleném, a dojde prý i na Grulich, což jest 5 hodin cesty. Dojala mne její výpověď, když pravila: „Já dřív ani nevěděla co to jest zdraví, a nyní mně jest lehoučko, že nemohu vypovědět.“

Jiné jsou pak tři vážené ženy z okolí, jenž ke mně přišly, aby zvěstovaly radost svou nad tím, že je popustily žaludkové křeče, a to již dnes na sv. Barboru jest šestý měsíc, co se ty věci udály, aniž by byly ozdravělé osoby od té doby opět do choroby své upadly, a nepřijde-li jiná zvláštní zpráva ode mne, tedy to buď znamením, že zdraví trvá. Ty tři matrony složily u mne značné dárky na Filipsdorfský chrám Páně s tím doložením, abych je na určité místo odvedl a zároveň napsal, že žádají, aby se v stánku milosti nebes královně vyslovily nejvroucnější díky, což arci jsem i s ochotností vykonal.

Nyní pak i doslýchám, že jistý 14letý chlapec již na 10 neděl sprostěn jest padoucí nemoce, která by ho jinak mnohokrát v tom čase byla potrápila. S tím jsem ale nemluvil, a toť tedy pouze, ač od věrohodné osoby, na mne došla pověst.

Varován jsem byl s jistě vážné strany, abych dal pozor a nebyl lehkověrným, aby se v tom neobjevil podvod nebo klam, jako se stalo při jistě holčici před lon,

v Pě., tak aby z toho nekořistili nepřátelé na ujmu sv. víry. Věřím rád, že, kdyby taková věc nebyla dost zabezpečena a přišla na liberální mlýn, že by se zle semlely takovéto zprávy, — ale, můj Bože! vždyť má každý zdravé oči, aby viděl. Vždyť pak k. p. toho chromce celá obec každodenně vídala, jako i nyní vidí. A ty tři matrony, ty za to ničeho nechtějí, těm nejde ani o čest, ani o zisk, aniž povšimnuty býti žádají, aniž si přeji, aby se o nich mluvilo, aniž komu své uzdravení bez vybídnutí vykládají aneb na odiv staví, aniž je k tomu kdo měl, aby konaly 9ti denní pobožnost a užívaly plátna Filipsdorského, — ony jsou rády, že jsou zdravý, a v srdci pouze, v pokoře a tichosti a pravdě děkují Bohu, ano i varují ty, s nimiž mluví, aby skrývaly ty věci před moudrými a opatrnými tohoto světa, t. j. před neznabohy a nevěrci, aby nebyla pohaněna služba Boží a nebylo zbytečně rouhaváno jmenu Páně, prosla-venému v jmenu Panny Marie. Ostatek ale, kdyby potřeba bylo, vyznají a nezaprou, a vyznají, že při vzývání Matky Boží Filipsdorské ozdravěly, jakož i to buď důkazem, že pobožnost k Panně Marii Filipsdorské v celém dalekém okolí náramně se zmáhá. Já již poslal darů ze zdejšího okolí na kostel Filipsdorský 112 zl., ani jsem žádnému neříkal, aniž ty všechny lidi znám.

Ovšem já pranic se nedivím liberálům, že oni se na takové úkazy potrhují a sápadí, aniž všecko měří dle zákonů přírodních, ač tyto je nejspíš podvádějí a klamají, neboť mnohdykrát k. p. i při udaném větru prší, kdežto pršetí nemá, tak že se opodstatňuje pořekadlo: Kalendář lhář a: Lidé dělají kalendáře a Pán Bůh časy. Ale nechtějí uznati věčného původu přírody, v „Němž živi jsme, hýbáme se i trváme“ (Skut. 17, 28.), ač zřejmě jim to praví sv. Pavel (1 Kor. 3, 7.), „že ani ten, kdo sází, jest něco, ani ten, kdo zalévá; ale ten, jenž vzrůst dává, Bůh: a tento Nejvyšší, jenž nebydlí v domích rukou udělaných, jemuž nebe jest stolicí, země pak podnoží nohou jeho“ (Skut. 7, 48, 49.), se neřídí dle liberálních nynějších přírodomileců, jenž v přemrštěnosti své všelikou vládu všehomíra mu upírají, nýbrž jsa (dle Ecc. 34, 20), „ochrance před úrazem a spomocník v pádu, povyšující duši a osvěcující oči, dávající zdraví a život, a požehnání,“ a to (dle 1 Kor. 12, 11.) „jednomu každému, jakož ráčí,“ a (dle Řím. 9, 18.) „nad kým chce, smiluje se,“ činí blázuivou moudrost tohoto světa (1 Kor. 1, 20.), „aby se nechlubilo před obličejem jeho žádné tělo, neboť „nejsou cesty mé cesty vaše,“ praví Hospodin (Is. 55, 8.) Když dle Skutků Apost. 5, 15. „věřící na ulice vynášeli nemocné a kladli na ložcích a nosidlách, aby, když by šel Petr, aspoň stín jeho zastínil někoho z nich, a byli osvobozeni od nemocí svých“; když, jak dále čteme 19, 12. šátky a pásy s těla sv. Pavla na nemocné se nosívaly a odstupovaly od nich nemoci a zlí duchové vycházeli: když dotknutím okovů, jimiž sv. Petr byl svázán, nemocní uzdraveni a ďáblové vyníťáni byli; ano, jak sv. Marek 6, 56, píše, když lidé z městeček a ze vsí a měst, kamžkoli Pán Ježíš vcházel, kladli na ulicích nemocné a prosili ho, aby se aspoň podolka roucha jeho dotkli; a kolikoz se ho koli dotkli, uzdraveni jsou, jakož se i uzdravila ta žena, kteráž krvotok trpěla 12 let, o níž píše sv. Matouš v kap. 9; proč by až po dnes nemocný rouchem neb plátnem dotýkaným na místě, kteréz zjevením se Panny Marie posvěceno jest, se pozdraviti nemohl?! Což jest nyní ruka všemohoucnosti Božské skrácena? Nikoliv, ale lidé, jenž jsou skrácení, ba propadli ve věření, majíce mdlou, ba žádnou víru, ani takovou jako zrno horčičné, oni zapoměli se přiučiti z katechismu té vlastnosti Boží, že jest Bůh „nezměnitelný,“ že jest totiž tentýž od věčnosti až na věky, a proto jim domlouvá Pán Kristus řka: „O pokolení nevěřící a převrácené“!

Protož i na takové syny nevěry přichází hněv Boží, jak brozí sv. Pavel u. Ef. 5, 6. My víme, podolek roucha Kristova nebyl sám Kristus, aniž stín apoštolův sám apoštol, aniž i plátno dotýkané není Panna Maria: ale moc Boží jest veliká, aniž známe prostředky, jimiž k oslavení svého Syna a Jeho nejblazeňší Matky a služebníků svých působí. A jako tenkrát, když přišli učeníci k Ježíšovi soukromí, jak píše sv. Matouš v kap. 17, žalující, proč oni nemohli vyvrhnouti ďábelství z náměsíčníka, dostavše domluvu: že pro svou nevěru toho nedokázali — slyšeli: „Toto pokolení nevymítá se leč skrze modlitbu a půst“: tak i nemocným nyní nepomáhá pouhé přiložení plátna, nýbrž v upřímné odevzdanosti do vůle Boží konají předepsanou tak nazvanou novenu, t. j. 9ti denní pobožnost. A taková důvěra bývá úplná *) Všimněte si jen, co vám povím o tom muži, co mu ozdravěla ta žena, jak se u mne vyjádřil: kdyby i opět měla slehnouti žena, nic si z toho nedělám, já jsem spokojen, že půl leta aspoň byla zdráva, vždyť pak se tělesným lékařům pozemským lépe nevede, i oni nestaví na nohy nemocného na mnohá, dlouhá léta, třebas také jen na krátký čas, a nemocní bývají rádi, jen když docházejí částečného ulehčení, proč bychom chtěli předpisovati tomu nebeskému lékaři, aby se řídil dle naší vůle. Onemocníli opět, zajisté to bude pro nás prospěšné, a protož dím: Staň se vůle Tvá Pane!“ — A strany lékařů dokládám já: Vždyť pak těm taková uzdravení na ujmu nejsou, anof to bývají obyčejně takoví nemocní, jenž jsou i od lékařů opuštěni aneb za nezhojitelné prohlášení, a ti tedy, když pro ně není pomoci na zemi, hledají takové a očekávají s hůry: pak takoví, jenž by se ani jinak a nikdy neucházeli o lékařskou pomoc, vidíce, že by jim neprosněla; jakož i chudí, jenž nemají prostředků, aby si lékařské pomoci zjednali.

Další zprávu podávám, že ta chromá žebračka, jak jsem ji před 4 nedělemi viděl, jak byla po tak dlouhá léta rozviklaná, napadala poněkud na strany; dnes ale

*) Poukázán jest každý modliti se novenu, tak zvanou devítidenní pobožnost, a to při čistém svědomí, „neboť víme, že Bůh hříšníků neslyší, ale jestli kdo ctitel Boží a vůli jeho činí, toho vyslyší.“ Jan. 9, 31. Protož každému říkám, aby chtěl za uzdravení žádati, se dřív postaral o uzdravení duše a utekl se nejpředněji k Panně Marii, co outočíšti hříšníků, aby mu vyžádala milosrdenství Boží, a tudy, když to poněkud může býti, aby dřív vykonal kající pobožnost. Modlitba pak tato jeho musí býti upřímná, všech marných úmyslů a ohledů prázdná, ne aby zaváněla touhou po nějakých jako kejklích, jako u Herodesa krále, o němž čteme u sv. Luk. 23, 8., že uzřev Ježíše, jehož mu byl poslal Pilát, „zradoval se velmi, neb od mnohého času žádal jej viděti, protože byl mnoho slyšel o něm, a nadál se, že nějaký div od něho učiněný uzří.“ Jako Herodesovi Pán Ježíš neodpověděl, tak by i tvá modlitba zůstala nepovšimnuta. kdyby jsi se chtěl jen k vůli zázraku modliti, neboť stojí psáno, že řekl Pán Ježíš: „Nebudeš pokoušeti Pána Boha svého“ Mat. 4, 7. Aniž očekávej mermomocí znamení s nebe, jako by musilo přijíti na modlitbu tvou, to bys jsi se nemodlil: Buď vůle tvá, ale buď vůle má, jako na zemi tak i v nebi, docela obráceně, než jak se Pán Ježíš modlil; ty pak s Ním modli se řka: Otče, jestli možné, nechť odejde ode mne kalich této nemoci, abych ho nepil, avšak ne jak já chci, ale jak ty. Mat. 26, 39. Víš zajisté Otec nebeský, čeho ti je třeba, a kdyby pro tebe to neučinil, tedy jistě pro královnu nebes, kterou vzýváš, to učiní, jestli to jest tobě potřebné a prospěšné. Neuzevraš-li se pak při modlitbě, neztejskej sobě aniž pochybuj o smilování Božím; Bůh lépe ví než ty, co ti ke spasení prospěje, a ponechávaje tě v neduživosti chce, abys to trpělivě snášel, neb kdyby tě toho zlého zbavil, mohlo by se ti něco horšího přihoditi, čeho ty nyní ve své krátkozrakosti nechápeš; — zásluha pak z modlitby plynoucí tebe nemine — učiní jistě Všemohoucí Pán z nemoci tvé prospěch a dá ti milost, abys mohl ji snésti. Jestliže pak kdo jiný se uzdraví, přej mu toho. Víš, jak stojí psáno u sv. Lukáše (4, 27), že řekl Pán Ježíš: „Mnoho málomocných bylo v lidu israelském za Elisea proroka a žádný z nich nebyl očištěn, než Naaman syrský“ Tedy rei: Staň se vůle Tvá Pane, ne jak já chci, ale jak Ty chceš.

již chodí tak, jako jiní lidé; pak, že bezdětný sedlák, u něhož z milosrdenství byla, umíraje nyní ji na živnost co výměnici připsati dal ve své poslední vůli. Čest a díky jemu! —

Končím v té víře, že Matka Boží Filipsdorfská své milosrdné oči k naší krajině sem obrátila a tudy volám: KráloVno FILIPsDorfská! pro Lásku Ježíše Krísta pros za nás Dítky outoČIstě k Tobě berouCí nyní I V hoDÍnu sMrtI naší!

Z d r á v a s M a r i a.

T a n e č n í k ů m.

(Masopustní.)

Mezi Němci žil v 16. století básník, jmenem Hans Sachs, a ten vypravuje o odpočinku ďáblovu následující *): „Staří mají báseň, kteráž se velmi dobře hodí, aby mládeži všechnu chuť k bezbožnému tančení zapudila.

Obsah této básně jesti: Ďábel odvážil se jednou na zem za tím účelem, by si pohodlné místo k odpočinku vyhledal, totiž místo, kde by se jak náleží řádilo a kdeby on, neznepokojován od nábožných duší, s kterými se, jak známo, nikterak spřáteliti nemůže, svůj prostopášný život vésti a takto svým svěřencům za vzor sloužiti mohl. Předtím přišel ku dvoru vysoké vrchnosti a jak se zaradoval, an spatřil, že se zde střídavě karbanilo, chlastalo a že se milostpán i se svými trabynty smilstvu oddával. A v skutku, žilo se zde pořád jako na posvícení. S velkou nádherou odbyvaly se turnaje, honby, plesy, hostiny a o peníze nikdy nouze nebyla; nebo když docházely, tu se snížila vrchnost k tak zvanému „sprostému lidu,“ ne aby dávala a všelijak jej podporovala, nýbrž aby brala a chudý lid docela na mizinu přivedla; neboť se musela tak zvaná čest domu zachovati a tu nebyla žádná cena příliš velká. Patolísali bývá v takových domech dosti a tito museli vždy vydržováni býti, aby ctěnou vrchnost do žádných špatných pomluv nepřivedli, buďsi i z mozol sprostého lidu. K tomu byli správcové pochlebníci a podvodníci, šlechtici prováděli peštní právo s velkou ukrutností a milostpán se o nic nestaral a vše (jaký to div!) přehlídnul. Takové okolnosti se ďáblu velice zalíbily musely a proto si umínil, zde se ubytovati, na všech hříšných radovánkách podílu bráti a takto se baviti. I nebylby se zajiště odsud vzdálil, kdyby se v tomto kruhu plném nešlechtností a hříchů předce ještě několik zbožných rádců nebylo nalezalo, kterým se ten prostopášný život takoruka ošklivil a kteří konečně svému pánu vše vyjevivše, tak dlouho naň naléhali, až se konečně dal přemluvití, že všechnu tuto lůzu ze svého paláce vyžene; tento neblahý osud zastihl též pana ďábla. — V duchu přemýšleje, kam by se nyní obrátit měl, aby předce trvanlivějšího odpočinku dosáhl, přišel ku dvoru bohatého opata, kterému vše jiné na srdci leželo, jen ne bázeň Boží, modlitba a podpora chudých. Což divu, byl-li zde mezi klášterními zděmi hlučnější život nežli ve světě; to ale byla voda na mlýn pana Uriana, pročť si také pevně předevzal, toho místa, kde se tak rozkošný život na něj usmívá, ani za drahý peníz více neopustiti. Zmýlil se ale velice; neboť po nějakém čase jej to velice mrzelo, že se v klášteře tomto předce

*) Leop. Kist: „Die neun Sargnägel.“

ještě několik nábožných a učených mnichů nachází, kteří tak neduchovní život ustavičně kárají a pevně na tom stojí, aby klášterní život dle přísnosti klášterních pravidel znovu zřízen byl. Když ale tito nepřestávali o slovu Božím vřele mluvit a tvrditi, že každý kněz přísně zavázán jest, modliti se, kázati a hřích vypuzovati, aby jemu svěřené stádo u Boha milosti dosáhlo, tu se zdálo původci všech hříchů býti na čase, by se dále ubíral a jinde své štěstí hledal. I usadil se v jednom městě, jehož obyvatelé všechny vlastnosti měli, jen žádnou dobrou; podvod a šizení bylo jim heslem a každý se nad tím radoval, když druhého chytře obelstít mohl, jeden tím, druhý jiným způsobem, jak to právě zaměstnání jednoho každého dovovalo. Místo pokoje panovaly zde ustavičné rŕznice a hádky jak mezi panstvem, tak i mezi služebnictvem. Takové město zdálo se ďáblu zcela přiměřeným k jeho odpočinutí; sotva se tu ale ubytoval, již shledal, že i zde pro něj žádného stání není, an i tu spravedlivé a nezištné měšťany našel. Nevěděl si tedy jiné rady, než svých pět švestek sebrat a se o dům dál podívat. Kam pak ale nyní ten černý vrazil? I ke všem všudy! Z ďábla se stal právník; přišel totiž maně k jednomu soudnímu dvoru a spatře tu, jak se právo překrucuje, leš a křivopřísaha, klam a podvod, vřbec neprávo nad právem vítězí, jen když měšec vždy přihotově jest, vida tu páchání toho do nebe volajícího hřichu, totiž potlačování vdov a siroteků, tu se mu to právníctví tak zalíbilo, že ihned do průpravy vstoupil. Opět ale jen na kratičký čas, totiž na tak dlouho, až poznal, že i při právníctví doposud ještě tu a onde některý právník mezi tolika neprávnický k nalezení jest. A tak prošel jeden stav po druhém vyššího a nižšího druhu a všude nalezl něco pšenice mezi koukolem. Jižij se chtěl všecek rozloben nad svým marným hledáním na zpáteční cestu vydati, tu slyší nenadále hudbu, lákající k tanci. I skusil ještě na tomto místě svého štěstí s pevným předsevzetím, jest-li se mu to i zde nepodaří, že se ihned do pekla odstěhuje. Když ale tu pranic zbožného neuhlídal, nýbrž všude nádhěra, pýcha a marnivost se okazovala, jak v šatu tak na těle a nemravnost a nestydatost z každého koutu vykukovala, tu nepomyslí již více na odstěhování se do pekla, ano se mu tu mnohem více líbilo a nikdo se mu na odpor nestavěl. Zde se nemyslílo na nic jiného než na vdávání a ženění; lidské vášně dosahovaly tu nejvyššího stupně, z čehož se častěji i rvačky vyvinuly, které vtipný duch pokroku soubor nazval a při kterýchžto mnohý svého života pozbyl. Náš hrdina nalezl tedy ve světě předce místočko pro svůj odpočinek, kde jej nikdo v jeho prostopášném životě nevytrhuje a toto místo jest — tanečnírna, jak jich nyní v každé dědině máš. Tu on opanuje všecko; ani jedna duše, jak z těch, kteří na taneční zábavě podílu berou, tak i z diváků a starších lidí, kteří drahý čas zde posmíváním, pomlouváním a na cti utrháním tráví, nechová nějaké zbožné myšlénky. Arci skoro každý pokládá tanec za dovolenou a nevinnou zábavu, ale na to nepomyslí, že taneční se okolo svého patrona pohybují a že již staré přísloví vece: Při tanci jest to nejlepší „obrácení.“ Také můžeme beze všech rozpaků tvrditi, že se žádný od tance v tak dobrém stavu nevrací, v jakém se k němu ubíral; neb aspoň hříšné myšlénky, neřku-li vášně, opanují jeho paměť a to jest jed, který jej pozneuhla otrávití musí, nepanuje-li nad ním zvláštní milost Boží. A protož, nechcete-li, aby se vám něco podobného, neb ještě horšího nepřihodilo, varujte se takovéhoto zábav, které si čert ku svému vyrazení vyvolil, jehož nikde jinde dřív dosíci nemohl.“ — Takto napomíná Hans Sachs, muž jednoduchých mravů, muž z lidu, všechny milovníky tance a dle mého mínění se v tom ohledu trefně vyjádřil, neboť jeho slova nalezejí až podnes, ačkoliv již od toho času mnoho vody uplynulo, bohužel velmi

mnoho důkazů. Již mnoho osob, které z počátku jen při takových zábavách na Boha zapoměli, ostatně ale cnostny byly, tančily konečně všude a vzdycky tak, jak jim ďábel pískal, až je tam měl, kde chtěl, totiž v pekle. A co bylo příčinou záhuby zprvku tak cnostných osob? Že se naučily navštěvovati tato záhubná místa, kde nic křesťanského, ctného, mravního neuhlídaly, ani toho nejmenšího slovíčka neb znamení; z počátku se jim to nechtělo nijak líbiti, konečně na to ale tak uvykly a ďábel je tak zaslepil, že již z jeho tenat více vyvážnouti nemohly. Neúí ani jednoho člověka, který by mohl říci, že při těchto zábavách něco dobrého viděl, slyšel aneb se něčemu prospěšnému naučil. Přišel již někdo od taneční zábavy vzdělán, nábožnější a hodnější? Napadla tu někomu ušlechtilá myšlenka, buďsi o Bohu, aneb o smrti, o posledním soudu, o nebi a pekle? Modlil se již někdo při návratu od takové zábavy aspoň jedinký Otčenáš? Každý jen poněkud pravdu milující člověk mŕsí na tyto otázky odpovéděti, že sotva jediný tanečník neb tanečnice. Za to ale byla při i po zábavě hlava plna nečistých myšlenek a žádostí a kdo jim odolal? O činech docela pominčím. Z toho všeho vysvítá, že taneční místnost jest příčina všech smrtelných hříchů, síť ďáblova ku pochyťání duší, veřejné kupčení s nevinností, jest-li nějaká přítomna jest, mrtvé moře, kde vše čisté a mravné se udusí a zhyne.

Považ tedy o křesťanský mládenče a křesťanská panno, chceš-li pannou po pravdě slouti a býti, tyto strašné následky, které z návštěv takovýchto zábav pocházejí a vyber si z toho ředidlo, dle kterého se chovati máš.

V l a s t i.

Slyš, přelíbzná, moji prosbu, Múso,
Rač zladit, dobrá, lyru mou mi správně,
S nadšením bych pěl svoje vezdy písně
Vlasti moravské.

Chval si kraj svůj Vlach, kde Tiber se
proudí;
Svých si važ hájův; pomoraně kde vzkvítá,
Tam kde příjemněj na palouky svítá
Slunce paprsky.

Nechť jiný výší nivy své dunajské,
Tam kde žeň hojnou povydá vždy setba,
V pustě rozsáhlé kde se tur prohání
Harcuje bujuě.

Nechť jiný jásá, kudy Rýn protéká,
Kdež pne kol chýzí zelená se réva,
Hrozny jež sladké nese, z nichž lahodné
Vino se perlí.

Angličan nechť své velebí si březstvo,
Stále jež bouřný oceán obíhá;
Nechť po něm jezdí a lakotně sbírá
Poklady Indův.

Ej! jinoch touží kraje zřít čarovné,
Druhdy kdež vládnul přemohutně Cecrops,
Rek mnohý statuy a kde proslavil se
Zenxis, Apelles;

V mysli tam letá, u mohyl kde lvoš bdí,
V nichžto vítězní rekové si dřímou;
Jehlanův množství k nebesům se pnoucích
Nil kde omývá.

Kraj ni půlnoční. ni na jih vedoucí,
Slunce kdež vychází a večer se sklání --
Z všech krajův žádný dalekých i blízkých
Srdce nevábí.

Nechci teplejších k blahu přát si pásem ;
Nechci dýmův v cizinách dobývat ;
Nač se k pomníkům dalekým vydávat
Slávu cizou zřít ?

Perla převzácná moje vlast moravská ;
Tam na stráních jí zraje réva chutná,
Tam v nivách plodných Moravou nabývá
Úrody hojné.

Kraj jeden zmocnil duše mé se nad vše —
Slunce svítá líp, klokotá slavíček ;
Kraj to líbezný, velebím jej, ach to
Zahrada krásná !

Pokladův skrývá v lidu svého píli
Stříbra cennějších, zlata též ; počítá
Četné pomníkův ; skvěje však se kraší
V národa srdci.

V těch krajích živných blaze jest tu žíti
V lásce upřímné mezi bratry svými.
Písni zvuč stálá z hrudi mého srdce
Vlasti moravské !

Katolicko-politické spolky.

To je tak voda na mlýn „Školy,“ když hodně mnoho jest po vlasti řečených spolků. O to „politické“ bychme se mnoho nehašťařili, když jen budou opravdu „katolické,“ nebo budou-li údové jejich proniknutí zásadami křesťanskými, dle kterých musí ku každému spravedlivě jednati a žádného nechtíti ujařmit a za ty křesťanské zásady veškerý svůj vliv nasaditi, ba snad i krev prolit, pak budou tím samým i politické. Kým by jen četněji se vyskytaly, zvláště v Čechách ! Namítá se sice mnoho proti nim a to od samých katolíků, nač prý právě „katolické“ spolky, když jsme bez toho katolíci ? Pravda je, že každý spolek, ke kterémukoli poctivému účelu zřízený, jest již ukázkou nějaké vady, která se má odstraniti, a že tak mnoho spolků se nyní zřizuje, ukazuje na mnoho vad a na tu největší ukazuje ta okolnost, že mnozí katolíci nechtějí se pozuat, ba ani nazývat katolíky. Jaké spolky zakládají k. p. rolníci ? — rolnické ; a k jakému cíli ? Snad aby z nich teprv se stali rolníci ? ano, ale dobří a rozumní rolníci, ač již dříve rolníky leccakými byli. Taktéž má se to se spolky katolickými a podporují se který spolek, tož má býti nade všechy jiné tento býti podporován, ať probouzí národ z živému křesťanství, bez něhož nelze ani časného blahobytu dojíti, nedím ani věčného. Naše doba se svou celou lži-osvětou bez Krista dospěla již dost daleko, aby každý nepředpojatý porozuměti mohl, kam by s důsledně provedenými jejími zásadami obecnostvo přišlo — ke komuně Paříské čili k tak zvaným „mezinárodníkům,“ kteří neuznávají žádné vrchnosti, žádných práv, jakkoli svatě vydobytych, sami jsou si vrchností, které svět se má podrobiti a všech práv a statků jim k vůli se zřeknouti. A protože duchové počínají se takto již tříbiti, poznávají katolíci, že nejde vykřičeným pokročilcům o skutečnou svobodu ducha a nšlechtilost srdce ani opravdu o sprostění-se náhledů zastaralých a chybných (není ze středověku mnoho temnosti v národu, ale také ne té bývalé bodré mysli !), nýbrž o vyhlazení ducha, života a i jmena křesťanského. Proč jen dávají oni pokročilci své dítky křítí, když se stydí za jmeno Ježíš ? Bohu díky, že se svou nevěrou ještě trochu se ostýchají bojice se prostého lidu, jenž si tak lehce zděděný nejdrazší poklad nedá ze srdcí vyrvati ; první jenž se probudili, jsou katolíci v Belgicku a Německu,

a za nimi jdou Čechoslované, kteří pro boje své národní namnoze přehledli věc náboženství a v život a smýšlení své dopustili se vloudit zásadám lži-liberalním, tak že není mnoho potřeba, aby se styděli svou víru veřejně vyznat, aby nebyli vysmáni a za zpátečníky držáni. Ty spolky katolické uchopí se věci své zajisté důkladně a přihlížeti budou, aby napřed přesvědčení katolické v lidu bylo, má-li i život takovým se státi, a přejeme proto ne tak pro sebe jako pro ně samy, aby účastenství vřelé měly s námi, s naším časopisem, by svého vytknutého cíle tím spíše dosáhly. Kde lidu štěstí i časně vykvetá, netěžko se přesvědčit, prohledneme-li si zevrub ten život bez Krista. Činí on lid šťastným? Pro budoucí život po smrti nenechává pražádné nádeje a v pozemských požitcích, které jedinou jsou jeho snahou, jen klame, a byťby jim jich i popřál, nicméně spokojenosti nepodává ale tím větší rozervanost a — vnitřní neštěstí. To třeba věděti lidu, aby nesahal po ořoci zevnitř sice lichotícím, vnitř ale červavém a jedovatém. *)

Nám katolíkům spílá se hned nešnášeličů, jakmile chtějí katolicky žítí a smýšletí, a byťby cokoli užitečného podnikli a konali, vše se jim za zlé vykládá. Patrný důkaz toho podaly výtržnosti v Nitře 27. září m. r. a surovosti, jakých sotva u divochů lze zkusiti, když spolek sv. „Vojtěcha“, který jen pro dobro lidu slováckého pracuje, schromáždil se v domě kanovníka Nécsey-ho znectili zběsilým povykem, rozrazením oken a zpusťšením celého domu. Místo uznání zaslouženého házela se na účet spolku velezráda (s tím jsou liberáli hned hotovi, nebo v té se zajisté sami nejlíp znají) a pod zámínkou pomáření Slováků (to je také spravedlnost?!) usiluje se vlastně křesťanství vyhladit. Co se v Maďarsku děje katolíkům, lehce se může přiboditi i nám od tohož ducha neznabožského. Proto vzhůru, katolíci! Jedná se tu o váš nejdrazší poklad, sv. víru, dědictví sv. Cyrila a Methoda, a s tím o blaho nejen věčné nýbrž i časně.

Psaní zbožného dítěte na nejblaženější a nepoškvrněnou Pannu Marii v Loretě.

(Monatrosen sv. VI., str. 150.)

Předběžná zpráva. David Pavel Drach, proslulý učenec ze Štrassburku, odřekl se 1832 se svými třemi dětmi židovství a přijal od arcibiskupa Quélena v Paříži sv. křest. Jeho choť zůstala židovkou. Ve své rozhořčenosti myslila na to, kterak by svého muže oklamala a se svými dětmi ho na vždy opustila. Pod zámínkou, že navštíví své rodiče v Německu, provedla svůj bezbožný oumysl. Pouze jako zázrakem dostaly se všechny tři dívky v Londýně opět do rukou svého ouzkesti plného otce, jenž po několika letech, 1827 bibliotekářem propagandy v Římě se stal, v kterém povolání si za životní úkol položil, o obrácení svých někdejších stejnověrců pracovati, až koncem ledna 1865 blaženě umřel. R. 1833 putoval David, Pavel Drach do Lorety. Jeho dvě dcery, z nichž starší 14, a mladší 13 let stará byla, daly svému otci nejkrásnější skvosty sebou, aby je od nich svaté Panně obětoval. Starší připojila psaníčko, kteréž takto zní:

*) Proto uvádí „Škola“ „Paběrky času“, jak život veřejný nám jich dosti poskytuje.

Má milá matko!

Nejsem sice hodna, abych Ti psala, neboť se mi mnoho nedostává, abych dle sil svých těm milostem oddolala, které jsi mi prokázala, a to mne velmi zavázanou Tobě činí. Než, má dobrá matko, jestli-že Ty mne opustíš, ke komu mám své outočiště vzíti? Zapomeň, prosím Tě, na všechny zármutky, které jsem Tobě připravila a vydobud pro mne milosti, o které Tě prosím.

První, abys mne raději ihned nechala umřít, kdybych kdy do hříchu smrtelného padnouti měla.

Druhá, aby se matka obrátila. O Maria, již tak dávno Tě o to prosím, vyslyš mne!

Třetí, abych, kdyby mne Bůh ve své neskončené dobrotivosti povolal, že bych se stala jeptiškou, já ze vsí síly své vznešenosti tohoto povolání vyhověla.

Čtvrtá, abych svůj škapulíř až do skonání svého zachovala a abych v některý den před Nanebevstoupením Páně zemřela.

Posléze, svatá Panno, milá matko, nedej si toto psaní odejmouti, ale učiň, abych, jak medle u tvých nohou bude, ve svém srdci ty oučinky cítila, na které již dávno čekáš, a po nichž já se vším svým přáním toužím, tak abych prospívajíc moudrostí v pravdě dítětem Mariiným býti a se s větší důvěrností jmenovati mohla

Tvá dcera

Marie Klarisa Drach-ova.

Jak mile Maria tyto dětinné dary a přání přijala, z toho poněkud souditi lze, že obě tyto sestry, dle neukrotitelné touhy svého srdce, jedna po druhé do shromáždění paní od Dobrého pastýře v Angersu vstoupily.

Dle dalších zpráv o obrácencích, od D. A. Rosenthala, který tato obrácení v sv. III. I. odděl. obšírně popisuje, konal bratr obou těch sester, v čas svého pokřtění 4 měsíce starý, později skvělá studia v kollegiu propagandy a byl v Římě na kněžství vysvěcen.

Nechť tyto řádky mnohé dětské srdce povzbudí, aby s Marií Klariskou své prosby na Mariánský oltář složilo, též za zaslepepý národ israelský, aby poznal světlo božské pravdy, kteráž jest Kristus, a ze svých temností vytržen byl.

Paběrky času.

Lakotnost. Říká se, že čím více kdo má, tím více lakotní; než žádné stáří a žádné postavení není před žádnou nárůživostí jistým, ona každého vyhledává. — Nedávno našli ve Volticích (v Prusku) žebrák a v jeho bytu mrtvého. Prohledavše celý jeho byt našli mimo mnoho vetešiny a roztřískaného skla (snad jím kupčil) neméně 12 tisíc haléřů a několik centnýřů 2- a 3-haléřů. Obydlí bylo as do polu naplněno dřívím nadrobno poští-

paným, a předce onen podivín-žebrák po mnohá leta si ani nezatopil. Měl tedy peněz dosti k výživě a paliva k zahřání, — ale lakotou zhynul. Co jest i chudoba bez života křesťanského!

Pokročilost. Němci, zvláště Prusáci honosili se rádi u nás se svou pokročilostí ve všem a za sídlo jejich všestranné nové osvícenosti platí Berlín. Noviny „Germania“ vykládají o té novověké pokročilosti — vlastně mravní zpustlosti

v Berlíně toto, že u v chodu do soudních síní mnoho osob se potlouká, jež za slušnou odměnu v každé při za svědky stojí. Tak se přichytl tyto dvě takový chlapík jistého pána, řka: Pane, hledáte-li svědka, vezmite mne, já přísahám o polovičku laciněji, než všickni moji soudrubové; oni berou 10 grošů, já však pouze 5.“ — Skutky mluví.

Loterie. Naruživé sázení do loterie jest pravou — ale hloupější sestřičkou lakotnosti. Posledního listopadu m. r. udál se veřejně ve Vídni křiklavý škandál. Muž asi šedesátník prohlížel si u loterie vyvěšená čísla, rozličná to kombinace, jež mají výhrychtiví vsaditi, a utrl již některé, aby s nimi běžel do světničky kolektanta, když náhle kdosi pevně ho se za límec uchopil a od tabule loterijní odláhnul. „Ty lumpe, zase vsadíš poslední svůj krejcar, zuřila jeho žena, pradelna a k dosvědčení své upřímnosti neváhala i políček přidati. Luza, jak obyčejně, honem se sběhla a stála na straně utiskovaného sázeče do loterie. Žena ale křičela: „Co chcete vy? Tento starý osel je můj muž a měli jsme dům na „Landstrasse“ a já kromě toho dědila jsem ještě 30.000 zl. — a všechno, všechno“, dokládala plačíc. „je v době 10 let prohráno v malé loterii! Žádáte ještě více? Nyní musím ke skrovné výživě pradelnou býti, on ale jakmile krejcar si vyžebře, běží k loterii jej prosadit.“ — Možná událost jestiž to a svědčí o hlouposti lidí, kteří bez poctivého přičinění chtějí zbohatnout. „Darmo stavíte, pakliže Hospodin nebude stavěti domu.“

Temný středověk. Jsou to kosi ti naši liberálové! Pořád nadávají na církev katolickou, že lpí na zastaralých zásadách, jež pro nynější věk se nehodí, a podobají se na vlas onomu pacholku, který na svého soudruha nevinného vše to sváděl, co sám nezbedného tropil. Nov. voj. noviny („N. Mil. Ztg.“) uveřejňují zákon, který závěreční poradě je předložen, že soubój osob vojenských ve dvou

pádech za zločin se považuje: 1. když jeden soubojník byl usmrčen, 2. když byla nějaká smlouva učiněna pro případ smrti jednoho soubojníka.“ To jsou mi kloudní pokročilci, když teprv nyní — a jen z části zavrhnou, co katolická mravouka vždycky a úplně za hřích prohlásila a nejpřísněji trestala. Moudrému napověz.

Skoumejte lékaři! „Augsb. Ztg.“ našla příčinu brzkého odumírání panujících osob, králů, knížat atp.: Jesuité jsou to! I co, co! V Brně udávalo se za příčinu nemoci něm. gymnasiastů to chodění do kostela a na procesi. Na plesy a rozličné bouřlivé radovánky směli chodit i v chladné noci a předce se nezachladili, pakli ale, — jsou toho vinni ti nezbední Jesuité. Jsou to předce velcí lidé ti J., když všem hýbou, kýžby ale i dle svého smyslu!

Đábloslužba naší nejosvícenější doby. Když cestovatelé po neznámých krajinách Afriky někdy vykládali, že jsou tam i lidé, jenž se dosud ďáblu — zlému duchu — klaní co bohu a celou bohoslužbu k jeho počtě mají, o jak jsme litovali jejich zpozdilost a duševní jejich neštěstí; jak zaslepený a ještě pranevzdělaný jest ten onen národ neb kmen pohanský v Africe a na pustých ostrovech velkého oceánu! Právě ale jak zaslepený jest ten pohanský kmen pro svou nevzdělanost, tak k politování jsou zaslepení lidé pro svou přemrštěnou vzdělanost (je-li to ještě vzdělanost.) Že tomu tak, stůj zde tato událost, o níž píší belgické socialní noviny „Liberté“. Ke konci června m. r. obral si při schůzi „spolku svobodomyšlných“ jistý Eugen Robert za předmět přednášky „sedmero hlavních hříchů“ a zajisté originálně své úlohy se sprostil. Přišel v přednáškách svých ke hříchu „pýcha“, o kterém nejlip se domníval posluchače poučiti, když své přednášce dal hned právě jméno „zastání-se ďábla a jeho práva na lásku a vděčnost člověčenstva“. Zpráva o té řeči zní doslovně:

„Zastává se ďábla proti století trvajícím jemu nactiutrhání a sebera s něho ošklivý a potupný háv, v jaký ho oblekla pověra a zášť, vrátil takto (totiž p. Eug. R.) archandělovi jeho krásu a velikost. Odůvodňoval, že ďábel jest ochrana a rádea lidí, jejich jediná útěcha a jediné útočiště proti vše pohlcujícím a udušujícím božskému nás obkličování. Bůh je (dř. E. R.) věčně na straně utiskovatelů a násilníků; satan ale, svým neštěstím lidem bližším učiněn byv, jest jejich apoštolem a ochrancem. Jeho hlas to, který vysvobozuje, vnikaje za nejhlubší zdě žalářní a v srdcích otroků svatý hněv a zášť probouzeje. Symbol jsa ochranný duch svobody, anděl pýchy a vyhnanství, věčné odpírání všemu zastaralému a tyranství, bylť on prorokem a apoštolem každého spravedlivého stezku člověčenstva, začínaje od zprotivení-se Adamova v pozemském ráji až do hrozné a velebné vzpoury Pařížské komuny, která ve svém vzniku proto byla udušena, že prohlásila neskrácenou svobodu člověka a občana. — Jest již na čase (končil E. R.), aby svobodná myšlenka, jejíž zásada čelí proti autoritě základních učení (dogma) a zjevení, tuto zásadu řádně osvětlila a aby, odvrhnouc božské základy autority, lidské právo postavila proti božskému a pozdvihla hlasu: „Bůh je mrtev! Ať žije ďábel!“ — A co posluchači těm rouháním říkali? Ony noviny praví, že „někteří souhlasili s bohoslužbou ďábelskou; jiní ale, kterým to ještě mnoho náboženským býti se zdálo, navrhovali zbožňování člověka sebou samým.“ Tak onen „spolek svobodomyšlných“, starší to bratr našich liberálů německých i českých; nač vlastně chtějí ďábloslužbu teprv uspořádat, když bez toho všichni věrně slouží svým celým životem tomu, který je řídí a vyučuje, byťby i jeho jsoucnost popírali.

Bůh si nedá posmívati. Jistý mnichovský list („Baierisches Vaterland“) podal 7. kvě na následující událost: Jakýs Mnichovan osvětou doby naší skrz na skrz

prosáklý chtěje dílem svou osvícenost, dílem též svou zpupnost proti Bohu na jevo dáti, urazil Spasiteli na kříži pnicímu holí jedno ramě. Před nedávným narodilo se mu dítě. Robátko to přišlo na svět jen s jedním ramenem; místo druhého mělo jen krátký kousek masa dolů viseti. Dítě to doposud žije a každý může se na ně podívati. Bůh si nedá posmívati! — Podobné přihodilo se jistému G. B. v Itálii, který svou příbuznou nestydatě tupil proto, že ještě jest tak slabá, k sv. zpovědi a přijímání choditi. Brzo, dokládal, budou všechny zpovědnice i zpovědníci do povětrí vyhozeni. Několik dní na to týral rozličnými hanebnostmi kněze Dom. Pucci, vracejícího se ze své venkovské fary, kde mši sv. sloužil. Týden později šel ničemuík do Rocca Priora, v hádce však byl smrtelně poraněn, doplazil se ale ještě až k bytu onoho kněze, jehož dřív tak poháněl. Tento přispěl mu sice ochotně ku pomoci, chtě sv. náboženstvím jej těšiti, avšak již bylo pozdě, on byl již mrtev.

— **Ze Šakvic.** Za nynějších časů velmi zhusta se setkáváme se zaslepení, jimž není dost na tom, že sami ve smutném se nalezají odporu s náboženstvím svým, nýbrž jenž bezvěrecké náhledy své i před jinými rádi vykládají v tom svou slávu hledající, když papeže, duchovenstvo hodně zostuditi a církevní obřady směšnými učiniti mohou. Mnohdy i zjevným rouháním důrazu dodati chtějí slovům svým. Všem těmto sloužili za výstrahu následující velesmutný případ.

Dne 23. listopadu seděla v hospodě v Šakvicích četná společnost tamějších občanů, stálých to hostů, u sklénky vína. Mezi přítomnými nalezal se i šakvický starosta J. K., muž to nevěreckým duchem času nadchlý, jenž v posměvačných vtipech na papeže a na katolické obřady velice si liboval. Ana společnost tato různými žerty u stolů se bavila, vstoupil do světnice soused příjímím Papež a od starosty, ku obveselení hostů zvláštní žert provésti

chtějícího takto byl uvítán: Ha! Papež, sv. Otec jde, Janek se mu musí dnesky zpovídat. Tento Janek je starý, posproský muž, jenž za skleničku vína neb kořaly ku každé rozpustilosti se použití dá. Tento si tedy k Papeži přikleknul a za všeobecné veselosti rozličné posuňky při tom děláje, všelijaké hanebnosti hlasitě vypravoval. Když Papež, by všeobecný smích zvýšil, rozhrčení nad kajícím zamumlal, vyzván byl od starosty, by Jankovi ještě přijímání podal. Hned tu byla lehkovážná hospodská při ruce a nakrájevši z cukrovky kružalky na způsob hostí v bílém ubrusu, jako korporalu s flaškou vína na stůl je položila. Rouhání toto zdá se Papeži předce přespřílišné a proto se zdráhá svévoli započatou dále prováděti. S tím větší kuráží povstane starosta sám a udělav nad věru sprostým Jankem hakymaky přijímání mu podává, t. j. řepové kružalky za hlučného chechtotu bohaprázdné společnosti a při cinkotu sklenic do huby mu cpe. Po „kapitálném tomto žertu“ piluše se popíjí a všeliké rozpustilosti se mluví a provozují. Jakživi bychom to nevěřili, že tak mravně otupělých a bohaprázdných lidí u nás je, jenž v tak rouhavých vtipech a žertech zalíbení mají, kdybychom to černé na bílém před sebou

neměly. Takový rouhač je pak starostou v obci, má o dobrý mrav péči vésti a příkladem svým ostatním spoluobčanům svítiti! Avšak Bůh nebývá posmíván. Hlavní svévolník onoho večera, starosta š., přišel dne 1 prosince do Podivína, by co akcionář na novou cukrovarnu se podíval a připadající mu výpresky přijal. Prohlížel všecky kouty až konečně vystoupil také na vysokou věžku. Tu pak nešťastně klopýtnuv sletěl přes všecka patra 8 sáhů dolů. Lékař byl sice ihned při ruce, avšak všeliká pomoc marna. Vaz byl zlomen a lebka roztržena. I útěcha náboženská zůstala bezpochyby bez účinku, jelikož porouchaný byl bez sebe a žádné znamení lítosti dáti nemohl. Po šestihodinovém hrozném trápení vypustil nešťastník v komoře na řepu strašně kňuče a se svíraje ducha. Událost tato v celém okolí učinila ohromný dojem. Všeobecně praví lid, že spravedlnost božská patrným způsobem na nešťastném tom člověku se ukázala. Nevěřci ovšem tvrditi budou, že neštěstí ono je pouhá náhoda, nechť ale jen dají pozor, aby i oni někdy podobnou strašnou náhodou nebyli ku přesvědčení přivedeni, že stává spravedlnosti Božské a Bůh že nikdy bez trestu posmíván nebývá. („Hlas.“)

Apoštolát modlitby.

Č. 159. m. r. „Čecha“ uvádí v záhlaví „Veliké spiknutí“ následující: „Oznamujeme — ne c. k. policii, nebo ta by tu nic nepořádila, ale čtenářstvu svému, že jest ve světě katolickém, t. j. ve všech zemích, kde se upřímní katolíci nacházejí a těch, chvála Bohu, vzdor všem revolucionářským pokusům a převrácenosti tohoto světa, předce ještě hojnost, veliké spiknutí. A sice čelí proti snahám revoluce, která si dovedla prokřestiti cestu i k trůnům a tu stavíc se mezi národy a vladaře se snaží odciziti jednoho druhému a vyrvati ze srdce lidu všelikou oddanost, lásku a věrnost k vrchnosti Bohem zřízené. Že pak slavná c. k. policie také též účel má, totiž hájiti a chrániti trůn proti přechmatům sloužícím ku podkopání věrnosti a oddanosti k vladaři, proto jsme pravili, že naše oznámení se vlastně jí netýká.

Spiknutí toto všech katolíků na oboru zemském sluje „apoštolát modlitby“

a zbraň jeho, kterou účele svého dosáhnouti chce, není ani dýka, ani prach a kule, tím méně petrolej. Jest to, jak název sám okazuje: Modlitba.

Jsmef ještě tak velicí tmáři a pověreční lidé, že věříme v Boha osobního, který tento svět řídí a spravuje, u něhož modlitba ne-li spravedlivého alespoň kajícíka něco zmíže a proto se chápeme modlitby, kterou vykonáváme na jakýs úmysl.“ — Bohu díky, že máme i v Čechách politický časopis, nyní konečně denník, který naproti ostatním politickým časopisům tolik smélosti má, aby o modlitbě slušně nejen mluvil nýbrž ji obecnstvu i doporučil. Svítá se ve světě katolickém i v našich vlastech — s tím se nelze tajiti, že byla dosud velká ospalost — a červánky ukazují, že bude brzo den jasný, osvětlený živou vírou v trojjediného Boha. V národech, kde nevěra a ji následující zpustlost mravní takřka nejvyššího stupně dosáhly jsou oči všech ještě dobře smýšlejících otevřenější a hledají s plnou důvěrou pomoci tam, kde jedině lze ji nalezt — v modlitbě společné, apoštolují pro sebe a celé obecnstvo modlitbou a, jak četné důkazy svědčí, s velkým prospěchem. Proč bychom i my se neuchopili téže vydatné zbrani proti stejným nepřátelům, které dobře jedním jmenem nazýváme svobodné zednáře a mezinárodníky? Ředitel apoštolátu, P. H. Ramiere upozornil nás již na podzim, bychom svým čtenářům a všem čechoslovanským bratřím co nejdůtklivěj doporučili „apoštolát modlitby“ upozorňující je na nebezpečí od nevěrců nám hroící; ponechali jsme toto vybidnutí z dobrých příčin až k novému ročníku, ve kterém se vynasnažíme jak poučením o celé soustavě mocné armády „apoštolů modlitby“ tak o zprávách o vítězstvích jejich přesvědčiti národ katolický, že není bezdůvodna ani marna naše naděje a snaha.

Nejpředněj ale uctivě vybízíme všechny duchovní správce a rozšiřovatele „apoštolátu“, kteří již z dřívějších ročníků „Školy“ apoštolát znají a pro něj i pracovali, aby s obnovenou svěžostí uvázali se v řízení armády zbožných modlitelů a povzbudili je v činnosti upozorněním na nebezpečí z ospalosti hroící, nejvíce ale aby k uskutečnění svých dobrých přání si neobtěžovali nám — redakci „Školy“ — oznámiti nutné potřeby, úmysly, ve kterých pak všichni apoštolé modl. své modlitby a dobré skutky konají. Jakého způsobu ty úmysly bývají, známo dosti ze „Školy“, k lepšímu však přehledu uvádíme následující: 1. co díkuvzdání, 2. za časné potřeby, 3. za utiskované, 4. za společnost, 5. za zemřelé, 6. za duchovní osoby, 7. za dítky, 8. za rodiny, 9. za milost vytrvání v dobrém, čili šťastné smrti, 10. za milost smíření-se, 11. za duševní milosti, 12. za kacíře, odštěpence atp., 13. za mládež, 14. za mládeuce neb panny, 15. za ústavy výchovné, 16. za nemocné a choré, 17. za domy zbožné samoty, 18. za misie zahraniční, 19. za skutky duševní, 20. za farnosti, 21. za hříšníky, 22. za otce neb matky, 23. první sv. přijímání, 24. za řeholníky, 25. za jeptišky, 26. za semináře neb noviciaty, 27. za představené, 28. za milost šťastného vyvolení stavu, 29. za horlitele neb horlitelky, 30. na rozličné úmysly, jenž se do předešlých nedaly vřadit —, ze kterých každému třeba i počet udati. Tyto úmysly pakli v čas jsou nám oznámeny, vždy se odporučí *) úřdům apoštolátu mimo hlavního úmyslu na celý měsíc. Všeho doporučení hodno jest, aby apoštolé modlitby, zvlášť nevinné dítky a schovanci kat. ústavů na tytéž úmysly nejen denní své modlitby konali, nýbrž i v jiném dobrém se cvičili a poznamenávajíce toto i sami v důvěře, že vyslyšení dojdou, se sílili i druhým ji dodávali. Vložtež vše to dobré do „pokladu Srdce Ježíšova“, poznamenávajíce, kolik sv. přijímání

*) Rozumí se samo sebou, že úplně beze všeho peněžitého poplatku.

jste se účastnili, kolika mším sv. nábožně přítomni byli, kolik růženců pozorně se modlili, kolikrát nad nejhlavnějšími náruživostmi zvítězili, kolik skutků lásky a milosrdenství vykonali, kolikrát i v dovoleném sebe zapřeli, v pobožnostech se cvičili a denně stále Bohu v obět přinášeli. Když ueklamný a všemocný Bůh i koflík občerstvující vody slíbil věčným životem odměniti, neustrne on se — on dobrý otec svých dítek — nad bídou naší vezdejší, když tolik obětí od duší nevinných, jak jsou nazvíce dítky, jemu se přináší? Od knížat pozemských očekává se hojná odměna za malicherné služby prokázané a dostává se, a Bůh věčný nejhlavnější a o naše blaho nejstarostlivější by měl býti méně štědrým, když my jsme štědrí?

Boží mocnost, spravedlnost a štědrost, to základem apoštolátu modlitby, na němž vyplnění všech svých nadějí staví. Vzhůru tedy, apoštolé modlitby, práce jest mnoho, žeň se ukazuje zdárná, jen více dělníků! —

K u k á t k o.

Velectěný pane redaktore!

Bývalo tu radosti, když jsem chodil ještě do školy ve vsi S., jestliže do školy zavítal pocestný člověk, maje dřevěnou skříňku zvláštní již známé podoby na zádech, a nabízel se panu učitelovi, že by nám odpoledne po vyučování ukázal své znamenitosti. Pan učitel svolil a my přišedše domů žebroňovali na rodičích, aby nám darovali po krejcaru, bychom i my toho štěstí účastni byli a cizí krajiny, pověstná města, znamenité bitvy a těm podobné věci spatřili, aniž bychom museli svého tatínka a maminku opustit a s dědečkem a babičkou se loučit. Obyčejně tak jsme se do těch věcí zakoukali, že se nám o nich v noci zdálo, a že po dlouhý čas měli jsme si o čem vypravovat.

Vás pane redaktore mám za pana učitele ve „Škole“; vždyť tak mnohé krásné věci v ní vykládáte, tak mnohá užitečná naučení přinášíte, a jako moudrý vychovatel, i učení svá příklady dotvrzujete. Máte také, jak ku své radosti se dočítám, mnohé hodné žáky a žákyně ve škole, a tu za odměnu jim, a vlažným co pobídku, vidíte že dovolíte mi, chudému vandrovníkovi, abych Vaším žákům ukázal některé obrázky, jak jsem je sebral v „annalech o rozšiřování víry z r. 1871“, a taktoňáký dáreček si vydělal? Slibuju Vám, že spokojím se se vším, buď nábožným otčenáškem, nebňákým krejcarem pro ubohého „tatička“ v Římě, neb pro trpící bratry a sestry doma i v dalekých krajinách! (Račte jen ukázat, co máte. Red.)

Maje Vaše laskavé svolení, obracím se na svěřence Vaše.

Rozmilí školáčkové a školačky!

Jsou mezi Vámi sice dospělí, velicí lidi, ale předce Vás nazývám jen školačky; neb nemohu si myslet že by bylo mezi Vámi kterého, jenž by do školy pobožnosti zapsat se dal a choditi chtěl, kterýžby zároveň nechtěl hned prvnímu pravidlu naší školy se naučiti, kteréž to jest pokora, křesťanská, dětinná pokora; poněvadž kdo tomuto pravidlu by se nepřiučil, žádný užitek neměl by z učení ostatního, jelikož Pán, ten nejvyšší učitel náš, praví všem těm vysokým v duchu, t. j. pyšným; „nebudete-li jako maličtí, nevejdete do království nebeského.“

Vás tedy drazí dědicové ano dítky pro království nebeské zvu, byste v duchu opustili otčinu svou a letem myšlenek putovali se mnou přes hory i doly, pevnou zemi i veliké vody a když přeletíme víc jak tisíc mil, pořád rovnou čarou na východ se ubírajíce, přiblížíme se na druhém konci Asie k ohromné říši čínské, která se všemi poddanými zeměmi tak veliká asi jest, jako všecka císařství, království a knížectví celého našeho dílu světa — Europy. Aj i zde ozývá se chvála Syna Božího, zde pučí semeno, rozsíváno hrdinnými kněžími misionáři, zaleváno krví tisícových mučovníků, zahříváno a podporováno i vaší modlitbou! — Aj tu vizte některé obrázky!

I. Obrázek: Hoch rybář.

Chudá avšak zbožná křesťanská žena ovdověla a měla kromě sebe dvě dcerušky a tři chlapce živit, z kterýchž nejstarší byl sirotek, jehož se byla ujala. Pokud Bůh žehnal, dobře všecko zastávala; tu ale Bůh seslal povodeň, která všecku žeň pokazila. Nejstarší syn chodil sice na lov ryb a takto svou pěstounku s dítkami jejími po nějaký čas živil. Však za krátko i tento pramen výživy vyčerpán, an hoch žádných ryb pochytyti nemohl. I bědovala tu matka před schovancem svým:

„Synu můj! až doposud o tebe jsme pečovali a tě živili; teď ale jest na tobě, abysi matku, sestry a bratry živil; bez tebe musíme hladu zemřít. Proč tedy nepřinášíš více žádných ryb?“

„Matko!“ odpovídá s bolestí sirotek, „ryb více žádných není a jsou-li, nejsem předce já pánem nad nimi a nemohu je do své sítě zahrnat.“

„To ovšem vím,“ odpovídá matka; „však kdybysi horlivěji k Bohu se modlil, zajistě že by ryby samy přišly.“

Hodný syn netroufal si více odpovědět ale plačky šel opět lovit ryby. Čekání jeho ale bylo marné, ryby žádné se nechytily. Tu přišla již noc. „Domů k matce vrátiti se nesmím“, pravil smutně u sebe, „Ježíši! Maria! slitujte se nade mnou! Žádám vás jen o jedinou rybu pro mou matku a její dítky; já sám rád se postím. — Ach co řekne ubohá matka, když s prázdnýma rukama domů se vrátím? — Ne já se takto domů nevrátím, raději zde po celou noc zůstanu.“ A zůstal. K desáté hodině s těžkým srdcem a se slzami v očích vrhnul se na kolena svá, sepjal ruce, oči k nebi obrátil a prosil: „Můj Bože! matka má tak dlouho mne živila, prosím Tebe, živ ji nyní Ty! hle ona jest tak chudá! Ach jen jednu aspoň rybu“

I zdvihne se aby pohleděl na síť! O jaké to štěstí! Dvě velikánské ryby v ní! . . . Radostí celý opojen spěchá k matce své a se slzami v očích vypravuje ji všecko do podrobná, co se bylo přihodilo. I velebili všichni dobrotu Boha křesťanského, radovali se, že ho poznali, a matka z vděčnosti ujala se ještě jednoho sirotka. —

Kdyby tak všude křesťané, kteříž mohou pro požehnání Boží, sirotky přijímali do domů svých, o jejich dobré vychování se postarali jako ona novo-křesťanka činila a snad posud činí, oč, že by mnoho bídy mezi lidem pominulo, mnohé dítě zkáze ušlo, mnoho peněz na trestnice se uspořilo a mnozí učili by útěchu převzácnou ze slov Páně: „Cožkoliv jednomu z nejmenších jste učinili, mně jste učinili!“ —

II. Obrázek: Petr Tin.

Před půl druhým rokem upadnul mladý křesťan do rukou svých pronásledovatelů. Bylo to v lednu a zima byla tuhá. I použili všech prostředků, aby ho

k odpadlictví opět přivedli a k tomu ho přiměli, by jim podepsal listinu, že postupuje jim všecko své dědictví. I trhali s něho šaty, svázali mu nohy k sobě, přivázali ho za ruce na větve stromu, bili ho takto pověšeného holemi, a posmívali se mu říkajíce:

„Jste křesťani a doufáte, že se do nebe dostanete; abysme tobě tam pomohli, pověsili jsme tě už o něco výš na větve stromu. Však pomůžeme ti ještě více, musíš býti také pokřtěn, a proto ti křest ihned udělíme!“

I polili při tom jeho tělo, kteréž bylo rány celého rozervané, studenou jako led vodou. A když ani takto ničeho s ním nesvedli, řval na něho jeden a ten byl příbuzný jeho:

„Zapři víru, nešťastníče, a nezneuctívej rod svůj!“

Však místo vši odpovědi vyznával hrdinný trpitel jen ustavičně víru svou.

U večer sejmuli ho katani jeho se stromu, položili ho na zem, ruce a nohy ale nechali mu svázané. Potom podali mu něco požit, poněvadž ale ruce neměl volné, musel si to brát ústy jako zvíře. A toto zacházení s ním opakováno po několik dnů. Až konečně šel kolem toho místa jakýs bohatý pohan, který útrpností jat dal ubožce od stromu odvázat a propustil ho na svobodu. Všechny ale klouby tohoto vyznavače tak byly zkroucené neb vytahané a on sám tak oslaben, že tři dny chodit nemohl. A v tomto čase nepřátelé nutili ho, s dýkami v rukou, aby ono žádané zřeknutí se všeho dědictví podepsal. Utrpení jeho způsobilo mu nemoc nebezpečnou, z kteréž více nepovstal. Však prv než umřel, byl od misionáře pokřtěn, jmeno jeho jest Petr Tin.

O jak divný jest Bůh ve svatých svých! Petr Tin ještě nepokřtěný hrdině kráčí vstříc všelikému utrpení, poněvadž Boha, kterého sotva poznal, již milovati se naučil láskou nejhrošnější; kdy pak ale my, kteříž 20, 30, 50 aneb i více let Bohu jsme se zaslíbili, tak často jeho hosti byli, budeme ochotni všechnu hanu, posměch, ztrátu jmění, zkrácení výdělku atd. trpělivě snášet pro Jmeno Jeho a proto, abysme víru svou v ničem zapřít nemuseli?

III. Obrázek: Zan.

Zan, taktéž jako Petr Tin teprv katechumen, stal se obětí za svou lásku k církvi prv ještě, než skrze křest sv. do ní viditelně přijmut byl. Poněvadž misionář Rigand častěji ho upotřebil v rozličných záležitostech křesťanské osady, měli ho za to pohané v tím větší nenávisti. I počal proti němu jeden ze sousedů křivý soud; Zan ptal se misionáře o radu.

„Uteč, a schovej se,“ zněla odpověď, „vždyť víš, že císařský úředník, u kterého na tebe žalováno, nenávidí křesťany.“

„Ale otče,“ pravil, „vždyť jsem nevinný a je proto obžalován, že chci být křesťanem. Je-li císařský úředník spravedliv, nebude mne trestati; jestliže by mne ale trestal, tak bych trpěl co křesťan, a v tom pádu mi dojistá Bůh pomůže.“

A hle, Bůh, v něhož doufal, pomohl mu život pravého, hrdinného křesťana dokonati. S pokojným svědomím předstoupil před soudnou stolicí mandarina, či císařského úředníka. Mandarin málo staraje se o spravedlnost, tím více ale o to, by zášti své povolil, dal ubohému vysázeti tři tisíce ran. Zanovo tělo bylo celé rozsekáno; následkem toho upadl do nemoce, která přivedla ho na pokraj hrobu. I dovoleno mu, by k svým rodičům přestěhován býti směl. Tak se i stalo, a tu Zan i pokřtěn.

Když cítil blížící se smrt, obrátil se k těm, kteříž stáli kolem lože jeho, a pravil: „Vidíte, že umírám co křesťan; jest to veliká milost, kterou mi dobrotivý Bůh prokázal. Zanechám slepou ženu a maličké dítě; odkazuji je svaté církvi. Nezapomeňte velebným otcům říci, aby dítě mé v křesťanském náboženství vychovali, aby bylo křesťanem, jako i já jsem.“

To byla poslední jeho slova; brzo na to zemřel maje svého věku 41 let.

O jak sladko jest, kdož naučil se, opustiti pro Ježíše otce, matku, manželku, děti a vše což milého, a spoléhati ve všem na prozřetelnost Boží, kteráž vše k našemu prospěchu upřádá!

IV. Obrázek: Pe-siao-man.

Pe-siao-man byl od křivých svědků obžalován co buřič, poněvadž vyznává křesťanskou víru, která všechny zločiny dovoluje, v rodinách rozbroje činí a proti vrchnosti popuzuje. Obdržel za trest od Mandarina tři sta ran a byl vyzván, aby víry své se odřekl. Pe-siao-man ani opět na vyzývání ničeho neodpovídá, leč hluboké povzdechy, které bolest mu vynucuje, jsou jedinou odpovědí, která z prsou se mu ozývá. Konečně vzchopí se Pe-siao-man s namáháním posledních sil, vstane, vrhne se na zem před soudcem svým a praví: „Veliký mandarine! chceš-li mne zabít, zabij mne. Ku své rodině ale počítám také matku, ženu a dceru; zabij i tyto tři mi milé osoby a potom vykonals všecko; víru svou ale nikdy nezapřu!“

Na neohrožená slova ta mandarin ihned podepsal ortel smrti a nařídil sluhům, by Pe-siao-man ihned svázali, ústa mu zacpali, a čtyři drábové by višníka vyvedli za město a tam ho odpravili.

Když vyznáváče vedli kolem hlavního vchodu do domu soudního, spatřil svou matku a obdržel dovolení by se s ní rozloučil. Jaká bolest pro ubohou rodičku, kteráž vidí u nohou svých syna, kterého na smrt vedou! Jaká hrdinnost syna, kterýž vytrhuje se z náručí matčina, aby na smrt šel! Za město vyveden, byl dle nařízení Mandarina odpraven v pondělí dne 25. února 1856, v 36. roku věku svého, co první mučelník v krajině Kuang-si. Za „ctihodného“ prohlášen jest od Jeho Svatosti Pia IX. dne 24. září 1857.

Život upřímného katolíka není nic jiného než pokračování života Ježíše Krista, který též v ulicích jerusalemských matku zuboženou opouští a na Kalvarii spěchá. Však horlivý křesťan i ví, že po namáháních, svízlech, bojích života, po loučení bolestném s miláčky, a trudné smrti následuje vznešené oslavení nehynoucí, věčné.

Obrázek V. Hrob misionáře.

Před dvěma lety přišel mladý misionář návštěvou do Vettavalam a tak velice oblíbil si tamější osadu křesťanskou, že si přál tam zůstat a působiti. Bůh vyslyšel přání jeho ale docela na jiný způsob; neb za několik dní uchvácen jest náhlou a prudkou nemocí, zemřel a pochován jest při kostele ve Vettavalam.

Ihned počali se i křesťané i pohané scházeti u hrobu jeho, aniž jaké zvláštní příčiny by byli zprvu k tomu měli, a doporučeli se do ochrany tohoto ještě neznámého mladého apoštola. Ujišťuje se, že Bůh sluhu svého mnohými zázraky oslavuje. Z mnohých zpráv jeanom následující zaručený vybírám příklad.

Přede dvěma lety napadena jest jistá paní, pohanka, padoucí nemocí. Její smutný stav znepokojoval ji i o život vlastní, i o život dítěte, kteréž posud pod srdcem

nosila; i obrátila se tedy na všechny lékaře i bůžky pohanské, aby u nich pomoci nalezla. Však vše nadarmo; nemoc její den ode dne se horšila. I vzpomenu si na hrob, o němž již tak mnohé nápadné věci byla slyšela. I putovala k němu.

„Otče,“ prosila na hrobě misionáře klečíc, „ty víš, proč jsem sem přišla. Víím, jak mnoho dobrodiní již si ubohým prokázal, kteříž za pomoc tě žádali. Jsem sice pohanka, to je pravda; ale jest-li že mou modlitbu milostivě vyslyšíš, slibuji ti, že dítě své tvému Bohu zasvěťm.“

I modlila se dlouho a potom vstala plná důvěry. A důvěra její zklamána nebyla; neb od tohoto okamžení zmizela každá stopa nemoci, kteráž ji prvé sužovala.

Několik měsíců potom přinesla dítě své ke křtu. „Ale nejen toto dítě chci mít pokřtěné, mám zde ještě čtyřletou vnučku, chci abyste z obou udělal křesťany,“ pravila ku knězi.

V brzkú ale na místě radosti uhostil se hluboký zármutek v srdci nebohé matky; zdálo se jí, jakoby mezi ní a dětmi jejími byla rozevřela se propast. I muž, kterýž zprvu zdál se býti zcela lhostejným, brzo zachvácen jest toutéž vnitřní ouzkostí. Jeden druhému ale netroufal si sdělit, co v jeho srdci se děje, až konečně paní jednoho dne pravila muži svému:

„Proč neměli bychom se i sami dát pokřtiti? Cítím, že tenkrát teprv zcela budu spokojenou, až budu pokřtěna.“

„Ano, jedině křesť,“ odvětil muž, který jenom na vhodnou čekal příležitost, by svůj úmysl vyjevil, „jedině křesť může vrátit nám spokojenost u milování dětí našich. Půjďme tedy ku knězi a požádáme ho, aby nás mezi křesťany přijmul.“

Brzy potom šli oba ku knězi a na kolenou prosili, aby pokřtěni byli, by — jak pravili — nic od jejich dětí je nedělilo. I byli pokřtěni, a založili výbornou rodinu křesťanskou. —

Odkud ten vnitřní nepokoj rodičů pohanských dětí pokřtěných? O zajisté že to byl pud milosti Boží, kterou sv. misionář u Boha jim vyprošoval — O jak poželnaná jesti památka mužů svatých i po smrti jejich, jak mnoho dobrého činí skrze přímluvu svou u Boha a skrze příklady a díla, kteráž na světě zanechali!

O b r a z VI.: O b r a z p a n e n s k é M a t k y B o ž í .

15. máje 1870 shromáždila hodná, křesťanská paní své dívky kolem sebe, aby s nimi konala májovou pobožnost před krásným obrazem nejsvětější Panny, kterýž měla postavený na malém domácím oltáříku. Tu vstoupí do dveří rodina žebračků, muž, žena a tři děti.

„Co pak to máte za modlu, a co to za dítě v rukou drží?“ tázala se žebračka.

„To není žádná modla,“ odpověděla křesťanka, „ale jest to svatá Rodička Boží!“

I vykládala potom žebračce hlavní pravdy sv. náboženství. Muž stál mezi tím u obrazu a pozoroval ho smutně a zamyšleně. Konečně přetrhl mlčení a řekl:

„I já jsem křesťan; před dvanácti lety byl jsem pokřtěn. Chudoba má zavedla mne do severní části krajiny Kiang; tam zapomenul jsem na Boha, pojal pohanku za manželku a žil jsem jako pohan. Nyní ale uznávám chybu svou; zdaliž pak ale jest též nějaký prostředek, jak opět křesťanem bych se stal?“

Dojmuta byvši tímto lítostným smýšlením podržela dobromyslná křesťanka rodinu

tuto při sobě, učila ji některým modlitbám a některým článkům víry a připravila s pomocí misionáře dítky s matkou ke křtu, muže ale ku smíření s Bohem.

Maria, která sv. apoštolům radívala v díle apoštolském, u kteréž jako u své matky se scházivali; Maria jest posud útočiště hříšníků, ona zasluhuje si vždy na novo titul co královna apoštolů, ona posud se Synem svým hledá, co bylo zahynulo! Jak užitečno jest tedy utíkat se k Panně Marii.

Obrázek VII. Zázračné obrácení.

Rozšafný pohan v Ton-king-tchong pocitoval v srdci svém trapnou prázdnotu; toužil po nejvyšším dobru, aniž by věděl, kde mu ho lze nalézt. Poněvadž pak nic dokonalejšího nemohl si mysliti, uzavřel u sebe, že opustí ženu a syna svého, a stane se bouzem, t. j. duchovníkem pohanským. Ale starý bouz, na něhož se v máji 1870 obrátil, řekl mu s řídkou upřímností:

„Hledáš-li pokojný život, rýži a opium, těch věcí nám ovšem neschází; hledáš-li ale nejvyšší dobro, pravdu, musíš se obrátit na křesťany! Naše náboženství jest pohodlné, náboženství křesťanů ale jest pravé.“

Dobrý ten člověk, který do toho času o křesťanech vždy jen zlé věci slyšel, podivil se velmi těmto slovům. Z počátku netroufal si dojít ku knězi, boje se domnělého očarování. Konečně ale předce dodal si srdce, a hned při první návštěvě všechny jeho obavy se rozplynuly, jako rosa pod parným sluncem, a on stal se radostným ctitelem pravého Boha. Nikdy snad, jak misionář o něm dosvědčuje, neučil se některý katechumen s větší horlivostí křesťanskému učení a modlitbám. I mohl být již 15. srpna i se svým mladým synem pokřtěn, a jest nyní jeden z nejhorlivějších křesťanů na tamější osadě!

O kéž by také onomu starému bonzovi co odměnu za jeho upřímnou a dobrou radu, kéž by i všem těm nekatolíkům, kteříž přesvědčení jsou v duchu o tom, že jen v katolické církvi pravé učení Ježíše Krista se nachází, předce ale z ohledů světských katolíky se nestávají, Bůh dobrotivý udělil síly a statečnosti dost, aby i oni jednak dle svého lepšího přesvědčení, a pravého Boha stali se i pravými vyznávající!

Bůh, nejvyšší dobrotivý a milosrdný, tak velice miloval svět, že svého jednorozeného Syna seslal, aby svět vysvobodil od věčného zahynutí. Prozíratelnost Jeho všecko objímá, všechno řídí podivuhodnou moudrostí; všecko vede mírností, k sobě táhne malé i velké, chudé i bohaté, aniž by cíl svobodu ničila, jak VI. a VII. obrázek dokazuje. Tu sílí silou vnitřní sluhy své, že muky nejhorší, smrt nejohavnější podstoupějí, že vše i to nejmilejší opouštějí, svazky i ty nejútlejší roztrhají spíše, nežli Bohu svému nevěrnými se stali! Tak vidíme příklady na mučenicích Petru Tin, Zanu, Pe-siao-man. Tu opět vyslyšením proseb ve věření utvrzuje jako „hocha rybáře“, a když potřeba se ukáže, i skrze nápadné, zázračné události srdce věrná, bez zlé vůle v bludech se nacházející, k sobě opět přivádí, jak obrázek V. ukazuje.

Zvláštní pak zalíbení Bůh na tom nalezá, jestliže věrní ctitelové v díle Jeho Ho takřka podporují, skládajíce peníze na cesty misionářů, a provázejíce je a svěřence jejich modlitbami; pravím, že Bůh zalíbení naleodá na díle tom, ne že by naši pomoci měl zapotřebí, ale že skutky takovými okazujeme nejen lásku k spolubratrům svým, méně šťastným posud než my u věcech víry, a ale především zvláštní k Bohu lásku. Pročež

rozmilí školáčkové a školačky!

vybrav z příkladů takřka bezčetných obrázků jenom — dle posvátného čísla . sedm,

vyzývám vás, byste hodně horlivě spojovali modlitby své s modlitbami ostatních údů apoštolátu modlitby, jichž se v nynějším čase okolo 14 milionů počítá, a takto při svých obyčejných pracích a modlitbách, které na dílo to spasitelné obětujete, stali předce se pravými apoštoly, t. j. rozšiřovateli víry a lásky Ježíše Krista.

A byť by Bůh modlitbu jednoho neb druhého nevyslyšel snad pro poklesky jeho aneb i z jiných příčin, když tak mnozí modlí, Bona prositi budou společně, zajistě, že vyslyšení stane se tím jistější. Mnohdy již jeden nábožný a bohumilý prositel dostačí, aby Bůh prosby celého množství vyslyšel.

Jak na rozloučenou za zvláštní mlou diškreci k sedmi obrazům připojuji jeden starý, sice již z pátého věku křesťanského, ale též z Asie, sem dobře se hodící

O b r a z n a p a m á t k u.

Když jednou vypuknul mezi obyvateli Antiochenskými mor, mnoho domů již pustých bylo a časté zemětřesení Antiochenské hrůzou a strachem naplňovalo, utekl se skoro veškeren lid tohoto velikého města k sv. poustevníku, jmenem Simeon Stilités. I plakal a modlil se s polekanými. Pojednou ale počal k nim mluvit slovy tvrdými, a jejich život zlopověstný jim vytýkat, a konečně pravil, že jejich lakota, jejich bujně marnotratnictví a jejich život, oddaný těm nejhanebnějším nepravostem lásku a tvářnost Boží od nich odvrátil. By tedy neopovažovali se dále, své nečisté, bohuprázdné ruce k nebesům pozdvihovati. On sám že nyní za ně modlit se chce.

Když v modlitbách pohřížen byl, ucítili opět nové, hrozné zemětřesení. Země i sloup, na němž sv. Simeon stál, počaly se kolísati. Lid pln hrůzy padnul k zemi; nyní mu dovolil Simeon, aby s pláčem a naříkáním k nebesům na novo za slitování prosil. Sám modlil se sebou, a sice s dvojnásobnou horlivostí. Po nějakém čase se vzpřímil, a lidu konečný pokoj slíbil.

„Bůh vyslyšel modlitbu,“ pravil „a smiluje se nad městem; ale mezi tak mnohými zde shromážděnými jest jen jediný, jehož modlitba před trůn Boží předstoupila, tak že ji Bůh vyslyšel.“

Při slovech těch ukázal rukou na prostého rolníka, a nařídil, by mu ho blíž přivedli, načež se ho otázal:

„Synu můj, řekni mi, co činil jsi dobrého, že Bůh za hodna tě uznal tak veliké milosti?“

„Já velebný otče“, odpověděl rolník, „nejsem lepší, než ostatní, ale stejný jsem hříšník, jako i oni.“

Tato pokorná odpověď dosvědčovala Simeonovi jen více to, co již sám věděl, že člověk onen skutečně pokorným a věrným jest sluhou Páně, a protož pro poučení své i lidu přítomného mluvil do něho nyní tím více, aby jen pravdu vyznal; načež onen s líbeznou prostosrdečností a ostýchavostí odpověděl: „Všecko, co jsem posud vydělal, neb vyzískal, rozdělil jsem vždy na tři dily; první dal jsem chudým, druhým zaplatil jsem daně vrchnostem světským, a třetím živil jsem rodinu svou a sebe.“ —

Pane učiteli!

Poníženě děkuje, že jste dobrotitivě nechal mi něco si vydělat u svých žáků a žákyň, a prosím konečně, byste na mne vzdáleného nezapomněl v modlitbách svých a dovolil mi, opět jednou ve vaši škole se pozastavit.

Vám se vši úctou oddaný † † † chudý vandrovník.

P. S. budoucně přinesl bych obrázky z Ameriky, Oceanie a Afriky*)

*) Račtež opět a to co nejdříve k nám zavítati. Red.

Dvě družstva kněží: Živý růženec a zlatá koruna.

Náš věk nynější může se vším právem přirovnávati oné době 12. a 13. století, v nížto sv. Dominik na poli kazatelském a vůbec v úřadě kněžském byl činným. Jako tehdy tak i za našich dnů lhostejnost křesťanská ba úplná nevěra, náklaza mravů a nedbání ba do čista pohrdání vši pravomocností, nejen lidskou (světské a duchovní vrchnosti) ale i Božskou, již tak povázhlivého dosahují stupně, že už skoro nemožno, celou tuto duševní hnilobu společnosti lidské pravým slovem pojmenovati. Mnoho, velmi mnoho jsme sami zkusili v nedávné minulosti doma i v cizině, ba každodenními jsme svědky zřením, čtením i slyšením, kterak svět nynější čím dál tím více obrovským chvatem se řítí v propasti záhuby jak časné tak věčné; a čeho v brzké snad budoucnosti obávati se musíme, ani pomysleti se neosmělujeme, na jisto však posouditi můžeme podle toho, kterak náš svět každým rokem se více vzdaluje Boha a jeho sv. zákona. A co nejsmutnější jest — nejen jinověrci připravují náš slabý ve víře lid katolický o tento drahý poklad, ale i mezi vlastními syny církve sv., povolányi ji držeti a rozšiřovati, začínají rozmišky a odtržky od jednoty církve.

Není divu, by si křesťan katolický, zvláště pak kněz nezoufal nad polepšením věku nynějšího a nad odpomožením rozžíravému hnisu duševnímu, sáhajícímu již i na srdce a tím i na život poslední jeho!

Když si kněz před Bohem i ve svědomí svém říci může, že všechno činí, co by koliv sloužilo k větší cti a slávě Boží a ku spasení duší jemu svěřených; že všech prostředků Božských i církevních užívá k rozmnožení — ba o „rozmnožení“ nebývá bohužel ani pomyšlení! ale aspoň tedy k zachování víry sv. a horlivosti náboženské: když vzdor tomu všemu pozorovati musí, jak plaché jesti náboženství a slabá i prázdná víra u většiny jeho svěřenců, tak že i o těch, jenžto dnes ještě před nevinným Beránkem Božím, jak se zdá, skroušeně na kolena padají, neví, zda zítra zlatému teleti klaněti se nebudou, a že jen maličké, velmi „maličké stáde“ jest věrných a spolehlivých . . . pak se asi nachází v podobném postavení, jako sv. Dominik v mariánské kapli v Apulii — on může jen ještě se modliti a celou tu věc poroučeti Bohu a mocné jeho Rodičce, kterážto skrze Božského Syna svého dábla pekelného — a ten právě drží svět náš v hanebném otroctví — přemohla a poroučel přemáhá. Snad i kněz slyší jako tenkrát sv. Dominik slova Panuy Marie (alespoň za velmi vhodná je uzati musí): „Zaveď růženec, onť bude prostředkem proti tolikerému zlu.“

Nedá se zajisté upříti a zkušeností skoro již tisíciletou dokázáno jest, že není modlitby nad růženec mocnější a působnější na obrácení hříšníků, zachování a rozmnožení víry sv. a vykořenění všech bludů a porušených mravů. Avšak tolik také jisto jest, že kněži v duchovní správě jak v městě tak na venkově — zvláště za našeho písavého věku. kde dobré dvě třetiny veškeré jeho činnosti duchovní pohlcuje všelijaké psaní ouřední i neouřední, tak žeby (kdyby z čeho bylo) držeti si mohl zvláštního písaře, — že velmi málo času jemu zbývá — k modlitbě (!), tak že všechnu svou horlivost kněžskou sebrati musí, by zadosti činiti mohl jen přisue poroučené modlitbě breviáře; na jiné modlitby, zvláště vyžadují-li delšího času, těžko mysliti! A jen z této příčiny bohužel se stává, že se růženec svatý nemiluje a nepěstuje tak, jak by si přáti bylo k větší cti a slávě Boží a Jeho Rodičky jakož i k blahodějnému působení v duchovní správě.

Než ale — spočujme se! Co jednotlivým možné není, společnými silami se docílí: 15 kněží, z nichžto každý denně jen **jeden** desátek růžencový se modlí, společně celý velký růženec, (trojí malý o 5 desátech) s 15 tajemstvími, každodenně vykonává a slove **živého** růžence růže. Spolek živého růžence mezi **kněžími** jak svatá, jak krásná, jak nadějná jest to věc! Každý kněz musí o tom býti přesvědčen. A věc tak svatá jest spolu — tak snadná! snadná k zavedení, snadná k vykonání. Snadná k zavedení: — kdo si přeje stát se oudem živého růžence, auiž by mohl tuto pobožnost ve své farnosti zavést aneb jinam se přivtělit, nechť to sdělí redaktoru „Školy B. S. P.“, anebo v Čechách jeho zástupci (P. Kristin Plodek, kaplan na Metličanech, pošta Nový Bydžov) a obdrží lístky růžencové s udáním tajemství jemu připadajícího; a od té chvíle — beze všeho jiného obstarání nebo doptávání — každý budoucí měsíc vždy to **následující** tajemství na každého připadá (nač ovšem musí každý bedlivě hleděti, by nevyšel z pořádku.)

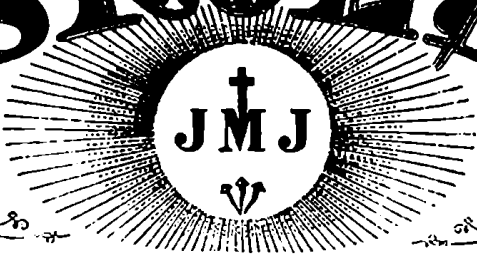
Snadná je ta věc záslužná též k vykonání, neb jeden desátek se pomodlit netrvá tak dlouho, a každý zajisté nalezne denně tolik času, by ten svůj desátek mohl konati (snad po mši sv. co poděkování, snad co ranní neb večerní modlitbu, jichžto vykonání předce nikdo z kněží nemůže opomíjeti.) A hle! ač jenom jediný desátek se modlí, získá takto s jinými společený kněz všechny odpustky a milosti duchovní, jako by se denně celý růženec modlil, a nejen růženec o 5 desátech, ale celý velký růženec s 15 desátky.

Lístky růžencové (jak čtenářům „Školy“ bez toho známo) jsou zcela nové s úplným poučením o živém růženci, tak že vše potřebné o tom zbožném družstvu jak pro svou osobu tak i pro zavedení toho spolku mezi laiky najde kněz v lístkách těch. — A zajisté každý kněz, zamilovav si spolek ten, horliti bude i o zavedení jeho mezi laiky i mezi dítkami školními sebe menšími, jen když se umějí modlit, — neb *nota bene* to není žádné „brststvo růžencové“ (k tomu je ovšem mnoho jiného potřebí a nedá se tak snadno zavést); a tak se stane v brzkém čase, že jako z nenadání, jak hravě zavede se modlitba sv. růžence v městech i v osadách venkovských, od kněze až do posledního dítky hláskujícího všechno se modlí každodenně růženec, a rád se ho každý modlí a lehce, neb se modlí denně jenom 1 Otče náš a 10 Zdravas a Sláva Otci atd.; to neunaví, neomrzí a nevyžaduje mnoho času. A co se dá od takovéto modlitby společné všechno očekávati!

Kdo pak z kněží již oudem živého růžence jest, ale spolu s laiky, mohl by místo sebe do onoho spolku jiného laika získati, sám pak k živé růži **kněží** přistoupiti; neboť ačkoliv to vše stejné jest, předce bude spojení se kněží více těšiti, více též působiti; a což teprv královna sv. růžence, nejbl. Panna Marie, jak milý jí bude spolek -- kněží, kněží, jenžto jak denně mši sv. slouží, denně přijímají Beránka Božího, taktéž denně ji ctí modlitbou růžencovou! I nemůže zajisté nic vzácnějšího býti, nic vznešenějšího, nežli takovéto družstvo kněží! nemohou se zajisté kněží více zalíbiti nejsv. Rodičce Boží, jako spojením se vespolem k vykonávání modlitby růžencové! pak jen ještě schází, a by korunu posadili své pobožnosti mariánské, korunu vzácnou, nad míru skvělou, korunu z ryzého zlata, totiž v družstvu zvaném

Zlatá koruna. *Corona aurea.*

SKOLLA

Božského Srdce Páně.

Ročník VI.

Únor 1872.

Číslo 2.

Na útěku do Egypta.

Josef s Marií když do Egypta spěli,
Na té cestě jednou odpočinout chtěli.

Přišli ke kovárně a tu zastavili,
O přístřeší oba snažně poprosili.

Avšak kovář hrubě jako litá saně,
„Jest tu hospoda?“ tak vyřítil se na ně.

„Tamto v chlévě,“ reptá, „odpočiňte sobě,
Ale hleďte v brzké odtáhnouti době.“

Maria a Josef ke chlévu se berou
Vzdávajíce jemu díku tisícero.

A jak s dítětem božským ve chlévě tam sedí,
Děva u veřeji stojíc na ně hledí.

Maria ji prosí: „dej nám vody číši.
Sotva naše těla umdleností dýší.“

Než tu děva škytá: „omluvenu mějte,
Ušchlé jsou mé ruce, jen se podívejte.“

Maria jí na to: „jdi jen, přines vody,
Můžeš pak tu s námi skromně slavít hody.“

Uposlechla děva, v rychlém běží spěchu;
Vracejíc se jeví nevýslovnou těchu.

Maria a Josef když si odpočali,
Dále svojí cestou k Egyptu se brali.

„Milý otče!“ děva běží ke kováři,
„Viz mé ruce zdravé,“ s veselou dí tváří.

Otec na ni hledí, vidí dceru zdravou,
„Co to?“ táže se a kývá při tom hlavou.

„Muž a krásná paní s dítětem, jenž tu byli,
Za trochu mne vody vděčně uzdravili.“

„Kdybych já byl,“ želá otec, „kdo jsou, věděl,
Jinak bych já byl je pouhostit hleděl!“

„Čeho bych byl nabyt od nich všeho,“ pravil
„Nemilostností jsem milostí se zbavil!“

Pobožnost k Božskému Srdci Páně, a námitky proti ní.

Milý příteli!

K první myšlence své vyslovené v posledním psaní mohl bych připojit hned druhou a říci, že když se mluví o „Srdci Ježíšovu“ a účtě k němu nemyslí se pouze na tělesné srdce našeho Spasitele, a jakoby oddělené od osoby, ale na to při něm, co znamená slovo „srdce“ v druhém významu svém, t. j. neviditelné srdce. Vysvětlí se ti to však samo sebou, jestliže se mnou učiníš kratičkou úvahu následující, z níž zároveň seznáš, zdali pobožnost, o níž se jedná, jest opravdu, jak pravíš „pouhé citlivůstkářství“ a „náboženská přepjatost.“

Když předloni jsem byl u tebe na prázdninách, dostával jsem po počtě z Prahy „Blahověst.“ Časopis ten i tebe velmi zajímal; zvláště ale tenkrát mnoho tě dojala jedna báseň, a přišel's ke mně, když's ji přečetl, ukazuje mi na místo jedno významné. Byl to Fr. Douchy „Strážný duch člověčenstva.“ *)

Ono místo pak zní:

A když i pekel hydra zuřivá
Své proti němu téměř vztýčila,
Vše jedy soptíc v klidnou jeho tvář:
Aj vyšel z brány nebes Boží syn
Jej zdvihl, umdleného v zápasu
Tom posvátném, a líce jeho obmyv
Z mutného hrudu, běsem zkálené,
I zjařiv jemu síly poznovu,
Okázal božskou jeho podobu
Před užaslými světa rozhledy.
Až svět ten chmurný, září osluněn,
Se jeho slavě skláněl odvěké. --

A pamatuješ-li se dobře, přidal jsi ty ku slovům těmto básníkovým se slozou v oku: „A vše to získal a učinil nám ten Boží Syn svým ponížením, že sám dal se za nás v bláto zašlápnouti jako červ, a s trůnu nebeského sestoupil v ruce katův, kteří mu ustlali na potupném kříži!“ Tak pravil jsi ty, a podobně praví Nicejské vyznání víry, a podobně praví k Filipenským (2, 8.) sv. apoštol Pavel. Však staletí před tím prorokovali lidstvu o něm proroci, že „zraněn jest pro nepra-

*) Blahověst 1870 st. 420.

vosti naše, potřín jest pro hříchy naše.¹⁾ Proto, že stal se „pohanění lidí a povrhel obce, všickni vidouce jej posmívali se mu,“²⁾ protože vzal na sebe vinu lidskou. Sám „nepravosti neučinil, aniž byla lest v ústech jeho,“ ale „Hospodin složil na něj nepravosti všech nás.“ „Obětován jest, protože sám chtěl a neotevřel úst svých!“³⁾ A když pak již vykonáno bylo to dílo veliké, když nemluvílo se o něm, co budoucím, ale když již vypravoval o něm dějepis co události; apoštolové Páně bez omrzení a umdloní pamatovali křesťany na toho, jenž „bohatý jsa, učiněn jest pro nás chudým, abychom my chudobou jeho zbohatli“⁴⁾ — jenž „velikým vzdycháním za dnu těla svého obětoval za nás modlitby a ponížené prosby své Bohu“⁵⁾ — jenž z lásky „život za nás položil“⁶⁾ — jenž „miloval nás, a vydal sebe samého za nás v obětování a obět Bohu“⁷⁾, „kterýž zamiloval nás, a umyl nás svou krví od hříchův našich!“⁸⁾ Však sám Pán nejednou o tom ujišťoval je, že jich miluje. „Jakož mne miloval Otec“ — jsou slova jeho „jako mne miloval Otec, i já miloval jsem vás“⁹⁾; a jinde: „Většího milování nemá žádný nad to, by kdo život svůj položil za přátele své“¹⁰⁾, a dávno než s nebe stoupil miloval lidstvo ubohé: „I láskou věčnou miloval jsem tě“, praví k němu ústy Jeremiáše.¹¹⁾ Nuže, přáteli, řekni mi upřímně, jest to „citlivůstkářstvím, když křesťané pamětlivi této veliké Spasitelovy lásky, ji zbožně uctívají, srdečně uvažují, jakož slušno jest, „aby všichni, kteří jím živi jsou, již ne sami sobě živi byli, ale tomu, který za ně umřel?“¹²⁾ Pánu dojistá mnoho na tom záleželo, abychom na něho a jeho lásku nezapoměli; aby nám ustavičně na mysli tanulo, jak „miloval své, kteříž na světě byli, až do konce.“¹³⁾ Co proto učinil, dokazují ústavy a zařízení velikolepá. Ve svátosti těla a krve své „vyžil,“ jak dí církevní shromáždění Tridentské „všecky poklady své božské lásky pro nás.“ A dav církvi své v apoštolicích moc i příkaz po všecky časy a všude přináseti oběť novozákonní, zřetelná přidal slova: „To čiňte na mou památku.“ Nejen že celému lidstvu zvěstoval: „že tělo jeho v pravdě jest pokrm a krev v pravdě jest nápoj,“ ale i přikázáním zavázal všecky křesťany jísti tento chléb života, a tak „zvěstovati smrt jeho,“ nechtějí-li jinak vzdáti se podílu života nadpřirozeného a obcování s ním. V knize přísloví (8, 31) jest o něm psáno: „radost má, býti se syny lidskými.“ A zdaž toho jasně nedokázal, osobně zůstávaje s námi, ovšem neviditelně a zahalen v způsobu chleba, ale proto skutečně a podstatně, ustavičně a bez přetržení, ne na místě jen jednom, ale i v tom nejchudším kostele vesnickém? I takto, a ne pouze neviditelným přispěním svým, kterýmž církev svou podporuje, řídí a spravuje, chtěl vyplniti zaslíbení, dané při odchodu: „Aj, já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa.“ Co myslíš, dluhuje toho lidstvo Pánu, aby uznalo tu milost jeho nesmírnou a toto k němu se snížení? Zdaž nemá ho velebiti za to, přání jeho plniti, zdaž znovu a znovu nemá připomínati si tuto lásku jeho, a láskou za lásku zdaž nemá zpláceti? Či zase řekneš, že jest to „přepjatost?“ Ale vždyť tomu není tak dávno, co obdivoval jsi se krásným a citupluým slovům básnickým, plnou v nich nalézaje pravdu, zvláště v těchto:

(Odtrženým:) „Vy nevíte, jak velký poklad máme,
sic závist by vás utrápila;
vy nevíte, co schází v vašem chrámě,
sic lítost by vás usmrtila;

a čeho my, ach! vážíme jen z půli
to kdyby vy jste měli zajisté,
že se vším co již máte, i co jste
láskou vděčnou byste rozplynuli!-¹⁴⁾

A v skutku měli bychom se rozplynouti „vděčnou láskou“ k němu, jenž nikoliv slechetnější tvory své, anděly, ale nás, dítky této země, za přední miláčky své vyvolil. Ale nezdá se, že s tou naší láskou už to přišlo tak daleko; ba právě naopak. Zalaž nechová se lidstvo k Bohu tak, že v každém věku dějin jeho platiti mu může výtká proroka posledního: „Já jsem miloval vás, praví Pán, a vy se ptáte: kde jsou důkazy lásky tvé?“ zdaž nemá Prostředník nového zákona tutéž příčinu naříkati: „Ukládali proti mně zlé za dobré a nenávisť za milování mé“¹⁵⁾ jako druhdy Jehova vrátekých a tvrdošíjných židů? Snad pozastavoval jsi se někdy, když četl's ve vánočním evandéliu vypravovati sv. Lukáše zcela zkrátka a prostě, beze vsí poznámky, beze všeho výrazu podivení a nevole nad necitelností lidí ku Spasiteli: „Zavinula jej v plénky a položila v jesle, proto že neměli místa v hospodě.“ Ty snad jsi se, pravím, pozastavoval nad takovým pokojným vypravováním, a předece na tom není pranic divného. Jest to první článek velkého řetězu stejných událostí, jenž se táhne celým pozemským žitím Boháčlověka, a jenž neukončuje se nikterak onou nelidskou surovostí, která mu se smrtí zápasícímu k občerstvení, o něž prosil, podala houbu s octem! Vždyť každého času, až do této hodiny, opět a opět vyplňuje se slovo evandelistovo: „Na světě byl a svět skrze něho učiněn jest a svět ho nepoznal,“ — „do vlastního přišel a svoji ho nepřijali.“ Vždyť každou chvíli všude na novo stává se, co řekl Pán sám: „Světlo přišlo na svět a milovali lidé více tmu nežli světlo;“¹⁶⁾ vždyť vždy byl kříž jeho „židům pohoršení a pohanům bláznovství,“¹⁷⁾ a v každém století byli mnozí, velmi mnozí, kteříž jej a spásu, již jim podával, hrdě zamítli, a kteříž nejenom svými skutky, ale i slovy zřetelnými a jasnými ještě mu odvětili: „Odejdiž od nás, známosti cest tvých nechceme.“¹⁸⁾ O jak tu v nejhlubší hlubinu duše vniká, jak dí zvěčnělý slavný Sušil náš, to stýskání sobě Spasitelovo na nevděčnost lidu, jenž tolik a takových od Něho dobrodiní obdržev, předece se jeho odříká! Jen poslyš na velký pátek při uctění sv. kříže pozorně ty „Výtky Spasitelovy“:

Lide, co jsem činil tobě,
Kdy jsem důvod dal tvé zlobě?
Otroctví jsem tebe zbavil:
Tys mně jařmo kříže zpravil.
Lide

Proti zlému jsem tě hradil,
Za vinici jsem tě vsadil;¹⁹⁾
Tys dal ocet svému králi,
Bok's mi prohnal ostrou hrálí.
Lide

Čtyrycet let jsem tě vodil,
Maunu jsem ti k jídlu plodil:
Zemi jsem dal tobě hojnou:
Ty mně splácíš zlobou zbojnou.
Lide

Aby tebe trápit přestal,
Ukrutně jsem Egypt trestal:
Tys mi za to zrádu koval,
Ukrutně's mne ubičoval.
Lide

¹⁴⁾ Emilie Ringseis: „An die Getrennten.“

¹⁵⁾ Žalm 108, 5. — ¹⁶⁾ Jan. 3, 19. — ¹⁷⁾ 1. Kor. 1, 23. — ¹⁸⁾ Job. 21, 14. — ¹⁹⁾ Lid izraelský často v Písmě vinicí se nazývá. Ku př. Žalm 79, 9. a j. Proto v tom obraze o něm se mluví, že o národ ten Hospodin nejen zvláště pečoval, nýbrž také, že obrazem byl Krista Pána, jenž u Jana (15, 1.) kmenem vinným sebe nazývá. (Sušil.)

Farao té hořem sklopil,
Já jsem vojsko jeho stopil:
A ty ku zlé ku náhradě,
Zradil jsi mě v kněžské radě.
Lide

Mannu jsem ti v poušti skýtal,
A ty's bíce na mne splítal;
Vodou skály jsem tě hojil,
A tys za to žluč mi strojil.
Lide

Otevřel jsem tobě moře,
Ty's mne hruď sklál ku příkoře:
Vodil jsem tě v sloupu zdárně:
Ty mne vedeš ku vladárně.
Lide

Chanánské jsem pro tě zhubil.
Tys mne za to trestí ubil.
Žezlo jsem ti ustanovil,
Tys mi truím hlavu ovil.
Lide

Milostné své lásky plody,
Zvýšil jsem tě nad národy:
A ty mne, své věčné kníže,
Odsoudil jsi k dřevu kříže.
Lide²⁰⁾

Ach! jaký to nevděk člověčenstva, jež se zde vyobrazuje lidem izraelským! A když dobří křesťané, v jejichž srdci jest ještě živá víra, stydí se za tento lidský k Spasiteli nevděk, i za nevděk svůj, před anděly Božími; když proto přičiňují se, aby mu větší horlivostí, častějším uvažováním lásky této nesmírné, skutky sebezapírání a obětmi dokázali, že rádi učinili by mu zadość za tuto novou vinu, kterou sami a bližní jejich na sebe svolávají: nazýváš to ty „zbožným citlivůstkářstvím, které ženám se sice prominouti může, ale pro muže nikterak se nehodí?“

Než pojďme dále. Od pradávna říká se této zemi slzavé údolí, a dojísta ne bez příčiny. Již moudrý Sirach praví: „Zaneprázdnění veliké stvořeno jest všem lidem, a jeho těžké na syny Adamovy, ode dne v němž vyšli z života matky své až do dne pochování do lůna země. Od toho, kterýž sedí na trůně, až do snúzeného na zemi a v popeli. Od toho, kterýž nosí hyacintový oděv a korunu, až do toho, který se odívá plátnem rezným“²¹⁾. Nepotřebuji popisovati blížeji tuto bídu lidskou: však sám ji můžeš viděti všude, chceš-li. Zdaž právě ona lekkomyslnost, s kterouž větší část společnosti nynější křepčí přes jeviště života, křiklavě nedokazuje vnitřní její rozeřvanost? Zdaž nestaví za sklo žebráckou chudobu svou v tom přepychu nesmírném, jímž tuto zakrýti se snaží? Zdaž to shánění její ustavičné po vždy nových rozkoších nedává na jevo, že nikde nenalezá zde uspokojení? Ale i při drubých, kteříž více méně chápají vážnou stránku života, kdež jest mysl, která by neznala strach a starost a bázeň, tesknou pochybnost a utlačující moc smutku? Ovšem vím, že jsou také, jímž Prozřetelnost lepší, jak se zdá, uštedřila podíl, jichž za příčinou příznivých okolností časná bída tak se nedotýká, a kteříž při tom takovou povahu duševní mají, že ne tak všechno, jako jiných, jich vyrušiti může z vnitřního pokoje. Ale což jich jest málo, těchto šťastných! A předce ani oni nejsou úplně prosti, jak se někomu zdá, všech svízeli a protivenství. Neboť, jak se starověkým jedním mudrcem dí sv. Augustin: „nikdy nesmutniti, nepocítiti prázdné bolesti, pokud putujeme na této zemi bídy, jest výsadou, kterou člověk koupiti si může nejínak než za drahý peníz — když totiž na těle i na duši se stane zvířetem.“

²⁰⁾ Sušilovy: Církevní hymny, str. 80. — ²¹⁾ Sir. 40, 1..

K tomu všemu, co jsem zde naznačil, přidej ještě to vlastní zlo dětí této země, kořen všeho neštěstí, kteréž jim život ztrpčuje, všechny nouze a bídy, kteráž jim srdce prorývá, a tuk kostí jejich tráví: hřích. Rádi by na něj nevěřili, nerádi o něm mluví, z novinářského slovníku ho vyškrtli, třída „vzdělanější“ chrání se v rozhovoru svém ho pojmenovati. Proto však, že ho nejmenují, býti nepřestává. Ač staví se, jakoby o něm nevěděli, proto předce neustává Spravedlnost věčná je trestati a vědomí viny trápit. Ukaž mi svědomí, které při vzpomínce na poslední hodinu by bylo bez starosti, a při pomýšlení na přísný soud se nezatřáslo? „Kdo se domnívá,“ praví opět sv. Augustin, „že jest beze hříchu, tím již hříchu prostým se nečiní, zbavuje se toliko všeho odpuštění.“

Tak se to má se syny lidskými. Srdce jejich tíží vědomí viny, tresty za ni je utlačují. Ale uprostřed jich stojí, „kterýž hříchu neučinil, a v jehož ústech lest nalézena nebyla“,²²⁾ jenž jediný má moc vinu smazati a rozvázati kletbu hříchu, bohatý nevyčerpatelně, nade vše mocný a veliký. A laskavě, jako matka, mluví k úskostlivým, zarmouceným a ubohým: „Pojďtež ke mně, kteříž obtíženi jste, a já vám pomohu, já vás potěším, já vás občerstvím.“ Uzdravuje slepých, chromých a malomocných a každým krokem svým dokazuje lidem svou lásku a dobrotu. Přichází k tomu, jak vdova doprovází k hrobu syna jedináčka: lítostí hnut, ač nikdo ho neprosí, praví k ní: „Neplač!“ — a syna jí zpět volá k životu. S plačícími sestrami stojí u hrobu mrtvého přítele a spolu pláče, a na hlas jeho zpět do náruči sester vrací se z hrobu, jenž tam ležel již čtyry dny. „Třtiny zlomené nezetře, a knotu kouřícího se neuhasí,“ předpověděl o něm prorok,²³⁾ a on ta slova naplnil. Přivádějí před něho cizoložníci: ale on zahanbuje svatoušky žalobníky a jí oznamuje, že ani on ji nechce odsouditi; slzy veřejné hříšnice, na které fariseus patřil s pyšným opovržením, u něho milost nacházejí, a on jí odpouští všech hříchů. Veřejně dosvědčuje, že nepřišel k vůli spravedlivým, ale k vůli hříšníkům — že nikoho neodstrčí, kdo k němu se obrátí. Zachea navštěvuje, apoštolu dává slzy lítosti, ač zbaběle ho zapřel, na kříži modlí se za své úhlavní nepřátele, umíraje lotru slibuje ráj — a vida místo zaslepené, kteréž zavrhnouti ho chtělo a smrti vydati, ani slovem mu toho nevyčítá, ale pláče nad ním a nařká: „O kdybys bylo poznalo!“

Nyní zase nechám tobě rozhodnutí. Když ti, kteréž vědomí spáchaných hříchů děsí, nádeji svou skládají v milosrdenství Syna Božího; když zbloudilí, kteréž zlý návyk jako řetěz nějaký k starým hříchům poutá, u lásky jeho hledají pomoci; když rodiče za děti nezdárné, děti za nevěrecké rodiče, oči a rukou svých k němu zdvihají; když utiskovaní u něho hledají ulehčení, opuštění potěchu, zarmoucení sílu a pomoc; když miliony nešťastných, o jichž utrpení živá duše neví, kteříž nikde nenalézají soustrast, nikde pomoc, před ním své slzy prolévají, vědouce, že je čtá, věříce, „že on neduhy naše nesl a bolesti naše na se vzal“²⁴⁾, pamatující si, že „jest bohatý ke všem, kteříž jej vzývají“²⁵⁾ a „dobrý ku každé duši jej hledající“²⁶⁾: jest to „blouznění“, jest to „citlivůstkářství“, jest to „přepjatost prázdných citů?“

Jen jednu ještě poznámku, a u konce budu i s touto druhou myšlenkou. Kořen vši lidské bídy jest, jak již jsem pravil, hřích; však co jest kořenem hříchu? „Počátek všelikého hříchu jest pýcha; počátek pýchy lidské jest odstoupiti od Boha“ — praví moudrý Sirach.²⁷⁾ A proto měla-li pomoc, kterou nám přinesl Boží Syn

²²⁾ I. Petr. 2, 22. — ²³⁾ Is. 42, 3. — ²⁴⁾ Is. 53, 4. — ²⁵⁾ Řím. 10, 12. — ²⁶⁾ Jer. pláč 3, 25. — ²⁷⁾ Sir. 10, 14.

býti úplnou; musel nám dáti prostředků i proti hříchu a jeho příčinám. A on nám jich dal ve svém učení, ve své milosti, ve svých svátostech. Tyto prostředky byly by mohly postačiti. Pán však to dobře věděl, jak velice zatemnil hřích duchovní oko naše, jak těžce chápeme pravidla života, jež přímo odporují převrácenosti vrozené srdci našemu. A proto pudila ho láska, by nám to vše napřed ukázal, abychom v jeho smýšlení měli vzor našeho, v příkladu jeho obraz našeho života i jednání. Nejenom že to sám řekl, že „blaženější jest, kdo dává, než kdo přijímá“,²⁹⁾ nýbrž skutečně dal nejen vše, co měl, ale i sebe samého nám a za nás vydal, a nevzal za to než nevděk. Nejenom že sebezapírání, světem pohrdání, pokoru, skromnost, podrobení se každé vrchnosti pravomocné, tichost a trpělivost kázal: ale i sám „byl poslušen až k smrti“, sám žil, ne jakoby „přišel, aby mu slouženo bylo, ale aby sám sloužil“,³⁰⁾ a nechtěl „míti, kde by hlavy položil“. ³⁰⁾ „a když mu zlořečili, nezlořečil, když trpěl, nehrozil ale vzdával se soudícímu ho nespravedlivě“³¹⁾ i k smrti dal „se vésti jako beránek k zabití a neotevřel úst svých“. ³²⁾ Proto mohl praviti nám: „Příklad zajisté dal jsem vám — a blahoslaveni budete, když to víte. jestli to činit budete.“³³⁾ Všim také právem mohl nás vyzvati: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem;“³⁴⁾ proto více než slušno to jest, když napomíná nás apoštol, míti v srdci totéž smýšlení a tytéž cítě, jakož naučil nás Pán příkladem svým: „To zajisté cíte v sobě, což i v Kristu Ježíši.“³⁵⁾

Však zdaliž budeme moci totéž cítit i smýšlet, neznajíce důkladně cítě a smýšlení jeho? A zdaž možno dokonale je znáti, když o to se nezasadíme, bychom je pochopili, je pomyslili, vyštudovali — bychom vnitřní život Pána, neboť jenom skrze tento pochopíme vnější jeho jednání, s pozorností a pilností pozorovali? Zdaž přemůže jeho sebezapírání naši samolásku, jeho odříkání se naši baživosť; zdaž mírnost a pokora jeho srdce v našem stále se usídlí a z něho všelikou pýchu vypudí: nebudeme-li míti srdce to ustavičně před očima? —

Trvám, že netřeba tázati se tě, zdaliž se všim, což až dosud jsem pravil, jsi srozuměn. Proto také pozor ještě měj, zdaliž učiním i dobrý závěrek. Není to citlivůstkářství, když často hledíme se upamatovati s vroucí vděčností slitování toho, „jenž miloval nás a krví svou od hříchův našich obmyl“, a když se snažíme, láskou za lásku zpláceti; není to přepjatost, když opět a opět uvažujeme lásku nevystihlou, pro kterouž Pán andělů nalezá „radost býti se syny lidskými“, — a kteráž ho přiměla, že zanechal nám zde za pokrm života našeho nadpřirozeného těla a krev svou; není to prázdných citův rozladění, když stydíme se za nevděk a tupou vlačnost, s níž potkává se z naší strany Boží tato nám vše obětující láska, — a když proto za povinnost si klademe, společným odprošováním Spasiteli nábradu nějakou dáti, a spojenými silami, pokáním a sebezapíráním mu zadosť učiniti; není to blouznění, když v nouzi a v bídě a v rozličném neštěstí tohoto života pozemského k tomu se utíkáme, o němž psáno jest: „že duše chudých spaseny učiní a jmeno jejich před ním počestno bude“,³⁶⁾ — když ve vědomí viny své a v bázni před soudem vševědoucího odplatitele, s důvěrou obracíme se k Vykupiteli svému, vědouce, že „slitování jeho jest nekonečné;“³⁷⁾ a konečně sluší se zcela dobře i muži a není to jeho nikterak nedůstojno, snažiti se, aby více a více učil se zapírati vrozené sobectví a zděděnou

²⁹⁾ Skut. apošt. 20, 35. — ³⁰⁾ Mat. 20, 28. — ³¹⁾ Mat. 8, 20. — ³²⁾ I. Petr. 2, 23. —

³³⁾ Is. 53, 7. — ³⁴⁾ Jan. 13, 15. — ³⁵⁾ Mat. 11, 29. — ³⁶⁾ Fil. 2, 5. — ³⁷⁾ Žalm. 71, 13. 14. —

³⁸⁾ Pláč Jer. 3, 22.

samolásku v srdci svém, — a proto aby důkladně studoval a nakreslil sobě onen vzor poslušnosti a pokory a sebezapírání, kterýž nám dal Pán světa v jednorozeném Synu svém, člověkem učiněném; neboť i pro muže dán byl výrok, dle něhož jenom ti vejdou do života věčného, „kteříž připodobněvi shledáni budou obrazu Syna Božího.“³⁸⁾ A co ze všeho toho následuje? Že náhledy tvé o pobožnosti k Srdci Ježíšovu jsou mylny, pochybnosti tvé pouhými předsudky. Neboť právě v těch cvičeních, kteréž jsem ti objasnil za velmi vhodné, ba více ještě, za nezbytné pro každého křesťana, právě v nich pozůstává v podstatě své uctění Božského Srdce Páně. Připomeň si, co řekl jsem hned z počátku, mluvě o dvojím významu slova „srdce.“ V prvním významu znamená jmeno to srdce tělesné; v druhém, přenešeném značí mysl, t. j. sídlo a jeviště života našeho vnitřního, — čímž milujeme a nenávidíme, toužíme a se strachujeme, radujeme se a smutníme, — kdež sídlí pýcha a samoláska a necitelnost, nebo útrpnost, mírnost, poslušnost a sebezapírání, kdež rodí a dokonává se vše, čímž Pánu Bohu se líbíme, aneb hněv jeho proti sobě popouzíme. Jestliže tedy Kristovy lásky pamětlivi jsouce utrpení jeho rozjímáme, dobrotivost jeho vzýváme, od slitování jeho pomoc, od milosrdenství milost a odpuštění doufáme a cnosti, smýšlení i život jeho vnitřný pozorujeme, — což tu činíme jiného, nežli že ctíme srdce jeho, ne toliko srdce tělesné, ale ono v našem Spasiteli, co slovo „srdce“ v druhém významu svém značí, a nač my obyčejně ihned myslíme, slovo „srdce“ slyšíce. A zdaž jsi pochyboval kdy, že tato cvičení, jak jsem je naznačil, přiměřený jsou základným pravdám naší sv. víry a rozumu?

„Ale,“ pravíš mi zase na to, „ale proč v knihách a kázáních, na nichž vyložena má býti pobožnost tato k neviditelnému Božskému Srdci Páně, jen o tělesném srdci se mluví? Proč mluví se o veliké lásce, kterou tělesné srdce Vykupitelovo k nám chovalo? Proč tvrdí se zcela nesprávně, že toto srdce jest sídlem a nástrojem lásky a střed všeho života mravného?“ Pozoruj na mé příští psaní; doufám zajisté, že tenkrát na žádnou pochybnost tvou odpověď dlužen nezůstanu.

Zatím s Bohem!

Tvůj přítel N.

Verbovna.

Apoštol modlitby.

Byl svátek nepoškvrněného Početí Rodičky Boží. Před jejím obrazem kázal kněz o válce, kteráž před loni tou dobou zuřila mezi Francouzskem a Pruskem. o válce, ku kteréž prý se chystají právě mnozí mocnářové: o válce, kterouž Italie utkala Řím, a o válce, kterouž svedla s ďáblem Matka Boží. A do tohoto boje posledního, pravil kazatel, musí prý vytáhnouti všichni lidé, buď uchopí se meče s Pannou nepoškvrněnou pro Boha, anebo se starým hadem pro peklo.

Maje těchto bojovných myšlenek ještě plnou hlavu chei právě porozprávěti si zase jednou s milými čtenáři naší „Školy“. Nevím však věru, co bych zajímavého vám pověděl, neboť všechny milé, sladké a radostné myšlenky na dobré Božské Srdce

³⁸⁾ Řím. 8, 29.

Páně zapuzuje ta prožlукlá myšlénka, která od zmíněného kázání pořáde mi v duši víří, a vzdorovitě volá: „boj! boj!“ Zaháním ji, jak mohu, a rád bych jinou uchoпил, kteráž by se líbila i vám, ale což myslíte, že mohu? Čím více se jí bráním, tím zlostněji v před se dere, hulákajíc: „Ani muk! Teď vojna musí býti a boj!“ — „Člověk v míru zakrní; — bojem však síla se osvědčuje; boj vše povzbuzuje, ano i chabému odvahy dodává.“ A jakoby ona myšlénka čtverák našla spojenců i venku v přírodě, s nimiž by na mne doražela, zatřásla mi vychřice oknem tak divoce, jakoby mi je vyrazit chtěla, a pan větrovský střílí tak prudce, ovšem ne horkým olovem, ale studenými chumáči sněhu a ledem, že pod ranami jeho sklo drnčí. A teď mi ke všemu vehnal kouř z komína a kamen do světnice. Nu nu! Což jest všude boj! Na kázání boj, u Panny Marie boj, ve světě boj, před oknem v přírodě boj, v komíně boj, ve světnici boj — v tom něco vězí. Nejspíše mám psáti také já o boji.

Abych se přesvědčil ještě lépe o tom, upru zrak svůj na obraz Božského Srdce Páně přede mnou. Ach jak krásný, jak tichý, mírný a laskavý stojí tu v božské podobě své náš milý Spasitel! Ruku zvedá k žehnání; žádné tu známky bojechtivosti a hádky; pravý to kníže pokoje. „A co Ty myslíš“, ptám se, „zdaž dobře učiním, když školákům Tvým o boji budu dělati přednášky?“ Mlčí: ale tak hledí na mne, jak by mi říci chtěl: „proč se ptáš? — Což mi nerozumíš?“ — Dlouho hledím mu do oka laskavého, bych porozuměl, co chce. A tu se mi najednou zdá, jako bych četl v tom oku jeho myšlénku hlubokou, jež ráda by na jazyk přešla a na svět. O Pane, rei co chceš? — A hle, slyším, ne ušima sice, ale slyším v duši své, kterak mi praví: „Nepřišel jsem pokoj dáti vám, ale meč!“ — To slovo jeho mne překvapilo. I podívám se lépe před sebe, a již tu zřím obraz bojovníka. Srdce kopím zraněné, na rukou a nohou hluboké jizvy, prapor kříže v srdci zakotven a kolem něho plameny vlají. Jest viděti, že Spasitel byl v boji a přišel z bojiště se srdcem zraněným. A zdvižená pravice jeho zdá se, jako by žehnati chtěla úmysl můj psáti o svatém boji.

Tož budiž vůle Tvá, Srdce milované! Již tedy jdu po vlastech československých pro Tebe vojíny verbovat. Ať si venku vychřice burácí sebe víc, já péra se držím a z mé jedenácte kroků dlouhé kapláanky udělám verbovnu a píšu. A protož, co vám teukráte píšu, jest vyzvání k vojančině a obsahuje pravidla execírky. Odvádím jenom: vojíny modlitby — aneb zkrátka — apoštoly modlitby Božského Srdce Páně. A začnu povídati o válce, boji a bojištích. Jak vidíte, mluvíím jako voják; ale nebojte se, a přečtěte si jen mou

První Kapitola.

Jedná se v ní, kterak Božské Srdce Páně verbuje apoštola modlitby.

Před mnohými, mnohými roky, bude tomu pomalu 2000 let, byl jeden muž. Narodil se v Římě, a stav se daleko široko rozhlášeným vůdcem římských vojnů, přišel až do Španěl, tam kde nejzazší cíp země do moře zasahá. Našel tam sochu, kteráž představovala jednoho řeckého krále ze starodávna, Alexandra, jemuž říkají Veliký. Ten totiž, mladičský sice ještě ale již slavný dobyvatel, dostal se až tam. Když pan Caesar, tak se totiž onen římský jenerál jmenoval, tuto sochu spatřil, dal se do hořkého pláče. A že nevíš proč? Napadlo mu totiž, co vše mladičský ještě Alexander vykonal, co země dobyl a národů přemohl, kdežto on, starý Caesar dosud

tak málo toho vyvedl. Proto záviděl Alexandrovi slávu jeho a plakal ze ctižádosti a závisti.

Inu věřím, že jest to pro vojína krásná věc, a což teprv pro jenerála. A zvláště je-li pod tím kabátcem a čáskem ještě bodré, nezkažené srdce, jež náboženství miluje a na dobrý mrav dbá. a nečumí po holkách, aniž se válí po hospodách, ale věren Bohu, císaři a vlasti poslušně do boje táhne, a bez bázně do toho buší a seká a střílí, jako nebožtík Radecký. Potom ovšem není řemeslo vojenské jenom pěkné, ale ono jest i velmi ctihodné a záslužné před Bohem i před světem. Tomu však nerozumím, co na tom krásného a k závidění, když takové divoké chlapisko, jako Alexander, ač mu ještě po bradě mléko teče, tisíce lidí pobije a do otroctví pošle, a tolik měst spálí a zomí spustoší a lidi vydírá, proto jenom, aby měl veliké jméno. A což teprve ten pau Caesar, jenž běduje a pláče, že není též takovým dravcem a krvožíznivcem jako Alexander. Dejte pokoj s takovou duší vojenskou! Ty slzy dovede plakati i divoký krokodil. A ať si jej jmenuje kdo chce velikým a vznošeným. mně platí tolik, jako rozpustilý dareba vesnický, kterýž ploty přelezá a ovoce krade. a každý měsíc se sepere, při čemž kamerádům nosy rozbije a do hlav děr nadělá. —

A vidíš, milý čtenáři, k takové vojančině tě neverbují. Však jsem vše to jenom proto řekl, aby se ti zošklivila hodně a ty tím více zalíbil sobě, co nyní následuje. Vím totiž o jiném jenerálu, a ten vede opravdu ušlechtilé, krásné řemeslo vojenské, až k závidění, a k tomu tě dnes přivádím. Nalezl jsem ho tam v svaté zemi na rovině Kapharnaumské. Jest to, jak už sám znamenáš — náš milý Spasitel sám. I srdce jeho rozbolelo se, ale ne závistí, ale upřímnou soustrastí. A víš koho lituje? Řeknu ti to. Jen pozor měj, možná, že i tobě srdce to sevře, tak jako rozbolelo se tenkrát srdce Ježíšovo! —

Když ještě co malý klučina žil jsem v rodné své vsi, jež v horách leží, kde naše Švarcava začíná, chodíval jsem hrozně rád ke strýci pilaři. A tu jsem u pily odseděl celé dny, dívaje se na to její řádění. Nejhlže bylo, když pilař brousil pilu. Ale to vám to křičelo, tak žalostně a tklivě, až jednomu tuk v kostích se otřásal. Potom vyvalil na vůz před pilu mladý, štíhlý strom, upevnil ho, pustil na kolo vodu a pila se pustila do díla, až vůkol piliny lítaly. Strom ležel nepohuntě, nebo byl spoután, a ostré zuby pily bez milosrdenství zažíraly se v tělo jeho. Jenom někdy bylo na stromě viděti tiché, bolestné zachvění, a časem ozvalo se z útrobí jeho jako dětské kvílení, jak by prosil za smilování. Ale nadarmo. Bez milosrdenství řezala pila dále, až kus po kuse, prkno za prknem bylo odřezáno.

Jest tomu hezkých pár let, co jsem na oné pile na Švarcavě sedával. Prošel jsem od té doby hezký kus světa a poznal, že jest trochu větší než dětský míč. Ale ono divadlo z pily mám ustavičně před sebou. Či co jest jiného svět, než veliká, hrozná parní pila, kde těla a duše lidské řežon se a rozřezávají bez milosrdenství? Pozemská bída jest jako pila velká, zuby její jsou nemoce a denní trampota, až poslední zub poslední řez učiní — v smrti! — A jiné zuby skrze tělo do duše se vrážejí, a to jest starost rodičů s dětmi, a zlost a nevole se zlým sousedem, a strach před velkou vodou neb krupobitím, a touha po domově u mladíka v cizině neb na vojně, a poslední s bohem, jež umírající otec neb matka dává dětem! — Ba dobře, že není člověk vševědoucím, sice by mu srdce puklo, kdyby třebas jen v myšlenkách viděti měl všechnu tu nesmírnou a bezčetnou bídu na tomto světě.

Ale jeden jest, jenž to vše věděl, a jenž člověkem byl, jako ty, maje v těle a v něm cit. A tomu bída celého lidstva do srdce se zatla jako

pila, tak že utrpností nejednou krvácelo a plakalo slzy purpurové. Bylo to milostné Srdce Páně. A právě, když jsem ho našel tam u Kapharnaum, dělo se s ním tak. Přinesli k němu totiž z města i z venkova všechny mrzáky a chromé a hluché a dnu i zimnici sklíčené a ďáblem posedlé. Po celý den viděl tu bídu před sebou a útrpně pomáhal až do večera, když slunce již se chýlilo k západu. Ale pořádě ještě nových sem nosili nemocných, a vždy je všechny uzdravil. A když je tak v zástupech viděl před sebou, zabořilo ho, jak vypravuje sv. Matouš, utrpností milé srdce jeho: „neboť lid byl soužen.“ — A oko se kalí víc a více, a na obličej ukládá se zármutek, a zdá se, že se zabral v hluboké a velmi vážné myšlenky. — Kyne učeníkům svým a ubírá se s nimi pryč nocí tichou na horu odlehlou. Jest velmi po-
hnut. Co asi se mu stalo, že najednou tak se zadumal a vážným stal?

Sv. Matouš nás o tom dosti poučil. Proto zastesklo se u srdci milému Spasiteli, že viděl ten lid, jak „jest rozptýlen jako ovce pastýře nemající.“ — Což ještě tomu nerozumíš? Hle Pán Ježíš není jako někdo z nás, nehledí jenom na obličej nemocného, na jeho tělo; na kožní vyraženinu, aniž dle tepny soudí, že ten má zimnici a druhý dnu, aby potom předepsal nějaké užívání neb pilulky. On totiž vidí na dno vši té bídě a ví zcela jistě, odkud všecken její počátek. Ví totiž, že Bůh neučinil tu bídu pozemskou, ale že počátek její od přezla hříchu prvního, kterýž ďábel z pekla vynesl, lidstvo jako nějakou ranou morovou jim nakaziv. — A od té doby dostal ďábel moc a sílu nad pokolením lidským, a kdyby to šlo přísně dle práva, dávno bychom byli již ďáblové, synové hněvu, praví písmo sv. A tento pekla král chtěl učiniti z říše Boží, ze synů lidských říši svou, Bohu na vzdor a hanbu, a lidem na zkázu a smrt. Proto jmenuje se kníže temnoty a kníže tohoto světa, a synové Boží měli mu otročiti a tím zasloužili sobě pekla mzdu. Sedí na trůně svém z černých mraků, divoké ohně krouží kolem něho, v ruce třímá knutu smolnou, jíž boní a bičuje sluhy a druhy své po světě.

„Tu máte peníze“, volá na ně; „a tu jest zlato a drahý kov, a hedbáví a šperk: a tu máte radost a rozkoš tělesnou; a tu tituly čestné a řády a vysoké postavení. Vnuďte tím vším slepé a hloupé lidi, a nachytejte je na to, a ukovejte je pak v kovová pouta hříchu a zlých navyklostí, a sem ke mně je přivlečte, abych je k hanbě Bohu mohl trápiti a mučiti věčně na duši i na těle.“ — A tovaryši jeho od onoho dne, kde Adam a Eva jedli ovoce zapovězené, běhají světem jako vztekli, lapajíce všemožně ubohé duše lidské, aby z nich nadělali otroků satanových.

Vše to vidí milý Spasitel při pohledu na nesčíslné nemocné a trpící a posedlé; vidí, že zde jsou jako ovce bez pastýře, jenž by jich ochránil proti vlku a proti hladovému, řvoucímu lvu, jenž obchází hledaje, kterak by některou z nich sežral. A pohled ten tak mocně dojal srdce Jeho k lítosti a smilování. Takto nesmí to nechat déle; co od věčnosti uzavřel, chystá se vykonati. -- Satanova vláda musí ze světa, a kníže temnoty musí býti odtud vyvržen. Válku a boj na život a na smrt chce vésti s peklím a spřeženci jeho na světě, aby jim odňal duše nebeskému Otci uloupené, jež chystají se zničiti na věky. Otec dostati má zase děti své, které u něho chtějí býti; a kterým lidem o to jde do opravdy, mají ztracené štěstí své zase naleznouti.

Ale nevytáhne s mečem a bodákem, ani s krnkovkou neb rýhovými děly; nebo jemu se jedná o dobytí srdcí a duší lidských, a ne měst neb zemí. Srdce pak přemožena bývají láskou a outřpností, trpělivostí a mírností, poučením a přesvědčením, zkrátka srdcem dobrým, kteréž dovede za ně i umřít, káže-li potřeba. — A

potom nechce On bojovati boj ten samotný, ale hledá druhy a pomocníky k dílu krásnému, aby stál muž proti muži, a zvítězil a korunován byl dle zásluby. A k této vypovězené veřejné válce sbírá vojíny, aby je vycvičil, a aby skrze ně i jiných naverboval. Teď o tom přemýšlí a proto se tak zadumal a vážným stal a odešel na horu, aby zde v tiché noci poradil se s Otcem o plánu válečném.

A když ráno druhého dne jedna hvězda po druhé zhasínala a červánky na nebi se ukázaly; volá k sobě učedníky své a tu poprvé ze všech vyvoluje sobě 12 vyslanců — apoštolů — k svatému dílu. Ve vsí lásce a mírnosti vysílá je ve jménu svém do veskerého světa, aby všude kázali, že blízko jest království Boží. K němu přilákati mají srdce lidská, aby je potěšil a uzdravil a vytrhl z nouze a bídy; pro ně chce k osvobození povolati všechny do boje. A kdož s ním do boje potáhne a věrným zůstane jeho praporu, ten zvítězí a odměnu hojnou vezme na věčnost. Ale to již napřed od každého si vymíní, že budou jeden za všechny a všichni za jednoho bojovati, jakož i on bojuje, ač vůdce jest, za všechny a za každého zvlášť. — To jest ten válečný plán a vojínů verbování od Božského Srdce Páně pro Boha, duši nesmrtelnou a vlast nebeskou. —

Prozatím dost, nebo nežli půjdeme dále, rád bych se tě něco zeptal, čtenáři milý. Pozor tedy, ptám se tě po česku; řekni mi předně: Nezdál se i tobě, jako Spasiteli, někdy ten svět býti bojištěm velikým, kde Kristus a satan, Bůh a peklo boj vedou o srdce lidské? A zdaž jsi také věděl, že toto mínění Kristovo o světě jediné pravé jest? A zda-lis na to pomyslíš, že proto na světě jsi, abys s Kristem bojoval proti světu, tělu a ďáblu, a tak si vydobyl království Božího? Anebo snad i ty představoval si's svět jako ti, jenž, jakoby nie, žijí bezstarostně den ze dne? Jeden totiž myslí, že svět s požitky svými jest nějaký německý koláč, jenž k tomu jest, aby ho člověk snědl a bezky po něm stloustl. Co dále přijde, o to se nestará. — Jiný zase má za to, že svět jest banka nějaká, neb bursa, nebo krám, a člověk že jest jako mýtný a výběrčí, jenž kolemjedoucích zastavuje, aby od nich mýto vybíral. A nepomyslí, že jednoho dne pojedou kolem také paní smrt, kládu života jeho povalí a na něj zavolá; „Hola! zaplať dnes ty mýto a svlékej tělo, jež patří mně“ — na takové myšlenky nemá času. A zase jiný považuje svět za velký taneční sál, kde by se jenom hodně vytančil. Proto se parádí, aby se zalíbil, kroutí si a leští vousiska, hlavu a boty, navězí na sebe fábory a kytky, a je-li večer samým strojením se a havením unaven, myslí, že den ten zcela dobře ztrávil. Ale hejsku ty — co potom? Bah! odsekne, kdo by si dělal takové vrtochy? Vždyť člověk jen jednou jest živ. — Ty však čtenáři milý, vid, že nemáš takové nápady bláznivé, a že držíš se Krista? I vidíš tedy, že musíš na světě bojovati buď s Pánem anebo proti němu.

Však nezapomeň při tom za druhé, komu jsi na křtu sv. skládal přísahu a cí uniformu jsi tenkrát oblekl? Chceš se státi snad zběhem? Ty pravíš: „nikoliv!“ Chceš tedy státi mezi oběma stranama bojujícími a zachovávat neutralitu? To nejde, milý brachu!

Pán Ježíš praví: „kdo není se mnou, proti mně jest.“ A proto zřejmě a rozhodně přidati se musíš ku straně Kristově; nechceš-li — ďáblu patříš. Potom ovšem jest po pokoji v srdci, po naději při smrti a po nebi na věčnosti. — Chceš tomu? rozmysli si to! — A jestli tomu nechceš, ale žádáš-li si rozumně žítí, spokojeně umřítí a věčně šťastným býti; pak staň se vojínem Kristovým, obleč se v oděv Boží, dej pozor na cvičení a slovo jeho velitelské. A chceš-li se poučiti o

zbraních a pravidlech vojenských, vezmi si do ruky katechismus, to jest, jak tomu říkají u vojska, vlastně to právě reglamenta každého křesťana.

Ale na této sebeochraně není dosti ještě. Však ty sám dobře víš, proč roku šestašedesátého vyhráli v Čechách Prušáci. Tenkrátě totiž nikdo se jim na hranicích nepostavil naproti, hranice zůstaly neobsazeny, brána do země byla otevřená. Však měli mítí tenkrátě naši svou obranu zemskou; ti by jim byli jináče posvítili! Byli by totiž dle příkladu udatných předků svých všichni vytáhli do boje; junáci od Šumavy i žďarských hor byli by obsadili Krkonoše a Krušné Hory, a nebyli by doma čekali, až by jim nepřítel pole podupal a chaty nad hlavami zapálil. A dojista i oni by byli uchránili tu domovinu svou drahou, pro kterou všichni rádi by do boje vytáhli a uchránili ji až do těch hrdel a statků. — A u vojínů Ježíše Krista jest to právě tak. Oni musejí za tři státi dohromady jako hradba nerozborná a jako jeden muž. Jasné jest komando Pána Ježíše: „To jest mé přikázání, abyste se vespolek milovali, jako i já miloval jsem vás.“ A kterak nás Pán Ježíš miloval? Sv. Jan odpovídá: „V tom jsme poznali lásku Boží, že on život svůj za nás dal: i my máme za bratry život klásti.“ — Slyšel's? Jest to předce po česku tplik, že Pán chce, aby totiž všichni dohromady drželi a za sebe stáli, má-li se království Boží státi mocným a velikým. — Kdoby tak nejednal, nebyl by ani křesťan, ale patřil by k oněm, o nichž píše sv. Pavel: „Hledají, co jejich jest, ale ne co jest Ježíše Krista.“ —

Co, cože to namítáš? Že nemůžeš jako Petr a Pavel jíti do veškerého světa a kázati, a zpovídati a misie konati, protože jsi hospodářem, nebo čeledínem, nebo průmyslníkem, nebo rolníkem? Ba ty nejsi ani mužským a jsi buď děvečkou, neb dezerou, nebo matkou! I to nic nedělá, můj milý čtenáři a čtenářko! Však tě také nikdo nechce oblékatí do kleriky a taláru, tak jako na vojně nemají všichni uniformu důstojnickou. Většina vojínů jsou také tak zvaní sprostí vojáci. A z těch zase jsou někteří pěší, jiní jezdcí; jední mají piku, druzí krnkovku s bodákem, a opět jiní šavli a pistol. — Podobné zařízení má ve své armádě, kterou seřadil proti satanovi, i Pán Ježíš. Každý v ní má svůj úřad, své místo a svou zbraň. Bojujati ale musejí všichni a nějakou zbraň musí mítí každý; pravím, každý bez rozdílu: papež tak dobře jako ty a já. A touto zbraní jest modlitba. Jako tedy Pán Ježíš nás všech, tebe i mne, povolal do boje pro království Boží, tak všichni my, ty i já, stali jsme se jeho vojíny, apoštoly a třeba, bychom modlitbou do toho hodně bušili. Modlitba jest nám zbraní! Že ne?

Tedy rei, co jest otčenáš? a jest stár? a komu ho Božský mistr předříkával? a kdo se ho má a musí modliti za ním? — Neníli pravda, my všichni bez výminky; nebo takto zní komando: Takto se máte modliti: Otče náš! — A zač se máme modliti? Zdaž ne za to, aby k nám přišlo a zde se rozšířilo království Boží? Aby všichni lidé nejsvětější Jmeno a vůli Boží poznali a ctili a plnili, jako v nebi tak i na zemi; aby všechny lidi vykoupil a chránil v pokušení, aby nás zbavil zlého. Amen. — To je otčenáš.

Hle tedy toto přikázání modliti se jest tak staré jako ono: Jděte do veškerého světa a kažte; a stav tento apoštolský a vojenský v modlitbě jest tak starý, jako onen stav apoštolů kazatelský. Ale co to pravím! není to pravda. Apoštolát modlitby jest aspoň o den ještě starší, než apoštolát kazatelský. Víím to proto tak zevrubně, že právě zase četl jsem to u sv. Matouše a Lukáše. Neboť nežli onoho rána vyslal Pán svých dvanácte učedníků do světa kázat a divy konat; večer před tím

učinil je apoštoly modlitby, dav jim rozkaz: Modlete se! Modlete se a prostě Pána žní, aby dělníky vyslal na žně své; žeň zajisté veliká jest, ale dělníkův málo.

Nuže tedy na bílém dni jest, že Ježíš Kristus si toho od srdce přeje a chce, aby se's stal vojínem jeho říše, a pomáhal bojovati aspoň zbraní modlitby. Přicházím-li tedy ve jmenu Božského Srdce Páně, mohu vším právem v této „Škole“ jeho zřídit si verbovnu pro všechny vlasti československé, a volati všech do zbraně, aby všichni seřadili se kolem srdce nejvyššího vůdce svého k boji krásnému a svatému. Bubnu a trouby nemám, abych zabubnoval na vás a zatroubil, a proto volám a píši do světa celého:

Bděte a modlete se!

Hoj! vzhůru, vzhůru! velký boj nastává, a kolem vlají pluky prapory, a nepřítel již na pochod se dává, a útok činí naše na sbory.	A vzhop se mužně k jeho ku praporu, kamž volá tebe Srdce laskavé, tvůj štít buď víra proti vrahů vzdoru, <i>modlitba vroucí kopí bodavé!</i>
Hoj vzhůru ze sna! Pán nás volá mocně a vede nás již v krásný svatý boj, a jeho kříží peklo neodolá, tož o vítězství nikdo se neboj!	A zbraní tonto mávej vůkol sebe, bez slabé bázně, pravý hrdina a všechno zmůžeš; dobudeš i nebe, <i>když modlitbou jest láska účinná!</i>

Vzorové apoštolátu.

Komu z vás, drahé, katolické dívky a paní, byloby tajno, jak lhostejnost náboženská, ba docela ohyzdná nevěra, nemravnost v naší milé Praze vždy víc a více se rozežírá a jedovatým svým dechem všechno otravuje a hubí? Která z vás nebyla na vlastní oči viděla, na vlastní uši slyšela, jak církev katolická od svých vlastních dětí tupena, utlačována, jak hlava její nejvyšší, papež, v posměch vydávána, v novinách, spolecích hanobena, pomlouvána jest? — a to v naší matičce Praze, v Praze, kterou zdobí hroby svatých předků našich, Václava, Ludmily, Vojtěcha, Zigmunda, Jana Nep. atd. — Než bohdičky, probudili se již mužové, v jichž prsou ještě jiskra víry katolické nevyhasla, probudili se, když zloba nepřátel církve všechnu míru překročila, vzpamatovali se, že jsou katolíci a seřadili se ve svaté šiky, v jednoty, aby hájili víru církve katolické a práva její! — A což vy, panny a paní katolické! myslíte, že snad vás se to netýká, že snad vám ničeho po tom není, jak církev, jak víra katolická trpí, smíte vy snad lhostejně se dívati k tomu zápasu, jenž se vede mezi církví Pána Ježíše a mezi nevěrou? Ó ne, nikoliv! třebaš dle slov apoštola národů není vám vykázano místa k působení v kostele, přece mimo kostel všude vám náleží přední a veliký podíl v práci apoštolské. Podívejte se jen do prvních časů církve svaté: kdo to byl, jenž apoštolům pomáhal v kázání a šíření evangélie, v zakládání a spravování církve? Panny a ženy svaté to byly; vizte Tabitu, jak ona se stará o církev v Joppe a tak mnoho pro ni působí, vizte Pudencianu a Praxedes, jak ony Petrovi svůj vlastní dům za první chrám v Římě nabízejí, Lidiu, jak ona dům svůj sv. Pavlu daruje za kostel, Priscillu, ona totéž činí v Korintě, Foebe, onaž

přináší list Pavlův k Římanům a spolu s Evodí i Syntichou pomáhá mu v práci apoštolské. Theklu, Martu, any podporují misie apoštolů: vizte ty nesčíslné panny křesťanské a ženy, jež s obzvláštní obezřelostí vnikají do žalářů a tam mučenníky sílí a těší, s nimi se modlí, je k hrdinské stálosti povzbuzují, jak ony s nebezpečným vlastního života sbírají převzácné ostatky svatých a v domech svých je uschováávají, Krista s nadšením vyznávají, vše milují a tak pohany zatvrzelé na křesťanství obracejí. Není jim snadný boj vésti, všechno se spiklo proti nim: rodiče, příbuzní, přátelé, krajané, spoludružky, peklo a jejich vlastní navyklosti a náklonnosti, — a přece zvítězily ty křesťanky hrdinské. Již tenkrát, když Pán Ježíš uzdravil člověka hluchého a němého, a všechen lid nad tím ustrnulý volal: „zdaliž není tento syn Davidův?“ Farizeové pak a doktorové židovští tvrdošíjně upírali tento výkon Božský a prohlašovali Pána za spojence ďáblova, — tu nebála se žena jedna unešena vírou a láskou k Pánu Ježíši, nepřítel jeho, alebrž hlasitě, tak že ji všickni slyšeli, veřejně volala: „Blahoslavený život, kterýž tebe nosil a prsy, kterýchž's požíval,“ a tak zaháněla všechny protivníky jeho. — A když vlastní přátelé jeho při umučení ho opustili, nábožné paní zprovázely ho bez bázně až na Kalvarii, beze strachu vyjádřovaly svou lítost nad ním, stály při jeho smrti a doprovázely ho ku hrobu. A tak i později; nejstrašnější muka vynalezalo peklo proti vyznavačům Kristovým, ale křesťanské panny a paní ve svatém nadšení s největší radostí a roztoužeností k mukám jako ku svatbě Beránka spěchaly, bez bázně Krista vyznávaly a tak mnohdy i katany samé na víru obrátily.

Ne, nikoliv, není vám usouzeno, abyste lhostejně dívaly se ku zdaru a blahu církve svaté katolické; pryč s ospalostí! — vzhůru dívky a paní katolické! Bůh vám dal srdce vřelé, vůli vytrvalou, — Praha se stává nevěreckou, — **buďte apoštolkami!** — Podívejte se, jaké bývaly vaše předkyně: útlouňka, mladička jest ta panna, kterou vám nejprve před oči stavím, uňte se od ní stálosti u víře, věrnosti Pánu Ježíši, horlivosti o spasení blížního, — právě ku konci minulého měsíce konaly jste památku její, jest to:

I. Třináctiletá dívka a mučnice sv. Anežka.

Mezi dcerkami, jimiž ku konci 3. století po Kr. P. zámožní patriciové (ze-mané) světového města Říma se honosili, obzvláště na sebe pozornost všech poutala mladička, útlouňka panna Anežka. Spanilou krásou těla Bohem obdařena v nejednom váženém domě ráda viděna byla. Ač teprv 13 roků čítala, přece svým jasným úsudkem a bystrostí svého rozumu spoludružky své daleko předčila; a odkud to? Anežka již záhy v nejútlejším věku přilnula ku Kristu. On byl její radostí, jejím veselím. Naň ustavičně myslela, pro něho jen žila a láska k němu v tom mladém srdéčku vždy víc a více se rozněcovala, a tudy i vše světské, pozemské, co není s Kristem Pánem, z něho vylučovala. Měla sice přístup k radovánkám, bylať i ona zvána k hlučným plesům, kratochvilným zábavám; avšak kdežto ostatní dcerušky městské jenom smyslné veselosti, a jak by pozornost mužů na sebe upontaly, na paměti měly, Anežka v takových chvílích, na takových místech cítila jakousi prázdnotu srdce; pokud žerty, zábavy děly se v pořádku, v mravopoečnosti, byla Anežka živá, ráda se veselila jsouc právě v těch letech, kdy člověku všechno ržavým se býti zdá, a trny vespod ukryté nebývají k spatření. —

Avšak čím více pozorovala Anežka všechny ty světské kratochvile a rado-

vánky, tím více se přesvědčovala a utvrzovala, že pravé, trvalé radosti a blaženosti v nich naleztí nelze. Štěstí pro ni, že již tak záhy se v náboženství a v mravopoctnosti utvrdila; čekalať na ni zkouška tuhá, velká. —

Jednou ubírala se s družkami svými domů ze školy, an tu jakýsi mladý, vyšňořený pán se skvělým komonstvem naproti přijíždí. Sotva ji zočí, upře na ni svůj zrak a ptá se průvodčího, kdoby ta sličná dívka byla. Řeklo se mu, že jest to Anežka. Od té chvíle bylo ho často vídati, jak obchází dům, v němž ona bydlela. Neušlo to bystrým zrakům spoludružek Anežčiných, z nichž jedny jí toho štěstí, jak to nazývaly, záviděly, druhé pak ji pobádaly, aby tak vznešeného nápadníka od sebe neodstrkovala. Bylť to sám mladý pan Symfronius, jediný syn veleváženého místodržitele čili prokonsula římského, jenž každé příležitosti vyhledával, aby Anežce svou náklonnost a lásku na jevo dal a zároveň to samé z úst jejích se dozvěděl. Svěřil se otcí svému, jenž vědom své vzácné důstojnosti ani dost málo nepochyboval, že by návrhy milovnické syna jeho od Anežky přijaty nebyly, vždyť každá jiná dcera městská za velikou čest by sobě toho pokládala, kdyby z tak vznešeného domu syn o její ruku žádal; také tomu neodporoval, protože znal urozený stav rodičů Anežčiných. Všecky ostatní dívky celého města při všem líčení a fintění se, při vši přetvářenosti nečinily tak milý a příjemný dojem jako ona, ač se po nejnovějších módách a střihu šatů nesháněla.

I šel tedy mladý pan Symfronius, když se byl co nejvkusněji přistrojil, nabral s sebou hromadu nejbohatšího a nejkrásnějšího zlatého šperku, kterým sobě troufal zalichotiti se marnivé a zdobivé dívce, za jakou si ji představoval, a takto dobytí srdce jejího. Nedivme se, že tak mladou děvku k stavu manželskému sobě vyhlídl; byl to obyčej a jest až podnes v zemích italských, že dívky v 13. roce i níže v stav manželský vstupují. Neušlo to ani Anežce, co mladý pán s ní zamýšlí, a kdyby i sama nebyla ničehož pozorovala, starostlivé spoludružky nebyly by toho zamlčely. lekla se toho, tušila, že to bude velká, tuhá zkouška; ona mladičké, slabé, třináctileté děvče, bez ochrance, bez zastance, — a on všude přítele, všecku moc světskou po ruce mající. Však věděla také, že i ten jest všemocný a ustavičně živ v nebi. Pán Ježíš, jemuž celý svůj život byla zasvětila, a právě nyní, kdy pokušení ozvalo se, tu teprv znova a živě obnovila v sobě slib svatý a předsevzetí, že nikdy ani pohanu tomu ani komu jinému ruky nepodá, nýbrž bude-li to vůle Boží, celý svůj život v ustavičném panenství trávit chce. I klekne a jako na potvrzení žehná se křížem svatým a modlitbou posilněna odhodlaně čeká, co se dítí bude. Netrvá to dlouho, mladý Symfronius, vášní přemožen, odkládá ostýchavost a směle vstupuje do jejího příbytku. Pokojně a vážně vítá ho útlá panna. Celou cestu přemýšlel mladý pán, co má mluvit, jak se k ní lichotivě míti, aby ji k sobě nejspíš naklonil, však nyní když pohlíží v to nevinné oko její, když pozoruje paneenskou skromnost a vážnost její, mate se mu řeč, všecko si pletl, chce mluvit, ale ueví jak má začít, konečně aby si z rozpaků pomohl, beze všech slov hází jí přinešené dary do klína. Anežka uleknuta ptá se zaraženě, co to znamená? Mladý pán vidí, že musí s barvou ven, i tedy bez obalu vyjadřuje jí svůj úmysl, že sobě umíní, pojmouti ji za manželku, ona a žádná jiná že ho nemůže učiniti šťastným, a slibuje hory, doly, jaké bude u něho míti časy, v samém hedbáví bude choditi, v zlatém kočáře se voziti, co si jen smyslí ona, že jí bude dělati, na rukou nositi, nebe bude míti u něho. Pustiv uzdu svému jazyku široce jí rozkládá, jak bude zaopatřena, vezme-li si ho. Poznávala Anežka, že to není řeč srdečná, nýbrž toliko smyslná chtivost, jenž z něho mluví: — a tomuto

světákovi, kterýž nad to byl ještě pohan, ani víru její nevyznával, měla dáti přednost před nebeským svým chotěm Pánem Ježíšem? K vůli jakémusi zdánlivému časnému zaopatření připraviti se, oloupiti sama sebe o krásný věnec, jež jí andělé ku svatbě Beránka bez poškrvny uvili a s nímž na ni čekali? — připraviti se o drahocennou korunu, kterouž jí nebeský ženich uchystal? — Ne, nikoliv, vědomí panenské důstojnosti ozvalo a vzmužilo se v celé své vznešené kráse; šlechtná děvka hodí mu zpátky šperky, dábelská to pouta, a u svatém rozhorlení srdnatě volá: „Odstup ode mne, ty vнадidlo smrti, ty nádobo hříchu. Jiný ženich přispíšíl sobě před tebou, a tenť jest, jehož já miluji. On mně drahocennější šperk daroval, nežli jest tvůj. On se již zasnoubil se mnou prstenem víry, ozdobil mne korunou svých nevěst, obohatil mne nejvzácnějšími drahokamy. On muě ukázal nepřirovnatelué poklady a slíbil, že mi je daruje, zůstanu-li mu věrnou. On svou krví zbarvil čelo mé a tváře mé okrášlil; jemu samému chei zůstatí věrna, jemu samému na vždy má patřiti moje náklonnost, moje srdce.“

Celý udiven pohlíží na ni Symfronius, toho by se nebyl nadál do mladého, třináctiletého děvčete, že tak nadšeně a výmluvně umí řečniti o miláčku svém. Myšlénka, že by někdo jiný nad něho měl přednost, vzbuzuje v něm řevnivost, žárlivě a spolu vychloubovavě podotýká: „Považ, kdo já jsem, a považ, či snad chceš býti manželkou.“ Však panna nevšímá si ani toho, srdce její láskou a touhou po miláčku jejím nebeským Pánu Ježíši rozplameněné dodává jí nadšené výmluvnosti. „Ó jak jsem šťastná,“ vpadá mladíkovi do řeči, „toho miluji, tomu jsem zasnoubena, jemuž andělové slouží, jehož kráse slunce a měsíc se obdivuje, jehož vznešenost daleko převyšuje urozenost všech králů a knížat.“

Žárlivě a netrpělivě táže se mladík: „Kdo jest tvůj ženich?“

„Ježíš Kristus, Syn Boha jest to,“ odpovídá mladinká Anežka, „jehož já miluji a s nímž se chei spojití v nebesích. On jest to, jehož matka byla panna, jehož otec nikdy ženy nepoznal, — on jest to, jenž pouhým dechem křísí mrtvé k životu a dotknutím uzdravuje nemocné; ano, tomu náležím, jehož láska čistá, jehož obejmutí cudné, jehož spojení jest panenství samo.“

Byl-li Symfronius prvé udivený, byl nyní celý zaražený, ustrnulý; — avšak on nemá citu pro nebeské slasti, pro radosti, jichž zakoušívá duše, která se celá v Pána Ježíše ponořila, on vidí před sebou jen tělesnou krásu Anežčinu, a právě nyní, kdy zrakem roztouženým k nebesům hleděla, kdy tváře její ruměncem panenským zčervenaly, tu zdála se mu býti mnohem ještě spanilejší a krásnější. Nemoha ničeho poříditi odešel čekaje, že Anežka ochábie a povolnější bude; avšak Anežka neochabovala, naopak čím více na ni dorážel, tím zmužileji ho odbývala, čím lahodnější jí líčil manželský život s ním, tím nadšeněji mluvila o Kristu Ježíši.

Kdyhy tento mladík pozorněji byl naslouchal slovům jejím, když líčila krásu Pána Ježíše, byl by musel její řeči uchvácen býti, ale tak oči měl — a neviděl, uši měl — a neslyšel, kudy chodil, jenom na Anežku myslil, plamen vášně nejsa nijak dušen, vždy více vzrůstal a hrozil mladíka zamilovaného strávití, — upadlť on do nemóce. Starostlivý otec svolává lékaře; jest to jeho jedinký syn, jeho naděje a chlouba, proto záleží mu velice na zdraví jeho. Netušíť on, co příčinou nemoce jeho, neboť synáček nesvěřil se mu ihned, že byl odmrštěn. Snad se styděl a bál, že by se mu známí jeho vysmívali, snad se strchoval otce, že by v prehlivosti své Anežce mohl ublížiti a tak celou věc pokaziti. Nyní však, když lékařové na tom stáli, že ho

láska trápí, vyjevil vše otcí, kterýžto maje se za uražena hněvem soptí. Okamžitě posílá sluhu pro Anežku. Vzehopí se Anežka, — zápas počíná býti tužší; avšak sílena modlitbou a myšlením na Ježíše Krista odhodlaně kráčí do paláce místodržitelského, jakoby posledníkráte šla ulicemi města, — ale děj se vůle Boží, buď co buď. Krista zraditi nesmí, panenství své neprodá. Starý Symfronius zatím přemáhá se, aby ji nezastrašil, a když přišla, hlasem jaksi bolným a litostivým k ní praví: „Hle, syn můj z lásky k tobě umírá, což nemáš s ním žádné útrpnosti?“

Aj, jaké to pokušení? Vždycky cítila s nemocnými útrpnost, a nyní sama měla býti příčinou nemoci, snad dokonce smrti.

„Vidíš, od tebe to závisí, řekneš-li ano, syn můj se pozdraví, zůstaneš-li tvrdošíjná, máš na svědomí smrt syna mého a já vždy na tebe naříkati budu.“ — A co Anežka? Vážně a mírně praví: „Mohu-liž já rušiti věrnost, kterou jsem přisahal choti svému?“ — Jako dříve syn, tak i nyní otec udivený a spolu uražený ptá se: „A kdo jest on?“ — Anežka věděla, vyzná-li Krista nyní před samým místodržitelem, že soužení, trápení i smrt na sebe přivolá; avšak zná také slova Páně: „Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyzná i já před Otcem svým,“ a proto skromně a bez bázně praví: „Kristus Ježíš jest to.“ — Zarazil se Symfronius; Anežka jest křesťankou, ale jedná se o zdraví synáčkovo, tedy přemáhá se, lichotivě domlouvá a slibuje vše, co by si jen která dívka marnivá, světu oddaná, přátí mohla.

Anežka však zůstává stálá, nepohnutá; i zlobí se Symfronius a v zlosti nejstrašnější hrozby ze sebe chrlí. Po dobrém to nešlo, snad to půjde po zlém, když nepomohly sliby, pomohou snad hrozby. I káže přinésti nejhroznější nástroje mučnické, drápy železné, skřípce, poroučí, aby stavěli z dříví hranici, na níž má býti upálena, a pozorpje, jaký to na ni učiní dojem. — A Anežka, třináctileté děvče, dívá se na ty věci, dívá se na katany, vzhledne k nebi a vesele se usměje řkouc, aby nemeškali, že již k smrti hotova jest. V skutku chápou se jí pochopové a vlekou ven, jakoby ji chtěli mučiti, kdežto jí toliko strachu nahánějí; vedou ji k modlářským sochám a poroučejí, aby jim obětovala kadidlo zápalné. Anežka opravdu zvedá ruku, — již myslí pochopové, že vyhráli, — zvedá ruku, a žehná se znamením kříže.

Tak se rozpadla v nívece všecka naděje; než i všechny výhrůžky ukázaly se býti marné. Teď něco napadlo pohanovi. Z tělesných bolestí ničehož sobě nedělala, to dokázala, v tom ho překonala, však jiný mu pošeptalo peklo prostředek, zlomiti tvrdošíjnost její. „Dám tě,“ křičí na ni, „dám tě odvésti na vořejné místo, kde tvá cudnost, na které si tolik zakládáš, za kořist bude vydána rozpustilosti. To bylo pannu v srdci, — žádná muka nebyla by jí tak ostrý trn vrazila jako tato, však pohlednouc k nebi se zmužilou odhodlaností pravila: „Nebojím se výhrůžky tvé, nebude mne moci zhanobiti ono místo hanebné. Mámt s nebe anděla při sobě, ten bude chrániti a hájiti čistotu těla mého. Pán Ježíš Kristus, jednorozený Syn Boží, jehož ty neznáš a znáti nechceš, jest příliš řevniv na čistotu svých nevěst, než aby je nechal oloupiti o cnost čistoty panenské, onť jest má železná ohrada, onť můj štít nepřemožitelný!“

Zlostí zuře káže místodržitel, aby se vyplnilo, čím hrozil, a ble — důvěra Anežky nebyla zklamána, Bůh nepřipustil žádného úrazu panny své. Sotva do domu vykázaného vkročila, stál tu anděl, jenž jí roucho bílé jako padlý sníh podával. Všickni polekáni dávají se na útěk, jenom mladý Symfronius chce k ní blíže přikročiti, avšak v okamžiku oslepen padá polomrtvý na zem. Tu kleká Anežka. modlí se za

jeho duši vroucně, — a hle, mladík procitnul a veřejně počíná chváliti a vyznávat Krista. Chce ji nyní starý Symfionius propustiti, ale kněží modlářští popouzejí lid, který zuřivě křičí: „Na smrt s ní, ona čaruje na duši.“ — Obávaje se místodržitel rozbourené chátrý vydává ji soudci Aspasiovi, aby na hranici byla upálena. Avšak Bůh, jenž ji vysvobodil od duševních plamenů, jimiž pokušení necudné jí hrozilo, chrání ji taktéž i od hmotného ohně, jímž tělo její má býti ztráveno, plamen se cudné panny ani nedotýká. Uprostřed ohně zvedá své čisté ruce k nebesům a volá: „Oslavuji tebe, Otče mého Boha a Pána Ježíše Krista, jenž jsi skrze moc svého milého Syna přikázal ohni, aby mně neškodil.“ — Nyní povoleno vojínovi jednomu, aby jí sťal hlavu. V posledním tomto okamžiku života svého volá hlasem zvučným: „Všemohoucí Bože, věčně budu chváliti tebe, že mně skrze zásluhy Syna svého jednorozeného dáváš milost zvítěziti nade všemi pohrůzkami lidí bohaprázdnych. Vyznávám tě veřejně svými ústy, kořím se tobě ze všech sil svých a toužím tebe míti v srdci mém.“ Vyřknuvši tato slova plna prostoty, spolu však i tajemství nejvznešenějších, plna nejčistšího křesťanského smýšlení přijímá ránu, jež jí cestu do nebe otevírá a v náruč ženicha nebeského přivádí.

Ó jaký to krásný vzor apoštolky! Může-li cos býti velkolepějšího, slavnějšího jako třináctiletá dívka, anáž vede takovou řeč plnou moudrosti, pokoje, velebnosti a nadšenosti? Boha poznáváme spíše a lépe srdcem nežli rozumem, láskou nežli hloubáním ve víře. Kdo jako Anežka svatá věří s láskou a miluje s vírou, té jest všecko snadné, nic jí nepřichází za těžko, naopak šťastnou se cítí, může-li dáti vše, ano i život na svědectví pro Pána Ježíše, oddanost a víra, ty jsou dvě krásné známky apoštolátu jejího.

Vše co má odevzdává Kristu, svou duši, své tělo, svůj život, vše ku větší počtě jeho, a proniknuta láskou vřelou, živou k Pánu Ježíši změňuje místo určené na zkázu duší v modlitebnu andělskou, obrací sluhý ďáblovy v služebníky Boží, činí z pohanů křesťany. Ze svědků ďábelských stávají se vyznavači Kristovi, kteří před veškerým lidem, nad zázraky těmi ustrnulým Ježíše Krista veřejně jazykem svým vyznávají, za jeho učeníky se přihlašují, svou věrnost k němu krví zpečetují. Ó jaká to sláva pro víru křesťanskou! Jaké to vítězství pro Pána Ježíše! — a to vše způsobil Bůh skrze mladičku apoštolku — třináctiletou Anežku. Hle, jak mnoho může křesťanská panna, křesťanská žena, kdy vírou a láskou proniknuta unášeti takorůzka za sebou i nejzatvrzelejší srdce a k milování Boha rozněcuje, ó již chápnu, proč církev svatá tak vroucně a často volá ku královně nebes: „Oroduj **za Bohu oddané polhavi ženské!**“

V Praze, v Podskalí.

K u k á t k o.

Návštěva II.

Velectěný pane učiteli!

Maje Vašnostino laskavé svolení od první návštěvy, přicházím již opět; abyste ale říci nemohl, že když podal jste jeden prst, že hned chápnu se celé ruky, již napřed Vašnost ujišťuji, že tentokrát přináším jiné obrázky, jiný výklad ano i — jiné ku-

kátko, a že jsem jako „nějaký jiný strejček“ s kukátkem! A teď již spěchám, abych zvědavost Vašich žáků a žákyň až příliš nepobouřil; vždyť račte vědět, že strážna přetažená praskne, a tak podobně potom snad sklamaní posluchači podruhé by mi slechu nedali! —

Rozmilí školáčkové a šolačky!

I. Prv než otevru svoje světové divadlo před očima Vašima, chci Vám povědit pohádku, kterou mi můj kamarád, František X. vypravoval, když jsme byli „na handl“ v Němoích. Sešli jsme se totiž my dva Čecháčkové, abysme si něco povíděli po česku a se trochu obveselili, poněvadž s Němci dost špatně uměli jsme teprv pošvadronit. No, to již je léta Páně; od té doby mi přibyl již ten náký křížek — ne na prsou, ale na zádech!

Seděli jsme na rozkošném pahorku, s kterého viděli jsme na roztomilou ves, v které byl náš nynější domov, na malebný kostelík mezi vysokými lípami, lesklé rybníčky, zlatá role a konec obzoru našeho kolem modravé, lesy porostlé vrchy s jejich králem, jmenem Roll. Zlaté slunko s nebes výše se usmívalo na nás.

Vypravovali jsme si, co jsme věděli, z domova, ze svých her, a --- pohádky. František rozhlížeje se po nebi, pravil; „vím pěknou pohádku o Herkulesovi a o Pánu Bohu!“

„Vypravuj mi ji!“ prosím.

„Herkules byl syn kováře, a již co mladý chlapec takové měl síly, že, když otcí v řemesle měl pomáhat a perlíkem na kovadlinu udeřil, tuto zarazil až do země. Otec nemoha takového dělníka potřebovat, který by mu náradí jen pokazil, nemoha ani syna déle živit, poněvadž mnoho potřeboval, poslal ho do světa. Herkules tedy chodil po světě, mnohé prapodivné skutky vyvedl, a trestal všude ničemy svou hůl, která vlastně nebyla nic jiného, než pratežký železný sochor. Pro horlivost svou, by ze země ničemní lidé vyhlazeni byli, nevím již jakou protekcí, přišel i k Pánu Bohu.

„Pán Bůh okazoval mu znamenitosti říše své, a mimo jiné okázal mu též okénko, kterým vyhlíží na svět. Herkules pohlíží dolů, vidí kterak lidé po nocích se toulají, jedni aby bližním svým kradli; druzí aby se mstili; vidí, kterak manželka podvádí muže svého, muž užívá, by manželka nevěděla; vidí, kterak dívky protiví se rodičům, žáci učitelům svým; vidí, kterak páni utiskují poddané a služebníky své. a tito opět jak ošidit je se snaží, a když se i dozvěděl, že lidé všechno to ničemné jednání za docela spravedlivé vyhlásují: takovým jat jest hněvem, že i hned chtějí odejít je potrestat, a z povrchu země vyhladit. Však tu předstoupí slíčná panna, dcera krále nebeského před Otce a prosí, by lidí ušetřiti ráčil, že snad předce k lepšímu přijdou náhledu, a Jej opět ctíti budou.

„Na prosbu její zdržoval Hospodin Herkulesa od pomsty. Když ale Herkules patřil, kterak že černí ďáblové mezi lid se vmísili, je v zlosti jejich podporovali. a duše uchvácené potom do pekla odnášeli, tu již více se nezdržel, ale hned okénkem s nebe hodil svou hůl mezi nepřátele. Hůl v letu svým uchvátila paprsky sluneční. i počalo se blýskat v povětří, učinila se strašná bouře, a když hůl doletěla na zem, pobila mnohé. I zhrozili se lidé a ustáli v nepravosti své; ďáblové pak černí se odklidili se země a zašli v doupata svá.“ —

Vím, že rádi posloucháte pohádky a proto jsem Vám nyní jednu vypravoval. Však tato pohádka jest sama sobě nepatrná skořábka bez ceny, v kteréž ale převzácná schována jest perla. Herkules, mstitel nepravostí, jest všemocná Boží spravedlnost,

kteráž vždy žádá potrestání vinníků a těch, kteříž zákony a pravdami Nejvyššího pohrdati se osmělují. Deera krále nebeského, kteráž přimlouvá se za vinníky, jest Boží dobrota a milosrdenství, kteréž nechce smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. A že konečně Herkules některé vinníky předce trestá a ostatní z bázně před trestem ohavností svých opouštějí, a ďábel, k jehož rukoum pracovali, jich se vzdaluje, znamená, že když míra hříchů u jistých lidí je doplněná, Bůh spravedlivé své tresty sesílá na syny lidské, jedny by potrestal, jiné by postrašil a ze zlých cest zpět přivedl. Avšak jednou — a to bude po smrti, nevyjme žádného více od trestů, ale také žádnému odměny nezůstane dlužen !

A když jsem toto napřed pověděl, vyzývám Vás, byste tak v duchu představili si to okénko v nebi — neb kukátko — skrze něž Bůh dolů na svět pohlíží, a i Vy skrze kukátko to se dívali, a naučili se ne dle úsudku svého, ani dle úsudků jiných lidí, ale dle souzení Božího posuzovati svět pod nohama Vašima, jakož i věci, které na světě tom se dějí.

II. I hleďte, tu hned pod námi „máti měst, srdce české země“ — Praha stověžitá! Aj tu tisícero krásných obrázků, ozářených leskem památek národa českoslovanského; aj tuť troska slávy českých knížat a národa — Vyšehrad; tu hrob apoštolského knížete Václava, tu odpočívají těla hrdinného misionáře Vojtěcha, a apoštola modlitby, benediktýna sv. Prokopa, tu jazyk neporušený sv. Jana, mučeníka za věrnost ku církvi.

Aj právě ze všech konců schází se lid, by navštívil hroby svatých, by uctil sv. kněze českého Jana, by pomodlil a ohleděl se v „národní divadlo“ národa českého na hradu pražském — ve velechrámu sv. Víta — zdarma!

Právě v ten samý čas ubírá se jiný, veliký průvod s mnohými prápory a velikou okázalostí Novým i Starým městem Prahy, aby zevnitřním leskem svým mysl odvrátil od průvodů prvnějších. Průvod vede se k jakémusi „národnímu divadlu“ u železného mostu, kde budou, až bude dostaveno, ve jménu umění — za peníze — okazovati oudy těla svého, které cudný člověk zakrývá; budou provozovat a představovat rozličné děje, které jsou trestuhodné před Bohem, jakož více méně všechna divadla věku nynějšího činí.

I hle! již těm druhým seznávají a vytrubují přátelé skrze veřejné listy, rozliční harcovníci zvuky ty dále donášejí, a lid udivený volá „sláva!“ a „na zdar!“ místo: „Pochválen buď Ježíš Kristus,“ aneb „Sv. Jene, oroduj za nás!“

Tážeš se jich, kdo oni jsou, a cože chtějí vyvést? Odpovědí tobě: „My synové jsme světla, lid chceme vymanit z moci těch černých, a mu osvětu podat.“

Podívejte se ale rozmilí školáckové skrze kukátko Boží; co spatřujete? hle! ti, co vyhlášují se za syny světla, potácejí se v temnostech rozumu svého, nevědouce k čemu na světě jsou. Ti, co lid chtějí vymanit z moci těch černých, sami jsou otroci náruživosti a jiných nohledů jejich; ti kdož rozum lidu chtějí osvěcovat, činí mu „světlé kapsy,“ učíce zahálce a hýření, kdo tedy vlastně jsou ti černí, co nosí černé roucho smutku, aneb spíše ti, kteříž pod uhlazeným šatem zevnitřním chovají duši černou ?! —

Aj jsou tu jiné obrázky, kterék lidé „křesťanští“ tím se vynášejí, že Boha zavrhnou, církvi Kristově a ustanovením jejím se vysmívají a výplody hříchů svých lid otravují; jsou tu, kteříž . . . však nač hanbu mám odhalovat vároda svého? Dále!

Mám obrázky ukazovat z Moravy, kterak povolují se peníze zemské na školy [] aby se takto církvi snad rána zasadila? Mám okázat obrázky, jak Jen dále!

Mám odhalit Vám obraz Víduč, kdež ze samé křesťanské lásky(?) málem by nás židům zašachrovali, a kde od tak zvaného profesora Vogta za pětku lidí si vynadat dají opičáků?! — Dále.

Nuže dál, na stranu polední, kde slunce hřeje, tam snad i to tvrdé srdce lidské měkčím se stará.

Jsmo v Italii. Staříčský, stříbrovlasý kmet ve vězení sedí, ze všech stran dráby obklopen. Což zlého spáchals dobrý muži? „Aj jsem já správce lodě Tehož, kterýž učnům a následovníkům svým sliboval: „Jestliže mne nenáviděli a pronásledovali, zdalíž že s Vámi lépe zacházeti budou? Což učeník jest nad Mistra?“ Vždyť ale otče máš mezi syny svými mocné panovníky, což nikoho neuí, kdož by tebe vychvátil z rukou dravce lupiče? — —

Kukátko nebeské, jak smutné to obrazy ukazuješ! — O jen dál, dál! Snad že ochladla po celém křesťanském světě velebená ondy láska v Italii, studenými větry mořskými!

III. Dál přes moře středozevní! již vidíme skalnaté břehy jiného dílu světa, Afriky! Zde apoštolové sami símě slova Božího rozsívali, zde víru hlásal sv. Marek, zde sv. Athanasius hořce snášel věrnost svou ku církvi, pětkrát byv se stolce biskupského do vyhnanství poslán; zde již l. P. 235 v Alexandrii držán sněm 20 biskupů egyptských. Zde jest slavné město Karthago, kdež koncem druhého století biskup Agrippinus sněmoval se 70 biskupy z provincií Afriky a Numidie, a l. P. 248 sv. Cyprian až i s 87 biskupy! Zde působiště sv. Augustina, sv. Fulgencia a mnoha jiných! Zde tedy snad utěšené učiníme zastavení, abychom obrázky utěšené a povzbuzující spatřili? — O jen dál! Viděti zde stopy hrozných spravedlností Boží! Krajiny, které smáčeny jsou krví tisíců mučedníků, vydány jsou nyní v moc pohaniů mohamedanských, poněvadž víra předků zhasla v potomcích jejich! — — Jen dále, dále!

Nuže přeletíme v duchu, na jih ustavičně se ubírajíce, vyprahlou poušť Saharskou, a staneme v krajinách pohanských jižní Afriky. Aj zde nalezneme, co oko i srdce naše vábí! spatříme utěšené výkvěty sv. katolické víry! Zde nečekali na hlasatele sv. víry ani pronásledovatelé ani katané, jako v jiných se děje zemích; ale pracovníci evandělia bojovati museli se strašným žárem tohoto horkého pásu země, a většina jich boji tomu podlehla. Zařízení stací Khartum, Goudokoro, sv. kříže a Scellal stálo 40 misionářům obětí života; za to ale na štacích těch mnoho vyznavačů získáno jest církvi katolické, a tím i mnoho přímluvců u Boha za nebohé národy tamnější! Ano každá štace vikariatu „Centrální Afriky“ roznamenána jest několika hroby; mnohé z nich jsou při samé cestě, kteráž vede z pouště Scellal do Goudokoro. Nad všemi hroby těmi vystaveny jsou oltáře, z nichž vzejde jednou život okolním obyvatelům, a křesťanské obce okolo nich zajistě zkvětati budou.

Aj co to krásných obrázků ze života misionářů v krajinách těchto; však jen Bohu samému povědomi jsou všechny skutky mužů těch, a on jednou před celým světem je prohlásí v den nejposlednější, ku zahanbení všech těch, kteříž nedbali získati duší spolubližních svých!

A kdo byl, táži se, původcem těchto misí mezi divochy Africkými? byl to — polský jezovita Maximilian Ryllo, který před 20 lety myšlenku tu pojal, aby v ústřední čili centrální Africe misie taková zařízena byla. Za svého pobytu v Syrii totiž seznámil

se s obchodníkem, který v Sudanu v Africe cestoval, a hovory, které s obchodníkem oným měl, tak mu utkvěly v paměti, že na pohany, v oněch zemích žijící více nezapomněl, ale když později rektorem stal se ústavu misionářského v Římě, nazvaného propaganda, vymohl od sv. Otce Řehoře XVI. l. P. 1846 dne 3. dubna apoštolské breve, kterýmiž Ústřední Afrika stala se apoštolským vikariatem. Maximilian Ryllo pak byl první, kterýž ještě se čtyřmi druhy do vzdálených krajin oněch se ubíral. —

IV. Na nejdolnější části Afriky na straně východní jsou svobodné osady Nizozemců. O působení v krajinách těch podávám Vám obrázek z dopisu misionáře kněze Lebihana, kterýž psal apoštolskému vikaři svému:

„Dne 24. srpna 1869. V krajině Kronstadu bydlí rodina Collius. Rodiče i děti jsou dobří katolíci, již ale po 12 let katolického kněze ani nespátřili. I se slzami v očích tisknul mi ruku pan Collius, když jsem k němu přišel. I scházeli se všichni obyvatelé statku páně Colliusova ku mši sv. a já je každodenně dvakrát vyučoval sv. náboženství. K nejbližší neděli připravil jsem je k sv. přijímání; jedno z dětí, šestnáctiletá dívka přistoupila po prvé k stolu Páně. Uměla katechismus od začátku až do konce, ač ještě nikdy kněze ani neviděla. Otec její si přeje, aby na nějaký čas šla na učení k jeptiškám a takto na vlastní oči se přesvědčila, jak se náboženství u pravých katolíků zachovává. —

Dne 12. listopadu. Od pana Colliusa cestoval jsem do města Potschefstroom, kteréž jest velice lidněno, veliké a krásné. Ulice jsou rovné jako šňůra a 2 hodiny cesty dlouhé, každý dům má svou zahradu a v ní vodovod.

Po mém příchodu ku panu Elliotovi ihned obdržel jsem návštěvy od katolických osadníků. I shromáždil jsem je druhého dne a žádal, aby mi pronajali pokoj, kterýž by byl dost veliký, aby se z něho kapla mohla zřídit. Ještě téhož večera objednali mi pokoj a sestavili oltář, a já započal svá cvičení misionářská Trvalá 24 dní. Při nich každodenně modlili jsme se růženec, a při každém tajemství zapívali jsme jednu sloku písně marianské. Píseň tato ihned dostala se do úst všeho lidu a zpívána byla v domech i na ulicích, ano i nekatolíci, kterýchž v těchto krajinách jest znamenitý počet, přidružili se k nám.

Potom žádali ode mne růžence, křížky a medailky, tak že zásoba má brzo byla vyčerpána. Paní i dcery nosily na krku růžence, ač jsou uprostřed většiny nekatolíků, a takto veřejně vyznávaly, že nestydí se za katolickou víru svou!

Horlivost při poslouchání slova Božího tak byla veliká, že ani větší přátel jsem si nemohl. Mezi posluchači i nekatolíci byli; z katolíků nescházel nikdo. Dětky zrovna o závod se učili katechismu. Minulou neděli bylo všeobecné sv. přijímání. Osm dětí bylo po prvé u stolu Páně, deset jsem jich pokřtil, a dvě protestantské matky do lůna katolické církve přijmul.

O kéž by bylo stálého kněze pro malou osadu tuto, mnoho by zde působiti mohl. Osadníci, ač počtem jen sto, uvolují se vystavěti kostel, faru a školu. Zatím jsem je povzbudil, aby pronajali si dům, v kterémž by v den nedělní a sváteční se společně modliti mohli. Když návrh můj přijali, ustanovil jsem jednoho z věřících, kterýž by předsedal v schůzích jejich, modlitby předříkával, nábožná cvičení předčítal, a svátky a posty ohlašoval. Ani na děti jsem nezapomněl, ale svěřil jsem je ctihodné osobě jedné k vyučování. I učitele jednoho jsem opatřil v Potschefstroomu.

Den odchodu se přiblížil. Katolíci tlačí se do příbytku mého, obkličují mne a jeden podává mi jednou rukou váček, druhou spis a chce mne pozdravit. Chce číst, není mu ale možno. Slzy vstoupily mu do očí. Ale i já marně hledám slov za podě-

kování, nemám leč slzí. I vstoupím do vozu a kamkoli patřím, vidím mezi svými věrnými i protestanty, kteříž mne taktéž pozdravují. —

Brzo potom po misii mezi Kaffry přišel jsem ku katolíku z Irska, panu Hasset, jehož paní byla ještě protestantkou. Má jedenáct dětí, z nichž dvě nejstarší svůj dům vedou, zůstávají ale při otci. Odevzdán mi jeden pokoj, a já dal se do díla jako v Potschefstroomu. Milost Boží padla v rodině této na velmi úrodnou půdu; všichni údové rodiny šli k sv. zpovědi, matka přistoupila ku církvi katolické a byla pokřtěna. Sv. přijímání mělo se konati třetího dne po započetí misie, a dal jsem o tom zvěst katolíkům do Potschefstroomu.

V sobotu, v předvečer slavnosti, bylo slyšeti z daleka neobyčejný šumot, brzo mohlo se rozeznati i rachocení vozů i hlasy kočích, kteříž téměř všechny katolíky z města přivázeli. Všichni se radovali, že mohou milovaného kněze opět spatřit.

Druhého dne provozovali příchozí hosté mezi mší sv. své nejkrásnější a nejumělejší kousky hudební, a domácí dokazovali podivuhodnou horlivost. A v pravdě sotva člověka by něco více dojmouti mohlo než jako viděti tohoto otce, tuto matku, která se svými syny a dcerami ve vzorném pořádku a se sebranou myslí přistupovali ke stolu Páně. I zdálo se, jakoby všichni toho dne poprvé přistupovali k sv. přijímání. —

Když takto v duchovních radostech oplývám, obdržím psaní od nejdůstojnějšího pana apoštolského vikáře, abych přišel do Natalu. Na cestě měl jsem příležitost, opět obdivovati se zvláštní ochraně Boží, kterou On svým misionářům poskytuje. Jednoho dne totiž, když jsem právě za největšího vedra slunečního pod vozem cestovním spal, zahníždil se velikánský had vedle mne, ano skoro pode mnou. Mimojdoucí právě pocestný učinil pokřik. Ihned jsem vyskočil, aniž bych však byl se hada dotekl; a to bylo zvláštní řízení prozřetelnosti Boží! neb, že had nebyl drážděn, také mne neuštknul.“

V. Vidte milí žáčkové a žákyně! to jsou heské obrázky; těm rozumíte i bez výkladu! Říká ovšem svět, že zpozdílostí jest, mít doma co jíst a plahočit se po cizích zemích pro nic za nic, k vůli polodivným pohanům, a každé chvíli býti v nebezpečenství života. Pohledte Vy ale jen skrze kukátko Boží, a hned užíte, jak neskonale jest milosrdenství Boží k lidem bídícím, že jim opuštěným tak hrdinně sesílá kněze, ale vizte i anděle kolem trůnu Nejvyššího, jaké že skvostné připravují mužům oněm koruny pro život věčný! A nyní, když Bůh velikou apoštolům chystá odměnu, Vy apoštolové modlitby budete ještě chtít ospalými býti v pobožnostech svých, kteréž v milém domově konati můžete, budete ještě lhostejnými, když k soudné stoličce zpovědníka přistupujete? budete ještě vlažnými, když Tělo Páně přijímat jdete? O snad nedáte se zahanbit těmi, kteříž kněze vidí v několika letech sotva jednou? O kéž bychom všichni tak horliví byli jako naši souvěrci ve vzdálených krajinách těch, tuť bychom, kteříž každodenně Tělo Páně přijímat můžeme, kteříž tak krásné chrámy máme, tak často služby Boží máme a slovo Boží posloucháme, tu bychom dojistá v nejkratším čase život úplna dokonalý, svatý vésti museli! O Bože naprav a posilni nás! —

O kdož s to jest vyzpytovat, proč právě křesťanská víra nejhlubší zapouští kořeny a tam nejkrásnější nese ovoce, kdež nejvíce vyžaduje se obětí? Nevím, rozmilé dívky, jiné dáti Vám odpovědi, než že musí býti jakési tajemné, vzájemné spojení mezi utrpením Ježíše Krista pro církev Jeho a utrpením církve opět pro Krista Ježíše! Jinak nevím, jak za časů pronásledování, abych s výhlasným učitelem Tertul-

lianem mluvil, mohla býti krevm učeníků semenem nových křesťanů, a jak by za časů nynějších, kde dosti máme svobody, kde tak mnoho nádherných máme chrámů, a tak krásné, unášející bohoslužby, tak mnoho mohlo býti nevěřících, neznabohů a lupitelů Ježíše Krista? O Ježíši Kriste pomoz nám apoštolovati nejen v cizině, ale i ve vlastech našich! —

VI. A nyní ještě jeden pěkný obraz z jižní Afriky, z národa Kaffrů, zvauých Basutos. Jest to na víru obrácení jednoho z nejprvnějších úředníků krále Mosesha, jmenem Šlopo.

Stár a nemocen žádal, by k němu přiveden byl katolický misionář. A hle, muž ten, který vždy co pohan živ byl, kterýž nikdy neuvykl přemýšletí o věcech nadzemských, duševních, přijal tajemné učení o nejsvětější Trojici a jiná tajemství, která naši neznabohové prý pochopiti nemohou, se zvláštním zalíbením. Nemohli se mu dost o Bohu napovídati. Ještě něco říkával těm, kteříž ho vyučovali. A co se mu řeklo, hleděl, by i zachoval v paměti. Misionáři nemohli mu ale všecku péči věnovati, poněvadž od nich asi 3 hodiny cesty byl vzdálen a uprostřed pohauů a protestantů živ byl. Tímto ale jeho veliká touha po víře katolické neochabovala. Protestantskému duchovníku, který mu věc tu vymluvíti hleděl, odpověděl, že katolický misionář jest otcem jeho, a že o jiném ničeho věděti nechce.

Po dvouměsíčním vyučování konečně přiblížil se den křtu. Křest měl se vykonati právě v tu dobu, kdy apoštolský vikář se svými nově na víru obrácenými křesťany králi Moseshovi chtěl učiniti návštěvu. Byl to den pravé vítězoslávy pro katolické náhoženství. Všichni noví křesťané i ti, kteří teprv jimi býti chtěli, sešli se na určitém místě. U paty hory, na níž Mosesh bydlí, sestavili se všichni, kteříž ku slavnosti se sešli, do krásného průvodu. Prápory veliké vály v povětrí, a každý katolík mimo to nesl malý praporeček. Zpívajíce písně a modlíce se růženec, vystupovali všichni na horu ku královskému obydlí.

Když přišli na horu, zastavil se průvod na okamžik a pohyboval se potom k obydlí královu. Král který přízniv byl počínání si katolických misionářů, vyšel ven, skvostně oděn, obkličěn svými důstojníky a přišel průvodu vstříc. Křest musel se uděliti s největší slavností a okázalostí. Jelikož ale palác králův pro tak umohé, kteříž při slavném tom úkouu zúčastniti se chtěli, nestačoval, musel posvátný obřad pod širým nebem se odbývati.

Šlopo obdržel jména na křtu svatém: Josef Maria. Sotva že voda křestní čelo jeho omočila, počal mluvíti ku lidu u přítomnosti králově. Obrátiv se ku svým starým soudruhům ve válkách, řekl jim ve své obrazné řeči, že dues nepříteli odejmul behatou kořist, a že je vyzývá, aby o ni s ním se rozdělili. Mluvil o neocenitelných milostech Božích, kterých skrze křest dosáhl, a vyzýval je, aby i oni křesťany se stali.

K dovršení slavnosti král Mosesh vystrojil skvostnou tabuli a všechny křesťany k ní pozval.

Šlopo nepřežil dlouho křest. Král chtěl mrtvolu přítele svého míti na blízku obydlí svého, a proto daroval katolíkům kus země na místo pohřební. Přítomen byl pohřebu Šlopo-a s velikým komonstvem a provázel rakev až ku hrobu.

Divné jsou soudy Boží! král Mosesh vážil si katolických misionářů, vybízел pohanské poddané své, aby křesťany se stali, sám ale, ač často milost Boží mu byla nabízena, ač mnohé horlivé modlitby k nebesům za jeho obrácení se vysílaly, země

neočekávaně jak žil, co pohan. O kěz by Bůh dobrotivý byl duši jeho milostiv pro dobré, kteréž prokazoval služebníkům Jeho! —

VII. Mimo Šlopo ještě mnoho přiznání královou získáno církví údů, kteříž dozvěděvše se, v jakých neznázích postaven jest otec křesťanstva Pius IX., ihned dobrovolně konali jsou sbírky. Ovšem, lid chudý nemůže veliké dary dávat, ale co dali, šlo z upřímného srdce, a zajisté že dojmouti musí každého láska nových křesťanů těchto kteříž skládali své nepatrné šperky, své uspořené groše, aby je zuboženému sv. Oci darovali — A kdo ničeho neměl, slíbil, že zaň modliti a sv. přijímání obětovati bude. O zajisté, že Pán, kterýž milostivě přijal haliř, kterýž vdova hodila do pokladnice chrámové, jejich dárky, nepatrné sice dle ceny zevnitřní, učiní velice záslužnými cenou vnitřní!

VIII. Láska pravá ukazuje se teprv v protivenstvích, jako zlato zkoušeno bývá v ohni. A hle! i lásku v protivenství skušenou mohu okázati Vám v obrázku z Afriky zaslaném z Keren roku 1870, kterýž místo leží ve východní Africe naproti Arabii. --

Vyšel totiž rozkaz, že misionáři mají býti ihned před krále, jmenem Kassa, v okovech předvedeni, a obyvatelé že mají víry katolické se odřici, jinak že jim jmění se pobere a ruce se jim usekají.

Katolíci ihned se sešli k poradě, co by činiti měli. Radilo se jim, aby na oko králi byli po vůli: však oni zavrhli radu tu, říkajíce, že ani nejmenší lež dovolena není. I nabídli se čtyři muži nejváženější a nejvznešenější, že státi chtějí co rukojmě před králem za celou zem. Jména jejich jsou: Cantibo Nedda, Tesfa Sellasie, Amenai z Halai a Jared z Maharda. Hrdinové ti ihned vojskem odvedeni jsou do ležení knížete a vůdce Areia. Areia usadí se na koberec a praví ku katolíkům, kteříž za rukojmě dobrovolně se vydali:

„Zákony krále Kassy zužijí: odřekněte se víry katolické a budete svobodni. Jestliže tak neučiníte, pobrány budou vám statky vaše, v okovech předvedeni budete před Kassu a tam ruce vám uřaty budou.“

Cantibo Nedda, hlava ostatních, ujme se slova a praví: „My nejsme žádní zbujníci, my platíme daně a konáme, co se od nás žádá. Hlava naše patří Kassovi, hrdlo naše patří Kassovi, jmění naše patří Kassovi; ale duše naše patří — Bohu! Nikdy nestaneme se nevěrnými víře, kterou jsme přijali, a nikdy víry své nezměníme. Čiňte, cokoliv vám libo!“

„A ty?“ tázal se kníže Tesfy Sellasie.

„Odpověď Cantiba Neddy jest i odpovědí mou.“ Oba ostatní odpověděli takéž. A když takto všichni rozhodně se vzpírali, víru katolickou zapřít, byli okovy spoutáni a přísně střeženi. Celé ležení vojenské s podivením pohlíželo na divadlo to. Přátelé a příbuzní sužili se tyto čtyři na jiné myšlenky přivést, ale nadarmo. Hrdinové tito odvedeni jsou z domova svého a v okovech odtáhli s vojskem. —

„To jsou přemrštěnci, že ne? Mohli být králi po vůli, aspoň na oko, a byli by měli pokoj; dobře se jim stalo, tvrdohlavým!“ Tak asi odsuzuje svět horlivost v náboženství a hrdinné ho vyznávání — Avšak pohlednete skrze kukátko Boží, a co shledáte? Aj ti, kteříž před světem jmíni jsou za blázny a nemoudré, v největší jsou poctivosti u Boha, a ti, kteříž činí, jak móda to s sebou nese, a i víru svou veřejně zapřít dovedou, jsou povrhelem před Bohem. Aj, slyš, že i Ježíš tobě našeptává, že každý, kdož se za něho a víru jeho stydí před lidmi, že za toho i on stydět se bude jednou před Otcem a řekne ortel: „Neznám vás! Neznám tebe, kterýž

nezastal jsi se etí mého náboženství, služebníků a zástupců mých na světě, když jím utrháno a zlořečeno bylo. Neznám tebe, kterýž ostýchal jsi se chodit do kostela ve dny sváteční, aby ledajaký nedouk neb neznaboh tobě se snad nevysmál, jako pobožnístkáři. Neznám tebe, kterýž ostýchal jsi se postiti se ve společnosti, kde se nepostili; neznám tebe, kterýž styděl jsi se veřejně účtu vzdát svátostem Mým. Mé jméno vzývat a se modlit před jinými!"

Aj, to kukátko Boží nehezky ukazuje, že ne? Ale moji drazí školáckové a skolačky! Ne, kukátko nehezky ukazuje, ale život mnohých křesťanů našich tak nehezky jest! Vidte, že nedopustíte, aby život váš také tak nehezkým byl obrázkem před kukátkem Božím? —

IX. Z krajin jižní Afriky provedte mne ještě přes moře na africký velký ostrov Madagaskar, a okáží Vám, jak se daří těm, kteříž protiví se náboženství Ježíše Krista a zvláště Marii, matku jeho zneuctíti si dovolují.

Mezi nejtvrdošíjnějšími pronásledovateli víry katolické byli tři ministři královi. I uchopili se všemožných prostředků, které jim vysoké postavení jejich poskytovalo, aby rozšiřování víry Ježíše Krista zamezili, zvláště na venku. A mezi těmi třemi byl opět jeden, kterýž oba ostatní předčil, tak že se zdálo, jakoby sám dábel všechnu svou zlost jemu byl vdechl. On doslovně podobal se Šavlovi, kterýž, jak Skut. Apošt. 9, 1. vypravují, „pohrůzkami a vraždou soptil proti učeníkům Páně.“ Ve dne i v noci bylo ho viděti, kterak s četnými pomocníky spěchá dědinami, aby tu zamezil stavbu chrámu katolického, tu aby věrné křesťany od bohoslužby zahnal. Představení obcí zvláště od něho mnoho trpěti musili, jelikož znal veliký jejich vliv na lid. A proto také nepropásl nižádné příležitosti, aby působení jejich buď zamezil neb aspoň obmezil, i hrozil jim žalářem neb i smrtí, neb opět nabízel peníze a sliboval rozličné věci.

Podivuhodnou ale zvláště choval zášť tento nový Šavel proti panenské Bohorodičce; když jen zaslechl její jméno, aneb když spatřil odznaky její, ihned zlostí jen kypěl. Když jednou spatřil škapulír a růženec na hrdlu jednoho ze svých křesťanských otroků, strhal mu je dolů a zavěsil je za hlasitého chechtotu svých přívrženců svému psu na krk. Však tu již i trest následoval na rouhání toto.

V téže noci zcepeněl pes z krásného druhu Novo-Fundlandských, kterýž stál 80 piastrů a pánu svému velice milým byl. Pán pak sám v kratičkém čase zachvácen jest nápadnou nemocí, kteráž jemu z nosu, uší a úst krev vytlačovala. Celé jeho tělo pokrylo se vředy a po několika měsících skončil život svůj za strašlivého utrhaní. při čemž tak hrozně křičel, že i jeho otroci, hrůzou jati, od něho utéci museli.

Tento strašlivý konec rouhače všechny velice dojmul. Každý poznával zde trestající prst Boha, kterýž vždy k odpuštění jest ochoten, když jen sám napaden bývá, kterýž ale zřídka odpouští urážky, kterýmiž kdo obmyslil Matku jeho!

A nyní, milé dívky, zdá se mi, že dost již jsem Vám okázal a pověděl: abych si pana učitele nerozhněval, rozloučím se s Vámi. Přece jste nezapomněli nějakou maličkost pro mne, aneb pro ty, jak jsem Vám je jmenoval, když naposled zde jsem byl? — Nuže tedy s Bohem a na šťastnou shledanou! —

Pane učiteli! Srdečné díky!

s úctou oddaný

† † † chudý vandrovník.

Sťastné tovární město v Nizozemsku.

Město Tilburg v Nizozemsku má asi 12,000 v továrnách dělníků, množství řemeslníků, zahradníků a rolníků a co ještě skoro nový druh pracovníků asi šest set osob, které v centrální dílně železničního závodu, kteráž se zde nachází, zaměstnání jsou. Silně se zmáhá to místo, a továren napořád přibývá, nové silnice a nové domy vzrůstají, plno podnikavého ducha a co nejvíce podivuhodno jest, nalezneš tu zvláštní pokoj, spokojenost a mravnost mezi nesčíslnou třídou pracovníkou, kteréžto vlastnosti od pánů na sluby přešly dle přísloví: Jaký pán takový krám; neboť tito se vynasnažují s kněžstvem, kteréž pro spasení duší horlí, aby katolickou víru s mravními ctnostmi z ní vyplývajícími mezi svým lidem udrželi a rozšířili, pročť také právě zde nalazíme tu největší náklonnost ku katolickému náboženství, od svých předků zděděnému, velmi pilné navštěvování kostela od dělníků, i je-li to možná, také po dlouhých k práci určených hodinách, což i o vznešenější třídě platí; dále to nejpilnější užívání zdrojů milosti Boží od církve skytaných, velkou obětivost pro náboženské a dobročinné účely, pořádek a čistotu v obydlích, nejvíce dle stejného slohu vystavených, která se všude ve městě mezi domy zámožnějších porážku nalazají, spřívnost a spokojenost, ač denní mzda velká není, neb se platí za hodinu práce 7 až 8 Cents (asi 4 kr. r. m.) a konečně takovou mravnost ve všem, že všeobecnější býti nemůže; děláť to mnoho hluku, když někdy nemanželské dítě na svět přijde. I ta v Nizozemsku oblíbená, méně škodlivá žitná kořalka, tak zvaná „Jenever“ pije se zde mnohem střídměji než jinde; stojí ale také sklenička 5 Cents; pálenku. z bramborů vyráběnou zde málo kdo zná, poněvadž jest daň tak veliká, že sud pálenky, kterýby bez daně již 35 zlatých stál, s daní 148 až 150 zlatých stojí.

Tyto chvalitebné poměry mezi pracovníkou třídou má Tilburg zvláště jednoduše, tak zvanému spolku „svaté rodiny“ co děkovati, jenž obyvatelům tohoto města nejpěknější vzor života představuje. Členy jeho scházejí se v neděli a ve svátek po všeobecných službách Božích v kostele, kdežto jeden kněz něco o náboženských věcech přednáší, jak se nejlépe pro jejich stav hodí; pak se členové eviči ve slušných písních. Jeden z nejlepších účelů tohoto spolku jest modlitba za nemocné, podporování jich a slušné pochování zemřelých, za kteréž se nejprve mše sv. slouží dle ustanovení spolku. Všichni údobí této jednoty se vynasnažují netoliko doma, nýbrž i při práci v továrně nebo v dílně život sv. rodiny za příklad si brátí. Není tedy divu, že jest zde často slyšeti, jak se dělníci buďto na večer v kruhu svých, anebo při práci v továrnách a dílnách různě modlí, zbožnou píseň zpívají a naproti tomu nejsou nikdy nestydaté řeči a šprýmy k zaslechnutí. Děti jsou jen tenkrát k práci připuštěny, byly-li již u sv. přijímání a dostalo-li se jim již potřebného vyučování: také podpora se jen tenkrát uděluje, když rodiče své povinnosti k dítkám ve všem konají; tyto jsou ostatně až do patnáctého roku jako děti pod dvanáctý rok pod dohlídkou kněžstva. Také se zde u dělníků ještě stopy dřívějších cechů udržely, což s naším náboženstvím pevně spojeno jest. Den svatého patrona se od celého cechu slaví a sice ráno slavnou mší svatou, kteréž všichni členové se svými ženami ve svátečním obleku přítomni jsou. Toho dne se nepracuje, muži se scházejí majíce blaho tohoto stavu v paměti a odpoledne jdou se svou rodinou do jisté od cechu k tomuto účelu obstarané, poměrně ozdobené místnosti, kdež se všichni při jídle, pití a hudbě baví a také, než se setmí, si zatančí; večer při světle se zde ani netančí a žádné osoby ženské nelze ve veřejné místnosti uviděti. Školní vyučování asi 2500 dětí pra-

covnické třídy mají bratři a sestry křesťanské lásky na starosti a sice se vyučuje bezplatně ve velkých školuích staveních, která z dobrovolných příspěvků vystavena a vydržována bývají. Spolek sv. Vincence hledí na návštěvu a podporu domácích chudých a hospitál od „Zustirs der liefde“ vedený, kterýž svou velikostí vyniká, přijímá nemocné bezplatně. Mnoho těchto ústavů pro tělesné a duševní dobro uspořádaných, ano, mňže se říci, skoro všechny, má Tilburg k poděkování pevné horlivosti a starostlivosti nejvelebnějšího pana arcibiskupa Mans ze Zvysenu, biskupovi Hertogenbužskému, který dříve zde farářem byl a nyní se o to stará, aby z kněžstva své biskupské osady ty nejschopnější osoby zvolil, kteří by tak důležitý díl jeho stáda pásti měli. Pokud jeho duch a jednota majetníků s kněžstvem zde křesťansko-společný život vésti budou, ať si vystoupí tak zvaní liberali a muži pokroku a blábolají, že kněžstvo za nos vésti chce, uvidí, že tím předece blaho Tilburgských občanů, co se týče materiálních poměrů a mravnosti, nezničí a zkažený proletariát, buďsi vzdělaný anebo surový, vždycky ale nebezpečný, nás svou přítomností nebude více obtěžovati. *)

Drobnosti.

Sedm smutných sobot do roka. Jak zbožní byli předkové naši a jak vše na Boha a nejsv. Rodičku jeho vztahovali, i co jinak snad v pouhé přirozenosti má svůj základ, dosvědčuje mimo jiné i následující maličkost. Jistá paní zbožná ujišťovala nás při rozprávce o povětrnosti a počasí, že do roka pozorovati se dá: v sobotu že vždy slunce svítí aneb se aspoň okáže — jenom sedm sobot že jest smutných, kde se slunce ani neokáže! . . . to prý znamená sedm bolestí Panny Marie. Ujišťovala pak nás zmíněná paní o tom s takovou „jistotou“ — že — že jsme zúmyslně po celý právě minulý rok pozorovali soboty — a hle! — zbožná ta domněnka se úplně stvrdila; nechtíme tvrditi, zdali náhodou, zdali za jinou příčinou, zkrátka: v roce 1871 bylo skutečně právě sedm sobot, kde se slunce ani neokázalo; na každou jinou sobotu bylo buď jasno, nebo (pakli zamračeno bylo) okázalo se aspoň na minutu slunce, — což ovšem se pozorně a bedlivě muselo zaznamenávat. Těch sedm sobot pak bylo: 7. ledna, 18. a 25. února, 5. srpna (tuto sobotu jeli jsme z Mnichova do Ammergau na hry pašijové; tam aspoň celé dopolední přšelo, a i odpoledne zůstalo pod mrakem, že se slunce ani nemohlo okázat); přijde ovšem na to, jak asi bylo u nás v Čechách!), dále 28. října, 25. listopadu a 16. prosince. Málem by se nám ale bylo k velikému zármutku naše počítání shatilo, neb jak vidno, byli jsme s tou sedmičkou už 16. prosince hotovi a zbývaly ještě dvě soboty: 23. prosince bylo však polojasno, ale 30. prosince! — hustá mračna přikrývala oblohu nebeskou, žádná číka, že by slunce mohlo prorazit! . . . tu po 10. hodině pojednou se začalo vybírat a slunce svítilo až přes poledne. — Tolik v r. 1871. Ponechávajice, libo-li, jinému počítání a pozorování sobot opakujeme, že se bedlivě musí od rána do večera pozorovati. od prvního východu, co v letě (ve 3 hodiny 49 minut) z postele vyhání, až do posledního západu, zdaliby snad se aspoň na okamžik slunce neokázalo (nejen jasnost, ale slunce musí býti viděti), pak už zas sobota nepřijde do počtu. A poněvadž soboty lednové již uplynou do vyjití tohoto čísla „Školy“, chceme je v lednu sami ještě pozorovati a v čísle 3. „Školy“ výsledek toho uveřejníme.

● **Filipsdorf.** Pane redaktore! Odesílaje předplatné na VI. ročník (1872) náboženského časopisu „Škola Božského Srdce Páně“ zvaného, vyslovuji spolu vřelé díky Vašnostem za založení a důkladné vedení tohoto časopisu; neboť právě tímto časopisem dostalo se mnohého dobredini mnohým jeho čtenářům a též i mně. Přinášet a přináší tento časopis zprávy o milostném místě Filipsdorfském, o němž my Čechové bychom jinak nebyli zvedli. Zprávami pak v „Škole Božského Srdce Páně“ uveřejněným o tolika uzdraveních, jež stala se na mocnou přímluvu Rodičky Boží ve Filipsdorfu, byl mnohý čtenář povzbuzen k důvěře v Pannu Marii a nebyl oslyšen. Též já čí-

*) Tak píší „Chr.-sociale Blätter“ a dokazují příkladem ze života, že pouze křesťanství může i ve hmotném ohledu šťastným učiniti dělnictvo.

taje pilně tento výborný časopis vzal jsem útočiště k nebes královně a putoval jsem v měsíci prosinci r. 1871 do Philipsdorfu, tedy právě před nedávnem, a tam 16 dní pobyv Marii Pannu v stinném stavu svém chorobném o přímluvu jsem vzýval. A neprosil a nevzýval jsem ji nadarmo, a přesvědčil jsem se, že nás Bůh skutečně slyší a že na prosbu své přemilé Matinky vše nám uděliti hotov jest, co nám prospěšné. Obdržel jsem tolik milostí, že se tomu ustavičně divím, že Bůh člověka hříšného a nehodného tak omilostňuje a že nebes královna k bídám a potřebám nás bolavých, zubožených a nehodných dítek tak lahodně, laskavě a mateřsky se schyluje. Mnoho již jsem obdržel a pevně doufám, že Maria Panna, jenž jest „uzdravení nemocných, útočiště hříšníků a potěšení zarmoucených,“ vše i dokoná, což byla započala. Chválen a veleben buď z toho Bůh náš milosrdný a přelaskavý, panenská Matinka Jeho Maria. — Prosím pane redaktore, byste ráčil všechny tyto řádky mé nezměněné v příštím čísle „Školy B. S. P.“ dáti uveřejniti, aby povzbuzení byli všickni, kdož to čísti budou, by v bídách, strastech a svízelech svých, ať již tělesných nebo duchovních, utíkali se k Matce předobré a slitovné, neboť jisto jest, že pravdu pověděl o Ní svatý Bernard řka: „Nebylo ještě nikdy slyšáno, že by byl kdo oslyšen, kdo k Tobě důvěrně volal.“ Jestli přímluva Její v pravdě velemocna.

Očistíš-li milý čtenáři duši svou od hříchů zpovědi dokonale, smíříš-li se se svými uraziteli, nahradíš-li a navrátíš-li, co tvého není, zřekneš-li se hříchu úplně, slíbíš-li, že život svůj v pravdě napravíš a — možno-li — pakli i almužnu dávatí budeš a mimo to i nějaký možný slib učiníš-li, a marně-li hledáš u lékařů pomoci: pak v důvěře dětinné započni pobožnost devítidenní a Redičku Boží úpěnlivě vzývej buď doma, anebo, možno-li ti, do Philipsdorfu putuj. A byt bys po devíti dnech úlevy nenabyl, netrať důvěry, nýbrž v modlitbě vytrvej, ano třeba se i přihodilo, že by snad nemoc, choroba tvá se i shoršila, netrať důvěry, neboť tím právě Bůh důvěru tvou chce zkusiti. Vytrváš-li a ne „vůle má“ nýbrž „vůle tvá se staň o Bože“ pakli se modlití budeš, ubezpečuji tě, že, pakli ne uzdravení úplného, jistě útěchy, potěchy a úlevy nabudeš. Jestli nebes královna Panna „milostí plná“, „milostí plná“ pro nás dítky trpící a Ji o přímluvu prosící. Ručím ti za to, že i ty chváliti a velebiti budeš Boha a milostivou Redičku Jeho Marii Pannu; neboť veliké věci činí nám lidem na přímluvu Její Ten, jenž mocný. (F. P.)

Ještě slovo o bratrstvu nejsv. Svátosti benediktinském. Naším čtenářům, jakož i vůbec všem milým oudům bratrstva nejsv. Svátosti už známo, že vlastně dvojí účel má pobožnost ta: nejsv. Svátosti oltářní se klaněti — a za řád sv. Otce Benedikta se modlití, za oživení ducha tohoto sv. patriarchy řeholního života na západě, za vnitřní sesílení tohoto sv. řádu a zevnitřné jeho rozšíření. Takto pak se modlitice každodenně zbožní oudové družstva tohoto vcházejí v nejužší spojení s celým tím řádem, jakož jim i pojištěny jsou od sv. římské stolice apoštolské všechny zásluhy, modlitby, oběti a dobré skutky celého řádu sv. Benedikta po celém světě katol. jakož i všech ze řehole benediktinské vzešlých řádů církevních. — Již mnoho let dříve, nežli řád sv. Benedikta začal se ujmáti obzvláštního rozšiřování spolků k uctění nejsv. Svátosti oltářní, utvořil se — z počátku jen mezi spolubratry téhož řádu — spolek modlitby k oživení a rozšíření řádu sv. Benedikta; oudové tohoto (původně řeholního) bratrstva vzývali obzvláštně nejbl. Pannu Marii skrze modlitbu sv. Augustina: „Svatá Maria, přispěj skličným“ atd. a sv. Benedikta modlitbou: „Svatý Benedikte, slávy plný vyznavači Páně“ atd. — Teprv později, a sice za příčinou zavedení bratrstva nejsv. Svátosti oltářní, přijímali se v spolek benediktinský i věřící ve světě žijící, kteřížto v úzké spojení s celým sv. řádem vcházejí, jako duchovní dítky téhož sv. Otce Benedikta, k jeho též rodině duchovní patříci.

Tímto způsobem je bratrstvo toto benediktinské více než pouhé bratrstvo; neboť oudové za rozkvět a duchovní zdar řádu sv. Benedikta se modlíci a za to účastenství mající na zásluhách celého řádu k tomuto nepopíratelně v nejužší svazek vcházejí, jako nějaká duchovní rodina téhož sv. Otce Benedikta podobně nějakému — třetímu řádu, byt i ne od sv. Benedikta založenému, jistě od něho vítanému, požehnanému a chráněnému, a protože sluje (s povolením nejvyšší stolice apoštolské) bratrstvo nejsv. Svátosti „pod ochranou sv. Otce Benedikta.“

Pakli několik těchto myšlení někoho z oudů bratrstva našeho povzbudí a potěší, díky Bohu! — a k podobnému oživení a povzbuzení stůjtež zde

jména farností a osad česko-moravských, kde toho bratrstva stává.

1. V arcibiskupství Pražském: 1. Klášter a osada u sv. Markéty blíže Prahy, s vůkolními osadami (zvláště Řepy a Košíř) s 5 měsíčními a 16 týdenními. — 2. Matička Praha má dvě střediska: a) v Emanuelích (kláštery ctih. Alžbětinek a školních sester). b) u nejv.

Trojice na Novém městě (ctih. školní sestry). Mnoho však spoluúddů Pražských zapsáno též u sv. Markéty (ctihodné Vorskilky). — 3. Příbram s Březovými Horami a s okolím (zapsání u sv. Markéty). — 4. Chržín. — 5. Kladno (ctih. školní sestry). — 6. Smečno-Muncifaj. — 7. Slané. — 8. Frauenreuth. — 9. Žebrák. — 10. Kolín (úřadové 3. řádu sv. Františka takřka všichni přistoupili do našeho bratr. — zapsání v Rajhradě).

II. V biskupství Královéhradeckém: 1. Králová Hradec s okolím (zvláště Slezské Předměstí, Lochenice). — 2. Adersbach na horách Broumovských. NB. V Broumově soustřeďují se úřadové z krajín německých. — 3. Nový Bydžov s 5 měsíčními a 3 týdenními spolky smírného sv. přijímání (klášter, ctihodných sester školních). — 4. Smidary. — 5. Metličany s okolím. — 6. Forst s 6 týdenními spolky sv. přijímání (ctihodný 3. řád sv. Františka). — 7. Chřenovice — 8. Sloupnice s 1 týdenním a 5 měsíčními spolky sv. přijímání (obzvláště horlivé). — 9. Skalka u Dobrušky — zbožné to ztíší všech pobožností: 3 měsíční spolky smírného sv. přijímání, jeden takový spolek sluje — panenský! — 10. Pecka-Radím (jeden měsíční spolek sv. přijímání). — 11. Dolní Dobrouč (1 měsíční spolek). — 12. Police s okolím. — 13. České Heřmanice. — 14. Solnice. — 15. Chlumec. — 16. Landškronn. — 17. Maršov. — 18. Heřmanův Městec (ctihodné sestry, zapsány u nejsv. Trojice v Praze). — 19. Javornice-Černíkovice.

III. V biskupství Litoměřickém: 1. Měly s okolím. — 2. Osek (klášter cisterciácký) s farou Vtelno.

IV. V biskupství Budějovickém: 1. Dolní Cerekev. — 2. Písek (zapsání na Metličanech) s jedním spolkem měsíčním a jedním týdenním smírného sv. přijímání. — 3. Okolh Mirovické (zapsání na Metličanech). — 4. Iekovic-Milevsko (zapsání na Metličanech).

V. Na Moravě: 1. Rajhrad a okolí. — 2. Náměšt u Olomouce s celým okolím. — 3. Kroměříž u chrámu P. Matky Boží a sv. Maurice (všichni úřadové přivítali se druhému odvětví bratrstva ku podpoře chudých chrámů). — 4. Dřevohostice. — 5. Tršice. — 6. Smržice. — 7. Hranice. — 8. Březnice.

VI. Ve Slezsku: a) rakouském: 1. Orlov s okolím. — 2. Klinkovice (Königsberg). — b) pruském: 1. Kladsko s okolím. — 2. Křenovice. — 3. Velké Petrovice. — 4. Plš (Piltsch).

Odporučují se zbožné modlitbě v minulém roce zemřelí*) z našich bratrstev, a sice: v Chotěšíně: Dor. Nováková; v Chudonicích: B. Valášková, Kat. Lednova; v Dobré Vodě: Kat. Švondrova; v Iekovicích: Jos. Kuchtova, Mar. Malečkova; u sv. Markéty: A. Randova, Kat. Hrabětova, Aloisie Černých; v Nevězíci: Ant. Šindelářova; v Oujezdě: Rosal. Zavázal, Ros. Svatoš, Ros. Kučera; Jos. Hynek; v Hilvatech: Jos. Freudl; v Oustí n. Orli: Mar. a A. Špinlerova, B. Trávníčková, Jan Hernich; v Praze: Rosina Šimek, A. ze Severů, Mar. Jacko; v Prasku: B. Stejskalova; v Sloupnici: Kat. Peterka, A. Splichal, A. Laznický; ve Smidarech: Ant. Fruchtlova; v Solnici: B. Dušánek, Fr. Paul, A. Hanuš, ve Vorlově: M. Kroulich.

Dodatek: Utěšeně se daří oběma (v minulém čísle) oznamovaným spolkům **kněží** (zapsání u sv. Markéty); již 4 živé rúže kněží sestaveny (t. j. 60 kněží spojených ve sv. rúženci), a „zlatá koruna“, jedna již úplně sestavena (t. j. 31 kněží, jenž jeden po druhém měsíčně jednou mši sv. ke cti nepoškrvněné Rodičky Boží obětují). Prosíme o četné laskavé přihlášky!

Paběrky času.

Židé opět jímají Ježíše. Jak „Pozňanské Noviny“ zvěstují, spáchán byl ve chrámě Dominikánů v Pozňanech ve svátky vánoční, s neděle na pondělí, zločin svatokrádeže. Dvě lehké ženstiny schovaly se do stolic za oltářem, aby ko-

stel pak mohly oloupit. Kostelník Kulinský, nic zlého netuše, uzavřel po nešporách kostel, a když druhého dne o 4. hod. do chrámu vkročil, spozoroval za oltářem slabé světlo a domníval se, že snad oheň v kostele se vzňal, spěchal ven o

*) Pokud jména byla zaslána; žádáme poznovu uctivě všechny pozůstalé po zemřelém spoluúřadu, by si neobtěžovali úmrtí tohoto co nejdříve oznámiti tomu, od něhož byl zapsán, anebo vůbec vše pod adresou: P. Kristin Plodek, kaplan na Metličanech, pošta Nový Bydžov, neb redakci v R.; lístek zápisní není třeba zaslati. stačí na korespondenčním lístku (2 kr.) jednoduše oznámiti: N. N. zemřel (a) dne ... Jedná se o modlitbu společnou za zemřelé, jízto by tito jinak byli zbaveni.

pomoc a nechal dvře otevřeny. Té příležitosti ponaučivši jedna ta ženština vyklouzla, kdežto druhá chycena byla. Otázána, co ji k takovému zločinu pohnulo, pravila, že jistý žid z Rogasen ji přemluvil, aby za dobrou odměnu jemu svčenské hostie zaopatřila. Proto vplíživše se do kostela otevřely násilně ciborium a jedna z nich vysypala si těch 150 hostií z kalicha do zástěry, kalich ale ve zmatku nechaly stát. Aby si čas v noci ukrátily, rozstříhaly jednu vlněnou pokrývku oltáře na spodní sukniici sobě. *) K čemu asi ten žid chtěl mítí Krista Pána ve způsobě sv. hostie přítomného? Snad aby se mu klaněl, aneb opět posmíval a tupil?

Jen směle ji (kat. církev) tupte, něco přece na ní uvázne! Tak si myslí všichni nepřátelé církve sv. a vůbec křesťanství, a proto s ochotou uveřejnily noviny „Linzer Tagespost“ a za nimi jejich příbuzní duchem (i „Národní Listy“ v konfiskovaném jednom čísle) historku nadepsanou: „zločin ve zpovědnici“, který spáchal prý kněz Karmelita na deři jakés Marii D. Chodila prý k němu častěj ke zpovědi a jednou vzal ji za příčinou skládání jenerální zpovědi do zvláštní světnice a takové věci jí vykládal, že ona chudera zbláznila! — Konvent Karmelitů zadal ihned žalobu proti tomu drzému nactiutrhání a státní zastupitelstvo na jeho místě ujalo se té věci. Noviny „Linzer Volksblatt“ piší, že jest celá ta historka nestydatá lež, an každý, kdo konvent Karmelitánů v L. zná, dobře musí vědět, že tam žádné zvláštní světnice pro zpovídání ani není a do konventu by osoba ženská žádná nemohla přijít, bytby i některý kněz tomu chtěl býtí nápomocným. To ale těm pravdymilovným (!) novinám nic nevadí, ostudit ústav sv. zpovědi, zvlášť an zpovědník se pro povinnou mlčenlivost nijak bránit nemůže, ba ani nesmí, a nechat třeba hned druhého dne ty noviny svou zprávu odvolat musí co lživou, nic nevadí, dosáhly, co chtěly, hodily blátem po církvi a jejich služebnících a mnohý, kdo četl první lživou zprávu, nečetl její odvolání a přísahá pak, že se stal zločin ve zpovědi. — Nedivme se ale tomu; když není židům a všem nepřátelům pravdy na tom dost, že Ježíše Krista ukřižovali před 1838 roky, ale ještě nyní najimají lidi, aby jim ho vydali ve způsobě proměněného chleba a vína, by si mohli na něm svou zlost vyliť, kterák nebudou tupit jeho služebníky, kněze a jeho církev?

*) Arcibiskup Poznaňský, hrabě Ledochovský, vyslal za tou příčinou pastýřský list a nařídil veřejné zadostučinění Kristu Pánu, které se v chrámu Dominikánském dne 7. 8. a 9. ledna t. r. za největšího účastenství celého města dělo.

Celá věc ale bezpochyby souvisí s jistou událostí na ponti v jistém známém klášteře v Rakousku, kde mnoho panů Videňáků, kteří arcif ke kostelu ani nepřivoněli, velmi pilně se otáčeli mezi poutníky rozličnými dárky je sobě hledíce příznivy učinit a zejména jednu paní opravdu vybízeli, aby jim jen něco řekla, co ten velebníček jí ve zpovědi povídal. Tato však poznavši vlka v úhledném rouše ovčím odbyla ho řádně, jak se to na poctivou osobu jen slušelo.

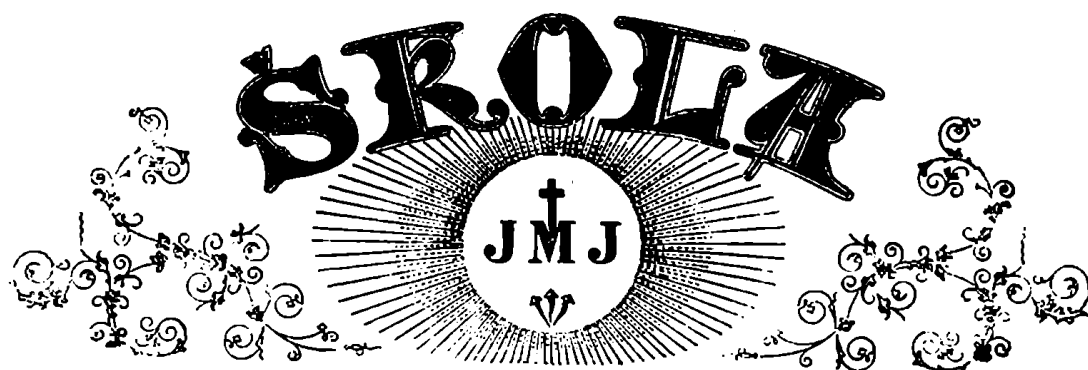
Lucovka. Bavorský ministr Lutz předložil něm. říšské radě nový zákon (který byl i přijat a od císaře Německého co takový prohlášen), jenž vyměřuje velmi přísné tresty pro kněze, kteří by proti zákonům nevlidně mluvili, buďsi to kde chce, an kněz vždy mluví co kněz a nemůže na čas přestatí jím býti. Snad zamýšlejí v Německu ňaká nová zařízení udělat, která jsou proti zásadám církve svaté a s kterými katol. kněz, jak to i nejvyšší náš pastýř Pius IX. 19. září 1852 vyslovil, souhlasiti nemůže, a tu chtějí se pojistit a zacpávají ústa kněžím již napřed. Chudáci! zajisté špatně studovali dějiny světa, když ani nevědí, že tu vlastnost, protestovat proti všemu nekřesťanskému, zdědili knězi katoličtí po sv. Petru a apoštolicích. Zacpat jim ústa? To by musela se jim napřed hlava srazit; pak ale bude každá krůpěj krve jejich jako ty dračí zuby z bájký Argonautův, ze kterých z každého ihned vyrostl ozbrojený voják. Krev mučedníků jest vždy silně učeníků.

Utopilo se v Šopfheimu (v Badensku) 32 děti při klouzačce na rybníce. Tam v Badensku byli vždy moudří páni a obezřetní, pečnjíce o blaho občanů a zakázali již dávno dítkám na procesi chodit, aby se nezachladili; na to ale přece nepamatovali, že vyhnuvší se zachlazení na procesi mohou se utopit na klouzačce. Vždy se mi podobá, že kdo proti církvi brojí, stoupá si na rozum.

Co to? Naši přeosvěcení hulákají ustavičně, že katolická víra co nevidět vymře — u nich ano — a v Asii, v Damašku a celé Syrii přijalo v krátké době 30.000 Turků křest, stali se katolíky a ruchu neubývá, tak že lze očekávatí, že ještě větší počet ke katolické víře se obrátí. V Syrii nepůsobí ani misionáři ani jiní knězi na mohamedány — pouhé poznání víry katolické činí je stoupenci jejími. Kde svobodna jest církev, tam vždy kvete.

Mají sto chutí zavřítí do kriminálu arcibiskupa Olomouckého i s děkanem Prostějovským, že se opovážil vlastní rukou škrtnouti ve farní matrice nějaký hejtmanem tam zaznamenaný civilní sňatek proti vůli duchovních místních.

Vždyť je přece církev katolická svobodna (tak aspoň křičí ty které listy Vídenské), a tož by neměla ani práva do svých listin zaznamenávatí jenom své? Žid ať si zaznamená sňatky židovské, katolik katolické a p. hejtman také své; pak, myslím, by bylo po právu křesťanském. Či ne? —

Božského Srdce Páně.

Ročník VI. Březen 1872. Číslo 3.

S v ě d o m í.

Světa poutník stojí na rozcestí —
An jest na rozpacích, naň hlas volá:
Cesta v pravo věčný cíl ti věští,
V levo rozkoš, konec propastí holá.
Nenech svěst se cestou vábivou,
Kráčej stezí v cíli blaživou.

V nitru lidském mocný sídlí strážce,
Ten se na vše strany dobře dívá,
Ničí úklad hříšné ďábla cházce,
Ať se v lupu sebe lépe skrývá.
Hříchů vab když na tě doráží,
Drž se ho, jenž pro tě na stráží.

Přísný soudce sedí na prestolu,
Ten vše spravedlivě rozsuzuje,
Myšlenky a všechny skutky spolu
Neuprositelně rozhoduje.
Byť tě odsuzoval celý svět,
Jen se tomu soudci líbit hled.

A tož dbej vždy hlasu výhrůžného,
K strážci utíkej se pod ochranu,
Boj se důtky soudce rozhodného:
Pak vždy blažen budeš ve svém stanu.
Hlas ten ale když víc nehlesá,
Naděj spásy na vždy zaklesá.

Božského Srdce Páně apoštol modlitby.

Kapitola druhá.

Jak apoštol modlitby si počínati bude.

Setmívá se a mír se usídlil na nebi, ve vzduchu, v lese i na poli; jenom tam na potoce ve vesnici nechce býti ticho. Ve mnohých dveřích stojí ještě lidé, mladí i staří, a vyhlízejí na silnici, jakoby na někoho čekali. Bylať dnes rekrutýrka, chasníci museli se stavět, a teď je čekají domů. S tlukoucím srdcem a jako pěna sedí na lavici stará matka, a vedle vážný otec a dcera s vřelým sesterským srdcem. — Ráno byli na mši sv. a modlili se, aby jim Václava neodvedli, a v poledne vystrojili žebrákům oběd, aby i oni modlili se na ten úmysl. — Konečně slyšeti jest ze zdálí výskot a dupot koní a hrčení vozův; a nyní přihnula se chasa, za klobouky buď kytky neb cedulky; ten a onen přivedl si také družku, totiž opici. Za nimi však

tiše a mlčky kráčí jich několik, a stará matka praví, že jest mezi nimi též jich Václav a Honzík sousedův. A dobře viděla. Sestra vyskočí a spěchá mu vstříc s otázkou: „Václave, jak se vedlo? Snad tě neodvedli?“ — „Ba odvedli, milá Aničko, hned druhého.“ Aničece vyskočily slzy a utírá si oči zástěrou; matka a otec to spozorovali a vědí již, na čem jsou. Ale chudáci vy! proč pláčete teď? Dost času na to, až dítě vaše naposledy vám ruku stiskne a odtáhne na vojnu.

Mezi tím přistoupí sousedův Honzík, junák probudilý; i on byl odveden. Ale nic si z toho nedělá, ano dodává kuráže i Václavovi. „Císař pán potřebuje vojínův, a statečný vojín více jest než dobrý rolník, a chce-li tomu ten Hořejší tam, i nám to jest vhod a dobré,“ — tak mluví Honzík a doma svým domlouvá, by pro něho neplakali, „že jde rád na vojnu a jistě že se jim to líbiti bude, až se vrátí s uňjakkou buď zlatou aneb aspoň stříbrnou hvězdičkou a s šavlí po boku. Když pak bude pomáhat vyháněti nepřitele ze země, i tenkrátě prý bude za ně pracovati, a na vojně se může také modlit; a kdyby ho i ta kule trefila, pak zemru i za vás.“ —

Tak jest to dobře, řekneš, milý čtenáři; ten dobře začíná; z Honzíka může něco býti; jen s chutí do toho, a polovic hotovo; chuť a láska k řemeslu první jest, čeho jest na vojnu potřeba. A já, jenž tuto kapitolu píši, povídám, že i ty čtenáři máš pravdu; a proto bych měl vlastně ukončiti již tuto kapitolu druhou. Pochopíš zajisté, že, jestli se z této „Školy“ udělala verbovna Božského Srdce Páně, v níž by se odváděli vojínové modlitby na vojnu svatou, takové lidičky, jako je Václav, kteříž pro tu vojnu v srdci nemají ani lásky ani chuti, nejsou v ní k potřebě. K regimentu tomu apoštolskému patří sami dobrovolníci. A musejí to býti junáci se srdcem vojenským, kteříž z dobré vůle chtějí pomáhati a bojovati modlitbou proti zapřisáhlému nepříteli Pána a Boha svého. Poněvadž ale jest to úkolem verbovníka, řemeslo vojenské také těm učiniti milým, kteříž jinak by sotva na ně pomyslili, chci dnes tohoto ducha vojenského a mysl hrdinnou vzbuditi, aneb aspoň více ještě rozpáliti. A proto prosím: „čtenáři milý, napni sluch, aneb raději zrak svůj; neboť chci ukázati tobě obraz.“

Kdo jest malířem jeho, nevím. Představuje sv. Pavla, kterak samojediný stojí v šíré planině. Oběma rukama podpírá se na jílec velikého meče, jenž před ním rovně špičí v zemi zaražen. Oko jeho jasné jest a napnutě zírá v rovinu před sebou, jakoby očekával nepřitele útok čínícího. Výraz obličeje jest zmužilý a odvážný. — Tak stojí tu na obraze, jako býval druhdy v životě svém, bez bázně a k boji přichystán, pln horlivosti v boj pustiti se se všemi nepřátely mistra svého, „se zlými duchy v povětří,“ i s „nepřátely kříže“ na zemi. A duch tento pobízel sv. Pavla ze jedné země do druhé, a přes moře k národům neznámým, a u řekův i barbarův, u moudrých i neučených bojoval statně mečem slova svého. Nuže, tento duch, ta mužná odvaha pod praporem kříže království Boží rozšiřovati a chrániti — toť onen jedině dobrý a pravý duch vojenský, toť v pravdě duch apoštolský. Tolik především. — Dále!

Duch tento nedal sv. Pavlu pokoje a odpočinutí; a proto kam nemohl jíti sám, tam perem svým vysílal v srdce obcí křesťanských žhavé šípy, aby oheň lásky ku Kristu vzňal se ve všech. I tenkrátě, když v žaláři ruka jeho těžkými okovy spoutána jest, nemá pokoje. A nemoha sám pro Krista nic než trpěti, jiných vybízí k činnosti neunavné a k boji za Pána.

Jednoho dne zase odvlékli ho do žaláře, a sice v Římě samém. Měl dosta-

viti se před nejmocnějšího panovníka onoho času na zemi, před římského císaře, a před nejvyšším knězem pohanství měl kázati království Boží. Těžký, nebezpečný úkol! Pokornému Pavlovi skoro trochu jest úzko; ví však, odkud mu přijíti může pomoc a odvaha — od Boha. Proto posílá okružník na obec efes-skou, — zřejmě to války vypovězení všem tehdejšímu kacířům a také — katolíkům; věřících však volá v něm do zbraně. Ku konci listu pastýřského vyzývá jich, aby ho v boji blízkém neopouštěli, ale by se zbraní modlitby při něm stáli, když před císařem slovem sv. evandělie bojovati bude proti pohanství. By pak to činili s dobrým výsledkem, do podrobná popisuje zbraně, kteréž vzíti musejí, i jich užívání.

Mám za to, že kdyby dnes sv. Pavel žil, a na mém místě ve Škole Božského Srdce Páně pravou povahu i moc apoštola modlitby dle svého způsobu v krátkých, ale jadrných a uchvacujících slovech chtěl popisovati, že by to nemohl krásněji říci, než tenkrát ku křesťanům efesským. I mluviž tedy sám láskypiný sv. apoštola slova k apoštolům modlitby: „Bratři! posilte se v Pánu a v moci síly jeho. Oblečte se v oděni Boží, abyste mohli státí proti okladům ďábelským. — Stůjtež tedy, majíce podpásaná bedra svá pravdou, a oblečení jsouce v pancíř spravedlnosti a obuté majíce nohy přípravou evandělium pokoje, přede vším berouce štít víry a vezměte helmu spaseení a meč ducha, jenž jest slovo Boží, všelikou modlitbou a prosbou modlíce se každého času v duchu, a v tom bedliví jsouce se vši ustavičností, a prošením za všechny svaté, i za mne.“ 6. 10 atd. Hle! takto vyhlížeti a ozbrojen býti musí vojín modlitby Božského Srdce Páně. A znamenáš-li, u čeho činí sv. Pavel začátek? Majíce podpásaná bedra. Na pásu nosí vojín šavli; a jestliže tedy bere pás na sebe, tedy jest hotov a přichystán, a každou chvíli může tasiti. — Hotovost tedy, odvaha, pevná vůle a předsevzetí chtíti bojovat s bojovníky Božími ve svaté válce světové — to jest to hlavní a nejprvnější, dí sv. Pavel, co potřebuje apoštol modlitby. Nemá pravdu? Jestliže vojín narukuje s nechutí a jakoby na skřipec měl jíti, jestliže bodáku a zadovký se bojí jako žid flinty, ten tomu asi v bitvě dá! Smutně vstává a smutně jde spat, a s nadávkami pracně naučí ho zpřímá státi a zbraň držeti. A musí-li před nepříteli, třesou se mu kolena jako osykové listí ve větru večerním, a první rána ho pavalí, byť ho i netrefila; při druhé ráně se hledí schovat, a při třetí dá se na zaječí pochod. — Zrovna tak počínal by's sobě i ty, kdybys do regimentu apoštolů modlitby vstoupil bez ducha a srdce vojenského. Ze začátku by tě lákala novota; brzy ale bys popustil a jakmile nějakou oběť bys měl přinést, nechal bys všeho. A všechny krásné úmysly bez této opravdivé vůle pracovati se Srdcem Páně na království Božím, odpadly by jeden po druhém jako na podzim listí se stromu, až by odumřelo i to nejvnitřnější, jako uschlý strom pomalu se rozpadává.

Naproti tomu viz i v kruté zimě vinný keř. I on vypadá, jakoby upadl mezi lotry; jeho zelený druhdy oděv teď na zemi se válí uschlý a křivé kmenoví jeho jest jako rozmlácené údy; a jak nařiká! Ale přijď a podívej se naň z jara, a podivíš se, jak vyrazí k novému životu, a list za listem tlačí se z pupenců, a z květů se šíří blahá vůně na slunci, a kde slzy stály, tam na podzim visí bohaté hrozny plné šťávy ušlechtilé k zahnání starostí a k posílení srdce. Čím oživil na pohled mrtvý vinný keř k bujarému zase mládí? — Hle, to učinil vnitřní duch a síla životná, kteráž přemáhá i zimu mrazivou i bouři a větry, a neunavně tvoří a vyráží v list a květ, barvu a vůni a v sladké ovoce. A čím révé jest tato síla životná, tím apoštolu

modlitby jest vniterný duch, chuť v srdci a vůle přispívati k dílu překrásnému, kteráž na zemi počal a až do skonání rád, mocně a bez přestání koná Boží Syn, k vykoupení lidí, ke cti a slávě Boží. Je-li takový duch v tobě opravdu, bude bez přestání také v tobě činným, a vyrazí poznenáhla nejenom některé květy zbožné modlitby, nýbrž také mnohé ovoce krásné skutku křesťanského, jež pro nebe uzraje.

Dejme tomu, na příklad, že jsi hlavou rodiny, otcem neb matkou, a ty by se's dal zapsati do apoštolátu modlitby. Ošem že, vikláš-li se ty ve víře, jako vyžraný zub, i rodina tvá nebude stálou. Ale dej se nchvátiti duchem apoštolským, to jest k tomu přede vším hled, abys ty sám v náboženství a náboženství v tobě pevně se zakořenilo; potom možná, že staneš se domácím, čím dle příkladu Kristova státi se máš, pastýřem a biskupem jejich duší. A k tomu zavázán jsi ve svědomí svém, neboť píše sv. Pavel takto: „Nemá-li kdo o své, a zvlášť o domácí své péči, zapřel víru a horší jest nevěřícího.“ — A jakkoliv těžkým jest povolání toto, velmi se ti usnadní od toho okamžení, kdy k tobě zavítá duch pastýřský. I začneš potom jako misionář radostně a opatrně přeměňovati dům svůj v dům Boží, a kde ďábel nemá oltáře, ani strýcové a tetky jeho, jako jsou zlost, klení, nečistota, hádky a neřád podobný, nenaleznou místa, kde by nechali svůj plod. Horlivost tvá i láska vnuknou ti již v pravý čas slovo vhodné, a vlastní příklad tvůj vábiti bude jako sladký zpěv. A jestliže potom ještě to nepůjde, a nějaký-li zlý duch se ti bude plést v úřad, pak jen udatně do toho mečem modlitby, až odklídí se zlý duch.

Takový zlý duch, vzdoro-ďábel, vjel před lety do kluka jistého úředníka. Otec jeho nevěděl si již rady, i přišel k faráři, aby ten dal nějaký recept léčivý. „A užil-li pak jste již všech domácích prostředků?“ táže se farář. „Ovšem že,“ odpovídá otec, „napomínal jsem, bil jsem, hladem jsem ho mořil — ale nic platno.“ „A mimo hlad a bití jiných prostředkův jste neužil?“ „I ano; na mráz jsem ho postavil, a to a ono jsem dělal,“ co vše dělati může otec, jemuž jde o kázeň dětí, pro niž všelikých má v domácí lékárně flastrů i mastí. Kdyby klukovi zlo ono v těle vězelo, snad by byly prostředky tyto pomohly; by ale i srdce mohly doktorovati a k duši se dostaly, musel působiti mimo metlu ještě jiný, jemnější nástroj duševný. Kněz to věděl, a proto táže se otce dále: „A zdaž také modlil jste se tak pilně jako jste trestal?“ — S dlouhým obličejem, krátce a chladně odpovídá tázaný, že nikoliv. „A to se divíte?“ praví farář; „valchoval jste mrtvou kůži. Ale vdechněte dítěti svému horlivou modlitbou život a zlý duch z něho vyjde.“ Úředník poděkoval za radu a uposlechl jí, a za krátký čas vzdoročert z kluka vyjel, a měl zase hodné dítě, z něhož později stal se vzorný muž. — Otče, matko! Kdy pak vy jste se modlili naposledy vroucně za své milé? Nemáte ve svém domě žádného zlého ducha, a máte kolem sebe samé milé andílky? —

A od rodičů přecházím k vám, milé děti! Jak to stojí? Jsou vaši rodičové zdraví? Jest vám tak smutno u srdce a jest tak ticho v domě, leží-li otec neb matka nemocni v komoře, a těžko-li oddychují. A což potom teprv, když srdce zůstalo státi jako kyvadlo u hodin, když došly. O jak tu často a jak vroucně modlíte se v bídě své před Kristem Pánem a Máteří Jeho sedmiboletnou!

A dobře děláte; ale milé děti, nesvráá jiná, horší nemoc duši otce vašeho neb matky? Není-liž tato k smrti nemocná, neb dokonce leží snad mrtvá již ve vykrášené rakvi tělesné? Nemocná neb mrtvá záští k blíznímu, různicemi s manželem, kleuním a zlořečením, pitím a hýřením, krádeží neb panskou leností, aneb

zlednatělá ve víře své? Nebrožíte se tohoto stavu duševního při svých rodičích? Nebojíte se, půjde-li to tak dále, že při onom soudu posledním snad z pravice na levice k nim volati budete hrozné: „S Pánem Bohem (vlastně bez něho) na věky!“ Co ti jest? Bodla tě myšlénka ta u srdce, dítě milé? — Co můžeš proti tomu činiti? Povím hned, pojď, podívej se.

Roku 1853 přinesly noviny tuto zprávu: Tam v Číně byl jeden křesťan, jenž zapřel svou víru. Ale měl synáčka, zbožné dítě křesťanské. Každodenně modlilo se dítě za otce odpadlíka k Matce Boží. Jedenkrát prosilo misionáře, že by i jemu mohl dáti nějaký medallion s obrazem Bohorodičky. „Tu máš,“ pravil misionář, dáváje mu obrázek, — „ale hleď obrátiti otce svého.“ Dítě to slíbilo a hned dalo se do práce. Slovy uctivými a skromnými napomíná mírně otce svého. Otec nechce se zdáti horším než dítě, vymlouvá se a vyhubuje se s úm. Od otce jde chlapec k matce, k Marii totiž, a prosí ještě úpěnlivěji. Potom po druhé jde k otci, a živě na srdce klade mu nešťastné jeho postavení. Nyní se otec rozhněval a dítě vystrčil. Od otce odstrčený jde k matce, k Marii, a tím více prosí, tím více ji kanou mu slzy. A po třetí vrací se k otci. Tu rozpěnila se tomuto zlosti v srdci krev; vrhne se na malého, bije ho, tlouče a týrá. Ale pod ranami a na zemi leže spíná tento rukou svých k otci, a na sebe zapomínaje, představuje mu v slzách a slovy vřelými tresty, které čekají na něho na věčnosti. Kázání toto apoštolské působí. Otec žasne, bledne a — jest přemožen. Objímá dítě a tiskne ho na prsa svá, a jeho slzy kající mísí se se slzami nevinosti — i stává se z něho člověk jiný, nový.

Otce od smrti a hrobu zachovati, jest mnoho; ale ze smrti duševní vzkřísiti ho k životu víry, toť div jest láskyplný, jaký jenom dítě vykonati může. Nuže, kdo to dokáže? — Sám Goethe, tento pohan novověký, vyznal: „Divotvorná jest láska, jež v modlitbě se jeví.“ Dobudeť i nebe, kde v modlitbě jest láska účinná. Modlitba ze srdce neviného, horlivého, apoštolského dítěte obrátila otce.

Teď zabrousil bych rád sice ještě do továrny, do školy a do fary; ale máme již pozdě dnes, proto až podruhé. Dnes jenom ještě tuto otázku: Nuže čtenáři, jak to stojí? Znamenáš v sobě něco oné horlivosti pro čest Boží a spásu blížních svých? Chceš za jeden táhnouti řemen a pomáhat zbraní horlivé, zbožné a vytrvalé modlitby své šířiti království Boží? Či zůstalo dosud chladno srdce tvé, zůstalo v něm ještě sobectví staré, kteréž jenom na sebe myslí a o sebe se stará? Kteréž otce náš proměnilo v otce můj, a praví: přijď mi království tvé, chléb vezdejší dejž mi dnes? Kde zůstal katolický duch tvůj rodinný? Kdo naučil tě tak sešnorovat srdce tvé, že nemůže místa v něm naleznouti láska a starost o blížního? Srdce Ježíšovo samo rozšířilo se pro všechny lidi, pro tebe zrovna tak jako pro pohanského císaře čínského a černého otroka afrického. — Nuže, jak to stojí s tvým duchem apoštolským? — Jdi jednou upřímně do sebe! Učiň v srdci svém prohlídku, je-li tam přece též pravá křesťansko-katolická láska k blížnímu. Či snad již odtamtud vyletěla, jako motýl, zanechavši prázdný měchýř? Toť první rada má! A chceš-li opravdu, by se tě zmocnil pravý duch apoštola modlitby, podávám k radě i pomoc; oboje zadarmo. Viděl jsem nedávno krásnou knihu, Tomáše Kempenského, v německém překladu Görresovým s krásnými obrázky od vídeňského mistra Führicha. V páté kapitole první knihy jest řeč o čtení písem svatých. A vedle jest tento obrázek: Dole sedí chlapec s knihou v ruce a chce čísti; ale k porozumění potřebuje duševního světla. A kde to má dítě vzíti? Jen pozoruj! Co rozum rozumného nevidí, to

koná často mysl dětinná. Chlapecek pozírá vzhůru k nebi, a ne nadarmo. Neboť nad ním jest druhé dítě a nad tím třetí. A nad třetím jest čtvrté, kteréž rozsvěcuje na lampě pochodeň, a jinou již hořící podává dolů malému čtenáři. To znamená, že třeba tam hledati světla k srozumění, kde ho bral spisovatel ku skládání knihy, u lampy svatosti — u Ducha sv.!! -- Hle! i ty musíš jako dítě pokorně vzhůru vzhlížeti a rozsvítiti též lampičku srdce svého na lampě svatyně! Či neznamenáš, že Srdce Ježíšovo na obraze podobá se lampě, a plameny, jež vyšlehují, toť ono věčné světlo, a plamen jeho lásky, jež zničila se v oběti a v utrpení a v modlitbě pro Boha, Otce svého, a pro všechny lidi, a také pro tebe! Pozdvihniž tedy v tomto měsíci srdce své k Srdci Ježíšovu; pros ho, aby ze sebe vydalo plamínek, jiskru, kteráž by rozutítila v srdci tvém ducha apoštolského, horlivost a péči o česť Boží a spásu všeho lidstva.

V. Sursum Corda, vzhůru srdce! volá kněz. A ty milý čtenáři odpověz s ministrantem, ale nejen slovem, nýbrž i skutkem:

R. Habemus ad Dominum. Obrátili jsme k Pánu.

Pobožnost k Božskému Srdci Páně, a námitky proti ní.

III.

Milý příteli!

Římský katechismus, sestavený na rozkaz sv. sněmu Tridentského, udává mezi příčinami, proč Bůh ve svátostech, prostředcích to našeho posvěcení, ustanovil znamení vnější a viditelná, ana milost předce neviditelného cosi jest, na prvním místě tuto: Kdybychom byli bytosti čistě duchové, nebyloby třeba prostředků těchto viditelných; ale my pozůstáváme z těla a z duše a proto přiměřeno jest, aby prostředky posvěcení našeho rovněž z něčeho viditelného a neviditelného pozůstávaly. Neboť neviditelné těžko chápeme a nedokonale si myslíme, protože si to představití nemůžeme. Jestliže však ku př. při křtu sv. děje se zevnější obmytí vodou, tu znázorňuje nám toto jednání, že svátostí touto od hříchu očišťuje se duše naše. Vidíme-li tělo a krev Páně na oltáři ve spůsobách chleba a vína, činí se nám takto pochopitelné, že spojení s naším Vykupitelem ve sv. přijímání život náš nadpřirozený, duchovní má udržovati, siliti a pokrmem mu býti, právě jako pokrm obyčejný činí našemu životu časnému. Však myšlenky tyto sotva jsou ti neznámy.

Nuže, co bys odpověděl, byv otázan, jakými prostředky možno ulehčiti si ona cvičení, v nichž dle praveného pobožnost k Božskému Srdci Páně pozůstává; jak to zařídit, aby lid křesťanský, děti i odrostlí, na řečené pobožnosti nezapoměl, spíše je často opakoval a v nich se zdokonaloval: nuže co bys poradil? Já myslím, že bys řekl: Božské Srdce Páně ve smyslu přeneseném, sídlo jeho lásky, vnitřních jeho bolestí a vnitřních jeho cností, jest věc zcela neviditelnou, kterouž si nemůžeme obrazotvorností představit, a kterou také žádným vyobrazením lidu nemožno podati. Jest tedy především nutno, bychom se ohlédli po nějakém znamení viditelném, přiměřeném, názorném pro toto neviditelné „Srdce“ Páně; najde-li se, pak možno rozmnožiti je ve výkresích a obrázcích a tím způsobem učiniti pobožnost k Božskému Srdci všeobecnou a známou i těm nejnevzdělanějším. Mimo to mohou zhotoveny býti obrazy a sochy, kteréž v chrámech a příbytcích umístěny, nejmocnější budou prostředkem, upamatovati křesťany na neviditelné Srdce Páně, a myšlenky i zbožnost jejich k němu budou obraceti.

Jsi spokojen s tím plánem, kterýž jsem ti pomohl nalézt? V případě tom se táží dále: které pak viditelné znamení by bylo pro neviditelné Srdce Spasitelovo nejpriměřenějším, význakem nejlepším? — Ovšem kříž velmi se hodí k naznačení utrpení a smrti Páně a jest tedy přiměřeným význakem jeho k nám lásky. Ale proto předce jenom k tomtuto jedinému důkazu jejímu ukazuje: nepamatuje nás bezprostředně na cnosti a vnitřní život Páně, aniž na jiné veliké dílo lásky jeho, na Svátost nejvyšší. Kalich a nad ním hostie, nebo též klasy pšeničné a hrozny, dosti smyslně sice znázorňují nejsvět. Svátost; nezraží se v nich však jiná důležitá stránka. Však počínám si příliš rozvláčně a proto, abys trpělivosti neztratil, zkrátka, přemýšlej, jak dlouho chceš, nenajdeš pro neviditelné srdce žádného znamení priměřenějšího, než ono viditelné, jež s prvním totéž má jméno, tělesný totiž ústroj, jemuž „srdce“ říkáme. Že mám pravdu, tomu svědčí všechno lidstvo. Ve všech zajisté řečích nazývá se ono neviditelné, o němž mluvím, právě jmenem tohoto tělesného ústroje, což dokazuje, že všude ode dávna tělesné srdce považovali za přirozený a nejbližší význak srdce neviditelného.

Co toho bylo příčinou, zde pominouti bych mohl; však předce krátce ti to naznačím. Jak jsi ve svém se mnou hádání se zcela dobře podotkl, jest v přirozené souvislosti činnost našeho srdce neviditelného, t. j. citů našich a mysli rozpoložení z jedné, a rozličná ústrojí těla našeho z druhé strany. Jmenovitě trvá-li déle nějaké mysli naladění, aneb-li cit některý vyššího dostoupl stupně, působí to hned na ta která ústrojí tělesná, jako játra, plíce, žaludek buď dobře buď škodlivě. Naopak zase dobrý nebo zlý stav ústrojí těchto okamžitě mění rozpoložení naší mysli. Ale u žádného ústrojí tak nápadně řečená souvislost se nejeví, jako u toho, jímž hlavně působí se oběh krve — u tělesného srdce. Nadto žádné z ústrojí, o něž se zde jedná, není tak důležité, ba nejpřednější, jako toto, a žádné také přirozeností svou nehodí se hned tak k znázornění nějaké věci neviditelné.

Jest tedy tělesné Srdce Páně nejlepším znamením, jehož použití můžeme, bychom si ulehčili uctění neviditelného Srdce Páně a pobožnost tuto mezi křesťany rozšířili. A nesmíš při tom přehlednouti, že co se toho týče, ze dvou ohledů, pro účel náš to ještě zcela zvláštní ceny má. Většina znamení jenom tak dalece jsou nám ctihodna, poněvadž nám znázorňují něco vyššího: upamatuj se n. př. jenom na zmíněné klasy pšeničné a hrozny. Zcela však jinak má se to s tělesným Srdcem Páně.

To tvoří nezbytnou část nejsvětějšího těla jeho: patří tedy k osobě Syna Božího a jest nerozlučitelně s touto spojeno a proto takovou důstojnost má, že tatáž pocta i čest mu patří, jakož i Synu Božímu.

Tot první ohled; druhý tento jest. Z evandélium sv. Jana víme, že byl bok Páně, když nejsvětější tělo jeho, již bezduché, na kříži viselo, kopím otevřen a takto jeho Srdce poraněno. Znamení této rány zůstalo i na oslaveném těle jeho, když z mrtvých vstal. Proč asi zařídil to tak Spasitel, že po smrti jeho ještě raněno muselo býti Srdce? Dojista proto, aby ono ještě příhodnějším stalo se význakem Srdce jeho neviditelného. Již samo o sobě znázorňuje nám tělesné jeho Srdce lásku jeho. Upneme-li však zrak na otevřenou jeho ranu, tu zároveň praví nám, jak daleko ta láska jeho sahala, a jak jsme mu ji splatili; tu zdá se nám vypravovati s evandelistou: „A jakož miloval své, tak miloval je až do skonání;“ ba jakoby tu sám Syn Boží mluvil k církvi své slova Písně: „Zranila jsi srdce mé, sestro má, choti má!“ Neslyšíš tu přísnou prorokovu výtku: „Já jsem miloval vás, praví Pán, a vy se ptáte: kde jsou důkazy lásky tvé?“

Ale hlubší ještě myšlénka poutá se, dle učení sv. Otcův, k otevřené ráně v Srdci Spasitelovu. Dvěma zvláště svátostmi stojí a žije církev Boží: křtem svatým a nejsvětější Svátostí. Oním rodí se život nadpřirozený, touto se zachovává; z vody rodí se děti Boží, tělem a krví Páně se živí, slíí a zdokonalují. Voda a krev, znamení obou těchto svátostí, musely tedy vyjít z otevřeného Srdce Páně, aby i to nám zřejmo bylo, že církev, společnost dětí Božích, neviditelnému Srdci Páně děkuje i původ svůj i trvání své a dokonání. Ona zajisté jest dílo lásky jeho a předmětem této lásky, cílem všechny činnosti jeho býti nepřestává; „on s ní je po všechny dny,“ on pracuje a miluje a trpí, on obětuje a modlí se a posvěcuje v ní a mimo ní; vítězstvím jejím bude jedenkrát oslaven a ona slavná bude skrze lásku k němu. Církev vyšla z neviditelného Srdce Páně a běře odtud stále svou sílu životní. To dle nařízení Božího zřejmo mělo a vypodobněno býti vylitím se krve a vody z tělesného Srdce Páně. Zdaž Bůh sám církvi tím neukázal, aby znamení pro neviditelné Srdce ženicha svého v ničem jiném nehledala a nectila, než právě v Srdci jeho tělesném?

Nuže toto, ať to již ještě jednou řeknu, a jenom toto jest význam tělesného Srdce Páně v pobožnosti, o níž se jedná: ono jest znamením neviditelného předmětu, totiž „Srdce“ Páně v přenešeném smyslu, s nímž pobožnost předkem a hlavně se zabývá. Pravím, hlavně; neb jakož jsem již podotkl, a jakož i bez podotknutí mého, jsa křesťanem, dobře víš, musíme ctíti i tělesné Srdce Spasitelovo, ba musíme se mu, v úplném toho slova významu, klaněti, protože patří k osobě Syna Božího.*) Je-li tomu tak, pak ovšem nedobře jest a pochybeno, mluví-li se, jakž si stěžuješ, jenom o tělesném Srdci Páně, a toto-li jediné naznačuje se za předmět úcty církevní, když se tato lidu vysvětluje. Proč však v knihách, kteréž ty na zřeteli máš, tato chyba se nalezá, — toho by's uhodl, máš zajisté dosti ostrovtipu.

Rovněž poznati jsi musel z mého výkladu, že k zavedení a k doporučení pobožnosti této ani dost málo není třeba tvrditi, že by tělesné srdce bylo ústrojem lásky. Však i já za to mám, že výrok tento s výsledky vědy novější srovnati se nedá. Ale vždyť církev nikdy učení toto neuznala, tím méně užila ho k zavedení pobožnosti k Božskému Srdci Páně. Ona jen k tomu vede nás, abychom zvláštným spů-

*) Zvlášť, souhlasíme-li se všeobecným míněním, že v tělesném srdci se obyčejně jeví ohlas duševního srdce, a tudíž při pobožnosti k B. Srdci obojí význam srdce v jedno splývá. Red.

sobem i tělesné Srdce Spasitelovo ctili, protože jest odznakem lásky, přirozené a nejoblíbenější znamení onoho neviditelného, co v přenešeném významu slova „srdcem“ jmenujeme. Tak vyřkli to dva papežové, Klement XIII. a Pius VI. A protož podrž si svůj náhled o nástroji a sídle lásky pokojně dále. Co se však týká druhé věty, kterou jsi prý četl, že „tělesné srdce jest střediskem všeho mravného života,“ musíš mi odpustiti, když o tom pomlčím. Těch a podobných nesmyslů zcela nedbej, a nediv se, nevíš-li, co si při nich máš mysliti.

Zatím s Bohem!

Tvůj přítel N.

Nejstarší způsob apoštolátu modlitby v novém rouše.

Nejstarší způsob apoštolátu modlitby, o němž psala „Škola“ hned v prvních ročnících svých (I. roč. str. 224. 232 a j. II. roč. str. 14. a j.), tento jest. Roku 1844 byl ve Vals-u, vesnička u města Puy v jižním Francouzsku dům tovaryšstva Ježíšova, v němž se vychovávali mladí novicové téhož řádu. Představený jich jmenoval se P. František Xav. Gautrelet. Na den svatého svého patrona povolal k sobě mladých svých chovancův, a vyzval jich, aby od této hodiny již počali vykonávati svůj úřad apoštolský; aby totiž za obrácení nevěřících a v zájmu církve své obětovali své modlitby, své studie a všechnu své skutky. Návrh jeho přijat byl ovšem s velkým nadšením. By pak jistý zavedli v tom pořádek utvořili údové spolku oddíly po 12 osobách, a dali tisknouti cedulky, na nichž stál vždy nějaký úmysl modlitby; dle něhož modliti se musel každý úd. Cedulky tyto v každém měsíci se vyměňovaly, i mohli takto údové v běhu celého roku vzniknouti ve veliké zájmy a potřeby církevní a za ně se obětovati.

Na těchto cedulkách byl celý svět rozdělen na 12 dílů, a na každé naznačeny země sem patřící. Jeden z 12 apoštolů Páně vyvolen byl za ochránce každého dílu, a kdo cedulku takovou vylosoval, musel modlitby a činy své ve spojení s Božským Srdcem Páně obětovati za duchovné potřeby toho dílu země, který si vytáhl. „A spolek takto uspořádaný přinášel ovoce nejkrásnější,“ dokládá vypravovatel důst. P. Ramière.

Díky Bohu, začíná i u nás, v Čechách a na Moravě, šířiti se apoštolát modlitby, a velké o to zásluhy mají zbožná některá bratrstva, jako živého růžence, věčného klanění-se a j. i údové 3. řádu sv. Františka. A proto snad zavděčí se „Škola,“ jestli že poučí čtenářů svých o onom nejstarším způsobu apoštolátu modlitby, a přidá-li navedení k užití jejímu v novém vydání. Tím ovšem nic nechce rušiti ani kde překážeti. Ale jenom proto to činí:

1. Že každý na první pohled musí poznati, že takový způsob vykonávati apoštolát modlitby jest lidu věřícímu nejsrozumitelnější, účelu spolku nepřiměřenější a pro rozdělení údvův v tlupy, jak duch spolku toho vyžaduje, nejvhodnější. Zdaž těch 12 apoštolů modlitby, kteří v jistém ohledu jsou následovníky oněch dvanácti apoštolův evandělia a v téže škole Božského Srdce Páně vychováni — zdaž v nich nezračí se podstata apoštolátu modlitby co nejsrozumitelněji?

2. Ne vše pro všechny. Jeden libuje si více v tomto, jiný v jiném způsobu

pobožnosti. A proto dojistá poslouží se velmi ctěným údům apoštolátu modlitby, budou-li v těchto spůsobech míti výběr dle libosti.

3. Kdo ostatně zkušeností nabyl v životě duchovním, dobře ví, jak blahodárně působí zevnější změna církevní pobožnosti, zůstane-li ovšem vnitřní její duch a směr tentýž.

4. Konečně slyšeti jest také často stesky, že ten neb onen spůsob apoštolátu modlitby věci samé málo jest přiměřený, a pro mnohé, kteříž zvláštných kušeb nemají, i nesrozumitelný. Steskům těmto snad by se odpomohlo zavedením sem tam těchto 12 apoštolů modlitby, aniž by se muselo upustiti od toho, co snad při starém spůsobu dobré bylo.

Aby pak nejstarší tento spůsob apoštolátu modlitby všem spoluúddm a ctitelům Božského Srdce Páně stal se dosti pochopitelným a praktickým, nezměnili jsme ho v ničem, ovšem poněkud rozšířili. Vždyť nebyl apoštolát modlitby původně nic jiného, než úplně vyvinutá pobožnost k Božskému Srdci Páně, která neobmezuje se jen na některé ústní modlitby aneb na vzbuzení některých zbožných úmyslův, ale která sahá až do vnitř srdce, netrpíc tam citů jiných, než které vlastní jsou Pánu Ježíši. Láska k milostnému Srdci Ježíšovu, usmíření tohoto Srdce uraženého, následování ho v cnostech, a konečně úzké spojení s tím Srdcem Páně, o čest Boží a spásu lidskou tak něžně starostlivým, spojení s ním, skrze úcastenství vřelé na jeho zájmech — toť vznešený cíl, k němuž pro čest Božského Srdce Páně pracuje apoštolát modlitby.

Aby tedy údové bratrstva účel tento měli ustavičně před očima, připojili jsme ku každému z těch 12 apoštolů modlitby vždy taková cvičení, z nichž čtvrtý tento úkou pobožnosti k Božskému Srdci Páně pozůstává. Při tom ohled brán k tomu, aby s nimi spojeny byly ouy podmínky, pod kterými udělují se odpustky, kteréž od apoštolské stolice dány jsou údům arcibratrstva Božského Srdce Páně a apoštolátu modlitby. Nových povinností však přidáno není.

Takovým spůsobem povstalo 12 apoštolů modlitby. I přikročmež již k bližšímu o tom poučení a vysvětlení

Božského Srdce Páně 12 apoštolů modlitby.

Poznamenání.

1. Účel této pobožnosti. Není to žádná nová, od arcibratrstva B. Srdce P. neb apoštolátu modlitby se různící pobožnost, ale jest spíše vykonávání obou v určitém pořádku a spůsobu. Proto nepatříš-li ještě k některému z těchto bratrstev, a chceš-li pobožnost tuto vykonávati, přístup dříve do apoštolátu modlitby a tím zároveň k arcibratrstvu Božského Srdce Páně.

2. Zařízení této pobožnosti. Dvanáct úddv apoštolátu se spojí, aby ji společně vykonávali. A sice převezme jeden z nich úřad horlitele, bych tak řekl primat lásky, předsednictví v tomto sboru 12 apoštolů modlitby. Každý první pátek neb neděli v měsíci povolá k sobě ostatních, a losováním rozdělí mezi ně oněch 12 apoštolů modlitby. Potom přičiniti se musí každý, aby pobožnost u jeho apoštola udanou denně horlivě vykonával.

3. Duch této pobožnosti. Údové přičiní se vzbuditi v sobě ducha právě apoštolského. Duch tento v tom záleží, aby jednak měli upřímnou snahu a dobrou vůli i touhu, by jeden pravý Bůh, a jehož vyslal, Ježíš Kristus a Srdce jeho ode

všech lidí poznán, ctěn a milován byl. Jinak musejí sami dle příkladu Božského Srdce Páně chovati vroucí lásku pro spásu všech duší lidských. Bez této horlivosti pro čest Boží a bez této lásky k bližnímu brzy by pobožnost unavila a zvlažněla: kdež však duch tento v srdci sídlí, ustavičně bude pobádati k modlitbě a skutkům hohumilým pro království Božího zdar a duší lidských spásu.

4. Prostředky k vzbuzení, udržení a rozmnožení tohoto ducha apoštolského. Údové vniknětež hodně hluboce v smýšlení, úmysly a pobutky Božského Srdce Páně, a naučte se tak, jak velice milovalo Srdce toto Božského Otce svého, a jak vše obětovalo, aby jen on byl oslaven a jméno jeho všem lidem zvěstováno. Musí mu tedy býti velmi milé, když jiní pracují s ním na tomto díle Božském, na spásu duší lidských. Proto by měli údové tuto lásku Božského Srdce Páně k Bohu a lidem častěji si představovati, některou částku sv. evandělí o ní jednajících si uvažovati a potom Božské Srdce o ducha apoštolského vzývati. Mohlo by se to dít každou neděli a svátek. Kdo však starati chce se o spásu duše svého bližního, ten především starostliv musí býti o svoje spasení, i musí se sám posvěcovati a smýšlení i cnosti Božského Srdce si hledět osvojiti a pilně jich následovati. K tomu pak velmi dopomáhá častější přijímání sv. svátostí pokání a nejsv. Svátosti oltářní. — Když pak se údové k rozdělení 12 apoštolů modlitby měsíčně sejdou; dobře učiní, když dříve spolu pomodlí se krátkou modlitbu, a potom může jim horlitel několik minut něco o Božském Srdci Páně předčítati, buď ze „Školy“ aneb odjinud.

5. Cvičení tohoto ducha apoštolského.

Každodenně. Údové musí, aby se stali účastnými odpustků spojených s apoštolátem modlitby a bratrstvem Božského Srdce Páně, pilně vykonávati modlitby i denní úmysly na každém lístku naznačené.

Měsíčně. První neděli neb pátek v měsíci jdětež k sv. zpovědi a k přijímání, aby dosáhli plnomocných odpustků. Zároveň hleďte v sobě oživit ducha apoštolského, jak naznačeno v čísle 4.

Ročně. Mimo svátek nejsv. Srdce Páně a pátek po oktávě Božího Těla mají údové zvláště zasvětit den 15. července, na kterýž den v evandélium po veškerém světě se připomíná rozeslání ss. apoštolů. I svátek sv. Františka Xav., apoštola Indie, by měli zbožně oslaviti, protože v týž den počátek vzal apoštolát modlitby. Pokud tedy možno, jdětež toho dne k sv. přijímání neb aspoň na mši sv. Mohli by jíti též k horliteli, jenž by jim tyto poznámky aneb vůbec něco k oživení ducha apoštolského přečetl.

Samo sebou rozumí se, že nikdo pod hříchem k těmto pobožnostem zavázán není.

6. Pole apoštolské činnosti 12 apoštolů modlitby jest celá země. Rozdělena jest na části následující, z nichž po jedné připadne dle losu každému apoštolu modlitby za pole jeho duchovní činnosti.

1. Jižní Evropa	57 milionů lidí,
2. Střední Evropa	148 „ „
3. Severní Evropa	112½ „ „
4. Přední Asie	42 „ „
5. Jižní Asie	232 „ „
6. Východní a Severní Asie . .	455½ „ „

7. Severní Afrika	} mezi as 70 a 200 milionů lidí
8. Jižní Afrika	
9. Severní Amerika	43½ „ „
10. Střední Amerika	6 „ „
11. Jižní Amerika přes	28 „ „
12. Austrálie přes	4 „ „

V celku k 1200 neb 1300 milionů lidí. Mezi těmito jest	
křesťanův římsko-katolických . . .	170 milionů,
řekův	76 „
protestantův	89 „
židů	5 „
muhamedánů	160 „
pohanů	800 „

A mezi těmito, ach! jak mnoho jich žije v bludech, nevěře a hříchu, Bohu odcizeno! A jest to otec náš a Bůh, kteréhož urážejí, a oni jsou naši bratři a sestry, touž předrahou krví Kristovou vykoupení, jako my. A snad zahynou, k pomoci-li jim nepřispějeme. Tu napadá každému na mysl, co pravil nejvyšší pastýř a biskup duší těchto jedenkrát se srdcem zkormouceným: „Užřev pak Ježíš zástupy, slitovalo se Mu jich, že byli umořeni a povrženi jako ovce nemající pastýře. Tehdy dí učeníkům svým: Žeň sice mnoha jest, ale dělníkův málo. Proste tedy Pána žně, aby poslal dělníky na žeň svou.“ — Mat. 19.

I. Božského Srdce Páně apoštol modlitby pro Jižní Evropu.

Obor jeho působnosti jsou země:

Portugaly	4 miliony obyvatelů.
Špaňholy	16 „ „
Italie	25 „ „
Evropské Turecko . . .	10½ „ „
Řecko	1½ „ „

Dohromady . . 57 milionů obyvatelů.

1. Povzbuzování ducha apoštolského.

„A totot jest doufání, kteréž máme k němu: že začkoli bychom prosili podlé vůle jeho, slyší nás . . . Kdo ví, že bratr jeho hřešil hříchem ne k smrti, modli se, a budeť mu dán život hřešícímu ne k smrti.“ 1. Jan. 5, 14. 16. — „Protož buďte opatrní a bděte na modlitbách. Především pak společnou mezi sebou lásku ustavičnou mějte; nebo láska přikrývá množství hříchů.“ 1. Petr. 4, 7. 8.

2. Usmíření Božského Srdce Páně.

Navštiv denně jednou, aspoň v duchu, milého Spasitele v nejsv. Svátosti oltářní. Zprvu vzbud živou víru v jeho skutečnou přítomnost a klaň se mu. Potom projdi v myšlenkách země tvé působnosti a představ si všechny ty hříchy nesčíslné, jimiž oněch 57 milionů lidí denně tvého Ježíše urážejí. Vyslov mu pak ošklivost svou nad hříchy těmi a lítost s oněmi hříšníky. Konečně pros Boha Otce skrze milosrdenství a krev Božského Srdce Páně o výdatné a veliké milosti pro duše, jež tvému apoštolátu modlitby jsou svěřeny.

3. Božského Srdce Páně cnost k následování.

Božské Srdce Páně milovalo Otce nebeského co nejvroucněji. Lásku tu zvláště dokázalo mu svou poslušností až k smrti, plněním horlivým a obětovným vůle jeho, kteráž v tom záležela, aby Syn království Boží na zemi obnovil a lidi vykoupil. Apoštol modlitby má na tomto velikém dílu lásky bráti oučastenství. A proto přičiň se, povinnosti apoštolátu modlitby v tomto měsíci vždy pilně vykonávati, a obnov častěji předsevzetí, že chceš jednati dle vůle Božského Srdce milostivého: „Proste Pána žně, aby poslal dělníky na vinici svou.“ Plněním této vůle jeho dokážeš Božskému Srdci Páně, že je miluješ opravdu; nebo „kdo přikázání moje má a je zachovává, ten jest, kterýž mne miluje,“ praví Pán.

4. Ochráncem a vzorem budiž sv. apoštol Petr.

Životopis sv. Petra, jak nám je podává písmo svaté, vypravuje o něm, jak k mistru a Pánu svému vždy vřelou hořel láskou. Bolelo ho, když Samaritáni Pána nechťeli přijmouti do svého města; nerad to slyšel, že měl býti vydán pohanům na smrt; přes vlny k němu spěchal; veřejně vyznal jeho božství; a mečem chtěl ho brániti proti houfu biřicův. A jestli ho i v době pokušení velikého a strachu v slabosti své zradil; však brzy vehnala mu do očí slzy láska jeho a krutá bolest nad touto nevěrou po celý život srdce mu svírala. Výtečně také odměnil Pán apoštola za tuto lásku. Když po svém zmrtvýchvstání byl s učedníky svými u jezera Genesaretského, tázal se Petra po třikráte: „Miluješ mne, a více než tito?“ Tím dal mu příležitost, v ruce a srdce mistra svého složití slavné vyznání své lásky a věrnosti. Petr to učinil, a podvoliv se takto primátu lásky, dostal od Pána i primát moci. „Pasiž beránky mé, pasiš ovce mé.“ — Tento poslední, veliký, všeobsáhlý, apoštolský rozkaz Syna Božího vyplnil také Petr věrně až do smrti své na kříži; horlivostí v apoštolátě svém dokázal Kristu svou lásku k Němu účinnou.

Při ranní modlitbě své, nebo při návštěvě Nejsv. Svátosti pomysli si, že i k tobě mluví Pán: „Miluješ mne? Pasiž beránky mé, pasiš ovce mé!“ Co mu odpovíš?

Pros potom sv. Petra, aby ujal se duší těch zemí, pro které tento měsíc jsi apoštolem modlitby; aby zásluhami svými a přímlovou i v nebi nad nimi vykonával svůj úřad vrchnopastýřský.

5. Úmysl modlitby,

který denně vykonávati musíš, chceš-li účastným státi se odpustkův a milostí apoštolátu modlitby a bratrstva Božského Srdce :

Božské Srdce Ježíšovo ! skrze nepoškvrněné Srdce Marie Panny obětuji Tobě všechny modlitby, práce a utrpení toho dne spolu se všemi úmysly, v kterých se ustavičně na oltáři obětuješ ; zvláště za Tvou sv. církev, za našeho sv. Otce, papeže, a za všechny potřeby představených a údův apoštolátu modlitby. (— Teď přidej úmysl modliteb, který „Škola“ každého měsíce přináší. —) Obzvláště ale obětuji Ti je za všechny ony miliony lidí, za kteréž tento měsíc modliti jsem si umínil. Spoj je všechny v jednotě svého učení a lásky, obrať hříšníkův, posiluj kajeníkův, zachovej v milosti své nevinost, a nechť všichni jedno jsou v Tobě, o Božské Srdce Páně ! Amen.

Otčenaš. Zdrávas, Věřím.

Dejž mi, nejsladší Srdce Ježíšovo,
by srdce mé Tě vždy víc milovalo ! Amen.

Vzorové apoštolátu.

I ze středu služek křesťanských vyšly mučenice, vzešly apoštolky, jež slovem i příkladem obracely nevěrce, dodávaly síly a zmužilosti bázlivcům, rozhorlovaly vlažné a pobádaly váhavé. Alespoň dvě budtež zde za příklad a k povzbuzení uvedeny. První jest:

2. Sv. Blandina.

Za času pohanského císaře Marka Aurelia vypuklo strašlivé pronásledování křesťanstva po celé říši římské; kdožkoli neohroženě vyznával Pána Ježíše, nebyl jist svým životem. Dělo se tak všude, dělo se tak i v Gallii, nynější Francii. Nebyloť domu, v němž by nebyli slídili vojáci Aureliovi po křesťanech, na tisíce měšťanů uvrženo do žaláře, vrchní hodnostáři Lyonští a Viennští, kteří byli křesťané, sesazeni, z rodin svých vyrváni a do tmavých vězení v poutech uzavíráni. Ale vzdor tomu nebáli se křesťané zmužile hlásiti se k víře své, raději vše opouštěli a obětovali, všeho se vzdávali a zříkali, nežli aby zapřeli a zradili nejdražší klenot, víru svatou. Bylyť to zvláště paničky městské, jež pobádajíce manžely své, měšťany Lyonské, ke stálosti a vytrvalosti, nedaly se odstrašiti tresty pohroženými, alebrž samy i s dětmi svými spěchaly za muži svými do žalářů. Bylať to svatá horlivost v mučennictví, čím více vězňů přibývalo, tím větší rostl počet horlivých vyznavačů, statečných mučeníků, tím větší bylo vítězství a sláva církve katol. Jak se tu vítali známí v žaláři, jak se tu objímaly manželky s manžely, rodičové s dětmi a naopak; vždyť jeden duch svatý nadšenosti panoval v mysli, jedna láska mučnické obětavosti plápolala v srdci všech.

Již se vzmužili vespolek šlechtí ti hrdinové Kristovi, neníť viděti při nich žádné bázně, naopak svatá radost a touha po smrti mučnické září jim z očí, jenom nyní, právě nyní, kdy se otevřely dveře žalářní a jimi vkročila vážená, zámožná panička a měšťanka Lyonská, jakýsi zármutek a nepokoj zračí se na tváři všech, a proč asi? Nedůvěřují snad té vzácné paní, že by zůstala věrnou Kristu Ježíši? — ó nikoliv, všickni ji znají, znají její pevnost a stálost, znají její horlivost a obětavost, o ni se nebojí, ale bojí se o tu mladinkou, slabou děvečku, kterou byla se sebou do žaláře přivedla, bojí se o služku její Blandinu, že při slabosti tělesné a mladém věku svém nebude míti tolik síly, aby neohroženě vytrvala u vyznávání Krista Ježíše, a proto jednou láskou puzeni klekají na kolena svá, jedním hlasem volají k nebesům o posilu a vytrvalost Blandině. A hle — nebylať marná prosba jejich, ukázalo se, jak slabé umí Pán síliti, jak slabou děvečkou dovede zahanbiti mocné a pyšné tohoto světa. Od rána do večera týrali ji pochopové tím nejrozmanitějším způsobem; co nemohli jedni, o to pokoušeli se druhí, střídali se jedni za druhými, a konečně museli se všickni přiznati, že nedovedli ničeho. „Odkud jenom tolik síly bere, jediná taková muka, jakou jsme jí způsobili, stačila by ji usmrtiti, — a hle, ona vytrpěla tolik a tak krutých muk a přece ještě dýchá, ještě žije,“ tak volají, tak se diví sami pochopové.

A Blandina skutečně zdála se vždy větší síly a nové zmužilosti čerpati z vyznávání jména křesťanského. „Křesťanka jsem,“ ustavičně volá, „já jsem křesťanka, nic zlého se u nás nepáše,“ — zdá se, jakoby slova ta nedávala jí cítiti bolesti, jakoby v nich nalezala úlovu a pokoj vnitřní.

Vlekou ji ven ze žaláře a na skřípec natahují, strašlivé bolesti jí způsobují, kde kosti všechny z kloubů vymknuty, však stálost její zvrtkati nemohou. Nebyvši přemožena na skřípci, má za kořist vydána býti dravcům v amfiteatru, pročez dávají ji zpátky do žaláře, aby se ještě rozmyslila.

Tak jako kdysi Juditu, když přemohla Holoferna a domů se vracela, s plesáním a chvalořečením vítali krajané volající: „Požehnaná jsi ty dcero od Pána Boha Nejvyššího,“ — tak pozdravovali a vítali mezi sebou i křesťané v žaláři vracející se Blandinu, kteráž tak statečně odolala hrozbám a mukám všelikým. Však ještě čekal velký boj, mělať býti předhozena dravé zvíři v amfiteatru.

Již se přiblížila stanovená hodina; celé houfy lidu všelijakého valily se do amfiteatru, aby zvědavost svou ukojily. Již i také pochopové ubírají se do žaláře, a Blandinu jakožto otrokyni přivazují na kus dřeva ve způsobu kříže. Roztoužené dívá se hrdinská služka k nebesům, duch její zalétá nahoru k výšinám nebeským, tam kde trůní a ji očekává u vítězoslávě Ten, pro Něhož vše trpí, Kristus Ježíš. A když tak na ni patří křesťané, tu zdá se jim, jakoby v ní, v šlechtné sestře, viděli Toho, jenž pro ně byl ukřížován, jakoby hlas Jeho slyšeli: „Blahoslavení budete, když vás budou lidé nenáviděti, a když vás vyobcují a zhaní a jméno vaše jako zlé vyvrhnou, pro syna člověka: radujte se v ten den a veselte se, nebo hle, mnohá jest odplata vaše v nebi,“ — i naplňuje se srdce jejich útechou, statečnost a nadšenost tím více vzrůstá a mnozí, kteří dříve z bázně zapřeli víru v P. Ježíše, vidouce, jak ta slabá a chudičká služka nad peklem vítězí a zmužile jde smrti vstříc, jdou do sebe, želi kroku svého; již počínají věřiti v nepřemožitelnou sílu, jakouž ozbrojuje Pán Ježíš věrné sluhy své, beze vsí bázně prohlašují teď, že i oni jsou křesťané, a řadí se tak v zástup mučovníků. Ejhle, jak mnoho může apoštolát modlitby!

Přivedli Blandinu do amfiteatru, tu stojí bezbranná, vydaná na smrt, okamžikem řítí se ven z klece vyhladovělá zvíř, úprkem ženou se šelmy na dřívečku, a hle — ani jedna se jí nedotýká. Odvážou ji tedy a vedou pryč i s jinochem jakýms 15letým, Pontikus zvaným, vedou ji do žaláře zpět, však jen proto, aby až na konec v poslední den oba dva zase zvíři předhození byli. Zatím musí se dívat na smrt ostatních, aby tak mysl jejich klesla; domnívají se katané, že mladost věku jinochova, jakož i útlost pohlaví Blandiny nedovedou odolati strašným dojmům krvavých zápasů zvířecích a tím spíše k odpadnutí přivedeni budou. Však jak se zklamali! — Blandina nejen že neochábla, nýbrž právě naopak dodáváť ona mladému Pontikovi tolik síly a srdnatosti, tolik neohroženosti a vytrvalosti, že i v nejhroznějších bolestech zůstává on věrným Pánu Ježíši a do Jeho rukou poroučí ducha svého. Sama pak trvá až naposledy jako matka hrdinská, když byla dítky své, jež v boji zvítězily, před sebou do nebe poslala, přeje sobě a touží, aby s nimi co nejdříve spojena byla, tak kráčí i Blandina plna radosti a toužebnosti na popraviště, jakoby ubírala se na svatbu. Znova ji bičují, do sítě zaplétají a divokému býku předhazují, ten s ní dlouho pohrává a konečně ji nechává. Když takto s ní nemohli ničehož poříditi, připadají na hrozná muka, dávše rozpáliti železnou stolicí až do červena, chápou se panny a posazují na ni. Sami katané a diváci hrůzou trnou, a Blandina, jakoby ničeho necítila, tak jest hluboko ponořena u vnitřní rozpravu s P. Ježíšem. Však neměla jí přece minouti smrt mučnická; po všech vystálých mukách jest konečně mečem státa. Sami pohané vyznávali a dosvědčovali, že nikdy ještě neviděli ženskou trpěti tak mnoho, tak statečně a pokojně. — Mnoho jiných mučovníků v tu samou

dobu vydalo život pro mistra nebeského, však palma vítězství připadá zajisté podle svědectví samých pohanů mladé, chudičké služce Blandině; vyznávala ona, otrokyně. Pána Ježíše s větší neohrožeností nežli sami mužové svobodní, ba právě naopak, příkladem své vlastní vytrvalosti a mocí slov svých dodávala mužům podpory a povzbuzení, přiváděla je ku koruně mučnické, jížto by snad ani nebyli získali.

Ejhle, služby křesťanské! toť pro vás obrázek apoštolky ze středu vašeho. — Blandina jest statečná, hrdinská ta děvka, jak horlivá, neumdlená to apoštolka! Ó která z vás neměla by v sobě cítiti přání a touhu, býti taktéž takovou horlivou apoštolkou! Ó tedy jen s chutí do toho! Bůh, jenž dal chtění, dá i také dokonání. Každá z vás může býti Blandinou, t. j. každá z vás najde dosti příležitosti, aby buď co služka u svých pánů, neb co dcera u svých rodičů, neb co sestra u svých bratrů neb co přítelkyně u svých spoludružek apoštolovala, totiž aby jak slovy tak příkladem svým vlažné k horlivosti povzbuzovala, nevědomé poučovala, sv. náboženství zlehčovaného neohroženě se zastávala, ano, každá z vás může účinkovati co apoštolka: modlitbou apoštolátu a životem v pravdě křesťanským. Modlitba apoštolátu, — aj, toť onen meč ostrý a rázný, jejž Spasitel sám do rukou vám vložil, abyste jím potíraly odpůrce víry sv., zhoubce duše nesmrtelné, a svolávaly s hůry požehnutí. Modlitba apoštolátu — aj, toť onen štít neproniknutelný, za nímž ukryté nepotřebujete se báti šípů jedovatých ústípků, urážek, pohoršení na vás vrhaných; ano, modlitba apoštolátu, toť ten opravdu všemocný prostředek, jejž apoštol Páně, sv. Jakub tak důrazně vám na srdce klade slovy: „Modlete se za sebe vespolek, abyste spaseui byli, mnoho zajisté může modlitba spravedlivého ustavičná. Eliáš byl člověk nám podobný, utrpěním poddaný, a modlitbou se modlil, aby nepršelo na zem, i nepršelo po tři léta a šest měsíců. A opět se modlil, i vydalo nebe déšť a země dala úrodu svou.“

A hle, právě „Škola“ přináší vám úmysly modliteb každého měsíce, konejte je a budete mítí podíl v práci apoštolské. Apoštolujte dále životem svým; což platno, kdybyste jinak horlivými se ukazovaly v hájení víry sv., horlivě navštěvovaly chrám P., však jevily byste pýchu, svéhlavost, neustupnost, marnivost. „Buďtež činitelé slova, a ne posluchači toliko, sami sebe oklamávající.“ Tedy nenávisť zplacujte láskou, za zlé odměňujte se dobrým, „v trpělivosti vládnouti budete dušemi svými,“ t. j. stálostí a vytrvalostí ostojíte proti všemu nebezpečství a zachováte duše své k životu věčnému.

Než tu slyším již mnohou namítati a se omlouvati takto: „Já nemám tolik času, neb síly.“ — Času nemáš? a proč pak jsi vlastně v službě neb práci jiných, snad jen proto, abys pracovala pouze ve prospěch jejich časný neb k pohodlí jich těla? Aj, to činí také zvířata; já myslím, že ona slova sv. Pavla k služebníkům a služkám: „Ne na oko sloužíce, jako lidem se líbíce, ale jako služebníci Kristovi, činíce vůli Boží ze srdce, s dobrou vůlí sloužíce, jakožto Pánu a ne lidem,“ že slova ta týkají se něčeho vyššího nežli pouhé služby tělesné, časné. A síly že nemáš, zmužilsti k tomu? — Aj, snad jsi na to až posud vůbec málo myslila, aneb pakli jsi myslila, nevzpomínala sobě na pomoc s hůry; snad jsi se už pokoušela o to, abys jiné k horlivosti povzbudila, ale důvěřovala jsi více v sebe nežli v Boha, a teď k zahánění svému seznala jsi nedostatečnost svou. Podívej se jen sama na sebe, jak mnoho a jak velké překážky u tebe milost Boží k odstranění měla, snad byly ještě větší, nežli se tobě teď se strany blížního v cestu staví! —

„Ale já jsem u pánů, jenž nemají ani kusa náboženství, já jsem obklopena

děvčaty lelkovážnými, zcela zesvětačilými. v smyslnost zabředlými; zmíním-li se jen o něčem, co se Boha týče ne! sv. víry, dají se mi do smíchu, nechtějí ani slyšeti o tom.“ — Je-li tomu tak, jak pravíš, pak jsou lidé ti opravdu politování hodní! A což, neměla bys právě proto k nim cítiti útrpnost; jak, neměl by právě tento žalostný stav nešťastné duše jejich tebe pobádati, ponoukati, rozhňovati k svaté horlivosti? —

„Není možné — pravíš — aby se obrátil ten a onen, když už tak daleko zbloudil, musel by nějaký zázrak přijíti.“ Aj, aj, jen pomalu! Tobě ovšem je to nemožné, věřím rád, nikoliv však Pánu Bohu všemohoucímu; či snad jest Jeho ráme zkráceno? Nemá On suad už více takovou lásku k dušem nesmrtelným, jakou dříve měl? Což přicházívá častěji, ne-li zázrak Jeho milosti při obrácení hříšníka? — Počítáš na sebe nebo na Boha? — Což nevíš, že „mocen jest Bůh z kamení tohoto vzbuditi syny Abrahamovy?“

„Již jest tomu tak dávno, co se s tím neb oným trmácím, namáhám, a nemohu ničehož poříditi, už jsem si tolik práce s tou neb onou vzala, a přec to nevede k ničemu.“ — Jen strpení! milá apoštolko, nebuď netrpěliva. Nepřináleží tobě, abys Pánu Bohu určovala dobu, kdy má Jeho milost přijíti. Jsouť půdy studené, nevděčné, kde i nejlepší semeno jen zdlouha ponutí kořeny. Snad stojíš již zcela blízko, u konce svých trápení, snad již brzy korunovati bude hojný výsledek tvé namáhání, a potěchou se ti tvůj zármutek vynahradí. Kdyby však i jiní měli sklízeti ovoce trpělivosti tvé, přec v očích Božích zůstává zásluha u tebe. — Ostatně, kdyby i práce tvá zůstala bez výsledku zde na světě, nezůstane bez odměny tam v nebi. Hle, sv. Pavel, ten horlivý apoštol, povídá: „Hojněji nad jiné všechny jsem pracoval,“ ale neříká: „Hojněji nad jiné všechny jsem prospěl.“ „Jedenkaždý vezme odplatu svou vlastní podle práce své.“ — Z toho vidíš, že jest všude řeč jenom o práci, prospěch, výsledek jest věc Pána Boha.

Nuže, není to práce šťastná, když o ní s jistotou víš, že bude hojně odměněna, ať vypadne jakkoliv? A jak můžeš opravdově tvrditi: nepořídím ničehož? — Či nezabráníš mnohé urážce Boží? Nerazíš mnohemu cestu k obrácení, a konečně, což nesmýváš tmi vlastní své hříchy? — Neříkej: „jsem slabá;“ Bůh, jenž tobě vykázal místo tvé, zná tvou slabost; také víš, že Bůh vyvolil slabé tohoto světa, aby zahanbil silné.“ — Ó jen jdi ke stolu Páně, podej se Spasiteli svému za oběť, slib mu nezvratnou stálost, a když On k tobě ve sv. přijímání zavítá, uslyšíš, jakoby k tobě volal: „Vzmuž se dcero má a neboj se, buď statečná a bojuj jako apoštolka zmužile, a kdyby i celý svět se proti tobě zbrojil, nezmálomyslni, nelekej se! Já, který jsem přemohl svět, jsem spolu s sebou jako bojovník silný, protože nepřátelé padnou a budou bez síly.“

Než k většímu ještě povzbuzení a poučení stůj zde ještě jeden vzor. Jest to služka, ba mnohem méně nežli služka, jest to otrokyně, kteráž statečným a vytrvalým vyznáváním víry v P. Ježíše osvědčila všecku důstojnost a velikost svobodných dítek Božích; jest to panna, jejížto mučeníctví bylo pravým apoštolátem, jest to:

3 sv. Potamiána.

Bylať to krutá služba, v jakéž se nalézala Potamiána, ne snad proto, že byla namahavá, že mnoho musela se lopotiti, — vždyť konala práce své z lásky k Tomu, jenž sám pracoval a práci zasvětil, jenž sám přišel, ne aby se mu sloužilo, alebrž aby On sloužil jiným. Ne, nikoliv, práce se nebála, pracovala ráda, protože pro Boha,

avšak to ji vmoutilo, to ji bolelo. když pozorovala, že pán plamenem nečisté náruživosti k ní zahořel. I modlila se vroucně k Bohu, aby jí sílil a klesnutí nedal: ach, jak ráda byla by opustila službu tu, avšak nesměla, protože otrokyní byla. — Musela se tedy jako ovečka trpělivostí ozbrojiti. Když nemohl pán ani lichocením ani dárky ničehož poříditi, rozzlobil se. Zuřivostí hnán spěchá k samému místodržícímu Egyptskému Aquilovi, i žaluje mu, že Potamiána jest křesťankou, a slibuje, podaří-li se přivésti otrokyni k tomu, aby mu po vůli byla, anebo bude-li pro svou tvrdošijnost usmrcena, ohromnou sumu peněz. Skutečně dává si ji Aquila předvolati, mluví do ní, slibuje, lichotí, však děva nemá pro takové řeči ani sluchu. I počne vyhrožovati, že ji nechá veřejně zneuctiti, avšak šlechetná, mladičká otrokyně odevzdauš do vůle Boží praví: „Jsem křesťanka a s pomocí Boží nebudou mne moci všechny hrozby a muky celého světa k tomu přivésti, abych zradila víru a paneuství své.“ — Vida místodržící, tím že jí nezastraší, počíná jinak, přímě a do opravdy volá: „Nebudeš-li pánu svému po vůli, dám tě za živa upáliti.“ — Tíse a pokojně dí na to děva: „Nemohu ani věřiti, že by se našel soudce nespravedlivý, aby mne odsoudil proto, že nechci k svému zneuctění svoliti.“ — Však Aquila nemluvil na prázdno, káže přinésti veliký kotel se smolou, a když ho přinesli, poroučí pod ním rozdělati oheň a jakmile počíná se vařiti smola, dává neciteluý rozkaz, aby Potamiánu do ní hodili. A aby muka její ještě větší byla, posílá pro matku Marcellu, také křesťanku. I ona má býti upálena v tom samém kotli vedle vlastní dcery své. Aquila myslí, že zvýší jejich muka, zatím zvýšil jejich zmužilost a radost, neboť matka cítí se šťastnou, že její dcera jest mučenicí, a dcera se raduje, že má matku mučenicí, obě zvelebují Boha, že smí stejnou smrtí pro Ježíše zemřít a tak na věky spojeny býti.

Strážník jeden, jmenem Basilides, má rozkaz, co poručeno, vykonati. Nebeská spanilost a hrdinská mysl děvy ho dojímá, jakási svatá úcta ho k ní naplňuje. sahá na ni jako na světici, co nejšetrněji si počíná. a když ubohou pannu do vařící smoly spouští a potápí, ruka se mu třese, z oka se mu rouí slze, útrpností pláče. I vidí to Potamiána, pozoruje na něm tichost a ohměkčenost, uznává jeho šetrnost a k ní uctivost, uprostřed nejhroznějších muk zapomíná na bolesti vlastní a myslí toliko na spásu jeho duše nesmrtelné. Proto vědouc, že každý okamžik k spasení drahý, rázně sílu a statečnost mu dodávajíc volá: „Jen zmužile, Basilide, nic se neboj, až přijdu do ráje, budu na tebe pamatovati a Pána nebeského za milost pro tebe prositi, a zkusíš na sobě ovoce vděčnosti mé.“ A hle, splnila slovo šlechetná děva ta. Ó, mnoho může modlitba! Za tři dny prohlašuje se veřejně Basilides za křesťana, a hozen jest taktéž do žaláře. —

Dozvídají se o tom křesťané, spěchají do žaláře, aby ho navštívili; sotva je zočí, již volá: „Dejte mně rychle pečeť Páně (křest), neboť se mně dnes v noci Potamiána ukázala a vstavila mi na hlavu korunu, řkouc: „Dosáhla jsem u Pána milost, za kterou jsem pro tebe prosila, ty budeš přijat do slávy jeho.“ I přijal křest svatý, a druhého dne na rozkaz místodržitele jest usmrcen: duch jeho zaletěl k nebesům, aby tam se svou mocnou přímluvkyní na věky se spojil.

Nebyl však Basilides jediný, jehož Potamiána získala svou smrtí mučeničskou, kterou pro víru v Pána Ježíše trpěla. Ještě mnozí jiní dojatí pohledem na tu hrdinskou a čistotnou obět, neb od ní samé zjevením pobídnuti, obraceli se a sledovali ji na cestě k smrti mučeničské.

Tak vyšly i z vašeho kruhu, milé služby křesťanské, apoštolky, a vězte, že podnes vysílá vás Pán Bůh jako apoštolky do domů věřících i nevěřících, — apoštolovati máte trpělivostí a stálostí, horlivostí v dobrém, povzbuzováním dítek ku cnotám, poslušností svým pánům.

Hle, děvy křesťanské! právě uplynul měsíc, v němž svět strojil samé zábavy a radovánky smyslné; co tu bylo strojení, chystání, fintění, líčení — tu se strojily do plesu, tam se chystaly na věneček; co tu probděno nocí, promarněno času, utraceno peněz! a s jakým prospěchem? Mnohými začíná teprv nyní opravdový maso-pust, protože vyprázdnili kapsy a nemají teď na maso, mnohé chodily do věnečků, a bohužel! — věneček ztratily.

Milé dívky! tu kde se trmácí zbůhdarma tělo, promrhává těžce vydělaný peníz, přitahuje duševní i tělesná záhuba, tu není pravý ples, na nejvyš ples dáblův; pro vás aspoň, děvy katolické, jimž záleží přede vším na spáse duše nesmrtelné, pro vás to jistě nebyly žádné plesy, žádné zábavy. A přec, slyšte! i vás očekává ples, i vám a právě jen pro vás chystá Bůh jinou zábavu, pro vás, jež nedbáte o světácké, smyslné plesy a radovánky, a víte jakou? — exercicie. **Exercicie**, co jest to?

Dívky drahé! Jsouť to hody duchovní, jsouť to bohumilá posv. rozjímání, v nichž se vám vyličí vzory bohumilých, dokonalých paneu křesťanských, tak jak se právě pro vás hodí, ukáže, odhalí se vám krása milosti Boží, vyličí se vám svatba beránka Božího v království nebeském, a to zase způsobem, jenž právě pro vás se hodí.

Ovšem není pochybnosti, že mnohé z vás překážky se v cestu budou stavěti. Kteráž pak dobrá věc nenalezla by překážek? — Mnohé z vás bude snad to za těžko přicházeti, odtrhnouti se od práce, máť čas vyměřený, bude-li chtíti súčastniti se na exerciciích, bude museti to nahraditi snad pozdě na noc neb časné ráno; nic nedělá! — Což nepočínala si i Blandina statečně? Rozpakovala se snad ona přiněsti obět nějakou pro P. Ježíše? — a což Potamiána, jak srdnatě ona volá: „Jsem křesťanka a s pomocí Boží nebudou mne moci všechny hrozby a muky celého světa k tomu přiměti, abych zradila víru a panenství své.“ — Milé dcery, to se ani od vás nezádá, jen vůli ochotnou mějte. Nebude scházeti i těch, jenž se budou vám posmívat, spílati vám, přezdívat: dáte se snad odstrašiti? Aj, jaké byste to byly učennice mistra neb apoštolky kat.: což nebyl i Pán Ježíš tupen a hanoben, což neřekl On sám už dávno: „Toto všecko učiní vám pro jméno mé, neb neznají toho, kterýž mne poslal?“ „Blahoslaveni jste, když vám zlořečiti a protivensství činiti a všecko zlé o vás lhouce mluvíti budou — pro mne, radujte se a veselte se, nebo odplata vaše hojná jest v nebesích.“ Či chcete se dáti zahanbiti 13letou Anežkou? — Hrozili jí, týrali ji, sužovali; a což pořídili? — Jak jste sami se dočtli, ničehož. O zajiště to vás neodstraší.

Také snad se vám řekne: co bys chodila, jiné také nejdou. Nejdou? — i kdož by o tom pochyboval! — vždyť v neděli a svátek se také zapovídá všeliká práce služebná, a podívejte se na tak mnohé, jak ony v ten den perou, mejou, vodu nosí, dříví štípají, v továrnách pracují, do kostela nejdou, — nedáte se snad podle všech těchto také vy řídit? Že nejdou? — není pochybnosti, ale víte proč? Protože se vůbec nestarají o svou duši, jsou zabředlé do tělesných, smyslných věcí, tak že o nich platí slova sv. Pavla: „Kterí jsou podle těla, oblibují, co jest těla, ale kteří jsou podle ducha, oblibují, co jest ducha.“ —

Kdož pak by se na takové ohlížel! Všimněte si spíše o spáse svou horlivých,

šlechtných dívek katol. Oč, že shledáte u nich ochotnou vůli zúčastniti se? — a věru, dobře učiní. Exercitie, aj, toť jsou právě hody duševní; ó jaké to blahé vědomí, když tu dívka jasným světlem pozná pravdy nebeské a upřímným srdcem odhodlá se: ode dneška chci býti dívkou opravdu křesťanskou, tak jak mně příklad daly ony spanilé vzory panen křesť. Blandina a Potamiána, kdy jasně poznavší krásu sv. pravd katol. a budoucí svou odplatu v nebesích s celou nadšeností a uvědomělostí volati pak může jako Potamiána: „Křesťanka jsem a s pomocí Boží nebudou mne moci všechny hrozby a muky celého světa k tomu přinutiti, abych zradila víru a panenství své.“ —

Strejček s kukátkem

všem mileným žákům a pilným žákyním „Školy Božského Srdce Páně“ vzkazuje
tisíceré pozdravení!

Rozmilé školáčkové!

Slýchávejte často jmenovat slovo „Amerika,“ a mnohému dělávají se suad sliny v ústech, když na Ameriku vzpomíná, a uvažuje jakých tam kyne slasti ubohému pozemčanu! Tam je důstatek polností úrodných, nepřehledných lesů; tam bojnost rozličného, chutného ovoce, tam zvíře k ulovení, aniž by se kdo musel bát, že pro pytláctví bude stihán. Jest-li kde na tomto světě, tuž zajisté jen v Americe to může býti, kde je již ráj na světě! Vždyť chceme-li pojmenovat něco v životě našem neobyčejného, znamenitého, velkolepého, říkáme, že je to americké. Jsou americké mlýny, americké stroje, americké svobody atd. atd. Amerika tedy jest sídlo všeho toho, což jen hlava lidská si pomyslíti a vymysliti může!

Ano, tak blázinkové povídají, buď sami jsouce oklamáni, buď sami klamajíce, aby tebe lehkověrný bratře vypudili z teplého hnízdečka tvého a snad sami, sebe aneb své přátele v něm usadili.

Pověděť chci Vám něco o Americe.

Kdybychom vydali se na cestu z naší milé vlasti československé a jeli po železné dráze, a potom na moři po korábu celkem asi tisíc mil pořád v tu stranu, v kterou slunce zapadá, přišli bychom k dílu světa, kterýž nazývá se Amerika, a jest asi třikrát tak veliký jako náš díl světa, Evropa. Amerika má posud nevyzpytované zakončení na straně půlnocní, kdež po celý rok panuje led; rozprostírá se po naší zeměkouli vždy dál a dál na stranu polední, až opět se končí v krajinách studených. V Americe jest tedy ta největší rozmanitost podnebí; na nejvyšší severní straně věčný led, na prostředku krajiny, kteréž patří mezi nejvyšší horké a pro Evropana takřka nesnesitelné, nezdравé, a na nejdolnější konci končí se opět v kraje studené. Krajané naši stěhují se obyčejně do pásma onoho, kteréž od nás na západ leží, a má tudíž podnebí, podobající se našemu, jen že jest pro toho, kdo není zvyklý na náhle a veliké proměny v povětrnosti, jako sotva odsud kdo jest — velmi nebezpečno pro zdraví.

Chce-li kdo v Americe ukojit svou žádost po mnoha polnostech a lesích, může ovšem za levný peníz tak učinit, ale jen v krajinách vzdálených, od obydlí lidských

odloučených. Tu může ovšem mít mnoho pozemků, není ale dělníků, kdo by mu pracoval, není stavení, kde by přebýval, nemá dobytka, ani nádob a nástrojů, kterých nevyhnutelně zapotřebí má, k tomu obyčejně nezná ani řeči oněch obyvatelů, nemůže na nic se vyptat, byť i důstatek peněz měl, což obyčejně nebývá, poněvadž cesta mnoho stála a o ostatní rozliční dohazovači a šejdíři se postarali. A konečně, kdyby i všeho bylo hojnost, což slouží ku zaopatření tělesnému, není tu pomoci duchovní; člověk méně dbalý neví snad ani kdy neděle a svátek jest, neřku-li aby mohl třebaš 10, 20 a víc mil do kostela přijíti, mši sv. slyšeti, aneb svátostmi se posílniti a když přijde, nerozumí řeči, v které se káže, a vrací se bez užitku opět domů. A což když loučit se má s tímto světem a upustit vše, zač posud se uamahal, na čem si zakládal, proč i na duši svou zapomínal? O, což platno člověku, byť i skutečně nejen mnoho pozemků, ale celý ten velikánský svět se všemi jeho radostmi i poklady získal, a při tom na své duši škodu trpěl?!

Chce-li ale kdo přebývati na blízku obydlí lidských, chce-li býti ochráněn od napadání šelem čtyřnohých i dvounohých, a bydleti snad někde ve městě, aneb aspoň blízko města, shledá, že, ač snad výdělek je větší nežli v jeho vlasti, ale i každé sousto, které do úst chce vzít, jest několikrát dražší, než v domovu, a že celkem předce ničeho mu nezbude a že konečně rád jest, může-li jen hlad svůj a rodiny své ukojit! O jak mnohý, který spolehal se na sliby svých přátel a v dálné, neznámé krajině se odvážil, přišel o všechno a nyní hořce pyká a rád by v rodnou vísku svou se vrátil a co dělník pracoval tam, kde snad jindy si poručil, — kdyby jen na spáteční cestu měl! — —

V nejstudenějších krajinách Ameriky severní domovem jsou pohané, tak zvaní Eskimáci. Přebývají po všech březích ledového moře, při všech úžinách jeho i na ostrovech v něm, jakoby hlídači byli krajin těch. Zaměstnávají se lovením velikých, bílých medvědů ledových, lovením velryb i jiných mořských živočichů, pracují za dlouhých zimních dnů v domích svých a občas konají obchodnické cesty do jižních krajin, aby za ulovené zboží vyměnili si rozličné nástroje pro potřeby své!

S nesmírnými obtížemi spojen jest úřad misionářský u lidí těch; hrozná zima, nepřiměřená potrava a mnoho jiných okolností jest takřka dlouhý řetěz nepremožitelných překážek. A však, což by mohlo býti nemožno duši, kteráž se tráví takřka láskou k Bohu? Nalezají se, Bohu dík! muži, kteříž nelekají se obtíží těchto, opouštějí obydlí svá, na kteráž uvykli, aby sebe zapírali a přemahali, jakž jen sám Bůh zná oběti jejich, a hledají duše, kteréž by k Bohu přivedli. U lidu tohoto ale nezdá se, že ještě vzešla jitřenka k novému dnu, života křesťanského! Divní jsou soudové Boží, divné cesty Prozřetelnosti Jeho.

Kněz Petitot přišel k Eskimákům 1865 v listopadu, a snažil se o obrácení jejich; avšak s malým užtkem. Tu rozstonalo se šest předních mužů nebezpečně, mezi nimiž pohlarv Kranaktak. Pohané přičítali nemoci přítomnosti bílých mužů a rozhořčení jsouce vzdálili se. Jen pohlarv Kranaktak jest pokřtěn a co prvotina z rodu Eskimáků vystoupil k nebesům. Tento ubohý divoch sliboval knězi dvě výborné černé lišky v ceňce asi 800 zlatých, kdyby ho uzdravil. Kněz dar jeho nepřijmul, ale sliboval mu za život tento život mnohem dražocennější na onom světě, po smrti, kdyby slovy jeho nevěřiti chtěl. Uvěřil z celého srdce, načež jest pokřtěn.

Ubohý Kranaktak zajisté nenadál se, že v několika hodinách do šťastné věčnosti se odebere, kterou kněz mu sliboval. Bůh milost křtu sv. mu popřál, poně-

radž vždy vyznamenával se neobyčejnou mírností a láskou k modlitbě! O Bůh jest štědrým odplatitelem a nezapomene! —

Missionář Lacombe, neohrožený hlasatel víry Ježíše Krista mezi Indiany, cestoval léta Páně 1869 v prosinci ku kmenu iudianskému, jmenem Cris, při řece Missouri poblíž krajiny, kam i naši rodáci se stěhují. Po devítidenním cestování dorazil do jejich ležení v lehkých saních. Ležení jejich sestávalo ze sta stanů. Stan kněze Lacombe a dvou jeho soudruhů postaven jest uprostřed, poněvadž měl sloužiti za kapli. Potom dělo se každodenně připravování divochů ku svátkům vánočním. Kněži každého dne četli mši svatou. Poněvadž stan byl malý a mohlo se v něm jen asi sto osob směstnat, střídali se Indiani, a když jedni pobožnost svou vykonali, přišli zase jiní na jejich místo.

Takto přiblížila se svatá noc.

V celém ležení bylo neobyčejné pohnutí; běda tomu, kdo by byl chtěl zaspati! každý chtěl o půlnoční božské děťátko pozdraviti.

A nyní opusťte v duchu na okamžik své milé příbytky, milení žáckové, opusťte své krásné chrámy, oblečte se do zimního šatu a putujte do tohoto stanu missionářů mezi Indiany Cris. O jak čarokrásná jest ta hvězdnatá noc! Ale také jaká pronikající zima! Pozorujete ty homole sněhové v nepatrné vzdálenosti od sebe v řadách rozestavené? pozorujete i to, že z každé té homole vyčnívá kouřící komín? Ale, to jsou stany, to jsou příbytky bratrů vašich křesťanských mezi Indiany! Uprostřed pozorujete větší, vyšší stan: to jest jejich kostel, aneb raději chlév bethlemský, kterýž do pustin těch jest přenešen.

V ležení panuje podivný, radostný ruch, a divný činí dojem na duši člověka v této pustině, kteráž pro noční ticho ještě pustější se býti zdá. Ale ticho! hle, slaví se přepodivné tajemství! Všickni klečí na kolenou svých, aby klaněli se novorozenému Synu Božímu. Pohlavarové a ti, kteříž k svatému jsou připraveni přijímání, při první mši sv. jsou přítomni, ostatní přijdou na řadu při ostatních šesti mších svatých, kteréž až do poledne mají se sloužiti.

A nyní vstupte i do chrámu tohoto. Stojí tu malý oltář, na němž hoří světlo — pouze dvě; jsou zde i jesle, v kterých král nebe a země člověkem učiněn jest a přebýval mezi námi. Kněži pak opakují chválozpěv andělský: „Slavá na výsostech Bohu, a pokoj lidem dobré vůle na zemi. Zvěstujeme vám radost velikou.“

O jak krásný jest tento Bethlem v pustinách amerických! Jak krásně se vyjímají tito Indiani, také pastýři v kožiších svých! Jak jim to sluší, že před nepoškvrněným Beránkem, kterýž snímá hříchy světa, na kolenou svých klečí! —

A nyní vraťte se opět do krásných, bohatých chrámů svých. I vy měli jste mši svatou půlnoční a služby Boží v čas vánoční. Měli jste snad všecko, což sluchu i zraku lahodí; ale tuto chudobu, v pravdě Bethlemskou, nepoznali jste v chrámech svých. O blahoslavení chudí duchem, nebo jejich jest království nebeské! —

Mezi Indiany jest rozsáhlé pole pro působení missionářů a slibuje hojného ovoce; o kéž by tak často nesvědomití špekulanti nepustošili tuto vinici Páně! Ale tu často přicházejí, ubohý, dětinný ten lid odírají, a učí ho za to nepravostem, jemu posud neznámým, otravují opojnými nápoji, zvlášť kořalkou, síly nejen tělesné ale zvlášť duševní. O kdyby znali nesmírnou cenu jediné krůpěje krve Syna Božího, kdyby uvážili kdy hrozné krveprolití Ježíše Krista a tudíž nevyslovnou cenu jediné již nesmrtelné duše, pro kterou On na smrt kříže vydán jest, kdyby rozpomenuli se

na hrozné jednou odpovídání před soudcem vševědoucím a nejvyšším spravedlivým: nemožno, aby potom tisíce duší, krví Ježíše Krista vykoupených, co náhončí ďáblu utráceli!

Divoši Indiani uznávají ale také horlivost láskou k Ježíši roznicených missionářů katolických, vysoko ji cení, a ku knězi nejinak, než jako ku svému otci a zástupci Nejvyššího se tulí. Tak jednoho dne pravil starý stříbrovlasý Indian, pravý patriarcha kmene svého, ku knězi:

„Nás divochy Bůh stvořil jen z polovic, poněvadž po způsobu zvířat žijeme a neznáme se v tom, jak bychom ho poznali a mu sloužili: vám ale, kteříž jeho služebníci jste, zanechal starost, abyste nás, dílo jeho, zdokonalovali.“

O ano, ubohý divochu, to jest povolání kněží, kteříž k vám přicházejí: vás dokonalými lidmi a ctiteli Božími učinit, jest ctížádost jejich, jest cena, za kterou přinášejí největší oběti, za kterouž ani života položit se nezdrahají! —

Aj vy apoštolové modlitby, jak mnoho můžete zde působiti horlením svým v modlitbě, jak mnoho jinak snad ztracených oveček krví Ježíše Krista vykoupených můžete v náruč uvéstí pastýře dobrého, Ježíše Krista!

I nekatolíci snaží se mezi Indiany získati vyznavačů učení svého. Ale s jak docela jiným výsledkem potkávají se misie jejich. Tak přišel na příklad protestantský kazatel k Indianům jmenem Pimas. I ohlásil, že v ten a ten den otevře svou školu a že žádá, aby mu rodiče děti své do ní poslali. Skutečně sešli se skoro všechny děti ve zmíněný den na určitém místě, ale, buďsi že neměly dosti důvěry k učiteli, buďsi z jiné příčiny, všechny na krátko se podívali a šly svou cestou.

Udivený kazatel zavolal pohlavara k sobě a tázal se ho, proč Indiané jeho slechetné nabídnutí přijímají s takovou lhostejností! Pohlavar ale odpověděl: „Dělal-li ti to radost, abys našim dětem školu držel, můžeme ti radost tu udělat: ale dřív nám řekni, mnoho-li nám za to zaplatíš. Jinak nenahlížím, proč měli bychom býti povinni, abysme ti pomáhali dlouhou chvíli si ukracovat.“

Po této odpovědi odtáhnul kazatel jinam, zcela jsa zaražen a zmálomyslněn.

O ano, ku našemu zahanbení to pravím, že protestanté ač za náramné oběti nepatrný jen vídají úspěch, mnohem více činí pro to, aby bludy své rozšířili, než my katolíci činíme pro rozšíření pravé víry Ježíše Krista: tak na příklad v Anglicku v bohatších rodinách každé neděle každý úd rodiny musí skládati jistý dárek do společné pokladnice pro missie. Proč ale velikolepé misie málo se daří a nikterak nevyhovují přáním, aniž odpovídají nákladům na ně činěným, jest příčina ta, že jim především schází pomoc s hůry, a že ženatí missionáři jejich nemají tolik odvahy, jako mají knězi katoličtí, kteříž ani mrazů, ani vedra, jakéž u nás jen v parních lázních se nachází, se nehrozí, hlad, žízeň i všeliké psoty snášejí a život svůj obětovati vždy hotovi jsou.

Missionáři protestanští takovým obtížím obyčejně se vyhývají, aby se zachovali rodinám svým, a žijou z prostředků jim poskytnutých obyčejně život pohodlný. A to také mohou; vždyť anglická missionářská společnost platí každému missionáři služného 6000 franků (asi 2400 zlatých) ročně, 1000 franků na manželku a 500 franků na každé nezletilé dítě. Roku 1840 dle protestantského časopisu berlinského vydáno jest na misie 6,981.628 zl., ale společnost katolická v celé církvi vydala jen asi devátý díl této summy pro oučele své. —

Že nejsou planá slova, když se mluví o katolických missionářích, že hotovi

j sou každé chvíle i život svůj obětovati za ovečky své, vysvítá na příklad z následujícího listu velebného pána Pozzi, kterýž poslal představenému svému do Lavalu 1870.

„Když Vašnostino psaní jsem obdržel, právě vracel jsem se z malé války domů, kteroužto podniknul jsem s třiceti muži proti padesáti našich nepřátel.

„Divoši tito sestoupili s hor svých a chtěli z nenávisti ku křesťanské víře povražditi všechny křesťany, jakékoliv barvy, ale i také ony divochy, kteréž sice posud pokřtěni nejsou, ale předce učení křesťanskému nakloněni jsou. Za ranního svitání přepadli dvě stavení kmene Givari (v provincii Ekuador v jižní Americe, kde Pozzi evandélium hlásal) a zabili pět ubohých divochů, mezi nimiž byli čtyři již pokřtěni, pátý ale ještě pohan. Třem ze svých obětí usekali dle způsobu svého hlavy, a vzali je sebou co hrozné památky na své vítězství. Mimo to odvedli ještě sebou dvě ženy a tři děti. A ani s tímto hrdinstvím se neuspokojili vražedníci, ale došli si ještě ku svým kmenům, jmenem Mendez a Patocuma, aby tím v hojnějším počtu mohli se opět vrátit, a znovu nevinné napadat.

„Po čtrnáct dní jsme ustavičně ve zbrani a vždy k obraně hotovi. Jsem sám i představený těchto křesťanů neimnohých posud dle počtu, jakož i zástupce polhavaru celého kmene, a mám tedy plno práce. A jako z jedné strany se vynasnažuji, aby naše odpůrce, jimž snad též v brzkú světlo sv. evandělie svítiti má, nepodráždil, musíme z druhé strany o to péči míti, aby i divochy i evropany zdejší nepotkalo opět nové neštěstí.

„Z tohoto jednoduchého popsání snadno seznati můžete, s jakými obtížemi jest mi bojovati, a že smrt pro čest Boží a pro spásu duší apoštolu v těchto krajích, a zvláště missionáři v Gualaquiza není nic pravdě nepodobného.“ — —

A nyní, když dozvěděli jste se již ledacos o té milé Americe, ohci ještě, prv než se s vámi rozloučím rozmilí školáčkové, podat vám zprávu nějakou z tak zvané Oceanie z ostrova Tonga jmenem, kterýž jest jeden z bezpočetných takřka ostrovů moře tichého, kteréž leží ještě za Amerikou.

14. dubna 1870 slavil kněz Lamaze zelený čtvrtek ranními službami Božími, načež první oddělení klanitelů před nejsvětější Svátostí jest zanecháno. Každá vesnice má zvláštní hodinu pobožnosti ku cti nejsvětější Svátosti oltářní, při kteréž od celého sboru zpívají se písně a říkají se modlitby střídavě.

Kněz šel k smrti připravit jakéhos Filiiku, kterýž odsouzen jest k smrti pro vraždu. Filiiku jest ženat, otec čtyř malých dětí a většina z jeho příbuzných vyznává víru katolickou. Pokud byl na svobodě, nechtěl vzdor mnohým horlivým napomínáním křest sv. přijmouti; hned po svém odsouzení ale dal si kněze zavolati a se pokřtiti. při kterémžto svatém úkonu obdržel jméno Sosefo (Josef). Od svého křtu stal se takřka jiným člověkem. Ve dne i v noci osvědčuje nekatolickým náhoncům, kteříž by rádi na svou stranu ho přivedli, že jest katolík, a co katolík že i umřiti si žádá: že víra katolická jediné jest pravá, a že vzdor svým mnohým hříchům v důvěře ve svaté svátosti do nebe přijíti doufá, a že si přeje, by již brzo tak se stalo. Ustavičně při tom vzývá jména svatá, Ježíš, Maria a Josef, a slibuje, že i v posledním okamžiku nemají mizeti ze rtů jeho. Svým pak přátelům, kteříž se s ním loučili a ho o národního mravu svého skvostným oděvem přiodívali, řekl: „Nemysletež sobě, že ještě po věcech pozemských toužím; já pomýšleti chci jen na jednu věc, a ta jest modlitba: Ježíš, Maria, Josef, jak mne jí naučil náš velebný pán.“

O půl osmé se odsouzený zpovídal, potom se kněz s ním a s ostatními přítomnými katolíky modlil růženec. V osm hodin Filiiku a ještě jeden soudruh vyvedeni jsou na místo popravní.

Kněz oblékl rochetu a štolu a provázel ubohého Filiiku s vícero svých učňů k místu popravý. Když se přiblížili šibenici, pokleknul odsouzenec před knězem, polibil kříž, kterýž on mu podal, obdržel požehnání a vystoupil potom s podivuhodnou odhodlaností a s úplným se odevzdáním do vůle Boží pod šibenici. Kněz postavil se uprostřed místa, aby ho mohl odsouzenec i s křížem vidět dotud, pokud mistr popravčí mu černou čepici přes obličej nestáhne. Prv ještě, než černá čepice přes obličej mu stažena byla, uklonil Josef tři- neb čtyřikrát hlavu, pohlížel na kněze a volal opětne Ježíš, Maria a Josef, a to sice tak hlasitě, že jeho kmotr při křtu, který u samé šibenice stál, to slyšel; a když již na provazu vyzdvihován jest do výše, tu ještě volal: Ježíš, Ma . . . , a dojista, že i v srdci svém toto zbožné volání dokončil.

Smrt jeho byla krátká a lehká. —

Divné to zakončení listu, s člověkem k šibenici odsouzeným, že ue? Však miláckové moji nechtějme se horšiti nad životem člověka tohoto, ale potěšme se z jeho křesťanské smrti. Kdo beze hříchu jest, ten vrz první kamenem po něm! Světský zákon jen vraždu trestá trestem smrti; u Boha ale trestu smrti a to smrti věčné hoden jest každý, kdož Bohu nevěří, kdo Jeho svátky znesvěcuje, kdo svévolně v den sváteční mši sv. zanedbá, o sv. svátosti nedbá, kdo bližního sužuje, podvádí, o čest připravuje, kdo posty ruší, nestřídmý jest, nestydatý, uadutý, lakotný, hněvivý, závistivý, lenivý v službě Boží!

Když vzpomínáme na život svůj a sbledáváme, že již často smrt jsme si zasloužili a že jen z nevyslovného milosrdenství Božího ještě žijeme, hledme si onoho odsouzence za příklad vzít, a seznavše nebezpečný stav svůj, o ničem více nepřemýšlejme, jako o jmenech nám nejsvětějších: Ježíš, Maria, a Josef. A z rozjímání takového povstane v nás touha, i samy sebe nejprvé spasit, i všemožně o to pečovat, by skrze naše přičinění světlo milosti Boží hodně mnohým zasvítilo, a jméno Boží vždy více bylo všude, vždy a vším spůsobem chváleno, ctěno, velebeno.

Nuže milé dítky tedy, vzhůru k modlitbě! Modleme se za hříšníky, kteří Boha nepoznali ještě, modleme se za bratry bloudící, modleme se za spravedlivé, by v dobrém setrvali, modleme se jeden za všechny, a všichni za jednoho, a podle toho poznají nevěřící, že skutečně jsme učeníci Boha lásky. Modlete se miláckové i také za mne nehodného, aby Bůh dobrotivý dle milosrdenství svého, ne dle zasloužení mého, pracím mým zehnal na vinníci Jeho, jakož i já všechny vás v modlitbě objímám, a při nekrvavé oběti Pánu nebes odporučím

Váš sluha v Pánu † † †

III. Zpráva o slovanské misii ve Spojených státech v Americe.

Co doplněk svých dřívějších zpráv o slovanské misii (viz „Školu“ z r. 1871. str. 160 a 191) hodlám v těchto řádcích podati úplný obraz jejího nynějšího stavu, jak dalece totiž na svých cestách a z almanachu duchovenstva pro r. 1872, který

právě vyšel, o něm vědomosti jsem nabyl. Především ale cítím se nucena, vši opravdivostí proti té domněnce se opřít, jakoby mým slabým, nedostatečným snahám nějaká jména hodná zásluha na útěšném rozkvětu misie směla se připisovati, ana se strany lidí jedině přináležej vysokomyslnému povzbuzování příslušných nejd. biskupů a vytrvalé horlivosti slovanských kněží. Nikoliv co zastanec a chvalořečník biskupů a kněží, alebrž pouze, abych pravdě svědectví dal, zpomínám tuto k př., jakou nepopíratelnou zásluhu o tamější Slované si vydobyl nejdůst. biskup Greenbay-ský co generalní vikár St. Louis-u, vyhledáním a povoláním jednoho významně způsobného duchovn. správce, a pak svou obezřetností, s kterou dosud hledí slovanské kněze pro svou diocesi získati, — jak dále arcibiskupové Baltimore-ský a St. Louis-ský, biskupové v Milwaukee, St. Paul, La Crosse, Dubuque, Detroit, Chicago, Alton, Cleveland, Pittsburg, Calveston a jiní otcovsky se starají o slovanské katolíky ve svých diecesích a pro ně kněze svolávají, --- jak konečně slovanští kněží sami, aspoň nazvíce, s řídou obětavostí ve svém těžkém povolání stojí a vytrvale pracují v takých těžkostech a sebezapíráních, jakých duchovní správa mezi Němci a Irčany nikdy, aneb jen velmi zřídka, vyžaduje. To jest mé úplné přesvědčení a nikoli farisejská pokora, když pravím, že každý jednotlivý z těchto horlivých kněží ve své obmezené duchovní správě s větší zásluhou a větším pozebnáním působí, než já svým nestálým kočovným životem kdy dosíci mohu, a v ničem jiném tedy nemohu a nechci se chlubit, nežli v nekonečné shovívavosti a milosrdnosti nejsvětějšího Srdce Ježíšova ke mně bídnému a nehodnému, u něhož i vůle, Jemu upřímně sloužiti, často tak nesprávná je! — Toto mé upřímné vyznání před světem kýž mně dá najíti milost před soudem Božím a všechno domění nějaké osobní zásluhy na vždy zničí.

Předeslav toto vyznání svého znepokojeného ducha trvám, že lépe nenaznačím nynější stav slovanské misie, než když statisticky sestavím české a polské osady (na konci zprávy), k čemuž jen podotýkám, že tam, kde kostel a kněz se oznamuje, nazvíce již i farní škola stává, a že míchané osady, kde německý kněz správu má, navštěvuje ob čas i slovanský kněz. Pro snadnější přehled jsou diecese dle provincií círk. alfabetycky seřaděny.

Výsledek, jenž z toho sestavení vysvítá, dokazuje víc než slova, jak nedokázaný a nelaskavý byl ten dřív proti slovanskému obyvatelstvu podněcovaný předpoklad, že ono neschopno a nehodno jest, aby v této zemi katolické misionářství jeho se zaujalo. Povázímeli dlouholeté jich zanedbání, menší výdělky a tu okolnost, že v dřívějších letech nazvíce jen luza slovanských zemí do Ameriky se stěhovala, tu již po dosud nabytých zkušenostech nemůžeme zapřít, že Čechové a Paláci ani v lásce k náboženství ani v obětavosti nestojí za ostatními národy, jakmile od kněží svého jazyka příslušným způsobem jsou vedeni. Lásku, horlivost, vytrvalost, — a výsledek jest pojištěn! Mnoho se až dosud učinilo, ale ještě daleko více zůstává práce a jednou tolik kněží jest potřeba, máli slovanská misie na tom stupni státi, který jí vším právem vykázáti dlužno vzhledem na 80 až sto tisíc duší slovanského obyvatelstva.

Jeden z nejhlavnějších prostředků znemrahnění byly a jsou až dosud četné rozšířené nevěrecké slovanské noviny, plny posměchu, utrhačství a zášti naproti církvi a kněžím. Proto zasluhuje nemalého uznání vlp. Repis, že v Clevelandu proti tomu zhoznému tisku povstal; aby ale zhozný vliv jeho skutečně přestal, musí proti nepříteli na jeho vlastní půdě se bojovati a zvítěziti.

Již vlp. Matoušek, T. J. ve Washingtonu, Mo. razil k tomu vhodné cestu založiv polské noviny „Orzal Polski,“ a za příkladem jeho spojili se vlouci na podzim čeští kněží k vydávání časopisu, který již počátkem toho roku pode jménem „Hlas“ vychází v St. Louis, Mo. Jenom kdo z vlastní zkušenosti poznal velikost škody, protikatolickým tiskem způsobené, může spravedlivě posouditi důležitost a nutnost dobrého katolického časopisu. Kam misionář nikdy, anebo jen zřídka může přijíti, tam přichází na jeho místě týhodně posel míru ve způsobě časopisu, ponaučuje, napomíná, vystřihá, volá a vysvobozuje, co se vysvoboditi může a nechá. Ve farnostech podporuje a fedruje působení kněze, k osadám beze kněze razí cestu příštímu pastýři a připravuje půdu srdce. Proto, velební pánové! Kteří ve svých farnostech, nebo v okolí slovanské rodiny máte, odpusťte horoucnosti mého přesvědčení a mé důvěry, když na tomto místě tu úsilovnou prosbu na Vás vznáším: neustupte, ty rodiny opět a opět povzbuzovati, aby některý řečených časopisů odbíraly, ba ještě více, buďte nápomocni nevědomosti a nejapnosti těch lidí, sami ty časopisy jim obstarávajíce. To se děje u českého listu na: „Rev. J. Hessoun, Rosati St. 1625 in St. Louis, Mo.“ a u polského časopisu na: „Rev. A. Matoušek, T. J. in Washington, Franklin Co. Mo.“ — Velké oběti byly přineseny, aby ony časopisy v život se uvedly, a daleko ještě malý je počet předplatitelů, aby ve svém trvání byly zabezpečeny.

Tak jak ale mezi Němci a Irčany semeno pravidelnou správou duchovní rozsevané teprv tenkrát k nádejnému květu přišlo a ovoce počalo vydávati, až otcové rozličných nábož. řádů a společností spořádanými a opětnými „misiemi“ (jak k. p. na Moravě oo. nejs. Vykupitele v lidu je konají) náboženský duch v lidu probouzeli. živili, silili a roznočovali, podobně nedostačuje ani slovanskému obyvatelstvu této země, v nejhlavnějších místech nejnutnější míti duchov. správu a ty některé katolické noviny, — alebrž jak tam, tak i zde, ba zde ještě více musí slovanští kněží takové „misie“ konati, má-li stálý výsledek se docíliti a ne. co již získáno, opět ztratiti. —

Mám sice všechnu příčinu, strachovati se té myšlenky, že co spravedlivý a zasloužený trest za své četné hříchy a chyby nebudu směti dokonati dílo, které pro účel svrchu zmíněný v Milwaukee, Wis. započato bylo: „**Slovanský ústav misionární ke cti nejsvětějšího Srdce Ježíšova.**“ — Unaven, často nemocen a zmálomyslněn jsa nevidím ve celém svém působení nic jiného, než mdlouhu a ocháblou, bídné pokusy! Ba i nyní, když se chystám na cesty pro misie a sbírky, abych si vyžebbral prostředků pro svou cestu do Evropy, abych tam některý slovanský řád získal pro přijetí již hotového misionárního kláštera, poutá mne slabota a povětrnost jihu na lože nemoci. To jest právě tak dobře, aby neskončená láska a všemoc nejs. Srdce Ježíšova v nepotřebném a nehodném nástroji své milosrdnosti tím skvěleji se ukázala při dokonání díla; nebo i v pádu mé smrti (ač ještě tak jista není) dovede apoštolský duch nejdůstj. biskupů, pod jejichž ochranou celé dílo stojí, vytknutého cíle dosáhnouti.

Jelikož ale milosrdenství Boží vždy větší jest než vina hříšnickova, proto prosím v pokorné důvěře Jej o navrácení mně tolik síly, kolik potřebuji k ukončení úlohy svého života, a doufám ještě během tohoto leta vydati se na zamýšlenou cestu do Evropy. On, který přišel hledat, co bylo ztraceno, dá mně tam za mořem naleztí ony muže, kteří plní ducha svého posvátného povolání co věrní pastýři zanechají v dobré stráž 99 ovcí své otčiny, aby za jednou stracenou šli do pouště Americké.

Čeká sice na ně ono známé: „Jdouce šli a plakali, mecíce semena svá,“ ale jen aby se na nich někdy vyplnilo: „Přijdouce pak přijdou s plesáním, nesouce snopy své!“ (Žalm 125.)

Ostatně potřebuje slovanská vinice, na mnohých místech dosud pustá, ještě více pracovníků ze světského duchovenstva. Ve kterých diecesích tito ještě jsou potřebni aneb aspoň v přání, vysvítá z přiloženého seznamu. I tyto čeká stejný osud. Chleba se sice nebude žádnému nedostávat; běda ale, kdo vinici Pávě obmýšlí jen využítkovati jako dojnici k obohacení sebe nebo svých příbuzných! Nedostizitelná jest zhouba a pohoršení, jaké takoví nájemníci již způsobili a ještě působí. Nikdy neuslyší ono slovo: „Ejhle služebníče dobrý a věrný,“ a lépe bylo by i pro ně i pro zemi naši, kdyby nikdy sem nebyli přišli.

New-Orleans, dne 12. ledna 1872.

J. M. Gartner V. G.,

misiónář nejsv. Srdce Ježíšova.

Přehled slovanských obcí a osad.

A. 1. Provincie Baltimore.

Baltimore, Maryland (Češi); chrám brzy dohotoven, vel. p. V. Vacula (Moravan)

2. Diocese Pittsburg v Pennsylvanii.

Alleghany City (Pittsburg), (Češi) Sv. Václav, velp. J. E. Videnka (Moravan).

(V diecesích Erie a Philadelphia nachází se ve městech stejného jména, a v diecesi Harrisburg v Shamokinu, Northumberland Co., mnoho slovanských rodin, jež zatím jen misijnářsky mohou býti navštěvovány).

B. 1. Provincie Cincinnati.

Cincinnati, Ohio (Poláci a Češi), spolek sv. Stanislava, velp. F. Karge, O. S. F. (Polan).

(Tento velebný pán zaopatřuje spolek častěji do roka v německém kostele sv. Františka. V sousední diecesi Covington nachází se v Newportu česko-polská osadlina).

2. Diocese Cleveland v Ohio.

Cleveland, Ohio, (Češi) sv. Václav, velp. V. Repis (Čech). — Západní Cleveland, Češi a Němci, Sv. Maria, týž. — New-Washington, Crawford Co. (Němci a Češi), Sv. Bernard, velp. M. Baker (Němec). — (Pro západní Cleveland bylo by druhého českého kněze velmi zapotřebí).

3. Diocese Detroit v Michiganu.

Detroit, Wayne Co. (Češi), Sv. Václav, velp. V. Tilek (Moravan). — St. Mary's, Huron Co. (Poláci) Sv. Maria, vel. p. S. Wiczorek (Polan). — Grand Rapids, Kent Co. (Němci a Češi) Sv. Maria, vel. p. E. Ehrenstrasser (Němec).

(Češi a Poláci ve víceru menších osadlin jak této tak i sousední diecese Fort Wayne v Indiané bývali vel. p. F. X. Sulakem S. J. (Polan) zaopatřováni, jenž co cestující misijnář Slovanů velikou prokazuje činnost.)

C. 1. Provincie St. Louis.

St. Louis, Missouri (Češi) sv. Jan Nep, velp. J. Hessoun (Čech). — Rock Creek, Jefferson Co. (Češi a Němci) sv. Jan Nep, vel. p. F. Ehrenberger (Čech). — Washington, Crawford Co. (Polané) sv. Gertrud, vel. p. A. Matoušek S. J. (Polan).

2. Diocese Alton v Illinois.

Edwardsville, Madison Co. (Němci a Češi) sv. Bonifacius, vel. p. A. Rustige (Němec). — Chester, Randolph Co. (Němci a Polané) sv. Maria, uprázdňena. — Collinsville, Madison Co. (Němci a Češi) sv. Petr a Pavel, velp. G. Hesse (Němec).

(Češi jsou navštěvováni od vlp. Hessouna ze St. Louis, a Polané od vlp. Mozygomba z Lichtfieldu; velevitáným by: by ale zvláštní kněz pro Čechy.)

3. Diocese Chicago v Illinois.

Chicago, Illinois (Češi) sv. Václav, vlp. J. Molitor (Moravan). — Chicago, Illinois (Češi) sv. Jan Nep, tentýž. — Chicago, Illinois (Polané) sv. Stanislav, vlp. Bakanowski, C. R. D. N. (Polan). — Strassburg, Kankakee Co. (Němci) sv. Jakub, velp. F. Antel (Moravan). — (Poslední zaopatřuje ještě jiné dvě štace; druhý český kněz pro Chicago byl by vítaným.)

4. **Diocese Dubuque v Jowa.**

Cedar Rapids, Linn Co. (Češi) chrám P. se staví, velp. J. Žlobčík (Moravan). — Council Bluffs, Pottaw Co. (michané) sv. František, velp. A. Urban (Čech). — Spillville, Winneshiek Co. (Češi) sv. Václav, velp. A. Mikota (Čech). — S. Clement, Winneshiek Co. (michané) sv. Klement, tentýž. (Každý jmenovaných velp. má ještě několik menších osad na starosti.)

5. **Diocese Greenbay ve Wisconsinu.**

Cooperstown, Manitowoc Co. (Češi) sv. Václav, velp. G. Mazánek (Čech). — Franklinton, Manitowoc Co. (Češi) sv. Josef, tentýž — Kewaunee, Kewaunee Co. (Češi) sv. . . . velp. G. Bruner (Čech). — Kossuth, Manitowoc Co. (Češi) sv. Anna, velp. J. Malý (Čech). — Sharon, Portage Co. (Polané) sv. . . . velp. J. Dombrowski (Polan) — Two Rivers, Manitowoc Co. (Polané) sv. Lukáš, velp. J. Zawistowski (Polan). — (Velp. Malý spravuje též osadu Montello, Marquette Co.)

6. **Diocese La Crosse ve Wisconsinu.**

La Crosse, La Crosse Co. (Němci a Češi) sv. Josef, velp. H. Kampschroer (Němec). — Prairie du Chien, Crawford Co. (michané) sv. Gabriel, velp. M. Abbelen (Němec). — Trempealeau, Trempealeau Co. (Polané a Češi) sv. Václav, velp. Th. Musielewicz (Polan). — (Velp. M. Abbelen, Němec, učí se Čechům k vůli jazyku českému; český kněz jest pro Cazenovia žádoucný.)

7. **Diocese Milwaukee ve Wisconsinu.**

Milwaukee, Milwaukee Co. (Češi) st. Jan Nep., velp. A. Heller (Čech). — Milwaukee, Milwaukee (Polané) sv. Stanislav, velp. J. Rodowicz (Polan). — Milwaukee, Milwaukee (Polané) sv. Hedviga, vlp. P. Konec (Polan). — Caledonia, Racine Co. (Němci a Češi) sv. rodina, vlp. S. Wölfe (Němec). — Highland, Jowa Co. (Němci a Češi) sv. Jan Nep., velp. A. Lang (Čech). — Muscoda, Grand Co. (Češi a Němci) sv. Bartoloměj, vlp. tentýž. — Newburg, Washington Co. (Němci a Češi) nejsv. Trojice, velp. H. J. Albers (Němec). — Newtown, Manitowoc Co. (Polané) sv. Kasimír, vlp. F. Xavier, O. M. C. (Polan). — Princetown, Green Lake Co. (Polané) sv. Stanislav, vlp. J. Bucynski (Polan). — Waterford, Racine Co. (Němci a Češi) sv. Tomáš, velp. J. Jörgor (Němec). — Waterloo, Jefferson Co. (Češi a Němci) sv. Václav, prázdné. — Watertown, Jefferson Co. (Němci a Češi) sv. Jndřich, velp. F. Etschman (Němec). — (Jeden český kněz jest pro tuto diecesi nutné potřebný.)

Diocese sv. Pavla v Minnesota.

St. Paul, Ramsey Co. (Polané i Němci) sv. Stanislav, velp. Jg. Barscz (Polan). — New-Prague, Scott Co. (Češi) sv. Václav, velp. H. Povolný (Čech). — St. Scholastica, Le Sueur Co. (Češi) sv. Scholastika, velp. tentýž. — St. Benedikt, Scott Co. (Němci a Češi) sv. Benedikt, velp. tentýž. — Watertown, Carver Co. (Polané) sv. Maria, velp. J. Juskiewicz (Polan). — St. George, Mc. Leod Co. (Polané a Němci) sv. Jiří, velp. tentýž. — Winona, Winona Co. (michané) sv. Josef, velp. A. Plut (Slovinec). (Vel. Povolný obstarává i osadu Lexington, velp. Juskiewicz 4 osady v Mc. Leod Co. a velp. Plut 5 osad ve Winona Co.).

9. **Apost. Vikariat v Kansas.**

All Saints, Brown Co. (Češi), všech Svatých, velp. Th. Bartl, ř. sv. Bend (Němec). (Jelikož Češi do tohoto státu nyní valně se stěhují a na mnohých místech již v osadách bydlí, tudíž jest českého kněze velmi potřeba.)

10. **Apost. Vikariat v Nebraska.**

Vícero českých osad utvořilo se již ve Washingtonu Co., v Douglasu Co. a i v jiných krajích tohoto státu, jakož i v Yanktonu a Dakota. Stěhování se vždy se množí a tudíž jsou dva čeští kněží velmi potřební.

D. Provincie New-York.

V New-Yorku utvořili zde četní Čechové spolek sv. Cyrila a Methoda chtějící sobě kostel vystavěti, a stojí pod řízením velp. J. Veidlicha (Čecha, dříve faráře v Tatrovících v Č.) faráře u něm farn. chrámu sv. Mikuláše. Zároveň přičinují se velp. A. Urban, redemptorista (Moravan) u fary nejsv. Vykupitele, Th. Pospíšilek, ř. sv. Fr. (Čech) u fary sv. Frantiska, F. Karel (Čech) u fary nep. Početí v Melrose a J. Prachtenský, T. J. (Polan) ve Wards Island, aby mimo svých mnohých prací i Čechům a Polánům v duchov. jejich potřebách vyhověli. Se srdcem krvácejícím pomlčím dále o New-Yorku. Ruina magna nimis!

Též v diecesích Albany, Brooklyn, Buffalo, Newark a Rochester bydlí mnohé české rodiny v městě i na venkově, avšak tak roztroušeny jsou, že sotva misionář je nalezne.

E. 1. Provincie New-Orleans.

V Nov. Orleansu nalezl jsem mimo nadání jen málo slovanských rodin, jelikož věřící se táhli za svými krajany na sever; avšak i pro ty poskrovnu zde žijící osvědčil nejdůst. arcibiskup právě otcovskou péči. — Za to jsem se podívil množství slovanských osad v Texas, a jak mně sdělil kancléř vlp. J. Anstaedt ze San Antonio, viděl by nejdůst. biskup Galvestonský, kterého jsem však pro svou churavost nemohl již navštívit, velmi rád kněze českého. Severní Texas těší se výbornému podnebí.

2. Diecese Galveston v Texas.

San Antonio, Texas (Polané) sv. Stanislav, velp. Barzynski (Polan). — Panna Maria, Karnes Co. (Polané) sv. Maria, velp. F. Zwiardowski (Polan). — Huntsville, Walker Co. (Poláci) sv. Maria, velp. F. Orzechowski (Polan).

(Polské osady, pravidelně navštěvované, nacházejí se ještě v Coletto, Jordan a Victoria. Při san Antonio (Martinez), Frelsburg (Industry), Alletown (Catspring), Highhill (Mulberry), Fayetteville (Rox Prairie), a Bastrop (La Grange), nachází se víc než 300 českých rodin, jenž velmi potřebují kněze obětavého u vytrvalého.

Závěrek zprávy :

Z podaného přehledu zřejmo, že 18 českých kněží musí pro 16 českých a 20 míchaných obcí a pro daleko více menších osad různých svou činnost dělit, a že 18 polských kněží v 18 polských obcích a tolikéž osadách správu duchovní vedou. Žádoucí je, aby pro míchané obce, kde Češi značnou část obyvatelstva tvoří, co možno čeští kněží se získali, protože každý z nich dokonale se zná v německém jazyku a anglickému v krátkém čase se přiučí. Modleme se, aby Pán žní poslal pracovníky do vinice své.

Drobnosti.

Ze Slováků. Bratrstvu našemu se dosti dobře daří. Zapotřebí zajisté, abychom všemožnou duchovní zbraň lidu do rukou dali a takto ho proti nájezdům jizlivých nepřátel kněžstva a vůbec náboženství ozbrojili. Není tímto jizlivým nepřátelům všeho mravu a všeho dobrého řádu — obzvláště katolické víry — není jim dosti na tom, že již větší díl městského lidu svým nevěreckým jedem nakazili, o víru a sv. náboženství připravili, nepokoj a sváry, nemravnost a spustlost do srdcí jejich vstúpili, oni chtějí i venkovské obce nakaziti; oni nemohou snést, že tu ještě dobrý řád a mrav panuje, že tu ještě náboženství pravé se pěstuje, že lid úctu k duchovenstvu chová a s ním v pokoji a lásce žije, — proto vysílají rozličné agenty, by ten dobrý venkovský lid od sv. víry odtrhli — duchovenstvo u lidu zostudili, nepokoj a různice způsobili. Co nemohou skrze své agenty učiniti, dopomáhají jistými novinami, skrze „Moravu,“ neb jak lid ji nazývá, „mrvu“ — já bych ale dal pravé jméno, které zasluhuje, „mrchu“ — proto, že mnoho pokazí. Tento šeredný list z Brna se zdarma do obcí zasílá, obzvláště na vzdělávatele lidu; — kdo asi zaň platí? Tento list překypuje zlostí proti duchovenstvu, líčí je co nepřátely lidu a vlády; že se od lidu odlučuje, že prý synáček na kněze vyšvěcen od vlastní matky nechá ruku si líbat a Vy sobě říkat atd. Podivný to kos; — má snad ten kněz po hospodách mezi lidem se potloukat, s nimi pít a v karty hrát? Takový kněz si získá přízeň několika křiklounů, nevěrců a neznabohů, ochlastů a karbaniků; ztratí ale úctu u všech dobrých a poctivých farníků, ano i všecku důvěru. Co se rucelibání a Vy-říkání dotýče, snad to nebude žádný zločin, když posvěcenou ruku políbí. Viděl jsem matky, které svým malým dětem, které pěstovaly, ruce líbaly. Slyšel jsem otce i matky doméle panské neb vzdělané, které svým malým dítkám Vy říkali. Slyšel jsem, jak se na to durdili, když někdo jejich malým synáčkům neb dcerkám i na osadě Ty říkal. A hle, kněz spáchá zločin v očích té mrvy, když by mu matka ruku políbila neb Vy řekla? Jaký to nesmysl. Vždyť žádný kněz toho ne žádá. (T. S.)

Zpráva. Ve farnosti nejsv. Trojice v Podskalí v Praze zaveden jest spolek „smířlivého sv. přijímání“ a zakládá se spolek „živý růženec pětirůžový ku počtě B. Srdce Páně.“ — Dobrý ten příklad snad najde následovníky.

Cena Otčenáše. O sv. Oldřichu, biskupovi augšpurckém, vypravuje se, že dával každodenně jistému žebráku jísti s tou výminkou, aby se za něho denně tři Otčenáše pomodlil. Když jednoho dne biskupa potkala nehoda, otázal se žebráka, jestli se toho dne také za něho modlil? „Ne,“ odpověděl žebrák, „nemodlil jsem se.“ I tážal se biskup, proč to opominul? Načež odvětil žebrák: „Proto že mně kuchař nedal jísti.“ Biskup předvolal kuchaře pravil: „Ty's na mne svou lakotou veliké uvalil neštěstí; protože jsi tomuto žebráku nedal jísti, proto on se za mne nemodlil Otčenáš!“ Na to kuchař: „Jestli pak na Otčenáši tolik záleží?“ „Co?“ zvolal sv. Oldřich, „za trest musíš na své útraty do Říma jíti papeže se otázat, jakou cenu má Otčenáš?“ Volky nevolky musel kuchař tuto cestu třikráte konati, až zavrubnou přinesl odpověď: „Jeden Otčenáš

stojí za zlatý halíř, který jest tak široký jako celý svět a tak tlustý, že od země až k nebi sahá, tedy drahocennější nad celý svět!“

Modlitba před jídlem a po jídle. Cestující pán usednuv v jednom hostinci ke společenskému stolu (table d'hôte) udělal kříž a pomodlil se. Přítomní dali se do vtipkování a smíchu. „Vy se smějete, pánové,“ podotknul onen cestující, ana právě škopová pečeně na stůl byla postavena: „vidíte, tento škop neumí se modlit!“

Velikost katolických chrámů v Evropě. Svatopetrský chrám v Římě může obsáhnouti 54.000 osob, — hlavní chrám v Miláně 37.000, — chrám sv. Pavla v Římě 32.000, — chrám sv. Petronia v Bologně 24.400, — hlavní chrám ve Florencii 24.300, — chrám sv. Jana v Lateranu 22.000, — Notre Dame v Paříži 21.000, — hlavní chrám v Pise 13.000, — chrám sv. Štěpána ve Vídni 12.400, — chrám sv. Petra v Bologně 12.400, — chrám sv. Dominika v Bologně 12.000, — chrám sv. Marka v Benátkách 7000.

Jakým jazykem budeme mluvit v nebi? Ačkoliv sv. Jeroným se domnívá, že budeme v nebesích rozmlouvat jazykem hebrejským, an Bůh snad v ráji takto k Adamovi mluvil, a an Kristus Ježíš téhož jazyka užíval ke hlásání svého božského učení: nicméně naproti tomu tvrdí jiní, že v nebesích každý svým mateřským jazykem mluvit bude, aby takto Bůh ve všech jazycích byl chválen a veleben. Co důvod toho vypravuje sv. Řehoř Veliký ve svých rozmluvách (Dial. 4, 26.) následující podivuhodnou událost: „Jeden pán ztratil sluhu svého smrtí; ale tento přišel ještě jednou k sobě. Požádav pána svého k sobě pravil k němu: „Já jsem byl v nebi i uslyšel jsem tam, kdo z tohoto domu nejdříve zemře. Abys ale slovům mým uvěřil, tedy věz, že jsem v nebi všemi jazyky mluvit se naučil. Jak víš, neznal jsem řecky; ale na důkaz chci teď řecky s tebou rozmlouvat.“ Tu promluvil k němu pán jazykem řeckým. A hle! onen mu ihned odpovídal, tak že všickni přítomní tomu se divili. Bydlel v tom domě též jeden Bulhar. I tento byl zavolán, aby ve svém jazyku s oním služebníkem rozmlouval. Služebník ale mu po bulharsku tak dobře odpovídal, jakoby od mládí jazykem tímto byl mluvil. Přesvědčivše se těmito dvěma pokusy o pravdivost jeho slov uvěřili mu, že byl v nebi.“ Tak sv. Řehoř. — Není-li to útěšné, že mezi oněmi pokusy byl právě jazyk bulharský slovanský? Budme tedy hrdi na svůj mateřský jazyk slovanský, jehož hláhol zaznívá před trůnem Božím v nebesích!

Biskupská sídla v Severní Americe. Ve spojených obcích nachází se teď 59 biskupství s asi 3840 kněží, tak že v průměru na každou diecesi připadá 66 kněží, počet to, jenž při nesmírné rozsáhlosti dieces téměř mizí. Avšak mnohá diecesa počítá daleko méně kněží, ku př. založené léta 1870 biskupství sv. Augustina má totiko 7 kněží, Montana 8, Little Rock 8 atd. Nejvíce kněží 229 čítá diecese New-York. Nejstarší diecese jest Baltimore založená r. 1789 a má 195 kněží. Léta 1868 bylo 10 biskupství zřízeno, léta 1870 opět 4. Od nastoupení vlády papežské Piem IX. léta 1846 bylo ve spojených obcích severoamerických vesměs 38 biskupství založeno. Z toho lze posouditi, jak utěšeně katolický život v severní Americe zkvétá.

P a b ě r k y č a s u.

Rozluštění otázky dělnické, čili výdatná pomoc proti nouzi dělníků — jest prý na skladě u jistého penězníka ve Vídni: mají si dělníci koupit u něho losy, na něž mohou vyhrát a zbohatnout! Ty losy jsou lék proti všaké bídě, i chudým kaplanům a farářům se z téže lékárny peněžníkovy nabízel, měli totiž totiž svého vlivu na lid používati a rozprodávati promesy (to největší v tom oboru šibalství) a podíly losu a poskytnutými procenty ztučněti. V Berlíně dělá mnoho hluku divad. smutnohra „O t e c B r a h m,“ již se líčí nynější trudné postavení dělníků a se

dokazuje, že socialní otázka toliko pomocí křesťanstva a po křesťansku dá se rozřešiti. Liberální časopisy zuří sice proti provozování té divadelní hry, lid však naproti tomu tím více se hrne do divadel, schvaluje tu myšlenku a my — také.

Dvojjí váha. Jak známo, zapovídá se přísně dle §. 130. v Německu mluvit s kazatelnou o věcech politických, ano jest to zneužívání kazatelnou. Což ale, když vláda nařídila duchovním v diecesi Monasterské, aby povzbuzovali svoji stádečka k účastenství milosrdnému na „dotaci

císaře Viléma ve prospěch německých invalidů? — Několik přátel veřejného míru dotazují se potutelně v novinách „Germania“ všech právníků něm. říšské rady, zdali takové pobouzení k „Vilémovu dotaci“ není záležitostí státní, politickou, a k tomu takovou, která by s to byla veřejný pořádek rušiti? Nebo kdyby prý se bylo několik těch milionů na stranu uložilo, kterými byli generáli prusští hojně obdarováni, nebylo by třeba vytloukat groše i na chudých katolicích. — K čemu tolik oklik u těch státníků? Kdyby zřejmě řekli, že katol. duchovní (a i protestanští konservativní) musí vždy za neomylné a svatosvaté prohlásit, co se tomu onomu ministru zardá, sice že je do šatlavý zavrou, bylo by to jakožka poctivější — násilí.

Ovoce státní školy, kde náboženství věci vedlejší, ukázalo se mimo jiné v Klermontu ve Francii. Čtyři žáci lycea šli s ostatními k sv. přijímání, vložili ale sv. hostii do svých knížek modlit., místo aby ji požili. Po službách B. se sešlo se pak v zahradě ke společné hře, vytáhl jeden těch bezbožníků sv. hostii, přilepil ji u přítomnosti svých soudruhů na strom a nožem zbodal; druhý upevnil ji na svou čepici a tak smích si z ní tropil; třetí vložil ji do střevíce, aby hodně ji mohl pošlapat, a čtvrtý, který tak veřejné svatokrádeže přece se ostýchá a neví, co nyní počíti, vhodil potajmu sv. hostii na hnůj!!! — Ředitel ústavu hledí sice utlumiti ohavnou tu událost, avšak marně. Jestli to ovoce státní školy. — Nepracují též u nás mnozí o to, bychom dostali podobné, ba ještě radikálnější školy? Na ovocích jejich poznáte je a kdo se nebojí Boha, koho pak se bude na světě báti? Mírovy na sía místech stavět —

Jesuité paliči prý jsou chrámy protestantských. V Paderbornu vzňal se 9. ledna t. r. kostel protestantský a pisálek jeden novin „Kempt. Zeitung“ vypátral ihned paliče; byli to Jesuité. — protože blízko spáleniště našli šátek se známkou C. S. J. č. 51. a šňáru perel! Pismeno C. S. J. znamenají, tak rozumoval, *Collegium Societatis Jesu* a perly jsou z růžence Jesuity!!! Již víme, kdo toho příčinou, že trestnice a žaláře vždy víc se naplňují, ba i ž. brambory se kazí a dobytek padá; co, nejsou to též Jesuité?

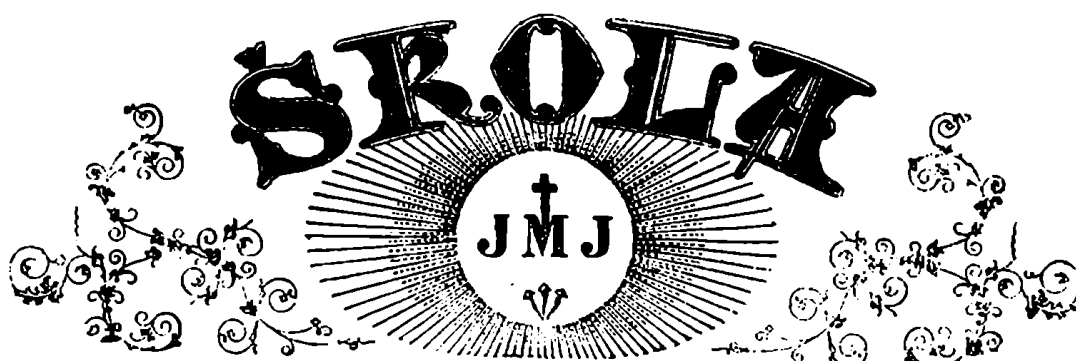
Následky italské svobody. Nynější italský poslanec na sněmu, Minghetti, jenž po nějaký čas italskou vládu co vyslanec ve Vídni zastával, utrpěl v Římě zvláštní nehodu. Onedlou

večer vracel se ze zábavy u kněžny Bariatinské odbývané a jde náhlestím právě u sloupu Trajanova zadržán byl ode tří chlapů s britkými noži. Poněvadž stráž daleko široko nebylo, co měl Minghetti počíti? Vytáhnul klidně své drahocenné, briljanty obložené hodinky odevzdal je pokojně lupičům i s řetízem, jakož i svou tobolku s pěti sty frankův. V pravdě, dobrá to naučení pro muže, jenž tak pilně k tomu přispívá Řím osvoboditi!

Döllinger — kš. Hrabě Mikuláš Eszterházy dal jednomu svých běhounů jméno: Döllinger! Má to býti lichotivá úklona anob trefné urážka pro onoho zakladatele staro-katolíkův?

Garibaldi v Římě. Ke 4. lednu byl starý Garibaldi v Římě opovězen; jeho syn Ricciotti již déle oblažuje přítomnosti svou hlavní město křesťanstva. I nelze se tomu diviti, aniž to třeba považovati za urážku sv. Otce a katolického světa, an Viktor Emanuel teď dotěrným jest majitelem Říma.

Kdy mluvil pravdu J. Brunet? Když redigoval noviny „Siècle“ a spolupůsobil k podvrácení víry v Boha a občanského pořádku, jsou revolucionář rozhodný. aneb nyní, když co vyslanec ve Versajlu (ve Francii, sídlo vlády) podal návrh, který by veškeré podivení musel vzbudit, kdyby i od „klerikála“ (s církvi smýšlejícího) vyšel? — Navrh zní: 1. Francie, chtěje se zotaviti, věnuje se Bohu a Kristu; 2. Francie vystaví chrám v Paříži na onom náměstí, které dvakrát se nazývalo „náměstí krále Římského“; 3. Chrám tento nechat nese nápis: „Bůh chrání Francii; Kristus jest vítěz, řídí a spravuje.“ Brunet odůvodňuje svůj návrh (který však byl zavrhnut) zkušenostmi poslední minulosti, které zavinili na Francii svou zkažeností „neznaboží, zhýralci, řečníci a herci v divadlech.“ Revolucionáři a jejich noviny jsou nanejvýš rozhořčení proti Brunetovi a prohlašují ho za blázna atd. Když pronesl ve sněmu svůj návrh, bylo jakoby hrom udeřil do sněmovny: hlasy podivení, rozhořčení, pochvaly ozývaly se se všech stran a levice, píše „Journal des débats“, tvářila se jako „Mefisto, když byl pokropen svěcenou vodou.“ Zkrátka, většího překvapení v každém ohledu nezažila ještě sněmovna. Žluť se ale vždycky zdá, že mnozí redaktoři, když i mnohé živé hano-spisy proti Bohu a církvi uveřejňují, sami tomu nevěří a jen ze zisku tak činí a hlouposti lidu se smějí. Kdo jen poněkud rozumný může pravdě úplně nevěřit?

Božského Srdce Páně.

Ročník VI.

Duben 1872.

Číslo 4.

V z k ř i š e n í.

Vzhůru k plesu povstaň světe,
Zajásejte tvorové,
Radostí se rozechvěte,
Díku pějte sborové.
Dokonána lidstva spása,
S Golgathy se světu hlásá.
Alleluja!

Ejhle, ještě kříž tam stojí,
Na němž Kristus umíral;
Již se vítěz z hrobu stojí,
By nám nebe zotvíral.
Pekelná moc přemožena,
Brána nebes otevřena.
Alleluja!

Na nebesa vystupuje
S praporem svým Kristus Pán;
A nám dráhu ukazuje,
Zbožným kde byt přichystán.
Za vítězem po té dráze
Mužně pojďme k věčné bláze.
Alleluja!

Nevěr temnost ustoupila;
Smrt již nemá děsnosti.
Víry zář se rozšířila
Svítíc v cestu k věčnosti.
Na kříž vina přikována,
A nám milost Boží dána.
Alleluja!

Pějme Kristu káňkovi,
Spasitel buď veleben;
Vydobylť nám život nový
Povstav z mrtvých z hrobu ven.
Jestli věrní zůstaneme,
Z mrtvých v život povstaneme.
Alleluja!

Vzorové apoštolátu.

V překrásném světle stkví se nám v katolické církvi živou vírou proniknutá paní a panna. Kohož by srdce neuneslo se u sv. nadšení, obětovati všecko, ano i život svůj pro P. Ježíše a drahou naši máť církev katolickou, když slyší, s jakou neohro-

žeností a radostnou obětavostí kráčejí útloučkou pannou vstříc mukám a sklánějí své šíje pod meče katanské? — Kohož by srdce nepovzneslo se vzhůru nad tento prach pozemský, když vidí, s jakou vznešeností ducba a s jakým pokojem srdce nastupuje sv. Anežka svoje muka, když vidí tu stálost a pevnost sv. Emerenciany a Eulalie, sv. Bibiany a Martiny, sv. Háty a Lucie, — kohož srdce nezahořelo by sv. horlivostí pro víru a vše dobré, když slyší, jak ty křesťanské apoštolky obracely nevěrecké, odpadlé, netečné katolíky k P. Ježíši: sv. Cecilie, sv. Susanna, sv. Blandina a Potamiána? Než nesmíme zůstat při těchto veřejných, krvavých svědectvích, jež žena a panna katolická na popravišti vydávala P. Ježíši, i v tiché domácnosti, v soukromém útiší jeví se nám opravdu katolická panna a paní veliká a vznešená. Nejen na popravištích, v žalářích, alebrž i v úkrytu domácím nalézáme horlivé, účinné, neumdlené, slovem: pravé apoštolky.

Chceme-li v tomto ohledu poznati a oceniti působení těchto apoštolek křesťanských, pak třeba, bychom vnikli hlavně do paláců císařských, neboť zde se nám jeví katolická paní a panna v celé své velikosti a moci, k jakéž se náboženstvím křesťanským povznesla, zde se nám jeví co bojovnice neohrožená, anaž prapor víry pravé a cnosti nelícené vzhůru vztyčený v rukou svých pevně drží, a tak víru a cnost ku vládě přivádí, zde se nám jeví co druhá Marie, anaž svou moudrostí a vznešenými cnostmi stává se strážkyní a oblažitelkyní pravého lidu Božího na cestě křesťanské a dokonalosti evandělické.

Nuž tedy do paláce císařského v Cařihradě se podíváme; tam spatříme horlivou matku a dceru křesťanskou, — spatříme, jakou pílí sobě berou, aby získaly Kristu: matka svého syna, dcera svého bratra. A jak prospívají ony v cnostech, jak věrně vstupují do šlepičky nebeského Pána, Ježíše Krista! Jest vám to:

4. sv. Helena a dcera její Konstancie.

Sotva že na doléhání a prosby dcery své stala se sv. Helena křesťankou, již i také spolu stává se světicí. Podporována jsouc dcerou svou dodává nestálé povaze syna svého Konstantina, prince císařského, pevný směr a určité stanovisko, pobádá jej ku přijetí víry křesťanské a ozdobuje takto církev prvním císařem křesťanským. Syn vděčný vřelou láskou a úctou k ní chovaje dal jí čestný titul: „císařovna,“ rozkázal ku počtě její raziti zlaté peníze s podobiznou její a obdařil ji ohromným bohatstvím. A Helena, ta ctihodná, všude vážená dáma knížecí, kteráž u dvora císařského první slovo vedla, nezakládá si na tom, není pyšná, nadutá, nemyslí, že jsou lidé sprostí jen proto zde na zemi, aby jí sloužili, — ó nikoliv, ona ctí v každém i v tom nejchudším řemeslníkovi, i v té nejsprostší děvečce důstojnost lidskou, nehledá první místo v kostele, nežádá pro sebe zvláštní jakési polštářované klekátko, nestojí za ní premovaný lokaj, nestydí se posaditi se do lavice vedle ženy chudé, — ó nikoliv, to nejposlednější místečko sobě v kostele vyhledává, ani bys ji nepoznala, na sobě má jednoduchý, skrovničký šat. Neohlíží se po kostele, nemá jen pro parádu modlitebnou knihu, nepouští na mnoho kroků napuštěné voňavky kolem sebe, nedívá se, dělají-li kolem poklonu, — ona se vmísila mezi vlastní lid; ale něčím přece vyniká ta císařská paní, a víš čím? — pokorou, nábožností a dobročinností. Neužívá pokladů svých k plesům, divadlům, nehledá zábavu svou v zevnější lesku a skvostu, v studování nejnovější módy; zábava její jest, udíleti chudým podpory štědré, nad nimiž starostlivě jako matka bděla, radost její jest ozdobovati, okrašlovati kostely, i na ty nejmenší kapličky po městech nezapomínala. Přibýlo lot. vznešená paní jest

jíž u vysokém stáří, a přece dělá přípravy na cesty, a kam as? — Snad do nějakých lázní? — Podívej se za ní. Víš, kde se P. Ježíš narodil? Hle, tam v té svaté zemi můžeš ji spatřiti, jak tam s největší zbožností putuje, lid tamější svou pokorou a dobročinností oblažuje, svou nelícenou nábožností ho vzdělává, tam ji můžeš spatřiti, jak se ubírá do domu, v němž bydlí panny Bohu zasvěcené, sv. nevěsty Páně. Všecky je svolává do prostranné síně, káže, aby se posadily; udivené panny pohlízejí zaraženě, co se as bude dít, a vznešená dáma císařská přináší v nádobě vodu, kleká ku každé, — a slyšte: ona císařovna, sama umývá jim ruce a nohy, nosí jim na stůl jídla a nalévá k pití víno. Jaká to pokora, jaká to laskavost a mocnost víry! — Vrátivši se domů zdvojnásobňuje svou horlivost křesťanskou, ujímá se vojínů, jenž přišli v zapomenutí, ujímá se chudých obcí a všech, jenž se k ní utíkají, jednomu dává peníze, druhým šaty, uvězněným vymáhá svobodu, vypovězencům návrat do vlasti, odsouzencům k práci hornické milost, — celý východ žasne a trne, — s podivením se dovídá, jaká jest a co umí kněžna, paní opravdu křesťanská. Než jedna věc jí leží obzvláště na srdci a nedává jí pokoje; ono místo, kde se nalézal kříž a hrob Spasitelův, jest znesvěceno, porouháno, — vždyť stojí tam nečistý chrám pohanský s nestoudným obrazem Venuše. Proto naléhá na syna, prosí, přimlouvá mu, až svolil k odstranění zlořádu toho. Jaká to radost pro ni? Vizte tu apoštolku horlivou! Sama klade se v rozkazy synovy, co nejrychleji dává shoditi chrám i s obrazem a na prach roztlouci, zemi tu káže odstraniti a kopati, až posléze odkryt jest sv. hrob a blízko něho i sv. kříž. Část dřeva sv. dává vložiti do stříbrné schránky, aby potomstvu uchována byla, ku počtě sv. kříže staví se překrásné chrámy v Jerusalemě i v Římě, ze známky potupy a hanby přivádí kříž, odznak to vykoupení našeho, ku známce pocty a ozdoby, jakouž od oné doby králové počali se okrašlovati. Nemajíc na tom dosti, dává ještě stavěti kostel v Betlemě, na počest chléva zrozením Páně zasvěceného, a jiný ještě na Olivetě, na počest místa nanebevstoupením Páně posvěceného, posléze i kostel sv. hrobu, a všechna tato stavení co nejskvostněji ozdobuje a těmi nejdrahoccennějšími nádobami ze zlata i stříbra obohacuje.

Svémi mravy, svou nábožností, jednoduchostí a skromností svého oděvu přivádí do paláce císařského, kde dříve prostopášnost, pýcha a přepych panovaly, čistotu a chudobu evandělickou.

Než činila-li matka mnoho pro víru křesťanskou, činí dcera její ještě více. Matka přivedla do paláce křesťanství, dcera přivádí tam panenství. Nedosti na tom, že jejím přičiněním stala se matka křesťankou, a že s ní spolu i bratra svého císaře Konstantina získala Kristu, — jakoby to málo ještě bylo horlivosti její, odříká se stavu manželského, odříká se všeho, co jí nejdražšího zde na zemi, a zasvěcuje se v panenství a v službu chudých i chrámovou. Což divu, že tento krásný příklad dcery císařské hluboký dojem činí na ostatní mladistvé šlechtičky a slečny římské? Brzy se jich velký počet k ní přidružuje, aby s ní stejný život vedly, a palác císařský, až posud sídlo vši prostopášnosti a nemravnosti, stává se klášterem panen křesťanských, jež v celém Římě budí obdiv a chuť k následování. — Ó zajisté, byla-li pohanstvu za času císaře Konstantina rána smrtelná zasazena, a křesťanství ponejprv na výši světskou i státní postaveno, stalo se to hlavně vlivem, přičiněním a působením nábožných paní a dívek, byloť to dílo jejich víry a nábožnosti, dílo jejich horlivosti a oddanosti Kristu Ježíši.

Rozmilé dcery křesťanské! Jak poučný vám dává příklad apoštolátu ona hor-

živá sestra Konstantinova, sv. panna Konstancie, jakož i vám, drahé paní katolické, neméně poučným jest vzorem zbožná matka její sv. Helena. — Neříkejte: tenkrát byly časy pohanské, teď jsou časy jiné, že matka i s dcerou zasazovaly se tak horlivě o obrácení duše pohanské na víru křesťanskou, matka o obrácení synovo, dcera o obrácení matky i bratra; toť chvalitebné a krásné, ale v čem pak se to mne týká? Moji rodičové oba jsou křesťané, katolíci, moji bratři i sestry taktéž, moji přátelé a příbuzní taktéž, můj pán a paní, v jejichž službě stojím, taktéž, moje spoléhnice a soudružky taktéž, můj muž a děti moje taktéž.

Milá křesťanko! hezky se to poslouchá, jen kdyby nebylo známo, že katolíček a katolík je dvojí, a že není každý katolíkem, kdo katolícky byl pokřtěn neb se jím nazývá. Kristus Ježíš dal své církvi moc, aby věřícím přikázání spasitelná dávala, řka: „Cožkoli svázete na zemi, bude svázáno i na nebi,“ a „kdo vás slyší, mne slyší.“ Církev sv. také v skutku přikázání taková dala, znáš je už ze školy a v každém katechismu můžeš si je přečísti. Mluví se v nich o tom, že mají katolíci křesťané svátky zasvěcené světití, v takové dny službám Božím přítomni býti, že mají alespoň jednou v roce a to v čase velikonočním sv. zpověď vykonati a k stolu P. přistoupiti, že mají posty ustanovené zachovávat i v čas zapovězený hlučných zábav, zvláště tanečních plesů se zdržovat. A nyní se podívej ještě jednou kolem sebe, podívej se na své rodiče, podívej se na své bratry a sestry, na své příbuzné a přátele atd., — podívej se na svého manžela, na svoje syny a dcery, jakž to asi s nimi vypadá? — Což, když u nás se svátky nikdy nesvětí, když otec a bratři pracují neděli jak neděli celé dopoledne, na Boha ani nevzpomenou? Což když snad matka, aneb sestry právě v neděli mají vždy nejvíce co k děláni, právě v neděli perou, snášejí vodu, štípají dříví, myjou zem, šijou, spravujou, a tak pro samé práce vezdejší zapomínají, zanedbávají práce duchovní? Což, když u nás žádný se o to nestará, byl-li v kostele či nebyl? Zvony vyzvánějí do kostela celé takofka půldne, a u vás se krejčuje, ševcuje, piluje, hobluje, bouchá, řezá, jen to prásí, jakoby ti vaši patřili k pokolení handrlat neb Turků, — což když u vás se říká: „v kostele nic nedostanem,“ aby se tak trochu omluvili? Což když u vás mezi týdnem kolikráte nemáte masa, ale právě v pátek kouří se z něho na míse jako z oběti Kainovy, právě v pátek se u vás zabrousí k uzení a teď s vítězným v tváři pohledem drží jitřnici a cervulát v ruce jako Samson čelist osličí, kterou pobil tisíc mužů? — Což když už jim ani nestačí prsty, aby mohli spočítati, kolik roků nebyli u zpovědi; když snad některý z vašinců vychloubá se, jako starý invalida z válek Napoleonových, kdy byl naposledy u zpovědi? — aneb když přijde před kopulací domů od zpovědi a kroutí se jako pták, když se mu poštěstilo vylítnouti z klece, zařikává se: „Ti mne už tam víckrát nedostanou!“ — Což když u vás i v postě se fintějí a chystají do plesů, do věnečků, celé haldy štetin a chlupů nastrkují na hlavu a zčepejřejí si jako otep sena, aby se snad do ní nějaký Absolon zapletl, a pak hajdy do plesu, ať jest to třeba ples drožkářský, fiakristský, medicinský, handrlatský, oficírský, vše jedno, jen když se najdou tanečníci, aby tancovali s sebou do pekla? —

A lidi takového druhu ještě nazýváš katolíky? — Nevíš-li, že řekl Kristus Pán k apoštolům a jich nástupcům: „Kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá?“

Ó milé děvy a paní katolické! Neříkejte, to se nás netýče, teď nejsou časy pohanské. — Ach, bohužel, jsou, opravdu jsou, neboť všickni ti, o nichž jsem se zmínil a všickni jiní, kteří rovněž tak přikázání Boží a církevní jakákoliv úmyslně

a vědomě přestupují, nejsou již žádní katolíci, na nejvýš toliko na papíře; nikoliv, oni jsou — pohané. — neurážíte se, není to můj vynález, neřekl to také žádný kněz, žádný biskup, žádný papež, alebrž sám Syn Boží, ta věčná, neomylná pravda, jež žádného oklamati nemůže; ano, sám P. Ježíš to propověděl, řka: „Jestliže pak ani církev neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán.“ — A nyní, ještě chladně a lhostejně můžete volati: „Co nám do toho?“ Tak málo by vám záleželo na spáse duší vašich rodičů, bratří, sester, přátel, soudružek, vašich manželů neb dětí?

Již slyším mnohou z vás volati: „A co mám tedy dělati?“ — Co máš dělati? Apoštolovati máš, apoštolkou buď jako dcera svým rodičům, jako sestra svým bratřím, jako služka svým pánům, jako přítelkyně svým družkám, jako manželka svému muži, jako matka svým dětem, jako hospodyně své čeládce, jako paní své služce, jako učitelka svým žákyním.

„A co se na mně žádá, abych působila jako apoštolka?“

Musíš se starati o rozšíření cti Boží; to se stane, budeš-li pracovati k tomu, aby se vytratil hřích na tobě i kolem tebe; čím méně bude hříchů, tím více bude růsti čest Boží; musíš pracovati k tomu, aby vždy větší známost víry sv. a úcta k církvi katolické šířila se u vás i v cizině. Hlavní pravidlo při takovémto apoštolování zní: „Modli se a pracuj!“ — Ano: modli se! Modli se sama a vybídni také jiné, aby se modlily za ty Vaše, jichž se týká; uzavři je do modlitby apoštolátu, stojí tě to několik řádků, napsati úmysly do „Školy“ — a celý apoštolát spojí se s tebou a bude se modliti s tebou a za tebe — a věru že ne marně. Vždyť slíbil Spasitel sám: „Jestliže by dva z vás svolili se na zemi o nějakou věc, za kterou by prosili, stanef se jim od Otce mého, neb . . . kde jsou dva neb tři shromážděni ve jmenu mém, tuť jsem já uprostřed nich.“ Vezmi si příklad z apoštola sv. Pavla, který také odporoučel sebe i svoje Thessalonickým do modliteb takto napsav: „Bratři, modlete se za nás, aby řeč Boží běh svůj měla a oslavena byla, abychom vysvobození byli od nebezpečných a zlých lidí, neb ne ve všech jest víra.“ — A Korintským píše takto: „Kterýž (Bůh) z tak velikých nebezpečností vytrhl nás, a vytrhuje, v něhožto doufáme, že i dále vytrhne, když vy nám pomáhati budete modlitbou za nás.“ —

Chceš-li býti apoštolkou, tedy dle povzbuzení sv. apoštola i ty se modli, — chceš-li býti apoštolkou, pak dále za příkladem sv. apoštolů:

Pracuj! Ano, pracuj, přičiň se, a Bůh ti požehnuá. — Snad jsou i tvoji rodičové, otec neb matka neb oba dva v takovém politování hodném stavu, — pak, ó pak pros! Pros, jak volá sv. Pavel, pros, jak činila Konstancie, pros svého otce, pros svou máti, aby zachovávali přikázání sv. církve, pros je, aby neodkládali s velikonoční sv. zpovědí, pros je, aby šetřili postů církevních, vždyť jsi jejich dcera; budeš-li prositi pokorně a laskavě, budeš-li v prosbách svých stálá a vytrvalá, jakž by měli oslyšeti tebe, jakž odolati srdečným prosbám milé dcery své? —

„Který z vás jest člověk, kteréhož kdyby prosil syn jeho o chléb, zdali kamene podá jemu? — aneb kdyby prosil o rybu, zdali hada podá jemu?“ —

Jsi-li služka, buď svědomitá a pracovitá, abys sobě úplnou spokojenost svých pánů získala, — a myslíš, když paní sezná tvoji pilnost a svědomitost, sezná tvou poctivost a tichost, že zcela bez účinku zůstanou tvé prosby, když v tichosti a pokore prositi budeš, aby se odstranily mnohé nešvary a způsoby nekřesťanské? —

(O krásné pole činnosti otvírá se horlivé služce křesťanské! Vzácná jest a ne lho-

stejná paním věrnost a poctivost služebných, pakli jen trochu citu má paní tvá; tím sobě ji nakloníš, cestu ku křesťanské spravedlnosti u ní sobě raziti budeš; — a pak co mám říci o těch, jimž svěřen poklad rodiny nejdražší, dítky nevinné? Jaká tu činnost pro vás, milé chůvy křesťanské? Vězte, ne bez řízení Božího se to stalo, že vy je máte v rukou svých, matka snad nemůže, snad neumí, — ach, snad nechce vychovávat je v duchu nábožnosti a spanilosti křesťanské! Vy je máte v rukou celý den, ó pomněte, to dobré, co prokážete jejich duši, Bůh vám tisícronásobně zaplatí, ten dobrý přítel dítek, Pán Ježíš, jenž volával: „Nechte maličkých ke mně.“ On, jenž slíbil, „kdožkoli dá toliko nápoje jednomu z nejmenších, číši vody studené, ve jmenu toliko učenníka, že neztratí odplaty své,“ tenť zajisté mnoho- a mnohonásobně odplatí vám apoštolskou práci vaši.“

Ty máš bratry a sestry, přítelkyně a soudružky, jenž životem svým zapírají, že jsou katolíci a katoličky. Nuž pros je, napomínej, připomínej jim v lásce sesterské přikázání Boží a církevní, pros je, aby nezapírali svou víru, pros je, aby navštěvovali služby Boží, nabízej v čas i ne v čas, — odbydou-li tě ponejprv, nedej pokoje, pros po druhé, po třetí, nechod jim s krku, neboj se, že budeš obtížnou, lépe jest svou obtížností přivést je do nebe, nežli svou netečností, pohodlností nechati je svrhnutí do pekla. Vezmi si příklad ze sv. Pavla, „aj, již po třetí hotov jsem přijíti k vám, a nebudu vám těžek, nebo nehledám, což jest vašeho, ale vás. Jáť pak velmi rád náklad učiním, nadto i sám sebe vynaložím za duše vaše.“

Ty jsi matka, snad syn neb dcera spouštějí se Boha, odvracují se od církve svaté, zanedbávají sv. svátosti, kaž, nabízej v čas i ne v čas, tresci, pros, zehři ve vši trpělivosti, vezmi sobě příklad ze sv. Heleny.

A což vy, manželky křesťanské! Snad manžel váš nebyl již u zpovědi, co jste spolu oddáni, snad již jest tomu mnoho roků, — snad nesvětívá svátky, nechodí do kostela, nestará se pranic o svou duši. A vy byste k tomu měly netečně se dívat? Tak málo by vám záleželo na spasení muže vašeho? Před oltářem Páně, před tváří nebe i země přísáhaly jste jemu věrnost a lásku manželskou. a tak málo byste měly míti lásky k muži svému, že lhostejuně, chladně se dívati můžete, jak muž váš vrhá se v zkázu věčnou, jak muž váš věčně, věčně, ano, pravím, věčně věkův nešťastným se stává? Ó nikoliv, tak tvrdé srdce dozajista nemáte; nuže: katolické paní! — obraťte se na své muže, prostě, přimlouvejte jim, napomínejte je ve sv. lásce, aby šli k sv. zpovědi, aby chodili do chrámu Páně v neděli a svátek, aby zastávali se utiskované sv. víry a církve naší katolické — tolik práva má každá z vás v domácnosti své, jest-li muž hlava rodiny, co se týče záležitostí společenských, co se týká práv a majetku rodiny, jste vy, katolické paní, co se týká vědomí náboženského, co se týká rozkvětu víry sv. v rodinách vašich, na prvním místě; vás Bůh ustanovil za kněze, za učitelkyně, za soudce nevinných dítek maličkých, vám dal Bůh srdce vřelé, abyste laskavostí a obětavostí svou pobádaly a udržovaly muže své na ouzké a trnité cestě do nebe. Katolické paní! Budte apoštolkami svých mužů, a Bůh vám to tisíckrát odplatí.

„Tedy pokud času máme, číňme dobře všechněm, zvláště pak domácím víry.“ (Gal. 6, 10.)

Božského Srdce Páně apoštol modlitby.

Kapitola třetí.

S kým prvním pusti se apoštol modlitby do křížku?

Sv. Bernard sedí ve své světničce a v rukou drží vlastní srdce své. Pánové, jenž medicínu a na doktory študují, musejí se učiti sekcirovat, těla řezat, a proto titěž hrábnou i do komory prsní, a bez rukavičky vyříznou odtud srdce a prohlížejí, jak to v něm vyhlíží a kudy krev obíhá. Podobně postavil si před oči jednou v tiché, nábožné hodince i sv. Bernard srdce duše své, — mysl svou, — a rozbíral je závažným a ostrým nožem zpytování svědomí, aby poznal, co vlastně to a na tom jest — na tom srdci lidském. A tu se dozvěděl věcí předivných, že bys je sotva uhodl. Však sv. Bernard o tom pozorování svém napsal knížku: „o duši lidské,“ a tam v 9. kapitole jest o srdci lidském psáno, že jest — ale ať se nesměješ tomu, milý čtenáři! — že prý srdce lidské jest mlýnem. „Právě jako mlýn rychle běží“ — píše sv. Bernard — „a ničeho nevyhazuje, cokoliv na něj nasypeš, nýbrž vše rozemílá, a jde-li na prázdno, sám sebe drtí: podobně i srdce mé ustavičně se pohybuje a nikdy tiše nestojí. Ať spím nebo bdím, srdce sní ustavičně a o všem přemýšlí, cokoliv se mu namane. — Nasypeme-li na mlýn písku, rozetře se jím kámen mlýnský: dáš-li tam smůly, zamaže se; vložíš-li tam slámu, v běhu mu překáží; — právě tak i srdce mé. Myšlénka trpká bouří je a trhá, nečistá je špiní, marná znepokojuje a unavuje.“ —

Nemýlím-li se, zase už mudruješ, čtenáři můj, jak toto asi souvisí s apoštolem modlitby, a jak asi z mlýna přejdu na svou kapitulu? Však jsme již doma: ve mlýně mlynář musí býti, je-li pravda, a i ty brachu musíš se státi mlynářem, chceš-li býti dobrým apoštolem modlitby! „To bych nevěděl; aby mi věčné klepání v uších znělo, a abych pytle nosil, a kadeře své a krásné vrkoče moukou pudroval, a po celý život svůj prach mlýnský polykal! I dejte mně svatý pokoj, to neudělám!“ — No, no, jen ne tak zhurta, kamaráde! Jestli i srdce tvé takové jest, jak o svém nahoře napsal sv. Bernard, tedy se můžeš kroutiti a vzpírati sebe víc, mlynářem jsi i jím zůstaneš. Ovšem ne takovým, jako ty myslíš. Něco jiného v tom vězí; dej pozor, já ti řeknu, co! —

Chce-li kdo mletí, musí mít nejprvé mlýn; a tím jest tvé srdce. To tedy apoštol modlitby již má. Za druhé jest třeba vody, aby hnala kolo; tou jest duch apoštolský, o němž byla řeč předešle. Je-li duch tento malý a slabý a mělký, jako voda dešťová ve žlabě pod střechou, aneb-li snad docela přestane, zastaví se i srdce a netluče více pro věc apoštolskou. Jest-li však duch tento živý a mocný, aspoň jako Švarcava, jež v Brně a okolí pohání kola tolik továren, pak dál a dál srdce pudí. A za třetí, — teď k věci přijdu — musí míti mlynář, co by sypal, žito neb pšenici, aby pytlík vytřásal užitečnou a pěknou mouku. Podobně musíš činiti i ty, apoštole modlitby! Chceš-li pomáhati duším lidským k mouce na chléb života, to jest k milosti Boží, a jako náš milý Spasitel krmiti duši hladových, musíš především na mlýn vlastního srdce nasypat jadrného obilí. Nejvydatnějším však a zrnem pšeničným nejkrásnějším jest samo Božské Srdce Páně. A proto musíš toto přede vším vložit do mlýnu srdce svého a pilně je rozemletí. Potom z té mouky požehnané a životodárné budeš moci poskytnouti též jiným. Není-li pravda, teď mi již rozumíš?

A proto zanechmež obrazů a mluvměž zkrátka a po česku. Chceš tedy opravdu státí se apoštolem Božského Srdce Páně? — Ale k čemu a proč? ptám se. Není-li pravda, proto, bys dle možnosti své k tomu pomáhal, aby oheň lásky k Bohu a ke všemu dobrému v srdcích lidských se vzněl a vzplápolal? Nemáš-li ale v srdci svém sám ještě ani jiskry lásky této, jak potom zahřeje se na tobě jiní? Nejde-li ti samému o to, aby tebou a v tobě a k tobě přišlo a rozšířilo se království Boží, království Srdce Páně, co že pořídíš se šířením jeho u jiných? A máš-li toho tak brzy dost a jsi-li unaven, když z lásky k Srdci Páně něčeho se máš odříci; co počneš si s jinými? Proto, já řku, k tomu především hled a pracuj, aby Kristův duch a Kristova mysl, jeho úmysly u náhledy tebe pronikly; aby plamen jeho lásky k Bohu a k bližnímu vznítí a rozpálí i srdce tvé. Dokud to se nestane, ani zlamanou grešli ti nedám za tvou žádost, jiným do nebe pomoci; byla by to láska převrácená a beze základu. Všichni lidé jsou tvoji bližní; ale ty sám jsi sobě nejbližším; křesťanská láska, která pravá jest, začíná u sebe. A co by ti to spomohlo, kdybys i celý svět do nebe přivedl, sám však do pekla se dostal, jako Jidáš Iskariotský, jenž také apoštolem byl a kázal a divy činil.

A proto myslím, bys teď odložil čtení na zítřek neb pozejtří, a dřív, jako sv. Bernard, vzal do ruky srdce své a podíval se, co asi ty meleš na tom mlýně, je-li to pravá nebo nepravá láska křesťanská, které ukáží ti v následujícím příklad jeden. — Tam v horách kdesi v Německu žil kněz, jmenem Heggelin. Mnozí lidé zaháněli si dlouhou chvíli hraním si s mopslíkem; Heggelin v prázdné chvíli navštěvoval nemocných farníkův svých. Sedlákovi jednomu rozstonal se pacholek; i položili ho na seno a slámu. Farář se to dozvěděl, i šel pro nemocného hledat postel, a přišel k sousedu truhláři. U něho začal. „Potřebuji postel,“ tak praví, „ne pro sebe, ale pro jednoho nemocného čeledína. Podívejte se, nemá-li některý soused váš v těle dobré srdce a v kapse nějaký ten čtverák; v neděli učiním k tomu cíli sbírku.“ Truhlář sám byl z měkkého dříví, a rád svolil. Nedělní sbírka vynesla mnohý bílý šesták, jakých kostel málo kdy spatřil. Farář to vysypal na talíř, a ten postavil pod poslední stupeň oltářní, a vystoupiv sám na ten nejvyšší, počal: „Milí farníci! To jsou tedy ty peníze; ale úmysly, kterých byly dány nevidíme. Kdo tedy něco dal z bázně lidské, neb ctižádosti a t. d. a ne z dobré vůle, pojd, vezmi sobě zpět darovaný groš, anebo změň svůj úmysl.“ Ale nikdo nevystoupil, a tu teprv postavil peníze na oltář, obětoval je Bohu a koupil za ně nemocnému postel.

Tak udělej to i ty. Pozoruj, není-li to snad předčasná horlivost, chuť k vytýkání chyb a záliba mravokárná, kteráž tě pudí, vykonávati u jiných úřad apoštolský. A najdeš-li takovou smůlu nebo slámu na mlýně svého srdce, vyčišť je pořádně a odlož takovou škodnou lásku k bližnímu, kteráž na sebe zapomíná. Potom teprv, až bude mlýn vyčištěn, vlož na něj Božské Srdce co zrno pšeničné, a rozemel je dobře sám pro sebe. Co o něm vypravuje biblická dějprava, o jeho narození a věku mladistvém, i co evandélium nedělní praví; jest jenom zevnějšek a rouška na Pánu Ježíši a Srdci jeho. Odkryj ji a slupinu tu rozeť a vnikni do vnitř, a hled porozuměti Srdci jeho: to jest, umiň sobě tento měsíc, že častěji, třebaš vždy v neděli při volké neb na požehnání, budeš přemýšleti, co chtělo Božské Srdce Páně při všem modlení svém a činění, při učení a utrpení; na čem mu záleželo, co mu bylo lhostejno, a jak vždy samo na sobě činilo, čeho docíliti chtělo u jiných. Získal-li jsi takto vnitřní mouku, uvař si z ní lahodný pokrm; jinými slovy: učiň sobě a vy-

konej je, pevné předsevzetí, také rovněž nejdříve své srdce uspůsobiti, a sám na sobě zcela a krásně vyplniti vůli Boží, a při všem, cokoliv pro jiné činiti budeš, sama sebe nikdy s očí nepouštěti.

Teď máme právě velikonoce. Pán Ježíš sama sebe vzkřísil, a sám, prvotiny všech mrtvých, z hrobu povstal. Proč asi? co tím chtělo Srdce jeho? Dobře to věděl sv. Pavel, veliký onen přítel a apoštol Božského Srdce Páně; a ten praví: „S ním skrze křesť k smrti pohřbeni jsme, bychom i my v novém životě obcovali; jako Kristus vstal z mrtvých skrze slávu otce svého. — Tak i vy za to mítí máte, že zemřeli jste hříchu, pro Boha ale žijete v Kristu Ježíši, Pánu našem.“ — Hle, to jest jemná mouka; nyní si ji zavař.

Jsi-li sám ještě v hříchu smrtelném mrtev a pohřben, viz, kterak chceš vzkřísiti hříšníkům jiných? Nejprve se sebe sval těžký náhrobní kámen hříchu, a shod okovy zlé navyklosti, a povstaň sám k novému životu velikonočnímu, potom teprv platí: „Mnoho může modlitba spravedlivého u Boha.“

Dříve jednou nazval jsem apoštola modlitby vojínem Božského Srdce Páně; a tím také má býti. Má Božskému Srdci Páně pomáhati ďáblu a hříchu odhánět srdce lidská, jich dobývati a Bohu podrobovati. Jsi-li však sám dosud nepřitelem Božím, a nevrátils-li dosud srdce a lásku svou, o kterou jsi ho připravil, kterak vytáhnouti chceš proti jiným? Sebe samého vezmi nejdříve do prádla, per se s vlastními svými žádostmi a poval tu zpupnou, bezbožnou vůli svou a spoutej ji sladkými pouty Božích přikázání, a potom v triumfu slavně uveď Boha, co jediného Pána a Krále, do srdce svého, aby sám jediný tam vládl k tvému spasení. A nyní již víš, s kým prvním do křížku pustiti se musíš v boji svatém: — sám se sebou. A toto posvěcování sama sebe, tuto práci a namáhání, přede všemi sám dobře činiti a zlého se varovati, nazývá sv. Pavel:

„pancířem spravedlnosti.“

Pancíř chrániti musí prsa a srdce; rána v srdci jest smrtelná. Vlastní nábožný život jest tedy nejjistější ochranou ve svatém boji, do něhož, co Božského Srdce Páně apoštol modlitby máš vytáhnouti. Napsal jsem: apoštol modlitby. To na mysl mi uvádí dobrou myšlenku. Kdyby se mně totiž čtenář nyní otázel, kde má ten pancíř vzíti, a jak ho připnouti, anebo zkrátka, jak provést se má posvěcení vlastního srdce, odpovím zkrátka a dobře: budiž nejdříve sobě samému apoštolem a misionářem, a vykonej jednou, k. př. třebas v tomto měsíci, ve faře vlastního srdce sv. misii. Kterak to? zrovna takto, jedno za druhým.

Nastávají-li v některé farnosti misie, hned utvoří se dvě strany. Jedni praví, to se mi líbí; trochu pozbuditi neškodí; já budu choditi na kázání. Jiní, — a lehce je uhodneš — nadávají: cože? má nás farář za tak špatný, že potřebujeme něco mimořádného? jsme snad horšími, než v kolatuře sousední? nepůjdeme nikam na kázání. — Podobně vzbudilo i ono slovo hořejší, abys sobě sám učinil misii ve vlastním domě, ve vlastním srdci, dvoji odpověď. Jeden hlas praví: Udělám to. Druhý na to: e, dej mi pokoj. Čtenář ví, kterého uposlechne. — Tolik za prvé.

Přiblížil-li se den a hodina misie, bývají misionáři v procesí vedeni do kostela. Tam na čas misie odevzdá farář obec svou kazatelům; a podá jim kříž, na znamení, že nyní mají oni na jeho místě kázati Ukřižovaného. — Učí podobně. Určí si totiž jednu dobu, kde chceš jíti poněkud do sebe; určí si 8 neb 10 dní a hodinu, kdy začneš. A když ta hodina přišla, postav si v komoře nebo na jiném

osamělém místě doma nebo na poli kříž, kde bys jednu neb dvě čtvrt hodinky mohl samotný strávit. Můžeš to však učinit též v kostele neb v kapli před křížem. K tomu kříži přistoupíš a mluvíš tu ke své domácí čeledi: k očím, uším, jazyku, rukou a nohám, k myšlenkám svým a žádostem i k vůli, aby se chovaly hezky tiše a dávaly pozor, že jim chceš kázat kříž a pokání. A kolikrátkoliv tam přijdeš, vždy poprosíš Spasitele svého, aby jakožto nejvyšší pastýř a biskup duše tvé mluvil s kazatelnou kříže hodně důrazně a spásonosně ti do srdce. To jest začátek misie a tolik za druhé.

Často vzpomel jsem si již na ta léta, kdy, jsa studentem, slyšel jsem první sv. misie v Král. Hradci. Když večer dávno již slunce, umyvší tvář svou ve vlnách spojených Labe a Orlice, v dáli za hory zapadlo, že ani již netřpytila se rudými paprsky jeho věž Kuklenská; když na jasném nebi hvězda za hvězdou zableskla, by podívala se zase na širý svět; když po ulicích již ticho nastalo a světla v domech zhasínala; najednou zaznělo to městem a tichou nocí daleko do roviny, jako hlas anděla volajícího k soudu. Volal to do vůkolí hlasem mocným zvon Augustin a budil lidi ze spánku a kovové srdce jeho probudilo tenkrát mnohá srdce lidská ze sua hříchu, smrti. --- Takovým zvonek misionářským musíš si také zazvonit. Bůh sám ti ho ulil a do duše zavěsil — hlas svědomí. Zvuky jeho strašné jsou jako hrom nebes. Nech ať vyzvání ve tvou minulost, přítomnost a budoucnost, to jest: přemýšlej před křížem každý den v určitém hodinu o smrti, — soudu, pekle — o hříchu. Není k tomu třeba žádných studií. Smrt, soud a ta cesta dolů neb nahoru, to není žádná učenost; to musí dovésti jeden každý, ať chce nebo nechce. Ale ty domlouvej hodně své duši a představ jí vše při světle hromičky nebo zvuku soudní trouby; a vyptávej se jí jako žáčka a řekni jí: což kdyby tento měsíc bylo poručeno jíti do hrobu, zdali by k odchodu byla připravena: a chce-li jako teď, pořádku živu býti, kde pak se octne, zda-li na levici nebo na pravici? Tak se jí ptej a nepopusť, až ti odpoví. --- Toť jsou první kázání misionářská. Tolik za třetí.

Ale dej pozor, by se ti něco nepříhodilo. Při oné misii v Král. Hradci, když se zvonilo zvonek Augustinem, bylo pod fortuna několik psů. A těm se to nelíbilo, i začali výt zcela přirozeně. Ale nedaleko odtud bylo skupení jiných tvorů, jenž také vyli. A nebyli to psi, ale mladé lidičky, fainové panáčekové. Mohlo by ti snad napadnouti, že měli něco z psové nůry na sobě; ale na mou věru ne! Byly to vzdělané, nábožné a nevinné duše, jež při pouhé myšlence na hřích, kterou zvon měl vzbuditi, se bouřily a sáply a aby takovou hříšnou myšlenkou se nepoškodily, proti zvonu se daly do vytí. Neří-li pravda, až k pláči? --- Něco podobného by se mohlo přihoditi i tobě. Mohlo by se vzbouřiti něco v tobě, a mohlo by ti býti jako bídnému hříšníku, jemuž zvoní umíračkem. A něco ti bude šeptati: „jdi, dej mi pokoj s takovými smutnými myšlenkami; však na to ještě času dost; tak zle to se mnou nestojí a p. Nech ale, duše má, psíčky ty štěkati, a kaž a zvon dále, až se něco probudí v duši tvé, pevné předzvěsti totiž: vstanu a půjdu k Otci! — To za čtvrté.

Dnes ještě za páté. Pokračování a konec misie budoucí měsíc. Před lety byla konána sv. misie také ve Vošně, v hořešíně Slezsku. Druhého a třetího dne bylo kázání pro děti. V neděli na to šly při mši sv. k sv. přijímání. Děti stály ve dvou řadách, vedle nich otcové a matky. Před přijímáním vystoupil misionář na kazatelnou, a mluvil maličkým o lásce Božského Srdce Páně v přijímání a nehodném

požívání Svátosti nejsvětější. Potom prosil otce a matky jmenem dítek za odpuštění všeho nevděku a lehkomyšlnosti. To dítky dojalo. Z očí padají jim slzy, a vzlykání dere se jim z prsou. Padají na kolena, a sepjatýma rukama prosí s pláčem otců a matek svých za odpuštění. Dojalo to i rodiče; i vztahují rukou svých, a žehnají dítkám! —

Čtenáři můj! ať mladý nebo starý! i ty jsi dítětem — dítětem Božím. I ty jsi Otci tomu často vzdoroval a byl's mu nevděčný, do ciziny odešels — syn marnotratný. Vystup na kazatelnu srdce svého a učiň si kázání jako tenkrátě dětem misionář ve Voišniku, a pohni se k pláči, a odpros Otce svého, a číň pokání! To také pohne srdce Boha a Otce tvého, zapláče radostí, jak jenom Bůh plakati může nad hříšníkem pokání činícím. A když potom zpovědník viditelně zvedne ruky své a řekne: „já tě rozhřešuji“ — tu neviditelně položí také Pán na hlavu tvou ruku svou odpuštější a žehnající, a ty pocítíš také v srdci svém tu radost jeho otcovskou: „Dítě, zase tě mám; vše — jest — odpuštěno — ale nehřeš více.“ —

Srdce drahé! popřejž přece Bohu a Otci svému toho štěstí, a skloň duši svou, hříchy uštvanou, na usmířené Srdce Ježíšovo! Což nechceš? — —? — —?

Nejstarší způsob apoštolátu modlitby v novém rouše.

II. Božského Srdce Páně apoštol modlitby pro Střední Evropu.

(Obor činnosti jeho: Belgie, Nizozemí, Francie, Švýcars, Německo, Rakousko asi s 128 miliony obyvatelův.)

1. Povzbuzování ducha apoštolského.

„Ujímejtež se vespolek, jakož i Kristus ujal se vás ke cti Boží.“ Řím. 15. 7.
„Prosím pak přede vším, aby činěny byly prosby, modlitby, žádosti, díky činění za všechny lidi, za krále, i za všechny, kteříž jsou ve vysokých úřadech postaveni, abychom pokojný a tichý život vedli, ve vsí pobožnosti a čistotě. Nebo to dobré jest a vzácné před Spasitelem, Bohem naším, kterýž chce, aby všickni lidé spaseni byli, a ku poznání pravdy přišli.“ 1. Timot. 2.

2. Usmíření Božského Srdce Páně.

První pátek neb neděli tohoto měsíce, a s dovolením zpovědníkovým i jindy častěji, ale zhozně a dobře připraven, jdi k sv. zpovědi a k sv. přijímání. Pán zajiště sám pravil k bl. Margaretě Alacoque, to že mu jest nejmilější náhradou za lidské urážky, a vyzval ji, aby kdykoliv jí to představení dovolí, šla k sv. přijímání.

Bezprostředně před sv. přijímáním procestuj v duchu země střeoevropské, a viz jakoby zrakem svým ty hříchy nesčíslné, jimiž v nich miliony lidí denně Boha urážejí. Jest to zvláště studenost vlažných katolíkův, jsou to neslušnosti v kostelích, jest to pohrdání bludařů a nevěrců, jest to svatokrádež při nehodném sv. přijímání. čímž vším nad jiné urážen bývá zvláště Ježíš Kristus v nejsv. Svátosti oltářní. Potom pomysli si, že i k tobě mluví Pán, co řekl druhdy bl. Margaretě Alacoque: „Chci, by stalo se mi srdce tvé útočištěm, kde bych odpočinutí nalezl a pokoje.

když bříšníci, ze srdcí svých mne vypudivše, mne pronásledují.“ Pozvi pak pokorně k sobě svého Spasitele, a podej mu lásku svou a toto sv. přijímání v náhradu za vše ony hříchy, jimiž v tvém modlitebném okrese jest urážen. Po sv. přijímání vykonej odprošení a pros za smilování pro ony země.

3. Božského Srdce Páně cnost k následování.

Srdce Spasitelovo jest plno lásky ku každé duši lidské. Znáť její cenu nesmírnou; znáť věčnou slasť neb bídu, kteráž jí očekává. Proto celý život jeho zasvěcen jest onomu dílu, pro které od Otce byl poslán: ztracených oveček hledati a spasiti. Chceš-li tu lásku jeho a péči o duše lidské změřiti, uvažuj jesle, kříž, oltář. —

Miluješ-li pak Božské Srdce, budeš i ty míti péči o duše lidské. Jeho zajisté jest to přikázání, přikázání nové, by lidé se vespolek milovali, jakož on miloval nás. Pomýšlej tedy první pátek tohoto měsíce na to, jaké modlitby a co za skutky kající vykonáš pro oněch 128 milionů duší modlitebného okrese, a jak bys v okolí svým slovem i příkladem mohl dobře působiti.

4. Ochráncem a vzorem budiž sv. apoštol Pavel.

O horlivosti tohoto svatého hlasité svědectví dává veškerá činnost jeho apoštolská. Jak mu při tom bylo u srdce, sám vypravuje nejednou. Římanům píše: „Pravduť pravím v Kristu, neklamámť, neb mi svědectví vydává svědomí mé v Duchu svatém: žeť mám veliký zármutek a ustavičnou bolest v srdci mém. Nebo žádal jsem já sám zavrženým býti od Krista pro své bratry“ (9, 1. 2. 3.).

Věřícím Korintským: „Kdo jest nemocen, abych já s ním nebyl nemocen? Kdo se horší, abych já se nepálil? Jestližeť se mám chlubiti, svými nemocmi se budu chlubiti. (II. 11, 29. 31.) A k Filippenským praví: „Mám vás v srdci i v svých okovách, a v obraňování i utvrzování evandélium, že jste vy všichni oučastníci radosti mé. Svědek jest mi zajisté Bůh, kterak po všech vás toužím v útrobách Ježíše Krista.“ (1, 7. 8.).

Těchto několik slov buďtež měřítkem tvé lásky k bližnímu.

5. Denní úmysl modlitby: jako v čísle předešlém na str. 77.

Pozdravení, které se bude říkat až do světa skončení.

Milosti plná, Pán s tebou.

Jednou vydal jsem se na pouť. Co bys myslil asi kam? Snad do Říma, abych tam uviděl ten největší chrám na světě a též ty ostatní chrámy překrásné? Nikoliv. Snad někam blíže, snad do některého místa v Čechách neb na Moravě? Nikoliv. Nechtěl jsem viděti dílo rukou lidských, ale já chtěl viděti dílo rukou Boží vystavené. Kam tedy byla moje pouť, moje cesta?

I jel jsem daleko, jel jsem až do jednoho místa v cizí zemi. Středem toho města jde dlouhá, dlážděná ulice s domy. Na vysokém konci města jest brána a za bránou vysoká bráz kamenná. Dříve již slýchal jsem, že hned za tou brází leží moře. Já ale ještě jak živ žádné moře neviděl a přece jsem již o něm mnohé a po-

divné věci slyšel, četl a si leccos představoval o tom pravěkém a nesmírném moři. Pročež zůstal jsem ještě několik minut státi, dříve nežli jsem poslední kroky své k němu namířil. Chtěl jsem se na mysli sebrati a chtěl jsem také ten pocit uvažovati, jaký dojíká člověka k moři se blížícího — k moři, které nikdy ještě neviděl a teď teprv uvidí. Konečně kráčím dále a vystoupím nahoru na tu vysokou hráz, a hle přede mnou a pode mnou leží moře rozprostřené.

O jak jest veliké, jak velebné a majestatué! Skoro by člověk na zem padl a se mu kořil, kdyby nevěděl, že mnohem větší jest ten, který je stvořil. I myslil jsem si u sebe, že by ono bylo živé i že by to byla jakási duše celé země. Jak se tu proudí a jak rychle za sebou se hrnou ty vysoké vlny a ty bílé brázdy mezi nimi! S neobyčejnou krásou dímou se vzhůru a ustavičně na břeh se vši slou dorážejí, jakoby se ho chtěly zmocniti aneb ho rozraziti, ale zase se vrhají zpět do tajemného lůna moře nesmírného. O jak ta voda víří a ječí, jak to hučí a bouří, když totiž po šesti hodinách přítok se valí, — moře výše a výše vystupuje a celé se rozpění! A jak ono si hraje s těmi obrovskými lodmi a s nimi houpá sem tam na klíně svém, jakoby to byla jen stébílka aneb malá dřevíčka! A když oko se rozhlédne, kde jest konec? Nikde nevidíš konce, jako do nekonečna táhne se to nesmírně daleko, až potom obloha a moře v jedno splývají a oko nerozeznává již více, je-li to tam voda, nebo-li obloha. — Když jsem všechno pozoroval a to širé daleké, — to přehrozné moře přehlédnul, silné pohnutí mysli zmocnilo se mne a to tak, jakoby samo to proudění mořské do duše mé doráželo. I počalo to v hloubi duše mé vřít, hučet a bouřit, tak jakoby sama duše moje byla tím nedokojným, bouřlivým mořem a jakoby v těle nemajíc dosti místa, chtěla prsa rozervat a pryč, pryč uletět do té nekonečné světa prostory. A jako moře z hloubky své se pěnílo, svými vlnami stříkalo a jimi do výšky házelo, — tak jakoby tisícerych rukou svých k nebi pozdvihovati a jemu se klaněti chtělo, — podobně i duše má začala to tak dělati, i ona začala Bohu, Tvůrci nebo a země a toho moře z hlubokosti své se klaněti, Jej chváliti a velebiti.

O moře ty jsi veliké, velebné a znamenité! Tvoje velebnost a nezměrnost, tvoje hučení a bouření chválí dnem i nocí Stvořitele světa a hlásá broznou moc Jeho; jakobys bylo veliká harfa aneb veliké Bohem stvořené varhany pro tento vznešený chrám přírody, — avšak moje duše jest větší, hlubší a znamenitější, nežli jsi ty; neboť ona poznává toho, který oba — moře i duši — stvořil, a duše ta žíti bude vždycky, ano na věky. Z té příčiny duše člověka má býti jako harfa, ona má dnem i nocí jako posvátný zvuk varhan Boha chváliti a oslavovati — v myšleních, řečích a skutečích.

O člověče! — nejsi-li v srdci svém docela ustýdlým a zatvrzelým — kdybys přišel k moři a patřil na ně, na toto přepodivné divadlo světa, tenkrát jiskra svatého náboženství, — bytby byla dlouho ukryta a hluboko zahrabána v tobě, — obživne a zplane znovu v srdci tvém. Pak všeliké ty světské žádosti a starosti tvé umlknou docela a duše tvá celá udivená a jako sváteční slavností opojená začne Bohu se kořit, Bohu prozpěvovat. — jakoby byla jedním z těch andělů při narození Páně, — ano přichází jí to tak, jakoby dostala křídla cheruba a vznášela se mezi mořem a nebem až do nekonečna.

O zajisté duše lidská jest pro Boha stvořena a ona také vždycky po Bohu touží, jestli jen není náruživostmi spoutána aneb světským leskem omlámena. Ona jest veliká a znamenitá bytost, ale co jest ona bez milosti Boží? Všecka její dů-

stojnost a její blaženost spočívá právě v tom, aby měla milost a lásku toho, který ji stvořil. Milost Boží ta duši silí, ta všechno dobré v nás působí a nám k spasení napomáhá. Apoštol svatý Pavel povídá: „Skrze milost Boží jsem to, co jsem a všechno mohu skrze toho, který mne posilňuje.“ (Filip. 4, 13.)

Evangelista Páně svatý Jan viděl veliký zástup, jehož žádný přecísti nemohl, ze všech národů a pokolení, lidí a jazyků, ani stojí před trůnem a před obličejem Beránka a paliny v rukou jejich. (Zjev. 7.) — Tito všickni podnikli velké boje zde na zemi, a že zvítězili, vešli do slávy nebeské. A jak neb čím zvítězili? Sami od sebe? Nikoliv! Ovšem oni měli v tom vůli dobrou a pevnou, ale milost Boží ta jich také silila, ta jim k vítězství napomáhala. Pán byl s nimi a spomáhal jim. Když tedy křesťane v životě svatých čteš, kterak ti mučeníci, ti vyznavači Kristovi svým žádostem statně odpírali, těla svá mrtvili, je postili a neustále se modlili, — kterak potupy, příkoře a žaláře snášeli, ano také své jmění, své rodiče a přátele pro Krista opustili, — kterak byli bičováni, dřeni, pálení a ukrutně sužováni (Žid. 11.), na nic nedbajíce, jediné na to, aby se Spasiteli svému zalíbili a jemu podobní se stali, tedy musíš tu jejich stálost, zmužilost a trpělivost obdivovati, ale při tom musíš vyznati: „Milost Boží byla při nich, ta jich v dobrém silila, ta jim spomáhala.“ — Aneb když o nich čteš, kterak hrdinské, bližním svým velmi prospěšné skutky podnikali, kterak šťastný, bohabojný život vedli a při tom jiným lidem co nejvíce dobře činili, — aneb když čteš n. př., jak ta a ona bohabojná panna — ona byla spanilých tváří a zlata i perel měla dosti a žíti mohla v radovánkách a rozkoších, — jak to všechno pro Ježíše Krista, Spasitele svého za nic pokládala, s veselou myslí na popraviště jako k hodům kráčela a svou síň podala, aby ji stáli, protože nechtěla zapřít svou víru křesťansko-katolickou (tak sv. Kateřina, Anežka, Barbora, Filomena a jiné), tedy musíš vyznati: „Toť jest něco vznešeného a dojmavého“; — ale při tom řekneš: „Milost Boží ta jich silila, ta jim spomáhala.“

Anebo ty čteš toto: „Svatá Johanna byla paní z rodu vznešeného, ale z lásky k Pánu a Spasiteli svému činila lidem ošklivou nemocí sklíčeným takové služby, jaké by byla ta nejchudší děvčečka ani za peníze nečinila. N. př. jedna žena dostala do obličeje raka a byla tak zohyzděna, že ji muž nechtěl u sebe mít. Johanna ji ráda přijala jako dar od Boha poslaný. Každý den šla třikráte k té ženě, aby ji těšila a její rány obvázala. Pozvolna rozežral se jí rak do krku, do prsou a začalo to hnit a opadávat, i byl při tom smrad nesnesitelný. Johanna ale přec jí sloužila a ji ošetřovala, jako matka své nejmilejší dítě ošetřuje. (Mnohá dáma, neb milostpaní citlivých čivů a rozmazlená nemůže to snad ani čísti). Johanna však dělala tu službu sama po 3 roky a to každého dne. Tedy řekneš čtenáři: Toť jest skutek hrdinský a vznešený, skutek Bohu milý a záslužný, ale musíš při tom vyznati, že milost Boží při ní byla a ji silila.

Dále čteš v životě svatých, jak mnohá nábožná kněžna — (n. př. sv. Alžběta, sv. Paula) — neb jiný vznešený muž, (n. př. sv. Václav, sv. Bernard, sv. Silvester a jiní) — jak do nejbídnějších chatrčí chodili, chudým chléb, dříví a rozličné dary přinášeli, jak sami nemocné ošetřovali, je z postele na postel přenášeli a umírajícím smrtelný pot z těla utírali, a to vše ne pro chloubu aneb odplatu světskou, ale pro Boha a pro Ježíše Krista činili. Tedy řekneš: „Toť věc vznešená a podivuhodná, za to by se žádný křesťan neměl stydět, nebo sv. Petr praví: „Snažte se skrze dobré skutky činiti své povolání a vyvolení jisté.“ (II. Petr. 1.) — ale musíš také vyznati: „Milost Boží byla při nich, ta jich silila a jim spomáhala.“

Dalo by se tu milý křesťane! mnoho uvesti ze životů svatých a světic Božích. Dalo by se tu uvesti také leccos z dob nynějších; neboť i nyní živi jsou křesťané — velicí to muži — kteří, ať se vyznamenávají jakýmkoliv uměním, ať jsou v té neb oné vědě výteční (a co jest všechno vědění bez lásky křesťanské a bez mravnosti?) — zasluhují jedině pro svou šlechetnou mysl a pro svou mravní sílu naši úctu, náš obdiv. Ta jejich mravní síla, ten jejich pevný charakter v dobrém, — to jest: ta neobrozenost ducha, dle které člověk dobré nejen poznává, ale také v životě svém vykonává, — ta jich pobádá, aby se neděsili ničeho, aby jen pevně stáli ve víře nábožných předků svých, neuchylující se ani v levo ani v pravo od spravedlnosti křesťanské a od zákonů Pána nejvyššího, — bytby bouře neštěstí se na ně uvalila a záhuba smrti jim hrozila. Hle kdo v nich utvrzuje tuto mravní sílu a tu šlechetnou mysl? Milost Boží to činí. Aneb žije zde neb jinde mnohá šlechetná paní, která v tichosti a trpělivosti své práce koná, svou rodinu bohabojně vychovává a nádheru světskou nehledá, — pak mnohá pokorná, poctivá panna, která své staré chudé rodiče ošetřuje a je svými rukama živí, — též pak mnohý šlechetný mladík, který lákáním nečistoty a smilstva z daleka se vyhýbá, posměšky světáků pohrdá a věrně se podle příkázání Božích řídí. Hle kdo jich v tom silí a kdo jim napomáhá? Milost Boží. —

Milostí Boží obdařená duše lidská může vykonat na světě mnoho dobrého, ale bez milosti Boží málo nebo nic. O kdyby měl člověk všeho bojnost a vším tím oplýval, co tento svět v sobě má líbezného a radostného, — ale kdyby neměl milost Boží, skrze kterou se věčné spasení nabývá, zdaliž by nebyl tím nejbídnejším a nejnešťastnějším tvorem na světě? Máme-li milost Boží, ničeho se nemusíme báti, ztratili jsme ale milost Boží, tu nám milost celého světa nepomůže.

Milý příteli! milost Boží jest poklad nesmírný a neocenitelný. „Neskončený jest to poklad lidem, jehožto kteří užívali, účastní učinění jsou přátelství Božího (patří mezi přátele Boží na nebi).“ (Moudrost. 7, 14.)

Ano milost Boží, to jest pokrm nejvyšší drahý a vzácný a ten jediný, který duši lidskou posilňuje, nasycuje a chrání od hladu věčného. A tuto milost Boží obdržela Panna Maria v plné bojnosti. Protož anděl Gabriel od Boha k ní poslaný řekl:

Milostí plná, Pán s tebou.

Panna Maria obdržela od Boha — a to hned při početí svém — více milostí a předností, nežli jiné duše svatých a spravedlivých lidí! Proč? Protože byla od Boha milována nade všechny svaté, nade všechny anděly, a protože byla k největší důstojnosti na zemi a k největší slávě na nebi povýšena. Z té příčiny praví sv. Augustin: „V pravdě, komu měl Bůh více milosti uděliti, ne-li té, která původce všech milostí počítí a poroditi zasloužila?“ A Tomáš Akvinský praví toto: „Nejblazeštější panna obdržela takovou plnost milostí, že původci milostí stala se nejbližší, a proto také počala toho, který milostmi oplývá.“ Svatý Athanasius velebí Pannu Marii milostmi plnou a povídá: „Duch svatý vstoupil se všemi ctnostmi, jenž od jeho Božské podstaty jsou nerozlučitelný, v lůno panny, naplnil ji všemi svými milostmi a dal jí plnost dokonalosti“, na co následující slova poukazují: „Moc Nejvyššího zastíní tebe.“ — Pevně jsme o tom přesvědčeni, že tato všepůsobná moc v ní byla při jejím početí, po jejím pak narození a že po celý její život s ní ostala: neboť nelze přiložiti víru tomu, aby taková plnost milostí v panně byla pomíjitelná. Nikoliv! Tyto milosti byly jí na vždycky uděleny. Rovněž moc Ducha svatého nezastínila ji pro jednu

toliko dobu; tato moc jest i nyní a vždycky s ní, pročez jest ona pro tu ustavičnou přítomnost Ducha svatého pořád a pořád milosti plnou.“ (Sermo in evangel. de S. Deipara.)

Tu si, milý čtenáři, pomyslíš, aneb řekneš: To já věřím, že Maria, Matka Boží jest milosti plná, že ji Bůh pro velikou pokoru, čistotu a nábožnost její sobě oblébil, vyvolil, a ji hojností milostí svých na vždycky obdařil, — ale zdaliž mi to něco prospěje? Ovšem že prospěje, neboť Maria není milosti plná jen pro sebe, ale také pro tebe, pro mne a pro jiné. Ona může vším právem říci: „Hospodin vládl mnou od počátku cest svých, abych obohatila ty, kteří mne milují.“ (Přísl. 8, 21.) A Maria má z toho největší radost, když jen může nám lidem z hojnosti milostí svých uděleti. Pověz, v čem pozůstává naše láska k bližnímu? Ne-li v tom, když jiným dobře činíme? A tuto lásku nebudou mít svatí v nebi a nebude ji mít Panna Maria? A co povídá sv. Pavel? Ten povídá: „Zůstávají víra, naděje, láska, ale větší z nich jest láska; ta nikdy nerozpadá.“ (I. Korint. 13.) Ta ostane i tam na věčnosti. A dobře činiti jiným lidem, to jest tedy láska a to také působí velikou radost jak nám, tak i nebešťanům. Řci, co by to bylo za blaženost a radost v nebi, kdyby nebešťané mající lásku, nemohli lásku svou prokazovati a jiným spomáhati? To by bylo jako trápit se žízni, kterou nemožno zahuati a ukojiti. Právě povídá sv. Tomáš Akvinský: „Maria jest netoliko pro sebe, ale i pro nás lidi milosti plnou.“ Každý svatý obdržel milosti, jimiž může k spasení jiných napomáhati (v tom také záleží odměna na nebi): avšak Maria jest těmito milostmi tak hojně obdařena, že mohla jimi k spasení celého světa spolupůsobiti, což jedině jí samé po Kristu Ježíši přináležel. —

„Následovně můžeš, o křesťane! ve všech nesnázích všeho zlého býti zbaven a můžeš spasení dojíti skrze orodování této panny přeslavné; neboť ona jest tajemnou věží Davidovou, z nížto tisíce štítů visí, to jest: ona jest jistou pomocí ve všech nebezpečnostech.“ (Opuscul. 8 et Abelly.)

Pročez mohl bych tobě, čtenáři, zde uvesti na pamět velmi mnoho osob obojího pohlaví a to ze stavu vyššího i nižšího, které, že horlivě ctily a vzývaly Panuu Marii, vyslyšeny byly, totiž ony mocnou její přimluvu zakusily a milosti od ní dosáhly. A víš-li pak, proč se svátek jména Marie světí aneb co k jeho svěcení dalo příčinu? Poslyš tedy:

Roku 1683 oblehli Turci město Vídeň. Jejich vojsko bylo náramné a válečné štěstí bylo jim příznivé, takže všechna naděje pro nešťastné město zdála se býti ztracena, a že císař Leopold I. město opustiv útekem se zachránil. V této hroznou ozkoušce vzali obyvatelé Vídeňští outočiště k Panně Marii. Kde kdo byl, vzýval jméno Marie a na den jejího narození byly k ní prosby s dvojnásobnou horlivostí konány. Obyvatelé a vojskové prosili jako jedním hlasem královnu nebeskou o pomoc a prosby jejich byly vyslyšeny; neboť najednou bylo viděti, že na vzdáleném návrší vlají prapory. Byl to Soběsky, král polský, který s polskými vojíny (a ti jsou též ctitelé Matky Boží) k městu se blížil. Vojsko jeho bylo arci malé, ale nábožnost vůdcova, jakož i vojínů, ta jim poskytla ochranu Nejvyššího. Dne 12. září slyšel Soběsky blízce Vídně mši svatou kleče a s rukama na prsou skříženými. Při mši svaté přijal Tělo Páně, načež sebe a vojsko své pod ochranu Panny Marie slavně odporoučel a apoštolské požehnání obdržel. Pak ve všech řadách projížděl a volal: „Nyní zmužile postupujme; neboť jsme pod ochranou Matky Boha našeho, válečným hlasem budiž nám svaté jméno

Maria!“ I postupovali a ležení pohauů brzo uviděli — hle počet jich jest nesčíslný a střelba jejich ohromující — i zděšivše se poláci, pravili, že pouze od Boha vítězství možno doufati. Boj započal, ale útok křesťanů byl tak prudký a strašlivý, že kan tatarů strachem se dal na útěk a velkovezíra zlostí zuřícího s sebou strhl. Porážka byla veliká, neboť celé bojiště bylo mrtvými jako poseto. Ti, co se chtěli outěkem zachrániti, našli hrob ve vlnách Dunaje. Mnoho potravních zásob, mnoho děl a praporů padlo vítězovi za kořist. Soběsky táhl vítězoslavně do Vídně a nejdříve vešel do chrámu, aby slavným Te Deum, které sám napřed zanotoval, Bohu díky činil. Od času tohoto památného vítězství nosil vždy, když něco měl podnikati, obraz nejblaženější Panny Marie při sobě.

Ted ti jest, čtenáři, povědomo, kterak byli Turci zahnáni od Vídně, kterou kdyby byli dobyli, celou Evropu byli by ohrožovali. Ale poslyš také, v jakém nebezpečení byly země křesťanské roku 1240 a 1241. Tehdáž vyrazili Tataři z Asie, hnali se jako ledová mračna na západ a zaplavili ruskou a polskou zem, pak Moravu a Uhry. Všude plenili a hubili a nikdo nebyl s to, jim se polem postaviti. Na Moravě oblehli a dobývali Olomouc, pak vrch Hostýn, na kterém se Moravané ohradili, zatarasili a se bránili. Na tomto vrchu nastal nedostatek vody a tudý Moravané na těle i na duši ochabovali. I povznesla se zbožná jejich mysl k nebesům, oni šli do kaple (jak?) Panny Marie: a prosili Boha, prosili Pannu Marii, aby se za ně přimlouvala a jim toho vyžádala, by jim Bůh nějaké pomoci seslati ráčil. Hle, tu se bouřka strhla, déšť se lil, čímž byla žízen zahnána; pak blesky metány byly proti řadám nepřátel Tatarů, takže tito zděšení na outěk se dali. Z obložené pevnosti z Olomouce učinil vůdce Šternberk na ně výpad v noci a veliké množství jich pobil; následkem toho oni jak z Moravy tak i z jiných zemí pryč spěchali do Asie a více se do Evropy neodvážili.

Mocná jest přímluva Panny Marie!

Papež Innocenc XI. chtěje, aby za toto dobrodiní vděčná památka ostala na vždy mezi křesťany, rozkázal, by ve všech zemích křesťanských na první neděli po narození Panny Marie oslavoval se svátek jména Marie. V pravdě dobrá a spasitelná to věc, ve všech ouzkostech a těžkostech vzývati jméno Panny Marie a u ní pomoci hledati; neboť že Maria mocná jest svou přímlovou u Boha, a že svým ctitelům mnohých milostí vyprosí, to dosvědčují toliké dějepisné události. Z ohledu toho nazývá ji sama církev svatá pomocnici křesťanů, vždyť ona spomáhala a milosti udílela, jak jednotlivcům, tak i celým národům, ve jménu nejblaženější Marie zví-
těžili křesťané v mnohém boji rozhodném.

Nyní se zeptáš, milý čtenáři: a proč jí řekl anděl také: Pán s tebou? Proč? Protože Ježíš Kristus, Pán a Bůh náš, když bydlel na zemi viditelně, byl vždy s Pannou Marií a ona s ním byla a jest též nyní s ním v slávě nebeské na vždycky. Mimo to slyš svatého Bernarda, který hlásal chválu Panny Marie, ten praví: „Pán byl ovšem se všemi svatými (vždyť měli milost jeho), ale docela zvláštním způsobem s Marií Pán jest s tebou, jak otec se svou dcerou, kterou pečlivě chrání — jako ženich s nevěstou, kterou co nejvíce miluje — jako král se svou královnou, kterou má ve veliké aktivosti — jako slunce s měsícem, jehož ono osvětluje paprsky svými.“ (super missus est sermo 18.) — —

Maria si toho zasloužila, že byl a že jest Pán vždycky s ní, neboť ona též byla s Pánem, to jest, ona zákon Páně věrně plnila, ona před Pánem Bohem chodila

ve vši pokoře, čistotě a trpělivosti, ona se i jinými krásnými cnostmi skvěla a Pánu nejvyššímu se zalíbila. Tím způsobem stala se Maria toho hodna, že k největší důstojnosti, — k důstojnosti matky Boží a královny nebeské — byla povýšena. Maria to docela poznávala, ano všickni svatí to vědí a dobře poznávají, jaká jest to rozkoš a líbeznost, s Pánem býti, to jest s Bohem míti spojenost a přátelství na věky. —

O křesťane! Bůh jedině jest pramen vši útěchy a vši pravé spokojenosti, — jest pramen těch nejčistších a nepomíjejících radostí pro duši lidskou. Budiž proto tvá jediná touha a tvá největší žádost ta, aby byl Pán Bůh při tobě a s tebou vždycky, aby byl v srdci tvém, a byl Bohem srdce tvého. Nespouštěj se ho a nehledej svou útěchu a svou blaženost ve věcech stvořených, aneb u tvorů jiných. Hle, když král David v hříchů byl postaven, bavil se houbou, navštěvoval milosady, držel hody a kratochvíle hlučné; avšak ty sady a zahrady, v nichž se procházel, a všechny ty hody a kratochvíle i všechna ta stvoření, jimižto se obveseliti hleděl, pravily mu: „Davide, žádáš od nás uspokojen býti? Nikoliv; neboť my nejsme s to, tebe potěšiti a uspokojiti. Kde jest Bůh tvůj? — Jdi, hledej Pána svého; neboť On sám může tebe upokojiti, tebe oblažiti.“ — Pročež nemohl se David uprostřed všech veselostí svých pláče zdržeti. Praví o tom v Žalmů (41, 4,) takto: „Byly mi slzy mé chlebové dnem i nocí, když mi řečeno bývá každého dne, kdež jest Bůh tvůj?“ — Křesťane! neodstupuj od Boha a On neodstoupí od tebe; takto jedině budeš šťastným a blaženým na věky. Pak i často a s radostí budeš říkati: „Nebudu se báti, nebo síla má a chvála má Hospodin a učiněn jest mi k spasení.“ (Isaiáš 12, 2.)

Zprvu již pravil jsem, že Panna Maria obdržela hned při početí svém více předností a milostí od Boha, nežli svatí a andělé v nebi. A k těmto milostem patří také ta, že Maria od hříchů prvotního neb dědičného byla vyjmuta, tedy že její početí jest nepoškořené. Předobrazení o tom vyskytují se v starém zákoně a svatí otcové církve uvádějí toto: „Možno-li, aby ta, která byla povolána dáti světu toho, jenž smrtí svou království hříchů zrušiti měl, hříchem byla poškořena? Možno-li toho připustiti, aby v těle, z kterého k nám tělo Slova věčného mělo přijíti, nějaká nečistota a bytby ta nejmenší, nalezati se mohla?“ — Vůbec všickni svatí vyznavači a učitelové církve takto se o tom prohlašují.

Nedávno nalezen byl pamětní spis o mučednictví sv. Ondřeje. Sv. Ondřej měl — jak tam stojí — řeč k prokonsulovi Egeovi a v té připisuje Panně Marii vlastnosti jako: nepoškořená, beze škvrny. Pak připodobňuje ji zemi, z které byl první člověk učiněn — oné zemi, která nebyla ještě prokleta; následovně, kterou ještě žádná kletba jakožto trest dědičného hříchů nestihla. Origenes, jehož život skoro až do časů apoštolských sahá, nazývá ji v milosti stvořenou, milosti plnou. Ve čtvrtém století nazývá ji svatý Ampflogus pannou bez poškořeny a beze hříchů. Svatý Epifanius praví, že ona jest ovce bez poškořeny, — ovce, která Beránka Krista na svět porodila. Svatý Augustin, zastává učení o dědičném hříchů proti Pelagioví volá: „Vyjímáme jedině svatou Pannu Marii, když se jedná o hříchů; ano pro čest, jaká Pánu našemu přináleží, nechci aby v tom ohledu něco se o ní mluvilo.“ — Svatý Efrem jmenuje Pannu Marii nepoškořenou, neporušenou, a praví, že jest dokonale čistá, od každého poškoření uchráněná — nevěsta Boží — naše Paní!*)

*) Všecka zde citata sv. otců a učitelů církve jsou z „Mehlera příklady“, díl II str. 397 atd.

Ovšem nalezáme křesťany, kteří nechtějí věřiti, že Maria byla bez poškrvny počata, že neměla na sobě dědičného hříchu, a proto horší se nad tím, že to jest za článek víry prohlášeno (totiž to, co bylo již vždýcky a všude od křesťanů věreno.) Ale to jsou větším dílem tací křesťané, kteří ani v dědičný hřích nevěří, ba kteří mají za to, že ani dědičného, ani jakého jiného hříchu neměli a nemají na sobě.

Mnohý z nich namítá a praví takto: „V písmě svatém nic o tom nikde nestojí“. — Že nestojí? Inu čti rozumně a dej všeliké předsudky své na stranu! Tam stojí: „Jsme od narození děti hněvu a zlosti, neboť jsme byli v hříchu počati.“ Protož bývají děti křtěny, aby zděděný hřích a hněv Boží byly s duší jejich sňaty. Ale Marii Panně řekl anděl: „Tys milosti plná!“ Takto se přece nemůže mluvit k duši hříšné, k dítěti zlosti. Jestliže ta, z nížto na svět přišel vykupitel, neměla míti ani tu milost, jakou dostala Eva při svém stvoření (bylať stvořena bez hříchu) aneb jakou dostáváme my při svatém křtu (totiž dostáváme duši čistou) — tedy by zajisté Maria, tato druhá Eva, nebyla milosti plnou. Býti milosti plnou a spolu míti duši v hříchu postavenou, toť jest brozný nesmysl. Tedy Maria, která nebyla křtěna, musela hned od počátku od hříchu dědičného býti zachráněna. Napotom od Božského ustanovení není dovoleno, večeri Páně neb-li Tělo Páně podati člověku, který by nebyl od dědičného hříchu očistěn, to jest, který by nebyl pokřtěn. Nuže, zdaliž by Pán sám přijal lidskou přirozenost od takové osoby aneb vstoupil do lůna té, která by byla hříchem porušena, — znečištěna?

Když Bůh Pannu Marii při jejím početí od hříchu dědičného uchránil, to snad přece není větší zázrak nad to, když dědičný hřích bývá dětem skrze křest odejmut? A podobně když Bůh mládence v peci ohnivé na živé zachoval, to snad přece není větší zázrak nad to, kdyby je byl nechal v plamenech zahynouti a napotom je byl z mrtvých vzkřísil?

Křesťane, vím, že věříš, že's byl skrze křest od hříchu dědičného očistěn, avšak v nepoškrvněné početí Panny Marie to bys nechtěl věřiti? Aneb nechceš věřiti a uznati všemocnost Boží v působení našeho spasení? Aneb nechceš míti radost z toho, že Bůh matku jednorozného Syna svého takovou milostí při jejím početí byl obdařil? Hle, jak krásné jest oko dítěte, i jak ono s radostí pohlíží a milostně se dívá na to, když druhému dítěti něco darem dáváme! A to nás také činí před Bohem krásné a líbezné, když z veliké hodnosti a z té veliké milosti Marie Panny se radujeme a při tom s plesajícím srdcem říkáme: „Zdrávas Maria milosti plná.“

Tedy všickni společně volejme — jako svatý Bernard volával — takto: „O veliká, o milostivá, o lásky nejhodnější Panno Maria! Nemožno nám tebe pojmenovati, abychom v sobě vroucí nábožnost nepocítili. Nemožno nám na tebe mysliti abychom svatou radostí a vnitřní útěchou nebyli jati. Ti, jenž tebe milují, nemohou, tvé svaté jméno sobě připomínati, aby v srdcích svých neokusili nebeskou sladkost, jakou jsi od Boha obdařena“ (in specul. B. M. V. cap. 8.). O Maria, matko Spasitele, panno milosti plná! Na tvou přímluvu zvítězili křesťané v mnohém krutém boji; rovněž i my teď v boji pro víru svatou zvítězíme, když často a s důvěrou budeme tebe vzývati a tebe prositi, aby se náboženské lhostejnosti a nevěře přítrž učinila, pak aby se víra v Ježíše Krista a v Jeho učení mezi námi množila a upevnila. Pozdravena buď milostiplná, Pán s tebou! Pros za nás, matko Boží, vezmi nás pod svou ochranu, o paní naše, orodovnice naše, královno naše!

Ze zápisů misionářů.

Kdo pravým chce být misionářem, přede vším dobře modliti se musí, neb „ne ten, kdo rozsívá, aniž ten, kdo zálévá, jest něco, ale Bůh, kterýž požehnání dává,“ a právě toto požehnání musí na Bohu vyprošeno býti, poněvadž Pán sám tak nařizuje: „Proste a bude vám dáno!“

I modlíme se tedy, když loučíme se s miláčky svými, které snad na světě tomto více nespátíme. Modlíme se na širém oceanu, když hrom bije, blesky se křížují, bouře strašně lodí lomcuje; modlíme se, bloudíce pouští neb nekonečnými lesy; modlíme se, by pohané, ku kterým poslání jsme, srdce svá otvírali slovy života; modlíme se, bychom děkovali Bohu za ochranu a podporu v našich podnikáních. Náš život jest práce, utrpení a modlitba. A plovouce s lodičkou života svého v bouřích tohoto světa, máme evandélium za jehlici magnetovu, kříž za prapor, naději za kotel, a plachta lodní jest dech Boží s hůry.

Modlili jsme se na palubě lodi, která nás odnášela do dalekých, neznámých krajin. O jak dobře se to modlí na tom moři, sta mil vzdáleném od otěiny! Na obloze nebeské kmitají se hvězdy, a mezi nimi, jako ve veliké knize zapsána jest modlitba, kterouž každý krajan, učený i neučený čísti dovede. Duše, od celého světa takřka odloučená, zdá se blíže Stvořiteli svému.

Když při posledních červácích večerních modlili jsme se růženec, tu přiblížilo se vícero osob, aby s námi pobožnost konali. I zpívali s námi: „Zdravas buď Hvězdo mořská“ a „Zdravas královno,“ a vítr vanoucí skrze plachty, a vlny o loď se rozbíjející přízvukovaly nám.

Stalo se, že pobožnosti ty s milostí Boží takové účinky měly, že lodníci i cestovatelé klekali před námi, a velikou tíží svých hříchů se sebe skládali, aby odpustění a pokoj srdce opět našli.

Na den „Nanebevzetí Panny Marie“ celá paluba proměnila se v chrám, ověšený ze všech stran plachtami a prapory; i zřízen a vykrášlen jest dle možnosti oltář a nábožné zpěvy vystupovaly co vonný dým k nebesům. O zajisté, toť podívaná, kterouž naši krajané, dva tisíce hodin od nás vzdálení, ani sobě představití nemohou. A jak radovali se asi andělé, kteříž, jak kniha Zjevení sv. Jana v 9. kapitole praví, panují nad vodami velikými!

Odpoledne přišli lodníci, kteříž ráno u sv. přijímání byli, i s kapitánem a s důstojníky, aby se zúčastnili při nešporách. Klečeli při pobožnosti. Však proč obracejí starostlivě zraky své po obloze? Zaslouchli daleký hrom, kterýž zvěstoval jim bouři. A ta skutečně nedlouho dala na sebe čekat. Brzo hrom rachotí, lana a provazy plachtové skřehotají, buňáci křičí a bouře strašně řádí. Však nebojí se lodníci; vždyť Bůh s nimi, a kdo tedy proti nim? My pak divíme se ovšem hroznému, ale přece uchvacujícímu divadlu, kteréž tak mocně hlásá slávu Boží.

Tak nám ušel svátek Marianský v čistých radostech nebeských, i při burácení živlů rozkácených.

Mladý, silný kapitán z Dánska, vychovaný co lutheran, blízce byl smrti. Často divil se zbožnosti misionářů a poslouchával učení jejich. Tu přistoupí k němu v nemoci jeho jeden misionář a táže se ho, jakého by byl náboženství. „Já nejsem ani protestant ani katolík,“ zněla odpověď, „já jsem jednoduše kapitán Groanbec;

proto ale v srdci svém vašemu náboženství dával jsem vždy přednost.“ Milost Boží, modlitba a přičinění kněze učinily ostatní. Kapitán zavolal k sobě lidi své a řekl hlasem všem srozumitelným: „Povrhnu náboženstvím Luthrovým a věřím všemu, co římská církev, v jejížto lůnu zemřítí chci, k věření představuje. Mrtvolu mou neházejte do moře, ale pochovejte ji na nejprvnějším břehu katolickém, který dosáhnete, aby se křesťané za pokoj duše mé modlili!“ —

Koho misionáři po Bohu nejvíce ctí, jest Maria; jmeno to plno kouzla, libleznosti a síly, ku kterémuž lidské srdce ve všech světa končinách podivnou cítí náklonnost. A jak by mohlo jinak být? Vždyť Maria jest „královna apoštolů!“ A proto k ní utíkají se misionáři, kdykoliv něco nemilého je potkává; buď že nerozumějí řeči národu, ku kterému přišli, buď že dílo jejich dařit se jim nechce, buď že v pracích svých umdlévají.

A Maria nenechá marně vzývat se o pomoc. Byli jsme na zpáteční cestě z jedné křesťanské osady; byly 3 hodiny z rána. Tu slyšeti bylo hrozné zařvání. „To je tigr!“ zvolali uděšení průvodčí. Druhé zařvání bylo již blíže u nás slyšeti, a naplnilo nás hrůzou. Tigr přicházel k nám blíže, slyšeli jsme chrastění listí pod jeho nohama. Poručil jsem, by zpívalo se „Zdravas královno.“ Chvalozpěv na Marii sotva jsme zanotili a již tigr se utíčil, a hned na to utíkal do houští zpět.

Jindy zbujnící v Ho-nau obklíčili celou křesťanskou vesnici, a chtěli ohněm a mečem zničit všecko. Křesťané, místo aby utíkali, shromáždili se v kapli k modlitbě. Při pohledu na všechny tyto lidi, kteříž s velikým pokojem vnitřním a s tak velikou důvěrou k Bohu se modlili, pozastavili se loupežníci udiveni a vrátili se potom, aniž by jaké škody byli učinili.

Parník, který biskupa misionářského měl na palubě své, již počal se topiti a všichni pocestní životy své již za ztracené měli. Tu pozvednul hlasatel slova Božího ruce své k nebesům a modlil se: „Svatá Maria, zachovej všechny tyto nešťastníky!“ A hle! za několik minut vjela loď na písek, a všichni cestovatelé zachovali se.

Zvláštní pak ochranu Maria poskytuje těm, kteříž pro víru Ježíše Krista muky neb smrt podstoupiti musí. Prv než na smrt veden bývá mučeník, modlitbou, zvláště modlitbou k Panně Marii, na okamžik ten se připravuje. Každodenně modlívá se modlitby umírajících, přijímá nejsv. Svátost a zdá se, že Kristus roušku svátostní opouští, aby mučeníkovi útěchy citelné působil. „O příteli můj,“ psal jeden z těchto šťastných mučeníků po přijmutí nejsv. Svátosti, „pro všechny lidi jest to veliké štěstí, mohou-li přijmout tělo a krev Páně; ale přijímati co kněz, kterýž dlouho u oltáře nebyl, přijímati s železným kruhem a těžkým řetězem na krku, kterýž pro Krista snáším; přijímati v žaláři co odsouzenec, přijímati před očima svých katanů, aniž by tito o tom čeho věděli, ano proti jejich vůli, to jest štěstí, kteréž vysloviti mi nelze.“

Konečně ortel potvrzen, utrpiteľ chystá se, že zítra bude odpraven. On vidí v duchu meč, kterýž nad hrdlem jeho se vznáší; on ale nebojí se, naopak vesel jest, ba snad veselejší, nežli jindy. Vždyť ví, že hlava jeho, uťata mečem kata, co červená růže upadne na klín nepoškvrněné Rodičky Boží, plný růží bílých. Jeho tedy loučení se se světem i jeho pozdravení při vkročení v nebesa jest to samé: „Zdravas Maria!“

† † †

O zázračném uzdravení v Strengách v Tyrolsku.

Co zde píší, jest nejčistší pravdou a svou kněžskou ctí i vlastním jmenem svým za to ručím. Událost tu nazval bych: „Zázračnou květinou v papežovu jubilejním věnci 16. června.“ Zázrakem dne 16. června byla uzdravena na dobro od své dlouholeté nemoce čtyřcetiosmiletá Majdalena Traxlova z Unterwegu na kopci Babsbergu v obci Strengách, Zámského děkanství v Tyrolsku, v tamnější kapli „Marie Pomocnice.“ Věc má se následovně: Milostný obraz Marie Pomocnice v Strengenské kapli těší se velmi hojně návštěvě, a poutníci z daleka i široka k němu putují po celý Boží rok. A jak mnohým odejmula zde již Matka Boží trpký ze srdce bol, aneb zaň alespoň úlevu nebo sladkou útěchu poskytl! Původně byl zde prý pouze malý presbytář*), obehnaný zdí, malá loď (kostelní) a průčelí nemělo stěn, jenom střecha, na dvou pilířích strmící, pokrývala loď svrchu. Starý věhlasný farář Maas, rodák Strengský, měl ku Strengské Matce Boží (tak ji totiž nazývali) obzvláštní lásku a nakazoval všem, kdož se k němu o pomoc obraceli a poblíž Strengské Matky Boží šli, co nejprísněji, aby se tam pomodlili za něho Otčenáš. On dal také kapli úplně obnoviti, tak že nyní jest dosti veliká a přívětivá. Roku 1869 byl zbudován nový pěkný oltář a roku 1870 vyzdoben celý presbytář. Přívětivost kaple a obzvláště mnohé od Máteře Boží prokázané milosti přivedly sem za poslednějších let poutníků neobyčejně mnoho. Obec Strengy chová ku své Matce v kapli svou největší důvěru a když někdo trpkou bolestí sevřen svému příteli si stěžuje, hledá u něho útěchy, tu říká se vždy: „Jdi jenom ku kapli, pak ti bude spomoženo.“ Že tato důvěra v jistou Matky Boží pomoc odůvodněna jest, ukazuje právě zázrak, který se udál dne 16. června 1871.

Majdalena Traxlova trpěla již od svého mládí křečmi tak, že častěji nemohla následkem jich z postele vstáti. Byla kolikráte i svátostmi umírajících zaopatřena, poněvadž se očekávalo na jisto, že umře. Více než šest roků ležela ustavičně na posteli a trpěla bolestmi nevyslovitelnými. Ode čtyř let byla hotovým obrazem bídy. Levou ruku měla docela nepřírozeně skroucenou a tak pevně k tělu přitěsnanou, že by žádného muže síla ji odtáhnouti nedovedla. Pakli ji chtěli jenom jinak položit, praštělo to v ruce tak, jakoby se chtěly přetrhati všechny svazy, a bolest byla strašná. Prsty byly tak tvrdě vtlačeny do levé ruky, jakoby bylo do ruky vrostlo pět tvrdých kostí. Na levé pleci bylo několik jako pět velkých boulí, jež však byly pohyblivé. V posledních čtrnácti dnech skroutily křeče ruku tak silně, že na kloubu mezi dlaní a loktem povstal veliký otok, který byl tak krvavě červený, jakoby vystřikovati chtěla krev; obě stehna to tak skroutilo směrem k hlavě, jakož levou ruku tak pevně k tělu, že se kolenama až brady téměř dotýkala; rovněž tak přitáhlo to lýtka ku stehnům a přední díl chodidel a všechny prsty u nohou k šlapadlu tak křečovitě, že byly, sáhl-li jsi na ně, tvrdé jako kosť. V tom stavu křečovitém již déle než čtyry léta trpěla, konečně mohla pouze ležeti na pravé straně, na níž byly od proležení veliké rány a jako zavinuté dítě v peřince museli ji překládati, zdvihati a nositi. Hlava byla svěšena a za poslední doby klátila se, když se nemocná trochu pozvedla, sem tam na všechny strany, jakoby ničím více, leč vrchní kříží s tělem spojena byla. Pravým ramenem a levou rukou mohla pouze namáhavě býbati. Trošek

*) Místo ve chrámu poněkud vyvýšené, kde hlavní oltář stojí.

kávy a vody, čímž svůj bídny udržovala život, museli jí jako dítěti podávat. Že toliko kávu a vodu požívala, toho nebyla vinna chudoba, nikoliv, jestli ona záměrná, nýbrž proto, že něco jiného nemohla snést. Barva obličeje měnila se velmi často: brzo byla přičervenalá, brzo jako smrt bleďá, brzo tak strašlivě modrá, jaká bývá asi u uškrceného. Bolení hlavy bylo svým časem tak veliké, že bývala bez vědomí a jako pomatená si počínala a mluvila. Oči byly jako uhaslé a často nemohla promluvit po několik neděl ani slova, a jindy zas chtěla-li promluvit, musela po vzduchu lapati. Slovem: Byla ode čtyř roků pravým obrazem bídy, pročež i nejnecitnější člověk při spatření jí byl pohnut outřpností.

V poslední zimě bylo přestáti trpitelce hroznou zkoušku, již tuto popsati nemohu, pravím pouze, že dle úhledu mého satan svou hru zde prováděl. Zkouška tato trvala asi dva měsíce. Byla odbyta šťastně, což dosvědčuje právě to, co na to se událo. V jedné noci přišla k ní veliká paní v modrém obleku (Maria Pomocnice na obraze v kapli má spodní roucho světlomodré). Paní ta vzala nemocnou za ruku, postavila ji na podlahu a pravila: „Dopraví-li tě ku Strengenské Matce Boží, tak budeš zdráva!“ Na to vzala nemocnou za levou ruku a vyzvedla ji zase lehounce na postel a zizizela. Tu se probudila v srdci jejím touha taková k nebeské Matce v kapli a tak pevná důvěra, že ještě zdravá bude, že, jak se vyjádřila, chtělo jí srdce puknouti. Tuto svou toužebnost a důvěru vyjevila nejprve své patnáctileté kmotřence, již něžně milovala. Tato mladice byla řečí své kmotry celá zaražena a řekla: „Ale kmotříčko, vás nelze dolů dopravit, umřela byste cestou. My vám Matku Boží přineseme sem nahoru.“ Na to nemocná umlkla. Ale žádostivost k milostnému obrazu stále rostla. — I zjevila to asi dvacetileté dceři svého bratra, která se však tomu dala do smíchu, že se domýšlí a doufá v zázrak. Do třetice sdělila svou záležitost mně, a mně samotnému bylo nejdřív do smíchu, kterak tak pojednou očekává od nebeské Matky takový nápadný zázrak; její vidění měl jsem za obrazotvornost, než těšil jsem ji láskou a mocí Matky nebeské, že jí může pomoci, bude-li se hodně, a jen hodně důvěřovati, modliti a trpělivě snášeti. Prvnější těžké zkoušky přestála, pravíc, že, co se jí ukázala veliká paní, přestala dřívější strašlivá zjevení. Potom pravila k více lidem a naposledy teprv svým bratrům a sestrám, že bude zdráva dozajista, pakli ji k Strengenské Matce Boží donesou. Já jsem ji vícekrát navštívil a vždycky říkala: „Račte věřit, donesou-li mne k Matce Boží Strengenské, budu zdráva.“ Na to hleděl jsem ji upevniti v její důvěře. Dne 2. června bylo všeobecné zaopatřování, a tu byla i ona zaopatřena. S velikou obtíží podařilo se mi službu tu jí prokázati. Strašlivé křeče roztrhovaly od sebe skroucené oudy, křičela jako v zoufalství a stenala co umírající, a tloukla levou rukou rychlými ranami do stěny tak silně, že div neodlítaly tenké články prstův od ruky. V jejím celém těle chrastělo (praštělo) to, jakoby suché silné větve lámaly.

Co se týká mne, po zaopatření jsem se vzdálil. Po tři čtvrtích hodiny utichly křeče, a nastal dřívější obraz bídy, jakoby se pranie nebylo přihodilo. Nemocná vyjádřila se sestře své, že mezi zaopatřováním, nemohouc tomu nikterak odolati, nutilo ji to k vykřiknutí: „Tak jako v pravdě Ježíš zde jest přítomný, tak jistě budu zdráva, pakli ku Strengenské Matce Boží dopravena budu.“

Dne 14. června navštívil jsem ji náhodou i vedla pořád stejně svou starou řeč, že jistotně bude zdráva, a povzbuzoval jsem ji s jejími bratry a sestrami, aby toho zkusila i radil jsem, s jakou se má díti důvěrou ten pokus, má-li se obdržeti

•pomoci. Dne 16. června pokusili se tedy o její přenešení. Připravila se 35 palců dlouhá, 16 široká a 12 bluboká truhla, do níž se vložila peřina, na kterou se daly vrchu tři podhlavnice a mezi polštáře a truhlu zastrčily se dva malé šindele, že se nemohly přesouvatí polštáře přes truhlu. Potom nemocnou oblékli v živůtek s lehkými šaty. Ale to dalo těžkou práci a působilo bolesti ukrutné. Teprv po dlouhém, dlouhém čase mohlo se to dokázati, i zdálo se, že nemocná bolestmi již nevydrží. Po malém zotavení zanesli ji do upravené v truhle postele; pak vložili truhlu s nemocnou na saně, připevnili ji na ně a takovým způsobem táhli ji s kopce dolů. Délka cesty, po níž vežena býti musela, obnáší silnou půl hodiny. Tuto jízdu konali s ní její bratr a dvě sestry a ona mladá kmotřenka. Cesta je hrbolovitá, kamení plná, špatná to horská cesta, po níž se vozí dříví. Tu trpěla nemocná opět bolestí nevyslovitelných. Šest roků nepřišla ani na slunce ani na čerstvý vzduch, a ustavičně ležela tiše v posteli, až nyní tak najednou. Domnívala se, že musí při této jízdě umřítí pro veliké bolesti otrávením způsobené, než důvěra její ku Strengenské Matce překonala všechno, a ji samu těšila: Trp jen, — na cestě domů nemáš žádných bolestí více. Čas od času sobě vzdychala, a tu řekl jednou její ženatý bratr Josef: „Ano, milá sestro, jde-li to tak bídně tam, co pak si teprv zpátky s tebou počneme?“ Nemocná odpověděla: „Domů půjdu sama!“

Pak to šlo opět dále dolů na silnici k Baiermühlu v Klausu. Od Baiermühlu je asi 12 minut až ke kapli a cesta jde hodně příkře dolů. Avšak tu nemohli čtyry osoby toho jak papírku lehkého mrzáka žádným způsobem dostatí dolů. Saně byly celé obklopeny lidmi, jenž pomáhali a táhli a strkali, co síly měli. Nápadné bylo, že takové síly bylo potřeba; konečně po velikém namáhání a dlouhém čase, jelikož museli vícekrát se zastaviti, aby se nabylo nové síly, dorazili ku kapli. Tam se truhla i s nemocnou od saní oddělala a pak nesl bratr docela lehko truhlu i s nemocnou do kaple a postavil ji na stoličku. Presbytář té kaple je železnou mříží oddělen od lodi. Pouze železnými dveřmi dostaneš se do něho a k oltáři Marie Pomocnice. Nemocná byla položena tak, že mohla hleděti obličejem na Matku Boží, truhla byla přinesena těsně k železné mříži. Mezi tím přišla jedna sestra ke mně pro klíč, aby mohli otevřítí mřížové dvěře, s prosbou, abych přec také já sám tam šel. Dvěře otevřeli; as dvacet minut ležela nemocná v tomto položení, sténala, vzdychala, prosila a modlila se, často zvolala hlasitě: „Matko, pomoz, ty musíš mi pomoci!“ V kapli bylo přítomno devět osob, modlili se a prosili o pomoc. Po dvaceti minutách tu praskla truhla, v níž nemocná ležela, zdálo se, že spadne dolů, ale to nemohlo se státi. Na to jsem viděl, jak nemocná odtáhla od těla levou ruku a napřímila dva prsty, vždy hlasitěji a hlasitěji volajíc: „Matko, pomoz, ty mi musíš pomoci!“ Brzo natáhla všechny prsty u levé ruky a drží obě ruce k modlitbě k Matce Boží. Konečně byla celá levá ruka jakoby pout zbavena a tak vztahovala obě ramě a ruce k Matce Boží a modlila se ustavičně a pořád silněji: „Matko, pomoz, ty mi musíš pomoci!“ Truhla praštěla tak, jakoby se chtěla rozbořiti, a malá kmotřenka přiběhla a chtěla ji pozdvihnouti, ale truhla se nehnula; děsné strnutí projelo všechny přítomné. Pojednou uchopila nemocná železnou mříž, jakoby se vzpřímiti chtěla a v tom okamžiku byla se svými nohama z truhly ven a dole s lavic a stála na podlaze a pokulhává mřížovými dveřmi k oltáři.

Sestra přikvapila v domnění, že padá dolů a chtěla ji zdvihnouti, ale tu ihned nemocná řekla: „Jdi jen, já už jdu sama.“ A skutečně! Chodí spřímá a sama

před oltářem semo tamo, sama tam bez přispění klekla a zvedla se opět sama, ano i bez podpory a sama na podlaze seděla, šla sama před kapli, pozdvihla obě dvě ruce a ruce na poděkování k Matce Boží a potom šla samotná domů vzhůru na příkrý kopec, slovem, nebylo viděti ani známky po křeči, po nějakém skroucení, po otoku: všecka bolest odstoupila a ona byla zhojena ode všecky nemoce. Chvála a dík Matce Boží, neboť potvrdila tím opět slova sv. Bernarda: že nebylo slýcháno, aby koho kdy opustila.

Barva obličeje u vyléčené byla však taková, jakoby mnoho měsícův mrtvá pohřbena byla bývala; oko hluboko vpadlé, zrak však jasnější, na čele veliké vrásky, brada zašpičatělá, tváře hluboko vpadlé. Ale due na to, 17. června, docela jinak vyhlížela, plná životní jarosti, barva obličeje nejzdravější, pružnost ve všech oudech, toliko ještě veliká slabota v těle. Avšak i tato mizí vždy více; doufá, že opět bude moci brzo do kostela a pracovati. Na moji otázku, jak jí uvnitř bylo, odpověděla mi: Že jí připadalo, jakoby k ní byla přicházela z oltářního obrazu Matka Boží; tu pocítila ve své levé ruce trhání, následkem čehož ty dva prsty ihned a potom i tři prsty ostatní mohla natáhnouti; pak projelo trhání to celým tělem, načež ji to z postele vytrhlo a potom stála na podlaze. Takové puzení cítila k chození, že se dokonce nemohla modliti a mysliti, klekati; mocí ji to vytrhlo nahorů, šla-li v pravo, táhlo ji to v levo, — sedla-li si, brzo ji to opět mimovděk vyzdvihlo. Já sám řekl jsem jí, žeby měla předce klidně nebeské matce poděkovati a pokleknouti před oltářem, tu mi dala za odpověď: „Já nemohu, já musím choditi.“

Ještě něco mi napadá: Tato nemocná osoba hledala uzdravení svého u čtyř lékařův, avšak všickni vzdávali se naděje, žeby ji vyléčiti mohli. Poslední čtyry roky neměla lékařské pomoci.

Uzdravené vede se co do fysického sesilování vždy lépe a bude brzo schopna ku všem pracím. Posledního téhodne zdržovala se u mne, ve Widumu, teď je opět u svého bratra a sester v Unterwegu, půl hodiny nad Strengy. Od toho zázraku jsou ve dne každou hodinu nábožní poutníci v milostné kapli a v neděli a ve svátcích bývá kaple a vše až daleko k silnici naplueno nábožnými lidmi. I ve zdejší krajině jsou někteří, jenž ten zázrak všelijak vykládají. Jeden osvěťář z Landecku roztrušoval: Takové divy činil prý již jeho otec; položil věchet zapálené slámy pod postel. čímž takoví nemocní poděšení z postele zdraví vyskočili. Duchaplnější ještě vykládali ten zázrak zde se zdržující cizí pání, tvrdíce, že bylo způsobeno toto uzdravení silným otřásáním těla při jízdě a změnou povětří. O pitomosti nerozumná! Čeho se všeho chytáš, abys věřiti nemusela; avšak skutečnou událost nemůžeš uprati, a toho se tuším neodvážíš, jelikož za to svým svědectvím ručí celá obec. Osvědčuje se jen pořekadlo: Kde je slunce, tam je také stín, — líc a rub má každá věc. Jako neuznávají přísný soud Boží, nechtějí také uznávati milostivého a dobrotivého Boha.

Brzo pak, 2. července, slavilo se velkolepé díkůvzdání. Dlouho by to bylo, celou slavnost popisovati, zahrnuji vše pouze ve slova: Takovou krásnou slavnost, tak se vesměs mluví, údolí Stanzerské nikdy nevidělo a sotva kdy uhlídá. Máteř Boží však slavila zde vítězoslávu znamenitou a učinila pravdivou prorockou výpověď svou: „Od té chvíle blahoslavenou mne nazývati budou všickni národové.“ Víra byla tím hlouběji zakořeněna, naděje mocněji utvrzena a láska ohnivěji roznicena. Tisíce srdcí plných jemnou a vřelou lásku dětinnou pozdvihovala se k Marii chválíce ji a velebíce. To dokazuje silný od té doby nával poutníkův ku Strengenské Matce Boží. V neděli

a ve svátcích jestiž úplně obklíčena od potřebujících pomoc a přispění hledajících, ano i všedního dne není žádnou hodinu denní samotna. Veliké věci, pravila Nepoškvrněná, učinil mi ten, jenž mocný jest, a od té chvíle blahoslaviti mne budou národové země. —

Zázračně uzdravená jest zdráva úplně a vykonává všechny domácí i lehčí práce polní, šije, plete, vaří a chodí s domácími na pole. Vyjma nohy, v nichž dosud cítí jakousi slabotu, jest úplně zdráva, tak že mi lidé předhazovali, proč jsem při dlouhých zdávacích průvodu ji nevedl sám, aby tak od ostatních panou lépe rozeznána býti mohla. Celý svět musí ji uznati za docela uzdravenou.

V Strengách, dne 14. července 1871.

Lucius Storker, farář.

V i d e ň s k ý ž i d. *)

Vstoupil jsem do síně na nádraží, abych posečkal na vlak, až bude odjížděti. Bystrým zrakem pohlédl jsem na společnost zde přítomných — více paní, několik pánův, a tam na pohovce v rohu dvě sestry milosrdné. Ubohé snad se vracely z Francie, kdež co andělé účinné lásky křesťanské v lazaretech a nemocnicích vykonávaly povinnosti vznešeného úkolu svého.

Od jakživa velikou mám úctu k těmto sestrám, neboť ne neznámé jest mně jejich sebe zapírání, jakož: koruna je zdobící, obětavý jejich život. O tom jsa přesvědčen, a pozdraviv zdvořile i uctivě obě řeholnice, posadím se tu na židli.

Co tu tak všickni cestující na svých zaujatých místech přijíždějící vlak očekávají, prochází se uprostřed slušně ošacený pán, jehož všechny obličejové tahy prozrazovaly syna z pokolení israelského. Milosrdné sestry zdály se býti terčem jeho nevole. Kolikrátkoli se k nim blížil, tolikrát dábelské své na ně upíral zraky. Pozoroval jsem žida o něco přísněji, poněvadž jsem uvykl stopovati duševní život člověka v jeho vzezření, ale vždy bez urážky slušnosti a cti. Viděl jsem, jak mocnějšími a znatelnějšími se jevíly známky zášti na tváři židově, a jak nábožensky nepřátelské smýšlení a zuřivá nenávisť, dřímající v duši onoho člověka, vždy živěji se probouzely. Posléz stanul před sestrami, nasadil skla na nos, založil ruce a rozkročen divným úsměvem hany pohlížel na milosrdné, jež hlavu majíce sklopenou studem hořely a vnitřním bolem blednouce neodvážily se pozdvihnouti svých očí aneb se snad vzdáliti. Pohanění to snášely snad ochotně a v duchu křesťanské dokonalosti, kteráž vždy raduje se utrpení a všelikou strast ráda skládá před křížem trpícího Bohočlověka.

Žid znameenal rychlou obličejovou proměnu na obou pannách a těše se jejich rozpačitosti satansky se usmíval.

Mně počala kypěti žluč v těle. Ovšem že jsem mohl jednoduše onoho člověka vyvésti ven ze dveří, ale tu mělo se přihoditi něco snad horšího. Židák nuceně začal kašlati a plíti před sestrami. Uplvané trpěly a mlčely. Ale tato obdivuhodná mírnost klášternic dráždila jen tím více zlobu dábelského vladaře nynější doby. I jal se

*) Vypravuje nám p. Konrad z Bolandenu, horlivý katolík tělem i duší a upřímný zástupce práva a pravdy.

ničema ten mluvit: „Tak — vy jste to ty milosrdné sestry! Hm! — musím se přiznati to že nic zvláštního! Ha! ha! ovšem takové dcery jakého mohou udělati štěstí? Jdou do kláštera, a tam se ustavičně nemodlí, ani nejí, a nepijí, ale tam provozují se i jiné ještě kratochvíle. —

Ale ten oděv jak se nehodí do nynějšího liberálního světa, — zapáchá střevíčkem. Ostatně myslím, že kláštery, řeholníci, černokabátníci a jeptišky nemají ani horšiti nynější dobu. Celé to hejno netopýřů a nočního ptactva mělo by již unklnouti a podobná havěť musí se již zaplašiti.“

Více promluvit židák již nemohl: jako nikdy ještě před tím zmocnil se mne takový hněv, že vstav a uchopiv ne sice vlídně onoho tupiče za rameno, dokládám: —

„Pane, jak smíte se odvážit, tupiti ty, jichž strastiplné povolání a milosrdná účinnost vzbuzují jen obdiv a úžas všech šlechtných a jen lidsky cítících! ... Jaká to pro vás hanba; — styďte se pane.“

„Já a se stydět? Proč stydět, snad že mohu těmto kužourským Říma poslušm své mínění vysloviti? — Co vám do toho?“

„Ano, jest mně do toho! Chceteli, jak slušnost vyžaduje, živ býti mezi vzdělanými, jste povinen projevovati slušnost a vzdělanost i ve svém chování. Vy ale jak hrubým a sprostým jste k těmto bezbranným sestrám! Ano — sprostým nade vše pomýšlení.“

„Co? a to vše pravíte mně?“ zuřivě křičel žid. „Mně, jenžto jsem publicistou vídeňských novin? Mně, — jenžto jsem také oudem té společnosti, kteráž panuje v Rakousku?“

„Jste-li vídeňským židem, ať již kteréhokoliv listu,“ odpovídám zcela chladně, „pak se dá vysvětliti toto vaše chování.“

„Tak? a proč?“

„Poněvadž jste jeden z těch mnoha, jenž ani za mák nemají ponětí o něčem vznešenějším, uslechtilějším, Božském. Cheteli však více o vídeňských novinářských židech slyšeti, o jejich ceně a jakosti, promluví s vámi, ale jen mezi čtyrma očima. ... Ostatně mohu vás ubezpečiti a říci vám zde veřejně, že vaše ničemné, klukovské jednání, jež jste dal na jevo k těmto sestrám, jest zcela důstojné žida vídeňského.“

Pln hněvu a zuřivosti pohleděl na mne a bílá pěna na rtech byla znamením jeho vzteku. Pak divoce se zachechtav chtěl odejíti. Ale v tom samém okamžiku vstoupil do dveří jiný nastrojený syn hebrejský. Jakmile tento prvního zočil, zůstal státi a známky hněvu a plamen zlosti bylo lze pozorovati na tváři jeho. S větší vždy vášnivostí blížil se tento k publicistovi, vídeňskému židovi, a povrchně ho pozdraviv usmál se zavile.

„Jaké to štěstí, pane Levi, že vás zde právě nacházím,“ pravil pohrdlivě.

„Ano, štěstí to a čest pro mě, pane Kohner!“ rovněž tak odvětil publicista.

„Mám s vámi cos nutného promluvit,“ dí Kohner, a uchopiv ho za ruku krácel s ním na protější stranu, kdež po krátké chvíli tak prudký rozpředl se hovor mezi oběma, v řeči ovšem taškářské, již užívá vídeňský novinářský žid, že Kohner milého publicistu uchopil za límec, uhodil jím o zem a nemilosrdně ho bil do hlavy svou holí. Krev teče; Levi zoufalo křičí; přítomní poděšení vstávají, je zmatek. Jedna, druhá ještě padá rána, a pan Levi potácí se na zemi. Ve zmatku,

jaký tu povstal, přikvapil také c. k. četník, jenž o celé události dav si od přítomných patřičného vysvětlení Kohnera zatknul. Levi ležel natažen na zemi, krvácel z několika ran na hlavě. Jeho obličej byl bledý, ústa zmodralá jako cbrpa. Útlé pokolení ženské nemohouc snést pohledu tak děsivého odešlo. Jen sestry milosrdné zůstaly na jevišti tak smutném a já, jenž se tak zatvrdil, mysle že žida jen zasloužený zastihl trest za tak hrubé sester utiskování.

„Sestro Afro, honem vodu!“ pravila starší a vyndávala z tašky obvazky a tříсна, aby krev mohla zastavit.

„Jest mrtev!“ pravil nádražní sluha k druhému. „A jaká jest nyní podlaha, co tu krve!“ odpovídá druhý. „Což pak se ten žid nemohl nechati někde jinde ubiti?“

„Pánové,“ prosila sestra, „buďte tak dobří a pozdvihuňte nemocného a odnesete ho do nějaké jizby, než bude moci odnešen býti do nemocnice.“

Než sluhové, pravíce, že pro podobné případy nemají žádného nařízení, odešli. Milosrdná sestra, vzavši podnožku, položila na ni hlavu zbitého a snažila se krev zastavit. Afra přinesla umývadlo s vodou a Levi za nedlouho otevřel oči pod rukou zběhlé lékařky milosrdné.

„Do vozu! Vstoupat!“ volal sluha železniční.

Sestry nedbaly volání.

„Ctihodné sestry,“ dím na to, „vlak odjíždí!“

„My pojedeme později,“ odpověděla Afra. „Není možno, abychom toho člověka nechaly beze vší pomoci.“

Opustiv sestry vstoupil jsem do vozu.

Jaké to neshody! Jaké to protivy! Jak krásné jest světlo a jak hnusné stíny tmy! Má-li vídeňský ten žid jen skrovnou v srdci jiskru citu, jistě že rány, jež byl obdržel od svého souvrce, méně ho budou boleti, nežli vědomí, jak laskavého dostalo se mu ošetření od těch, jež tak hanebně byl ztupil.

Nová škola — při dvojím světle. *)

Ne náhodou, ale na objednání za peníze, za 50 kr. dostal jsem z Vídně od Sartoriho kalendář na rok letošní, a jak jsem si od něho mnoho sliboval, tak se i stalo: byl jsem vzdělán, potěšen, povzbuzen. A poněvadž tento ovšem německý kalendář mnoho rozmanitého a krásného podává svým čtenářům, chei, aby z něho i naši čtenářové „Školy“ něco uslyšeli a zvěděli. Z mnohého podávám jen něco a sice, co v sobě zahrnuje svrchu uvedený nápis. —

„Uprostřed ráje stál strom vědění dobrého i zlého, pod ním náš praotec se svou ženou poslouchajíce hlasu svůdného hada: „Nevěřte Bohu a jezte; neboť budete jako bohové, vědouce dobré i zlé. A když okusili ovoce, otevřeli se také jejich oči. a poznavše, že jsou nazí, spletli si listí fíkové a učinili si zástěry.“ Hle, nevidíme-liž tu příběh uskutečněný na nové naší škole? Hadí hlas mužů, jenž se svobodnými zovou zedníky, pravil: „Nevěřte, co vám kněží mluví o Bohu; pryč se starou školou, pryč s náboženským vychováním, v nové škole bez Boha a bez nábo-

*) Podává A. Scherner.

ženství budete svobodni, osvíceni jako bohové, vědouce dobré a zlé.“ — I stržena jest stará budova školy farní a na jejích troskách nestydatě vypíná se od svobodných zedníků chatrně zbitá národní škola beznáboženská. Světlo našeho věku s plesáním vítali tento moudrosti vynález; ale bohové světla počínají již také otvírati oči; oni vidí, že jsou nazi, a stydlíce se dělají sobě zástěry z listí fíkového. Všickni vidouce dozrávati již ovoce škol nových cítí, jak ukrutně jsou zklamáni od ďábelského ducha svobodných zedníkův.

Ano, všickni otvírají oči; nikdo není spokojen se školou novou, neboť zdaž nevydává již nyní ovoce sodomské? Na novou školu trpce nařikají rodičové a neméně i ve své naději zklamaní učitelové; těžce běduje na ni, a to vším právem, sv. církev; a zcela spravedlivou příčinu má také stát, kdyby na ukazující se ovoce nové školy chtěl si stěžovati. I poslechněmež proto žaloby na počínání si svobodných veleduchů ve škole nové, a sice nejprve z úst

1. zklamaných rodičův.

Nárek rodičův není-liž tu úplně ospravedlněn? Neboť nemají-liž tito celého práva žádati, aby ve školách byly dítky jejich zbožné a mravně, t. j. co dobří křesťané vychovány? Ale jak patrně, jest tam náboženství a křesťanstvo podle jména jen trpeno. Nemusí-liž tedy hořekovati, vidí-li, jak před katolickými dětmi k vůli jednomu neb dvěma jinověrcům znamená křesťanství, kříž a obrazy svatých odstranují? Nemusí je to boleti, slyší-li, že se před a po vyučování již nemodlí, že nemusí chodit na mši sv. a že se jim zapovídá, veřejně vyznávati víru svou křesťanským pozdravením: „Pochválen buď Ježíš Kristus?“ Nemusí to bodnouti katolické rodiče hluboko do srdce, slyší-li od dětí, že nemusí se zúčastňovati na veřejných slavnostech a prosebných průvodech, a v přijímání sv. svátostí že se jim veliké činí překážky? Mohou se rodičové katoličtí spokojiti, jestliže děti jejich zvlášť venkovské rozličným, avšak pro ně nepotřebným učením týrají, v čítánkách nic o Bohu neslyší a učitelé k nábožensko-mravnému jich vychování spolupůsobiti se zdráhají?

Ano, hlasitý musí býti nárek a stížnost rodičův na takovouto školu novou, zvlášť pak musí-li viděti, že co sami dobrého a zbožného do srdcí jejich pracně snaží se vštěpovati doma, v takovýchto školách se boří. Pak ovšem musí poslušnost a úcta k rodičům mizeti, a za to svévolnost, vzdorovitost, hrubost a nemravnost se vzmahati. O jak krváceti tu musí srdce rodičův dobrých a šlechetných, řekne-li se jim, tak že toho vyžadují školské zákony, a kdož by se chtěl zpečovati, děti své do takovýchto škol posýlati, že podléhá trestům! Jaký pak základ a jaké navedení ku křesťanskému životu mohou obdržeti dítky ve školách, kde učitelem protestant, žid aneb novomódní pohan? A takové, hle, školy, v nichž pohané se vychovávají, musí rodičové k vlastnímu srdce zármutku třeba i posledním často grošem vydržovati!!

Než nejen rodičové jsou všemožně pečliví o blaho svých dítek nemohou nad takovouto školou novou býti potěšeni, nýbrž i

2. učitelové sami,

jsou-li mužové šlechetní, musejí si zastesknouti. Jak mnoho bylo těch, jenž ve své zpupné nadutosti mysleli, že kdo ví jak jsou týráni a pokořeni, měli-li se laskavému doзору a upřímnému vedení svých duchovních podrobiti a tedy církev za svou jedinou představenost považovati. Tu ale, když onen neblahý vynešen výrok, že škola odtržena jest od církve, domnívali se, že budou neobmezenými a všeliký dozor na ně

že přestane. Ale jak již nyní nařiká mnohý ze zklamaných pánů těchto! Kdežto dříve podřízen byl jednomu správci a vůdci, muži to vzdělanému, svému vikáři, musí ubohý kořiti se nyní tolíka, kolik jich zasedá ve školní radě. A nemáme-liž důkazův, že v mnohé obci sestavena jest školní rada z liberálních kramářů, zbankrotovaných obchodníků, hospodských, mlynářů a sedláků, o nichž tvrditi nelze, že by všestranně byli vzděláni. A těm musí se kořiti učitel. Byl-li učitel muž šlechetný, povždy byl také jeho vikář mocnou jeho záštitou a zastancem, a nyní jest osud jeho života v rukou ne právě milosrdné rady okresní; kolik tu ale jest, jenž by nelpěli na mrtvé zákona písmeně, jíž často ani nerozumí? Nová tedy učitelů svoboda ve škole nové spoutána jest řetízkem až příliš těsným.

Dále pak co do příjmů, jak mnohý skvělé dělal si naděje, že za nové práce značnějšího dostane také platu. Viděli a slyšeli jsme, jak veliký rozléhal se nárek po milé vlasti naší, když tu a tam tolik a tolik učitelů nebyvše za více měsíců vyplaceni dokládali, že nebudou-li jim věřitelé čekat, musejí hladem umřít i oni i jejich rodiny, a zimou zmrznouti. Mnohému a to ponejvíce učiteli na škole filiální se příjem zmenšil, nebo byv dříve k povzbuzení jiných kostelníkem, musel se nyní zřeci služby, kteráž prý se s jeho stavem nesrovnává a jej co učitele snižuje. Ale jaká pak to nečest sloužiti Bohu? Toť ovšem jen zásadou liberálů, kteří bez toho již nyní o chrám Páně nohou ani zaváditi nechtějí (leďa k jeho zrušení) a snad co nobsledové osvětlených tmářův svobodných zedníkův ani nesmí.

Učitelové nové školy jsou ale i v tom ohledu také nespokojeni, poněvadž se jim ukládá takové břímě předmětů nových, o nichž mnohý, zvláště z prvé doby přípravné mnoho aneb nic neslyšel. Politování hoden jest učitel, má-li nyní co muž 70 ba 80letý vpravovat do své i svých dětí hlav také věci, o nichž se již větší část prostých venkovských rodičů vyjádřila, že si takovou hatlaninu, již jim ze školy přišedší děti vyprávěly, mohli ve Vídni buď nechat, aneb v Praze pod lavici hoditi. Byl jsem nedávno ve škole, v níž vyučuje stařec 83letý, muž ctihodný, jak říkáme, ze starého, ale dobrého vydání. Namáhal se, aby svým posluchačům vštípil ponětí o rozličných tvarech čili figurách geometrických čili měřických. Co mu to dalo práce, a předce dle všeho poznal jsem, že ani učitel již tak starý ani žákovstvo nižádného trvalého nebudou míti užitku. Po vyučování se ho ptám na ty tak různé nové předměty, zdali z nich děti co pochopily. „Samé hlouposti, milý pane; kdo by se s tím trápil, aneb chtěl býti konečně učitelem? Do 20 let aby byl v preparandě, pak ho odvedou na vojnu a otec zas nemá nic. A přijde-li potom domů a hlásil-li by se o místo, tu jak je láska a chuť ke škole ta tam, těžko s prospěchem působiti. Každý se toho pak chápe, aby nemusel nádenničit.“ Tak ten hodný můj pan učitel. A jakých teprv musí jeden slyšeti stížností, jací jsou žáci, vidouce zlý a špatný příklad na starších, neposlušni, bez kázně a mravů, slovem velicí lotři ve věku ještě outlém. Co má tedy společnost lidská k očekávání od nynější generace, což jiného než komunu pařížskou? Proto také uvážliví učitelové sami otvírají oči na tuto novou školu, a školní rada vidouc hrozný úpadek ač neráda, předce se ohlíží po tom listí fíkovém, aby svého rozumu a svého jednání zastřela.

Ale všeliké právo nařikati, bédovati a želeti má zajisté :

3. církev svatá.

A jakž by mohla býti také spokojena s tak smutným zlořádem ve školách, jež se mají nazývati křesťanské. Jak veliké její oběti, jak usilovné její namáhání

a jaká moudrost ve všech zařízeních od věků pradávných, aby národy sobě svěřené ze školy vedla k cíli, pravému a trvalému jich oblažení. Stoletá její práce zničena a její opatrovná škola křesťanská zbořena. Nemusí tedy matka církev lkáti se srdcem bolesti plným, vidí-li, kterak zástupce její kněz poukázán jest pouze na nějakou hodinu? Ale ještě něco smutnějšího. Nejen že ve škole nového rázu kořen celého života, náboženství se podkopává a křesťanství jakoby na pranýř staví, ale ve škole nové otvírají do kořán dvéře všeliké nemravnosti, škola nová stává se propagandou nevěry a novověkého pohanství. Ano s bolestí toho želi církev, vidí-li, jaké množství učitelů v náboženské chudově pravé a ničím nezviklavé víry zadává veřejně ohrazení, že ničím a nijak nedají se pohnouti, aby spolu působili s duchovním na nábožensko-mravním vychování dítek, jakoby to cos s jejich ctí bylo nesrovnatelného. *) Jest ale za takovýchto okolností učiteli možno, docíliti úspěchu i ve vědách a v umění pouze světském? Žel Bohu, že církev vidí kvapiti na miliony národův rakouských v záhubu a neštěstí časné i věčné; neboť i mocnářství rakouskému k úpadku se klonícímu stojí psáno: „Váš dům zanechá se prázdný“! Za tou příčinou povznesli svého hlasu nejdůstojnější a neohrožení naši velepastýřové proti těmto novým zákonům školským a nejvyšší hlava celé neomylné církve papež Pius IX. zatratil co zhoubné, víře a mravům zcela odporné. A blaze nám, že tak učinil, neboť my katolíci budeme viděti, jak si vůči takovýmto novopohanským školám máme počínati. — Konečně jest nemožno, aby s takovýmito beznáboženskými školami mohl býti spokojen

4. stát sám.

Je-li povinností státu, starati se o pořádek, pokoj a bezpečnost majetku, cti a života všech občanův; má-li blahobyť vůbec a všude se zámáhající chrániti, nedá se mysliti, aby panovník a jeho úřadové lhotejně mohli pohlížeti k tomu, jak v nekřesťanské škole nové vzrůstá se nevázanost a nesvědomitost a kterak v bezbožném mládeže vychovávání vyrůstají společnosti lidské nebezpeční lotrové, pro něž potom na útraty pokojných občanův vězení neustále musí se přistavovati. Kdyby se stát o to staral, aby škola byla školou náboženskou, křesťanskou, aby v ní i učitel zavázán byl srdce i svědomí dítek zušlechťovati a je s knězem zároveň k bohumilé cnosti naváděti, o jistě že by nám vyrostlo pokolení takové, že by vojsko, strážcové bezpečnosti, policajti a četníci jakož i všecka vězení a žaláře byly věci zbytečné a směle by se mohly uložiti mezi staré haraburdí. Ale z nynějších škol beznáboženských mohou vystupovati lidé, jenž o Bohu buď nebudou věděti aneb ani nebudou chtítí věděti; jenž nebudou uznávati příkázání Boží a tím méně v uctivosti budou míti zákony státní; lidé, jenž se nebudou hroziti žádného přestupku ani zločinu, poněvadž budou bez svědomí. Pak státu nepomohou ani mitrilexy ani děla, tím méně bodáky. V našich tedy školách odchovávají se lidé, jenž bez ohledu na Boha, nebe a peklo, živi jsou jen náruživostí a choutkám rozvázaného těla, před nimiž majetek spolnobčanův asi málo bude zabezpečen. Rozsívá-li stát handy loupežníků, vichřici revoluce a povstání v zemi, musí nevyhnutelně hroznou, vše zničující bouři sklídati. Paříž a Francie z r. 1871 poskytuje nám odstrašující obraz vychování mládeže bez Boha, bez náboženství a beze svědomí. A naše Rakousko nemusí-li již nyní přihlížeti k tomu, jak rychle ukazuje se ovoce takovýchto škol ve vždy vzrůstajícím se počtu mladistvých paličů, zlodějů a lotrů vůbec.

*) Jako to učinilo ve Vídni 200 učitelův ze dne 21. července 1871.

Již nyní možno slyšeti nám ono neblahé dunění sopky, kteráž se k hroznému a strašnému v Rakousku připravuje výbuchu!

Takové ovoce školy nové komuž by se mohlo líbiti? A předce, laskaví čtenáři, toť jen slabý nástin toho smutného převratu, k němuž se připravuje Rakousko za příkladem Francie. Budou-li ještě tak dále beznáboženské školy u nás zle hospodařiti, aj, pak jisto jest, že místo katolického mocnářství těžce bude pracovati pohanské Rakousko k vlastnímu úpadku, a z říše dříve tak mohutné zůstanou jen slabé zříceniny na svědectví věkům budoucím, tak že zaniknouti musí stát, jenž se chce vynasnažiti, jako Julian odpadlík, vyhubiti nevěstu Kristovu a jeho sv. náboženství. Protož

5. co nyní?

„Adame, kde jsi?“ Tak volal Bůh k praotci našemu v ráji, když ve své nevěře od něho odpadl; a rovněž tak výhrůžkou přivolává nové škole, jenž prázdná jsouc všeliké víry odloučila se od církve: Kam jsi zabředla, dcero má, ve své posetilsti! Ano nelze nám nadíti se pomoci, až všickni bijíce se v prsa vyznáme: „naše že vinna!“ a pokud pevné neučiníme předsevzetí: škola že musí býti zase křesťanskou, že v katolickém Rakousku musí býti zase katolickou, aby onen potom název Rakousko katolické nebyl mu k hanbě a potupě, ale ke cti a slávě! A to se může státi, když pro křesťanskou školu, křesťanské a přiměřené vydají se zákony a k jejich plnění když svědomitě také bude se dohlížeti. K tomu ale jest zapotřebí nových křesťanských zákonodárcův ve sněmích zemských, jenžto by ne švindlem svobodných zedníkův zaslepeni, ale opravdovou bídou katolíkův pohnuti a vedeni také katolické zákony pro katolickou školu vydávali.

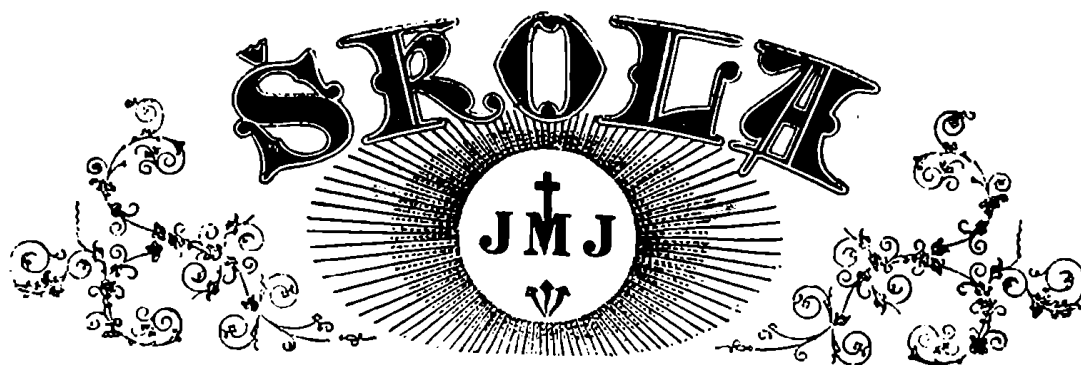
Protož každého občana svatou jest povinností o to se zasaditi, aby do sněmu voleni byli katolíci aneb aspoň poctiví křesťané.

Pokud ale tyto politování hodné zákony budou trvati, nastává všem rodičům nezbytná povinnost, aby se proti nim všemožně opírali, násilí právem odrazili, s pomocí Boží dítky své v bázi Nejvyššího vychovávali a je před škodou a záhubou svědomitě varovali, jsouce pamětlivi napomenutí Páně: „Co platno člověku, kdyby (i ve škole) celý svět získal, ale na duši své škodu trpěl?“

Bratrstvo ku svěcení dne svátečního (*Pia opera della santificazione delle feste*) zřízené pod ochranou sv. Josefa ve chrámě sv. Řehoře v Bologni, bylo od sv. Otce připsáno z 15. pros. 1871 mnohými duchovními milostmi, odpustky, obdařeno, a aby prospěšné toto bratrstvo více se rozšířiti mohlo, obdrželo plnou moc, přijímati i jiné spolky toho účelu a jmena, kdekoli na světě se nacházejí, aby na všech duchov. výhodách jeho podílu bráti mohli. Žádosti o přivtělení do onoho bratrstva v Bologni budtež posílány na: Rev. D. Giuseppe Pini, presidente dell'opera della santificazione delle feste, Bologna (Italia).

Na koho přijde pak řada? Nepřátelé kat. církve a vůbec křesťanské víry zasazují se všemožně o to (a dle přirozeného průběhu podaří se jim to), aby hlavu církve kat., římského papeže zbavili úplně světské moci, aby takto — protože nyní ve světě pouze hmotná síla platnosti má — nemohl se více zastati utiskované spravedlnosti. Oni lišáci praví sice, že přibude papeži důstojnosti, když bude zbaven všech starostí pozemských, právě tak dokazují, jako synek, který by rád celý majetek rodičův dostal do rukou a byl neobmezeným ve svých chout-

kách, radí rodičům, by mu celý dům dali připsat a se již spolehli na jeho štědré srdce, že je bude živit a ošetřovat, oni aby byli beze vši starosti a blažení! — Když oni nepřátelé církve provedou své úmysly strany sv. Otce, neřeknou pak dnes nebo zítra mocnářům: „Nemíchejte se pranic do řízení státu a nestarejte se o blaho národů, to my sobě vezmeme úplně na starost a zvýšíme vaši důstojnost!“ A konec toho bude: Kdo nepracuje, ať ani nejí, k čemu tedy mocnáře živit? To stará praktika zednářů, jak se ukázala v první revoluci francouzské.

Božského Srdce Páně.

Květen 1872.

Ročník VI.

Číslo 5.

Pobožnost k Božskému Srdci Páně a námitky proti ní.

IV.

Milý příteli!

Skoro jsem se bál již, že teukráte bez listu tě nechám; tak mnohé práce a starosti na mne doléhají. Mimo to myslel jsem, že v listech předešlých dostatečně jsem vysvětlil, co rozumíme a ctíme v „pobožnosti k Božskému Srdci Páně,“ a na čem tato se zakládá. Tu však dostanu od tebe psaní, v němž sice důvody mé uznáváš, ale zase jiné námitky činíš. Ale i tyto dojistá lehce vyvrátím, uznáváš-li opravdu, jak pravíš, vše již řečené.

„Raději ctím“ — tak píšeš — „celého Spasitele, než jenom Srdce Jeho. Nyní ve všech modlitbách má pojednou státi: „Božské Srdce Páně,“ kdežto dříve neoslovovalo se Srdce, ale modlili jsme se: „Božský Spasiteli,“ anebo: „Pane Ježíši Kriste“ — a mně se líbí více takto pořád se modliti.“

Ty tedy ctíš raději celého Spasitele, než pouze Srdce jeho. V psaní, v němž tuto námitku činíš, posíláš mi svou podobiznu. Děkuji ti za ni; ale příteli, víš-li pak, že bych ti ji musel zpět poslati, kdyby pravá byla tvá námitka? Ty zajisté jsi mým přítelem, a ne tvá hlava, anebo snad hořejší část tvého těla, jež na podobizně, ovšem velmi zdařile, jest vypočtena. A když 8. prosince 1869 při slavném zahá-

jení všeobecného cfr. sněmu v Římě v holdování líbali papeže kardinalové ruku, biskupové koleno, a ostatní účastníci koncilu, nemající hodnost biskupskou, nohu — zdaž tu jedenkaždý z nich nevzdával čest osobě náměstka Kristova, a nikoliv snad ruce jeho jenom aneb snad docela noze? Pobožnost „k Srdci Páně“ ve své podstatě není nic jiného, než pobožnost k Ježíši Kristu, Synu Boha živého, — jenž nás miloval, — k němuž ve všech svých potřebách s jistou důvěrou se utíkáme, — jenž nám dal nejvznešenější příklady sebezapírání, bázně Boží a poslušnosti. A jestliže, chtěje pro to vše míti nějakého znamení viditelného, představujeme si tělesné Srdce Páně, a k němu se svými modlitbami zvlášť směřujeme; nemyslíme si toto Srdce jako něco samo o sobě stávajícího, od osoby Ježíše Krista rozdílného, ale tak jakož v jeho těle nejsvětějším jest a žije.

„Tomu-li tak,“ řekneš, „tu v litaních a modlitbách i dále měl by se Spasitel oslovovati, a nemělo by skoro všude na místo osoby jeho klásti se pouze srdce jeho.“ — Až dosud skoro všude jsem ti odporoval; tím více tedy mne těší, že v tomto pádu, s nějakou jenom výminkou, musím ti dáti za pravdu. Hned se vyjádřím.

Srdce Páně, ať již myslíme pod tímto výrazem tělesné neb neviditelné srdce Spasitelovo, nebo obě zároveň, není osoba, jest jenom částí osoby, a tedy samo o sobě neosobného cosi. Praví-li se tedy v modlitbě, na př.: „Božské Srdce Páně! já tě miluji, já tě vzývám . . .“, aneb stojí-li v litanii: „Božské Srdce Páně! . . . smiluj se nad námi, vyslyš nás,“ jest to mluvna obrazná, od obvyklého mluvení se odchylojící. Užívá se zde figury (způsob) řečnické, kterouž jmenují „zosobněním — personifikací.“ Upotřebením takových figur řečnických, třebaž v modlitbách, nic dojista nepřekáží. Mezi modlitbami, jimiž mnozí svatí, jako sv. Alfons, sv. Gertruda, bl. Margareta, Božské Srdce Páně vzývali, jsou mnohé, v nichž takové obraty často nalézáme, velmi zhusta zároveň však i přímé oslovování osoby Spasitelovy: „O Ježíši . . .“ I sama církev některé takové kratší modlitby schválila, spojivší s nimi odpustky. A proto jak ty tak já s tím vším jsme srozuměni.

Na druhé straně však zcela právem se ti nelíbí, že mnozí takovou to formu obraznou, v modlitbách k uctění Božského Srdce Páně sem tam se nalézající, za vlastní, pravou zdají se míti, a proto chtějí, aby této výhradně aneb aspoň co nejčastěji se užívalo. Církev až dosud předepsala a schválila ve třech mešních formulářích devět rozličných modliteb o Bož. Srdci Páně: mezi těmi však není ani jediné, v níž užívalo by se oné figury řečnické. Naopak všechny potahují se, jako modlitby církevní vůbec, buď na Boha Otce nebo Pána Ježíše. *)

V pěti hymnech breviáře jest ovšem jeden, a jedna strofa jiného, kdež bezprostředně oslovuje se Srdce Spasitelovo. Ale hymny jsou plody básnické, a proto zde nic nám nepřekáží. V básnictví zajisté jiná platí pravidla co do figur řečnických než v prose. Jest to tedy mylné myšlení, že modlitby k uctění Bož. Srdce Páně bezprostředně k němu se vztahovati musejí: naopak, přeje si církev, aby, jak i ty za to máš, obvyklý způsob mluvení se zachoval, a osoba Kristova se oslovovala.

*) Jedna z nejpřednějších těchto modliteb (Concede, v pátek po okt. B. Těla), zní česky takto: „Popřež, prosíme, všemohoucí Bože, abychom všickni, jenž v nejsvětějším Srdci milého Syna tvého slávu svou zakládáme, převýborná dobrodini nesmírné jeho k nám lásky sobě rozjíme, nejen v těchto dobrodiních se kochali, ale i k spasení svému jich užívali.“ (Rukovět Macanova 1854 st. 136.)

A tomuto přání církve mělo by se vyhověti zvláště v modlitbách k veřejným pobožnostem lidu určených, jmenovitě však v litaních. Ovšem není nic populárnějšího, než mluva obrazná: ale jen tenkrát, dosti-li jest odůvodněna. Neboť obrazy ty vždy přece jenom jsou v ý m i n k o u a odchylují se od obyčejného mluvení, a mnohých, mezi jinými i personifikace, užívá se dobře jenom při mocnějším citu naladěním. Lidé obyčejně nejsou tohoto zákona ani si vědomi: ale on vrozen jest zdravému smyslu a leží v jejich povaze tak určitě vyjádřen, jako v učených knihách o řečnictví a básnictví. Proto myslí lid příliš určitě a cítí příliš přirozeně, než aby při společné modlitbě nějaké v ustavičně opakujiícím se oslovování tušil obraz nějaký neb odchylku od mluvy obyčejné a oslovení dle toho chápal. Dobře zajisté ví, že ti, jenž každou neděli nebo na počátku každého měsíce podílu berou na pobožnosti k Božskému Srdci Páně, činívali to s obyčejnou pobožností a nikoliv snad se zvláštní horlivostí, při níž by cit byl neobyčejně jaksi rozladěn. Ovšem té vroucí lásce, s jakou modlívali se Alfonsové svatí a Margarety, nedostačovala mluva obyčejná, a proto řídili oni častěji řeč svou, ne k Spasiteli vůbec, ale bezprostředně k srdci jeho, jehož láskou i jejich plálo. Ale takovou láskou neplane srdce křesťanů obyčejných, jinak by pro ně Spasitel „Otče náš“ učinil příliš prostým a jednoduchým. Když tedy v litanii některé třicetkrát až čtyřicetkrát lidu se opakuje: „Srdce Ježíšovo . . . smiluj se nad námi,“ stává se, že znenáhla zapomínají lidé pravé ponětí o celé pobožnosti, a počnou v „Srdci Ježíšovu,“ kteréž něčím se vzývati, mysliti si osobu nějakou, neb aspoň něco samo o sobě jsoucího.

Vždyť i z vycvičených mnozí prozradili často, že nevědí podržeti určité pravé ponětí a názor této pobožnosti. A z této nejistoty povstaly ony mnohé obraty, jež nalezl jsi v mnohých spisech vzdělávacích a na mnohých kázáních uslyšel. V posledním listu svém uvádíš některé a pravíš, že jest to trochu zvláštný výraz a podivný, jako: „Narození Božského Srdce,“ „z mrtvých vstání Božského Srdce,“ „matka Božského Srdce,“ — „Božské Srdce Páně, kteréž jsi pro nás nevědecké zemřelo,“ „Srdce Ježíšovo, nejčistší plode panenské matky,“ „Srdce Ježíšovo, jež snížilo jse's, že po ulicích svých tě nosíme, že příbytky naše navštěvuješ,“ „Srdce Ježíšovo, základe věčný, na němž církev spočívá,“ „poručíme ti, milosrdné Srdce Ježíšovo, tvou milou choť, církev svatou,“ a t. d.

Mírně nazýváš tyto a podobné výrazy v prosaických formulářích modlitebních nebo jiných pojednáních „zvláštnými a podivnými.“ Mnohých ulekl by se i básník nejsmělejší, neboť všeobecně mohou se přikládati (pomocí metonymie) srdci Ježíšovu jenom takové vlastnosti osoby jeho, kteréž skutečně v srdci lidském sídlí; a jenom to, třebaš to vlastně vztahovalo se na jeho osobu celou, co boha-člověka, říci se dá obrazně o Srdci jeho (ovšem ne tělesném ale neviditelném), co skutečně nejbližší srdci přináleží, z něho bezprostředně nějak vychází, v něm příčinu svou má, a od něho závisí. Ale „počatu býti“ a „narozenu“ tak málo srdce se týká jako jiného kteréhosi údu lidského, nýbrž prostě osoby celé: „za nás zemřel“ a „z mrtvých vstal“ Syn Boží sám a nikoliv srdce jeho, — a toto také „nenosí se“ po ulicích našich a „nenavštěvuje příbytky naše,“ ale jest to On sám, přítomen v nejsvětější Svátosti oltářní, jenž církev nazývá chotí svou a ji co stavbu nějakou pohromadě drží jsa jejím kamenem úhelným.*)

*) Podobných nalezáme chyb i v modlitbách „k“ srdci Panny Marie, jako: „Srdce Marie, bez hříchu počaté,“ a j. Divno, že strpí toho pořadatelé těchto pobožností!?

Odkud asi vzaly původ svůj a příčinu tyto „divné“ obraty a výrazy? Snad měli za to pořadatelé a horlitélé pro pobožnost k Božskému Srdci Páně, že účele svého nejspíše dojdou, když v řečích i spisech, v modlitbách i na kázáních, co nejčastěji slovo „srdce“ budou jmenovati. Patrně však se mýlí.

Při obrazích sice, které předmět této pobožnosti mají znázorniti, není vyhuutí a musí se užítí podoby srdce. Malířství zajisté a umění plastické příliš jsou obmezeny ve svých prostředcích, a kdyby jim chtěl někdo zkracovati volného užívání srdce za vyznak lásky nejvhodnější, opíraly by se tomu, a vším právem, poněvadž zkracování takové by bylo bezdůvodné. Jinak ale zcela má se to s vyjádřením pomocí řeči. Tato má, mimo slovo „srdce“, na sta prostředků a způsobů, a často mnohem vhodnějších, jimiž by duši naší představila ty rozmanité činy, smýšlení a city, jichž pramen a střed tvoří (neviditelné) Srdce Kristovo. A lépe zajisté při tom pochodí, budeli držeti se při tom příkladu písma sv. a církve, než aby, chtějíce uši naše lechtati ustavičným slovem „srdce“, užívala obrátů a figur řečnických, jichž bohosloví schváliti nemůže a zdravý rozum zavrhuje.

Ostatně zcela pravdu máš, tvrdíš-li, že bys svůj katalog takových podivností z oboru mravocvičné literatury zuamenitě ještě rozšířiti mohl. I musím, chci-li býti k tobě spravedlivým, říci, že mnohou z tvých pochybností o pobožnosti k Božskému Srdci Páně zavinila tato literatura (písemnictví). Námitku tvou, že pobožnost sama jest přepjaté citlivůstkářství, doufám že pádně dosti vyrátíl jsem hned na počátku. Kdybys byl tuto námitku obrátil proti ne nemalé části toho, co k rozšíření této pobožnosti pro lid se napsalo a natisklo, byl by jsi mne našel cele na své straně. Vůbec nedostává se mnohým plodům našeho písemnictví mravocvičného nejen správnosti theologické (bohoslovné), ale i, bych tak řekl, dobrého „tonu“ — jenž by vedl k pevné a ustálené pobožnosti, duchu církevnímu odpovídající, nikoliv ale často snad na místo této k pobožnůstkářství a svatoušství, jež, kořenů postrádající, pro život ovoce nepřináší. Dojista chvalitebné jest i záslužné pro to horliti, aby lid byl vzděláván a dostával potravu duchovní. Při tom však nikdy nesmí se zapomenouti, aby to, co lidu se podává, byla dokonalá pravda křesťanská, potrava jenom zdravá! „Láska,“ praví sv. Augustin, „jest zákona účelem a naplněním: ale nemá ceny nejmenší, není-li základ její pravý, nýbrž falešný.“ A to se přehlíží častěji, než by kdo myslél. Ne malou vinu toho nese, zdá se mi, přílišná ona horlivost, s jakou cizojazyčné spisy mravocvičné do mateřiny své překládáme. Každý národ má však své vlastní smýšlení a city, kteréž vždy nehodí se pro povahu naší slovanskou.*) A proto moudřejší a užitečnější by bylo, bychom v překládání spisů cizojazyčných počínali si opatrně a výběračně, a jenom skutečně výtečné práce, které toho zásluhují, překládali. Ostatně ovšem nezůstávají všichni ti za hranicemi, kteříž bezchutnost za vroucnost považují a za to mají, že plamen pobožnosti tím mocněji se vzděže, čím bezuzdněji počínati si budou ve vzdělávacích spisech a přednáškách, čím citelněji zdravý rozum bývá urážen. A není k tomu věru ani trochu velké střízlivosti třeba, abys s těmito pesouhlnil. Chtějí působiti v duchu církve k rozkvětu života křesťanského; duch církevní však přílišnosti nikdy neschvaloval aniž kdy bezchutnost podporoval. Kdyby každý přidržel se jenom jejích náhledů a přičinil se, horlivým studováním jejích obřadných výplodů naučit se cítiti a modliti se: brzy by se přesvědčil, že nadpřirozené pravdě, aby velikou se ukázala, není třeba na stíhlách

*) Připomínáme si nárad Francouzský, s kterým ve všem sotva kdy se shodneme. Redakce.

(štelenci) choditi. Nepotřebuje žádného falšování ani cizých příměskův, aby myslela a k životu křesťanskému rozhnila.

Však bojím se, že na scestí jsem se dostal a trpělivost tvou přílišně napínám. Tolik však zdá se mi, že poznáváš z tohoto mého listu posledního, že náhledy naše nikoliv tak si neodporují, jak jsi měl za to v létě, při oné naší o této věci rozmluvě. Nemýlím-li se, jediná jen již mi námitka zbývá k vyvrácení. I doufám, že se mi to úplně také podaří v listě budoucím. Prozatím s Bohem!

Tvůj N.

Pozdravení, které se bude říkat až do světa skončení.

Požehnaná jsi mezi ženami.

Bylo již na světě mnoho osob znamenitých, mnoho urozených a vyvýšených, mnoho učených a výtečných. Svět si jich váží, zásluhy jejich obdivuje a jim pomníky staví. Než mezi všemi těmito znamenitými jest jedna, která nade všechny vyniká, která všechny slávou svou převyšuje; vždyť o ní již proroci mluvili s velikým nadšením a předoznamovali ji co velebnou dennici, která slunce spravedlnosti předcházeti bude, — co bránu, kterou jen ten Nejvyšší projíti může. A která jest to osoba? Tobě čtenáři jest již dosti známa a její rodokmen nalezneš v písmě svatém a sice hned u prvního evandělisty svatého Matouše (1, 1.) Ta věc se má takto: „Bůh dal Abrahamovi zaslíbení, že Mesiáš z jeho pokolení na svět přijde a královi Davidovi dal Bůh zaslíbení, že z jeho rodu se narodí. Tato zaslíbení, — jako i jiná předpovědění proroků o Mesiášovi — znali Israelité velmi dobře; pročez vedli rodokmen a zaznamenávali všechny potomky Abrahamovy až do krále Davida, pak všechny potomky Davidovy až do Panny Marie. Následovně Maria pochází z rodu krále Davida a všechny ty patriarchové, knížata a králové, které svatý Matouš uvádí, byli předkové Panny Marie. Ovšem žila v Nazaretě v chudobném stavu, ale pocházela z vysokého rodu, z rodu královského a byla již napřed od Boha vyvolena a v radě jeho určena. Bůh ji také velikých udělil milostí a poctil ji zvláštními přednostmi. Medle kterými přednostmi? — Což pak to není přednost před jinými, že Maria bez dědičného hříchu byla počata a narozena? — Není to přednost před jinými, že Maria porodivši Ježíše Krista, přece pannou ostala? „Panna počne a porodí Syna,“ řekl prorok Isaiáš o ní (7, 14.) a anděl Gabriel řekl jí: „Duch svatý sstoupí v tě a moc Nejvyššího zastíní tebe.“ (Lukáš 1, 35.) — A není to veliká přednost před jinými, že Maria stala se matkou Spasitele, matkou Kristovou? (Ježíš Kristus jest spolu pravý Bůh a tedy jeho matka jest spolu matkou Boží!) Právě anděl Gabriel ve jmenu Pána nejvyššího řekl Marii: „Požehnaná jsi mezi ženami;“ jakoby řekl: „Ty jsi nejblazeštější a nejšťastnější mezi všemi ženami, neboť porodíš Krista Spasitele světa, budeš matkou vtěleného Slova a tím vstoupíš v nejužší spojení s Bohem a sice v takové spojení, jakého se nemůže dostati žádnému jinému tvorů.“ Podivná to případnost, že svatá Alžběta tatáž slova pravila, když ji Maria navštívila. A svatý Augustin dává o tom vysvětlení a praví: „Maria jest opravdu požehnaná mezi ženami, neboť nám přinesla požehnání. Eva byla původkyně hříchu, ale Maria jest původkyně milosti. Eva

nám uškodila tím, že nám smrt způsobila, ale Maria prospěla nám tím, že nám život opět přinesla. Onano nás ranila, tato nás zhojila“ (sermo 18 de sanctis.).

Když Holofernes do země Judské s vojskem svým vtrhl a město Bethulii oblehl, odvážíla se Judith, tato nejsrdnatější v Israeli, do jeho ležení, aby mu hlavu sfala. Šťastně se jí to podařilo a takto svou srdnatostí zem i město od litých nepřátel vysvobodila. Jaká to radost panovala tehdy v celé judské zemi! A když rekovná Judith předstoupila před Oziaše, kníze judské, vzdával jí tento za její rekovnost chválu a pravil: „Požehnána jsi dcero od Pána Boha nejvyššího nade všechny ženy na zemi . . . Jmeno tvé Bůh zvelebil, aby neodstoupila chvála tvá z úst lidí, kteří by se rozpomínali na moc Páně až na věky.“ (Judith 13, 23.) Jestliže Judith takovouto chválu sobě zasloužila, zdaliž tím větší chválu nezasloužila sobě Maria? Tato jest vskutku pravá Judith a vskutku požehnaná mezi všemi ženami, (tak ji to řekl ne člověk, ale sám anděl); — neboť ona ne nepříteli judské země, ale brž ouhlavnímu nepříteli celého pokolení lidského, — onomu satanáš, onomu hadu v ráji — hlavu potřela a nás takto všechny od záhuby věčné vysvoboditi pomáhala.

Pro tuto příčinu chválí Pannu Marii otcové a učitelové církve a velebí ji co požehnanou a blahoslavenou mezi všemi ženami. A všickni národové, jenž se obrátili na víru Kristovu, vzdávali čest a chválu Panně Marii a kde se konala čest a chvála Synu Božímu, tam i matce jeho pocta se vzdávala. Naplnilo se tedy, co Maria vnuknutím Ducha svatého o sobě předpověděla: „Od této chvíle budou mne všickni národové nazývati blahoslavenou.“ (Luk. 1.).

Na celé naší zemi jest okolo 200 milionů katolických křesťanů a ti den ode dne Pannu Marii ctí a pozdravují. Každý z nich říká a to ve své řeči: Požehnaná jsi mezi ženami! V každém katolickém kostele — a taktéž u Rusů — jest oltář aneb aspoň obraz k uctění Panny Marie postaven. Podobně mnoho jest kostelů založeno a několik výročních svátků zasvěceno k uctění její. Při všech nešporách bývá Maria zvláštní písní neb zvláštní modlitbou poctěna a magnifikat není nic jiného nežli slova, která ona sama vnuknutím Ducha svatého pověděla. Kdekoliv na zemi žil malíř, jenžto měl v srdci víru křesťanskou a ve svém umění byl zběhlý, ten a takový maloval také obraz Matky Boží a kdekoliv žil katolík znající se dobře ve zpěvu a v hudbě, ten také na Pannu Marii složil píseň, jakou jen nejlepší dovedl složit. Nápotom jest na miliony panen a žen z všelikých zemí a všelikých časů, kteréžto jmeno Marie za své jmeno přijaly, ano žádné svaté jmeno nebývá na křtu svatém tak zhusta dáváno, jako jméno Marie a to z úcty k této nejblaženější Panně.

Co soudíš o tom čtenáři? Co myslíš, jak se to dá všechno vysvětliti? Snad-li se to děje pouze náhodou, že miliony lidí vždy po všechny časy Pannu Marii ctí a i nyní ctí? A děje se to náhodou, že se docela naplňuje, co ona o sobě sama předpověděla. Všickni národové budou mne nazývati blahoslavenou? — To co všude a již dlouho po mnohá století mezi křesťany trvá a se děje, to přece není náhoda. Poslyš tedy jak to jest a kterak se to děje. Duch svatý totiž, který vnuknul Panně Marii ta prorocká slova: „Všickni národové budou mne nazývati blahoslavenou,“ — ten vždy působí v církvi svaté, jest s ní a řídí ji ustavičně, a tedy on také tlačí na to, aby všickni národové, jenž se zvou katolíci, ta jeho prorocká slova naplňovali.

Milý příteli, mám za to, že chováš v sobě důvěru k Marii Panně a že ji také ctíš. V pravdě dobře tak činíš; neboť čest a chvála této panenské matky jest spolu chválou Syna Božího a všechno, cokoli této požehnané Panně, této mocné královně ke cti od věřících se děje, směřuje k poctě a chvále Ježíše Krista. Často svatý

Bernard říkával: „Cokoliv k chvále matky Boží mluvíme, to Synu jejímu přináleží. A když ctíme Syna, od slávy matky jeho neodstupujeme.“ (sermo 4 super missus est).

Tedy dobře činíš, že ji ctíš, že jí vzýváš; vždyť ses tomu již z mládí učil, že to jest dobré a prospěšné, když anděly a svaté ctíme a vzýváme; neboť oni jsou přátelé Boží, ustavičně na Boha patří a naše prosby Jemu (jako n. př. anděl Rafael prosby Tobíáše, Tob. 12, 12.) přednášejí; — to jest, oni se za nás přimlouvají. Avšak Maria matka Boží jest ta nejprvnější mezi anděly a svatými, tedy tím více jest to dobré a prospěšné, když ji ctíš, vzýváš a o její přímlovu prosíš.

Leckterý z těch, kteří nemají naší víru aneb žádnou, ozve se, a řekne tobě: „Neu! to pravda. Já nepotřebuji žádného prostředníka, žádného orodovníka u Boha. Já se zrovna na Pána Boha prosebně obrátím a Bůh jest dobrotivý a milostivý a On mne také vyslyší.“ — O křesťane! takováto řeč prozrazuje hrdost srdce, ano zní to tak, jakoby nás Bůh musel vyslyšeti. Víme ale, že mnoho může modlitba spravedlivého ustavičná (Jakob 5, 16.) Víme též, že Bůh hříšníka neslyší, (Jan 9.) a kdo z nás jest bez hříchů, kdo spravedlivý? V písmě svatém máme dosti důkazů na to, že Bůh prosby spravedlivých lidí přijímá a že jejich přímlova za jiné platnost má u Boha. — Hle, Abraham přimlouval se u Boha za Sodomu a Gomoru a kdyby jen 10 spravedlivých bylo tam bývalo, bylaby jeho přímlova přijata. Mojžíš modlil se na jedné hoře a tam Boha prosil, aby dal vítězství Israelitům proti Amalekitským, i byla vyslyšena jeho prosba. Samuel též spravedlivý prosil, aby Bůh vysvobodil Israelity z moci Filistinských, a jeho přímlova byla vyslyšena. Eliáš modlil se, aby Bůh dal déšť a ourodu pro hynoucí lid, a Bůh to učinil. Panna Maria přimlouvala se u Ježíše Krista za svadebníky v Káně Galilejské a Ježíš učinil na její prosbu zázrak a to první, kterýmžto nedostatek vína byl odstraněn. I jestli spravedliví zde na zemi z lásky k lidem za lidi se modlí, jistě že i v nebi za nás zde putující a pomoci jejich potřebné bratry své se modlí. Mocná jest jejich přímlova za nás u Boha, avšak mocnější jest ta přímlova, kterou Maria matka Kristova a královna všech svatých a vyvolených klade za nás před trůnem Syna svého.

Ježíš Kristus stal se člověkem a tedy také bratrem naším. Z té příčiny jest Maria, Jeho matka, též naší matkou a to matkou dobrotivou, milostivou a laskavou. Ona milovala lidi, dokud byla ještě na světě, ona pro bídu jejich mnoho zde trpěla. Ona nepřestala lidi milovati, ano ona nás všecky miluje a přeje, abychom byli šťastni a blaženi na věky. Protož ustavičně za nás v nebi oroduje a za nás se přimlouvá. Mocná jest její přímlova u Boha a tuto přímlovu její potřebují nejvíce lidé hříšní, lidé, kteřížto církví Kristovou a jejími zákony pohrdají a nynějším modlám světa slouží. A co to jsou za modly? Rozumářství, nevěra, nádhera a pýcha, nečistota a smilstvo, úhončivost, a podvodnictví i jiné nepravosti, to jsou ty nynější modly.

K svaté Brigitě, která měla od Boha zjevení, promluvila Panna Maria takto: „Jdi a zvěstuj celému světu, že já jsem matka hříšníků a že za hříšníky vždy se přimlouvám. Kdyby byl člověk sebe více hřešil, obrátí-li se ke mně, hotova jsem vracejícího se hned přijmouti. Aniž hledím na to, jak mnoho hřešil, ale na to, s jakým úmyslem ke mně přichází. Nezdráhám se rány jeho hojiti, poněvadž matkou milosrdenství se nazývám a také skutečně jsem. Bídny tedy jest pouze ten, který, když mohl na světě k milosrdenství — to jest ke mně — své outočiště bráti a přece nebral, ke mně pravím, jenž mohu a chci pomoci, aby nikdy nezahynul.“ — Právě

povídá svatý Bonaventura: „Nemohla a nemůže Maria jakémukoliv bídňku, který se k ní obrátil, outrpnost a pomoc svou odepřít.“ — A svatý Bernard volá: „Pomni o přemilá matko! nebylo ještě nikdy slýcháno, že bys byla koho opustila, an se pod tvou ochranu utíkal, neb tebe o pomoc žádal a o tvou přímluvu prosil. Tedy i já touž důvěrností povzbuzen utíkám se k tobě nejčistší Panno panen. Přicházím k tobě o matko má a přicházím jakožto bídň hříšník vzdychaje před tebou a t. d.“ —

Člověče, jenž jsi ten nejdražší a neocenitelný poklad totiž milost Boží hříšným životem byl stratil, ach pospěš k matce milosrdenství a pros ji srdečně. Odkrej ohyzně rány duše své v svátosti pokání a pros Marii s slzavýma očima za přímluvu, a zajisté ona vyžádá tobě odpuštění, milost Boží, život věčný. O bídňice! jenž odkládá s pokáním dovršil jsi míru nepravostí svých, neboj se k ní přistoupiti. Hle u ní není nic přísného, onať jest pouhá láska a milosrdenství. Ona jest to naše matka dobrotivá a milostivá, pečlivá a starostlivá; vždyť chce ve všech okolnostech nám bídňým svým dítkám ku pomoci přispěti. Urážlivé by bylo myslet, že tak velké milosrdenství, jaké v srdci Panny Marie trní, zapomenouti může na bídu naši.

Mohl bys příteli míti ještě nějaké pochybnosti? — Mocná, ale snad svatý Anselm tobě něco vysvětlí a tebe upokojí. On klade sobě tuto otázku: „Odkud to přichází, že býváme spíše vyslyšeni, když vzýváme dříve Marii a ne Pána Ježíše?“ — Pak na to odpovídá: „To neděje se proto, jako by matka byla větší a mocnější, nežli Syn; neboť ona jest toliko skrze něho mocná. Ale jest to takto: Syn její jest nejvyšším soudcem všech lidí a On zná všechny naše dobré skutky i naše provinění. Jestli vzýváme Jeho jméno a On nás nechce slyšeti, protože jest přísný soudce, — tehdaž jedná zcela podle své spravedlnosti. Jestli ale někdo vzývá jméno Jeho matky a prosí, — ale tento prosící není hoden, aby byl vyslyšen, — tedy zasluhuje toho alespoň matka, která za něho se přimlouvá a své zásluhy za tohoto nehodného mluvíti nechá, — aby byl vyslyšen.“ (lib. de excellentia Virg.) Jakož jsme obdrželi skrze Marii Ježíše, Spasitele svého, tak též není lepší a bezpečnější cesty, která vede k Ježíši, než opět pomocí Marie.

Jdíme proto všickni k matce naší, vzývejme a prosme ji srdečně, aby se za nás u Syna svého přimlouvala a nás pod svou ochranu přijala. Letopisové jak církevní, tak též i svěští dotvrzují nám to, že lidé na přímluvu Panny Marie velikých milostí a dobrodiní od Boha obdrželi. Onať se nedá nadarmo prositi a nadarmo vzývati. —

V životě svatého Alfonse Maria z Liguori čteme toto: Jednoho času přišla k tomuto bohabojnému muži veliká hříšnice a plačíc vyznávala, v jak hrozném stavu hříšná duše její se nalezá. Alfons měl s touto kající Majdalenou outrpnost i řekl jí: „Dcero má, doufej a důvěřuj se. Já ti chci ukázati cestu, kterou bys mohla k svému Otci nebeskému se navrátiti. Hle, my máme matku, která se jmenuje Maria a ta jest zvláštní utočiště hříšníků. A což pak neučiní matka pro své dítky? Když některé její dítě upadne, zdaliž nenechá ostatní stát a nespěcháli hned k upadlému? A jak ona hledí bolesti jeho umírniti, a zašpíněné jeho ruce i oudy očistiti! Pospěš tedy k laskavé matce Marii. Ona bude tobě nápomocna v tvém těžkém pádu, ona bude s mateřskou pečlivostí napomáhati, aby tvá zašpíněná duše byla očištěna.“ Hříšnice odešla a učinila, jak jí bylo poukázáno i zakusila velmi patrně, že Maria jest utočiště hříšníků.

Durand, mnich z Mento Kassino vypravuje, že za času papeže Pelágia II. rozvodněná řeka Tiber ve Vlaších strašlivou způsobila zpoustu a že množství hadů

s sebou přinesla; následkem toho bylo povětří nakaženo, hrozný mor vypukl a lidé náhlou smrtí umírali. Na odvrácení tohoto neštěstí nařídil papež Pelágius všeobecný pust a veřejné procesí, při kterém byly litanie odříkávány, aby přímluva a pomoc Matky Božské a všech svatých vyžádány byly. Mor pak přestal. Učený kardinal Baronius vypravuje, že roku 590 v Římě morová rána strašlivě zuřila a mnoho lidí umíralo. Řehoř I. tehdejší papež, jenž po Pelágiovi nastoupil, nařídil a sám také vedl veřejné procesí za odvrácení této strašlivé metly Boží, při čemž s velikou úctou nešen byl obraz Rodičky Boží a Panna Maria se vzývala. I dokládá ten kardinal Baronius, že kudy to procesí s obrazem Panny Marie šlo, že hned to morové nakažení se trátilo a přestalo.

Následující příběh zůstane na věčné časy jasným důkazem, že mocná jest přímluva Panny Marie u Boha. Totiž Selim II. mocnář turecký ustanovil se v hrlosti své na tom nezměnitelně, že všechny křesťanské země žezlu svému podmaní. V skutku se také po hrůzoplém krveprolévání zmocnil ostrova Cypru, hrozil též dobýti Maltu, Sicilii a Benátky, slovem chystal se zaplaviti celou polední Evropu, která celá zděšena byla. Benátčané a Španělé ti jen drželi dohromady na vzájem sobě pomáhající. K nim přidal papež Pius V. svůj malý sbor vojáků a malé loďstvo křesťanské, proti tureckému válečnému loďstvu velmi nepatrné, vyplulo pod Janem rakouským, synem císaře Karla V. na moře. V tomto čase konali ondové bratrstva svatého růžence, jaké byl svatý Dominik založil, všude veřejné procesí a modlitby, aby totiž na přímluvu Panny Marie šťastný konec této války u Boha vyžádali; neboť bez zvláštní pomoci s hůry s nebe nebylo ani pomýšlení na vítězství. V této hrozné nesnazi důvěrnost Pia V. v Božskou pomoc byla pevná jako na skále. Vypsal všeobecné, kajičné a prosebné dny, i vyzýval všech věřících, aby prosili Marii za pomoc. Na jeho rozkaz museli dříve z vojska všickni nešlechtní vojáci odstraněni býti, aby snad pro hříchy jejich všechno vojsko křesťanské v moc nepřátelskou vydáno nebylo. Všecko mužstvo muselo se též na radu jeho odporoučeti přímluvě blahoslavené Panny Marie. Den 7. října 1571 byl k bitvě ustanoven. Pozdravivše bojovníci křesťanští s velikým plesáním prapor rozvinutý, jenž byl od papeže svěcen a darem jim poslán, a pouodlivše se před obrazem ukřižovaného Pána — svedli bitvu u Lepanto v moři joničském. A jaký byl výsledek její? Podivný jsi o Bože ve svatých svých! Nejslavnější vítězství bylo dobyté na přímluvu Panny Marie; nebo 30.000 Turků zahynulo, mezi nimi i vůdce jejich Ali-Paša. Zajato bylo jich 5.000, pak 300 korábů dobyté, 15.000 křesťanských otroků bylo oková svých zbaveno a vysvobozeno, nad to nesčíslná kořist vítězům se dostala. Toto vítězství ještě tého dne a té hodiny bylo Bohem zjeveno svatému Piovi V. k nevymluvné jeho radosti. Na nábožnou a vděčnou památku tohoto vítězství nad nejukrutnějším křesťanstva nepřitelem dal papež vložit do lorelánských litaní slova „Pomocnice křesťanů“ a nařídil konat slavnost svatého růžence, kteroužto slavnost Řehoř XIII. pro celé křesťanstvo světití ustanovil a sice na první neděli v říjnu každého roku. Mnoho, ano velmi mnoho příkladů mohl bych tu uvést, které nám dosvědčují (teď právě ve Filippsdorfu r. 1869 a 1870), že Panna Maria nedá si nadarmo říkati: pomocnice křesťanů, potěšení zarmoucených, uzdravení nemocných. Ona nedá se nadarmo prositi a vzývati. Srdce pak její bylo proto mečem bolesti probodnuto, aby byl hříšníkům chrám milosrdenství, v němž se všickni před hněvem Božím zachrániti mohou, otevřen. —

Milý čtenáři! nepochybně to uznáváš, že mnoho vymůže Panna Maria svou přímluvou u Boha. Pročž jest to věc slušná a patřičná, abys ji, tuto matku milo-

srdenství, ctil a pod její ochranu vždycky se odporoučel. Neopomíjej tak činiti; vždyť snad přece máš péči o spasení své, vždyť snad spomínáš na to, co tebe a mne očekává. O kdybys toho nikdy neopomenul.

Kéžbys ty a též všickni křesťané outočiště brali k Panně Marii a upřímně ji prosili a ji často pozdravovali, neboť jest to dokázáno z letopisů, že valný počet hříšníků skrze její orodování bylo ku pokání přivedeno a spaseno, — že tisíce a tisíce zarmoucených, bídých a opuštěných bylo skrze Marii potěšeno a oblačeno, — ano že nescíslný jest počet lidí, kteří se na ni obrátili a tedy její lásku, její dobrotu a její outrpnost zakusili. Proto svatý Karel Boromejský, biskup Milánský, horlil o rozšíření úcty Rodičky Boží i rozkázal, aby při vchodu a v čele všech chrámů v biskupství jeho obrazy Panny Marie postaveny byly, aby takto věřící na Pannu Marii pamatovali, jí patřičnou čest konali a ji za přímluvu prosili. — Svatý Jan Nepomucký od nejútlejší mladosti své Rodičku Boží vroucně vzýval, protože věděl, že přímluvou její byl zplozen a z patrného nebezpečení života vysvobozen. A předvídaje svou nastávající smrt putoval do Staré Boleslavi, aby si tam u obrazu matky Boží k tomu poslednímu boji posilu s nebe vyprosil a na cestu věčnosti se připravil. Svatý František Saléský od nejútlejšího věku se stal vroucným ctitelem Rodičky Boží a znamenav, že ji vedle vznešené její hodnosti sám hodně uctíti nemůže, založil řád klášterních panen, které co živ byl snažně napomínal, aby Marii jakožto matku Syna Božího a matku naši horlivě ctili. — Svatý Cyrill, biskup Alexandrinský, takto k Panně Marii vzdychával: „Dobrotivá, milostiplná královno nebes, kéžby tě mohl člověk tak, jak zasluhuješ, chváliti. Budiž ode mne pozdravena Maria, matko Boha mého, cti nejhodnější panno, ochranitelkyně celého křesťanstva a t. d. Svatý Dominik a svatý Tomáš Akvinský byli horliví ctitelové Panny Marie i vyznávají, že začkoliv Boha skrze přímluvu nejblahoslavenější Marie prosili, vždycky obdrželi. Ano, bylo v každém věku tisíce a tisíce ctitelů Panny Marie a ti ochranu její zakusivše poznali, že ona jest dobrotivá a milostivá matka naše, která u Syna svého za nás prosí. Římský vojevůdce Koriolán, od svých nepřátel nevinně k smrti odsouzený, zachránil se outěkem do nepřátelského ležení. Tu postaviv se v čelo silného voje táhl proti Římu a brozil jej vyvrátiti. V této nesnázi poslali Římané k němu poselství s velikou sumou peněz a prosili za milost, avšak nebylo to nic platno. Konečně vyšla jeho matka k němu a prosila za smilování, i byla hned vyslyšena. Ještě téhož dne odtáhl Koriolán od Říma a město bylo zachráněno. Jestliže tento surový pohan nemohl matce své ničeho odepríti, kterak by mohl nejlaskavější a nejsvětější Syn Boží své matce nejvyšší milované něčeho odepríti? —

Příteli, pamatuj na to, abys i ty Pannu Marii matku Kristovu ctil a její ochraně se často odporoučel; vždyť jest ona velmi laskavá a milostivá Paní. „Pán jest s ní a ona jest požehnaná mezi všemi ženami.“ V každém svém trápení a sousožení vzývej ji srdečně, také hled slavnosti Marianské oslavovati a k oudům bratrstva Marianského se připojiti. Ale ani na tom nebylo by dosti. Chceš-li býti prvním ctitelem Panny Marie, vezmi si ji za příklad, totiž vynasnažuj se, abys jej krásné cnosti následoval, totiž: pokoru, čistotu, tichost, trpělivost a odevzdání se do vůle Boží.

Utíkejme se všickni s nábožnou vroucností k Panně Marii, pozdravujme ji každého dne, vzývejme ji s celou důvěrností a volejme: „Pod ochranou tvou utíkáme se, svatá Boží Rodičko! Prosbami našimi nezhrdej v potřebách našich, ale ode všech

nebezpečnosti nás vysvobozuj, o slavná, požehnaná, slastiplná Panno Maria, paní naše, prostřednice naše, orodovnice naše, se Synem svým nás smiř, Synu svému nás poroučej, Synu svému nás obětuj! O dobrotivá a láskyplná Panno, osvědč před celým světem, že jsi v skutku naší matkou. Hle, my jsouce mnohými nepravostmi obtíženi netroufáme si zraky své k ukřižovanému Ježíši pozdvihnouti; avšak tebe matičko volíme za prostřednici a máme úplnou k tobě důvěru, že skrze tebe milost u Ježíše Krista nalezneme, že kající život povedeme a vezdejší život šťastně dokončíme. Amen.

A požehnaný plod života tvého Ježíš!

Jistý malíř v Miláně maloval 12 svatých apoštolů, a když přišlo na to, aby k nim vymaloval osobu Krista Ježíše, tu si nevěděl rady, nevěděl jak ji má vyobrazit, vypočítat. A já máje zde psáti o nejsvětějším Pánu a popisovat požehnaný plod Panny Marie, — Ježíše Krista, — věř mi, také nevím, co a jak mám začít, jak to udělati. Čti celé svaté Písmo i všechny knihy svatých otců, pak všechny nábožné knihy modlitební i všechna tištěná kázání, ano čti všechno, cokoliv bohabojní muži a ženy až do nynějška byli napsali, — všude nalezněš přenášat mnoho o požehnaném plodě Panny Marie, o Pánu Ježíši, — jenž jest spása světa a požehnaný na věky. Ale toto všechno jest proti nesmírné Jeho důstojnosti a velebnosti právě tolik, jako když dítě vezme písátka, s ním na tabulce udělá kolo, okolo něho čáry jakoby paprsky a pak řekne: To jest slunce! A cokoliv nalozáme na Panně Marii krásného, slavného a velebného, to všechno pochází jediné od Ježíše Krista; podobně jako měsíc nesvítí sám od sebe, nýbrž všechnu svou jasnost a světlost dostává od slunce. Protož ani mně na mysl nepřichází, že bych mohl tobě čtenáři něco pořádného a dostatečného zde napsati o Pánu Ježíši; vždyť ho ani andělé, ani nejvyšší knížatstva a mocnosti nebeské nemohou pochopiti, — vystihnouti. Ovšem byl na světě a svět skrze něho učiněn jest, ale svět ho nepoznal. Do svého vlastního přišel a svoji ho nepřijali. Všecky věci skrze něho učiněny jsou a bez něho nic není učiněno, což učiněno jest. (Tak dí sv. Jan 1, 3.) — Skrze něho stvořeny jsou všechny věci viditelné. On jest přede všemi a všechny věci jím stojí — trvají. (Tak dí sv. Pavel Kolosen. 1, 16.) —

Tu řekneš čtenáři: „Jestliže všechny věci skrze něho učiněny jsou, a skrze něho stojí neb trvají, tedy jest On stvořitel, Pán světa a Bůh.“ — Tak tomu jest zajisté! Již to bylo o něm dávno prorokováno a sice: „Bůh sám přijde a spasí vás“ (Jsaiaš 35, 4.) „A jmeno Jeho bude Podivný, Bůh, Silný, otec budoucích věků“ (Jsa. 9, 6.) — Také On sám, Ježíš Kristus, praví o sobě: „Já a Otec jedno jsme. (Jan 10, 30.) Kdož vidí mne, vidí Otce. Věřtež mi, že já jsem v Otci a Otec že jest ve mně.“ (Jan 14.) Také se na něm blesk slávy a velebnosti Boží vyjevil. V početí, narození, životě a smrti se Jeho Božství zřejmě spatřuje. I kdyby byl sám o sobě noučil, že jest vtěleným Bohem, ze skutků Jeho mohli bychom uznati, že Božská v něm byla podstata. Protož svatá církev katolická na sněmu Konstantinopolitánském shromážděná vyznala a po všechny časy vyznává: Věříme v jednoho Pána Ježíše Krista, Syna Božího jednorozeného a z Otce zrozeného přede všemi věky, Boha z Boha, světlo ze světla, Boha pravého z Boha pravého, zplozeného, neučiněného, s Otcem spolu podstatného, skrze něhož všechno učiněno jest.“

Hle jak veliké a jak nevystižitelné tajemství objevuje se tu před námi! Bůh totiž se vtělil a na svět přišel, aby nás vykoupil a spasil. O čtenáři nehlobej tu obmezeným rozumem svým a nechtěj pochopiti skutky Pána vše-

mohoucího, alébrž koř se podivnému řízení Božímu a volej: „O hlubokosti bohatství moudrosti Boží, jak jsou nezpytatelní soudové Jeho a nevystižitelné cesty Jeho“ (Říman 11, 33.) Žádný svatý, žádný anděl neb archanděl nemohl nás od hříchů a od trestů věčných vysvoboditi, jedine sám Bůh, který se vtělil. A tímto vtělením svým ukázal Bůh nesmírnou lásku svou k lidem. Ejhle přišel král slávy, přišel požehnaný Pán, jehož Maria zplodila. Stoupil s trůnu nebes a přišel na tuto bídnou zem v těle smrtelném, jakéž my hříšní lidé máme. A to učinil proto, aby se stal bratrem a příbuzným naším, abychom vědouce, že podobným se nám učinil, — větší k němu měli důvěru, s větší ochotností se k němu utíkali a jej co bratra a co nejlepšího přítele svého s celou duší milovali. O dále se větší láska pomysliti? „Ano láska Kristova převyšuje všecku známost naši, všecken smysl náš,“ (Efesk. 3, 18.) a cokoliv Bůh od času k času pro nás z lásky přisobil, to vše zavírá se v této výpovědi: „Slovo Tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi i viděli jsme slávu Jeho, slávu jakožto jednorozeného od Otce plného milosti a pravdy.“ (Jan 1, 14.) — Když jsme skrze hřích stali se nepřátely Božími a sebe takto do hrozného neštěstí uvrhli, přece nás Bůh ještě miloval. Dal nám největší důkaz lásky své v tom poznati, že pro naše vykoupění se vtělil, že mezi námi co člověk bydlel a za nás hrozná muka trpěl. A posud u nás bydlí jako Bůh a člověk totiž v oběti mše svaté, v Svátosti oltářní zázračně přítomný. Kdožby se mohl takovéhoho zázraku nadíti, jaký všemohoucnost a láska Boží pospolu vykonaly? Toť neslýchaný zázrak, toť tajemství přehrozné!

Svatý Proklus, muž bystrého rozumu byl na sněmu Efeském l. P. 431 drženém a když přišla řeč na veledůležité učení, že Kristus se vtělil a že jest Bůh i člověk, hned vstal a pravil: „Ježíš přišel na svět, spasit nás, protož musel i trpěti. Než kterak se to mohlo státi? Jako pouhý člověk nemohl nás vykoupiti a spasiti, jako pouhý Bůh nemohl trpěti. Tedy přijal na sebe Emanuel Bůh člověčenství a pak mu bylo možno, oboje vykonati, nás spasiti i za nás trpěti.“ (Acta concil. Ephes.) Pro tuto víru, že Ježíš jest pravý Bůh a spolu člověk, tisíce a tisíce svatých mučeníkův krev svou vylili a život svůj v největších mukách obětovali. Milý křesťane, ty víš jak to jest u nás v katolické církvi v obyčeji, víš, že se u nás třikráte za den zvoní ráno, v poledne a večír a to z té příčiny, abychom to veledůstojné tajemství, vtělení se Krista Ježíše, vdechně sobě připomínali a s tou největší úctou na mysli uvažovali. Ano třikráte za den uvádí se nám na paměť přehrozný skutek lásky Boží a tedy třikráte za den máme v hluboké pokoře k Bohu se obrátiti a skláněti kolena svá, když říkáme: „Slovo tělem učiněno jest.“ — Ano každodenně máme zvelebovati neskončenou lásku Boží k nám a při tom obdivovati nevystižitelné cesty Pána všemohoucího! — Pověz mi ale přáteli, co pak obyčejně činívají lidé při takovémto zvonění ráno, v poledne a večer? Ty řekneš: „Z toho co jsem leckdes viděl, poznávám, že jest mnoho křesťanů jen dle jmena; neboť nejevili žádnou úctu, žádnou vděčnost k Spasiteli svému.“ — Máš pravdu, mnoho jest teď křesťanů jen dle jmena a že se rozmnožila nepravost, ustydlá láska mnohých (Mat. 24, 12.), láska k Pánu Ježíši, Spasiteli našemu. — Bohužel v nynějším věku jest dosti těch a takových, kteří sladké jho Kristovo s sebe svrhují a od Ježíše i od církve jeho se odvracují. Tacito lidé vrhají se v náruč nevěry, oni na modlení, na kajenost, na soud Boží a na věčnost zcela nic nedbají. I nechtějí tomu připustiti, že jediná naše spása jest Ježíš Kristus; neb není jiného jmena pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom měli spaseni býti, nežli jmena Ježíš. (Skutk. 4, 12.) Řekneš ale milý čtenáři: Tacito pobloudilci přece se snad jedenkrát po-

znají. Snad v stáří svém, kdež jich sšla opouští a smrt jim již na dvěře klepe, k Spasiteli svému utočiště vezmou, a k Marii k matce milosrdenství se uchýlí, činíce pravé pokání? — Nevím přáteli, máme velmi málo takovýchto příkladů; avšak znám jest jeden takový příklad. Poslyš tedy.

Před nedávným časem žil v saské zemi zámožný člověk a ten na víru Kristovu nic nedbal, řídě se zásadami té nové převrácené osvěty. Dokud byl zdrav, dotud jemu ty mudrácké zásady byly postačitelny. Než stalo se, že byl navštíven nemocí, a celý ztrápen a smuten nevěděl si rady; pročež dal si povolati kněze — kazatele při knížecím dvoře — a jal se k němu mluvit: „Jsem těžce nemocen, všechno mne na světě trápí a vidím, že musím umřít; avšak té smrti se jaksi děším. Žádám vás duchovní otče, byste se mnou o spasitelných věcech rozmlouval a mně trochu útěchy poskytl. Toliko to si vyprosím, abyste o Ježíši z Nazaretu zmínky nečinil, nebo nemíním u něho pomoci hledati. Já na něho nedržím.“ Na to vece kněz: „Dobře ze jste mi to řekl, vždyť máme dosti nábožných věcí, jimižto se můžeme obírat. Já myslím, že o Bohu mohu mluvit.“ „Ano,“ pravil nemocný, „jáť jsem vždy choval v sobě úctu k Bohu.“ — Tu počal kněz rozbírat a dokazovati dobrotu a lásku Boží, jakoužto všickni lidé a všickni tvorové požívají. To těšilo velice nemocného. — Nápotom pokračoval kněz dále a pravil asi takto: „Bůh jest nevystižitelný v skutcích svých a v podivném řízení svém. Všecky věci moudře učinil, všechno zpravuje dle jistých zákonů. Na nebi i na zemi zjevna jest mocnost a sláva Jeho. Také všechno vidí a proniká, i ta nejtajnější myšlení srdcí lidských. Jemu nic z paměti nevyjde, pročež všecky řeči a činy a to všech lidí od počátku až do konce světa žijících zevrubně ví, a nic se nedá před ním zakrýti.“ Pak po nějaké chvíli takto mluvil: Bůh miluje toliko dobré a zlé nenávidí. On nic nečistého, nic hříšného do své nebeské blaženosti nepřipustí. Na andělich nalezl viny a vyloučil je z nebe. Podle spravedlnosti své trestá zlé skutky, zlé řeči a zlá myšlení na lidech a není žádného, kdoby mohl odolati hněvu jeho, — moci jeho. Nepřijme ani těch lidí do nebe, kteří sobě dobrých skutků nenashromáždili a t. d. Tato řeč velice dojala nemocného velmože, proto celý rozlústostněný volal: „V pravdě, Bůh jest nejvyšší spravedlivý a svatý. Ach, jak obstojím před ním na věčnosti! Velebný pane, poskytněte mi nějaké útěchy; neboť jsem ve strachu a připadá mi to tak, jakobych byl propadl trestům věčným. Což nevíte o žádném prostředku, kterým bych mohl dojíti upokojení a potěšení? Věřte, já nejsem bez hříchu, nejsem sebou jist.“ — Na to vece mu kněz: „Nevím, cobych vám pověděl; toliko to řeknu, že Bůh jest arci milosrdný, ale také nejvyšší spravedlivý, a spravedlnost Boží žádala, aby hned první lidé, kteří hřešili, z ráje byli vyloučeni. Avšak nevystižitelná láska Boží znala prostředek, jakýmžto spravedlnosti Božské zadost učiněno a hřích shlazen býti může; ale vy a s vámi mnozí jiní nechcete ani slyšeti o tomto prostředku. Tedy nevím, kterak by vám ve vašem smutném stavu bylo spomoženo.“ Nyní žádal nemocný a prosil, aby mu ten spasitelný prostředek byl oznámen, kterýmby jeho duše nabyla útěchy a byla sprostěna strachu a zmahajícího se v ní zoufalství.

Tu počal kněz vykládati a důvodně dokazovati, že Ježíš Kristus od něho a od světa opovrhovaný jest Spasitel všech lidí, že položon jest ku pádu a ku povstání mnohých, i že mu bude odpíráno (Luk. 2, 34.) a že jest Pán a Bůh náš. Pak pravil: „Kristus Pán přišel na svět i stal se člověkem. Pro spasení naše všechno podstoupil, všecky trampoty snášel a na kříži nejdražší krev svou za nás vylil, o čemž prorok Isaiáš (53, 4.) předpovídal. Pak vstav slavně z mrtvých vstoupil do slávy své

nebeské. Jsa ještě na této zemi založil církev pro všechny věky, a to jedinou, neomylnou, nevyvratnou. (Mat. 16, 18.) V této církvi složil svaté svátosti, z nichžto jedna jest tím blahým a spasitelným prostředkem, jímžto hříšníci mohou dojíti milosti a odpuštění u Boha a t. d.“ — O jak byl potěšen nemocný a jak tomu povděčen, když toto všecko slyšel a když se mu o tomto láskyplném Pánu a Vykupiteli světa dále vypravovalo a se mu také oznámilo, že Pán Ježíš posud hříšníky na milost přijímá a že jde vstříc všem, kteří ho s upřímným hledají srdcem. — Plu lítosti a skroušenosti přijal velmož svátosti umírajících i zemřel v milosti Boží, zemřel trpělivě, tiše a pokojně.

Milý příteli! „Když jsme ještě hříšníci byli, podle času Kristus umřel za nás.“ (Řím. 5, 8.) „A tak Bůh miloval svět, že dal Syna svého jediného, aby každý, kdo v Něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (Jan 3, 16.) Ježíš Kristus přišel na svět vyjevil svou nevystižitelnou lásku k nám a ukázal se býti pravým milosrdným Samaritánem. Znáš ten příběh o tom Samaritánu, jak to stojí v svatém evandéliu (Luk. 10)? To vše se potahuje na Ježíše Krista, — tak svatí otcové nám vykládají. —

1. Tam stojí, že jeden člověk šel z Jerusalema do Jericha a upadl mezi lotry, kteří také oloupili ho a zranivše odešli. — Člověk mezi lotry padlý to jest první otec náš Adam a též celé pokolení lidské od něho pocházející, které se neposlušností Adamovou dostalo takřka do moci ďábla a spojenců jeho. Byloť ono původní spravedlnosti své a milosti Boží oloupeno, pak následkem převládajících žádostí zlých na všech duševních schopnostech raněno a zemdleno. Ten pekelný škůdce, ten lhář a vražedník od počátku vycházel na záhubu duší lidských, sváděl lidi k hříchům a přiváděl je k smrti věčné. Svatá církev katolická, tato neomylná učitelka pravdy Boží, podává nám na sněmu Tridentském (sesio IV.) učení takovéto. „Adam, první člověk, přestoupiv v ráji příkázání Boží ztratil svou nevinnost a spravedlnost, v nížto byl stvořen. Skrze hřích upadl v hněv a nemilost u Boha, uvalil na sebe smrt, kterou jemu Bůh napřed vyhrožoval. Skrze smrt přišel do zajetí toho, jenž nad smrtí panoval, totiž do zajetí ďábla a veškerý Adam velmi bídne zohaven byl na těle i na duši skrze hřích přestoupení.“ —

2. Dále stojí v svatém evandéliu: „Šel jeden člověk tou cestou a uzřev raněného pominul. Též i jáhen, když byl u toho místa a uzřev jej pominul.“ — Možná-li to věc, aby židovský kněz a jáhen neměli ani dost málo lásky a outrpnosti pro nešťastníka? — aby vidouce jej bez milosrdenství od něho pryč spěchali? Skrze tyto dva služebníky při chrámu Jerusalemském vyobrazuje se tu starý zákon, jenž byl nedostatečný, nedokonalý. Rozličné ty obřady posvátné a všelike ty oběti starého zákona neměly tu moc, aby člověka od hříchů očistili, aby jej z neštěstí vysvobodili. Starý zákon znal bídu lidskou, ale ubíral se svou cestou dále, anižby mohl této bídě odpomoci. Byl toliko přípravou k zákonu milosti a dokonalosti, — ale ničeho k dokonalosti nepřivedl. (Židům 7, 19 a 10, 4.)

3. Dále stojí: „Samaritán pak bera se cestou a uzřev jej milosrdenstvím hnut jest. A přistoupiv uvázal rány jeho, naliv oleje a vína a vloživ na hovado své vedl do hospody a péči o něj měl. To byl tedy ten laskavý dobrodinec, spomocník a vy svoboditel; neboť se slitoval a spomáhal.“

Ano, již nám jest povědom dobře ten, který se nad pokolením lidským zraueným, neb-li milosti Boží oloupeným, slitoval, — který je od věčné smrti vysvobodil. Jmeno jeho jest veliké a nejvyšší mocné, jest to jmeno, v němžto kleká každé

koleno duchů nebeských, zemských a pekelných. (Filip. 2, 9.) Ježíš Kristus jest Pán a vůdce náš nejmnocnější a v boji proti našim nepřátelům nejstrašlivější. Na jeho bedrách jest psáno: Pán pánů a Král králů. A On jest ten milosrdný Samaritán; neboť se vydal na cestu, sstoupil s nebeského Jerusalema a přišel na tento porušený svět co vysvoboditel a oblažitel náš. Jako onen Samaritán rány obvázal, naliv oleje a vína; podobně i Ježíš Kristus rány duší našich hojí: ano, hojí naše hříchy a kterak? On zatmělost rozumu našeho učením svým osvěcuje a slabost vůle naší milostmi svými posvěcuje. Právě proto oběť nového zákona, kdež On jest s tělem a s duší zázračně přítomen, — a svaté svátosti, — v nichžto se oleje a vína užívá, — ku posvěcení našemu ustanovil. I jako onen Samaritán neduživce z lesa do hospody k léčení byl uvedl a tam nařídil, o něj péči míti; podobně i Ježíš Kristus uvedl nás skrze křest do svaté církve své a nařídil, abychom v jeho církvi dle duší našich byli léčeni a neustále ošetřováni; neboť jsme opravdu pořád ještě slabí, mdlí a mnohým duchovním nemocem všickni vesměs podrobeni. Kněží, služebníci církve jsou k tomu od Krista zřízeni a jsou velice k tomu zavázáni, aby o duše věřících péči měli, aby jich ošetřovali, jich hlásáním slova Božího, udělováním sedmero svátostí, pak modlitbami a dobrými příklady svými posvěcovali a je k pravé blaženosti vedli.

O křesťane, nezapomínej nikdy, že ty jsi ten bídň, na duši raněný člověk, jehož Kristus Pán z pouhé lásky své do svaté církve uvedl a vysvobodil od hříchu a od věčné smrti. Ano, vesměs všickni byli jsme hříšníci pobloudilí a ztracení; než On přišel na svět položil za nás život svůj dobrovolně. Nevystižitelná byla a jest jeho láska k pokolení lidskému. „Láskou věčnou miloval jsem tebe, proto smilovav se táhl jsem tebe.“ (Jerem. 31, 3.) V tom jest láska Boží, ne že bychom my Boha milovali, ale On prvé miloval nás a poslal Syna svého, oběť slitování za hříchy naše.“ (I. Jan. 4, 10.) My křesťané byli bychom velmi nevděční, kdybychom Pána Ježíše nemilovali, Jemu se s celým životem neobětovali a Jeho učení nezachovávali. (Jan 8, 12.) — O zajisté, byť bychom na všechno zapomenu, přece nikdy nemáme zapomenouti, že nás Kristus drazé vykoupil a tedy že jsme povinni při každé příležitosti, — (jako když se zvoní ráno, v poledne a večír) — na jevo dávat svou lásku a svou oddanost Pánu Ježíši. Slovem jedním stvořil nás Bůh, ale aby nás vykoupil, mnoho musil Syn Boží učiniti a přetrpěti. — Milý křesťane! Často sobě připomínej ty přehrozné strasti a bolesti, které snášel Spasitel tvůj a pro všechno, co ti jest na světě drahého, ano pro tvé věčné spasení: „Miluj Pána Ježíše Spasitele svého; nebo kdo nemiluje Pána našeho Ježíše Krista, budiž prokletý.“ Tak dí sv. Pavel. (I. Korint. 16, 22.) Miluj Pána a dobrodince svého a důvěrně při něm setrvej až do konce. Nikde se neupokojíš, nikde potěšení a odpočinutí nenalezneš, leč tenkrát, když budeš Pána a Spasitele svého upřímně milovati, když všeliká soužení budeš z lásky k němu snášeti, jako i On pro tebe snášel.

Svatá Anežka, panna sličná a urozená, byla od světa i od světských rozkoší k zlému lákána, ale ona pravila: „Nechci a nemohu vás milovati a srdce své vám nakloniti, neboť Ježíš Kristus prvé mne miloval, tedy záhodno jest, abych též já Ho milovala a Jemu věrnou zůstala.“ Svatý Polykarp, biskup Smirněnský, byl mučen, ale dříve ho pohanský soudce chtěl nakloniti k tomu, aby Ježíše zapřel a se Ho odřekl; než Polykarp pravil: „Kterak mohu toho učiniti? Již po 80 roků sloužím Ježíši Kristu a po celý tento čas mně nejen nic zlého neučinil, alebrž všechny možné milosti mně prokazoval, jak bych tedy mohl nyní tak nevděčným býti k Pánu tak dobrotivému? Jak bych mohl Jemu se zprotiviti a Jej zapříti?“

Tato slova můžeme vždycky na paměti, zvláště tenkrát, když nás něco k zlému vábí a nás k přestoupení přikázání Božích ponouká ! Raději smrti se podrobme, nežli abychom Ježíše, Pána tak láskavého a dobrotivého, urazili, Jej opustili a Jeho milosti se zbavili.

Není pro nás boje, ani nebezpečství, není pro nás bídy, ani soužení, ani jaké bolesti, čemužby se byl Ježíš Kristus sám dříve nepodvolil. Zajisté On až na dno vyprázdnil kalich všech bolestí a protivenství lidských a tím právě vydobyl nám sňu a pomoc, abychom v podobných světa zkouškách neklesli a nezahynuli. On sám jediný jest to, který v nás vítězuje a v nás korunován bývá, když jsme v pokušeních nepodlehli. On sám jediný jest to, který působí v nás jak chtění tak i konání dobrého, neboť sám to řekl: Bože mne nic nemůžete činiti. On miluje ty, kteří Jej milují, On je má v ruce své zavřené a nikdo mu je nevyňkne a neuchvátí. Slušná to tedy věc, abychom Pána tak láskavého, Pána nanejvýš mocného nade všechno milovali, abychom věrně při našem Spasiteli setrvali a často volali: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Zdaliž soužení, neb ouzkost nebo hlad? Zdali nahota, čili nebezpečství, zdali protivenství čili meč? Ale v tom ve všem přemáháme se pro toho, který nás zamiloval.“ (Říman 8, 35.)

Ano, milý příteli ! On i tebe zamiloval a tedy tebe vždycky miluje. Neodplacuj se za jeho lásku neláskavostí a nevďěčností svou, to jest: neurážej ho nížadným hříchem. Víš dobře, že hřích jest největší neštěstí člověka. Víš to dobře, že každý hřích smrtelný odnímá duši naší milost Boží a že na ní uvaluje brozné tresty na věčnost. A jako nemožno jest, abys ušel smrti těla, tak ani nemožno jest, abys ušel soudu Božímu tam na onom světě. A kdybys měl na sobě jen jediný hřích smrtelný, tedy tam neobstojíš.“ A jakou dáš výplatu za duši svou, když ani celý svět nedostačuje na její cenu? — Ještě ti něco na pamět uvedu: Israelité putující do zaslíbené země zdržovali se na poušti a tam byli pro mnohé své nepravosti od jedovatých hadů pokousáni a valně umírali. Mojžíš postavil na rozkaz Boží kříž a na něm zavěsil hada měděného a kdokoliv na ten kříž patřil, ten byl uzdraven, ten neumřel. Podobně též pro duše naše nepravostmi raněné jest zde na světě — kdežto putujeme do zaslíbené země, totiž do vlasti nebeské — něco postaveno, což nás může spasiti, totiž kříž a na něm požehnaný plod Ježíš Kristus ! To jest to spásenosné znamení, ta nebeská korouhev, kteroužto se všem věřícím, všem kajícím hříšníkům jenerální pardon ohlašuje a odpuštění zabezpečuje. Pročež mi katoličtí křesťané mnohotisícekrátě odřikáváme to, co někdy svatá Alžběta byla řekla: „A požehnaný plod života tvého.“ — A jestliže, příteli, srdce tvé časem svým vzplápolá láskou a vděčností k Spasiteli tvému, a duše tvá samou radostí blažena a k chválení Boha roznícena jest, tak že ti ona slova: „Požehnaný plod života tvého Ježíš,“ kterého jsi, o Panno, z Ducha svatého počala, — který se pro nás krví potil, — který z mrtvých vstal a t. d. — zdají se býti kratičká k modlení, — tedy říkej a se modli ještě ono výborné modlení ze mše svaté, které jest následující: „Chvála na vysostech Bohu a na zemi pokoj lidem dobré vůle. Chválíme Tě, dobrořečíme Ti, oslavujeme Tě, díky Tobě vzdáváme pro velikou slávu Tvou ! Pane Bože, králi nebeský, Bože otče všemohoucí ! Pane, Synu jednorozený, Jesu Kriste ! Pane Bože, Beránku Boží, Synu Otce, který snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi. Který snímáš hříchy světa, přijmi modlitbu naši. Který sedíš na pravici Otce, smiluj se nad námi. Neb ty jediný jsi svatý, Ty jediný Pán, Ty jediný nejvyšší, Ježíši Kriste s Duchem svatým

v slávě Boha Otce. Amen. — Pochválen buď Ježíš Kristus! „Milost Pána našeho Ježíše Krista budiž s námi (I. Korint. 16, 23.), abychom jsouce ospravedlnění milostí Jeho byli dědicové podle naděje života věčného.“ (Tit. 3, 7.)

Odkud pak na tom světě tolik křížů?

„Každý člověk stěžuje si,
že ho tlačí jakás tíž;
každý, víme, běduje si
na svůj těžký, těžký kříž.
Není těžký — děláváme
my si sami tuto tíž;
a tak sobě strojíváme
z lehounkého těžký kříž.“ —

Slova tato jsem četl ve „Škole B. S. P.“ (ročn. III. čís. 3.) a dobře-li slova tato uvážíme, nalezneme v jich obsahu blubokou pravdu uschovanou, pravdu totiž tu, že většinu křížů, jež nás na tomto světě tlačívají, sami sobě činíváme. Všecka trápení, bolesti a starosti na tomto světě nás potkávající nejsou od Boha pouze nám uchystány, nýbrž většinu jich sami lidé sobě strojívají. Darma bych uváděl rozličné důvody rozumové, nejlépe objasní tuto pravdu příklady ze života lidského, příklady, kteréž nás poučí, že malé jsou kříže od Boha nám určené, ale člověk, štítě se malý kříž na se vzíti, že větší kříž sobě sám svou vinou strojívá. Učiníme, milí čtenáři „Školy“, kratinkou pouť po tomto světě a přineseme s sebou z této pouti domů naučení, že všude ve světě plno jest sice křížů malých a velikých, většina však křížů námi samými že jest utvořena.

Na své pouti světové zastavme se předně u toho dítěte, co tam pase dobytek na pastvině, zeptejme se ho, má-li ono jaký kříž? Ono se nám směje na naši otázku, vždyť ono žádných křížů nemá. Ráno se najedlo a vzalo dobytek a, místo coby ve škole sedělo a se učilo, skotačí zde na pastvisku a má mnoho společníků a společník, huláká, běhá a skáče. Jaký toto dítě může mít kříž? Vždyť, jak vidíme, nemá žádných starostí!

Ale máf ono přece ne jeden, a převelká se mu zdá býti jeho tíž; kříž tento je, že má choditi do školy, a proto místo toho raději chodí na pastvu; kříž jeho je, že se má ráno a večer, před jídlem a po jídle, při zvonění modliti, kříž jeho je, že má rodičů poslouchati a nesmí co sám chce činiti. Vidíte, i to dítě malé už má svůj kříž. Je to velký kříž, myslí si dítě, a proto místo do školy raději chodí na pastvu, raději po ulicích skotačí, proto modlení se vyhýbá, proto rodičům kde může uteče, aby je nemuselo poslouchati a jim v práci pomáhati. Utíká před svým křížem, který se mu zdá těžkým. Ale není těžký, moji milí, děláváme my si sami tuto tíž; neb my sami sobě strojíváme z lehounkého těžký kříž. Co je z takového dítěte, které nerádo do školy chodilo, nerádo se modlilo, nerádo pracovalo a rodičů poslouchalo? Takové dítě, kteréž školu, modlitbu, práci a poslušnost

považovalo za velký kříž, za velké trápení, dočká se v budoucnosti, až povyrůstá, zajisté ještě těžšího a většího kříže. Poněvadž nechodívalo do školy, nerádo se modlívalo, nerádo pracovalo, aniž rodičů svých poslouchalo, stane se z toho dítěte nezvedený, nemravný, lenošný, tvrdošijný, zlý a neužitečný člověk, takové dítě vyrůstá, a poněvadž nenaučilo se na Boha ve mládí pamatovati, Bůh zapomene na ně a ono na Boha, spustí se toto dítě Boha a přichytne se světa, padne do rozličných nepravostí, čím dále tím hlouběji mravně klesá a stane se z něho velký kříž pro sebe, kříž pro rodiče, kříž pro obce a státy. Kdyby bylo dítě si oblíbilo ten malý lehounký kříž, kdyby bylo raději pilně školu navštěvovalo, rádo se modlilo, rádo pracovalo a svých rodičů poslouchalo, mohlo si pro budoucnost ušetřit ten těžký, velký kříž. Není-li tedy pravda, co jsem nahoře řekl, „že my sami sobě strojíváme z lehounkého těžký kříž?“

Ale co to slyším? Ve vsi, k níž jsme se na své pouti přiblížili, jakési hulákání? Pospěšme tam, ať to uvidíme! Tu potkáme se s mužem, který celý opilý semotam se kácí, všechno proklíná a nikomu na cestě pokoje nedá. Je to kříž, sotva může ubožák na nohou stát. Kdo mu ustrojil tento kříž? Měl žízeň a tu žízeň považoval za veliký kříž, šel tedy do hospody, pil, žízně se zbavil, jeden kříž shodil, ale za to má druhý, opil se, rozumu se zbavil, svým častým opíjením-se i své zdraví ztratil, svůj majetek pozbyl, až konečně žebrákem na těle, na statku a na duši se stal. Může tento také říci, že je těžký velmi jeho kříž? Ihned mu já odpovídám: „Není těžký, činíváme my si sami tuto tíž, a tak sobě strojíváme z lehounkého těžký kříž.“ — Ten lehounký kříž žízeň, kterou opilec cítil, a ten těžký kříž, který později dostal, jest nemoc těla a duše, jest opovržení hodných lidí, jest spustlost a chudoba. Může tedy takový jinému leč sobě vinu dávat?

Odkud pak ale šel ten nešťastný člověk, jehož jsme právě potkali? Šel on z hospody, nebyl tam ale sám, je jich tam ještě až posud velmi mnoho. Což, nepodíváme se na ně? Zde je všude veselo a živo; zde snad je místo, kde žádný kříže nezná? Nevěřme tomu, nechejme je skákat, zpívati a se veseliti a zeptejme se té veselé chásky druhého dne, jaký asi mají kříž? Kapsa prázdná, hlava plná, oči nevyspalé, nohy utrmácené, tělo ku práci neschopné, a duše — bohužel častokráte u všech nečistými myšlenkami, žádostmi a snad i skutky chlípnosti poskvrněná! Je to kříž, to poskvrněné a nepokojné svědomí, je to kříž to tělo sedrané a onemocnělé, je to kříž ty oči nevyspalé, nohy utrmácené, je to kříž ta práce zanedbaná, ta kapsa vyprázdněná, je to kříž ta mysl pobouřená, ta duše hříchem poskvrněná! Ale žádný ať si nestěžuje na takový těžký kříž; činíváte vy si sami tuto tíž a tak sobě strojíváte z „lehounkého těžký kříž.“

Byl to kříž, když den před tím jste toužili po veselosti a po vyražení, byl to kříž, když vaše mladé tělo cítilo se silným ke všem rozpustilostem, byl to kříž pro vás, když nemohli jste se oddat všeliké nestřídmosti, rozpustilosti a smilstvu. Ale to byl lehký kříž, a kdybyste ten byli přemohli, mohli jste si ušetřiti těžký, mnohem těžší kříž, který jste si pak z toho domu veselosti a rozpustilosti byli přinesli a který často po celý věk budete s sebou nositi. Není tedy, milí čtenáři, opět pravda, že my vyhýbajíce se křížům lehkým, sami sobě strojíváme z lehounkého těžký kříž?

Pojďme dále, vstupme do jednoho domu. Tam nalezneme otce a matku, je to dům veliký, bude k tomu domu přináležeti hodných polí, luk a lesů. Snad zde neujdeme žádných bolestí a trápení, snad zde, kde bohatství mnoho spatřujeme, nebude žádný kříž? Ale jaké naše překvapení!

Otec, matka stěžuje si, že jich tlačí jakás tíž,
Každý z obou běduje si na svůj těžký, těžký kříž.

Co to? I v tomto domě bohatství, kde neznají hladu ani zimy, kde, jak vidíme, oba požívají dobrého zdraví a jak pozorujeme, spolu v svornosti jako praví manželé žijí, i zde v tomto domě měl by býti velký, těžký kříž? A přece sobě naříkají. A na co? Máme, stěžují si, děti, a ty jsou nezvedené, neposlušné, marnivé, do rána byli od včerejška v hospodě, tam syn i dcera hýřili, rodičů je napomínajících poslechnouti nechtěli, domů až ráno se vrátili, peníze, zdraví i cnost tam pozbyli. Tak si nám ti rodičové stěžují a dokládají: Je to s těmi dětmi velký, těžký kříž! Co jim odpovíme? Řekněme jim: „Není těžký, děláváte vy si sami tuto tíž a tak sobě strojíváte z lehounkého těžký kříž?“ — A jak to? Slyšte!

Je to arcíř pro rodiče kříž, když musejí hned z mládí na své dítky bedlivý pozor dáti; je to kříž, když je musejí každou chvíli kárati, napomínati a trestati; je to kříž, když se musejí rodičové s dítkami každodenně modliti, je ku práci a ku poslušnosti míti; je to kříž, když rodičové musejí dítky své do školy posílati a když ze školy přišly, ještě s nimi opakovati; je to kříž, když nesmějí dítky své na pastvu neb na výdělek posílati neb ku své práci doma si jich nechati; je to kříž, když musejí dítky své do chrámu P. posílati — a zdali dítky jejich vskutku do kostela chodí a jak v kostele se chovají, se přesvědčovati; je to kříž, když rodiče musejí své dítky před zlým ustavičně varovati a k dobrému pobízeti; je to kříž, když rodiče sami na sebe musejí, obzvláště před dítkami, pozor dáti a svým dětem vždy dobrým příkladem ve všem předcházeti; je to kříž, když rodičové svým povyrostlým dítkám musejí časté cnostné příklady a dobrá napomenutí z písma svatého předkládati a je na následky hříchu upozorňovati. Nahlížím to, je to velký kříž. Ale přece je to jen lehký kříž, a kteří rodičové si nenechají líbiti tento lehký kříž, ti se dočkají na svých dítkách většího a těžšího kříže. Tak mnozí rodičové nebyli by si museli stěžovati, že je tlačí jakás tíž, nemuseli by si naříkati na svůj těžký velký kříž, kdyby byli vzali na sebe ten mnohem lehčí kříž, aby totiž své dítky byli hned od mládí k Bohu a k cnosti vedli, je do školy pilně posílali, je k modlitbě a k návštěvě chrámu P. pobízeli, je od zlých společností zdržovali. Kdo to neučinili, ať nebědují pak na svůj těžký kříž. Tací rodiče, když pak nemají na svých nezvedených dítkách žádných radostí, když se jim dcera nezachová, syn prostopášnosti, karbanu, hýření a opilství ano i krádeží na svých vlastních rodičích se oddává, když děti je v stáří opouštějí a jimi pohrdají, tací rodiče ať si nestěžují na svůj těžký kříž, vždyť si sami nastrojili z lehounkého těžký kříž!

Jak pak, milí čtenářové, půjdete se mnou ještě dále po tom světě? Snad přece někde nalezneme místo, kde by nebylo žádného kříže? Ale kam jíti? Snad císařové, knížata, mocnářové, vlády, snad tyto nebudou míti docela žádného kříže? Vždyť mají bohatství hojnost, vždyť mají čest a slávu a panují nad tisíci a miliony lidí. Všechno se jim klaní, vše je poslouchá. Ti přece nemohou míti žádných bolestí žádných starostí, žádných nepřátel? A mají-li jaké nepřátele, mají statisíce vojska, které každou chvíli hotovo jest brániti je proti nepřátelům jejich, a mají-li starosti, vždyť mají úředníky, kteří nad poddanými bdí a vše v celé říši řídí a spravují. Ti přece nebudou míti žádných bíd a křížů?

A přec, milí, stěžují si, že je tlačí jakás tíž; každý z oněch běduje si na svůj těžký, těžký kříž!

Ptejme se jich, jaký jest ten kříž, jež mají vysoce postavené osoby, císařové, králové, knížata a vlády? Slyšme je samé vypravovati. Máme mnoho poddaných, řeknou nám, mnoho služebníků, ale také mnoho to dělá starostí, ke všem poddaným dle spravedlnosti se zachovati.

„Rádi bychom oblažili národy, jež živi jsou v říši naší, ale není možné. V zemi jeden národ proti druhému brojí. Naši úředníci, naše vlády nemají žádné vážnosti, daně se pomalu scházejí a každý, kdo může, v daní rád nás ošidí, žádná nepanuje k úředníkům našim poslušnost, žádna k vlasti láska, žádná láska k bližnímu, jeden druhého hledí oklamati, a když hodně se naklamal, vraždí sebe sama a bere sobě život; nouze v zemi se rozmnožuje, mravnost poznenáhla mizí, nemravnost již i do venkovských obcí z měst se přestěhovala, lid zákonů si neváží a je přestupuje, pláč utiskovaných až k našemu trůnu se prodírá.“ Tak si nám stěžují knížata světská, — a co jim na to odpovíme? „Není těžký ten váš kříž, děláváte vy si sami tuto tíž, a tak sobě činíváte z lehounkého těžký kříž.“

Jak pak může panovati v zemi mezi poddanými blaženost, spravedlnost, mravnost a spokojenost, když dali jste zákony, jež podporují nespravedlnost, nemravnost a tvoří nespokojenost? Neměli jste školu odtrhnouti od církve, neměli jste usaditi na školách novomodní beznáboženské učitele; — jaké pak mohou vám tyto školy beznáboženské vychovati občany leč opět lidi beznáboženské, bezcitné, nemravné a nespravedlivé? Proč dovolujete v nedělích pracovati, proč dovolujete Boha a církev katolickou v listech židovských a nevěreckých veřejně tupiti a haniti, proč dovolujete z jednoho náboženství k druhému lehkomyšlně přestupovati, proč dovolujete do tak zvaného občanského manželství vstupovati, proč přísněji netrestáte lichvy, zlodějství, tuláctví a lenošení, proč dáváte novinám všelikou neobmezenou svobodu, proč nevracíte národům jich stará práva, proč jednomu národu dáváte přednost před druhým, proč zákony, na papíře mnohdy tak hezké a spravedlivé, neprovádíte, proč si nezvolíte za rádce lepší, svědomitější, nábožnější, spravedlivější a rozumnější lidi, proč veliký průmysl, obchod a řemeslo podporujete na ujmu průmyslu, obchodu a řemesla malého, proč církev katolickou v jejích právech zkracujete, proč, — proč tak jednáte? Měli byste pak jistě svědomitější, pracovitější, nábožnější a spokojenější lid.

Ale když dovolujete, aby zákony Božské se směli veřejně a svobodně tupiti a rušiti, když dovolujete, aby se smělo veřejně proti úřadům církevním, proti nástupcům Božím lži a klepy roztrubovati; nedivte se pak, že ani vaše zákony ani vaše úřady u lidu patřičné vážnosti a poslušnosti nenalezají, nebo kdo Boha odvykl si slyšeti, ani člověka báti se nebude. Arciť řeknete mi snad, je to těžké, v tak rozsáhlé říši vše přehlédnouti, ke všem náboženstvím a národnostem a osobám spravedlivým býti, všem novinám ústa zacpati, všechny rádce proskoumati, všem lidem se zalíbiti. Ovšem, milí mocnářové, to jest těžký, to jest velký kříž, — ale já pravím: to je mnohem menší tíž, jen-li Boha sami se přidržíte, jen-li své zákony podle zákonů Božích zřídíte, jen-li pravdu a cnost podporovati a lež a hřích přísně trestati budete; tak jen si ušetříte velký, těžký kříž, na nějž si nyní tak velice stěžujete.

Proto nenafíkejte si na svůj těžký, těžký kříž; „není těžký, děláváte vy si sami tuto tíž, a tak sobě strojíváte z lehounkého těžký kříž.“

Nuže tedy, milí čtenářové, čemu jsme se naučili na té své pozemské pouti? Poznali jsme, že v celém světě šířím mnoho jest křížů, ale většinu jich že si lidé sami strojívají.

Viděli jsme tam dítě, kteréž považovalo to za kříž choditi do školy, do kostela, modliti se, pracovati, poslouchati, — a tak si samo ustrojilo pro budoucnost velký kříž.

Viděli jsme tam opilce a marnotratníka, kterému to bylo křížem, míti žízeň a nebýti veselým, ale přišel do bídy a tak sobě sám ustrojil z malinkého těžký kříž.

Viděli jsme to na mládeži rozpustilé a nemravné, které cnost, čistota, střídmost a pobožnost byla velkým, těžkým křížem a t. d., — jenom sobě ustrojili z lehounkého těžký kříž.

Viděli jsme to na rodičích, kterým dívky své do školy posílali, k modlení vésti, k návštěvě chrámu P., k pracovitosti, k mravnosti a poslušnosti vésti bylo těžkým křížem, — a co sobě ustrojili? Z lehounkého těžký kříž.

Viděli jsme to na vladařích, kterak sobě strojívali z lehounkého těžký kříž!

Není tedy pravda, co jsem hned z počátku pravil, že většinu křížů člověk sobě sám uchystává? Jaké z toho následuje pro nás poučení? Snášejme rádi povinnosti, jež nám naše náboženství a náš stav ukládá a s sebou přináší; byť by snad tyto povinnosti zdály se nám býti velkým, těžkým křížem, byť by snad mnohé nehody a bolesti a protivenství, jež žádného nás v tomto světě minouti nemohou, byly sebe trpčejší, suášejme je rádi a žádný z nás víc nestěžuj si, že ho tlačí jakás tíž, žádný, pravím, neběduj si na svůj těžký, těžký kříž.

Není těžký, — činíváme
my si sami tuto tíž;
a tak sobě strojívame
z lehounkého těžký kříž.

Proto abych končil slovy básně, z nížto text tento vyňat jest:

Proto trp a v každé době
s ochotou nes svoji tíž;
nebude pak těžký tobě,
nýbrž lehounký tvůj kříž.“

F. F.

O druhém zázračném uzdravení v Strengách v Tyrolsku

dne 14. srpna 1871.

Lucius Storker, farář v Strengách v Tyrolsku, ruče svou kněžskou ctí a na svědectví celé osady se odvolává vypravuje ze dne 22. srpna 1871 v časopise „Monats-Rosen“ zvaném, který vychází v hlavním Tyrolsku městě, o druhém uzdravení zázračném, jehož se dostalo čtyřicet a jeden rokův staré Marii Köllové, sklíčené po jedenáct let bezpřetrženě hroznou nemocí, v milostné kapli Matky Boží Pomocnice v Strengách. —

Z podrobného vylíčení celé té podivuhodné nemoci i uzdravení postačíž la-skavým čtenářům stručný výtah následující:

Marie Köllova roznemohla se již roku 1843. Naskákaly jí na všech kloubech veliké opuchliny čili boule a celé tělo učiněno jest jako zdřevnatělé. Lékař nevěda sobě po delším léčení rady, poslal ji do Pfefferských lázní ve Švýcarských, leč místo co

se tam měla nemocná lepšiti, zhoršila se tak, že se přidaly ke všemu ještě prudké křeče. Poznavši konečně marnost dalších lázní užívání, dala se dopravit domů. Ale zvěděvši o dvou výtečných lékařích dala se jimi léčiti. První odbyl ji zkrátka, řka, že prostředků proti nemoci její nezná, ba že se její nemoc ani vyléčiti nedá, a druhý jsa téhož náhledu, přece alespoň s jedním to chtěl zkusiti lékem, dokládaje, že kdyby ten účinkovati neměl, aby nechala všeho léčení. Lék ten arci nebyl platný docela nic. —

Že však její stav byl hrozný a takřka už k nevydržení, radil jí tehdejší správce duchovní, aby se přece ještě jednou na některého obrátila lékaře. Lékař si s ní dával všemožnou práci, až to konečně dovedl tak daleko, že bolesti a ta ztrnulost těla trochu polevily, tak že po půlčtvrtaletém léčení alespoň, když se jí někdy drobet polehčilo, na berlách po světnici bídne šourati se mohla.

Roku 1848 přibyl nábožný biskup Hohenlohe do Stamsu, kamž k němu donášeli z celého okolí nemocné, z nichž však všech pouze tato nemocná byla uzdravena. Její místní duchovní poradil jí, aby u biskupa toho pomoc hledala. Nábožný ten velepastýř ptal se jí do třetice, má-li důvěru, a když odvětila vždy, že má, pojal ji za ruku, poněkud ji zdvihl řka: buď zdráva a choď. A skutečně vstala ihned a jsouc úplně zdráva šla pěšky bez cizí pomoci ze Stamsu domů, zanechavši berly sestrám svým, aby je s vozíkem, na němž ji do Stamsu přivezly, zpět dopravily domů.

Po tomto uzdravení byla zdráva tak, že na poli nejtěžší práce konala. Trvalo to s ní tak dvanácte roků. Než tu najednou při jakési těžké práci na poli padla do takové mdloby, že jako mrtvá na zemi klesla. Sestry její donesly ji domů a zavolaly duchovního, aby ji zaopatřil. Farář přijda nalezl ji bez sebe, teprv za tři hodiny přišla k sobě. Avšak od té chvíle byla sklíčena opět touže nemocí, jakou před 12 lety měla. I šlo se opět k lékaři, který vícera uživ prostředkův vyjádřil se, aby nechala všeho léčení a zbytečného peněz vyhazování, že nemoc její jest nezhojitelná. Ona si však říci nedala a kde o nějakém ve vůkolí lékaři anebo fušaři slyšela, všady o radu a pomoc se ucházela; ale marně, nadarmo jen utrácela peníze. Konečně se odevzdala svému bídnému osudu a snášela trpělivě svůj neduh plných jedenácte let. V prvních osmi letech mohla s cizí pomocí ještě tak tak udělati krok na pevné podlaze, ale s velikým namáháním a při hrozných bolestech; ode třech ale roků ochrnutí se zvětšilo tak, že bytně musela v posteli ležeti. I na duchu náramně ochabla, pouze duchovní útěcha jí sílila.

Když se 16. června 1871 prostřednictvím Matky Boží tak veliký zázrak stal, jala se i tato nemocná důvěřovati v pomoc Boží. „Pročby,“ pravila, „neměla Strengenská Matka Boží pomoci i mně, když jsem zkusila všech mi možných prostředkův přirozených? Doneste mne ku Strengenské Matce Boží, bude mi spomoženo.“ Na radu duchovního, jemuž se důvěra takováto nepostačitelnou býti viděla, neuděláno jí ihned po vůli. Více než sedm neděl zdržovali ji, aby se v pravé důvěře tím více upevnila. Konečně nemohli její touze již déle odolati i ustanoven k vyplnění jejího přání svatvečer Nanebevzetí Panny Marie. Dříve než se dala snést do kaple, odbyla devítidenní pobožnost k uctění nejblahoslavenější Panny, modlila se o hodíně s půlnoci růženec a činila si újmu na jídle a na spaní. Mezi tím časem zdálo se jí (a to před svým uzdravením na kolik dní napřed vypravovala), že ji nesli její příbuzní do kaple, která byla plna lidí, z nichž jen málo koho znala. Na oltáři stála Matka Boží, bílá jako nejkrásnější mramor. Nemocná k ní přistoupila a modlila se. Matka Boží jí odpověděla: „Až přistě přijdeš, pomohu ti.“ Na to šla nemocná domů a vyšedši ven

z kaple spatřila mnoho svých příbuzných, kteří plakali radostí, že je zdráva; ona však že pravila jim: nikoliv nyní, nýbrž až přistě budu uzdravena. Sen ten její důvěru zvýšil nemálo.

Přišel 14. srpen. Den ten byl přísným postem pro veškeré domácí té nemocné. Do 12 hodin zůstali lačni a byli na mši sv., kterou dala nemocná sloužiti ku cti blahoslavené Panny, aby její pomoc tím spíše vyžádala. Odpoledne oblekli ji do šatů a vdané její sestry, zrostlí synové a dcery nesli ji jako malé dítě na rukou do farního chrámu Páně. Zvláštní tento průvod provázelo asi 10 osob hlasitě se modlíce. V kostele shromáždilo se více lidí a modlili se tu s nemocnou asi tři čtvrtě hodiny před nejsvětější Svátostí oltářní. Mezi tím pokryl se obličej nemocné takovou děsnou bledostí umrlčí, že pojal všechny přítomné strach, zdali na cestě ku kapli asi 10 minut vzdálené vydrží. Když se jí ale ptali, jak jí je, odvětila, že dobře. I zanesli ji tedy do kaple.

Kdo šli s sebou, modlili se nahlas až ku kapli, která byla naplněna dílem cizími poutníky, dílem lidmi, kteří šli na prvotiny kněžské do Pettnaje, přichozími z celého tamnějšího vřkolí. A tito všickni stali se svědky události zázračné.

V kapli nemocnou posadili v pravo do první stolice. Při pohledu na tuto živou mrtvolu a na její bídny stav, i způsobem, jak do kaple byla dopravena, byli přítomní až k pláči pohnuti upřímnou soustrastí. Když se byla asi tři minuty modlila, zdálo se jí pojednou, jakoby nejsvětější Matka na milostném obraze pohnula očima a plna dobrotivosti na ni pohlížela, jakoby ústa otevírala ke mluvení. A co na to takto hleděla, roztáhly se jí u obou rukou prsty daleko od sebe a cítila, že jí do chromých nohou jakoby žhací proud z hořejšího těla se rozlil. I vzchopila se, postavila se na nohy, rozepjala velice ruce a zase je sepnouc zvolala na hlas: „Dnes ti již neodejdu, ty mně musíš pomoci.“ Na to vykročila ze stolice, šla hbitě za otevřenou železnou mříž k oltáři, s největší lehkostí vystoupila tam na židli, políbila vděčně obraz a zase ku podivu lehounce sestoupila dolů, a celá nad uzdravením jako zmámená pocitem radostným běžela téměř po kapli dolů spínajíc ruce nad hlavou a volala: „O, co je to za krásnou Matku Boží, lidi koukejte, já mohu choditi, já jsem zdráva.“ Opět se vrátila ku milostnému obrazu a vzdávala tam díky. Při takovém zjevu dali se všickni přítomní do hlasitého pláče. Pak se modlili růženec na poděkování.

Uzdravená šla sama bez jakékoliv pomoci domů pevným krokem do kopce vzhůru. Otoky zmizely, ona je vesela; dřívější ustavičné napnutí v hlavě jí přestalo, řeč má jádrnou a vzezření to nejzdravější. První už neděli po svém uzdravení byla na předpoledních i odpoledních službách Božích. — Tato nadobyčejná událost vzbudila všeobecnou v té krajině pozornost a poutníci zdaleka přicházejí do milostné kaple. V neděli po 22. srpnu 1871 byla v Strengách podobná jako při prvním zázraku držena slavnost na poděkování.

K o l o č a s u.

Život podobá se kolu,	Otáčí čas píсты svoje ;
Jež se neustále točí,	Každý obrat léto sluje.
A jež radost snáší k bolu	Jedněm skýtá blaha zdroje,
Každému, kdo v život vkročí.	Jiným — máry upravuje.

Vzorové apoštolátu.

Dějiny církve katolické dají se v rozličné doby časové zahrnouti, každá doba má svůj zvláštní ráz, v každé době jeví se nám život církve sv. ve zvláštní podobě, ale každá doba hlásá také o zásluhách paní a dívek katolických, jichž sobě o blaho a rozkvět církve dobyly. V první době, době to apoštolské, vidíme, jak panny a paní sv. spoluúčinkují při zakládání církve, sám sv. Pavel to dosvědčuje, podporují misie apoštolské, staví první kostely, obracují pohany, vnikají do žalářů a tam dodávají posily a potěchy mučovníkům, sbírají sv. ostatky jejich a uschovávají v domech svých; v druhé době, době to mučnictví, ualezáme i panny a paní v žalářech, na popravištích, vidíme je, jak svou krví vlastní, již za P. Ježíše prolévají, veřejně před celým světem dosvědčují božství Jeho a víry křesťanské, vidíme je s radostí opouštěti všechny statky a rozkoše pozemské a se sv. nadšeností skláněti šíje své pod meče katanské. — Bylať to doba krutého pronásledování, doba těžkých zkoušek, jež Bůh na církev svou dopustil, však církev vyšla z nich čistá, obmytá, úrodná na cnosti spanilé a vznešené; ještě těžší boj, hroznější zápas očekával ji na půdě učení a článků víry křesťanské. Ale právě v této době vzbudil Bůh velký počet sv. učitelů skoro ve všech dílech křesťanského světa. Velkolepý, vznešený to úkaz! Nikdy ještě neobjevilo se tolik výtečných duchů na obzoru člověčenstva, jako v této třetí době sv. otců církevních. Oni spojovali v sobě vše, cokoliv schopnost ducha v sobě má skvělého, cokoliv věda v sobě má hlubokého a cnost dokonalého. Neznali se vespolek, a přec stejným duchem nadšení, stejnou vírou hlásali a hájili, za stejným cílem se snažili, totiž: zničení všech bludů, vítězství všech pravd. A hle, tito velcí mužové, kterýmž sv. církev za posloupnost podání ústního, za obhájení článků víry, za divuhodné jich vyvinutí jest díky zavázána, tito mužové zase ženám křesťanským měli co děkovati, a to jejich víře a cnostem, jejich příkladům a vlivům. „Rodina spravedlivých požehnání dojde,“ dí sv. písmo, a tento výrok Božský uskutečnil se obzvláště v době otců svatých. Ze svatých paní narození a vychováni byli tito svatí a velcí mužové. Zůstaňme prozatím při 4 slavných hlavních otcích církve řecké. Jak velcí byli tito mužové slavní, tak veliké byly i jejich matky, jsouť vám to:

5. matky sv. otců: Athanasia, Řehoře Naziánského, Basilia a Jana Zlatoustého.

Sv. Athanasius, tento sloup církve sv., tento horlitel, tento mučovník, tento nový evandělita božství P. Ježíše, byl dar, jímž obohatila jeho sv. matka církev katolickou, aneb lépe řečeno: Bůh použil této veliké křesťanky, aby svou církev Athanasiem obohatil. Zbožná matka rozhodla se sama u sebe: „S pomocí

Boží chci já z jediného svého dítěte učiniti muže církve sv.“ — I chopila se práce, a zdařilo se jí. Umělať ona jej tak dobře vycvičiti v náboženství katolickém, vštípila mu již záhy takovou něžnou lásku k P. Ježíši, takovou vřelou horlivost pro sv. víru. že Athanasius, ještě jako dítě, podobal se malému knězi a biskupovi, anof to jeho jedinou zábavou bylo nápodobovati mezi dětmi stejného stáří obřady kněze neb biskupa. —

Tak také jedenkrát pustil se mezi děti pohanské, poučoval je a přemlouval, aby se přec staly křesťany, že je všechny pokřtí. A také to učinil. Právě dívá se dolů na to s okna sv. Alexander, arcibiskup v Alexandrii, káže si přivést malého Athanasia a ptá se ho: „Cos to učinil?“ „Nic,“ praví chlapec, „leč to, co církev činí; já jsem ji chtěl následovati.“ A v skutku přesvědčil se arcibiskup, že ten křest byl udělen dle úmyslu sv. církve a se všemi předepsanými výkony, sám tedy prohlásil, že jsou ty děti řádně a platně pokřtěny a zapověděl, zase znova je křtíti. — Když potom z tohoto maličkého apoštola stal se dospělý muž, arcibiskup Alexandrinský, jenž i mocí svých vědomostí i mocností slova svého jal se bojovati proti bludu Arianskému, bylyť to paní a panny katolické, jež ho v namáhání jeho podporovaly, jeho horlivost rozpalovaly, jeho zmužilost udržovaly. Pro jeho horlivost a stálost v zastávání božství P. Ježíše zapudili ho ze stolce biskupského, vyhnali ho z vlasti, pronásledovali až k smrti, štváli jako zvěř v Africe, v Azii, v Evropě: a hle, všude setkáváme se s dívkami a ženami, jež ho před stiháním nepřátel ukrývají, jej živí, těší, mu prostředků zjednávají, by v pravý čas ušel nástrahám, od kacířů přichystaným, ano ženy a dívky jsou to, jež tohoto mocného bojovníka za P. Ježíše, tohoto velikého zápasníka pro církev tímto způsobem dlouho na živě udržují, samy domov opouštějí, jako na p. sv. Melania opouští Řím a spěchá do Egypta, a proč? jen proto, aby sv. Athanasia ošetřovala a nad jeho drahocným životem bděla. Ani jednoho muže neznáme, kterýžby takového cos byl učinil. Jenom panna a paní katolická jest takovéto oddanosti schopna.

Sv. Řehoř Nazianský, tento učenec v bohovědách neobyčejný, věštba biskupů, duše sněmů církevních, přítel sv. Basilia, učitel sv. Jarolíma, po sv. Athanasiovi nejslavnější a největší všech otců církevních, jeden z nejskvělejších učitelů církve katolické, jest dílo ženy. Neb sv. Nonna, anaz ho vroucími prosbami od Pána obdržela a od prvního okamžiku církvi zasvětila, vypěstovala jej dle ducha církevního a tak jej učinila velikým v církvi. Nedosti natom že jejím přičiněním stal se manžel její křesťanem ba více ještě biskupem, a to pravým a horlivým, jenž uměl stádo své chrániti a ostříhati před bludem Arianským, ještě větších výsledků dodělala se sv. Nonna na nejstarším svém synu, Řehořovi zvaném. Sotva že se narodil, již ho P. Bohu obětovala a do ručkou sv. písmo dala. Chtěla ho tím posvětit, a netušila, že dítě to bude jednou tím největším vykládatelem písma sv. Od nejútlejšího mládí vštěpovala mu největší ošklivost před hříchem, za to však největší lásku k panenství a učinila z něho malého andělíčka cudnosti.

Jednou, když ještě byl maličký, zdálo se mu ve snách, že viděl dvě maličké dívčinky stejného s ním věku, neobyčejně krásné, bíle oděné, beze skvostu, v největší skromnosti vedle sebe. Usmívaly se naň, a hrály si s ním jako s bratříčkem. Pln radosti táže se jich, jak se jmenují? „Já,“ pravila jedna, „já se jmenuji cudnost.“ „a já,“ řekla druhá, „já sluji střídmost.“ „My,“ pravily dále, „my stojíme ustavičně před trůnem P. Ježíše ve společnosti nebeských zástupů; pojď s námi, milé dítě, a my tě povznese me ku světlu Trojjediného, Nesmrtelného.“ Po slovích těch letěly

k nebesům, a jak za nimi hleděl, probudil se, a od té chvíle věnoval se P. Ježíši slibem panenským.

Když se podařilo matce naplniti srdce synáčka bohumilého cností a nábožností, hleděla i rozum jeho vzdělávati študiemi, by mohl jedenkrát zloužiti církvi vědomostmi i příkladem svým. Poslala ho tedy zprvu do Caesarey, by studoval řečnictví, a pak do Atén, by se přiučoval mudretví. V obou městech byla mládež zkažená, však synáček nezapomínal na prosby a napomínání své matinky, na pobožnosti a modlitby, které s ní konával, a proto zůstal nedotknut od nákazy ho obklopující. Tu se také seznámil a spřátelil s právě tak zbožným a čistotným Basiliem, jemuž po celý život zůstal věrně oddán. —

Však i s druhými dětmi svými šťastna byla jeho zbožná matka, neb syn její sv. Caesarius sloužil u dvora císaře Juliána, jakmile však tento odpadl od církve křesťanské, ihned opustil službu tu a raději vydal se v nenávist tyрана tohoto. Též i dceru její Georginii ctíme jako svatou, sám bratr její konal skvělou o ní chvalořeč. --

Ejhle, tu vidíme, jak celá rodina: otec, matka a děti staly se svatými a to svatostí a horlivostí jedné ženy, tu vidíme, jak obdařila a ozdobila sv. Nonna církev katolickou jedním z největších učitelů. Však i sv. Basilius, tento div nevinnosti a kajcnosti, horlivosti a neohroženosti u vyznávání učení katol., jenž veškerou církev ozařoval, byl sice dílem prozřetelnosti Božské, ale právě jen skrze paní a panny katolické. Otec jeho, jmenem Basil, zemřel ve vyhnanství v lesích Pontských, jež trpěl pro P. Ježíše, a otec matky jeho sv. Emilie, taktéž skončil jako mučovník. Sotva že se narodil Basil, obětovala jej P. Bohu a spěchala s ním k tetě jeho, sv. Makrině, a odevzdala jí ho, aby z něho učinila svatého. Sv. Makrina, jeho teta, sloužila mu jako kojná, starala se o první jeho vychování a vyučovala jej v čistém učení a v pravé nábožnosti, jakž sama se vyučila ve škole sv. Řehoře Vel. — Uznával to sv. Basil a později chlubil se tím, že od takové ženy byl vychován. Obě dvě, teta i matka, největší péči vynakládaly, aby ho v náboženství a svatosti utvrdily. Což divu, že tu mladičká Basil, teprv 18 let stár, již vynikal vznešeností ducha a přísností mravů, že úctu a obdiv všech soudruhů svých jakož i přátelství sv. Řehoře Naz. si získal? Však i sestra jeho, po tetě své taktéž Makrina zvané, přispívala k ušlechtnění ducha a srdce jeho, bylať ona pravým odleskem svaté tety své, a právě jejím povzbuzováním, jejím příkladům měli bratři mnoho co děkovati za pokročilost ve svatosti. Deset bylo dítek a všechny se stali svatými, ano 5 z nich docela podstoupilo smrt mučnickou. -- Sv. Emilie, majíc se za šťastnu, že pomocí tety a své dcery P. Bohu tuto rodinu svatých, biskupů a učitelů církevních odchovala, odstranila se po úmrtí svého manžele i se svou dcerou do kláštera, odkudž však nepřestávaly slovem i příkladem všechny členy rodiny povzbuzovati k svrchované dokonalosti, síliti je v bojích jejich a podněcovati jich horlivost pro víru svatou. Vysokého stáří dočkala zde svatá Emilie, a když se chystala k odchodu na onen svět, právě stáli u lůžka jejího smrtelného toliko Makrina a nejmladší syn její sv. Petr, biskup Sebastský; i chopila je za ruce a zvedajíc oči k nebesům pravila: „Pane! přináším Ti podle zákona prvotiny a desátek manželství svého.“ —

Právě tak drahá před obličejem Páně byla i smrt dcery její, Makriny. Leželať, prudkou zimnicí uchvácená, na holém prkně, za podušku měla jiné vyříznuté prkno. Právě umřel Basilius, a bratr jeho, Řehoř Nyssejský, hluboce nad tím zarmoucen, přišel ji navštívit, aby se s ní potěšil. Řeč přišla i na bratra zesnulého,

a sv. Řehoř, jenž ho vše miloval, nemohl se zdržeti pohnutí a rozplýval se v slzách; než sestra, již ani prudká zimnice nedovedla oloupiti o velikost ducha víry a zmužilost, těšila ho, rozmlouvajíc o prozřetelnosti Boží, o stavu duší po smrti a o budoucím životě. Potěšen, ale spolu i zaražen, naslouchal sv. Řehoř, zdálo se mu, jakoby slyšel ne sestru svou, nýbrž nějakého učitele. Dobře si ta slova její v paměť vštípil, a když přišel domů, učinil z toho pojednání o duši lidské a našem z mrtvých vstání, kterýžto spis až dosud se nám uchoval.

Hle, tak mnohé spisy sv. učitelů a otců církevních mají původ svůj od paní a panen katolických, jež je vdechly neb k nim základ položily. —

Druhého dne po této rozprávce přijala sv. svátosti umírajících, a blížíc se k smrti, pravila k sv. Řehoři: „Bratře, až já umru, prosím tě, zavři mně sám ústa a zatlač mi oči svými posvěcenými prsty.“ Na to již utichla, když pak slyšela zpívati sestry své zpěvy nešporní, chtěíc až do posledka povinnost svou konati, spojila se s nimi a zpívala tak tiše, že ji sotva bylo slyšeti. Sepjala ruce, udělala znamení kříže na očích, ústech a srdci, a posléze právě v tu chvíli, kdy v kostele večerní modlitba ukončena byla, udělala veliký kříž na obličeji svém a vypustila duši. —

Bylať při ní, když skonávala, jedna vdova, jmenem Vestiana, a diakonka Lampadia, jež ji v nemoci ošetřovaly. I ptal se jich sv. Řehoř, nezanechala-li sestra jeho nějaký šat nový, by dle obyčeje do něho se tělo její obléci mohlo. Však s pláčem dí mu Lampadia: „Ach, svatý biskupe! ona nemá žádný. Vidíš tam ten plášť spuchřelý, onen závoj vetší, jenž zakrýval hlavu její, ty střevíce její obnošené? Ach, to celé bohatství její!“ Musel tedy sv. Řehoř svůj vlastní plášť na zavnutí sv. těla dáti. Upravujíc hlavní pokrývku zesnulé, rozvázala jí šátek na krku a ukázala sv. Řehoři. A což viděl? Hrubý provaz a na něm železný křížek a prsten, jež šlechtná nevěsta P. Ježíše vždy na svém srdci nosila. Sv. Řehoř chtěje rozdělit tento pozůstatek, nechal si prsten, jí pak dal kříž. „Nevolil's špatně,“ pravila ona, a v skutku! Kříž byl dutý a choval v sobě ostatky sv. kříže. Celá noc trávena byla jako o svátcích mučovníků zpíváním žalmů. Se svítáním valil se lid ze všech stran, aby uctil tělesné ostatky oslavované panny, neb její zbožnost pravá a dobročinnost nelíčená zjednávala úctu a slávu celému kraji. Sám biskup dostavil se se vším duchovenstvem. Množství lidu bylo tak ohromné, že jen zdlouha jíti mohli a skoro celý den potřebovali, aby dorazili na hřbitov jednu míli vzdálený. Od jednoho konce průvodu až k druhému zpívaly se hlasitě žalmy, v jednom sboru šli mnichové a mužští, v druhém pak paníčky a panny klášterní. Když přišli na hřbitov do kostela 40 sv. mučovníků, jež celá rodina zvláště ctíla, dal sv. Řehoř otevřítí hrob svých rodičů a pomocí biskupa postavil tělo sv. sestry své, jak si vždy přála, vedle těla matky, sv. Emilie. Ku konci poklekl sv. Řehoř na hrob a v hluboké úctě líbal prach jeho.

Tyto poučné podrobnosti vyňaty jsou ze spisů sv. Řehoře Nyssejského, kterýž sám zhotovil životopis a chvalořeč o své máti a sestře své, a jim ve jmenu církve a spolu s jinými sluby církevními tu největší poctu vzdával. A věru, zasluhovaly poctu takovou tyto obě ženské, jež vychovaly a vypěstovaly dva učitele církevní a obdařily církev zástupem svatých.

Také sv. Jan, pro svou divuhodnou výmluvnost nazvaný „Zlatoústý“ čili „Chrysostomus,“ měl za to své vznešené smýšlení víry sv., za vyvinutí všech sil svých duševních, zkrátka, za vše, co jej v církvi velkým učinilo, co děkovati křesťanské matce své Anthuze. Stavši se v 20. roce věku svého vdovou, zřekla se nového sňatku, jímž by dle úsudku světského byla se mohla státi šťastnou, a to proto,

aby všecku svou péči a celý svůj život věnovala dobrému vychování synáčka svého jediného. Především pomýšlela na to, aby základní pravdy sv. náboženství, lásku k čistotnosti, pohrdání věcmi pozemskými a touhu po statečích nebeských hluboko do duše dítěte vtiskla. Zároveň neopomíjela ničehož a sama sobě nejtěžší újmu činila, jen aby zapraviti mohla náklad za vyučování syna jejího v řečnictví, filosofii a ve všech jiných vědách, a Bůh žehnal obětem matky křesťanské. Když ještě Jan byl mladounký, podivení vzbuzoval svým oddalováním se od světa, svou láskou k samotě, kterouž proti vůli své matky vyhledával. Ona totiž tušila v synu svém svícen, jenž bude jednou velké světlo vydávati v církvi, a proto nemohla k tomu přivolit, aby se pod kbelec života mnišského ukryl.

Sv. Jan Zlat. pravil, že paní a panny mohou se v bojích za věci Božské a církevní právě tak zúčastniti jako mužové, a celý život jeho podává nám skvělý důkaz pro pravdu výroku toho. Paní to byla, jež ho k svrchované dokonalosti vycvičila, však paní a panny to byly opět, jež naučily se ho znáti a si vážiti, jež ho na příslušné jemu místo pozvedly, totiž na stolec biskupský, jenž po stolci římském byl prvním v církvi; paní a panny to byly, jež jeho boje sdílely, jež ho v bojích pro právo Božské a církevní podporovaly. Dvůr císařský odpadl od víry katolické, přidržel se bludu Arianského, a chtěl mermocí přiměti sv. Jana k srovnání a přijmutí bludu toho do církve, tu povstala jeho zbožná matka, prosila a napomínala ho se sv. nadšeností a zmužilostí, aby toho nedělal, ano, aby raději šel sám dobrovolně do vyhnanství, než aby se dopustil činu, jenž by katolického biskupa byl nehodným. — Tak působily, tak horlily tehdejší předkyně vaše, drahé panny a paní katolické, tak pracovaly o blaho a rozkvět církevní; kdyby nebylo bývalo velikých matek, neměli bychom velikých mužů, a kdyby nebylo bývalo církevních matek, neměli bychom církevních otců, a kdyby nebylo bývalo církevních učitelů, neměli bychom církevních učitelek. — Tak, milé paní a dívky křesťanské, starejte se i vy, aby v domácnosti vaší vzrůstal a prospíval duch církevní, bděte, abyste již od mladosti vštěpovaly svým maličkým bratříčkům, sestřičkám, svým maličkým dítkám ducha nábožnosti a horlivosti pro věci katolické, proto vedte je často a rády do kostela, vypravujte jim o P. Ježíši, o P. Marii, odstraňte všecko od sebe, co by k vlažnosti, netečnosti neb docela k nenávisti, k nevěrnosti k víře katolické je přivésti mohlo. Čtou-li se u vás noviny; které nadávkami na církev naši zapáchají, kteréž kde jen mohou, chytají a loví zprávičky třebaš vymyšlené, jen aby náboženství naše pošpinily, jako bohužel i v jazyku našem českém je naleznete, — pryč s nimi, nečtěte je, neodbírejte je! — nabízejí-li vám knihy špatné, neznabožské, nemravné: nekupujte je, spíše starejte se o knihy dobré, katolické. Máte dědictví sv.-Janské, Cyrillo-Methodějské, máte listy katolické, náboženské i politické, těch se držte, těch odbírejte a rozšiřujte; neříkejte: to se nehodí pro nás! Což nevíte, že i panny sv. a paní duchem víry katolické nadšené chápaly se péra a podle vloh jim od Boha daných i touto cestou za právo Božské a církevní, k ušlechťení a zvelebení duší nesmrtelných psávaly? — Jenom si tu na sv. Terezii vzpomeňte! Avšak, nemůžete-li snad samy psáti, nemáte-li k tomu tolik času neb schopnosti a znalosti, aspoň samy poučné knihy katolické odbírejte. Považte jen, mnoho-li tak mnohé dívky vyházejí na šperky, na zábavy, na parádu, a přec žádného z toho užitku nemají, — a vy byste nemohly si tak lecos odepřiti a za vlastní uspořené peníz nějaký katolický spis poříditi? — Mohou-li panny odebírat žurnály modní, romány atd., nemohly byste i vy činiti tak se spisy dobrými, ušlechtilými, poučnými? A jak vám budou drahé a milé ty knihy

a spisy katolické, jež jste si samy pořídily! Kolikráte je budete čísti, a vždy vám budou nové, jejich obsah bude vám již dobře známý, a když přivalí se bouře buďto zevnější nebo vnitřní, když snad pro nemoc neb povinnosti upoutány budete na svůj pokojík, na své lůžko, tu vám budou přinášeti potěchu, tu znova v nich pookřejete a k novému boji se povzbudíte. Ano, milé panny a paní katolické! — lenivě se k tomu míti nesmíte! Chcete-li, aby víra sv. ve vás zůstala stálá, neoblomná, chcete-li, byste uměli odolati útokům a vábení všelijakých bludů, ve sv. náboženství se vzdělávati, utvrzovati musíte, a k tomu nejvíce přispívá čtení dobrých, užitečných, kněh katolických. Pravím: dobrých, užitečných, --- neb čtení pouhých pohádek, báchorek o čarodějnicích, o zaklených princích atd. atd. nejen že okrádá o čas, ale i užitku nepřináší; o špatných, neznabožských, nemravných knihách ani nemluvim, anť jsem již dříve před nimi varoval, --- ale knihy duchem katolickým psané přinesou vám užitek, a to nejen vám, ale i těm, kterým je přijíčovati budete, neboť, jak dí sv. Pavel: „Všeliké písmo, od Boha vděchnuté, užitečné jest k učení, k trestání, k napravování, k cvičení v spravedlnosti.“ (2. Timoth. 3, 16.)

Svátečný den Matky Boží.

Obláči se v háv dnes plesný
Lučina i les i háj,
Bokem pluje luzné Vesny
Květem ošacený máj.

Kam tak letmo máji spěješ,
Kam tě nese touha tvá?
Na vše strany život leješ
Radostí zrak plápolá!

V jarokvětném puí tam háji
Obraz Božské Matičky,
Tam se hbitě všecko májí
Vůkol tiché kapličky.

Vždyť tam máj své skvosty skládá
S tvář sluncem zářící,
Pernatý sbor zvuky spřádá
Ve slavozpěv chválící.

U vínek tam zefyr svíjí
Z vonných pršky růžiček,
V kvítka roj se šumný vpíjí
Medožizných včeliček.

Proč máj stánky květné staví,
Proč v nich žije šum i ples? —
V blaženosti se tu slaví
Svátek Boží Matky dnes.

Aj, tam zaleť zpěvná duše,
Pěveč jsou tam sbory ctné,
Neměj se k jich zvukům hluše,
Zasnub s nimi hlasy své!

City spjaté u věneček.
Malce polož na oltář,
Ať z nich jako ze kvíteček
Vůně v její vlaje tvář!

V místo ono slastiplodné
Leť má duše, leť tam jen,
Matičky kde bohorodné
Svátečný se slaví den!

(„MUSEUM“ theolg. Bra.)

Úcta sv. Cyrilla k nejsv. Svátosti oltářní a k Panně Marii.

Sv. Cyrill byl nejen upřímným ctitelem všech tajemství našeho sv. náboženství, ale i horlivým a neohroženým jejich zastancem. Obzvláště se ale na něm chválí srdečně upřímná úcta, již povždy dával na jevo k nejsv. Svátosti oltářní. Odtud jeho neunavná horlivost, s níž tak často vychvaloval nebeské ty užitky, jež působí toto tak vznešené tajemství v těch, jenž je přijímají ve stavu milosti. I říkával, že bojí všechny vnitřné nemoci a neduhy duše, že nás sílí proti okladům a pokušením ďábelským, že hasí plamen žádostivosti, a že nás spojuje co nejoužejí s Kristem. ... Ano, i sv. Pannu a Matku Marii ctil tento veliký učenec a svatý s horoucí nábožností. Jak krásný a duchaplný to způsob, jímž nám před oči staví její vznešené přednosti, její cnosti. On praví: Budiž pozdravena ode mně, ó Maria, matko Božské milosti, chvályhodná ochrautelný celého okrásku, ty světlo, kteréž nikdy nehasne, zářící koruno panické čistoty, ty žezlo pravého učení. Budiž pozdravena, ó Maria, jenž jsi ve svém panenském lůně nosila toho, jenž jest neskončený a jež nikdo pochopiti nemůže; skrze ni jak preveliká se vzdává čest a klanění trojjedinému Bohu; skrze ni jest vztyčeno dřevo spásy, kříž Vykupitelův, po veškeré zemi; skrze ni vítězí nebe, andělé prozpěvují chvály, pekelné zástupy utíkají, svědce jest poražen, kletbou stíženě člověčenstvo vyvýšeno do nebe a poznání pravdy zbudováno na zříceninách pohanstva. Skrze ni docházejí věřící milosti sv. křtu a sv. pomazání olejem radosti, skrze ni povstávají chrámy a oltáře na celém oboru zemském. Budiž pozdravena, skrze niž jednorozený Boží Syn, jenž jest světlo světa, osvětlil ty, jenž seděli ve stínu smrti. Protož kdo by mohl vypraviti všecku chválu této nade všechny daleko povýšené Panny svaté?

Úmysly sv. lásky.

1. Čas jest peníz, jímž si mohu každého okamžení zakoupiti nebe a zvýšiti věčnou blaženost. Proto nechci nečinně zmařiti ani jedno okamžení, ale svědomitým upotřebením každé chvíle, nejčistším úmyslem při všem jednání, mnohonásobným kouáním dobrých skutkův obětavé lásky k bližnímu, jako i věrným plněním vůle Boží chci si postaviti žebřík jistý do nebe, do věčné blaženosti.

2. Na usvitě jakmile se probudím chci s Bohem vejíti v úmluvu, že vše, co za dne podniknu a vykonám, chci činiti k jeho cti a chvále jeho velebnosti a k mému spasení.

3. Tento z rána učiněný úmysl dobrý, chci častěji obnoviti, chci si připomenouti a se vynsliti v přítomnost mého Boha.

4. Mé jediné přání a má jediná snaha budiž, abych svatě a dokonale spojen byl s Bohem v jeho božské lásce. S tvou milostí ó Pane chci se státi svatým, ať mě to již stojí cokoliv, a chci se vynasnažiti, abych brzy a velikým byl svatým. Všecko závisí jedině na dnešku; věřejšek jest nejistý.

5. Trpěti chci bez ustání, milovati bez míry, zapřít se chci bez smilování,

pracovati bez umdlení, živ býti bez mé vůle a umřítí bez vzpírání, kde a jak Bůh chce.

6. I v tom nejmenším nechci se znelíbiti Bohu; chci i v nejmenším i v největším býti svědomitým a věrným. Před Bohem není nic malého, před Bohem není nic velkého.

7. Uctění nejsvětějšího Srdce Pána Ježíše a Marie Panny ať jest mou nejmilejší pobožností. V tomto lásky spolku chci se zúčastniti. Mimo mnohých odpustků, jichž si mohu získati, budiž mým nejsrdečnějším přáním, abych neskonanou láskou mého Spasitele povzbudil se k lásce vzájemné a k životu svatému.

8. Vše, co mě zde potká, přichází od Boha, a to zúplna postačí k mému vnitřnímu upokojení.

9. Jedině Bohu získati duše lidské, to má žádost, to má prosba. A to abych uskutečnil nejen slovem, ale i skutkem, chci bez přestání volati k Bohu, chci Jej zapřísahati Jeho láskou, chci Jej prositi pro předrahou krev a sv. rány Krista, mého Spasitele, aby mně daroval mnoho těch duší, kteréž by jinak na věky zahynuly. O s jakou radostí chci mu je přiváděti!

10. První pátek aneb první neděli každého měsíce chci důstojně přistupovati k sv. přijímání. Každodenně pokud možno chci býti přítomen mši sv., a pokud čas a mé povolání připustí, chci se přidružiti k těm, jenž se koří Bohu v nejsvětější Svátosti. K tomu si vyvolím hodinu buď za dne aneb v noci, v níž bych se mohl obětovati Božskému Srdci Páně. Jaká to pro mě slast, jaká to pro mě jednou radost v nebesích, kde mně možno bude říci, že jsem přináležel za živa k těm, jenžto se klaní věčné lásce mého Boha a Vykupitele.

11. Každého dne alespoň jednou chci v chrámě navštívit Boha, který tam přebývá v nejsvětější Svátosti. Tam chci Bohu svému srdcem a ne ústy vyjevití, že na věky jsem jeho majetkem; chci jej prositi za lásku a milost, kteráž jest potřebna netoliko mně, ale i těm, jenž mně jsou milí a drazí. Chci se s ním spojití a sloučiti co nejúžeji; chci se obětovati službě jeho neb bližního; chci slyšeti, co ode mně žádá a chci mu přísahati věrnost, lásku a náklonnost. Chci mu poskytnouti náhradu za všechno zneuctění, rouhání a zněsvěcení, jež se mu děje od vlastních synů a dcer jeho. Srdce Ježíšovo, jeho předrahá krev, jeho přebolestná smrt a jeho zásluhy budou náhradou za všechna příkoří a bezpraví mu činěná. Tyto mé pokorné prosby chci přinášeti za všechny lidi všech zemí. Zvlášť ale chci odporoučeti Pánu sv. církev, všechny hříšníky, umírající, spravedlivé, nevěřící, mé dobrodince a ty, jenž se do mých modliteb odporoučejí. Konečně chci od Ježíše požehnán odejítí, ale jen tělem, má duše má ustavičně tam prodlívati, kde jest předmět její lásky. Svě srdce chci tam zanechatí, aby jako věčná lampa plápolalo vždy k větší jeho oslavě.

12. Do žádné práce své nechci se tak ponořiti, kterouž by mě mohla odňata býti pozornost na Boha, víra o patření jeho Božské velebnosti, zbožnost k jeho svatému Srdci, a co by mohlo rušiti můj vnitřní poklid s Bohem.

13. S největší bedlivostí, svědomitostí a srdce outlocitností chci býti živ: avšak beze vši ouzkostlivosti a ducha předpojatosti. Chci jako Nathanael v duchu a v pravdě se Bohu klaněti a ve svaté svobodě dítek Božích před Ním kráčet.

Paběrky času.

Na koho přijde pak řada? Nepřátelé kat. církve a vůbec křesťanské víry zasazují se všemožně o to (a dle přirozeného průběhu podaří se jim to), aby blavu církve kat., římského papeže zbavili úplně světské moci, aby takto — protože nyní ve světě pouze hmotná síla platnosti má — nemohl se více zastati utiskované spravedlnosti. Oni lišáci praví sice, že přibude papeži důstojnosti, když bude zbaven všech starostí pozemských, právě tak dokazují, jako synek, který by rád celý majetek rodičův dostal do rukou a byl neobmezeným ve svých choutkách, radí rodičům, by mu celý dům dali připsat a se již zpolehli na jeho štědré srdce, že je bude živit a ošetřovat, oni aby byli beze vši starosti a blaženi! — Když oni nepřítelé církve provedou své úmysly strany sv. Otce, neřeknou pak dnes nebo zítra mocnářům: „Nemíchejte se pranic do řízení státu a nestarejte se o blaho národů, to my sobě vezmeme úplně na starost a zvýšíme vaši důstojnost“? A konec toho bude: „Kdo nepracuje, ať ani nejí, k čemu tedy mocnáře živit“? To stará praktika zednářů, jak se ukázala v první revoluci francouzské.

Moc svědomí. V prvních dnech měs. března t. l. přišla k c. k. soudu v Budějovicích stařena a udala na sebe, že před 40 lety zavraždila dvě své vlastní děti. Čtyřicet let odolala hlasu svědomí, kterýž nepřestal ji kárati; konečně však dále odolati nemohla a vydala se spravedlnosti do rukou.

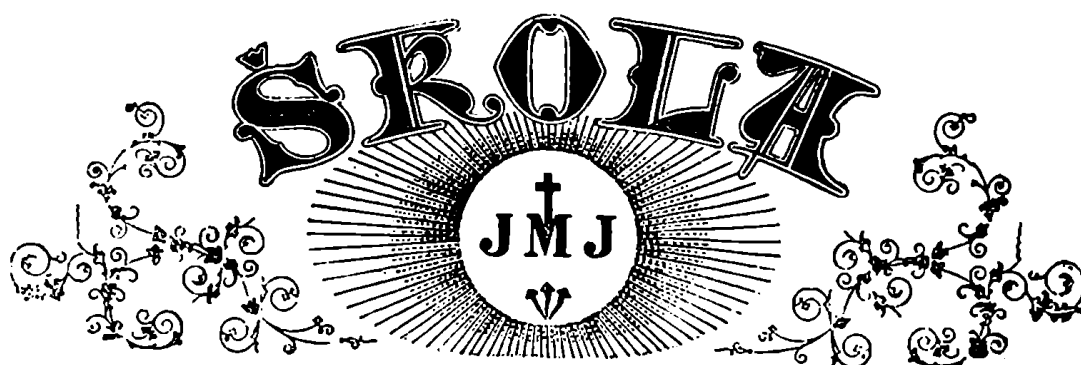
Kterak se podporuje v Americe katolický tisk. Ze St. Louisu se zvěstuje, že tamější tiskový spolek ku založení katolického denníku neméně než 300.000 dolarův sebral. A u nás? Bohužel raději se podporují listy proticírkevné.

Snad také jsou v tom Jesuité. neb vůbec církev katolická, že pojišťovna na život v Londýně „European Life Insurance Company“ udělala bankrot s nepatrným (!) dluhem 35 milionů 33.525 franků a takto vkladatele, kteří často dosti nuzně ty groše

strádali a jí svěřovali, aby ve stáří měli podpory, úplně ožebračila? Když nějaký katolický podnik se nedaří (a jakby se dařil mezi katolíky nekřesťanskými?) aneb nějaký nekatolický chyták za zástěrou katolictví své kšefty provádí a chmelí, tu mají všechny noviny plnou hubu nadávek hned na katolickou církev a duchovenstvo, kdežto o hrozných podvodech mezi liberáli ani nečeknou, jakoby se to u nich samo sebou rozumělo. Dobře tak, aspoň uznávají, že mezi jen trochu pravými katolíky jsou podvody prazdíkové, kdežto u nich dělá se z nich zvláštní řemeslo!

Chtějí zednáři zrušit pouze křesťanství, či též všechny trůny? 6. března podal J. M. Forster, redaktor novin „Wendelstein“, bavorským sněmu žádost, aby se tento usnesl na zrušení všech zednářských spolků v Bavořích, a k odůvodnění své žádosti uvádí mimo jiné i slova starého (80 let) pr. ministra Haugwitz e, který r. 1822 podobnou žádost o zrušení všech zednářských společností předložil sněmu mocnářů ve Veroně. Haugwitz dí: Od svého mládí až do stáří byl jsem údem spolku zednářů; dosáhl jsem vyšších stupňů, řídil jsem co velmistr provincie a prohlédl jsem rozličné soustavy, jenž přece tvoří jednotu řádu, které ale všechny ve své jednotě směřují ke zničení státu. Dobyl jsem té doby pevného přesvědčení, že to, co r. 1788 započalo a hned brzo vypuklo, francouzská revoluce, krále zavraždění se všemi svými ohavnostmi, nebylo toliko tenkrát již uzavřeno, nýbrž spolky, přísahami atp. i osnováno.“ — A změnily se zásady zednářů od doby té? —

Podvodník — biskup? Před nedávnem přišel do Lucemburska armenský biskup a vykonává všechny obřady kostelní takovým býti se osvědčoval. Činil ale rozsáhlé sbírky, prý pro armenské křesťany, tak že policii milý armen podezřelým se stal, až ho konečně zatknula, když již 15.000 franků nasbíraných měl. A kdo byl to ten armenský biskup? — **Žid z Muicova!**

Božského Srdce Páně.

Červen 1872.

Ročník VI.

Číslo 6.

Pobožnost k Božskému Srdci Páně a námitky proti ní.

V.

Milý příteli !

Tobě „nechce se líbiti zbrusu nová pobožnost, kteráž ke všemu ještě z vidění klášternice počátek svůj vzala.“ — I zde, co do zása dy (principu), na své straně mne nalezáš. Nicméně jsem přesvědčen, že pobožnost k Božskému Srdci Páně jest velmi požehnaná a blahodárná. Shoduje se také, více než která jiná, s duchem křesťanství. A toto přesvědčení mé nezakládá se na viděních a privátních zjeveních, nýbrž, ať i o zkušenosti pomlčím, na svědectví sv. církve, kteráž tuto pobožnost výslovně chválila a opětně co nejdůrazněji doporučila. A církev přece jest vůbec jedinou na zemi autoritou a rozhodkyní v otázkách, týkajících se křesťanské víry a křesťanského života. Rady a učení i sebe větších svatých mají jen tolik váhy a tak dalece jsou pozoruhodny, dokud s učením církve souhlasí, na autoritě její se zakládají, od ní uznány a potvrzeny jsou. Ostatně sud sám: čerpal jsem já snad pravdy, jimiž jsem ti až dosud pobožnost k Božskému Srdci Páně vysvětloval a odůvodňoval, z nějakých privátních zjevení, že Syn Boží nás miloval a miluje „láskou věčnou,“ — že dobrota jeho a milosrdenství nám každého času jsou bezpečným útočištěm, — že

smýšlení jeho i cnosti si přivlastniti máme, — že pozorujeme-li nevděk a chladnost naši vůči jeho za nás se obětování, stydět se musíme? — To vše věděla přece církev Boží hned od svého založení: vždyť opět a opět slyšela to od samého Ježíše Krista a jeho apoštolů. I to nebylo jí neznámo, že Spasiteli svému, poněvadž pravý Bůh jest, klanět se musíme, a to ne jenom pro jeho přirozenost božskou, nýbrž i lidskou, se vším co k této přináleží, — protože tato, což každé dítě ví, sama o sobě osobu nečiní, ale nerozlučitelnou částí jest osoby božské. Že pak konečně pro lásku, anebo pro neviditelné srdce, v němž láska sídlí, není význaku (symbolu) přirozenějšího, než srdce tělesné; uznali lidé již dávno před vtělením se Syna Božího a před založením církve jeho pouhým svým rozumem. Pravdy tedy, na nichž pobožnost naše se zakládá, jsou tak stary, jako církev: čemu že tedy novému naučila se tato, v tomto ohledu, přívátními zjeveními?

Tím nikterak neupírám, že by panna kláštera navštívení Panny Marie v Paray-le-Monial, sv. Margareta v ohledu řečené pobožnosti nezaujímal místo velmi vynikající. Od ní zajisté první vyšla pohnutka, že si církev pobožnosti té zvláště všímala, ji schválila a co nejvšeleji doporučila; že každoročně ustanovila zvláštní svátek Božského Srdce Páně a tím vším oněm cvičením, v nichž pobožnost ta pozůstává, pozvolna razila cestu do celého křesťanstva. A všeobecnost ta, s níž se vykonává, ta zvláštní péče, kterou o ni má církev, horlivost, ba můžeme říci nadšení, s jakým ji křesťané konají — to, a maličkosti jednotlivé, kterých nejmenuji, protože zcela bezpodstatné jsou, jest při pobožnosti k Božskému Srdci Páně nové: t. j. pozvolna vyvinulo se to v posledních dvou stoletích z nejvnitřnější podstaty křesťanského života. Okolnost tato neučiní však dojista pobožnost u tebe podezřelou.

Ostatně víš-li pak, na čem i tato námitka tvá se zakládá? Mnohé knihy počínají poučování své o pobožnosti k Božskému Srdci Páně historickými zprávami o sv. Margaretě, o jejích viděních a výrocích, a přidávají jen tak mimochodem, že pobožnost chválila i svatá stolice v Římě. Takové počínání si však jest převrácené a chybné a vzbuzuje jenom v soudných hlavách, jako jsi ty, pochybnosti a nedůvěru. Ti pak, kteříž zvykli vše nábožnou věrou za pravé bráti, přicházejí následkem takového poučení o ten znamenitý prospěch, že nevědí zcela zřetelně základ své víry a svých pobožných cvičení. Základem tímto zajisté, jak již řekl jsem, nemůže nic jiného býti, než autorita (vážnost) církevní: neboť církev jenom „jest sloupem a základem pravdy.“ —

A tak jsem vše vynaložil, bych všechněm námitkám tvým dostál. Jen jednu myšlenku, dovol, bych připojil. Mám za to, že církev prozřetelnosti Božské zvláštním díkem jest zavázána, že ji tato přiměla, pobožnosti k Božskému Srdci Páně tak výtečnou pozornost věnovati a vše činiti, čím by se všude rozšířila a zavedla. Víš proč? Se vši moudrostí svou dojista nevynalezneš jiné pobožnosti, kteráž by co do přirozenosti své tak vhodnou byla, a naproti povaze srdce lidského („psychologicky“ řeklo by se s katedry) tak účinnou, že by křesťany tak živě spojovala se Spasitelem, a spojení to činila vždy užším a vroucnějším, jako právě pobožnost k nejsvětějšímu Srdci jeho. Že tomu tak, vysvětá ze všeho toho, co v předešlém pravil jsem o podstatě a příčinách této pobožnosti. Ještě jasněji dokazuje tomu zkušenost. A má-li pak (dej pozor, zdaž právem soudím —), má-li pak pro nás syny lidské něco vážnějšího, vyššího významu a důležitosti, větší ceny, ba nevyhnutelnosti, než právě toto vroucí, co možná nejužší a vždy živé spojení s Kristem Ježíšem? Neníť On toliko, jak jednou krásně ho nazval Klement Alexandrinský, „nejstarším přítelem synův Adamových,“ nýbrž on v pravdě přítelem jejich jediným; a nejen přítelem

jejich jediným, ale i jedinou jejich nadějí. Neboť jak ustanoveno bylo od věčnosti u Boha, tak po věky pravdou zůstane, co řekl první papež k prvním pronásledovníkům církve Boží: „Není jiného jmena pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom měli spasení býti.“¹⁾ „Ježíš Kristus včera i dnes, onť i na věky.“²⁾ „Žádný nepřichází k Otci, než skrze něho.“³⁾ On jest „prvním a posledním, počátkem i koncem,“ „cesta, pravda a život;“ „světlo světa,“ střed všeho bytí a jediný pramen všeho života. Co od středu tohoto se odtrhne, přestává býti potud, pokud třeba, by mohlo býti nešťastným. Co tomuto světlu se uzavřelo, to na vždy poddalo se temnosti.¹⁾ Co odvrátilo se od tohoto pramene života, žije jen, by umíralo věčně. Proto myslím, že v souhlasu se mnou radostně uvítáš pobožnost, kteráž, jako nic jiného, schopnou se osvědčila, smýšlení naše a cítění i milování více a více obracet k Synu Božímu, nás s ním vždy více sbližuje a vždy pevněji spojuje.

V onom posledním okamžení, kterémuž neodvratně vstříc kráčí člověk každý, — kde tento vezdejší svět jako zhasínající meteor nějaký před očima našima v temnou propast se zřítí, kde i nejvěrnější srdce nás nebudou moci následovati, kde i nejupřímnější láska nebude míti pro nás než modlitbu — tenkrát dle navedení římského rituálu, napomíná umírajícího kněz, aby pokud může nahlas, neb v srdci aspoň, vzýval jmeno Ježíš. Toto navedení církevní jest prosté a přirozené; ale právě proto má význam přehluboký. „Ježíš Kristus včera i dnes, Ježíš Kristus na věky,“ a „není jiného jmena pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom mohli spasení býti,“ toť myšlénka, kteráž tomu za základ slouží. Nuže zdaž i tobě se nezdá, že v této poslední hodině s větší důvěrou vzývati budeme jmeno Spasitelovo, když v hodinách a dnech minulých jsme přičiňovali se, horlivým uctěním Srdce jeho v duchu církve k němu blíže přistupovati a naše spojení s ním otužovati, síliti, oživovati a činným činiti? — Toť jsou myšlénky mé o věci, o níž před devíti měsíci jsme se shodnouti nemohli a proto od doby té několik listů na vzájem vystřídali. Přečti si, prosím, moje ještě jednou v souvislosti, a doufám, že nyní ve všem se shodovati budeme.

I piš brzy, zdali tomu tak,

Tvému N.

Vzorové apoštolátu.

Jak důležité působení podle okolností vykázal Bůh ženské v církvi, jak mnoho ona činiti může pro ni, vykazuje nám životopis sv. Jana Zlatoústce. Tu kde řádný biskup ze své diecése vyhnán, stádečko osiřelo, tu kde působení duchovenstva dílem z bázně dílem z nemožnosti zamezeno, zvolil Bůh ženu, anaž zmužilostí neohroženou, moudrostí podivuhodnou ujala se stáda osiřelého, chránila a střežila ho před jedovatou pastvou bludů, podporovala, sílila, těšila zapuzeného, pronásledovaného pastýře vrchního.

Jest vám to pravá apoštolka, jmenem:

6. sv. Olympias.

Za téhož času, kdy sv. Jan Chrysostomus (Zlatoústý) v Cařihradě na stolci biskupském zasedal a svou divuhodnou, unášející výmluvností kazatelskou tisíce duší

¹⁾ Skut. ap. 4, 12. — ²⁾ Žid. 13, 8. — ³⁾ Jan 14, 6.

ku Pánu Bohu přiváděl, žila v témž městě mladá, urozená dáma, jmenem Olympias. Pro své ohromné bohatství a neobyčejnou slíčnost těla, ale mnohem více ještě pro vzdělanost všestrannou, jakouž ducha svého obohatila, a pro cnosti křesťanské všeho druhu, jimiž své srdce ozdobila, požívala veliké úcty a vážnosti v celém městě. Bylať provdána za samého přednostu hlavního města celé říše císařské, jmenem Nembri-dia; avšak již po roce a osmi měsících ovdověla, a tu ustanovila se pevně na tom, že nechce již více žádného jiného ženicha míti leč Pána Ježíše, — žádných dětí leč chudé, žádné jiné péče leč o církev, které se celá oddala, jsouc za diakonisku posvěcena. —

Však netrvá to dlouho, dochází jí list od císaře, v němž jí k audienci zve. I přistrojí se paní urozená a ubírá se do paláce nevědouc, proč ji císař k sobě zve. Však hnedle měla se dozvědět. Znalť její krásu a veliké bohatství císař, a zamýšlel ji provdati za jednoho ze svých příbuzných; avšak šlechtaná paní pevně stojíc svému slibu odmítla nabídnutí takové a určitě pravila: „Kdyby Bůh byl chtěl, abych žila s mužem, nebyl by mně odňal mého prvního chotě. Smrt tato zřejmě mi praví, že Bůh mne nemá schopnou k takovým závazkům.“ — Nad tím rozhořčen a rozhněván propouští ji císař v nevoli a zasílá ihned přednostovi Cařihradskému rozkaz, aby odňal mladé vdově správu statků jejích, ji pod přísné poručení postavil a tak dlouho ji týral, až v zamýšlený sňatek by svolila. Však Olympias chovala v sličném těle i krásnou, šlechtanou duši, proto nedala se tím zastrašiti, nýbrž naopak přistrojila se a šla sama k audienci. Císař myslel, že snad přichází odprošovati, a Olympias zatím uctivě se skloníc neohroženě praví: „Pane! nařízením, jakové jsi vydal stranu mne, prokázal jsi mně dobrotivost hodnou císaře, laskavost hodnou biskupa, neboť štěstím jest to pro mně, že jsi sňal se mne tížící břímě mých statků. Ale ještě lépe učiníš, rozdáš-li je mezi chudé a kostely, neb již dávno se obávám, bych tím podělováním neupadla v marnivost a neukovala srdce své k statkům vezdejšímu ku škodě statků věčných.“ — Tato prostičká sice, ale vznešená odpověď učinila hluboký dojem na císaře, jal se vyptávati na způsob života jejího, a nežli se vrátila domů, již byl rozkaz zrušen a jí správa statků zpět vrácena. A byl to také svatý, poučný, přísný život, jakýž vedla. Nikdy nepožívala masa, dlouho do nocí bdívala, její pokora byla neobyčejná, její láska účinná, neobmezená, navštěvovala nemocné, pomáhala sirotkům, vdovám a starcům, ochraňovala panny, udílela přehojné dary kostelům, špitálům, osvobozovala uvězněné a udílela po celém okršlku zemském almužny. Přátel-skými svazky byla k mnohým sv. biskupům upoutána, mezi jinými ku dvoum bratřím sv. Basilia, totiž: sv. Řehoři Nyssejskému a sv. Petru Sebastskému, dále k sv. Am-filokvu a sv. Optimovi, biskupu Antiochenskému, jemuž oči zatlačila, neboť umřel v Cařihradě. Též i Akáciovi a Severinovi, kteří později stali se jejími pronásledo-vníky, prokázala největší služby. Ale sv. Jan Zlatoustý našel v ní, zvláště od té doby, kdy se stal patriarchou Cařihradským, nejoddanější žakyni, nejúčinnější spolu-pracovnici ve sv. úřadě svém, ve všelikém druhu dobrých skutků a nejvěrnější sou-družku v blahodárném svém působení. Ona odňala mu péči o výživu, neb sv. biskup ničehož nepožíval z důchodů církevních, od ní dostával každodenně stravu, aby se mohl pouze a jedině zabývati spásou bližních. Zároveň udržovala zmužilost ducho-venstva a podněcovala horlivost jeho, vyučovala nevěřící, střežila kroky křivověreč-níků, ničila jich úkladné nástrahy, odkrývala jich bludy a udávala vrchnímu pastýři, kam má svou pozornost obrátiti, kde má mocnosti svého slova a své vážnosti užívat. Ještě nikdy neúčastnila se paní neb panna nějaká s větším výsledkem neb s větším

působením v úřadě apoštolském jako ona. Věru obdivujem-li sv. Chrysostoma co jednoho z největších otců církevních, musíme žasnouti nad sv. Olympiou jakožto jednou z nejoddanějších matek církve sv.

Kruté nastaly doby v církvi Cařihradské, kdy vetřelec rozkolnický vlivem dvoru povýšen byl na stolec Cařihradský a sv. Jan Zlatoústý násilím svržen do vyhnanství jest odsouzen. Sotva že Olympias to slyší, sjednocuje se s mnohými vdovami urozenými jakož i pannami vznešenými a uzavírá s nimi spolek, a to na veliký účel, totiž: aby ve spojení s duchovenstvem a vedením jeho v tak krutých poměrech katol. víru v Cařihradě zachovaly. Mezi jinými byla to sv. Pantalia, vdova po vladaři Timosiovi, sv. Sylvia, vdova po Nembridiovi, sv. Prokula a Sabiniana, všechny tyto čtyry byly diakonisky; dále Bassiána, Chalcidia, Asynkricia, o níž se z listů sv. Jana Zlat. dovídáme, že panna Nikaredes, která z nejvznešenější rodiny Nikomedské pocházela a pro svou lásku, jakouž osobně i svým jménem chudé nemocné podporovala, a ještě více pro svou pokoru tak slavná byla, neboť jakkoliv prosil a přál si toho sv. Jan Zl., v přesvědčení o své nehodnosti nechtěla nikdy býti povýšena za diakonku, tím méně vzít na se vedení panen církevních, t. j. panen, jež se Bohu zasvětily a ne v klášterích nýbrž doma u rodičů svých bydlely, jejichž seznam chovala sv. církev.

Přišla doba, kdy sv. Chrysostomus opustiti měl své město biskupské; zatím shromáždilo se duchovenstvo v kostele a ony paní sv. sestavily se v presbyterium. Biskup loučí se se svými duchovními, s pláčem dává jim poslední políbení, a nyní kráčí k shromážděným paním a pannám v presbyterii a praví: „Pojďte, dcery moje, a slyšte mne. Blíží se můj konec, jak se mně zdá; já dokonám svůj běh a vy snad už vícekrát nespátříte tváře mé. Ach, prosím vás, nenechávejte ustydnouti lásku svou k církvi; neustávejte s touž horlivostí a pečlivostí sloužiti sv. církvi; bude-li někdo bez pletich a všeobecným přisvědčením posvěcen za patriarchu v Cařihradě, pak skloňte před ním hlavy své jako přede mnou; neb církev nemůže býti bez biskupa. A jelikož chcete, aby Bůh milosrdenství s vámi učinil, pamatujte na mne ve svých modlitbách.“ — Tak se sv. biskup rozžehnal, tak odkázal jim péči o blaho sv. církve, a hle, slyšíme dále, jak statně a neohroženě počínaly si tyto apoštolky. Nežli ještě sv. arcipastýř do vyhnanství odejel, učinilo několik padouchů uplacených útok na život jeho. Olympias to slyší. Jak, staříčkový biskup má býti bez ochrany? Nikoliv! Svolává ona ty zbožné paní a panny, a tu se stanovily na tom, že z těch nejhorlivějších v lidu utvoří stráž, a ta na rozličné tlupy rozdělena, aby dnem i nocí bděla a střežila dům biskupský. — Ačkoliv co se týkalo místa, kam, a cesty, jakou se měl sv. biskup bráti do vyhnanství, šetřena byla s hůry nejhlubší mlčenlivost, a přece uměla Olympias všeho vyzvěděti a zařídila vše tak, že světec všude nalezl slušný příbytek u osob šlechtických a všude byl uznáván a poctěn co největší muž církve, co šlechetný vyznavač víry sv. Však na tom ještě nemá dosti paní ta zbožná, ona mu dává na cestu peníze, ano, ona se stará, aby všude nalezal je v takové hojnosti, že jak sám on v listu svém k paní vážené Karterii dosvědčuje, mohl netoliko všechny své potřeby ukojiti, alebrž i chudé podporovati, zajaté křesťany vykupovati, jež pak osvobozené posílal do jich vlasti.

S pláčem rozloučila se s ním Olympias, tisícero modliteb zasílá zaň k nebesům, však tu slyší, že ubohý velebný stařeček následkem špatného počasí a více ještě týráním svých strážníků na cestě se roznemohl. Jak to bolí srdce její! Ihned posílá za ním diakonku Sabinianu, aby ho ošetřovala, — a Sabiniana jde, a právě

dorazila do pustých hor Armenských v ten samý den, kdy i sv. Chrysostomus po 60denní cestě obtížné tam byl dorazil, i připojila se k průvodu a neopustila ho již od té chvíle, až umřel. S největší úctou a láskou přivítalo duchovenstvo šlechtitou tuto pannu.

Ó jak milý, jak krásný to pohled na tyto paní a dívky katolické, jež s takovou oddaností a obětavostí snažily se, svého řádného pastýře při životě zachovati! Mužové se báli, netroufali sobě ničeho proň podniknouti, — a dívky a ženy katolické se nebály! Však tak tomu vždycky bývá. Vždy nalezájí vyznavači víry svaté blíže sebe katolickou dívku neb paní, aby jim pomáhala, ježto právě od Pána Boha mezi jinými i toto ušlechtilé a dojemné poslání obdržela.

Nebylať tedy cesta sv. Jana Zlat. cestou vypovězence, jako spíše průvodem vítězoslavným. Biskupové, kněží a věřící z krajů, jimiž ho vedla cesta, přicházeli mu mnoho mil naproti a vrhali se k nohám jeho.

Avšak nejtěplejší a nejněžnější pocty důkaz daly mu panny a paní. Sotva že vkročil do Kapadocie, přicházely mu panny Bohu zasvěcené z celé krajiny v houfech naproti a volali v slzách: „Ó by raději slunko paprsky své zadrželo, než aby ústa Janova neměla vícekrát mluvit.“ Také i úředníci a správcové na statech paní Cařihradských přicházeli mu vstříc a nabízeli, jak vládkyně jejich přikázaly, všeho druhu podpory. Když ho nesli na nosítkách z Caesarei a již byl celý zemdlený, tu ho prosila a přinutila jedna velevážená ovdovělá paní, Seleucia, aby u ní v jejím domě, 5 mil od města vzdáleném, trval, načež své lidi rozestavila kolem něho jako stráž. Avšak prozřetelnost Božská chtěla, aby tyto sv. panny a paní jako v apoštolování i v mučeníctví s biskupem svým podílu braly. Právě toho dne, kdy odebral se pryč šlechtitný vyznavač do vyhnanství, vypukl v paláci biskupském oheň, aniž se mohlo vyšetřiti, jakým způsobem povstal, i strávil kostel a vůkolní stavení mimo malé sakristie, v níž se nádoby posv. uschovaly. Z kostela šířil se plamen, zasáhl palác senátu, sídlo vši nespravedlnosti, a strávil ho úplně. Byl to zřejmý prst trestající spravedlnosti Božské za vypuzení největšího muže církve sv. Avšak dvůr jal se přikládati vinu přátelům jeho, jen aby měl záminku k jich uvěznění neb usmrcení. Tito přátelé sv. Jana Zl. byli sami katolíci Cařihradští, kteří právě proto od bludařů byli nenáviděni, pronásledováni a přezdívkou „Johannité“ v posměch vydáváni. V čele jich nalézá se opět naše Olympias. Zatknuli ji i se sv. Pantalí a přivedli před soudnou stolicí na veřejném náměstí, aby se z požáru toho zodpovídala. Pokojně a tiše praví Olympias: „Nebyla jsem tak živa, by mohl někdo mne míti v podezření, že bych byla v kostele oheň založila, vždyť jsem já právě svých statků k rozmnožení a obnovení kostelů užívala.“ Zaražen odpovědí tou, již ušlechtilost a vážnost obžalované ještě zvláštního dojmu dodávala, počíná soudce sladounce a lichotivě jí přimlouvati, aby se spojila a držela nového, vetřelého biskupa; avšak Olympias rázně praví: „Dělej si co chceš, nikdy nevejdu v spojení, jakové mně náboženství zakazuje.“ S touže pevností a zmužilostí odpovídá i sv. Pantalia a ostatní zbožné paní z přívrženstva vypuzeného arcipastýře, a jelikož lid počal se srocovati kolem jich, aby ty vznešené a sv. matrony, okrasu to města Cařihradského a slávu církve hájil, muselo se od žaloby upustiti.

Za příčinou této události sv. Olympias i sv. Pantalia, chtěje zameziti bouři, jež se vznášela nad hlavami jich bratrů, katolíků, měli za vhodné, vzdáliti se na nějaký čas z Cařihradu. Jakmile to zvěděl sv. Jan Zl., hned jim poslal psaní, aby to

nečinily, neboť tu právě třeba bylo přítomnosti jejich, aby pronásledovaným mysle dodávaly a ku pomoci přispívaly !

A věru ! Nikdy ještě nebylo krutějšího a pokrytečtějšího pronásledování jako ono, jímž stíhal vetřelý, nezákonný patriarcha Akacius spolu s císařem katolíky Cařihradské, jenž věrni zůstali své víře a svému řádnému arcipastýři. Nesčíslně mnoho Johannitů, mužů i žen, kněží i neknežů, uvrženo bylo do žaláře a odsouzeno k nelidštějším mukám, v nichž veliký počet jich zahynul. V tomto boji vyznačili se hrdinskou svou trpělivostí a stálostí a vyznávání víry katolické sv. Eutropia a svatý Tygrius ; církve je ctí jako mučedníky. V pronásledování tomto byli biskupové a kněži rozptýleni, vypuzeni, uvězněni neb zabíjeni a skoro všickni zmizeli. A tu, kdy pastýře bili a stádečko jeho věrné opuštěno zde stálo, tu se ho ujaly tyto paní a dívky, spravovaly a ošetřovaly ho co nejmoudřeji a nejlaskavěji. Olympias a její průvodkyně navštěvovaly uvězněné katolíky, opatrovaly je stravou, ulehčovaly jich postavení, hájily všemi jen možnými a dovolenými prostředky a udržovaly v nejtrpčích zkouškách jich mysl. Ony předsedaly ve schůzích věřících, jež se i na dál pro sebe zvlášť konaly, čímž se lid zdržoval od bohaprázdne společnosti s Akaciem, tím vlkem divým, jenž chtěl dvůr mezi stádo poslati ; ony udržovaly stádo to ve víře a ve spojení s jich arcipastýřem duchovním.

Skoro bychom mohli říci, že sv. Jan Zl. zvolil svatou Olympias za svou generální vikářku, aby v jeho nepřítomnosti jej zastupovala a církev Cařihradskou, velikou a důležitou, hlavy své zbavenou, jakž jen mohla, spravovala. Máme mnoho listů, jež psal sv. Jan Zl. ve vyhnanství, nejhlavnější ale týkají se naší Olympias. V jednom z těchto listů praví k ní : „Prokaž všecku pokud jen ti možnou službu biskupovi Maruthasovi, napni všech sil svých, abys ho z propastí vytáhla (tento biskup bezmála ztratil všecku mysl v pronásledování). Hleď, bys od něho zvéděla, proč přišel, co učinil, a dej mi zase o tom vědomost. Až mu dáš moje 2 listy, ať ti řekne, učinil-li něco dalšího v oné zemi a má-li ještě něco napravit.“ (List 24.) „Dej pozor zvláště na to, co teď tobě řeknu. Mnichové marsičtí a gothičtí mně pravili, že jahen Meduarius přišel a přinesl zvěst, že Aubinus, tento veliký biskup, jehož jsem před nějakým časem vysvětil a ku Gothům poslal, že umřel, vykonav tam věci veliké, a že přinesl psaní od krále Gotského, v němž tento za nového biskupa prosí. Učiň, aby svou cestu odložil (t. j. prodluž, zamezi odevzdání psaní jeho). Neboť kdyby listy ty přišly v čas, že by již zasedal na stolci Cařihradském patriarcha rozkolnický, ku své veliké bolesti musel bych na to patřiti, jak ten nový Gothům určený biskup od těch jest svěcen, jenž tolik zlého způsobili. Čiň tedy, seč můžeš, bys to zamezila, ale beze hřmotu ; hlavní věc by byla, kdyby Meduarius ke mně přišel ; není-li to možné, učiň, co se dá dělati.“ (List 14.)

Hle, jak krásně dosvědčují tyto listy velikou důvěru, již kladl sv. Jan Zl. v Olympias, v její horlivost, v její rady moudré a vliv činný v záležitostech církevních. Ony dosvědčují, že sv. Olympias od svého biskupa obdržela rozkaz, by hleděla pád slabých biskupů zameziti a volbu dobrých biskupů zaříditi ; ony dosvědčují, že sv. biskup na ni ty nejdůležitější a nejpovážlivější práce svého úřadu biskupského složil. Tyto listy dosvědčují posléze, že nemohl-li lid Cařihradský v nepřítomnosti pravého jich arcipastýře býti přiveden k odpadlictví, stalo se to pouze a jedině působením, bedlivostí a účinností této paní neobyčejné a jejich přítelkyň, a že sv. Jan Zl. v těch třech letech svého vyhnanství skrze ně, jako skrze své nejpřednější úředníky, sv. církev řídil a udržoval.

Avšak na tom nebylo dosti. Svaté ty paní a panny přičiňovaly se všemožně, aby sv. Jana před světem obhájily, ospravedlnily, zasazovaly se vši pílí o to, aby jeho návrat z vyhnanství vymohly. A tak rozšafně a moudře si počínaly, že by celá věc se byla už podařila, když tu Bůh velikého vyznávatele víry sv. z pozemské vlasti do nebeské povolal. Avšak, třeba milným jeho dcerám nebylo dopřáno spatřiti opět svatého otce živého, přece dostalo se jim radosti, že viděly aspoň tělo jeho sv. s největší úctou vraceti se do Cařihradu, že viděly, jak dvůr sám slze proléval a lid Cařihradský nejněžnější poctu jemu vzdával. Byl to pro sv. Jana Zl. překrásný, převratný triumf. —

Také papež, u něhož jediného duchovenstvo od světské vlády do všech koutů světa rozptýlené nalezá ochranu a spravedlnost, činil co mohl, aby sv. Jana, pokud žil, hájil, po jeho smrti pak památku jeho pomstil. Tehdáž řídil celou církev svatý Innocenc. Tento horlivý nejvyšší pastýř zasýlal mu listy, v nichž ho těšil a povzbuzoval, „aby to pronásledování pro víru pravou na důkaz svého svědomí dobrého trpělivě snášel.“ — Sv. Jan nalezal mnoho potěchy a úlevy v těchto listech a vyjádřil papeži způsobem nejuctivějším svou vděčnost. Zároveň psal sv. Innocenc co nejdůrazněji císaři a lidu Cařihradskému, že Akacius jest vetřelec, Jan že jest řádný, pravý arcipastýř. Také poslal všem biskupům na Východě listy, v nichž ospravedlňuje sv. biskupa vypuzeného ze všech žalob a nazývá ho prvním bratří našich, jenž svazkem této víry co nejoužeji jest s námi spojen.

Než i v tom, že stolice sv. tak skvěle obhájila a na světlo postavila cnosti a zásluhy sv. Jana, nebyla bez zásluh žena katolická, neboť ačkoliv hned na počátku pronásledování sv. biskup poslal do Říma jednoho ze svých bratří, aby papeže o událostech Cařihradských uvědomil, dalť mu i s sebou listy doporučující pro sv. paní a panny, pro sv. Probu Falkonii, pro sv. Julianu a Demetrii, jejichž horlivost ve víře a oddanost mužům církevním v celé církvi byla v slavné pověsti. Jím odporoučel sv. biskup záležitosti své církve a své vlastní osoby, a ony poučily skutečně lid římský i samého papeže, jak se věc má, a objasnily ten celý zmatek na východě tak, že sv. Jan Zl. pouze u dvora římského a v srdci ženy katolické nacházel podporu v svém úřadě, potěchu v svém utrpení; a věru, ten celý děj jeho života, což jest on, leč skvělý důkaz pro spravedlnost stolice sv., což jest on, leč zřejmé svědectví o věrné oddanosti dívek a paní katolických potřebám a zájmům církve sv. —

Ó drabé dívky a paní katolické! Již ani dost málo nepochybujte, že jest i vaší povinností ujímati se práv církve sv., zastávati, probuzovati víru katolickou. Mužům ovšem přináleží v katolických jednotách veřejně hájiti a brániti církev, avšak na kom to záleží ne-li na paních a pannách, aby své muže, své bratry k tomu povzbuzovaly, vybízely a podněcovaly? — Však i vy, katolické paní a dívky, máte své spolky katolické, v nichž svou péčí o blaho a rozkvět života církevního uskutečniti můžete, máte „jednotu ustavičného klanění se nejsv. Svátosti oltářní s podporováním chudých chrámů Páně,“ již hlavně katolické paní a panny tvoří a řídí, máte „bratrstvo věčného uctění nejsv. Svátosti oltářní pod ochranou sv. Benedikta,“ máte dále jediné a pouze vás se týkající spolek čili „jednotu paní a panen pod ochranou bezpoškrvné počaté Marie P. a sv. Jana Nepom. co zvláštní oddíl sv.-Janské jednoty v kostele sv. Jana na Skalce“ (v Praze), k vespolečnému si přispívání na duchu i na těle panen a paní katolických, o čemž snad někdy šířeji promluvíti bude dovoleno, tak i „spolek sv. Ludmily“ v Praze skládá se z křesť. paní a panen k úlevě a opa-

tření nouzí a bídou sklíčených, zvláště k zaopatřování poctivé výživy chudým děvčatům. — „Protož oblečte se jako vyvolení Boží, svatí a milí, v srdečné milosrdenství, v dohrotivost, pokoru, mírnost, trpělivost, ale nad to nade všechno mějte lásku, kteráž jest svazek dokonalosti.“ (Kolos. 3, 12. 14.)

Božského Srdce Páně apoštol modlitby.

Kapitola třetí.

Pokračování a dokončení o tom, kterak k vlastnímu posvěcení jedenkaždý misii konati sobě má.

Kde pak jsme zůstali posledně s onou misí v našem kostele, ve vlastním srdci? Nemýlím-li se, u sv. zpovědi? —

Proč jenom všickni, i knížata, králové a císařové původ první vzali jsme z Evy, a zdědili po ní její hřích? Nebylo by jinak třeba, bychom hřešili, a nepotřeboval by potom nikdo, ani ti pánové velicí, jíti k sv. zpovědi. Žil jednou jeden císař, a jmenoval se Karel. Šel také jednou k sv. zpovědi, a tu, když myslel, že vše svou odbyl, řekl prý mu zpovědník: Pane! Teď vyznal jste se ze hříchů Karlových, zpovídejte se ještě také ze hříchů císařových! — Znamenáš čtenáři, co zpovědník chtěl. Jestliže totiž Karel někdy nestřídmým byl v jídle a pití a t. p., to hřích byl Karlův. Ale jestliže v zemi své ustanovil špatných úředníků k časné neb věčné škodě svých národů, anebo jestli vydal aneb potvrdil zákonů bezbožných, anebo jestli že důrazně neopřel se a nezamezil pohoršení veřejné -- to vše byly by hříchy vládcovy, protože by zde chybil jakožto vrchnost.

Nevím, jmenuješ-li se, čtenáři můj, Karel neb Karla, ale tolik vím, že kdybych byl zpovědníkem tvým, bych také říci mohl: Čtenáři, čtenářko! Ty's zpovídala se z toho neb z onoho hříchu. Ale ty dítě, vyznej teď hříchy své dětinské proti rodičům; ty otče a matko, zpovídejte se teď z hříchů svých co rodičové; ty služebníku neb služko, ty učiteli neb žáků, ty výbore školní neb obecní, anebo i ty knězi, zpovídejte se také z hříchů dle stavu svého; nebo každý stav má povinnosti zvláštní, kterých jiný nemá. Lidi však, a třeba nebyli císaři, dělají si to pohodlné, jako císař Karel, a zapomínají na povinnosti stavu svého, a proto přináležejí ku každé sv. misii, aby se konala též kázání dle stavů, pro děti zvlášť, pro rodiče zvlášť a t. d. A takovéto kázání má si konati též apoštol modlitby Božského Srdce Páně. Je toho nezbytná potřeba, má-li se dílo posvěcení vlastního srdce dařiti, a chce-li kdo potom modlitbou, prací neb utrpením i jiným prospěti. A taková kázání míti není nic těžkého. Řekl-li již sv. Pavel, že všechněm vším se stal, dojistá svrchovaně více platiti to může o Božském Srdci Páně. I ono stalo se všechněm vším, a jest čisté a jasné jako zrcadlo nějaké, v němž jedenkaždý zhlédnouti se může a viděti, čím jest a jakým dle stavu svého by měl býti. A proto i ty jiného nic nepotřebuješ učiniti, než podívat se do Božského Srdce Páně. I chci ti krátce ukázati, jak to učiníš, by pohled na příklad Božského Srdce Páně stal se ti kázáním pro tvůj stav a povolání.

Nejdříve pak přicházím k vám, milé dívky! Vy ale ještě nedovedete si udělat sami kázání, a proto pojďte sem, sedněte si a dejte pozor, já vám to ukáži.

Není tomu dávno, co jsem byl v sousedství na slavnosti církevní k Božskému Srdci Páně. Po kostele šel jsem k panu faráři. A co tam tak u něho sedím, přišlo malé děvčátko z tamního ústavu, a tak prostě a nevinuě, jak bylo, postaví se před nás a začne nám ve verších vypravovati z paměti dlouhý příběh. A příběh ten zvláštní i maličká jeho vypravovatelka skoro k pláči mne pohnuly. Hodí se pro vás, slyšte. — Byla chudá matka a měla jediné dítě; otec jim již zemřel. Matka nemůže tolik pracovati, aby vydělala na chléb pro sebe a svého miláčka, i mají často oba hlad. V této bídě nosila matka ze šatstva a náhytku kus za kusem do zastavárny, kde jí na to dali peníze, až by zase byla v stavu vše si vyplatit. A tak se pomalu v zastavárně vše octlo a doma nezůstal než hlad. Hlad rostl a dítě prosí úpěnlivě: „Matko, já mám hlad! Dej mi chleba! Jen kousek chleba, milá maminko!“ — Ale ta nemá jenom slzy. To vidí dítě, i přemýšlí, co by mělo učiniti, aby matka dostala něco k jídlu. A hle, již to má! Nepozorovaně vytratí se z domu a rovnou cestou, z ulice do ulice, spěchá k zastavárně. Jest tam mnoho lidí, jenž na věci rozličné si vypůjčují peníze. Smutně čeká dítě, až vše odešlo, a ono tu samo stojí a pláče. Spatří ho úředník a ptá se, proč pláče a chce-li také něco zastaviti. Dítě vypravuje, jakou mají doma bídu, a proto že nemá již, co by zastavilo, aby dostalo několik krejcarů na chléb, přineslo tuto jediný majetek svůj, a prosí pána, aby mu na to něco půjčil. A víte, milé děti, co to bylo? — Přineslo chudáček jedinou radost svou, dřevěnou pannu. I bylo líto pánovi chudého dítěte, neboť to nebyl žádný vydřiduch židovský a vyplatil dítěti mnohem více peněz, než zač panua stála, a bylo u nich po bídě na dlouhý čas. — Takto vypravovalo u pana faráře malé děvčátko, a viděl jsem, jak mu mezi vypravováním často v očku slza se zaleskla.

Nuže, milé dívky! Zdaž i vám nelíbí se to, že ono děvčátko z lásky k matce vzdalo se panny své? Ale počkejte, to co vám chci vypravovati o milém Spasiteli, jest ještě krásnější. — Modlíte se denně: Věřím v Boha, není-li pravda? A tam mezi jiným stojí: Trpěl pod Pontským Pilátem, byl ukřižován, umřel i pohřben jest. A za koho to vše učinil a trpěl? Za sebe nikoliv, to dobře víte, vždyť nezavinil ničeho. Ale on učinil to za všechny syny lidské, by vytrhl je z hříchu a trestu za hřích, aby je spasil. Za všechny řekl jsem, tedy také za milou matku svou, Marii. Ovšem Maria sama nikdy hříchu neučinila, aniž měla na sobě kdy hříchu dědičného, však oboje jen proto, že před tím zachránil ji Syn její svým přehořkým utrpením a smrtí. Tak nasadilo Božské Srdce Páně za milou matku svou krev i život, by zachránilo ji přede zlem největším, před hříchem.

A teď pozor! První, co jako děti od Božského Srdce Páně naučiti se musíte, jest upřímná a srdečná láska k otci a matce, ale taková láska, jež dle příkladu Božského Srdce Páně a onoho chudého dítěte, k tomu hledí, aby rodičům se vedlo dobře, aby měli z dítěte radost, a aby zlé, pokud možno, bylo od nich odvráceno. Proto následovalo tak rádo Srdce Ježíšskovo matku svou všude, proto pilně vykonávalo v Nazaretě i práci těžkou, proto vzalo ji k sobě do nebe, a na zemi chce, aby všickni křesťané měli ji ve cti a ve vážnosti. — A teď mi řekni, dítě, chceš také ty býti apoštolem modlitby a pomáhati, by Srdce tvého milého Spasitele bylo hodně milováno? Nuže, tu udělej si mocné kázání, že dělati to budeš právě tak, jako to učinilo ono. Nejdříve tedy zpytuj dnes své svědomí, jako by's chtěl jíti k zpovědi, a ptej se sama sebe, jak že to stojí s láskou srdce tvého k rodičům? Zdaž jim radost působíš svou poslušností a pilností, svou vděčností a pracemi svými? — Potom, poznáš-li, že někde něco schází, odpros hodně upřímně otce i matku svou, a slib jim,

že toho nikdy více neučiníš. Můžeš jich také sám poprositi o nějaký mírný trest a spasitelné pokání. — Za třetí umiň sobě tohoto měsíce rodičů svých z lásky k Božskému Srdci hodně býti poslušen. — Za čtvrté přečti si každou neděli, co jsem tu pro děti napsal, abys na to nezapoměl. — A teď jsem se svým kázáním pro vás u konce; můžete jíti. Zachovej vás Bůh, milé děti!

A teď vy na řadu přijdete, mláden ci a panny. Vy již máte rozum, a dovedete si sami zakázat, řeknu vám jen, o čem.

Je to tuze divné, že člověk, a k tomu ještě študovaný člověk, půl života svého tím ztráviti může, že sbírá kameny a si je prohlíží. O takovém podivínu chci vám teď něco říci. Lidi mu říkali „přírodopysce.“ Jeho největší poklad, jeho domácnost, i rodina, ba jeho bůh byla veliká sbírka kamenů. A s tou se miluje, s tou jí, s tou pije, po té pošilhává ustavičně. O lidi nedbá a málo koho k sobě pustí. Ovšem že i sám zřídka kdy k sobě přišel a pro kameny zapoměl na duši a na věčnost. Ale někdo jiný na něho nezapoměl, protivné strašidlo. V hrůzné postavě přicházelo na něj častěji, než si toho přál, s hrozbou, že mu sbírku ukradne. Strašidlem tím byl zvláštní strach a bázeň před smrtí. A opravdu, najednou také povážlivě se rozstonal, a rychle to jde s ním k hrobu. Ovšem že se toho sděsil, i vzdychá: „Mé kameny, ach mé kameny, mé krásné kameny,“ a takovým laskavým zrakem na ně patřil, jako by to kamení byly vlastní děti jeho, a on otec jejich na lůžku smrtelném. Tak trvá to nějakou dobu. — Najednou však stává se s ním změna. Jakoby jakživ žádnou sbírku neměl; nepatří na ni a nevzdychá po ní; s radostí hovoří teď o blízké smrti a posledním sv. přijímání. — Vidí čtenáři, nedá ti to, a ty se musíš optati, kdo že ty zlé duchy od nemocného zahnal? Však ani doktor to nemohl vydržeti, i zeptal se ho jednoho dne, jaká že to změna se s ním stala, že nyní pokojně hledí smrti vstříc a na kameny zapoměl? Na to mu pravil nemocný, že mu to řekne milerád a zdarma: „Nalezl jsem kámen, jenž všech ostatních daleko krásnějším jest a drahocennějším; ten mám při sobě, a on zahání smrt a jasně září až za hrob, a tam si za něj koupím nebe! — Příteli, jest to drahý kámen Ježíš Kristus! —“

Jinochu milý, i ty panno ctná! Jak to jest s tebou? — Jsi již v stáří, kde rozhodne se, komu v dalším životě patřiti chceš, či Bohu, či světu? Není-li pravda, že to cítíš již sám v sobě, že to v tobě vře, a tě táhne sem a tam a láká z obou stran — zde nevinnost a modlitba a svatost a tichá hudba svědomí pokojného a radostná naděje krásného nebe, — a tam svět a jeho pompa a rozkoš, krásný šat, veselý tanec, pěnící se víno, pohnutlivé romány, rozpustilé žerty, hladký obličej a hladší ještě řeči lichotné. — Srdce tvé by skoro motýlem se stalo, aby jen mohlo poletovat z kvítka na kvítek a z kalíšků všech sladkou vyssáti šťávu. — Ó neklam se, srdečko milé! Vše to není než sbírka kamenů, při kteréž nemůžeš naleznouti spokojenosti, i kdyby jsi se do ní zahrabal. Vábí sice oko leskem svým, jako diamant, ale zahřátí tě nedovede, jako toho vůbec nemůže lesk diamantů. Jen jeden jest drahokam, jenž třpytí se leskem nejkrásnějším, a při tom zahřátí dovede ti srdce až do nejvnitřnější hlubiny jeho: jest to láskyplné Srdce tvého milého Spasitele. Zamiluj si ten drahokam a obejmi ho čistým zlatem svaté, nevinné lásky duše tvé; on ozdobí tě i obšťastní zároveň; jej miluj nade vše; nepřijdeš při tom o žádnou dovolenou radost světskou. Věř mi, že pravá k němu láska svět teprva ti milým učiní a příjemným, jako slunce, když ráno v neděli pokojně vyšlo a rozhlídlo se po tiché krajině. Jdi tam jen, jdi, ty mladý apoštolo modlitby, jdi v neděli do kostela před obraz Božského Srdce, aneb raději před samý svatostánek, a povídej milému Spasiteli o své

nevinosti a o nepokoji v mladém srdci svém. A on ti o mnohém řekne, o čem nikdo neví, ani ty snad; vždyť on tě nejlépe zná. A až potom v pevné a pravé lásce s ním splyneš a se sjednotíš, pak drahokam ten, Ježíš Kristus, i z tebe vyzáří ve tvých skutečích, řečích a modlitbách, a mnohého snad z okolí tvého zahřeje v srdci a přivábí též ku vroucí lásce Srdce Božského. Ó jak často již otřáslo se srdce zarytého hříšníka při čarokrásném kázání mladé nevinosti! —

Vy milí chudí sluhové, čeledínové a děvečky! Vy nemáte tolik času, byste si učinili kázání o povinnostech stavu svého a tak vzdělali se za statečné apoštoly modlitby. Proto daruji vám malé zrcátko. Můžete je mítí pořáde při sobě a i mezi práci snadno se v něm zhlédnouti. Pohled do něho vám dosti zakáže, i dojemně i mocně.

Ve starých knihách vypravuje se velmi mnoho o sv. rodině, co sice v evangelium psáno není, ale přece dost pravdě podobno jest, na př. i toto: Na svém útěku do Egypta musela ovšem sv. rodina snášeti mnohou nehodu. Mezi jiným nedostávalo se jim na poušti často potřebné vody. Jedenkrát, když již dlouhý čas neměli ani kapky vody a proto velikou žízeň trpěli, potkali jednu děvečku. Nebyla v obličeji hezká, ba ošklivá až co do podoby, srdce ale měla velmi dobré. Nesla na ramenou nádobu s mlékem. Matka Boží prosí ji, aby jí dala napítí. Dívka rychle sejmula nádobu, a nejen jí, ale všem třem ochotně dává pít. Při tom padne zrak její na Ježíška. Zahledí se na něho a líbí se jí více a více, i prosí matku Marii, aby jí ho dala na chvílku pochovat. A milostná matka ráda svoluje, a dívka bere dítě, chová ho a celuje plna radosti. A když ho matce vrátila, ubírá se vesele svou cestou. A tu přichází k potoku, a protože byla voda jasná a čerstvá, chce si v ní umíti zaprášený svůj obličej, to jí dojista neuškodí. Jakmile však nad vodu se nahnula a v ní spatřila svůj obličej, zvolala celá udivená: „Jsem to já nebo nejsem. Nikdy, zdá se mi, neměla jsem pěkný obličej, a teď tak hezky vypadám?“ A čím déle do vody patří, tím hezčí býti se vidí, a pozoruje, že tvář její jakousi podobu dostala s tváří cizého dítěte; a zdá se jí, že i vnitř v srdci něco se jí změnilo. Cítí nechuf na světě a zmáhá se jí touha po domovu a mocnější ještě touha po zemi, odkud pochází ono cizé dítě, po nebi totiž.

Nu já si myslím, ty čeledíne neb děvečko nebudeš asi také mítí mnoho té krásy ve tváři neb v oděvu, zvláště sloužíš-li u koní neb u dobytka. Z tohoto si ostatně nic nedělej. Krása tělesná a pěkná sukně není žádnou povinností stavu tvého, a o tom nemusíš si kázání držet. Ale jinou krásu potřebujete a sice duševní, a to zcela zvláštní. A ta pozůstává v tom, abyste pokorně podrobovali se tvrdým rozkazům pánův svých, abyste nepřekonatelnou mírností tiše snášeli všeliké rozmary milostivé vrchnosti, abyste spravedlivě a poctivě sloužili svým hospodářům. A jestliže na vás stkví se tato krása, působíte mnoho v domě, jako anděl tichý jsouce horlivými apoštoly Božského Srdce Páně. Bez ní však, a docela jsi-li líným, nepoctivým a vzdorovitým, a ve všem-li hlavu si postavíš, všechno tvé modlení a mluvení málo radosti způsobí Srdci Ježíšovu.

A proto udělej to, jako ona ošklivá děvečka v onom příběhu, dívej se často a hodně dlouho v Božské Srdce Páně. Pomysli si, jak těžko asi přicházelo to Božskému Srdci Páně, po celý život poslouchati a z poslušnosti této býti dobrým pastýřem, rozsévatelem, dáblů vymítačem, nemocných ošetřovatelem, při stole služebníkem, učitelem a katechetou, kužem a obětí, a jak vždy jenom to činil, co se líbilo otcí. Potom řekni sám sobě, že práce, kterou právě děláš, z lásky k Bohu

rád dokončíš, a hospodáře neb hospodyní, anebo vrchnost milostivou rád uposlechněš, „jako Pána Boha samého, praví sv. Pavel, a ne jako lidi.“ — Pomysli si, kterak Kristus Pán ve své společnosti trpěl s takovou mírností potměšilého Jidáše, s tichostí Herodesa posměváčka u rozpustilou soldatesku. Ovšem trpělo při tom srdce jeho bol nevýslovný, ale přemáhalo se tobě z lásky a na příklad jako tichý beránek. Proto vším právem může ti říci: Uč se ode mně, nebo jsem tichý a pokorný srdcem. — Pomysli si, jak upřímně a věrně s tebou myslelo to Srdce jeho Božské; jak nehledal což jeho bylo, ale tvé štěstí, chudá dívka, ubohý učedníku, opovržený čeledíne, a tak staral se o blaho tvé, jakoby to sám byl, a jak proto vycedil svůj pot i krev, i život obětoval. A ty by jsi nechtěl z lásky k němu poslušným býti svému hospodáři, své vrchnosti? — — A takové kázání má udělati tobě každý pohled na Božské Srdce Páně. U něho najdeš pomoci a rady a trpělivosti při každé práci své a v každém okamžiku svého života.

Nyní ještě měl bych kázati o povinnostech velkým lidem, otcům a matkám, mistrům v dílnách i ve školách, zastupitelstvům městským, radám, a všelikým výborům obecním a školním, i velebným pánům a farářům. „Moudrýmu napověz!“ říkají u nás, a proto i já těmto všem dám ke kázání toliko text, a pošlu je s tím k Božskému Srdci Páně do svatostanku; však tam uslyší, budou-li chtít slyšet. Text ku kázání tomuto pro všechny představené našel jsem u Ezechiele, a zní: „Synu člověčí! prorokuj a díš pastýřům: Toto praví Pán Bůh: Běda pastýřům israelským, kteříž pásli sami sebe. Mléko jste jídali, a vlnou jste se odívali, a co tučného bylo zabíjeli jste: stáda pak mého jste nepásli. Co mdlého bylo, neutvrdili jste, a co nemocného, nehojili jste, což zlámaného jste, neuvázali jste, a což zavrženo jest, nepřivedli jste zpět, a což se bylo ztratilo, nehledali jste. Protož vy pastýři slyšte slovo Hospodinovo: Aj já povstanu proti pastýřům, a budu vyhledávati stáda svého z ruky jejich“ . . . Amen. — —

A to by byla ta kázání pro stavy jednotlivé, šestá hlavní část misie. Sedmá pak a poslední jest vztýčení misionářského kříže. Takový kříž musí apoštol modlitby jakožto kazatel pokání i sobě postaviti, chceli totiž dovršiti dílo sebeposvěcení.

Na cestách svých v Tirolích a Korutanech viděl jsem často na pařezích zkácených stromů sekerou vyseknuté tři kříže. Ptal jsem se dřevaře, proč to? A on mi odpověděl: to prý je proti čarodějnicím, které na takových špalcích rády si odpočívají. Spatřejí-li tam však kříž, zděšeny daleko přehají. — Nevím, co na tom jest, a také mi na tom nezáleží; věci té však přece chci upotřebiti k podobenství. Ty snad jsi milý apoštole modlitby vše učinil, což až dosud jsem ti poradil k tvému posvěcení, ano ty jsi také o velikonoci byl u sv. zpovědi a vysekal's tmavý prales hříchů svých, a v srdci se zase rozblesklo. Ale ty kořeny zpropadené tam zůstaly — vrozená každému náklonnost k zlému. At u když přijdou čarodějnice, pokušení, hledají na čem by se uchytily. A jak jednou převahu dostaly v srdci, už je zle, a s polepšením je konec. Jak tomu bránit? Já řku: křížem, t. j. já myslím, abys častěji uvažoval přehořké utrpení a smrt Páně. Je v tom uvažování zvláštní moc k přemožení nezřízené žádosti, působí to jako kříže proti čarodějnicím v lesích Tirolských a Korutanských. Jen to zkus, a pomodli se někdy křížovou cestu a uhlídáš, jak mocně k srdci mluvití bude tobě památka kříže Kristova, jako mnohý kříž misionářský, na němž psáno: „Jen nikdy více nehřeš.“

Taková zpomínka na přehořké utrpení Páně jest jako bouřný kříž. V Tirolsku totiž spatříš často buď dole v údolí neb vysoko na skále státi vysoké kříže, s dvěma neb třemi trámy příčnými. Postavili je tam, aby byli jistější před bouřemi a krupobitím. — Bouře, kteráž tobě hrozí, když opravdově začals dílo sebeposvěcení, jsou chmurné, zmatené myšlenky, malomyslnost a slabost. Postav proti tomu v srdci svém sv. kříž, nábožné rozjímání lásky, kterouž Ježíš Kristus od onoho potu krvavého na hoře Olivetské až do posledního vzdechnutí na kříži osvědčil, a bouře přejde. — To jest kříž misionářský.

A tak bych u konce byl s poučením, jak apoštol modlitby to zaříditi má, aby nejdříve sám u sebe království Božského Srdce založil a oblékl se v „pancíř spravedlnosti.“ A proto končím již, jako misionář při loučení na hřbitově, volaje: S Bohem! S Bohem však jenom ten může žíti, kdo hříchu odumřel; a proto: S Bohem! na věky s Bohem!

Nejstarší způsob apoštolátu modlitby v novém rouše.

III. Božského Srdce Páně apoštol modlitby pro severní Evropu.

(Obor činnosti jeho: Velká Britanie a Irsko, Dánsko, Švédsko a Norvěžsko, Rus asi s 112 1/2 miliony obyvatelův.)

1. Povzbuzování ducha apoštolského.

„Začkoli prositi budete Otce ve jmenu mém, to učiním: aby oslaven byl Otec v Synu.“ (Jan 14, 13.)

„Amen pravím vám, pokudž jste to učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste to učinili.“ (Mat. 25. 40.)

2. Usmíření Božského Srdce Páně.

Poslední nahoře slova Páně, umožňují velice apoštolu modlitby náhrady dáti Srdci Ježíšovu způsobem jemu obzvláště milým. Vše, čím srdce bližního svého těšíš, obdaruješ, utrpení jeho mírníš, anebo zlé od něho odvracíš, tak milé jest Božskému Srdci, jakobys jemu samému to učinil. Proto umiň sobě každodenně aneb aspoň každý pátek tohoto měsíce, z lásky k Božskému Srdci bližnímu svému buď almužnu udíleti anebo nějakou službu a radost způsobiti, jej od něčeho zlého odvrátiti, anebo aspoň něco za něj aneb za ubohé duše v očistci se pomodliti, anebo také za něho nějaké sebestmrtvení vykonati.

3. Božského Srdce Páně cnost k následování.

Trpělivost a odevzdanost v utrpení. — Milému Spasiteli stálo po celý život jeho přehořké utrpení a trapná smrt před očima. Jak dalece to lidské přirozenosti jeho bolest způsobilo, cítilo nad tím srdce jeho hořkost. Pokud však utrpení toto chtěl a na něho seslal nebeský Otec, a on jím lidi měl vykoupiti, milovalo je srdce jeho a těšilo se z něho a pokorně Otcí se podrobovalo. — I tebe potká v tomto měsíci mnohé; že tě to zabolí a srdci hořkým bude, v tom nic není nespravedlivého. Ty však podrobíš se tomu rád a bez reptání, abys tím shladil hříchy své, a poslušným byl Otcí svému, a takto ve spojení s utrpením Kristovým pracoval na spáse

blízních svých. — Učiň tedy nejprvé každý pátek v tomto měsíci nějaký čin sebeobětování, přinášeje totiž Bohu v oběť všechno své utrpení ve spojení s utrpením Kristovým, a v tom úmyslu, pro který Kristus se obětoval. Za druhé vzbud předsevzetí, utrpení budoucí s odevzdaností bez hříšného naříkání a reptání snášeti. Za třetí pros Božské Srdce Páně o milost, abys mohl tento úmysl svůj ke cti Boží a ku vzdělání blížního provést.

4. Ochráncem a vzorem budiž sv. apoštol Ondřej.

Ondřej, bratr sv. Petra, byl jeden z prvních, kterých Pán Ježíš k sobě povolal. Po nanebevstoupení mistra svého kázal v Skythii, Thracii a v Achaji. V Patras byl od pohanského místodržitele Aegeaše k smrti kříže odsouzen. Když kříž spatřil, zvolal, jak vypravuje brevíář, takto: „O dobrý kříži! Všechnu ozdobu a krásu svou obdržels od těla Páně! Dlouho toužil jsem po tobě, pilně tě miloval, hledal bez přestání. A nyní již připraven stojíš pro volné srdce mé, vezmi mne od lidí a vrať mne mistru mému, aby mne skrze tebe zase přijal, jenž skrze tebe mne vykoupil.“ Na kříži živ byl ještě dva dny, a odtud, jako pravý apoštol, slovem i skutkem Ježíše Krista ukřižovaného kázal.

5. Denní úmysl modlitby: viz čís. 3., str. 77.

N e š t a s t n ý.

Úmysl můj, s nímž vypravování své započínám, jest, abych pozornost laskavých čtenářů obrátil na předmět, kteréhož si mnozí až posud jen velmi málo všímali, totiž: jak se nám chovati dlužno k lidem ať od přírody, ať vlastní ať jiných vinných zmrzačených a proto nešťastných. Nelaskavé ba nespravedlivé nakládání s lidmi takovými rozhodně působí na mravy, povahu a veškerý potom život takovýchto bídákův. Mnozí chtěli tvrditi, že v ohyzdném těle ohyzdná také přebývá duše; než zdali se nemýlí tito? Pakliže ale předce něco pravdy ve výroku tom, kdož toho zavinil? Svět, t. j. nelaskaví lidé. I myslím, že o předmětu tom nemohu důkladněji jednati, ku blahu nešťastných těch lidí více přispívati, ku křesťanskému k nim chování a k lepšímu soucitu lépe povzbuditi jako vypravováním příběhu ze života člověka zmrzačeného, s nímž mně blíže se bylo stýkati a obcovati.

V žaláři mého rodiště uvězněn seděl před léty muž, o němž vynesl soud nálezkou, že jest to zločinec největší, pravá nestvůra podlé duše i těla, plný úzkoku, lsti a podměšilosti; že jest to muž, který jedinou nalezá v tom radost, aby škodil jiným a kterýž se nesměje více, jako když druhého potká neštěstí. I řekl jsem na to některým, že celá ta pověst může býti přehnaná, že se nesmí hned člověk na dobro odsuzovati a že se chce pokusiti, abych ho usmířil s Bohem i s lidmi. Nevěřili slovům mým a usmívající se pravili, to že vše nemožná, a že by to znamenalo, jako nositi dříví do lesa aneb umývati černocho, aby zbělel. Ať si jakkoliv, myslím u sebe, jest to člověk, jest to nešťastný; navštívím ho!

Než jak jsem se podívil, vida, že se zlé mínění o vězňovi úplně stvrzovalo. V jeho ohyzdném obličejí bylo skutečně viděti hněv, zavislost a zlobu, mravní kleslost a mnohou náruživost. I myslím tu u sebe, že jest to nejen pošetilý ale i zpozdilý,

chceli kdo podlé zevnějšku uzavíratí na vnější člověka spořádanost, jako kdyby kdo tvrditi chtěl příkladně, že kůň jest dobrý, má-li jen pěknou pokryvku a úhlednou srst, aneb mysliti, že hostinec zcela dobře opraven, visí-li z venčí pěkný nápis. Tvářeznalství*) jest věda poněkud klamná, a byť by něco pravdy v ní bylo obsaženo, předce snadno může se jiný mýliti. Jistá francouzská dáma, jest to snad paní ze Staëlu, pravila, a za ní tvrdili i jiní, že třeba pozorovati prvý dojem, jaký kdo na nás učiní, toť prý nejjistější a nejvěrnější obraz osoby, s níž nám mluvití jest. Ale chyba lávky! Delším s člověkem obcováním jeden ztrácí druhý získá, toť ale pravdě podobnější než učiněný dojem prvý. — Než vraťme se ku předmětu našemu, který jak praveno, zcela dojímavě na mě nepůsobil. Při prvé návštěvě mně vězeň ani neodpověděl, při druhé mě tupil a haněl, až posléze mně zakázal, abych k němu více nepřicházel. Avšak od práce jednou započaté jsem neupustil a přijda opět do žaláře, slovy přivětivými, že pocítuji soustrast s jeho bídou, hleděl jsem všemožně roztavití ledovou kůru a obměkčiti srdce kamenné. To poznenáhla účinkovalo, a tu právě nabyl jsem zkušenosti, že láska jest mocna. Její vlašný vánek rozbortil kůru ledovou a srdce prv z mramoru počalo měknouti.

Jednou rozmlouvaje s uvězněným opravdu a srdečně, vidím, kterak povstává, ruky mé se chápe a vše ji tiskna zvolal: „Konečně tedy ještě před smrtí, ještě v tomto světě nalezám srdce soucitné, jež jsem dříve našel v ní!“

Žádal jsem ho, aby se vymluvil, muž všecko sdělil a stísněnému srdci aby uvolnil. Ne zvědavost, ale srdečná s ním sdílnost, že mě k tomu pobádá. Tu teprv počal mně vypravovati své příběhy:

„Za prvých let mého dětinství, jak mně matka má často vypravovala, byl jsem chlapcem zdravým, svalů přímých a silných. Nepozorná a neopatrná chůva, kteráž mě padnutí nechala a rodičům to nesdělila, byla příčinou mého neštěstí. Brzo na to objevila se srostilost svalů, pak jsem dlouho stonal na neštovice, kteréž patrné po sobě nechaly známky, tak že jsem přišel o jedno oko a hluboké jizvy byly jedinou nyní okrasou mého obličeje. Již tenkrát se mně zdálo, že pro tyto nezavinilé chyby otec mě tak nemiluje jako druhé mé pokrevence. Za to však cítil jsem v sobě tím větší útěchu vida, že milován jsem od matky, snad z outrpnosti, vždyť srdce matčino cítí tak něžně. Povždy věděla zmírniti můj bol sladkými slovy, ano, ona sama neměla mě za tak ohyzduého, jak jsem byl skutečně.

Musel jsem navštěvovati také školu, a tu teprv počalo mé utrpení. Chlapci posmívající se při každé příležitosti mé neúhlednosti, předstírali, že jsem vše zavinil sám. Hleděl jsem si získati také přátele, byl jsem upřímný a zdvořilý, dáváje jim dary od matky obdržené; ale moji soudruhové mě nemilovali, vyhýbali se muž; a volajíce mé bratry ku hraní mě nechávali doma. Zavítal-li kdo cizí do domu, laškoval a žertoval s ostatními bratry a sestrami, ale na ubohého mrzáka se ani nepodíval. Kdyby lidé byli věděli, jak šťastným by mě tehdaž bylo učinilo každé laskavé slovo, jistě, že by mě byli nezanedbali. Podezřívavě pozoroval jsem svého otce a vida, že více miluje jiné, dával jsem pláčem na jevo své city. Ihned byla jedna řeč, že jsem svévolný, podivín a rušitel pokoje; byl jsem často trestán za své chování. Zpozorovav že jen úhlednost tváře platí, počal jsem býti závistivým. Ve škole jsem prospíval dobře; ale ani jediné pochvaly slovo nevýšlo z úst mého učitele, byť bych býval sebe více se přičinil.

*) Fysiognomika, umění, z jednotlivých obyčejů tahů uzavíratí na vlohy člověka.

Jediné co chválou jaksi zavánělo, bylo učitelovo o mně vyjádření, že s prospěchem mým jest sice spokojen, za to však tím méně s mým chováním, ač jsem neby tehdaž ani horší než ostatní chlapeč. Snižován a týrán odcházívám jsem ze školy domů a na prsou matčiných hořce jsem plakával. Jsou-li pro člověka leta mladosti leta radosti, byla pro mě leta hořkosti. Já nebyl šťasten ani co dítě. Pak jsem ztratil jedinou duši, kteráž vždy a ve všem srdečnou se mnou mívala útrpnost. Jen ona mě milovala, jen ji miloval jsem já. Pokoj jejímu popeli!

Stal jsem se jinochem. Jiní květli jako růže, byli silni jako duby, má tvář byla bleďá a zohyzděná, mé tělo slabo. Onino bývající rádi vidění, měli přátely, byli hledáni, měli volno do všech domů, a ke mně každý tak cizí. Jak krásná jsou leta jinošská. Jeho obrazotvornost maluje mu svět barvami okouzujícími, činí mu představy o nádherných ve vzduchu zámcích, jež ale brzo mizí. Šel-li jsem do společnosti, tu již myslil každý, že na mně dovoleno mu, brousiti své nevčasné vtipy, a dal-li jsem na ulici znáti nelibost nad posmívajícími se mně uličníky, byl hřmot ještě větší a pohrdání mnou trpčí.

Byl jsem pronásledován jako psanec. To mě dohnalo k nejhoršímu, dal jsem výhost světu. Opovrhován od každého a to nezavinile, věru toť ukrutné, nelidské, ďábelské. Tak mluvíval jsem často u sebe a ký div, že jsem ty počal nenáviděti, jenž mě bez příčiny sužovali a mnou pohrdali. Nejsem-liž člověk jako jiní, jest má duše horší a špatnější než ostatních lidí? O pošetilci, kdo z vás může tu obviňovati Tvůrce mého, jenž ve své prozřetelnosti mě navštívil, dal mně tělo, jež právě mám?

Po čase vyučil jsem se zlatnictví a věru měl jsem v něm zalíbení, slovo to, jež se neopakuje často v mém životopisu. Mistr si mne vážil, ale jen z ohledů sobeckých, anapráce má získala mu příznivců a rád bych i své srdce daroval, neboť ustavičně pocítovalo touhu po společnosti. Jako břečťan na mohutném dubu hleděl jsem se kolem srdce jeho vinouti, ale ono bylo studeno. Povrchní dvornost, již si mě předcházela, nemohla vynahraditi lásku, již jsem hledal; v knize osudu mého snad stálo, že jsem neměl míti otce. Paní jeho nemohla v cituplné něžnosti strpěti jednookého, jízvy posetého trpaslíka a dévečky vyhýbaly se tomu, jehož sám Bůh poznamenal. A jakkoliv jsem chtěl své ohyzděné tělo okrášliti šaty lepšími, předce jakoby celý svět povstával proti mně. Hrůzná závist zákeřnictví trápily mě. O ukrutní duchové zlí!

Nyní přemýšlel jsem také o tom, abych, zřeknu se světa, jenž mnou pohrdal, živ byl své domácnosti a svému obchodu. Kdybych alespoň jednu našel duši, kteráž by se mnou los mého života chtěla sdíleti, o jak bych byl šťasten! Dívka, již jsem svou ruku upřímně nabízel, odmítla ji, přemluvena jsouc od jiného, s nímž ale úplně byla nešťastna, z čehož jsem pekelnou pocítoval radost a zálibu. Později však nabízel jsem manželství jiné a to chudobné, mysle že snad alespoň ta svolí k zamyšlenému sňatku. Ubohá, jakých křivd a protivenství musela snášeti od domácích a příbuzných, když se o jejím zámyslu dověděli. Celá osada byla jakoby na nohou, všude byl jsem předmětem vtipu, všude se jen o mně mluvilo, ať již na cestě do kostela, ať v hospodě, ať při stole, ať v domácnosti.

Ve všech jiných záležitostech ve vsi se mlčelo. Slavil jsem den svého zasvěcení, a když poprvé byl jsem prohlášen z kazatelny, jaké to hnutí a skoro smích povstal mezi lidem. U večer před oddavkami učiněna mně ku radosti pouliční chátka pravá kocovina a druhý den byla k nepoznání zohyzdněná moje podobizna vykreslena na vrátech mého domu, pod níž dosti bídně složené verše na oslavu mého sňatku. Od domu až ke kostelu byla cesta poseta řezankou. Celá ves byla plna smíchu. Ko-

stel, ač byl jen obyčejný den, jakoby přeplněn, a jakkoliv bylo to místo svaté, přece takové děly se výtržnosti, že sám pan farář musel přísným zakročití slovem. Takové souzení kterakžby nezranilo duši nešťastného! I odplatil jsem vše to oněm zlotřelým lidem ukrutnou lichvou, — a odtud má nedobrá pověst!

Manželství naše bylo nešťastno. Manželka mě nemilovala; alespoň tak jsem se domýšlel. A ač jsem vše vynakládal, abych si ji naklonil, přece jsem nedošel, po čem jsem toužil, právě totiž upřímnosti. Tedy ani ve vlastním domě neměl jsem mítí žádné sdílnosti. To mě hnětlo. Všeliká oběť, kterouž jsem přinesl, byla nepovšimnuta, všecko jmění, všecka láska, všecky mé dary nenalezly uznání; k tomu ještě bylo naše manželství bez dětí. V této chvíli zmocnil se mne všech duchů pekelných nejbroznějši, — žárlivost. Měl-li jsem k tomu příčiny čili nic, nemohu zcela určitě povědět. Snad k tomu zase dala podnět lhostejnost mé manželky, snad vědomí, že tak chatrně obdařen jsem krásou těla, snad bázeň před touto myšlénkou. Ve dne v noci pocítoval jsem pal a bol a v tomto svém stavu počal jsem týrati a pronásledovati manželku; stal jsem se duchem zlým. Často zmocňovala se mne myšlénka hrozná, — abych se stal vrahem své ženy. Veliké trápení, ba nesnesitelné, přirychlilo její smrt, zemřela na souchotiny.

Jako jiskra v popeli uschovaná, když větrem rozdmychnuta bývá, v plamen a zář vyšlehuje a hubí, rovněž probudilo se i mé svědomí, přivolávajíc mně, že já jsem příčinou její předčasné smrti. Ty jsi jejím vrahem, zněla slova jeho; jak jsi chtěl od jiných lásku očekávati, pošetilče! Ty, již od přírody poznačený, kteraks mohl mysliti, že by tě manželka tvá mohla milovati a tobě ruku svou podati! Proč jsi žádal, co se vynutiti nedá? Onať jest nevinna! Může-liž pak podezření a bázeň dáti člověku pokoj? O kéž bych se byl nenarodil, já nešťastný, jistě že by mně lépe bývalo!

A tu netěšila mne již více ani vlastní domácnost, všude viděl jsem nebožku manželku; její stín zdál se mne pronásledovati. Neměl-li jsem za dne utóšené chvíle pokojné, tím méně jsem jí měl v noci. Zlé sny naplňovaly mou obrazotvornost děsivými obrazy. — Chodil jsem opět do společností, navštěvoval jsem zase hospody a v nesmírném pití líhových nápojů hledal jsem pohřbiti svou bídu. Lidé, jenž mne nemilovali, museli se mne báti. Kdo se mně posmíval aneb mne tupiti chtěl, byl tím více haněn ode mně slovy jizlivými a nešetrnými. Pro mé nesnášlivé, hrubé a často násilné chování byl jsem kolikrát trestán vězením, a jednou maje značnější platiti outraty, zanevřel jsem úplně na člověčenstvo, chtěje se tím poněkud omluviti a ospravedlniti. Pes štěká a kouše, bývá-li bit, postřelený kanec brání se svými tesáky a nevinně týraný beránek bečí: a jen já měl všecko pohanění mlčky snášeti? Věděl jsem, že nepravo jest mé jednání, ale ký div, že často upotřebený oblátek vydá posléz i jiskry? Měl-li jsem radost, když jsem se mohl pomstiti, tím ještě jsem nebyl upokojen, neboť kde není lásky v srdci, tam jistě přebývají zlí duchové, a mezi těmi nelze, aby se uhostilo a sídlilo štěstí. To svědectví pravdě vydati musím. Zjednal-li jsem si svým příkrým a nevlídným počínáním ne-li úctu, alespoň bázeň na oko, nemohl jsem přece jen zabrániti, aby se mně neposmívali po straně a mne netupili. Byl-li jsem dříve týrán pro své namnoze zohyzdné tělo, byl jsem nyní mučen i na duši. Každý se mne stranil, jakoby měl dýku v ruce jedem napuštěnou a kde jsem seděl za stolem, vždy jsem byl samotn jako kůl ve vodě. Abych ale ještě světu dokázal, že nevymřel vo mně veškeren cit lásky a sdílnosti, vzal jsem k sobě chlapce sirotka, jemuž jsem cítěl býti otcem. Dal jsem ho nejprvé do škol a pak jsem ho

vyučil svému řemeslu, zlatnictví, mysle, že ho učiním i dědicem svého jmění. Avšak lidé zlí položili základ k jeho svéhlavosti a vzdorovitosti, jakož i neposlušnosti. Z počátku jsem mu odpouštěl a vady jeho pomíjel, věda, že i já naskrz dobrým nejsem, aby se opět neroznášelo, že nejsem srovnalivý a smířlivý. Ale když jsem jednou spozoroval, kterak se svým soudruhem posmívá se mně jako jednookému Polyfemovi s hrbem na zádech, rozlítiv se, vyhnal jsem nevděčníka z domu. A tu opět zinocnila se bolest duše mé, tak že jsem zvolal: Prokleto budiž pokolení ještěřců, jež takové zplozují nestvůry! Divoký lev líže svému krotiteli ruku a beránek pokládá se k nohou svého pastýře: jen člověk přijímaje jednou rukou dobrodiní druhou již ubíjí svého dobrodince. O lidé, jak těžce jste se prohřešili na mně! Vy sami jste mne učinili zlým. Nikdy bych se neodvážil vzít vdově poslední halír a starci jeho hůl, a vy sami rukou nelaskavou odňali jste mně jediný statek můj! Mnohým jsem zle činil, ale nikdy a nikomu, jenž mně cos dobrého prokázal. Avšak jen jednu měl jsem dobroditelkyni, a ta v tichém nyní odpočívá hrobě; nikdy, co živ budu, na ni nezapomenu.

Mnohem větší utrpení a bída očekávaly mne. O prozřetelnosti Boha všemoudrého počal jsem pochybovati mysle, že jsem loutkou ukrutného osudu. V samotě hloubal jsem jako druhdy veliký Augustin na břehu mořském o pravdách rozumu lidskému nepochopitelných, jež jsem sobě nemohl zodpověděti. Víra má kolísala. Do kostela jsem více nešel a doma jsem se nemodlil. Ó jak často přál jsem si té chvíli, kdy v náručí své matky modlíval jsem se nahlas ruce maje sepjaty a vzhůru vyzdviženy, abych se v trudné přítomnosti lepší potěšil budoucností. Špatné a bohaprázdné spisy, ve kterých nevěra a s ní všeliká bída a beznadějnost tak bohatě se rozsávala, byly mým nejmilejším zaměstnáním. Ve své duši nenalezal jsem, co by mne potěšilo a obradovalo, duch můj tékal v daleké prázdnotě jako zlým svědomím prouásledovaný Kain; pro mně nebylo pokoje. A v opilství hledal-li jsem úlevy, marně jsem čekal; škodolibost jiných, jenž mně zpláceli plnou mírou činěné jim bezpráví, dohnala mne, abych z domu vyšel a v cizině se usadil. Ale když i tu podivně začali na mně pohlížeti a mnou opovrhovati, jakobych psancem byl, vrátil jsem se opět do své domoviny. Nemaje nikoho v domě a ode všech opuštěn žádal jsem si umřítí. A tu střelníbitě vznikla ve mně myšlénka, kteráž co nějaká osoba mně po boku stála a mně přimlouvala, abych násilím učinil konec bídnému živobytí. Čím více jsem poslouchal onoho hlasu, tím mocněji ke mně mluvil a více na mne dorážel: Co očekáváš více od světa, když tolikrát již tebe zklamal? Bláhový, vymkni se z drápů zlostného osudu; nejsi-liž pánem sebe sama? Jen několik okamžení, — vše jest hotovo, — všemu bude konec. Pak nikdo nebude tě tupiti, tobě se posmívati a tebou pohrdati!

Tak mluvil hlas a neviditelná postava zdála se bráti mne za ruku a vésti ke stolku, na němž ležely ostře nabitě dvě bambitky, jež jsem vždy pohotově míval proti nezvaným a násilným vetřelcům. Ty tě osvobodí jako mnohého hrdinu, jenž podobně tobě žáduého neměl přítele než tyto. Vzal jsem jednu do rukou, ty se křečovitě třásly a pohledna celý ubledlý na stěně do zrcadla, zdálo se, jakoby nějaká rozvzteklá furie poháněla mne ke skutku vražednému. V tom ale popatřil jsem na obraz mé tak vroucně, tak něžně milované matky a ruka má sklesla na stůl. Oko její zřelo na mne tak bolestně, tak klidně, tak upřímně jako za dnů mladosti, když vrací se pohaněn domů na prsou drané matky vyplakal jsem veškeren bol mně způsobený. Doba ta, kdy mě učila Boha vzývati a nábožným býti, mne napomínala, tak tajuplně drala se před duši mou. Odloživ zbraň smrtenosnou a vroucně zulřav

obraz matčin zaplakal jsem hořce jako málokdy před tím. Srdci mému se ulehčilo a pokušení tak hrozné bylo překonáno . . .

Než odpusťte, pane, nyní jste snad již žádostiv věděti, jakým způsobem dostalo se mně místa zde mezi lotry a zločinci? Slyšte! Ten, který mne již co děcko tupil a snižoval, který sňatek můj překazil, který mrzutost a sváry v domácnosti hleděl rozsévati, který mého chlapce proti mně popouzel a mně život jak jen mohl ztrpčoval, ten zlotřilý zlomyslník vkradl se jedné noci do mé zahrady, a já, nemoha jak obyčejně dočekati se pokojného spánku přemýšleje o celé řadě minulých právě utrpení, viděl jsem stoje u okna, jak ukrutník ten polámal a pořezal nejkrásnější mé štípký. Kdyby je byl jednoduše jen ukradl, ještě bych mu to byl prominul, ale že mně jen škoditi chtěl a mne tím trápit, to vše nemohl jsem snést. A proto natáhnuv bambitku spustil jsem slovy: „Odejdi do stínu černého pekla, zlomyslníku, kam patříš!“ Kule ho zasáhla, a on ležel . . . Kéžbych byl vzpoměl na obraz matčin ve svém hněvu, jistě že bych se byl uhnul tomuto neštěstí. — Spravedlnost světská mne zastihla, byl jsem dán do žaláře, z něhož jsem nikdy neměl vyjít, aneb skončiti na popravišti. Nyní udeřila pro mně půlnoc neštěstí. Nadarmo pro mě slunce svítí na modravé klenbě nebeské, nadarmo odívá se země v pestrobarevné roucho, onať mi jest protivna, neboť jest hrob mých vezdejších radostí, poněvadž vsála krev ode mně prolitou. Paprsky slunečné ozařují mou vybledlou nepokojnou tvář a noc jest pro mně strašlivým snem. Zsinalá tvář zavražděného a jeho v sloup obrácené oko mne děsí a jeho stenání a bédování mne souží. Zde hlodá na mém svědomí červ, jenž páli jako nejprudší oheň! Žalář jest mým obydlím, samota a zoufalství mou průvodkyní, popraviště mým trůnem a peklo, věčné peklo mým koncem. Nyní tedy dobře jsem poznamenan i na těle i na duši jako Kain bratrovrah.“

I zamlčel se na dlouhou chvíli a pak pokračoval poznovu: „Toť konec přiběhu z nešťastného života mého; o by byl i ten již ukončen. Radostný pro mně bude zase den, kdy vysvobozen budu z vězení a ze společnosti lotrů horších nežli jsem já. Dobře vím, že nejsem bez viny; avšak kdyby mne byl svět ze svého středu byl nevyvrhl, když jsem toliko byl nešťastným mrzákem na těle, nebyl bych nikdy tak velikým ničemou i na duši své. Čím jsem nyní, tím mne učinili jen lidé. Kdybych byl jen stínu lásky nalezl a zakusil, byl bych nikdy nezplácel hněvem a záští! Než jedno, co mně ještě dodává mysle, jest naděje, že bdí nade mnou spravedlivý soudce a dobrotivý, jenž zpláceti bude podle zásluhy. Tuto víru jsem ještě podržel, o ni se opírám jako na moři tonoucí svého vesla.“ —

Tak domluvil onen nešťastník a horké krůpěje slzí řinuly se mu po lících. Byl jsem pohnut jeho ubohým stavem a žasnul jsem nad jeho zaslepeností. Poněvadž v jeho vypravování mnohá objevovala se stránka dobrého, měl jsem naději, že možno na takovéto cestě upřímného vyznání přikročiti k polepšení. Ukázav mu slovy srdečnými, že opravdového beru podílu v jeho neblahém osudu, a získav úplnou jeho důvěru, počal jsem zase já se vši šetrností a láskou jak následuje:

„Často jsem míval útrpnost s nešťastníky podobnými vám. Srdce mně bolelo vida, kterak opovrhováni bývají, jeuz soucitu našeho mají zapotřebí, a tupení, když uikde ohlas lásky nezakoušejí. Toť ovšem velmi škodné musí působiti na nešťastné, jakým jste vy. Nic není pošetilejšího, nic nespravedlivějšího a křesťana nic tak více nesnižuje jako jednání podobné. Je-li duše obraz Stvořitelův tak vznešený a krásný, k čemu třeba, aby tělo, tento pokrm červův, schránka porušenosti a tak křehký přibyték, bylo něco nadobyčejně pěkného a úhledného? Připouštím rád, že jste mohl

býti s lidmi, jenž vás všude snižovali, nespokojeným : avšak to vás neospravedlňuje, neboť byť jste nemohl nakloniti si je uhlazenou tváří a sličností těla, mohlo se to státi přednostmi duše a dobrými dary srdce. Jsou duše šlechetné, jenž docházejí úcty a lásky, třebaš bydlely v chudobné chatrči. V jaké vážnosti bývá nezřídka i sebe špatnější dům, přebývá-li tam muž vlastností dobrých. A proč se vám tak rozcházelo o přízeň lidskou ? Nebylo vám na tom dosti, jen když nejvyšší bytost, Bůh sám, byl s vámi spokojen ? Proč jste přikládal tak velikou cenu kráse tělesné, jíž se vám nedostávalo ? Kdybyste očima křesťanství na sličnost těla byl pohlížel, aj, jistě že byste se necítil tak příliš nešťastným. Krása tělesná jak mnohým lidem byla úskalím neštěstí jako i tvář ohyzduá ! Toho výmluvným jsou nám dokladem nešťastní jinochové a děvy tak mnohé, jenž si na sličné tváři tolik zakládali. Krása těla byla hrohem jejich nevinosti a vnitřního pokoje. Krása i neúhlednost těla jest právě tak málo uchráněna před nebezpečím jako bohatství a chudoba. Blaze tomu, jenž za všech těchto okolností neporušeným se zachová !

Vaše k lidem nenávist nedá se nikterak ospravedlniti ; neboť jestliže vám někteří ublížili, musíte již proto všechny zavrhovati ? Nesmýšlejte o člověčenstvu tak příliš špatně a nezapomínejte, že údem jeho jste i vy. Ovšem jsou lidé mnozí velmi bídní a podlí, a jsou opět jiní, jichž duše tak jest čistá jako tichá hlubina jezerní, v níž se odráží modravé nebe. Jsou lidé co do jeduání praví ďáblové, a jsou zase takoví, jenž hodnými jsou stoupenci andělův. Člověk musí umět trpěti a milovati, chce-li, aby od jiných rovněž byl milován. Hněv a popudlivost musí v sobě každý utlumiti, chce-li přitřez učiniti mnohé nepřijemnosti.

Osud vás byl ovšem trpký ; avšak měl jste vše raděj považovati co nějakou zkoušku a nezapomínati, že kdožkoliv blaženě chtějí býti živi, že protivenství snášeti musí. Jen v protivenství ukazuje se velikost, síla a rekovnost duše. Kdybyste byl křesťansky trpěl, jistě že blaženost a radost oslazovala by vám všeliké utrpení ; ale takto jste trpěl nadarmo. Co jste měl odpouštěti jako křesťan, mstil jste se jako pohan. Kdybyste byl ve svém neštěstí neodhodil od sebe víru jako zhytečnou snad nějakou věc, jistě že byste měl vůkol sebe hradby nedobytné, o něž by se každá střela i nejostřejší a nejjedovatější odrazila ; měl byste berlu, o níž jste se mohl opírat, a již zlomiti nedovede nižádné neštěstí.

Nemyslete, příteli, že není viny na vás ! Ruka vaše krví zbarvena, vaše svědomí poškvručeno a vaše srdce rejdištěm rozvzteklých vášní a mrzkých žádostí ! Zabil jste bratra, dítě boží, ač nezvedené a hříšné ; duši jeho nepřipravenou, nepovolanou zavedl jste do věčného ohně ! Co platno vám, že jiní hynou, když sám nemůžete býti spasen ? Nemylte se, nýbrž pohlížeje do svého svědomí, věztež, že ten spravedlivý Bůh, o němž jste se zmínil, bude i vás souditi a také spravedlivě ! Nejprve musíte svůj stav dokonale poznati, pak jej litovati a pak smíte doufati ! A byť by některé dny vašeho života nebyly radostné, budou jimi jistě v nebesích ; byť by toto křehké tělo nebylo sličné, jen když duše stkví se leskem slávy nadpozemské !“

I má řeč dospěla ku konci ; a tu již vyznati musím, že s milostí Boží poštěstilo se mně onoho nešťastníka usmířiti s Bohem, jehož podstatou jest láska, a tím i s lidmi, jenž všickni co dobré a zdárné dítky Otce nebeského ve všem mu máme býti poslušni.

Z jarních písní.

I.

Již zvučte jasně písně mé,
Již zvučte ve svět širý,
Však nehledejte paláců.
Jen chýše svaté víry.

Vy v chudobě jste zrozeny
A nepříslušny světu,
A proto dávám k ozdobě
Vám něco jarních květů.

Přec zavrhnou Vás, nekvilte,
Svět nezná ceny kvítí,
Mu místo dne je pustá noc,
V níž hříchů lesk jen svítí.

II.

Jak krásný je ten jarní čas! —
Vše plesem jenom jásá,
A slavík něžně do vzduchu
Své slasti zpěvy hlásá.

A tento já vždy ssaju vzduch
A skládám ve své nádro
Že zpívá, už se nedivte,
Vždy mého srdce jádro.

Ven v samotu mně vyhoďte,
Já rád tam budu dlívat,
Kde líbý jara vane vzduch,
Já vezdy budu zpívat.

III.

Proč vám, kvítka, spánek
Víčka ještě tlačí? —
Za horou již svítá,
Živne hnízdo ptačí.

Vylévá již slavík
Z hrdélka své hlásky,
Údolí to celé
Plyne v touze lásky.

Jen vy dlíte ještě
V zadumaném snění —
Ach což neslyšíte
Zvuků milých znění? —

Nebeské až slunce
Sešle pršky zlaté,
Rozestrou i kvítka
Vůni lásky svaté.

IV.

To kvítko ve dne vysílá
Svou vůni k svaté výši,
A cherub sází je
Co hvězdu v nebes říši.

Tvá duše chce-li přebývat,
Kde věčně hvězdy trůní,
Věz! musíš za dne života
Tam cností dýchat vůni.

Některé veležajímavé upomínky z bohumilého života dřívějších křesťanův.

Pozorujíce bohumilý život křesťanův za prvních církvě století a shlížejíce se v něm jakoby v nějakém okouzlujícím zrcadle, nemusíme-liž se jím vzdělávati, jím sňiti a k následování povzbuzovati? Na nich vyplnilo se, co pověděl Pán: „Tak svěť světlo vaše před lidmi, aby viděli skutky vaše dobré a chválili Otce, jenž v nebesích jest.“ Evandélium Kristovo osvědčilo se na nich co moc a síla boží k obnově a posvěcení každého, jenž z víry jest živ. Z bohumilých skutkův jejich zářila mocně účinnost božské milosti, kteráž všude a vždy tak veliké a krásné vyvozuje věci k oslavě svrchovaného Boha a ku blahu duší, kdekoliv dobře připravenou nalezá půdu. Pročež stůjtež zde některé náčrtky z oněch časův k poučení a povzbuzení.

1. Obraz pravého křesťana.

Křesťané nerozeznávají se od ostatních lidí ani jakousi zvláštní zemí, ani řečí, ani jakýmikoliv mravy. Bydlí jak ve městech Řekův, tak Římanův a Neřímanův a ve svém způsobu života řídí se vždy dle obyvatelův, mezi nimiž se zdržují, a předce na nich nalozáme cos podivuhodného, znamenitého. Mají své domy a jsou jakoby nájemníci; každý bydlí ve své vlasti, ale jako cizinec; mají s ostatními vše společné jako občané, ale všecko snášejí jako příchozí. Každá země jest jim otčinou. a každá otčina jest jim cizinou. Žijí jsou v těle, avšak nikoliv podlé těla, žijí na zemi, ale obcování jejich jest v nebesích. Všecky milují, ačkoliv ode všech bývají zneuznáni, pronásledováni a utiskováni. Bývají usmrcováni, ale zase nového docházejí života. Jsou chudí a mnohé obohacují; jsouce chudí ve všem nadbytek požívají. Žijí bez úhony a přece bývají trestáni jako zločincové; bývají mučeni, a hle, uprostřed trápení a muk jak plesají, že hodni učiněni jsou pro jméno Kristovo trpěti protivností. Židé i pohané je utiskují a pronásledují, aniž by věděli proč. Slovem: co jest duše v těle, to křesťan ve světě. Jako duše celé obývá tělo, tak rozšíření jsou i křesťané na všech místech celého světa. Duše přebývá v těle, ale není z těla, tak žijí jsou i křesťané ve světě, ač ze světa nepocházejí. Tělo nenávidí duši a krutý často proti ní vede boj; ač duše v ničem neubližuje tělu, jedině že krotí zlé jeho vášně a náruživost: tak i svět nenávidí křesťany, ač v ničem nic zlého mu nečiní leč že se protívuje jeho choutkám a marnostem. Duše jest v těle jako uzavřena, a jen ona udržuje tělo; křesťané jsou jakoby v nějakém žaláři uvěznění, a předce jen oni svět udržují. Duše stává se vždy lepší, čím střídměji požívá pokrmu a nápoje; a křesťané se rozmnožují, čím více bývají mučeni a trápeni. Bůh jim důležité vykázal místo, jež opustiti nesmějí. (O tom se dočísti lze v listu k Diognetovi.)

Daleko budiž od křesťana, aby jen pomyslíl na neřesti pohanské, nerci-li aby je konal. Neboť u nich, píše sv. Theofil Antolíkovi, jest již zdomácnělá střídmost, u nich kvete zdrželivost, manželství jest svaté, čistota neporušená, spravedlnost ustavičná, zákon ve vážnosti a úcta Boží jakoby na denním pořádku. Pravda život jejich řídí, milost chrání, pokoj obhazuje, slovo boží spravuje a moudrost vynečuje. Ten, jenž jim královsky rozkazuje, jest Bůh sám. —

Dílo Kristovo, dokládá učený Origenes, jeví se ve všech lidech, jenž ve společnosti Jím samým založené jsou živi, davše výhost všem nepravostem, a až podnes

vyvozuje nejsladší jméno Ježíš podivuhodnou mírností, láskou, dobrotou a spořádaností mravů u těch, jenž oživenou mají víru v učení Bohem a Kristem zvěstované, a v poslední soud, ale ne ze zisku dočasného a užitku vezdejšího, nýbrž z upřímného přesvědčení. —

II. Příkladná křesťanův dobročinnost.

Účinnou jevila se láska v církvi tím způsobem, že se nezapomínalo na vzájemnou dobročinnost. Křesťané hlavní měli péči o chudé, nemocné, starce, vdovy a sirotky, jakož i o ty, jenž pro svou víru bývali zalařováni, a o cizé příchozí křesťany. Mnohdy se ale stávalo, že mnozí ku svým nešlechetným zámyslům tuto dobročinnost nadužívali. Tím však nechtěla církev a věřící prokazováním dobrého podporovati lenost těch, jenž pracovati mohli, ale nechtěli, aniž okrádati ty, jenž si výživu zaopatřiti nemohli. Dočasné toto dobrodiní, jehož se chudým a potřebným vůbec dostávalo od církve, mělo připravovati je a uschopňovati k dosažení duchovních, nadpozemských darův a statkův. S nevšední láskou ujímala se ale matka církev přede vším sestárých a opuštěných otrokův, vyhledávala křesťanské sirotky a obzvláště pamatovala na dítky, jež od ukrutných rodičů pobozeny by jinak zahynuly, a nezapomínala na všechny, jež mohla získati a v pravém náboženství vychovati.

Tedy aby se tato dobročinnost skutkem mohla jeviti, uspořádala se při každé mši svaté v každém kostele sbírka pro chudé, při čemž závodila mimo to ještě láska jednotlivých zámožnějších křesťanův, aby nouzi a bídě svých spolubratrův odpomohla. Tak příkladné živila církev římská za časův sv. Kornelia r. 250 více než patnáct set chudých, a o to se ještě starala, aby chudé ve vzdálených podporovala osadách. Neboť láska křesťanská neobmezovala se jen na jednu farní osadu neb jedno biskupství, ale brala vždy ohledu i na vzdálené krajiny a jejich obyvatelstvo. Vyžadovala-li toho nutnější potřeba, nařídil biskup mimo sbírky také všeobecný půst, aby tak nejen zámožní, ale i chudí přispěli ušetřeným dárkem k umírnění nouze a bídy. Tak se stalo, že křesťané osady Numidické zajati byli od sousedních pohanů. Kostely však Numidické nemohly sehnati tolik, aby zapravili žádané výměny. I obrátili se proto na vedlejší křesťanskou osadu v Kartagině. Sv. Cyprian jsa tehdež biskupem Kartaginským, sebral co mohl — asi čtyry tisíce dolarů — a poslal je biskupům Numidie s následujícím přepisem: „Kdožby se v podobném případě neustrnul, aneb kdož by nepovažoval hol svého bratra za svůj vlastní, když apoštol národů sv. Pavel píše: Trpí-li jeden úd, trpí všickni, — a na jiném místě: Kdo jest slabý, abych i já nebyl slabý? Protož zajetí našich spolubratrův musíme považovati za vlastní, jelikož jsme vespolek údové jednoho těla Kristova. Ale nejen láska, nýbrž i náboženství musí nás pobádati, abychom vykoupili bratry naše ze zajetí. A poněvadž píše tentýž apoštol: Kteřížkoliv pokřtěni jste, Krista jste oblekli, — tu již musíme v zajatých bratřích spatřovati Krista, a tedy Toho vykoupiti ze zajetí, kterýž nás vykoupil od věčného zahynutí; my musíme býti i za nepatrnou peněz část vykoupiti Toho, jenž nás vysvobodil od smrti věčné; toť jest jen zkouška naší víry, aby se přesvědčil, budeme-li jeden pro druhého činiti, což bychom si podobně jednou tím samým právem žádali a přáli. Budoucně si přejeme, aby všemohoucí Bůh podobné nebezpečí od nás milostivě odvrátil; avšak měla-li by to býti zkouška, zdali zakotvena jest víra s láskou v srdcích našich, tož prosíme, abyste neprodávati nám o tom psáti, vědouce, že vždy hotovi jsme za vás se modliti a vám almužnou pomáhati.“

III. Všeobětující křesťanův láska.

Tu, kde nevyhnutelná blížího potřeba dovolávala se soustrasti a výpomoci, poskytovali křesťané nejen vlastního jmění a statků, ale oni ještě lepších podávali darů. Bylo-li třeba, nasazovali dosti často i své tělo i svůj život. Toho druhu vele-zajímavý příklad popisuje nám biskup Diviš Alexandrinský, jenž se udál za císaře Galliena r. 261, když hrozný v onom městě panoval mor.

Mor ten, píše sv. biskup, byl pohanům něco hrůzyplného a děsného, jež ni-žádné neposkytovalo naděje a jistoty; ne tak vidělo se ale nám, neboť ránu tak ve-likou považovali jsme spíše za zvláštní zkoušku a navštívení. Vždyť i my jsme od nákazy té ušetřeni nebyli; nejhrůzněji řádila ale mezi pohany. Největší část našich bratří, poněvadž se z přílišné lásky k jiným nešetřili a z lásky ku Kristu nemocné ošetřovali zapomínajíce na sebe a nemocné navštěvujíce a je obsluhujíce umírali rádi, jen když jiní jejich péčí se opět uzdravili. Mužové a ženy nejslechetnější a ze stavu duchovního i světského nejctihodnější, jenž za výkvět zbožnosti a stálosti ve víře u všeobecné byli vážnosti, podlehně zhoubné té nákaze, skončili život co praví mu-čedníci. I mrtvoly nebožtíků slušné umývali a jim oči zavírali pochovávajíce je v ucti-vosti a ve vši pečlivosti; protož docházely téže lásky a služby, již prokazovali těm, jenž je v smrti předešli. U pohanů ale bylo to zcela jinak. Ti, jenž zachváćeni byli morovou nákazou, bývali opouštěni, bez pomoci a ošetření zanechávání, a byť by to byli i nejdražší a nejmilejší. Polomrtví byli vyhazováni z domu na ulice, aniž kdo byl, aby těla jejich pochoval do země. Mysleli ubozí, že tím moru utekou, ale sotva že se zdáli býti bezpečnými, ihned bylo oznamováno, že ti sami již umírají.

Podobné důkazy všeobětavé lásky spatřujeme o něco dříve as r. 252. za císaře Galla v Kartagině v severní Africe, kde taktéž hrozný zuřil mor. Pohané utíkající z domů svých zanechávali je pusté a prázdné. Nebylo tu z nich viděti ani jednoho, jenž by se opuštěných nemocných ujímal anebo mrtvé pochovával. Za to bylo dost těch ohav v těle lidském, jenž při tak všeobecné bídě neostýchali se drancovati a po domech loupiti. Všecko to ale neštěstí připisovali pohané křesťanům, co nepřátelům jejich blůžků a model, jenž s rozhněvanou ukrutně je pronásledovali tváří. Ne tak vyznávající Kristovi. Ti byvše od sv. Cypriana poučení viděli v tom prst spravedlnosti Božské. —

Jak nutno drazí bratři jest, volá tu sám sv. ten muž, aby tato vše šířající nákaza zkusila a vytřibila mysl lidské, zdali zdraví budou sloužiti nemocným, zdali bohatí nebudou se vzdalovati chudých, zdali pán nebude pohrdati služebníkem? Než na tom není ještě dosti, abychom jen lásku projevovali těm, jenž jednostejně jsou s námi víry, neboť tak činili i pohané. My chceme-li se státi dokonalými, jako Otec náš nebeský dokonalý jest, musíme těm žehnati, jenž nám protivenství činí, a dobře těm dělati, jenž nás pronásledují.

Slova sv. Cypriana neminuly se s dobrým výsledkem. Křesťané konali skutky lásky. Bohatí a zámožní dávali své jmění k dobru vespolečnému, a přítel rád pomáhal svému nepříteli. Jen vzájemnou láskou usmířeno bylo nebe, a město vyvázlo z ne-bezpečí hrozného.

Úmysly sv. lásky.

14. Samotu chci více milovati než zábavy a hlučné veselosti; nechci ji opustiti, leč by to dovolovalo mé zaměstnání aneb vyšší pokynutí lásky a poslušnosti.

15. S dovolením a schválením svého zpovědníka chci se také cvičiti v dokonalém pokání.

16. Svévolnost svou chci zničiti a vůli svou podrobovati vůli druhého; rodičům svým chci vždy býti oddaným, je ctiti a jich si vážiti, jim neodmlouvati, je ve všem, co by proti přikázáním Božím nebylo poslouchati. Chci stále pamatovati za zákon Páně: Cti Otce svého i matku svou, abys dlouho živ byl a dobře se ti vedlo na zemi.

17. Nic nechci mluvit ani z pokrytství, ani samolásky neb ješitnosti.

18. V mlčelivosti se cviče chci dojíti sladkého duše pokoje, který mnohmluvením se snadno pozbývá a skoro nikdy nenalezá. Zbytečným mluvením mizí vnitřná ducha sebranost, bez níž nemůže obstáti důvěrná modlitba a dětinné s Bohem obcování.

19. Mám-li příležitost složit za nástroj k zvelebení cti a slávy Boží, o pak vždy z lásky k Bohu za takový se chci propůjčovati.

20. Radostný bude to pro mně vždy den, jestliže jsem mnoho pracoval, trpěl, miloval a obětoval. —

K a i n.

Utíkám,
nevím kam?
svědomí mne honí:
v srdci žal
v mysli pal,
oko slzu roní.

Slunce svit,
vody kmit,
tichouнкé stromoví.
hora, stráň,
němá pláň,
hlas mají břimoví.

Vinu mou
ukrutnou
všecko na mně vidí:
nebe, zem
kolkolem
pomstou po mně slídí.

Pole, háj,
jako ráj,
všude všecko krásně;
pro mne však
naopak
všecko všude strašně.

Hnul se list,
nejsem jist,
snad mne Abel stíhá:
hle, hle, tu,
a zas tu,
tvář jeho se mihá

Bratře můj!
oroduj,
ať mne Bůh neopustí:
a se pak
nikdo tak
Jeho se nespustí

„.

Konvertité (obrátivší se ke kat. církvi) v Americe.

Katolické národní listy Baltimorské přinášejí v čísle od 3. února následující zprávy: 8. ledna byli v městě Raleigh N. C. vážený generál Atlas J. Dargan, radní pán v Anson County a ještě jiní dva Konvertité od veleváženého pana Mc. Namary do sv. církve přijati. Pan Dargan jest jeden z nejznamenitějších a nejvzácnějších

mužů onoho státu, který již po třicet let Anson County v zákonodárství zastává. Jeho otec byl kazatelem baptistů, jeden z jeho bratrů jest též kazatelem této sekty, kdežto jiný bratr soudcem při nejvyšším soudu Alabama-ském jest. Tu, kde generál Dargan bydlí, nelze daleko široko katolika nalézt; neboť jest tu celá osada baptistů. Církev v severní Carolině, ač ještě v kolébce, dělá předce a to právě ve vzdělanějších třídách dobrých pokroků; tak jest soudce Manly, bratr vladaře Manly-ho, konvertitou, nápodobně soudcové Heath a Moore s Newbern, Dr. Stanley Norcum z Wilmingtonu, nadaná spisovatelka slečna Fischerova a Dr. Loes, jenž dlouho protestantským biskupem byl.

Kazatel episkopální sekty Dr. Josua D. Bradley své osadě oznamil, že ji opustí a o přijmutí do církve katolické žádati bude, což se v skutku stalo; neboť se již přijmutí tohoto novověrce ve chrámě sv. Štěpána zasvěceném v New-Yorku slavilo. Z kázání, jímž se se svou osadou loučil, vysvítá, že zvláště to jej k tak rozhodnému kroku domnělo, poněvadž biskupové jeho sekty při společné poradě v Baltimore pronesli, křest prý nepůsobí v pokřtěném žádné mravní změny, aby takto veřejnému mínění lichotili, ani sami se svěceným chlebem a vínem při přijímání jak s obyčejným pokrmem nakládají, vši pozitivní víře výhost dávají, každému věřiti dovolují, co se mu líbí a tak se vždy více oněm sektám přibližují, které budto málo aneb docela ničeho nevěří. Dále vyjádřil se novověrec, že právě článek o neomylnosti papeže v něm to přání vzbudil, by do lůna katolické církve přijat byl: „Kristus jest hlava církve — pravil, — ale má jednoho zástupce na zemi. Viditelná církev musí míti viditelnou hlavu, neomylná církev, neomylnou hlavu. Jedná-li tedy papež co hlavě církev, nemůže se mýliti, co boboslovec ale anebo co privátní učitel může se mýliti. Hlava nemůže nohám říci: „já vás nepotřebuji“, kdežto episkopální církev za časů Jindřicha VIII. (v Anglicku) se vyjádřila „my nemáme hlavy zapotřebí.“ Já věřím, pokračoval Dr. Bradley, v jednu svatou, katolickou, apoštolskou církev. Ptejte se sami sebe, jestli je anglikánská církev sjednocená? Ani mezi sebou, natož potom s jinou společností! Jest svatá? Od časů reformace nemůže se ani s jedním svatým vykáhati. Jest katolická? Nikoliv, jen národní. Jest apoštolská? Mimo ní neuznává nikdo její ustanovení a mnozí z jejích nejbližších přívrženců nevěří sami na ně; jestli na písku stavený dům, který se vždy klátí a proměňuje a větru a vlnám vydán jest.

Slza kající.

Po vedru za dne
kvítečko vadne;
po chladné noci
hle, divnou mocí
co skoro schřadlo.
zase omladlo:
rosa se třpytí
na kři i kvítí;
tak zase dáno
co vedrem bráno.

Slza kající,
když zdobí líci,
ta zase silí
srdce, když kvílí:
Slza kající
vlažíc tvých lící ---
jak rosa v noci
podivnou mocí
v smutku se rodí,
útěchu plodí.

O roso krásná,	ať mysl moje	
krůpěje spasná.	ze tvého zdroje	
srdce mé svlažuj.	posilu pije,	
často oblažuj,	rozkoší nyje.	J.

Původ Filipsdorfu.

I. „Mé dítě, tobě bude pomoheno!“

Filipsdorf, toto utěšené Mariánské sídlo milosti, leží v biskupství Litoměřickém, farním okrese Georgswaldském v království Českém. Před tisíci lety byla zde močálovitá, hustými lesy porostlá pustina, v níž se Milčané, kmen to kočujících Srbo-Vendů usadili. Milčané tito, jako vesměs Srbo-Věndové, byli pohané, sloužící bůžkům, až za německého císaře Jindřicha I., ptáčníka, na větším díle víru křesťanskou přijali. Tolikéž po smrti sv. Václava, za kruté vlády jeho pohanské matky Drahomíry se mnoho křesťanů do zdejší krajiny uteklo, skrze kteréž víra křesťanská u větší známost zde přicházela až kolem r. 1000 vůbec se rozšířila. Biskup Bruno I. z Míšenska první kázání v Jabloně měl. Nedlouho po zavedení křesťanství usadil se ve zdejší krajině poustevník, jmenem Vernar, a vystavěl si poustevnu. Mnich tento byl muž pobožný a bohabojný velmi, a ten uložil si za úkol, cestující před slídícími lupiči varovati; pročez mu také říkali vesměs „varovatel“, po německu „Warner“. a poustevně jeho „stan varovatelů“ „Warnerhütte“, a když z Hořelického kraje rodiny sem se přistěhovaly a blíž poustevny svá obydlí založily, nazývala se povstálá tak nová ves „Varnsdorf“. Později se i u silnice, která Gersdorfskými bory do Lobavy vede, nedaleko Gersdorfského zámku osadil jiný poustevník. Ten sloul Baldrián, říkali mu ale obyčejně bratr Klaus (bezpochyby zkrácené Nikolaus, Niklas, Mikuláš). Jako jeho zbožný předchůdce Varovatel, tak i tento rovněž zbožný bratr Klaus varoval cestující před loupežnickými druhy na Lampelburku a vodíval své svěřence tajnými, pobočnými stezkami podle strašného hradu, čímž nejednomu zachoval majetek a uchránil ho před zajetím ba i před smrtí. Bratr Klaus si založil v husté doubravě a bučině, která se západně v krajině, kde nynější Filipsdorf vystavěn jest, táhla, poustevnu a to na místě témž, kde ondy pohanský svatý háj býval a pohanský chrám stával. Poustevna ta vystavena byla z kamene a mechu a dřívím a chrastím byla kryta. V ní měl své ležení a oltář, zdobený obrazem Matky Boží. Před poustevnou na věkovitém dubu byl zvonek, kterýmž poustevník obyvatele po krajině té roztroušené k modlitbě vybízel. A tak bylo pohanské bojiště, na němž oběť Milčanů k jejich bohům plály, nejsvětější Panně zasvěceno: a nejvroucnějšími modlitbami věřících křesťanů se toho dosáhlo, že požehnaná Matka Boží toto ve vši pokoře jí věnované místo pod zvláštní svou ochranu a obranu přijala a svůj hvězdnatý plášť nad ním rozestřela pro nynější i pro všechny časy.

Mezi zbožnými věřícími, jenž poustevnu bratra Klause v Gersdorfském Boru často navštěvovali a sobě ke konání svých pobožností vyvolili, nacházela se i Hedwiga, dcera hradníka Hennebolda na Lampelburku. Hedviga byla panna květoucí. něžná a Bohu oddaná. Její čistotou, andělskou myslí vyjasnila se často trudná tvář

otcova a rozechřála se jeho chladnost, neboť Hennebold, jinak dobrého srdce, byl ve službě surového hradního hejtmana Ruprechta z Ziegenhajnu na Lampelburku, jehož divokou loupeživostí a krutou myslí všechny dobré a outlé mravy z hradu zapuzeny byly. Obzvláště po smrti své manželky, Hedvičiny matky, se stal zádušnickým a nevrlým. Ale proto předce miloval své rozmilé, něžné, jediné dítě. — Mezi zbrojnoši na Lampelburku nacházel se tropovník (zavaděč roty), jmenem Zehla, který se o Hedvigu ucházel. Mladistvému, čistému srdci panny byla však moc lásky docela neznáma a ona tedy ucházení se Zehlovo docela odmítla. Předkem nelíbila se jí krutost tohoto vůdce roty, jenž v pijáctví a loupení a plenění vždy nad všechny své soudruhy předčil, a tak přízeň hradního hejtmana získati se snažil. Zehla poznal, že mu Hedviga nakloněna není, ale proto nedal si překážeti ve svém dalším se ucházení o ni. On neustal v toužení svém a věda, že na poctivý způsob Hedvigu mu dostati nelze, hledal vývody, kterak by otce Hedvigina, hradníka to Hennebolda, získal. I podařilo se mu vskutku svým pokrytstvím Henneboldovu přízeň sobě zjednati tak, že po nedlouhu Hennebold se mu o Hedvigu ucházeti dovolil, ano ona byla mu i od otce slíbena. Jakmile se o tom Hedviga dovéděla a od svého otce vybídnuta byla, aby se jeho vůli bezvýminečně podrobila, lekla se a hrůzou a strachem se třásla. V této své ouzkości spěchala do poustevny k bratru Klausovi a prosila vážného mnicha o radu a pomoc. Poustevník ji těšil, radil jí ale, by se vůli otcově poslušně podrobila, aby nejednala proti příkázání Božímu, kterýmž se poslušnost dítek k rodičům poroučí. Zároveň jí ale slíbil, že se všemožně přičiní, aby otce od oumyslu toho odvrátil. Co zbožné dítě a co poslušná dcera poslechla Hedviga. Když ale den oddavek se přiblížil a ona bolestmi srdce hluboko jata a rozechvěna rouchem svatebním oděna byla, neboť přimlouváním a vymlouváním bratra Klause tvrdá hlava otcova obměkčeti se nedala, — tak jakoby hrách na zeď házel, — když nešťastná nevěsta nerozvížitelný svazek nenáviděného, odporného manželství před sebou viděla, jemuž vyhnutí nebylo, tu se jí zmocnila zoufalost a ona bolestí a trápením rozervaná opustila svatební síň, přehla ze zámku a utekla do poustevny v lese. Tam vrhla se před oltář nejsvětější Panny a z hloubi srdce svého, v plné tísní duše své modlila se co nejvroucněji k milostné Matce Boží, sv. Marii Panně za pomoc, ochranu a vysvobození. Vlídne vzezřel milostný obraz na bolestící, ztrápenou, nesmírně zkormoucenou, nešťastnou pannu. Jemná skvělost zářila s něho a prorážela jako slunečný papršek z tmavého mračna s blahou nadějí do rozrytého srdce modlící se panny. Nevyslovitelný cit pronikl její duši a v tom, co její mysl rozplývala se v přehojné blaženosti, zaslechla u líbezném hlasu tato potěšitelná slova: „Mé dítě, tobě bude pomoheno!“ Na to omdlela.

V Lampelburku se zatím hosté k nastoupení cesty do kostela a ku svatební hostině sešli, jen nevěsty zde nebylo. I vyslal rozhuňvaný otec Hennebold posly, aby ji přivedli. Jak medle se dověděl, že utekla do poustevny a tam že prodlévá, běžel tam v rozsápanosti své sám, aby dceru mocí k povinnosti její přivedl. Zlostí celý rozpěněný a vztekem překypuje přišel na místo. Tu ležela Hedviga bez paměti na stupních bledě lesknoucího se oltáře. Litě chtěl Hennebold tam vraziti, Hedvigu popadnouti a odvésti, ale na prahu uchopila ho neviditelná moc a odbodila ho daleko nazpátek. Opět dorážel a opět odrazila ho moc ta neviditelná daleko. V plném vzteku a u proklínání vynaložil Hennebold všechnu svou sílu. Bezmála nadlidským se namáháním dorážel, ale na prahu poustevny bylo to tak, jako by ho na tisíce skob spínalo. V tom setkalo se jeho zdívočilé oko s obrazem milostiplné Matky Boží na oltáři, kterýž v svatém hněvu se mu jevil. Tu pojednou vyjasnila se jeho mysl světlem,

jakéz ani nemůže vypsáno býti, jeho útrobu projela nevýslovná moc, a jakýsi tlak drtil všechny jeho žíly. Božskou mocí uchvácený a překonaný třesa se sklesl Hennebold na kolena a modlil se. Pojednou se stal jiným člověkem: — Posvátné místo se mu otevřelo. Tiše a volně blížil se Hennebold ku své dceři, která právě se byla ze svého zapomenutí probírala. U vnitřním pohnutí odpustil prosící dceři a on smířený vrátil se s ní do bradu. Zehla, jenž na domlouvání Henneboldovo a bratra Klause od daného mu slova upustil, vstoupil do služby hradebního hejtmana na Laušskrouně. Hedviga se pak nikdy již nevdala, nýbrž po brzké na to smrti otcově přijala závoj, a vstoupila r. 1262 do novicka do vystaveného tenkrát kláštera cisterciánek v Marienthalu u Ostřice.

V husitských válkách mnoho popleněna byla tato krajina, tak že okolo Gersdorfu ležela pusta a divoká, až za Jiřího ze Schleinitzů okolo r. 1560 městečko Georgswalde založeno a po něm jmenováno bylo (dalo by se snad říci: Jírolesí). Od té doby šířila se vzdělanost, neboť bez křesťanství mravy pustnou a nastane hrubost a nevzdělanost, jak to u zednářů viděti, jejichž osvěta vede ku tmě a zahynutí. — Gersdorf povstal opět ze zřícenin svých a tak povstaly i nové dědiny okolo Georgswaldu, až posléze na témž místě, na kterém pohanský chrám stával a kde později poustevna se zázračným obrazem milostné Panny Marie se nacházela, povstalo naše rozmilé, příjemné městečko, jmenem Filipisdorf.

Filipisdorf čítá 110 domků a přes 1000 katolíků a má od roku 1866 svou vlastní školu. Obyvatelé jsou na většinu díle tkalci a jejich plátna prodávají se pod známým názvem: „Rumburské plátno“. Až do r. 1866 se o Filipisdorfě pramálo vědělo, jakoby ho nebylo na světě, až zatím nyní jej tisíce tisíců navštěvují, tak že se v pravdě říci smí: „Veliké věci učinil mi ten, který jest všemohoucí a svatý jest jeho.“ (Luk. 1, 49.)

Křesťanské průpovědi v podobenstvích a obrázcích.

Almužna.

Jako zrno od rolníka v půdu hozené, roste a užitek nese: tak přináší též almužna blížnému udělená, sterý užitek pro věčnost. Sv. Blažej.

Jako voda z pramene se prýští široko daleko roviny polévá a zúrodnuje: tak může bohatství jediného domu chudé z nouze a bídy vytrhnouti a jim prospívati.

Sv. Řehoř Nys.

Rovněž hasí almužna hříchy, jako křesťní voda plamen pekla. Tudyž jest almužna takoruka jistý duše koupel, aby v něm, jestliže kdo po křtu svatém z křehlosti lidské poklesl, mohl opět očištěn býti.

Sv. Ambrož.

Almužna jest semeno, semeno musí v zemi skryto býti, a almužna má skrytě udělena býti.

Sv. Bonaventura.

Nebe jest pokladnicí a obchodem dobrým, kde za něco chleba ráj, za málo mnoho, za časné věčné obdržíš.

Sv. Jan Zlatoust.

Voda hasí žhoucí plamen a almužna odpírá hříchu.

Sírach. 3, 23.

Bázeň Boží.

Bázeň boží jest jako vítr severní: Nebo, jako vítr severní deště rozhání, mračna zapuzuje, povětrnost vyjasňuje, zeměplazy hubí a z vody led dělá: tak bázeň boží rozhání deště tělesných rozkoší a zapuzuje mračna tělesných myšlenek. Sv. Bernard.

Jako jest nedbalost příčinou a matkou všech nepravostí, tak jest bázeň boží kořenem a chránitelskou všeho dobra. Týž.

Kdo se Boha bojí, podoben jest městu na skále stojícímu a zděmi obehnanému, u jehožto pohledu bezbožní duchové se třesou. Týž.

Bázeň boží jest ostrý meč, kterýž všecky zlé žádosti vyřezává. Týž.

Bázeň boží jest voda, neboť shlazuje horkost tělesných žádostí. Týž.

Bázeň se jehle podobá, jíž propichujem látku, aby se hedbávi k protkání připravené, protáhnouti mohlo a pak: Čin z bázně před trestem, co z lásky k spravedlnosti nejsi s to činiti. Sv. Augustin.

Jako se do příbytku, u kteréhož ozbrojený strážník bdí, žádný zloděj, žádný loupežník, aniž jakýkoli nepřítel nevloní: tak se i neopováží žádný nepřítel dorážeti na nás, když bázeň v srdcích máme. Sv. Jan Zlat.

Jako pokrývač, byť by sebe cvičenějším byl, neustále v bázni jest, aby snad se střechy některého stavení nespádl, musíš podobně i ty neustálou bázeň míti i tenkrát, když by si již vrchol dokonalosti byl dosáhl. Týž.

Kupec plavící se po širém moři, neustále se bojí a strachuje bouře, jenž by mu všecku jeho nádeji zničení mohla, a to také, když i to největší ticho po moři panuje. Podobně jsou nábožní křesťané v netržené bázni i tenkrát, když srdcem jejich milost Ducha sv. přívětivě zavívá; nebo oni dobře na paměti mají, že bouře pokušení a boje velmi lehce zniknouti mohou. Následovně, jako plavci nádoby a nástroje vždy sebou mají, jimiž by v bouři loď chrániti mohli, takť jest nábožný vždy a všudy proti bouři a útokům svých vnitřních i zevnitřních nepřátel k odolání připravený a ozbrojený. Kupec se bojí a důvěrně očekává ... totéž činí pravý křesťan.

Sv. Makarius.

Paběrky času.

Procesi. Když tak naši katolíci obětané jdou někde na pouť na místa, kde mnozí a mnozí dosáhli na přímluvu buď P. Marie, neb některého jiného světce dobrodiní tělesných a tisíce duševních, tu ti „liberáli“ (však víte, koho tím slovem míním) nemají ani dosti slov posměchu a potupy na poutníky katolické. Tu ale přibyl do Rakous jistý p. Kudlich a liberáli — že by také rádi nácké měli procesi, při němž ale nerádi by se modlili — dělají takové slavnosti a křiky, jako by sám Pán Bůh s nebes sestoupil. — A proč? Že prý p. Kudlich robotu a desátky zrušil, či byl prvním probuditelům toho. Ano, hrály dudy! Již před sněmováním páně Kudlíka v Kro-

měřízí, dobrých 50 let napřed, ozývaly se hlasy o zrušení roboty a desátků a za náhradu za to. Oni pp. liberáli jsou ale šikovní lišáci. Tváří se, jakoby s celým srdcem byli pro blahobyť rolnictva a chudších tříd obyvatelstva; mají příčinu se tak tvářiti. Roboty a desátků je obyvatelstvo sprostěno; za to ale od roku 1850 chytli je do drápů sl. liberáli. a kolik svobodných gruntů je rozkouskováno, tak že žádný — jen židé — z toho nic nemají; kolik tisíc majetků pohltil nedosytý kapital těchtých pánů a menší průmyslové závody, řemesla atp. jsou na mizině jim k vůli! — Lichva a vydírání musí se přece oslavit co dobře s lidem smýšlející, třeba na jméno p. Kudlicha.

Jezuité ven. Tak křičí zedňáři v Německu a podali již 30 petici na sl. něm. říšský sněm (přišlo ale také petici pro podržení Jesuitů a sice 304!). Rád bych věděl, kdo je obecnstvu nebezpečnější; Jesuité, vyučující křesť. mravům a poslušnosti k zákonům, či lichvařící židé, kteří za dobrý skutek si pokládají (podle thalmuda, jejich zákonadárné knihy) osíditi goim, totiž křesťana?

Kdyby se to stalo za našich! Jsou to krásné historky z vrstvy školáctva, a otázka jest toliko: kdo to napraví? Povím vám něco. Ve Vídni zabil školák hl. třídy, jmenem Fr. Bauer, 13 let starý na kiosku „Fr. Josefa“ pro ukradení „fičí“ svého spolužáka J. Pamlička. Jak se to stalo? J. P. nešikovně hodil poutkem Bauera a rozkmotřili takto oba. P. běžel za utíkajícím Bauerem; tento ale najednou se zastavil, vytáhl svou kudlu z kapse a volal: Ať mi sem nejdeš, probodnu tě!“ Ve chvílce byla vyhrážka skutkem. Dřív než pomoc přišla, vykrvácel J. Pamlička. Na to vše dal si Fr. B. doma ještě tvářnost úplné lhostejnosti, až ho policie lapla a rodiče na nejvyš polekala pro syna vražedníka. Co ale řekli ubozí rodiči J. Pamlička, vidouce jeho mrtvolu — ? — V Altoně (ve osvícených Španělech) stál 12letý vražedník před soudem, že 3 leté děvčátko usmrtil. Přilákal děvče k sobě, že s ní bude bráti, vhodil je pak do vody a aby zajisté nevyšla, ubil ji kamenem. Vyslekl ji pak ze šatků, aby rodiči mysleli, že je někdo oloupil a — tentam. Byl odsouzen k 5 letému žaláři, mnoho ale, jak se zdálo, z toho si nedělal, a jak by také? — Jiný hošík 13letý byl v Pillkalenu k 3letému žaláři odsouzen, že 5letého Endrika Krisata oběsil, aby se mohl zmocnit několik knoflíků, jenž prý přináležely jeho staršímu bratru. — Co tu odpomůže zločinství v letech ještě tak mladistvých? Nová škola bez náboženství — ?

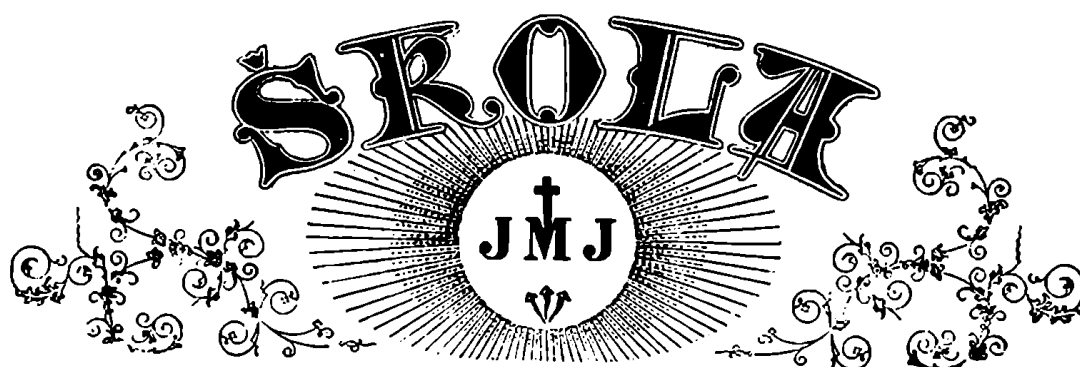
Arcivévoda Karel o náboženství jak smýšlel, sdělil v posledních letech svého života jistému duchovnímu. „Věřte mně, — to jsou slova arcivévdoy — jsem zletilý muž, zkusil jsem mnoho.

Všude jsem seznal náboženství co největší moc; v ohni náruživosti zdvojnásobí člověka, aby se zdržel a hanebně nepadl; v ohni sečí ztrojnásobí ho, aby zvítězil. — Při vychování musí všude moc náboženství naproti nepříteli vychování se postaviti.“ Tak hrdina Karel Rakouský! Hrdinové lžice a trojúhla (zedňáři) a pytlíku a směnky rozumí arcif tomu lépe.

Vhodná modlitba. Při otevření sněmu v Kalifornii (v zemi, kde lidé ne právě dobré pověsti jsou) požádán byl spoluodluky, kazatel v trestnici, aby nějakou modlitbu předříkal. Zda maně, či z roztržitosti, modlil se, jakoby trestance kolem sebe měl, následující: „Pane, prosíme Tebe, sešliž svou milost na tyto ubohé lidi, jenž ze všech zemí sem byli posláni. Měj s nimi útrpnost, o to prosíme, dokud zde sedí po čas, pro který jsou sem posláni, a když svůj čas byli si odseděli, děj aby polepšení domů se navrátili a pomoz jim, aby svým časem užitečnými a poctivými občany a hodnými údy lidské společnosti se stali. O to tě prosíme, o Pane. Amen.“

Náhoda či řízení Boží? Následující se přihodilo v Rakousku: Společnost mladých lidiček nevěděli z roztopášnosti nic lepšího dělat, nežli z náboženství žerty si tropiti; konečně se usnesli, příběh o Lazarovi divadelně provést. Jeden ze společnosti lehl si do hrobu, druhý mu přivolával: „Lazare, vstaň!“ — Nastojte ale; ten, který ta slova volal stal se okamžitě hluchým a němým, a ten, který v hrobu ležel, více již nevstal, byl mrtev — !

Jen hrajte vášnivě v karty. V měsíci květnu hrálo několik mužů v Červené Vodě na Šumbersku v karty. Jeden z nich vyhrál značnou sumu. Ten který nejvíce při tom ztratil, žádal část peněz nazpět, což mu ovšem odepřeno bylo. Nad tím se tak rozlobil, že se pomstit umínil. Šel ven a když po chvíli za ním kdosi vystoupil, pustil se do něho v domění, že jest to spoluhráč, na němž tolik ztratil. Porazil ho na zem a tloukl ho tak, že mu pod pěstí ducha vypustil. Vystřízlivěv litoval arcif svého činu, šel do Šilperka a udal se sám soudu. Jest ženat a otcem několika dětí.

Božského Srdce Páně.

Červenec 1872.

Ročník VI.

Číslo 7.

Božského Srdce Páně apoštol modlitby.

Kapitola čtvrtá.

Odkud apoštol vezme chuť a lásku k duchovní vojančině?

Čtenáři víš snad již, čeho chce „Škola“ tímto čtením? Chce ti ukázati pravého bojovníka Božího, apoštola modlitby v jeho pravém rouše. Nedávno také školáka slyšel povídat, a zdál se býti z těch chytřejších, že dosud nerozumí tomu, jak to se srovnává, „nábožným býti k Srdci Ježíšovu a přimlouvati se za celý svět.“ — Proto chce tímto všechny o tom „Škola“ poučiti; však již dosti jasně dokázala, že je to srdečné přání a rozkaz Páně, aby mu všichni pomohli šířiti království Boží na zemi, jedni svým úřadem kazatelským a kněžským, druzí modlitbou, prací a utrpením. A trvám, že v této „Škole“ dosti pochopitelně se vyučuje, a kdo chtěl, že tomu mohl porozuměti. Také ukazovala se ve „Škole“ již zbraň a celá zbroj, kterou ve zbrojnici Boží, v písmě sv., pro apoštola modlitby uchystal sv. Pavel. Dva kusy ze zbroje toho znají již pozorní čtenářové: „pás a pancíř,“ a vědí též dobře, co vyznamenávají. Dnes ukáže se vám třetí kus:

„škorně rytířské.“

Jak těm rozuměti máme, povím hned. Ale nejlépe, když vám to ukáži na příkladu. Slyšte, co budu vypravovati.

Byli jste na Velehradě? Nemusíme snad povídat, co a kde to je? A třeba bys byl až od Krkonoš neb od zlé Berounky, víš dojista, čtenáři milý, o našem Velehradě velmi dobře a znáš ho, třebas tam ani nebyl. Ale ty, jenž jsi tam již byl, řekni, nestavil jsi se na Buchlově? Aneb když již jsi na Moravě byl, nezašel jsi's na Hostýn posvátný? Že ale Buchlov blíže jest, proto neopomenul jsem při první Velehradské pouti své na něj se podívat. Jest to starobylý památný hrad na vysokém kopci nedaleko Velehradu. Poutníci, odbyvše sobě pobožnost, konají tam z Velehradu vycházky na půl dne. Jestli tam všelicos vidět, a odtamtud ještě více. Otvírá se totiž odtud vyhlídka přetěšená do okolí. Jak tedy možno, bych já, student tenkrát ještě, Buchlova pomíjup? I stupám chutě houštinami lesů, brzy listnatých nejvíce ale jehličnatých, proti kopci, toužebně vyhlédaje mezerami lesními k hradu vzhůru, jehož šedé zdě mi kynuly blíž a blíž. Již vystoupil jsem z lesa. Na pravé hoře lesem porostlé pozdravuje mne milý kostelík, naproti němuž, na levo na holém skalnatém vrchu rozkládá se šedý hrad Buchlov. Byl všední den a kostel na vrchu pravém uzamčen, jak dole mi řekli, a proto na levo jsem se dal a brzy uvítal mne na Buchlově přívětivý stařec a hovorný, jenž zastával tu místo hradního. Teď zemřel prý již; dej mu Pán Bůh nebe! Ale škoda ho. Ne proto, že podal mi k občerstvení sklínku chutného vína, ale pro ty poutníky škoda ho, kteří teď na Buchlově tak laskavě prý nebývají přijímáni. Ukázav mi památky dolejší, i „lípu“ pověstnou a „stůl“ osudný, a dále potom sbírky mnohé, vyvedl mne na vrch, na cimbuří. Ale to bych ti přál vidět! Můj Bože, jaká to krása! S utajeným dechem a slzou v oku požíral jsem na Moravu milou a přes ni dál a dále, kde červánky se dály, k Čechám drahým, kde domov můj. Ovšem tam nedozřel jsem, ale obrátiv se stranou dívám se do Moravy. Pode mnou Buchlovice byly a dále kraje přéúrodné a překrásné, až k Bzenci tam, Mělníku moravskému. A na jiné straně Velehrad, a dále Hradiště a vesnice a města slovácká, potom hory krásné a zas v dálí město a dědiny, ale na půdě cizé již, v Uhrách, ač lidem stejným obydleny, boдрými Slováky. A když tak na vše to se dívám a pozoruji tu krásu a život v přírodě a pomyslím na ty všechny bytosti, jež na tom prostranství přede mnou žijou a se pohybují — od toho červíčka, jenž pod dubem potravu hledá, od mušek, jež při zapadajícím slunci si hrály, až k orlu, jenž přes hlavu mou k lesům letěl, a k příteli, jenž po boku mi stál, a že to vše pije z věčného pramene bytí všeho život svůj z nejdobrotivější ruky Tvůrce, jenž v povšechné lásce své rukou otcovskou všude podává kalich svaté radosti: sladkými city naplnila se duše má, a já šeptal: O srdce mé, proč nejsi lyrou stříbrozvukou, abys rozzvučelo se v les i háj a povědělo jin, čím duše plna je: „O Bože! jak velikým jsi a dobrým! Otče náš!“

Na vodě prý se naučí člověk modliti. Ale nestojí ta velká voda za nic, jen zeptejte se tam v Čechách, kde tak ráčila. Ovšem učila lidi modliti, ale můžete se to laciněji naučiti — na horách. Odtud, při pohledu na ten krásný Boží svět, na ty oblaky modré, z nichž zlaté slunce život leje každému stéblu a ptáčku, při pohledu na vlny žluté polí zárných, curodou bohatých, na luka a háje, na zahrady a vinice, tu naučí se člověk modliti, jenom-li ještě zdravé srdce má, neboť vše to hlásá mu jedním dechem: „Synu lidský! Bůh jest láska!“

Onen blažený den na Buchlově mi dávno minul; jenom upomínka mi zbyla jako sladký sen. Však myšlénka jedna tenkrát hluboce v duši se mi vryla, a ta mi nyní napadla, když vysvětlovati chtěl jsem „škorně“ sv. Pavla. A to jest, že pravá láska u Boha i u lidí musí býti přemocná, přebohatá a nevyčerpatelná.

Jako lakomost vše shrabuje, kradouc i žebrajíc, jenom by sama všechno měla, byť jiní tím i hlady zemřeli; rozdává láska všechno těm, jimž nakloněna jest, by se jim dobře vedlo, byť sama tím se i ztrávila. U Boha sice nemůžem mysliti na nějaké vysílení, neboť On, jako i láska jeho, jest neskončený; ale člověk ten může se z lásky přivést do hrobu, a znám někoho, jenž z nejčistší k tobě lásky vykřácel. Povím ti o něm něco.

Ale víš co? Zanech jednou denních svých prací a hrudy pozemské a v tichém přemýšlení a modlení vzhůru vystup, a odtud rozhlédni se po životě svém. — Vid, že měl jsi již také doby smutné a bouřlivé v živobytí svém? Kde starosti a zármutek jako mřina tě tížil, starosti to buď o hospodářství, neb o dítě, nebo dluhy tě trápily a zlé časy, anebo nemoc. — Tenkrát k Bohu jsi se uchýlil a požaloval mu bídu svou a trápení, jakoby On jediným spomocníkem byl. A potom ulehčilo se ti u srdce a ono zotavilo se jako rosou květina uvadlá, a ty s důvěrou v budoucnost pohlížel's, kteráž lepšila se ti den ode dne. — A jindy zase tak lehounce šlo ti to rozmlouvání s Bohem v modlitbě, jako dýchání, a každým otčenášem čerstvého vsál jsi v srdce vzduchu nebeského, a patrně cítil jsi ulehčení a posilu a zmužile zase do boje jsi se dal proti nepřítelům svého spasení. A což se nepamatuješ, že jednou — a není tomu tak dávno — zase na svědomí těžce ležel ti hřích, jako neztrávený pokrm v žaludku, a tenkrát tak chladným byl jsi v modlitbách a těžkou ti byla každá práce. Ale tu došel sis k lékaři do zpovědnice a svěřils mu co tě bolí. Pomohl ti a sňal ouzkošť s duše tvé, a tak se ti ulehčilo, jakobys přijal koupel chladící. Bez bázně mohl jsi pohlížeti zase k nebi a modliti se „Otče náš,“ a nebe zase mile zasvitlo do tvého srdce, skrze kteréž teď proletovaly zlozné myšlenky, jako na jaře skřivanci nad bujnou zelení. A na to snad jsi také nezapoměl ještě, jak poprvé jsi byl u sv. přijímání; jest tomu snad dlouho již. Ale byl to den krásný a utěšený. pln míru božího a svatě radosti, a ještě teď se zasteskne po něm jednomu. Od té doby častěji již byls u sv. přijímání, a v duši tvé neděle byla, den Páně, takové ticho posvátné a k modlitbě naladění. — A přijde-li ti někdy myšlenka na smrt — děsí se jí mnohý jako zločinec šibenice — ty netřešes a neděsíš se tak mnoho. Jest ti jako nábožnému poutníku, jenž z dále vidí na hoře věž kýženého kostela, jehož zvoni hláhol k uchu zaznívá. —

Nuže řekni mi, komu dluhuješ tuto krásnou vyhlídku do života svého v před i na zpět? Sobě dojistá nikoliv; jinak by nebyla tak řídká; vždyť rád bys ji měl každodenně. Kdo jest tedy tím neviditelným, a kde ta ruka milá, která tak bohatě ti dává? Nikdo jiný, než Pán a Spasitel tvůj, Ježíš Kristus. On vlévá ti útěchu ze srdce svého v hodinách trpkých; On to jest, jenž tě, když nemocným byl jsi údem na těle jeho, láskyplně léčil a novou, čerstvou krev ze srdce svého vlévá, a On sám nasýtil lačnou a žíznivou duši tvou tělem a krví svou. A co ho to stálo, víš již. Maličkým stal se a dítětem — tobě k vůli; chudým byl a za syna tesařova považován — tobě k vůli; v potu tváře své pracoval, kázal a modlil se — tobě k vůli; snášel trpkou bídu, krvavý pot, pouta, hanu, nahotu, žízeň, a v palčivé bolesti i smrt — tobě k vůli; a den ode dne modlí a obětuje se na oltáři — tobě k vůli. — Jako Otec jeho nebeský tělu tvému dává způv ptáků a šumot vln, zeleň polní a vůni fialek, teplé světlo sluneční a větérek jarní; podobně i On, Syn, z lásky, srdce svého trmácel a přičinil se k vůli tobě, a duši tvé krásně a dobře bylo již zde na světě. —

Tak každá láska vše musí podniknouti, jinak by nebyla láskou! Nyní však pojď sem, duše křesťanská, a ukaž srdce své, zda-li v něm také láska k Božskému Srdci, a má-li taký zvuk, jako ona láska, kterouž ti prokazují Bůh Otec a Kristus Pán. Nebude se tě kázati, zdaž Boha miluješ; častěji říkáš to zajisté v modlitbách. I to připouštím, že miluješ a ctíš láskyplné Srdce Spasitelovo. Vždyť zapsati jsi se dal do jeho bratrství a jsi členářem „Školy“ hlásíš se k apoštolátu modlitby. Je-li pak to ale též životní silou duše tvé, co láskou a pobožností nazýváš, a není-li to jenom oheň malovaný? Jest to berná mince a ne plíšky plechové? Budeme to vážit na zlaté váze. Dej to na mísku jednu, na druhou dám já váhy. Váha lásky jest ale skutek, ten skutek, aby sám cele věnoval se Spasiteli svému v dokonalé poslušnosti — „kdo přikázání má zachovává, ten mne miluje“ — a by hleděl dle možnosti i jiných k němu přivesti — „posvěť se jmeno tvé, přijď království tvé.“ — Poslední bez prvního trvání nemá a snadno sebe klame. První však bez druhého býti nemůže. Chci ti to ukázat.

Stalo se mi, že viděl jsem děti, kteří, milující učitele svého, nejen sami hodní a pilní jsou a jemu radost činí; ale i hněvají se na jiné, které učitele svým chováním se zarmoutilo, nesmíří se s ním dokud se nepolepší. — Jiný příklad. Kdo vojínem jest z dobré vůle, nespokojí se tím, že sám poslušen jest králi svému, ale i život nasazuje, aby jenom nikdo neopovážil se proti tomu králi bouřit se. — Item ještě něco. Teď července máme; 5. budeme slaviti svátek ss. bratří Cyrilla a Methoda, apoštolů slovanských. Zdaž tu nenapadne ti samo sebou, co oba bratři, věnovavše se cele Spasiteli svému, učinili? Pokoje a státní neměli a kázáním a modlitbou, těmito mocnými zvony, svolávali do ovčince Kristova předky naše slovanské a valně rozšířili tak na zemi království Kristovo.

A jest to tedy svatou pravdou: pravá láska musí chtít a k tomu se přičiniti, aby i jiní těch ctili, milovali a jim neublížovali, kteréž ona v srdci nosí.

Proto já řku: miluješ-li Srdce Páně opravdu a močně, ukaž to; jdi a pomoz, aby i jiní je poznali a milovali a báli se, hříchem je uraziti. Byl-li jsi u zpovědi, a pocítil v srdci bolest šlechetnou nad tím, že hříchem svým pohaněl jsi Pána a jemu se znelíbil, a řekl-li jsi mu upřímně, že hříchu svého lituješ a nikdy více se ho nedopustíš — a přijde domů vidíš, jak jiní totéž zlé Bohu činí jako ty dříve — vidíš, tu bolno ti je u srdce; a něco nutí tě uvnitř na odpor tomu se postaviti, anebo aspoň pomodliti: „O Bože odpusť mi, jako jsi mi odpustil!“ A když při vzpomínce na všechnu tu lásku, kterou Božské Srdce ti prokazuje, anebo na den sv. přijímání, zase jednou zahoří srdce tvé díkem a radostí: tu pokoje nemáš a s Marií s chvátáním k Alžbětě bys spěchal a hlasitě vyzval, jak veliké věci učinil ti Pán, pro kteréž dík a chválu zasluhuje. I usmyslíš si Pánu připraviti také jednou krásný den, jako On tobě ustavičně. Krásný den ale pro něho jest srdce, v němž hříchu není, kde víra v něho jako slunce září, a kvítka dobrých skutků vonnou dýchají vůni, neboť občerstvuje jich rosa modlitby vroucí, a zaznívá tam tichý dík a slovo lásky, jako se vznášejí z vlnícího se obilí k nebi hlas milé hrdličky. A proto všemožně přičiň se, slovem i skutkem získati Kristu duši nějakou ze svého okolí, by jí vlil do srdce milost a pokoj svůj.

Tot pravá váha lásky jest: následovati sám Krista Pána jako dítě, — a přičiniti se, aby jiní totéž činili. V tom nedá se láska rozdělit.

A proto pozor, co dále pravím. To by to divně muselo jíti, aby pravá láska a úcta k Božskému Srdci dřív neb později tak daleko to nepři-

vedla, aby dle možnosti a okolnosti i jiných neroznítla. Je-li láska k Božskému Srdci Páně ve vážnosti, a jestliže jí na blízkou věci Páně, t. j. sv. náboženství se utrhá, jestliže Pán hádkou a nesvorností bývá urážen, tu brání hříchu tomu; k. př. co otec, matka, učitel. — Má-li dobrou výřečnost, tak dlouho domlouvá tomu ze svých, jenž jako ožrala přilíbá sobě z hlubokého džbánu hříchu a se otravuje, až konečně tou vřelou láskou hnut onen džbán stranou staví, slovům spásy naslouchá a pomalu přijatý jed zvrácí a se uzdravuje. Anebo zve jemným způsobem jiných — výřečná láska — k apoštolátu modlitby a k bratrství Bož. Srdce Páně. — Má-li penízo, přispívá ráda haléřem svým k ozdobě chrámův anebo k úlevě trpící bídy, přidávajíc zlaté slovo útěchy a trpělivosti a odevzdání se do vůle Boží. — Není však nic snadnějšího a zároveň účinnějšího a všeobecnějšího prostředku, jímž by království Božského Srdce Páně v srdcích jiných založiti a šířiti se mohlo než jadrná modlitba vyplývající z pravé lásky k Bohu a k blížnímu. A proto pamatuj si to: pravá láska k Božskému Srdci Páně sama sebou rozvíti se musí v květ líběvonný a překrásný, v modlitbu přímluvnou. —

A teď jsme, kam, čtenáři milý, dnes chtěl jsem tě uvést. Ptáš-li se mne tedy ještě jednou ty, neb někdo jiný, jak láska s pobožností k Bož. Srdci Páně souvisí, ukáži ti keř růžový a odpovím: jako růže s keřem svým. Každý zdravý a silný keř růžový vyžene jednou vonné růže; a každá pravá a mocná láska k Srdci Ježíšovu přináší dříve neb později horlivou snahu pro věc a království Kristovo, a její vůní nejlíbější jest společná modlitba přímluvná. Jestliže to láska nikdy nečiní, zůstáváš-li chladným jako skála, když kolem tebe ve světě Spasitel tvůj a přebohatá láska Srdce jeho se zneuznává, tupí a haní, jestliže tě to nepálí a nezvednoš-li ani prstu, bys jiným ho ukázal; buď si a dále si, pro mne, co chceš a kým chceš, tolik ale si pamatuj, že máš v srdci svém k Pánu Ježíši hrozně málo lásky. — Tolik za prvé.

Jak to je ale s těmi „rytířskými škorněmi pro apoštola modlitby?“ Již je mám, příteli čtenáři, hotovy, a ukáži ti jich. — Sv. Pavel praví zcela zřetelně: „Stůjte — — — obutí jsouce k hlásání evandělia pokoje.“ Tato zajisté pevná vůle, šlechetná pšle a hotovost, jiných také k lásce a účtů k Božskému Srdci Páně přiměti, ať již příkladem, nebo slovem, vážností svou, prací, obětí a modlitbou: tato horlivost pro česť Ježíše Krista, ochotnost evandélium pokoje také jiným hlásati — toť jsou dle slov sv. apoštola ty „škorně rytířské.“ — Tolik za druhé.

„To by vše dobré bylo a hezké“ — myslíš snad u sebe — „ale kterak to mám zařídit, aby tak vroucí horlivost pro česť Kristovu a pro věc a zájmy jeho Srdce duši mou pronikla? Ovšem rád bych jako pravý apoštol modlitby i já něco pro milé Srdce Božského Spasitele vykonal; vždyť on pro mne tolik vytrpěl!“ — Jestliže od srdce jdou ti slova ta, rád jich slyším a rád ti odpovím. — Co pak činíš v zimě, když kamna málo hřejí? Zdali tak dlouho nepřikládáš dříví — máš-li ho — až se rozpálí? Nuže přikládej také na ohniček lásky své v srdci! A víš co? Dřívím bude každý skutek lásky, tedy i modlitba. Každým „otčenášem“ a „zdrávasem“ pomodleným na ten úmysl, aby Otec nebeský milostí svou hodně mnoho lidí ku Kristu přivedl, roznítíš mocně v srdci svém plamen lásky. Ona žena kanaanjská v evandélium, bídu dceřinu svojí učinivší, o pomoc prosila za dceru. Milý Spasitel uzdravil dceru a přitom také řekl: staniž se tobě, jak chceš. A tak pomůže modlitba za jiné i tobě a v srdci tvém pozvolna jasněji bude a tepleji a — blaženěji. A tím pohnut půjdeš a obětovati budeš všechny práce své a utrpení na ten

úmysl, aby Bůh pro lásku, kterou mu takto na jevo dáváš, i jiným k lásce dopomohl. To pak zalíbí se Otci na dětech a On pomůže oboum. — Či mi nevěříš? Tož jdi, a zahanbi mne! Jdi a začni dnes hned, a po celý měsíc zbožně modli se za obrácení hříšníkův a nevěřících a za lidi, kteří ti zvláště milí jsou, i za mne písaře, prosím. A jistliže za měsíc růžové poupě lásky tvé k Bož. Srdci Páně nerozpukne se více a vonnější vůně nevydá — lhářů mi nadej a nemluv se mnou více. A proto na zkušenou až do 31.!

Nejstarší způsob apoštolátu modlitby v novém rouše.

IV. Božského Srdce Páně apoštol modlitby pro střední Asii.

(Obor činnosti jeho: asiacké Turecko, Arabie, Persie, Afghanistan, Beludžistan, Turkestan, asi s 42 miliony obyvatelův.)

1. Povzbuzování ducha apoštolského.

„Nové přikázání dávám vám, abyste se milovali vespolek, jako i já miloval jsem vás.“ (Jan 13, 34.)

Ježíš modlil se po poslední večeři: „Neprosím pak toliko za ně, ale i za ty, kteříž skrze slovo jejich uvěří ve mne.“ (Jan 17, 20.)

2. Usmíření Božského Srdce Páně.

Jako milující Srdce Spasitelovo potřebu toho cítí, aby svým dobře činilo, záleží mu na tom, aby oni nikdy nezapoměli, co pro ně učinilo. Proto jest mu to velmi milé, když na důkazy lásky jeho nezapomínáme. A důkazem této lásky jeho největším jest přechořké utrpení jeho a smrt. Abychom nikdy na to nezapoměli, ustanovilo Božské Srdce památku toho nekrvarou — mši sv. „To číňte na mou památku.“ Kolikrátkoliv konati to budete, smrt Páně zvěstovati budete. Zdaž nechcete tím zřejmě, by utrpení a smrt Jeho častěji sobě rozjímali? Však tím také láska naše k němu se povzbudí a bude mu to rozjímání naše tím milejší, protože mnoho lidí na hořkou jeho smrt zapomínajíce upadají v chladnost k němu a v hříchy. Ty tedy přines mu tento měsíc tuto oběť lásky častěji a takto vynahrad mu nevděk a chladnost těch millionův, kteří v zemích činnosti tvé apoštolské tím Srdci Kristovu bolest působí.

Na ten úmysl pomodli se každý pátek nebo neděli — může to býti i při mši sv. — pobožností křížové cesty.

3. Božského Srdce Páně cnost k následování.

Ze všech lidí byla Pánu Ježíši nejmilejší nejčistší mezi pannami, Maria. Učeník, jenž na srdci Jeho spočinouti směl, byl panický, nevinný Jan. A koho Pán přede všemi vyznamenával a žehnal, byly nevinné dívky. A těm, kteří jsou čistého srdce, slíbil to zvláštní blahoslavenství veliké, že Boha viděti budou. Kdo tedy Božsk. Srdci Páně zalíbí se chceš, přičiníti se musíš o to zvláště, bys osvojil si cnost sv. evandělické čistoty. Proto předně hned při přejmutí tohoto apoštolátu modlitby učin pevné předsevzetí, že tento měsíc statečně odpírati budeš všemu pokušení proti čistotě, a pros Srdce Páně o potřebnou k tomu milost. Za druhé zpytuj se každý večer,

zůstal-li's tomuto předsevzetí věren. Za třetí: Jestliže byl's tak nešťastným, zes hříchem sebe menším zrcadlo čistoty pokálel, srdečně toho lituj a jdi co nejdřív k sv. zpovědi. Za čtvrté. Při modlení křížové cesty pros Boha o sílu pro ty miliony duší tento měsíc tvé modlitbě svěřených, aby všem pokušením proti čistotě mohly odpírati.

4. Ochráncem a vzorem budiž sv. apoštol Jan.

„Veliké cti zasluhuje sv. Jan, jenž při poslední večeři spočíval na prsou Páně; jenž zasloužil zvláštní láskou před jinými od Pána býti vyznaménanu. Proto však miloval jej Ježíš, že pro svou čistotu větší lásky hoden byl, byv od něho co panic vyvolen — panicem na věky zůstal. Na kříži umíraje poručil mň, panici, matku svou — pannu. To jest ten učeník, jehož Ježíš miloval.“ (Římský breviář.) Pros častěji andělského apoštola, aby vyprosil ti milost čistoty, by's i ty milým stal se Božskému Srdci Páně.

5. Denní úmysl modlitby: viz čís. 3. str. 77.

Pozdravení, které se bude říkat až do světa skončení.

Svatá Maria, Matko Boží.

Mohl bych obšírně vypravovati, co a jak se to dělo, když Nestorius patriarcha cařihradský, jenž tvrdil a učil, že Maria není matkou Boží, byl na sněmě Efeském l. P. 431 co bludař odsouzen, — taktéž vypravovati, jak biskupové shromáždění na sněmě Chalcedonském v Bythínii l. P. 451 opět to bludné jeho učení ztratili i jak jednohlasně volali: „Svatá Maria jest Matkou Boží, panna Maria jest Matkou Boží, Kristus jest Bůh. Všickni věříme, jako pápež Lev.“ — Nebudu však tyto a mnohé jiné bludařské výstupy tam na východě připomínati, ale povím, což jest známo, — že tam ve východních krajinách před a za pohořím Balkanským, pak v přední Asii bydleli sami křesťané a nyní tam bydlí Turci. Tito Turci — co trěst Boží na zhrdlé a náboženskými hádkami rozervané obyvatelstvo někdejšího mocnářství řeckého — dobyli mnohých zemí a sem tam se rozšířili. Najednou jich arci

nedobyli; zvlášť některé ostrovy v moři dlouho se bránily, jako n. p. Rodus. Tento ostrov přišel teprve roku 1522 v moc Turků. Udatný velmistr maltéšů, — poslední na Rodusu a první na ostrově Malta, jmenem Villier de Isle Adam, jemuž papež dal titul: „věrný bojovník Kristův“ — bránil dlouhý čas Rodus, tak že sultan Soliman více než 100.000 vojáků svých stratil; ale zradou a přesilou nepřátel donucen byl Villier ustoupiti a pryč odtáhnouti.

Přeplavil se se smutným zbytkem svého loďstva nejprve na Kandii, nápotom na Mesinu, kdež ho křesťané uctivě uvítali a s pláčem soustrast mu jevíli. Připlaviv se tam, měl jedinou lodní plachtu nataženou a ta byla ozdobena obrazem Matky Boží, ana mrtvé tělo Božského Syna svého na klíně drží. Pod obrazem byl nápis latinský: „Afflictis spes unica rebus“ (v neštěstí a soužení jediná naděje.)

V pravdě Maria jest jediná naše naděje! Nebo kdo nebude blaženou nadějí naplněn a potěšen, kdo nebude v strasti a ve všelikých trampotách svých posilněn, když posledně, jak ta svatá, slavná Panna nevystižitelným radám Božím se podrobuje, jak trpělivě snáší všecko svou strast a svůj zármutek a jak při smrti a při pohřbu Syna svého do vůle Pána nejvyššího se odevzdává?

Viděl jsi někdy obraz matky Boží, ana tělo Kristovo s kříže sňaté na klíně drží a truchlí? Jak bys nevěděl? Sem tam v kostelích máš obrazy křížové cesty a někde jsou okolo kostela kapličky a v nich máš též takové obrazy. Jeden z těchto obrazů představuje tobě, jak Maria tělo Kristovo s kříže sňaté — pro mnohé rány zmodralé, v boku, v rukou a nohou probodené — drží na klíně a jak hrozný zármutek jeví se v jejím obličejí. Když jsem jedenkrát na takovýto obraz pohleděl a jej pozoroval, pocítil jsem v srdci mém žalost i pomyslíl jsem si: „Tato matka musela náramně mnoho přetrpěti a ona vším právem toho zasluhuje, abychom ji nazývali matkou bolestnou i abychom sobě často připomínali těch sedmero bolestí, jakých byla snášela. Ona jest nejen matka milosrdenství, alebrž i matka bolestí.“ —

Ale když to dobře u sebe uvažuji, co všechno potkalo tuto matku, tu mi podivné myšlenky přicházejí do hlavy a jakoby se nějaká nedůvěrnost mne zmocňovala. Bůh ji za matku vyvolil, poslal k ní archanděla, nejpřednějšího knížete svého, dal ji pozdraviti, vylil na ni své požehnání a obdařil ji mnohými milostmi, ale...

Představ si to mladá neb letitá panno, že bys byla s nebe pozdravena a požehnána. Anděl přišel by k tobě a tázal by se tebe: „Milá dušinko, co si přeješ“, jaké požehnání a jaké milosti žádáš? — O tu by se podivná přání tvá objevovala. Mnohá přála a žádala by n. př. krásného, bohatého a poslušného manžela, dle možnosti s nějakým titulem, neb s velkým statkem; pak aby uměla na forte výborně hrát a krásně zpívat, při tanci aby se o ni drali, také by si přála hedvábné šaty, atlasové klobouky, zlaté prsteny, k tomu kočár a koně atd. Co ale matce Boží, této požehnané panně za podíl se dostalo, to by ze sedmi tisíců sotva jedna sobě přála.

Neboť jaké jest to požehnání? Pocházela z rodu královského, z té nejpřednější a nejlepší šlechty na světě a přece žila v bídě, tak že se musela chudému řemeslníku, tesaři, zasnoubiti. A jaké jest to požehnání? Byla chudobná a jako nějaká žebračka porodila Syna svého v cizině, v chlévě, také byl již čas zimní a peřin neměla žádných. A jaké jest to požehnání, když tato rodina nemající svého příbytku musela utíkati skrze horkou, kamenitou poušť, na nížto ani vody, ani potravy není k dostání, — utíkati do země cizé, do Egypta, kde pohané a cikáni bydleli? A jaké to požehnání, když Maria musela v Jerusalemě býti při smutném průvodě, v kterémž

jejího Syna křížem obtíženého na popraviště vlekli, tam jej za živa na dřevo kříže přibili a tak dlouho viset nechali, až vykrvácel — až v hrozných mukách dokonal?

Nebudu o tom sám mnoho povídati, ale chej zde postaviti jenom něco z toho, co v jedné knize jsem četl*). Tam to stojí tak, jakoby matka Boží sama o tom vypravovala, a sice:

„Všecka trápení, která kdykoliv na srdce lidské doléhala a je svírala, jsou proti mému trápení, jakýmž moje srdce mateřské skličeno bylo, tolik jako kapka vody proti moři. Na jeho krásnou, přívětivou osobnost patřiti, bylo mi rozkoší nevyslovnou. Líbezná jeho slova slyšeti, bylo pro moji duši hudbou přetěšenou. Všecky poklady na nebi a na zemi byly mi ničím proti jeho přítomnosti. A když jsem viděla moji lásku na kříži viseti v hrozných smrtelných úzkostech a bolestech, ach to bylo pro mně žalostné a srdcelomné! Patřila jsem vzhůru a nemohla jsem nejmilejšímu Synu svému pomoci, — patřila jsem dolů a tu jsem viděla ty, kteří s mým Synem tak ukrutně nakládali. O smrti! proč mne z toho nevytrhneš?“ Proč mne ubohou matku k Synu svému nevezmeš? — Pozdvihovala jsem rukou svých a ráda bych byla Syna svého objala, ale nebylo mi možno. Pro náramnou žalost mluvití jsem nemohla; zármutek svíral srdce moje. A když mi nebylo možno, něco učiniti, líbala jsem tu krev z ran jeho dolů tekoucí, tak že moje zbledlá líce a moje ústa byly zakrváceny.“ — — —

V pravdě žádná žena na světě nebyla v takovém ohni bolesti a soužení jako Maria při umučení Syna svého. Čím větší láska, tím větší bolesti. — Ale mně tu přicházejí, jak jsem již pravil, podivné myšlenky do hlavy a ani nevím, jak si mám tu věc vysvětliti? Před 30 roky počil ji Bůh největší hodností, obdařil ji požehnáním a nápotom nechá ji, jakoby ji byl zavrhl, v hrozném trápení a soužení! Co pak jest Bůh rozmarný a vrtkavý Pán?

O milý křesťane! v tom jest něco jiného! Jdi jedenkrát na vinici n. př. u Mělníka a pohledni tam na ty vinné révy, jenž tu stojí jako velké svíce zeleně obarvené! Víšli pak, kdy z těchto rév nejchutnější a nejohnivější víno se vydaří? Tenkrát, když letní parno je hodně páli a je silně praží. Chladné a pohodlné léto připravuje nápoj špatný — nápoj, který ústa svírá.

Podobně to máš s duší lidskou a leží to již v její povaze. Má-li ona býti ušlechtlejší a způsobilejší, tehdaž musejí palčivé paprsky trápení na ni mocně dorážet a ji pražiti, ji páliť. Proto ta podivná průpověď, jenž stojí v písmě svatém: „Koho Bůh miluje, toho trápením navštěvuje a mrzká každého, koho za syna přijímá.“ (Žid. 12, 6, též Přísl. 3. 12.) Abychom se o tom přesvědčili, nahledněme do dávných časů, do starého zákona.

Koho miloval Bůh, ne-li především Abela? A jak se mu vedlo? Byl zabit od svého vlastního bratra. A jak se vedlo Jozefu, synu Jakubovu, jehož Bůh také miloval? Bratři ho nenáviděli, tupili ho, radili se o jeho bezživoti, potom ho hodili do cisterny a konečně prodali ho kupcům. V té horké egyptské zemi byl od těch kupců opět prodán a tam byl, — když nechtěl chlípne ženě býti po vůli, — hanebně osočen a očerněn. Více než dvě leta musel nevinně v žaláři seděti. A jak se vedlo Mojžíšovi? Zdaliž se nemusel co psanec dáti na útěk a pak co pasák ovec chleba si dobývati? A přece byl zvyklý, výborných pokrmů a nápojů požívati, neboť dcera královská pečovala o něho tak, jako bohatá, bezdětná měšťanka o svého psíka pečuje.

*) Jindřicha Suvo život a spisy. V Řezně 1837.

A co mrzutosti a co zlosti natropili mu nespokojení Israelité! Mnohdy prosil již Pána Boha, aby ho povolal ze světa. A jak se vedlo Davidovi? Co měl strachu, co ouzkosti a nesnáží, když ho král Saul o život chtěl připravit! A jak se vedlo Jobovi? O všecko přišel a k tomu ošklivou nemocí byl sklíčen. A jak se vedlo prorokům? Byli pronásledováni jako divá zvíř. Jednoho uvrhli do jámy, druhého ukamenovali, třetího pílou rozřezali atd. A jak se vedlo Janovi, tomuto největšímu proroku starého zákona? Jest to zlá historie a ačkoliv jest stará, přece nechce vzítí konec; opakujet se až po naši dobu na rozličný způsob. Janů arcí není teď mnoho, ale za to jest tím více Herodesů a Herodiad i mnoho těch deer pěkně našperkovaných. — Těmto tedy mnohý pán pro jejich veselé a oplzlé tančení i jiné jejich nectnosti vyhovuje ve všem a k vůli jim toho nebo onoho velice utiskuje, podvodů a úskoků se dopouští. Dosti takového se nyní děje. Avšak abych to o Janovi řekl, bylť Jan do vězení dán a že vyfintěná dcerka pěkně tančila, pak že Jan celé to hříšné a hanebné živobytí nechtěl chváliti, musel proto násilně smrti zahynouti.

Nahlédneme také do časů po narození Krista, co pak se tu dělo? Tu ještě hůře byli spravedliví a bohumilí lidé sužováni. Jen čti životy těch nejstarších a pak těch nejnovějších svatých a vždy nabudeš přesvědčenosti, že bylo s nimi tuze ukrutně nakládáno. Jestliže nebyl některý z nich dřen a mučen na těle, tedy byl mučen na duši tupením, opovrhováním, vysmíváním, anebo byl od svých představených týrán, sužován a i do žaláře dán a tam utrápen. Ze všeho toho vychází na jevo ta pravda, že koho Bůh miluje, toho křížem navštěvuje, — i že Bůh spravedlivé jako zlato v peci zkoušuje.“ (Moudrost 3, 6.)

Mimo to také skrze kříže a trápení bývají přivedeni k Bohu ti, kteří by se nikdy nebyli od svých žádostí zlých odvrátili. Proto hned prvním rodičům a všem jejich potomkům určeno jest: V potu tváře budete jísti chléb a všeliké nemoce na vás přijdou atd. — To ale jest pro duši lidskou velmi prospěšno, ano Bůh věděl dobře, co lidem padlým prospěje, — věděl dobře, čím mohou zlé žádosti a náklonnosti své mrtviti, potlačiti a k Bohu se přiblížiti. Příkladem nám to vysvětluje sv. Jarolím. Vypravujet o jedné vdově, jmenem Basilla a dí: Patřme na tuto Basillu! Stávala celý den před zrcadlem, krouslila si vlasy a dělala, co ženské pro okrášení a vyšperkování těla svého dělávají. Ale Pán ji navštívil horkou nemocí a to po 80 dní, — uvrhl ji do žhavé pece trápení a hle ona stojí nyní před zrcadlem duše, před Kristem a modlí se. Ona dříve náležela světu a nyní vzdálila se rozkoší života. Ráno vstane a spěchá k modlení. Ta, která dříve byla jiným ku pohoršení, volá nyní k chválení Boha. Ta, která dříve neměla času, vzhůru pohlednouti, nalezá nyní skrze tu svou nemoc potěšení u Ježíše Krista. (epist. 19 ad Marcellum.)

Pozoruj čtenáři, že trápení, — ať to již jest nemoc neb chudoba, ať křivdy neb pronásledování od jiných — že povznáší duši naši k Bohu, že nás napravuje a s Ježíšem oužeji spojuje. V pravdě skrze kříže a trápení bývají přivedeni k Bohu i ti, kteří by se nebyli jinak nikdy k Bohu navrátili. Tedy kříže a trápení světa mají nesmírnou do sebe cenu. Mnozí lidé, aby se napravili a své nejhorší hříchy zanechali, museli býti krutým osudem mořeni a pálení i museli těžkým protiventstvím až do modra smořeni býti. (Což jest to jiného jako milost od Boha veliká?)

Ale toho všeho neměla zapotřebí Panna Maria; vždyť byla beze hříchu. Ani netrpěla z té příčiny jako trpěl Ježíš Kristus, totiž na odpuštění za naše hříchy, jako by umučení Syna Božího nedostačovalo na vykoupení světa. Maria trpěla a musela trpěti, protože Bůh z ní učiniti chtěl něco krásného, ano něco nejkrásnějšího, co

se z duše lidské jen učiniti dá; neboť ze všech těch bolestí a trápení, jaké do duše nevinné zasety bývají zde na zemi, vyrůstají překrásné květiny tam na nebi. — Maria trpěla a musela trpěti, protože taková matka, jako ona, nebyla by ani spokojena i nechtěla by bez trápení ani ostati, když totiž Syn její byl mučen a až na smrt trápen. Podobně i mnozí křesťané vzali na sebe dobrovolně kříže a trápení, ba nechtěli ani bez trápení ostati, když totiž rozjímajíce umučení Kristovo pohnuti byli k žalosti a k lítosti.

Protož svatá Teresie říkala: „O Pane, chci zde buď trpěti aneb umřítí“. A svatý František Xaver radoval se ve svých souženích a protivenstvích, kteráž pro víru, již v Japonsku rozhlašoval, musel trpěti a proto říkal: „Kdo jednou okusil, jak sladko jest trpěti pro Ježíše, svolil by raději umřítí, než bez kříže živu býti.“ — Apoštol sv. Petr praví: „Trpíte pohánění pro jméno Kristovo, blahoslaveni budete“. (I. list. 4.) — A jeli při některém křesťanu Ježíš a jeho matka Maria, poznati se může z toho, má-li on nějaký kříž neb nějaké trápení. Nejkratší cesta do nebe jest — utrpení.

Nyní se obracím k tobě milý čtenáři a čtenářko! Vidiš, ta nejčistší a nejsvětější osoba, Panna Maria, byla velikým trápením navštívena, proč bys tedy ty hříšniče chtěl nějaký kříž a nárek dělati, když na tebe padne několik těch kapek trápení a protivenství? Poslyš, jak a co bys měl v takovéto případnosti činiti.

Jestliže nyní nebo později budeš potupen a znectěn a tebe to bolí a huře v srdci tvém tak, jakoby tam had se uhnízdil, — ba pro samou hanbu netroufáš si ani na ulici jít, — tu rozpomeň se na to, co všechno zlé lidé o Panně Marii mluvili a co až posud židé, pohané a ti daremní, víry prázní křesťané o ní mluví, — kterak ji zlehčují a potupují tuto Matku Boží! Ale ty mi řekneš: Já bych ještě snesl ty útržky a pomluvy od ničemných lidí; než to mne nejvíce bolí, že i moji příbuzní a též osoby v osadě přednější těm pomluvám věří a mne si proto málo všimají. — Považ křesťane, že Maria také byla v podezření u svatého Josefa a to dosti zlém; neboť on chtěl od ní odejít a byl by také odešel, kdyby ho nebyl anděl poučil a zlé jeho domněnky zapudil. — Aneb ty, co zde čteš, jsi vdova s několika dětmi. Tvůj domek jest zadlužen a dlužníci chtějíce býti zaplacení usilují, aby se tvůj domek a to tvé políčko dražbou hned prodaly. — Aneb tys vdova v nájemu a máš platit nájemné, ale ty je nemáš, pak děti tvé nemají obuvi, nemají šatstva a krupař ten také nechce tobě na dluh již dávat. — O ubohé ženy! přece nejste ani tak chudé, jako byla Panna Maria. Hle ona musela v zimním čase dalekou cestu konati do Betléma pěšky, a tam, ač měla čas ku porodu, i ač bylo chladno, nedostala nikde noclehu, nikde přístřeší. Brzo na to musela se svým novorozeňátkem ještě další cestu konati a to skrze horkou kamenitou poušť, na nížto není vody, není obydlí, ani jakého pohodlí. — A snad milý čtenáři neb čtenářko máš jiné trápení, snad tvůj soused jest na tebe zlý. On tebe proklínal, on se zapřisáhal, že tě zabije, že tě vypálí a tebe zničí. O křesťane a křesťanko! nehorší se ale modlí se: Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim vinníkům.“ Což nedělal nikdo matce Boží úklady? Což nebyla její vrchnost ďáblem posedlá a na ni zlá a nehledala bezživotí tobo, který ji byl milejší, nežli vlastní její život? Hle Panna svatá, Matka Boží co musela všechno trpěti a snášeti! A co museli ti spravedliví a bohabojní lidé trpěti! Pročež rei: Ve všelikém trápení mém spomenu si na bolestnou Matku Marii a takto se potěším; nebo jestliže ona trpěla, proč bych já netrpěl?

Jedenkráté jsem jel do Prahy a se mnou seděl jistý rolník, který mi vypravoval, jaké neštěstí ho potkalo. Totiž jeho syn dvauáctiletý pásal na poli dobytek a že se tam k ohni neopatrně přiblížil a šaty na něm chytily, — popálil se strašlivě na celém těle. Domů byv přinešen měl hroznou bolest i nařikal, až bylo všem úzko. K večeru se mu ulehčilo; neboť umřel. Otec mi také vypravoval, že tenkráté hrozný zármutek a žalost snášel. Dále mi povídal, že mívá obyčej, rozjímati o umučení Páně a též o tom, co Maria všecko přetrpěla — a to pomýšlení, že ona Syna svého v bolestech ještě větších viděti musela, nežli on svého syna viděl, — to že mu spomohlo. Povídal, že jen tím způsobem jeho zármutek se umírní a že všecko trpělivě snášel.

Ó křesťane! učiň také tak, spomeň, až budeš v zármutku, na bolesti a na trápení Panny Marie! — A kdyby ti to za těžké přicházelo, kříže a protivenství na světě snášeti, vezmi útočiště k bolestné matce, k Matce Boží. Ona bude míti s tebou útrpnost; neboť ví, co jest bolest, co jest trápení. Ona ti vyžádá trpělivost a vytrvalost. Pros ji často a každého dne ji pozdravuj. Pros ji s čistým a nábožným srdcem a ona se za tebe přimluví. Mocná jest zajisté její přímluva; nebo když matka u Syna svého prosí, zdaliž bude oslyšena? Jako Šalomoun k matce své pravil, tak podobně i Ježíš k Marii praví: „Žádej matko má, nebo není slušné, abych ti něco odepřel. (III. Král. 2. 10.)

Právě mi tu přichází na mysl jedna událost, zaznamenaná v písmě svatém (Mat. 15, 22.) Jednoho času totiž šla za Ježíšem pohanská žena a ustavičně volala: Pane, dcera má zle se od zlého ducha trápí, spomoz jí! Učeníci Páně tehdáž židovstvím ještě docela proniknutí mysli si: Takový pohan není ani opravdivým člověkem a jeho duše není duší lidskou, ale duší zvířecí a Mesiáš ten přišel k vůli nám židům a s pohany by neměl ani mluvit. — A když ta žena pohanská tuze bědovala a tuze prosila, přece se v nich to židovské srdce trochu pohnulo, tak že konečně sami řekli: Pane upokoj ji, učiň jí to! Ale Pán chtěje jim ukázati, jaká to jest surovost a zatvrzelost, lidmi jiné víry opovrhovati, oslovil je a k jejich zahanbení pravil — jakoby byl sám židem zatvrzelým — takto: Není slušná věc, vzít chléb synů (totiž těch hodných pobožných a roztomilých židů) a jej vrci psům (totiž těm bezbožným a ošklivým pohanům). — Kdyby ta pohanská žena, která to slyšela, byla povahy takové, jakou mají ženy křesťanské skoro na tisíce, byla by se tím rozlobila, byla by klela a řekla: Vy židé, vy jste psi, zatr . . . psi! — a jiná podobná sladounká slova byla by z úst vypustila. Avšak ta ubohá žena měla starost velikou o svoji dceru a že již o Pánu Ježíši mnoho dobrého slyšela a že na svoji osobnost mnoho nedbala a o sobě mnoho nemyslíla, proto beze všeho hněvu, ba s přívětivostí a s celou skroušeností pravila: Ano Pane, tak jest; avšak i štěnátko jedí drobty, kteréž padají se stolu pánů jejich. — Na tato slova obrátil se Pán Ježíš k ženě s radostí a s celou přívětivostí i řekl: O ženo, veliká jest víra tvá, staniž se tobě jak chceš — uzdravena jest dcera tvá!

Pozoruj nyní čtenáři! v této události budeme hledati zlaté jádro totiž pravým a náležitým výkladem! Ježíš spomohl pohanské panně zlým duchem trápenou. Tato panna nepřišla sama k Pánu Ježíši, tedy sama ho neprosila o pomoc. Bylo tehdáž ve všech zemích mezi židy a pohany mnoho tisíců nemocných a trápených, proč pak právě této dceři pohanské Ježíš Kristus pomoci své poskytl? Proč? Protože její matka sama přišla a u Ježíše sama za ni prosila. Tato žena byla pohanská a cizozemská a přece Pán Ježíš vyslyšel její prosbu pro její víru, i osvobodil její dceru od ducha

pro její pokornou přímluvu. Nyní pověz, zdaliž On své vlastní matce, aua k němu má největší věru a tu největší lásku, odepře něčeho a zdaliž jí k vůli neučiní, když ona o něco prosí? Kdožby směl o tom pochybovati aneb to upíráti? — Toť se dá zdravým rozumem chápati! —

Tedy Maria, tato přemilá matka Krista Ježíše mnoho vyprosí a ona jest spolu i naší matkou; neboť Ježíš Kristus, jenž se vtělil a na svět narodil, stal se bratrem naším, následovně jeho matka jest i naší matkou a to matkou útrpnou a laskavou. Vzývej ji křesťane a pozdravuj ji každého dne; tím se, věř, stane, že její ochrauy a její pomoci zakusíš ve všech svých souženích a nesnázích!

Abys byl k tomu více povzbuzen, povím ti něco ze života svatého Bernarda a pak ze života svatého Bernardina.

Svatý Bernard byl první opat Klérvósský a žil v 12. století. Působil velmi mnoho svou znamenitou výmluvností, apoštolskou horlivostí a svatostí života svého, — pro slávu Boží. Zvláště pak poučná a pohnutlivá jest jeho pobožnost a jeho láska k Panně Marii. Nikdo nemůže čísti jeho modlitby a řeči sepsané ke cti Marie, aby nebyl jimi co nejvíce dojat. Od dětinství postavil se Bernard pod ochranu Marie a tato matka milosrdenství jemu při rozličných příležitostech dokázala, jak mileráda přijímá jeho pobožnost i jak velice jí leží na srdci jeho spása. Již co pacholetí zjevila se mu Maria se synem svým v noci po štědrém večeru a objevila mu celé tajemství narození Božského Syna svého. A zjevení toto rozžítlo v srdci Bernardovu plamen nejvroucnější lásky k Ježíši a k Marii, jenž nikdy více nevyhasnul. Dostalo se Bernardovi od Marie vícero velikých dobrodiní. Mezi jinými zjevila se mu Maria v nemoci, kterouž byli lékaři prohlásili za nezléčitelnou, přiložila naň ruku a uzdravila jej v tom okamžení. Bernard se snažil, aby vštípl všem lidem tutéž lásku, kterou sám cítil k nebeské královně. Aby tím více povzbudil k důvěře v přímluvu její, povzbuzoval věřících stále slovy následujícími: „Nedostává se jí ani moci, neb jest matka Boží, — aniž jí schází dobrá vůle, neboť jest matka milosrdenství a též matka naše a sice matka netoliko spravedlivých, nýbrž i bídnych“.

Právem můžeme nazývati svatého Bernarda chvalořečníkem Panny Marie, poněvadž nikdo ze svatých otců a učitelů církevních s takovou vroucností a velebností, s takovou bohatostí myšlenek nepřednášel vznešenost Marie, jako on. Spisy Bernardovi hlásati budou až na konec světa chválu Marie a podněcovati věřících k lásce k ní. Zemřel stár asi 62 let, roku 1153. — Z rozličných jeho modliteb k Panně Marii jest jedna vůbec známá a v křesťanstvu rozšířená, a ta začíná takto: Pomni o přemilá Matko, nebylo ještě nikdy slýcháao, abys byla koho opustila atd.

Podobně jako svatý Bernard ctil také svatý Bernardin ze Sieny Pannu Marii. Narodil se roku 1380, byl v řeholi svatého Františka a od mladosti choval vroucí lásku k Marii, pročež mívával také v uctivosti její obrazy a říkával: Kolikráte Marii pozdravíš, tolikráte ona tobě vzkáže pozdravení, to jest ona ti dá dosti útěchy a dobrodiní. — Panna Maria se jemu jednoho dne zjevila a ho ujišťovala, že pro něho vyprosila dar řečnictví kazatelského a moc divy činiti. Výsledek dosvědčil pravdu tohoto ujištění. Svatý Bernardin stal se nejhörlivějším hlasatelem slova Božího, oslavil církev Boží nejen světlem řečení svého, nýbrž i leskem zázraků a svatostí života svého. Jaké to krásné ovoce pobožnosti k Marii a jací to následkové povolání vyššího, za nímžto člověk se ubírá pod ochranou Panny Marie! O kězby jmenovitě kazatelové, učitelové a vůbec všickni, jenž mají povolání a povinnost (a tu mají všichni vzdělanější), aby blahodatně působili na své spolublížní, — kězby chovali také velikou úctu

a pobožnost k Marii v srdcích svých, pak by dojistá působili mnoho dobrého a získali by více duší pro Boha a pro nebe, nežli čtením mnohých kněh, které jsou psány slohem třeba krásným a pěknými slovy ale duchem, jenž jest dalek pravdy a nersrovnává se s prostou pravdou Pána ukřižovaného. Co vychází z Boha, vede k Bohu. Krásnou mluvou, důkladným a dobře promyšleným slohem získati si můžeme jméno řečníka a řečeného může (toť i chvalitebná věc, přivlastniti sobě dobrý a vážný sloh); avšak toliko milostí Boží, modlitbami, nábožným životem a jmenovitě věrným uctíváním Panny Marie můžeme obracet i hříšníky a voditi duše dobrou cestou spasení. — Následujme svatého Bernardina a pamatujme na to, co již svatý Pavel nám připomíná řka: Všeříkou modlitbou a prosbou modlete se každého času . . . Proste i za mne, aby mi dána byla řeč (dobrá, užitečná), abych oznamoval tajemství evandélium (Efesk. 6, 18.)

Sv. Pavel prosí svých věřících za jejich přímluvu; my pak v nynějším zkázyplném věku ucházejme se k Panně Marii, prosme ji za její přímluvu a řceme: O Maria, Panno slavná, dobrotivá a milostivá, pros za nás a pros za služebníky církve svaté! Vyžádej jim horlivost a výmluvnost, aby kázali Pána ukřižovaného ku spáse naší řečí dobrou, vážnou a pronikající — aby nám všem pravdy křesťanské neohroženě zvěstovali a nebáli se výhrůžek, nebáli se nátisků těch, jenž jsou nepřátelé víry Kristovy — nepřátelé kříže Kristova. (Filip. 3, 18).

O Maria zastaň a uchraňuj nás v tomto zlém čase a spomáhej nám, abychom se vždycky od klamných řečí a námitek nevěrců a rouhačů odvraceli a řídíce se dle učení církve katolické všem nepřátelům našeho spasení odolali i abychom Ježíši Kristu a tobě věrni zůstali.

Vzorové apoštolátu.

Skvějí-li se na obzoru církve východní takovéto enostné a svaté matky a dcery, jež církev katolickou velikými, učeností i nábožností proslulými muži, hvězdami to dokonalosti a svatosti obdařily, nesmíme mysleti, že by snad v tom čase církev na západě takovýchto perel vzácných a drahých z pohlaví ženského postrádala, nikoliv, i zde nalazáme muže, učeností i svatostí vynikající, jako sv. Augustina, Jarolíma, Ambrože, Hilaria, Paulina, Remigia, Řehoře Vel., Izidora a jiné, ale všude, pakli jen blíže do života jejich pohlédneme, shledáváme, že jen matky a sestry to byly nábožné a horlivé, jež tyto okrasy církve vypěštovaly. — Známof o sv. Monice, s jakou prací a vytrvalostí pracovala na obrácení syna svého zbloudilého Augustina, až ho svými slzami a modlitbami k životu milosti znovu zrodila, tak že církev tohoto velikého ducha a svého prvního učitele má co děkovati po Bohu jenom ženě. — A sv. Jarolím sám doznává, že nábožné panny a paní, zvláště Paula a dcera její Eustochion, žádajíce, aby jim vyložil duchovní smysl sv. písem a přeložil jim starý zákon z hebr. jazyka, přiměly ho k hlubšímu studování a rozjímání písma sv. Třeba toliko přechísti předmluvu jeho ve spisech pojednávajících o sv. knihách, jež skoro vesměs směřují k pannám a paním, a přesvědčí se každý, že jen k jejich prosbám a vybídám vzal na se tuto velikou práci. Tak učinil zajisté Bůh sv. Jarolíma, co se týče znalosti sv. písma, největším učitelem v církvi ale jen, za pomoci a spolu-

působení panen a paní svatých. A co se týká jeho listů překrásných, jimž se nedá ničeho v žádném jazyku rovného postavit, zajisté že ono zbožné nadšení, ony jemné myšlenky, útlé city, jakýmiž jsou provanuty, pocházejí z vlivu zbožných panen a paní katolických. Obzvláště pak jsou nám známy apoštolské matky a sestry sv. Ambrože, Hilaria, Remigia, Řehoře Vel. a jiných mužů té doby, na nichž se patrně ovoce horlivých apoštolů rodinných jeví, kteréž apoštolky blíže sobě uvedeme. Jsouť to tedy :

7. Matky : sv. Ambrože, Hilaria a jiných otců církevních té doby.

Mladoučká byla ještě matka sv. Ambrože, když ovdověla. I odebrala se s 3 dětmi svými do Říma, a tam je tak křesťansky vychovala, že z nich světce učinila, totiž sv. Marcellinu, sv. Satyra a sv. Ambrože. Zvlášť pak radovala se z krásy duše Ambrožovy a věnovala jí také obzvláštní péči, jen aby bez poskvrny setrvala. Však dobrá matka zemřela, a tu ujala se mladičkého Ambrože panenská jeho sestra Marcellina. Vzala jej k sobě a záhy již do srdce jeho vštěpovala zbožnost a lásku k čistotě, jakouž sama proniknuta byla a jižto celý Řím vzdělávala, ano její zbožnost byla tak veliká, že kdykoliv potkala biskupa, vřhla se na kolena před ním a líbala mu s úctou ruce ; jednou podal jí v žertu i mladý Ambrož svou ruku a usmívaje se prohodil : „Padni i přede mnou na kolena a polib tuto ruku, neboť i já budu biskupem.“ Tak žertoval, a hle, žert stal se pravdou. Ještě slavnější byla Marcellina pro svou velkodušnost, s jakouž se vzdala i těch nejvznešenějších a nejbohatších vyhlídek na zaopatření tohoto světa, Pánu Bohu se věnovala a o vánočních svátcích, v chrámu sv. Petra, veřejně z rukou papeže roušku panenskou přijala. Sám sv. Ambrož líčí pohnutlivý obřad zasvěcení sv. sestry své. Ó věru, krásný to byl pohled, viděti, jak v sv. Ambroži a sv. Marcellině, krví i čistotou spřízněných, objímaly se lilie bratrovy s lillemi sestřinými, a jak z těchto dvou panenských duší k nebesům se vznášela a v církvi se šířila líbezná vůně sv. panenství !

Útlé péči tedy, s jakouž střežily dětství jeho matka i sestra, měl co děkovati Ambrož, že lilii panictví svého zachoval neporušenou, a že on, nejpředevším se stav panickým otcem církve, hoden byl, ve svých spisech o pannách v panenském slohu opěvovati zásluhy a důstojnosti křesťanského panictví. Od nich také vštípenu měl takovou lásku a náchylnost k sv. písmu, že již v mládí svém co laik a křténec, dnem i nocí v něm čítal. Ano naučil se mu z paměti, a když unavující práce úřadu jeho jakožto místodržícího v Ligurii a Emilii jej tížily, tu brával písmo sv. do ruky, tenkrát bylo ono jeho radostí, jeho vyražením. Z toho lze sobě vysvětliti, jak to přijde, že on laik, sotva že najednou za biskupa byl zvolen, v křesťanské bohovědě již tak byl zběhlý, že sotva uběhly 3 roky ode dne jeho vysvěcení, již byl pokládán za nejčelnějšího učitele církevního. --

A zdaž bychom bez sv. Marcelliny měli knihy jeho o pannách jednajících? -- Nalézalať se tato slo. utná panna právě v Římě, když Ambrosius, hlasem lidu za biskupa zvolený, o tomto něžném a krásném předmětu v Miláně kázal. Neobyčejný byl výsledek jeho kázání, po celé Itálii docházelo ohlasu. I přála Marcellina v jednom listu mladému řečníkovi štěstí, a ještě sama slyšeti ho nemohla, prosila a doléhala naň usedavě, aby kázání ta napsal a jí zaslal, by i ona z nich čerpala a obradovati se mohla. Sv. Ambrož tak učinil, sebral kázání, jež měl o panenství, v jeden celek, sestávající z 3 kněh : „o pannách,“ a tak dostaly se nám knihy tyto, právě to vzory srchovaného řečnictví a básnictví.

Věru, myšlenka čistoty má v sobě moc Božskou, tak že i v nejspustlejší společnosti unáší a nechvacuje duše. Právě proto dosáhl Ambrosius svými kázáními o panenství znamenitých výsledků a dobyl sobě velikého jmen. Sám sv. Basil, tento veliký učitel církve, psal mu ze své samoty, aby ho posilnil a utvrdil v předsevzetí jeho, povýšením cudnosti a panenství zachrániti křesťanské mravy před obecnou zkázou, a projevil mu svou horoucí žádost, že by před svou smrtí obejmul rád jej, missionáře, apoštola cnosti evangelické ze všech nejkrásnější. V celých zástupech hrnuly se do Milána panny nejen z celé Italie, nýbrž i z Mauretanie, aby z rukou arcibiskupa sv. roušku přijaly. Jeho slova byla tak unášející, že světácké matky své dcerařsky uzavíraly, aby nemohly jíti na kázání a neskládaly snad v ruce jeho slib panenství. Nesmíme však zapomenouti, jak i sv. Ambrož sám dokládá, že již dříve, nežli kázal on o panenství, byl hojný počet duší, jež si stav panenský zvolily a život pospolný vedly. Pracovaly rukama svýma, nejen by si na potřebnou výživu vydělaly, nýbrž by i jiné dobročinnými skutky podporovati mohly. Obzvláštní pak horlivost jevíly panny ty v získání i jiných dívek pro stav panenský. Nezůstávalyť v klášterích, nýbrž doma u svých rodičů, v jistých dobách scházely se v kostele, kdež měly své místo prkny ohražené, by se vespolek domluvily a co se týká náboženského vyučování ženského pohlaví a účinné lásky k bližnímu sobě práce rozdělily. Z toho vidno, že takovéto příklady mocně musely působiti na mysl a srdce sv. Ambrože, tak že právě odtud své svaté nadšení pro panictví, nepoškrvněný květ svých chvalozpěvů, krásu na všechny jeho spisy a zvláště na jeho tři knihy „o pannách“ se rozlévající, byl čerpal.

Ostatně doznává toho sv. Ambrož sám ve svých sladkých a dojemných slovích k pannám, jimiž své krásné pojednání „o pannách“ končí. „Podávám vám, panny svaté, tento malý dáreček. Nejsou tomu ještě ani 3 roky, co jsem knězem, pročez co jsem zde propověděl, nemohl jsem z dlouhé zkušenosti čerpati: vaším životem, vašimi mravy byl jsem poučen. Jaká pak také mohla býti sběhlost má v náboženství, ješto teprv tak krátký čas jsem se v ně zasvětil! Spatříte-li tedy v tomto spisu některé květiny, vězte, že z lůna vašeho života jsem je sebral. Nejsou to předpisy pannám, nýbrž vzory panen. Řeč naše vykreslila pouze obraz cnosti vaší. Spatříte v knize této jako v zrcadle obraz svého tak vážného života paprsky jasnými ozářený. Jestli jaká v něm spanilost, vy jste ji vdechly duchu mému. Vše co tam dobrého, náleží vám.“ —

Avšak nebyl Ambrosius jediný, jenž v čase svém skrze panny a paní svaté dospěl taktéž k svatosti a dokonalosti, i jiní slavní mužové jako sv. Hilarius, Paulinus a Remigius měli jen svatým ženám co děkovati, že se stali svatými.

Sv. Hilarius, byv od své matky sv. Quiety ustavičně pobádán a prošen, oddal se hlubokým studiím náboženským i filosofickým, až seznal, že pravda a všechna pravda jenom v křesťanství se nalézá a sám křesťanem se stal. Když pak zemřela mu matka jeho, tu činily se i choť i dcera jeho jediná, jmenem Apra, aby choť a otce v křesťanských mravech a křesťanském životě vycvičily. Dařilo se jim tak, že Hilarius i přiездеjších zaměstnáních studoval a rozjímal sv. písmo, a jak věřící soudili, měl milost kněžství. Proto když ovdověl a dcera jeho slibem panenství Bohu se zasvětila, stal se Hilarius na žádost a doléhání lidu Poitierského biskupem tamtéž, stal se, a to jedině za spolupůsobení 3 křesťanských paní a panny velikým učitelem církve, přední okrasou církve gallické po sv. Ireneovi, učitelem sv. Martina, otcem lidu, světců a učitelů, prvním latinským vykládačem evandělí, před nímž duch sv. Jarolíma s úctou a obdivem se klonil.

Sv. Paulinus, biskup v Nole, tento velký učenec, jenž ve své pokoře sám otevíral kostel svůj, kdež uloženy byly ostatky sv. mučeníka Felixe, sám ho čistil a v noci střežil, on, jenž všechny své statky obracel na výživu a osácení chudiny vůkolní, k vysvobození platu neschopných dlužníků ze žaláře, k vykupování zajatců, ba v nedostatku peněz sám sebe za otroka prodal barbarům, jen aby z jejich rukou syna chudičké vdovy vyprostil, — stal se takovýmto světcem hlavně a nejvíce skrze svou nábožnou choť Therafu, s níž a vedle jejížto rady dávno již před vstoupením do stavu duchovního zavázal se žíti ve sv. zdrženlivosti. —

Také i sv. Remigius, tento veliký apoštol Gallův, nejvýmluvnější řečník svého věku, divotvůrce, vyslanec papežský, veliký státník říše Francouzské, — stal se vším tím skrze paní křesťanské.

Sv. Cilinia takřka zázrakem počala ho již u vysokém stáří a považovala ho jako cosi svatého, vychovávala jej s obzvláštní péčí pro Boha a pro církev, naplnila ho již od mladosti duchem křesťanským a učinila z něho světce. Synem jsa matky svaté, měl i za kojnou světici, totiž sv. Balsamii, kteráž se čítá rovněž mezi svaté, bylať ona matkou sv. Celsina, žáka a spolupracovníka se sv. Remigiem v úřadě apoštolském. Což divu pak, že Remigius od světice zrozen, od světice kojen, od světice vychován, sám se stal divem svatosti? —

A sv. Řehoř posléze, jenž právem nazývá se „Velkým,“ protože velikost všeho druhu ve své osobě spojoval, velikost urozenosti, velikost výmluvnosti, velikost učenosti, velikost vrchního pastýřství a zvláště velikost svatosti: sv. Řehoř, pravím, stal se tím hlavně a především svou matkou, sv. Sylviou. Provádána jsouc za Gordiana, římského senátora a majitele velkého bohatství, učinila tato ušlechtilá paní nejprvé ze svého chotě světce; majíc z manželství toho dítko: Řehoře, přimlouvala Gordianovi, by se rozešli a zcela na službu Boží věnovali. Stalo se. Gordianus obdržel svěcení svaté a zemřel jako jahen, jichž bylo sedm, a z nichž každý v sobě vykázaném okršku městském ošetřování chudých a nemocných na starosti měl. Sylvia pak zasvětic se slibem čistoty Pánu, odstranila se do malého kláštera, až Řehoř své studie byl ukončil. A jako se jí zdařilo posvěcení mužovo, tak se jí zdařilo i posvěcení synovo. Vštípilať mu takové pohrdání s bohatstvím, že mladý pán, sotva že se stal pánem vlastním svého jmění, tohoto jenom k podporování chudých a zakládání klášterů používal, pouze v Sicilii, kde měl velké statky, založil jich šest. Jsa ještě velmi mlád zvolen jest za soudce Římského, v kterémžto úřadě jak svou moudrostí a spravedlností, tak i nábožnou horlivostí, čistotou mravů a svatostí života všeobecnou vážnost a obdiv sobě zjednal. Ona mu vštípila lásku k nábožnému, svatému a dokonalému životu, a když viděla, že skládá úřad svůj, aby se stal mnichem, měla z toho netoliko radost, ale i sama ještě povzbuzovala ho ke kajicnému životu v novém jeho stavu, neb když se byl odstranil do kláštera na hoře Coelius, připravovala mu a posýlala z domova do kláštera zeleninu a nic leč zeleninu za pokrm.

Sv. Řehoř sám chtěl zůstaviti pomník toho, čím se cítil zavázána díky nábožnosti své matky. Dalť ji malovati vedle něho sedící, bílým rouchem oděnou, s infulí učitelskou na hlavě, s dvěma prsty u pravé ruky jako k žehnání roztaženými, a v levé žaltář před očima svého syna otevřený mající.

Ostatně upomíná nám sv. Řehoř i na přítele jeho nejupřímnějšího sv. Izidora ze Sevilly, největšího ze světců Španělských, apoštola to barbarů, kladivo arianců, jenž patří k otcům, sloupům a okrasám církevním v 16. stol. Tento muž, slovatný jak svou učeností tak svou nábožností, stal se jen proto tak svatým a učeným, pro-

tože jeho svatá a učená matka, Theodora, ve svatosti ho vychovala a ve všech vědách vycvičiti dala, a jako sv. Emilie, svůj dům, nejvznešenější ve Španělsku, školou světců a učitelů učinila. A věru, její srdce křesťanské a duch vznešený obdařil církev mimo sv. Izidora ještě dvěma jinými svatými a učenými biskupy a dvěma svatými dcerami, v celku pěti slavnými svatými.

První z těchto šťastných dítek byl Leander, biskup Sevillský, druhé řečený Izidor, jeho žák a nástupce v apoštolském úřadě mezi barbary, třetí Fulgencius, biskup Kartagenský, čtvrté sv. panna Florentina, zakladatelkyně mnoha panenských klášterů, která všecky cnosti své máti provozujíc ji samu ještě zřeknutím se světa, by Bohu v sv. panenství sloužiti mohla, převýšila; poslední byla sv. Theodosia, choť Westgothského krále Leovigilda, matka sv. Hermenegilda, slavného to mučeníka pro víru katolickou ve Španělech a sv. krále Rekkareda, apoštola to národa Španělského. Ó blahoslavené takovéto matky; blahoslavené ty panny a paní svaté, jež s nábožnou starostlivostí a péčí takovéto okrasy církve, oblažitele státu vychovaly. Ó věru! působí-li spolu katolická apoštolka buď co matka buď co sestra, snadněji jest mužům, sluhům církevním z jiných činiti svaté, neboť ona lépe než oni zná tajemství dobrého vychování a lépe tomu rozumí, vštěpovati do srdceka dětského, nevinného náboženství a cvičiti je ve svatosti. Ó pomáhejte tedy i vy, drahé paní a panny katolické, sluhům církve v domácnosti vaší; jsou-li u vás dítky malé, uče je se modliti a modlete se samy s nimi, nemluvte před nimi nikdy cosi pohoršlivého, tím méně toho činite; běda skrze koho dítěto přichází k hříchu, vždyť víte, jak pohrozil takovému Pán! Naopak jak veliká zásluha u Boha toho, kdo položil základ nábožnosti a nevinnosti do útlého srdceka dětského. Pročež nelitujte práce, nešetřte obětí, milé paní a panny, kde se jedná o duše dítek, neostýchejte se snížiti se k maličkým, apoštolky katolické! Vezměte si vzor z apoštola národů, slyšte, jak k nám volá: „Mdlý jsem učiněn mdlým, abych mdlé získal. Všechněm všechno učiněn jsem, abych všecky k spasení přivedl.“ (I. Kor. 9. 22.)

Duše Božskému Srdci Ježíšovu obzvláště milá.*)

Roku 1871, 31. prosince zemřela ve Schlanders ve Vintšgau (v Tyrolsku) zbožná trpitelka Ursula Burger. Narodila se 24. prosince 1800 v Kortši ve farnosti Schlanderské a hned od svého dětinství byla mnohými nemocemi navštěvována, které, jakož i neblahé rodinné poměry, mnoho byly příčinou stálé její choroby. Až do 24. roku mohla aspoň mimo lůžka býti, odtud ale až do své smrti ho neopustila. Denně bývala trápena prudkými křečmi, tak že pohled na ni všechny přítomné k útrpnosti pohnul; takové nápadny opakovaly se až do několik dní před smrtí. Mimo toho skličovaly ji i mnohé jiné útrapy, které však bedlivě hleděla zatajiti. Ona netoliko vše trpělivě snášela, nýbrž si toho i přála, aby svému nebeskému pánu aspoň v něčem podobnou se stala. Asi 8 měsíců před smrtí cítila se pohnuta, Pána požádati ještě o více bolestí, a nápadně vyslyšel ji Pán; nebo brzo na to byla na celé levé straně hrozným rakem raněna, který dnem i nocí strašných jí působil bolestí. Mnozí, vidouce její stav, nemohli pro soustrast sklí se zdržeti, ona ale zůstala vždy

*) Ze „Sendbote“, jenž zprávu tu z hodnověrného čerpal pramene — Red.

veselé mysle, snažila se všechny těšiti a jim své vlastní bolesti vymlouvatí. Jedna z nejkrutějších bolestí, kterou snášela po mnoho let, byl pocit, jakoby dýka celý její levý bok, až do srdce proklala. — Mimo těchto tělesných bolestí byla po více než 40 let mnoho týrána pokušením dábelským, zvláště v čas postní, kdy po 2 až 3 dni musela trpěti zoufalost zatracenců. Několik neděl před smrtí zkoušel ji Bůh i opuštěností ducha. Vnitř i zevnitř vši útěchy prosta, i se strany Boha, ležela tu ve svých bolestech co obraz Spasitele na kříži opuštěného. Konečně několik dní před smrtí byla vysvobozena z této opuštěnosti duševní, trpěla tiše a odevzdaně, až svou duši ve slovích: „Ó Ježíši, ó Ježíši, přijď, ó přijď, ó Ježíši!“ odevzdala do rukou toho, po němž po celý svůj život toužila. —

Několik nákrešů z jejího cnostného života: Její poslušnost byla tak zevrubná, že netoliko od svého duchovního vůdce, nýbrž i od té osoby, která ji po 42 let obsluhovala, úplně závisela; zdála se nemíti vlastní vůle. — Její čistotnost byla zvláštní milostí Boží po celý život i od všeho pokušení chráněna. Nicméně byla tak opatrná v tom ohledu, že se i vystříhala, kněžím ruce polibnouti. — Prostotu holubice a opatrnost hadů měla ve velké míře. Ona byla sama prostota. Jako nedospělé dítě věřila všemu, neznála přetvářky, takže se museli její dětinné prostotě často srdečně zasmáti. Protože to s každým mínila upřímně, mohla také každému i ty nejtrpělivější pravdy do očí říci, což ale vždy s největší šetrností činila; proto ji rádi nazývali „dvorním bláznem Pánbička.“ S prostotou svou znala ale tak moudře opatrnost spojití, že nikdy nevyzradila, co jí od jiných bylo svěřeno. Proto měla velkou důvěru u lidí, z blízka i z daleka, ústně i písemně tázali se jí o radu. — Nápadná byla její znalost lidí. Dostačoval jediný pohled, aby prohledla ducha těch, kteří k ní o radu neb potěchu přicházeli. Když ale někdo falešného srdce přišel, mluvila jen tak všeobecně a říkala, že ústa toho člověka jsou zavřena a že jenom slova od ní hledá. Na začátku své nemoci trpěla, ana chudobna, velkou bídu, ješto se ani neodvážila prositi a nabídnuté zamítala pravíc: „Již mám.“ Když se ale lidé dozvěděli o její nouzi a cnosti, podporovali ji hojně, takže ještě svou matku, svou obsluhovačku a 2 dcery své zemřelé sestry vydržovala, ba nad to i mnohé chudé podporovala, avšak tak, že obdarovaný nikdy zvědět nemohl, kdo jej obdařil. Tyto almužny museli jí ale vnutiti, při čemž vždy do patrné rozpačitosti přišla a často říkala: „Milý Bůh obsypává mne zde dobrodiními, bojím se, aby mně to pak na onom světě nestrhli. O jak dobrého mám otce, jenž tak bohatě o mne se stará!“ Sama požívala velmi málo; celá její strava pozůstávala v několika lžících bílé kávy, 2krát skrovně polívky a něco ovoce; jiných pokrmů aneb vína nikdy neokusila a nemohla ani sněsti. Vše vezdejší za nic považovala, přece ale o vše se starala, byla ve všem zevrubná, vše sama pořádala, ač na lože bolesti upoutána. — Její pokoře byla každá chvála mukou, pohanění ale radostí. Když ji někdo měl za zbožnou, rmoutila se, a museli jí to vymlouvatí pravíce: „Vždyť nechej lidi dobře souditi a mluvití, to vyžaduje láska k bližnímu; ostatně ví Bůh dobře, co jsi.“ Když jedenkrát se dozvěděla, že i její duchovní vůdce dobré o ní mluvil, pravila zarmouceně: „Ani Vy mne neznáte!“ Proto museli býti opatrní, aby její pokoru nezarmoutili. Když někteří jí pravili, že po její smrti sobě přejí kousky plátna mítí, které přikrývalo její rány, velmi se ulekla a prosila svou posluhovačku, aby po smrti její všechno spálila. Naproti tomu bylo jí pohanění, opovržení a snížení pravou radostí. Že jí kdosi řekl: „Ty jsi špatnější nežli pes,“ radovala se z toho, tak že po mnoha letech ještě se na to pamatovala a říkala: „Ano, pes slouží svému pánu věrně a vděčně, já jsem ale svému Pánu a Bohu tak

často se zpronevěřila.“ V této upřímné pokoře přála si, býti před lidmi neznáma, neotevřela žádnému kromě svého zpovědníka své smýšlení a měla odpor proti všemu neobyčejnému. — Modlitba byla jejím nejhlavnějším zaměstnáním; denně věnovala jí 5 až 6 hodin. Hora Olivetská a Kalvaria a svatostánek byly místa, kde nejraději a nejčastěji v duchu prodlévala. Matku Boží a sv. Josefa dětinně ctíla a brala k nim v rozličných potřebách důvěrně své útočiště. Modlitba dodávala jí síly, že tak mnohá a velká trápení po tak dlouhý čas snášela, a když některý den mnohými návštěvami od modlitby byla zdržena, zdály se její bolesti nesnesitelné, až se modlitbou posílila. Rozjímání nikdy neopomenula. Příprava její k němu bylo představení-si, jakoby co opovržený červík pod kříž Kristův se schoulila, a odtud skroušeně a důvěrně pohlížela k Ukřižovanému, důtklivě prosíc jen o kapku předražené krve, aby svou duši očistila. V takovém rozjímání ubíhaly jí hodiny jako okamžiky, a nahlížela pravdy a slyšela slova, jejichž vliv na duši její byl nevyslovitelný. Všechna její touha vztahovala se na sv. přijímání a deu sv. přijímání byl vždy dnem odpočinku, kdy i své bolesti méně cítila. Jelikož neměla příležitosti, častěji přijímati (vyhybajíc se všemu neobyčejnému, nemohla mimořádně často zaopatřena býti), nahrazovala nedostatek denně sv. duchovním přijímáním. Poslední 3 dny sv. týdne dala se do svého pokojíku uzavřítí, aby takto bez vytrhování o bolestech svého Spasitele mohla rozjímati. Mši sv., které s neobyčejnou sebraností mysle v duchu byla přítomna, obětovala za sv. církev, sv. Otce, císaře, za své dobrodince a přátele, a za všechny její modlitbám se odporučující. V rozjímání sv. tajemství držela se úplně pořádku roku církevního. — Touto horlivostí v modlitbě dosáhla takovou sílu u víře, že s radostí byla by za ni i největší muky podstoupila, a neobmezenou úctu k církvi katol., k sv. Otci, kněžím a řeholníkům, jež všechny co zástupce Ježíšovy považovala. Slova: „Jak mne poslal otec, i já posílám vás,“ která ustavičně v srdci slyšela, byla jí velkým potěšením. — Podobně pevná byla její důvěra. V prvních letech převládala v ní bázeň před přísností Božské spravedlnosti, poznenáhla ale ustoupila plné důvěře v dobrotu a milosrdenství Boží, tak že jako dítě v klíně matčině pokojně v Boží prozřetelnost se odevzdávala.

Tato důvěra byla též příčinou, že tak mnohé bázlivé duše jejím přimlouváním pokoje došly a s díky její lože opouštěly. — Avšak duši všech jejich cností, pobnutkou všech myšlenek, řečí a skutků byla horoucí láska k Bohu a obětovná láska k bližnímu. Z této lásky utvořilo se její úplné stejnosměšlení s vůlí Boží, tak že tato i v těch nejtrpčejších případnostech její jedinou občerstvující útěchou byla. Třebas příroda se chvěla pod břemenem bolestí, nicméně trpěla její vyšší vůle s radostí. V těchto utrpeních hledala pouze Boží zalíbení; proto nebylo nikdy třeba ji povzbuzovati poukázáním na budoucí odměnu v nebesích. „Ó kéž bych svým utrpením Ježíši aspoň tu nejmenší radost způsobil, pak bych byla již dosti odměněna; jiné odměny nežádám,“ odpovídala na každé těšení. Když lékař toho litoval, že mu nelze jí ani té nejmenší úlevy poskytnouti, pravila vesele: „Vždyť nežádám úlevy, já chci trpěti a nač bych byla ještě na světě, kdybych nemohla trpěti?“ Tato láska živila v ní touhu po brzkém rozdělení, aby byla u Ježíše. Jak často zvolala: „Všichni mohou umřítí, toliko já ne, kdypak přijde čas, kdy nebudu již moci Ježíše hučvati, kdy jej konečně dokonale milovati a velebiti budu moci!“ A konečně přišla i pro ni ta šťastná hodina a nesouvislým hlasem pravila ještě: „Ó Ježíši, ó Ježíši, přijď, ó přijď, ó Ježíši!“ a vydechla svou duši.

O podivném uzdravení.

(Z Hradišska u Kroměříže.) Bude tomu letošního roku (1872) na výroční den vlastnosti „Narození bl. Rodičky B. P. M.“ pět let, když Anežka, jedenáctiletá dcera Josefa Jordana, domkaře a spolu kostelníka z Hradišska, byvši od svých rodičů poslána do Kroměříže, v cestě pocítila v noze tak prudké zaštípnutí, že jen s velkou bídou z města domů se dostala, ihned si musela ulehnout a tak ležela více než dvě léta, co ani lůžka neopustila, v hrozných se svíjící bolestech; noha se jí sbírala a tekla a zahojit se nemohla. V tomto smutném stavu rodičové její všech jen možných prostředkův upotřebovali, od dvou slovutných lékařů byla léčena (od Kroměřížského ranhojiče a od vojenského z Kojetína), ale vše marné. I do všeobecné nemocnice v Olomouci byla dovezena; tam chtěli jí doktoři nohu řezat, k čemuž ale matka její svolit nechtěla, pravíc: Lépe žebračkou na nohu až do smrti než bez nohy. Když všechna pomoc lidská nestačila, radil jí kaplan tamější (Hradišský), by vzala útočiště k bl. P. Marii (uzdravení nemocných) a aby vykonala 9denní pobožnost k bl. P. M. Filipsdorfské; také se o to postaral prostřednictvím jistého zbožného kněze a praefekta v pach. semeništi v Kroměříži, že obdržela z posvátného místa ve Filipsdorfu, kde se nejbl. P. M. zjevila, plátno, kteréž si hned na nohu bolavou přiložila vykonávajíc při tom dvakrát po sobě 9denní pobožnost, a na začátku i na konci své první pobožnosti svátost pokání a nejsvětější svátost oltářní hodně přijala. To se událo předešlého roku i. e. 1871, tak že po té vykonané pobožnosti a nošení toho plátna na slavnost „všech svatých patronů“ chrámu P. Hradišského mohla bez berly necítíc v noze již žádných bolestí, jíti do chrámu Páně a od té doby až do dneška — díky vroucí Bohu a Matce Boží — chodí beze vší podpory (berly). — Dvě úplná léta a 2 měsíce nemohla bez berly nikam vyjít ani na nohu stoupnouti, a dvě léta před tím lože neopustila, co dosvědčit může celá farnost Hradišská.

Na poděkování P. Bohu, že prostřednictvím Matky Boží byla uzdravena, doručil otec její z vděčnosti tamějším kaplanu deset zlatých r. č. (10 zl. r. č.), aby je odeslal do Filipsdorfu co skromný dar na stavbu chrámu P. ve Filipsdorfu.

(Zasláno.)

O nové víře.

Vím, komu jsem uvěřil. (II. Tim. 1, 12.)

Vítáme tě, záčku náš! přinášíš nám opět nějaký paběrek?

Přináším, ale tenkrát se vám možná zachovám, budete vědět, komu máte věřit, já vím komu jsem uvěřil.

Medle, komu pak jsi asi uvěřil? Co pak již nevěříš Božskému Srdci Páně?

O! zde ve vaší škole jen chválíte půst a učíte, aby si žádný neukládal pokladu na zemi; ale já teď při svém paběrkování po Čechách zašel až do P . . . , a

tam sem se naučil věřiti jídlu a pití a mamoně, tamť vám zakládají právě víru, které se může najíst a napít a která také nahání do kapsy. Oni ve své škole pečují o to, co by jedli a pili a čím by se odívali.

Tedy jsou pohané, kteří Boha neznají!

Nikoli, oni se pohany nezovou, ale bratřími, a poněvadž jejich víra jest z brusu nová, která posud žádného jména nemá, a se neuznává, tedy se zatím jmenují — bezvěrečtí, čili nekonfessionální.

My známe jednoho tvora, který jest také nekonfessionální, sbírá žaludy pod dubem a nikdy si nevšimá odkud padají, ten nemá pražádné víry a nikdy nepamatuje se toho, který otvírá štědrou ruku svou a naplňuje všeliký živočich požehnáním.

Mocli pak jich asi jest a co pak víc o nich víš?

Jest prý jich 32, ale jsou z celého dalekého okolí sehnáni. A to znáte ten Gustav-Adolfský spolek, z takového nějakého spolku dostávají podporu, nejvíc z Pruska. Oni to jsou sami chudí, jenž lačnějí a žízňejí.

Ale ne po spravedlnosti, a nejsou chudí duchem a tedy i království nebeské jejich nebude a oni sice zde nasyceni budou, ale opět lačněti a žízňiti budou, kdo ale u nás ve Škole B. S. P. jí chléb, nebude lačněti na věky a kdo pije z naší skály, kteráž jest Kristus, nebude žízňiti na věky, ano voda, kterouž Kristus dá žíznícímu, bude v něm studnicí vody, skákající do života věčného. Ale věř, to jsou zedňáři, a o těch jsi se vloni dosyta základně mohl zde poučiti. Ti věřiti budou na čas, dokud budou dostávat jísti a pítí a něco do kapsy, a jakmile přestane téci to, čemu uvěřili, utekou a dozrají k internacionálce; a víš, jací to jsou, ti internacionalisté? To jsou květ čili výplod zedňářský. A víš nač ti bijí, neboli k čemu směřují? Oni nechťejí mítí žádného Boha, žádné víry, — všimni se již jejich názvu, že slovou se bezvěreckými -- žádného náboženství, žádné služby Boží, žádného kněze, žádného zákonníka, žádné vrchnosti, žádného vojska, žádného dědictví, žádného vlastnictví, žádného stavu, žádné společnosti, žádného manželství, žádné rodiny! Nuže nemusí-liž se svět při takové moderní humanitě a vzdělanosti a osvícenosti hrůzou třásti? Protož i Bůh těžce trestal Francouzsko ohněm a krveprolitím a svrhl Napoleona s trůnu, poněvadž takovéto revoluční zásady rozšiřovati nechal, až sám v jich následku podlehl.

Medle nám ale ještě pověz, byls-li mezi těmi novověrci? Přiznám se vám, jednou jsem tam vlezl.

Nuže tedy zvěstuj nám, co jsi tam viděl a slyšel.

Mnoho ne, a nic spasitelného. Jest to na konci P . , chalupa, ta jest ještě dost úhledná, a tam to jest, to jest jejich kostel, aneb škola bratrská, jen že jest bezmatčilá. Tam jest světnice, v které se scházejí. To by jste se ale podivili a buď žasli, buď se smáli, až by jste viděli úpravu té světnice. Vy zde máte k. př. obraz Božského Srdce Páně a Srdce Panny Marie. Ti zde ale nemají praničeho. To mívají aspoň k. p. helveté kříž, ti pak zde mají holé čtyry stěny, pouze a jediné mají tam obraz toho muže, který jim ten domek koupil a daroval; dokud jsem dobře zpraven, jest to nějaký pán ze Sas. Pak tam mají stůl prostěradlem přikrytý, a na něm talíř a pak několik kancionálů. Jsou tam i kamna a několik lavic k sedění a to jest veškerý nábytek té světnice.

Jak pak se tam asi chovají?

Tomu nebudete chtít ani věřit, když vám to povím. Oni mají Pána Boha,

v něhož — nevěří — za sprostého kamaráda, oni mají tam na hlavách, a — kouří. Já nechal také na hlavě, a mohl jsem si také zakouřit, ale já nekouřím.

O modlitbě pranic? ---

Na tu žádný nezpoměl, o té žádnému se ani nezazdalo.

A tedy v čem medle jejich schůzky záležejí, čemu věří?

Oni nevěří ničemu. Co jsem tam asi hodinu byl, hanělo a tupilo se katolické duchovenstvo, překrucovala se katol. víra a vyvracelo náboženství. Tak k. p. jeden, věda že jsem z vaší školy, oušklebky si tropil ze mši sv. a porouhal se tomu „Ite missa est.“ Já mu pravil, že to znamená propuštění lidu po vykonané nejsvětější oběti. On pak řekl — ani nevím, mám-li vám to říci, co mi řekl, přímo se bojím to vyřknout: „Tuhle misa jest“ pra prostácky, jako když si nezdárné děti na ulici nadávají. Ale toť on to mohl říci, neb na stole talíř čili mísu měl. Ale nemýlte se o nich, nejsou bratří, aby byli jedné mysli, jednoho srdce, oni se mezi sebou v ničem neshodují, každý všemu jinak rozumí a opodstatňuje se o nich pořekadlo: Kolik dřer, tolik syslů, kolik hlav, tolik smyslů. Tak právě co jsem tam byl, přeli se mezi sebou o jakýsi verš, který již nesnáším v paměti, ten každý jinak obracel a jeden druhého vyvracel, a nevěděl žádný nic. Potom si zajížděli na poutě a když šli lidé z kostela z katolických služeb Božích, stáli u okna a smáli se jim. Bylo těch osvícenců asi 13 pohromadě. Ale přiznám se vám, co jsem slyšel, ty nájezdy na katol. církev, ty ona nezasluhuje a strany duchovenstva, jak je znám, jsou ty vyjíždky na ně holá pomluva a samé na cti utrhování.

A tak to již víte. Nuže, co tomu říkáte? Ó! Bůh nás zachovej, abychom se s nimi tovaryšili, nechceme nikdy věřit tomu, komu oni uvěřili, ano tím víc se skrejeme do Božského Srdce Páně, a tím bedlivěji budeme navštěvovati školu svou. Slyš apoštola národa sv. Pavla a na toho každá i ta nová víra drží. Jen v listu ke Galat. 6, 8. píše: „Co bude sít člověk, to bude i žítí. Nebo kdo rozsívá v těle svém, z těla i žítí bude porušení; ale kdo rozsívá v duchu, z ducha žítí bude život věčný. A tak se to dá v pravém smyslu o těchto novověrcích říci. „Jejich bůh, v pravém smyslu, „břicho jest“, k Filip. 3, 19 a tedy i konec jejich bude zahynutí a sláva v zahanbení jejich, poněvadž o zemské věci stojí. Oni jdou po žádosti těla a po pýše života. Oni o závod bojují, ale aby porušitelnou korunu obdrželi, ne jako my, neporušitelnou; oni běží, ale v nejisto, a bojují, jako do větru máchajíce, aniž trestají tělo své a v službu podrobují, ale oni jsou pouze pečliví o život svůj, co by jedli, a o tělo, v co by se odívali, jako pohané, kteříž Boha neznají. Oni se nazývají bratřími, ale nevědí, že Bůh jest Otec náš nebeský, a že ho proto jmenujeme otcem svým, protože náš všecky skrze Ducha sv. na křtu sv. syny svými, svými dědici, i spoludědici Ježíše Krista a vespolek bratřími učinil, a že ví, čeho nám zapotřebí jest k zachování tělesného i duchovního života; a protož že nehledají království Božského a spravedlnosti jeho, jim tyto všecky věci nebudou přidány.

Aniž následují Krista, neboť ten svých učeníků zve řka: Chceli kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne: oni pak o zapírání samých sebe a o brání kříže nechtějí ničeho slyšeti, a takové, kteří tak činí, za zpozdilce a za blázny vyhlašují. Sv. Pavel píše v II. listu k Timot. 3, 12. „Všickni, kdož chtějí pobožně živi býti, protivensství trpěti budou.“ Oni pak jsou ti, kteříž protivensství činí a utrhají nám, a tedy o nich napsal sv. Pavel verš následující 13.: „Zlí pak lidé a svůdcové prospívati budou v horší, bloudíce a v blud uvádějíce.“ Dobře to věděl sv. Pavel, co se někdy bude dít v církvi, nebo takto mluví v skute.

Apošt. 20, 29, 30. louče se s biskupy: „Já vím, že po mém odchodu vejdou mezi vás vlci hltaví, kteříž nebudou šetřiti stáda. A z vás samých povstanou muži, jenž budou mluvití převrácené věci, aby odtáhli učeníky po sobě.“ A opět v listu II. Tim. 3 kap. píše: „Toto pak věz, že nastanou časové nebezpeční; budouť lidé sami sebe milující, lakomí, hrdí, pyšní, rouhači, rodičů neposlušní, nevděční, bezbožní, nelítostiví, nepokojní, utrhači, nezdrželiví, netiší, nedobrotiví, zrádci, zpušní, nadutí, a milovníci více rozkoší, nežli Boha; majíce sice tvářnost pobožnosti, ale moc její zapírajíce. A těch se varuj; nebo z těch jsou, kteří se vluzují do domův a zjímané vodí ženy, hříchy obtížené, kteréž puzeny jsou rozličnými žádostmi: vždycky se učíce, a nikdy ku poznání pravdy nepřicházejíce.“ Zdališ to sv. Pavel všecko napřed nevěděl? Neviděli v tom jako v zrcadle své nynější časy a jeho pokažence? A kterémuž Tim. I., 4, 1—4. takto píše: „Duch zjevně praví, že v posledních časech odstoupí někteří od víry, poslouchajíce duchů bludných a učení dábelských, v pokrytství mluvících lež a zprzněné majících svědomí své.“ Pro nebe pak takoví ani schopni nejsou, aniž po něm touží, neboť dle listu k Řím. 14, 17.: „Království Boží není pokrm a nápoj, ale spravedlnost a pokoj a radost v Duchu sv.“ Takových pak věcí Božích tělesný člověk nechápá, neboť dle list. k Galat. 5, 17.: „Tělo žádá proti duchu, duch pak proti tělu; ti zajisté sobě odporují.“ A naposled „přichází ďábel, a vynímá slovo ze srdce jejich, aby věříce spasení nebyli.“ Luk. 8, 12. Nasyp takovému na ten talíř o něco čocky víc, nežli ten, komu uvěřil, a uvěří tobě a získáš duši, jen že takové duše, po pečování a zboží a rozkošech života jdouce, bývají udušeny a nepřinášejí užitku.

Dnes byl zednářem a zejtra by byl katolíkem, ten by svlekal víru jako kabát, kdyby on kdo stál, ano mnohý pokročilý zednář dávno by zahodil zednářskou lžici a zástěru, kdyby se nebál, že ho někdo z jeho bratří ze samé lásky zákeřnický nezapíchne, neboť dospělejší zednáři, jací tihle ještě nejsou a posud nevědí, čího ducha jsou, pouze strachem před zákeřnickou smrtí se v spolku udržují.

Považ milý spolužáčku! abychom si poněkud všimli těch řečí, které jsi ty tam v té věrecké chalupě slyšel, — oni se volně scházejí dohromady k tomu talíři a kancionálu a nedají si v ničem brániti, a s naší strany nic se jim na závalu nekoná, leč jestli o jejich spasení pečlivý pastýř duchovní, jehož se spustili, je pozorný učiní na propast, do které padají, aby se vzchopili, obrátili se a činili pokání, anebo jestli někdo z moudrých mužů v duchu panuje a mírnosti jich napomene, aby upustili od blouznění svého: a my když se scházíme v chrámu Páně, tu se nám smějí. — Nevydávajiliž-li se za neomylné, jako by jejich nevěra nezvratně byla živá pravda? — Ale rozvaž, jak pak mohou míti pravdu, vždyť Kristus jest pravda! On sám dí u sv. Jana 14, 6: „Já jsem cesta a pravda i život.“ Ten pak Ježíš se nachází na lodičce Šimonově, a z té učí zástupy. Ať si mají bibli, ať si mají kancionály, však Krista učícího nemají, ten sedí na lodičce Šimonově, a tedy i nemají pravdu, poněvadž nemají Petra; jakož se i zbavili té největší orodovnice u Boha, neboť nectí Matku Páně; a jak líbiti se může Synu, kdo nectí Jeho matku, a to tedy jsou dvě veliké překážky k přijetí poznání pravdy: neboť Petr jest prostředek jednoty, a jednota jest první znamení, po kterém se poznává pravá církev, a Maria jest (dle Sira-cha 24, 24.) matka bázně a poznání a svaté naděje, ona brána, kterou se vchází do království Syna Božího, tedy bez Marie k poznání pravdy se nepřijde, ale vyplní se na každém spíš hrozba pronesená ústy Isaiáše (6, 10.): „Oslepiž srdce lidu toho,

a uši jeho obtěž, a oči jeho zavři; aby snad neviděl očima svými a ušima svými neslyšel a srdcem svým nesrozuměl a neobrátil se a uzdravil bych jej.“

Vidíš milý spolužáčku, sám's poznal, že co jsi slyšel, byla holá lež, a ty nadávky že jsou vymyšlenosti z pouhé bezbožnosti, ať se již týkají víry nebo kněží, jen když svým žíhadlem uštknou, a jak pravíš, tak sprostácky, ano uličnicky, že je hanba o tom mluvit, a to je jejich vlastně zbraň proti nám, jiných důvodů proti katol. náboženství nemají, leč tupení, — v tomto pádu se na vlas drží Lutra, jenž se vyjádřil, aby jen drze nadávali, že předce něco vězeti zůstane; a tu právě se má kněz zle, když se do jejich rukou dostane; on má černý oblek, na němž každé smítko se znamená, a na tom smítku neustále rejdí, třebas sámi oblek svůj celý zapejřený a od prachu sežraný mají.

Vytýkají nám poutě a počítají ty halěře, které prý zanášíme do Prajska. — Ale považ, vždyť dítky vzdálené své rodiče rády navštěvují, a otec neb matka by to dítkám měli za zlé, kdyby o ně nedbaly, proč bychom neměli navštívit svou nebeskou matku tam, kam nás zve, a kde se nám právě milostivou okazuje? Proč bychom neměli jít a uleviti sobě a postejskati na jejím mateřském srdci? Oni jdou na pouť do Kostnice, nebo pro uzdravení do Helgolandu. Milý záčku! To jsou poutě, ty něco stojíš! to jsou ty krejcary, které poutníci roznese, právě halěře proti těm tisícům, které se na takové poutě vydají. A nám nepřejí, když jdeme do lázní Panny Marie, abychom si tam vyprosili ztraceného zdraví, neboť ne nadarmo sluje Panna Maria „uzdravení nemocných“, anoť na její mocnou přímluvu ne jeden ztraceného zdraví nabyl, kteréhož marně u lékařů tohoto světa hledal. A že zaneseme peníze do cizí země? Považ, co máme panství, jichž majitelové jsou cizáci, kteří se třebas v roce ani jednou na panství neobjeví, tak že veškeren příjem plyne do cizí země, těch nesmírných tisíců žádný nepočítá. Já jmenovitě vím o statku, kde kníže z Bel. vyplenil veškeré lesy a z toho ze všeho nezůstalo na témž statku nic, všechno se vyvezlo jinam; to by mohlo převeliké množství poutníků po mnoho let putovat, než by roznese ty tisíce. A poutě se nekonají do Švejcary, tam jen putují Husité, ale my putujeme pouze po zemích rakouských, a jestli zajdeme do Vambeřic, abychom odtamtud za ty krejcary přinesli domů něco pouti, tedy nám to kolikrát Prušané vrátí v pohraničných lázních Biloveckých u Náchoda, které pilně navštěvují. A všemi poutěmi po celý rok neroznese a nerozhází a neutratí se tolik peněz, jako jízdami po plesích k bohyni Venuši, aby tam ztratili čest a zdraví. Jestli pak kdo zneužívá pouti, obtížil si svědomí, pakli přijde o čest, a sv. církev takové zneužívání zavrhuje; v tančírňách ale ztráta poctivosti na denním pořádku jest a jako módou dovolenou se přihází.

Pak pravíš, že tam mají obraz svého dobrodince, co jim ten domek koupil: a nám to mají za zlé, když si stavíme obrazy svatých a světic Božích, kteréž ctíme pro jejich vznešené ctnosti, jimiž vynikali, a na jichž přímluvu nám všemohoucí Pán nesčíslná dobrodíní prokázal, a spílají nám modlářů, kteroužto výtku každé školní děcko, kteréž z katechismu ví, co se v prvním Božím přikázání velí a co zapovídá, odraziti umí a trestati takových nájezdníků dovede ze lži a nevědomosti. O nich se dá říci, že jsou modláři, nebo věří jen břichu a penězům, což jest lakomství, a o tom píše sv. Pavel k Efez. 5, 5. řka: „že žádný lakomec, což jest modloslužebnost, nemá dědictví v království Kristově a Božím“ a v I. list. Kor. 10, 7. napomíná věřících řka: „Modláři nebudte jako někteří z nich, jakož psáno jest: „Posadil se lid, aby jedl a pil, a vstali, aby hráli.““

Také pravíš, že neodkrývají hlav svých ve světnici. — Nedivil bych se, aby byli židé, u nichž to jest významné, ale takovíto lidé, plní humanity, jenž samou zdvořilostí a láskou slynou, má to dle všeobecného mravu přece jen význam hrubosti a pramalé vzdělanosti a šetrnosti. Podobně se to má s kouřením; nezávidím toho jim.

A že se prou a hádají, jak se tomu neb onomu verši má rozumět? Nedivíme se, a v tom pádu dobře smýslíš, pravíš-li, kolik hlav tolik smyslů. V tom pádu voláme se sv. Pavlem: Zdali jsou všickni apoštolé? zdali všickni proroci? zdali všickni učitelé? zdali všickni vykládají? V skutečích Apošt. 8. kap. čteme o muži mouřenínu, komorníku královny Kandace, kterak přijel do Jerusalema, aby se modlil. A vraceje se, seděl na voze, čta Isaiáše proroka. I řekl Duch k Filipovi: Přistup a přidrž se vozu tohoto. A příběh Filip, slyšel jej an čte Isaiáše proroka, i řekl: Myslíš-li, že rozumíš, co čteš? Kterýž (v upřímosti srdce svého se přiznav, že nerozumí) řekl: I kterak mohu, nevyložili mi někdo? I vyložil mu vše sv. Filip a otevřev ústa a počav od toho písma, zvěstoval mu Ježíše. A tak i my pravíme, kterak mohou rozuměti, nevyložili jim někdo? A taková vykládatelkyně jest ale sv. neomylná církev katolická, a její vyslanci biskupové a kněží, o nichž pravil Pán Ježíš u sv. Jana 20, 21.: „Jako mne poslal Otec, i já posílám vás. To pověděv, vdechl a řekl jim: Přijměte Ducha svatého atd.“ Ejhle, všimni si toho, ne každému věřícímu dal téhož Ducha, jako učeníkům svým. —

A vždyť mají také písmo, a tam to také všechno stojí, proč pak tak patrnou, do očí bijící pravdu nepřijímají? Poněvadž jsou tvrdé šíje a neobřezaných srdcí a uší a Duchu sv. se protiví.

„Slepi jsou a vůdcové slepých; a povede-li slepý slepého, oba v jámu upadnou.“ Mat. 15, 14. Nikoliv o věřících vůbec, ale pouze o učenících pravil Pán: „Kdo vás slyší, mne slyší a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá, kdo pak pohrdá mnou, pohrdáť tím, kterýž mne poslal.“ (Luk. 10, 16). Jim pravil: „Jdouce učte všechny národy, křtíce je ve jmenu Otce i Syna i Ducha svatého; učíce je zachovávatí všechno, což jsem koli přikázal vám; a aj! já s vámi jsem po všechny dny až do skonání světa.“ Mat. 28, 19, 20. Všimni si toho, nedal Pán jednomu každému právo, aby se sám učil, aniž On posílá trublaře, aby z Č. chodil po dědinách a roztrušoval mezi čistě katolický lid zdarma brožurky zednářské, jako nějaké truhlářské třísky, a v P. aby vykládal své rozumy; s těmi a takovými Pán Kristus není, takových se varuj, nemají Ducha Páně, ale jsou to „falešní proroci, kteří přicházejí v rouše ovčím, vnitř pak jsou vlci hltaví,“ (Mat. 7, 15.) a „jako protivník ďábel obchází každý takový jako lev řvoucí, hledaje, koho by pohltil.“ (1 Petr. 5, 8.) Jim jde jen o to, aby každý podle chuti těla živ byl, jedl a pil, jako ten evandělický člověk, o němž píše sv. Lukáš v kap. 12, že řekl, když měl hojnou zeň. „Zbořím stodoly a větších nadělám, a tu shromáždím všechny věci, kteréž se mi urodily, i zboží své; a dím duši své: Duše má, máš mnoho zboží složeného na mnohá léta. Odpočívej, jez, pi, hoduuj.“ Na toho pak, od něhož všeliké dání výborné a každý dar dokonalý pochází, zapoměl. I řekl jemu Bůh: Blázne! této noci požádají duše tvé od tebe, co jsi pak připravil, čím to bude? Právě jako onen jiný evandělický boháč, o němž tentýž sv. Lukáš v kap. 16. píše, že se oblécel v šarlat a kment a hodoval na každý den skvostně, ten též nevěřil, že je věčnost, že je nebe, že je peklo, až — tam byl, — v pekle; pak věřil, že má člověk nesmrtelnou duši, věřil že jest věčnost, že jest soud, že jest nebe, že jest peklo ale — pozdě.

Oni takovíto zedňarští missionáři o sobě říkají, že jsou světloňosi, kdežto zatím roznášejí tmu. Majíť zajisté rozžaté světlo své; svítí ale docela rozdílně od onoho, kteráž jest Kristus, kterýž sám o sobě dí u sv. Jana 8, 12: „Já jsem světlo světa; kdo mne následuje, nechodí ve tmách, ale bude míti světlo života.“ A ten „z temnosti nás povolal v předivné světlo své“. (1 Petr. 2, 9.) „A protož každý, dí Pán Ježíš u sv. Jana 3, 20, 21. zajisté, kdo zlé činí, nenávidí světla a nejde k světlu, aby nebyli trestáni skutkové jeho; ale kdo činí pravdu, jde k světlu, aby zjevení byli skutkové jeho, protože v Bohu učinění jsou“. A dle toho se řídil sv. Pavel, kterýž jak psáno jest o něm v skut. Ap. 13, 47. „když viděl, že se židé rouhali tomu, co bylo od něho praveno zástupům, řekl: Aj, obracíme se k pohanům, neboť tak nám přikázal Pán: Položil jsem tebe za světlo národům, abys byl k spasení až do konce země“. — —

A poněvadž tedy zedňari takoví se světlem, kteráž jest Kristus, nejsou, tedy jsou proti němu, dle vyrčení Páně u sv. Mat. 12, 30. „kdo není se mnou, proti mně jest; a kdo neshromáždí se mnou, rozptyluje.“

Mnozí o nich soudí, že prý věří v Boha, ale že mají svou víru bez všech lidských přívěsků, čistou, tak jsem onehdy slyšel od jednoho světloňose.

My ti ale pravíme: „I ďablové věří a třesou se.“ (Jak. 3, 19.) A stranu těch přívěsků lidských, podívejme se, jaké to jsou přívěsky. To uvidíme, když povážíme, co všecko zavrhl a za zbytečné prohlásil. Což k. p. ustanovení nejsv. Svátosti oltářní jest přívěsek lidský? Nemá-liž základ svůj ve svatých evandéliích? A kde oni co činí na Kristovu památku? Zdaliž svátost pokání jest přívěsek lidský? zdali nevědí, že Pán dal moc církvi své hříchy odpustět? Což neznají výrok Kristův u sv. Jana 20, 22. „Přijměte Ducha sv., kterýmž odpustíte hříchy, odpouštějť se jim,“ a t. d. ? a co píše tentýž sv. evanděl. ve svém 1. listu 1, 9. ? — „Pakli vyznáváme hříchy své, věrnýť jest Bůh a spravedlivý, aby nám odpustil hříchy naše a očistil nás od všeliké nepravosti.“ Zdaliž poslední pomazání lidský přívěsek? Což nečtou v listu sv. Jakuba 5, 14. „Stůně-li kdo z vás, uveď ku němu církev?“ Zdaliž manželství jest přívěsek lidský, kteráž nazývá sv. Pavel svátostí velikou v Kristu a církvi? (Efes. 5, 32.) Zdali modlení za mrtvé jest přívěsek lidský? Nechť si otevrou II. kn. Machab. 12, 46., tam se dočtou: „Svatá a spasitelná jest myšlénka za mrtvé se modliti, aby od hříchů zproštěni byli.“ Zdali učení: že víru svou skutky ukazovati máme, jest přívěsek učení lidského? Zdali neučí sv. Jakub 2, 14. „Co prospěje, bratří moji, praví-li kdo o sobě, že má víru, nemá-li skutků, zdaliž bude moci víra spasiti jej? a v. 17. „Víra, nemá-li skutků, mrtvá jest sama v sobě.“

Ale my o nich dokážeme, že mají přívěsky lidské. Nebo učení jejich: „Hřeš, jen věř,“ tomu Pán Ježíš neučil, on učil: „Ne každý, kdož mi říká, Pane, Pane, vejde do království nebeského, ale kdo činí vůli Otce mého, jenž v nebesích jest, ten vejde do království nebeského.“ (Mat. 7, 21.) Že pouhá víra spasí, to jest přívěsek lidský, neboť to jest vymyšlené učení Lutrovo, pohodlné k provádění života rozpásaného. Mši sv. sloužil sv. Petr, podnes se ukazuje oltář, na němž ji sloužíval. A sv. Ondřej apoštol, byv od vladaře Egea nucen, aby obětoval modlám, srdnatě odpověděl: „Já každodenně všemohoucímu Bohu obětuji — nepoškozeného beránka. O sv. pokání čteme v Skutc. Ap. 19, 17. že „přicházeli věřící, vyznávající a vypravující skutky své.“ Kde pak mají Petra? Tenť byl před Lutrem, kde pak uctění svatých? V hrobkách svatých před Lutrem se sloužily mše sv.; kde pak Pannu Marii, která se sv. apoštoly dosáhla Ducha sv. ? Jaká byla před Lutrem pravá církev

Ježíšova, taková jest posud, katolická, a nemýlí se. Oni pak začali ji reformovat a formovali ji dle nálezku mylného rozumu a dle tělesných žádostí, a tak dlouho ji čistili, až mají z bible holé desky, a jejich věrouku*) napsati na nehet lze, a t. j. „Věřím v břicho!“ A tak koupající víru, ztratili ji, tak že s koupelí vylili i děcko. Vždyť pak pravá církev má býti apoštolská, kde pak mají co apoštolského ti novověrci?

Tedy snad před Lutrem co byli v církvi, to byli sami hlupci a sami zpozdilci, všickni ti Chrysostomové a Řehořové a Augustinové a Ambrožové, až teprv Lutr, ten je pravý mudrc!?

Ale věř, že, kdyby se chtěli přiznat a ze srdce mluvit, kdyby srdce jejich nebylo předsudkem a záští a sobectvím opanováno, věř, že všickni**) dobře vědí, že bloudí, ale — poznalé křesťanské pravdě odpírají, hřeší proti Duchu svatému. —

Nuže co tomu říkáš, milý spolužáčku! půjdeš do P . . . a nebo zůstaucš s námi? —

Já tam jen jednou vlezl ale víc tam na lep nepůjdu, mně se to tam všecko zpříčilo, přišel bych ze světla do tmy a stal bych se teprv pravým zpátečníkem, an bych se vrátil z křesťanství do pohanstva — kde panovala hrubá nevzdělanost co do mravného života. Já se přidržím tím horlivěji a silněji vaší školy B. S. P., neboť, dle listu 13, 8. 9.: „Ježíš Kristus včera i dnes, onť i na věky, a tedy učením rozličným a cizím nedám se sváděti.“ „Nejlépe jest zajisté upevniti srdce milostí ne pokrmu, jenž neprospěly těm, kteříž v nich chodili,“ a se sv. Pavlem v listu II. Tim. 1, 12.: „Nestydím se, neboť vím, komu jsem uvěřil, a jsem jist, že on mocen jest, sklad můj zachovati do onoho dne.“ — To dobře tak milí spolužáčkové, že neukládáte sobě pokladů na zemi, ale že dle sv. Luk. 12, 33. děláte sobě měšce, kteříž nevetšejí; poklad nehynoucí v nebesích, kdežto ze zloděj nepřibližuje aniž mol kazí.

Vidíš, s tím si nás chtěl zde oblažít? Takového paběrkování nech, a jestliže něco kloudnějšího nevypaběrkuješ, s takovými pokroky a novotami nás ušetř a rei raději z plna srdce s námi: O nejsladší Ježíšovo Srdce: dej ať Tebe vždy miluji více.“

Pán můj a Bůh můj!

SrDce JežíšoVo pLné MILOstI I Lásky Boží; V Tobě utoČÍstě naše jestIť na Věky!

P o m i s i i.

Bylo po misii. Pohnutí a dojatí vyprovázeli farníci plní vděčnosti vv. pp. misionáře. Velebný pan farář je vyprovázal dále až na nové pole misionářské činnosti, do farnosti vedlejší. V tom se roznemohla kráva ve stáji farském a za chvíli bylo po ní. Farníci dovědévše se o této nehodě ihned se sešli a uradivše se, že pan farář nemá býti zkormoucen, kdežto oni všickni jeho snahou duševné útěchy a radosti nabyli, učinili mezi sebou sbírku. A hle! sebráno na 100 zl., koupěna od jednoho souseda kráva a postavena do farského stáje. Pan farář vrátiv se domů nad míru byl dojat ne tak darem a obětavostí, alebrž jemnocitem a zbožností svých farníkův.

*) V které se všichni shodují. Red.

**) Ti jenž příležitost měli kat. víru poznat, a oni rozšiřovatelé nové liberálnější víry zajiště dosti měli příležitosti, poučit se, zdali vyznání katol. či luteranské jest pravé.

Náhrada. Očitý svědek vypravuje, že při misii v jisté farnosti jedna osoba povolána byla do fary, kdež jí arci z neznámého pramene odevzdána restituce čili náhrada 20 zl. Osůbka celá zaražená i zpěchovala se přijmouti peníze, až konečně přemluvena, aby vzala, co jí patří. — Nejsou-li to krásné úspěchy sv. misie a sv. zpovědi ?

Křesťanské průpovědi v podobenstvích a obrazech.

Bířmování sv.

Bez svatého bířmování jsme chrámové sice vystavení, ale ještě neozdobení; jelikož jsou svěcenou vodou žehnané, nikoli ale rukou biskupskou požehnané a zasvěcené. Podobáme se nožům oceleným . . . skřekům, kteří ještě nedozráli a zmužilými nejsou. Sv. Klement.

Jakož zápasníci starého věku oudy své olejem natírali, aby se silnými, ohebnými a obratnými učinili, tak i nás duchovní bojovníky milost Ducha sv., jejímžto znamením křížmo jest, sílí a cvičí k boji v dobývání vítězné palmy. Sv. Melchiad.

C n o s t.

Jakož při blesku slunce zbledne lesk všelikých hvězd, tak mizí a tratí se všeliké vyznamenání lidské při lesku cnosti. Šmid. kat.

Jako drahokam pravý i do olova zasazen. v očích znalce ceny netratí, tak i cnost v rouše chudiny nepozbývá ceny své v mysli vševědoucí. Tamž.

Ořech bez jádra, studně bez vody, strom ovocný bez plodu, kniha s listy prázdnými — jestiž člověk beze cnosti. Tamž.

Č e s t.

Světská čest nic jiného není, než nekonečná zimuice, kteráž brzo přijde, brzo odejde a opět přijde; a poněvadž taká čest a chvála z lidu pochází, nemůže věčně trvati. — Ach! v čem stává tato čest, že se jejímu bůžkovi tak mnoho lidí obětují? — Čest, chvála lidu, jest snění, jest stín, jest liché blouznění, jest marná pára, jejíž památka jako zvuk zachází. Ona znepokojuje srdce a působí tisícero přestupků proti pokoře a tichosti. Ona se poněkud tabáku podobá, jehož nečasté a střídlné užívání užitek nese; pakli ale často a nestřídmě užíván bývá, mimo jiné škody, kteréž způsobí, i mozek nakazí. Sv. Frant. Sáles.

Č i n n o s t.

Zůstane-li voda na některém místě státi, nemůže-li dále téci, aniž větrem bývá pohybována, počne brzo hníti a ryby v ní polekají. Vodě této se podobá duše lidská, nebývá-li střídáním okolností, trápením a potěchou, radostí a zármutkem střídavě pohybována a takto na živě udržována: netoliko, že brzo nebude v cnosti růsti, ale i to dobré, co se v ní nalezá, bude ubývati a konečně vyhyne zcela.

Sv. Ambrož.

Leží-li železo, kazí se a rez zžírá je; užívá-li se ho ale, jest pěkné a světlé, přináší užitek mnohý a jeho lesk jest jako čistého stříbra; — tak jest to i v při-

rozenosti lidské a s našimi duchovními vlohami; lenivostí a pokojem bývají zničeny a zkaženy; jestliže jich však užíváme, slouží nám nejen k prospěchu, nýbrž zůstávají dobře a náležitě zachovány. Sv. Jan Zlat.

Čistota.

Čistota jest v nebi stvořena a s nebe životem nebeským na zem přinešena; ona jest v zahrádce sv. církve kvítko nejutěšenější, zdobí všecku krásu, milost ozářuje líbezností a tvoří přední část stádce křesťanského. Sv. Cyprian.

Čistota podobá se liliji skvoucí; neboť jako i ten nejmenší prášek a brouček na ni oku se jeví a bělost její kalí: rovněž tak každá nečistá chtivě pojatá myšlenka skvrní a zohyzduje liliji nevinnosti — čistotu duševní. Šmid. Katech.

Těla máme jako chromec berly šetřiti. Chromec by totiž rád berly pozbyl, a předce ji všemožně šetří co potřebnou, aby se nezlomila: tak i myslímež my na bezúhonné zachování těla svého, jakožto nástroje duševního. Spolu též volejme s Pavlem: Přeu si rozloučenu a Kristu připojenu býti. Tamž.

Orel střeží a chrání vejce co nejpečlivěji, ne sobě k vůli, nýbrž mladému orlu, jenž se v něm skrývá. Vyšlo-li mládě jednou z vejce, nedbá stařec více šlupiny prázdné. Dle příkladu téhož i my střežme a hlídejme tělo své, ne pro ně samé, nýbrž pro ducha, jemuž tělo takoruka nádobou jest. Až pak někdy dostihne duch svého cíle a jako orel k slunci slávy věčné se vyšine, může tělo rozpadnouti a rozloučení svému ponecháno býti. Tamž.

Čtení sv. bible.

Výroky Boží podobají se lékům, byť i rozličným, předce vždy sílu majícím, chorobu odstraniti, zdraví navrátiti a zachovati. Přijde pak na to, zdaž léky zkušená ruka podává čili nic, jelikož by vlastností a sil jejich neznalý, podáváje jich nemocnému, lehkou nemoc, již by léčil, snadno záhubnou učiniti mohl. Lékem však od znalce poskytnutým pozdraví se nemocný. — Taktéž i s písmem. Malá jestiž část znajících je; protož netřeba se diviti, když výroky božské, nezkušeným vykládané, sobě odporými býti se zdají. Písmo svaté všady mírem dýše; zachází-li však s ním neosvícenci v srdci, snaží se tito, nesjednocení, rozdvojení a stranicví způsobiti.

Sv. Efrem.

Duch svatý.

Jako z ohně světlo a teplo vychází, tak i od Otce i od Syna Duch svatý. Sv. Tomáš.

Jakož loď vesla zbavená sem tam poháněna bývá, kam ji hnáti bouří se zalíbí, tak i běh člověka ztrativšího milost Ducha sv., duchem zlým poháněn do záhuby pádí. Sv. Jan Zlat.

Jako hrnčí nádoby z jílu měkkého zhotovené ohněm tuží, tak i Duch sv. apoštoly slabého a měkkého srdce nebeským ohněm lásky utvrdil. Šmid. Katech.

Za starých časů dům jakýs, morem nakažený, čistili ohněm. Slovatný lékař Hyppokrates nechal docela celý les zapáliti, by Grecii morem nakaženou vyčistil a uchránil takto vlast svou. Taktéž vyčistil lékař nebeský svět od moru lži a nemravnosti zkažený ohněm Ducha svatého. Lohn. Bibl. III.

Dobrodiní.

Čím více se kdo učí, tím učenějším se stává, — a čím více člověk dobrodiní činí, tím bohatším bývá. Šmid. Katech.

Jakož zrna pšeničná do brázd vhozená na zmar nepřijdou, alebrž ku radostné žni vzrostou, taktéž dobrodiní prokázané neztratí se, nýbrž ponese ovoce utěšené. Tamž.

Ruka žebráka jest klín Abrahamův: co obdrží, složeno v ní. Ruka potřebného jesti v nebi skříni obětní: všecko obdržené je v ní zavřeno, by k ztracení nepřišlo. Ruka nuzáka je pokladuicí Kristovou; co obdrží nuzný, Kristus to schová.

Sv. Jan Zlat.

Bratrstvo nejs. Svátosti oltářní pod ochranou sv. Benedikta.

Jak dalece nás do 20. června došly seznamy nových údů, čítá bratrstvo ono po Moravě a Slezsku 2014 údů a naproti duchu nynějšího věku, všem takovým pobožnostem nepříznivému, neztrácí oblíbení v lidu, alebrž vždy více v obecnost přechází, kdekoli jednou řádně byvši zavedeno opravdu a svědomitě se pěstuje. Zvláště radostných zpráv se dovídáme ze Slezka, na př. z Velkých Petrovic (v Prusku), kde naše bratrstvo, jenž zde již 497 údů čítá, vždy více jeví onu nelícenou starou zbožnost, kterou předkové naši prosluli. Slavnost B. Srdce Ježíšova, již v neděli odbývali, dala jim opět příležitost zbožnou svou mysl prokázat. Dopolodní i odpolední služby Boží konaly se s největší slávou a nadšeností a oběť učiněná dokazovala, že nábožnost údů jest i účinná a silnějších má základů, a oběť jest schopna. — V době nynější, kdy všechny poměry se ukazují býti rozviklány a co ještě vždy základem společnosti bylo, právo a spravedlnost, na licho se vykládají, nemá duše po pravdě toužící nikde větší útěchy, nežli u našeho Spasitele, podstatně v nejsvětější Svátosti oltářní. Proč bychom tedy k tomuto jedinému svému útočišti nespěli, proč bychom od sebe odmítali, sebe těšiti a duševně sliti ve společné lásce k Pánu Ježíši v nejsv. Svátosti!

Během tohoto roku zesnuli v Pánu (a nám oznámeni byli) následující údové bratrstva a doporučují se společným modlitbám: Z odb. bratrstva ve V. Petrovicích: Juliana Lakomec, Johanna Vilášek, Krescencia Pěntka, Hedviga Nevrla, Františka Pytlík, Johanna Pytlík, Alžběta Pěcarek, Johanna Pěntka, Johanna Volník. Z odb. bratrstva v Klinkovicích: Theresia Naivirt, Apolonia Pasker, Maria Tománek, Johanna Chmel, Johanna Janíček a Theresia Ditrich. **Pl. J. M.**

Paběrky času.

Zvelebení bohoslužby. Duch člověčenstva — chceme-li ta různá smýšlení jednotlivých lidí co jeden celek považovati — podobá se moři, nikdy všude tichému, vždy se pobybujícimu a vlněcímu.

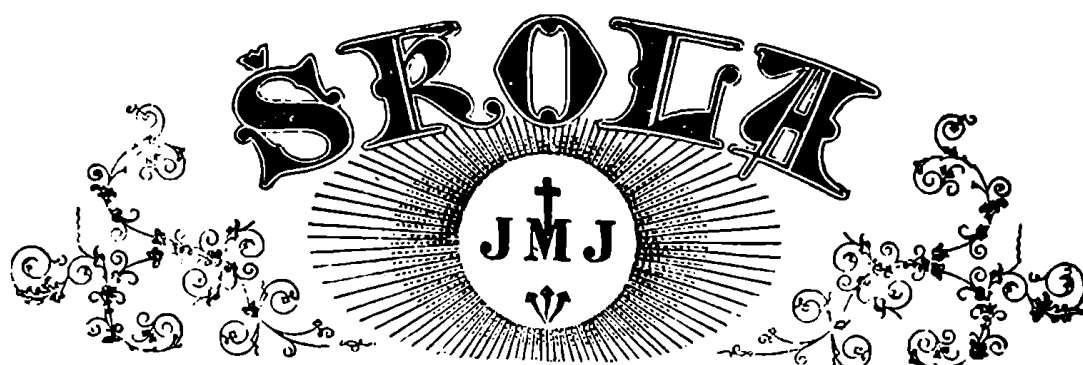
Povstaneli na jednom místě vlna, stane se i prohlubeň, a čím vyšší vlna, tím hlouběji se i znižuje moře a jakoby ukazuje tajné své poklady. Duch lidský s jedné strany odmítá od sebe známost Boha a Spa-

sitele našeho, ba i odznak našeho vykoupení, kříž strhuje se steň a vzdává se i naděje na lepší budoucnost, již nám dal Ježíš Kristus; na druhé straně probouzí se tím více vědomí křesťanské a slibuje zdárné ovoce. Jedná se právě o zřízení společnosti, která by měla na starosti vzdělávati kostelníky a varhaníky. V Strasengu u St. Hradce žije skromný a v Boha důvěřující jeden františkán, který na základě řehole sv. Františka toto nové odvětví řádu františkánského s dovolením duchov. vrchnosti hodlá zřídit. J. J. nejdůstoj. kníže-arcibiskup Olomoucký slíbil ústavu tomu již svou přízeň a příslušný útulek, tak že by do staroslavné metropole Moravské první byli povoláni přesní řeholníci v duchu sv. Františka za sluhy nejsv. Svátosti, co kostelníci a varhaníci a řiditelé zpěvu. Jádrem řádu tohoto řehole, postavené — jak již řečeno — na řeholi sv. Františka, jestiž očistování chrámu Páně a jeho kráslení, zevrubná obsluha oltáře a jeho sluhů v jejich posvátn. výkonech. Ústav takový bude nutnou potřebou ale i pravým dobrodiním pro všechny větší farní chrámy, který hodným sice ale chudým a třeba k jiným studiím méně schopným mladíkům poskytne vědomostí k zastávání služby varhaníka a zpěváka. Bůh dejž svého požehnání tomu podniku!

Cesty milosti. Když před 4 roky Karolina (v severo-americkém soustátí) vlastního apoštol. vikáře obdržela, přišel na 1530 obyvatelů toho státu teprv jeden katolík. Od té doby změnil se poměr ten valně a sice způsobem, který patrně svědčí o podivuhodném působení Boží prozřetelnosti. — Jistý lékař, kterému protestantisinus, v němž se narodil a byl vychován, jaksi nechtěl se líbiti, čítal nejrozsáhlejší noviny severoamerické, Herald Novyorský. Vydavatel toho listu patřil prý k oněm katolíkům, jimž zisk vezdejší je nade všecko. Z té příčiny podával též v každém pondělním čísle výtah kázání, která byla tu onde konána. Jedenkrát uveřejnil též kázání slovního arcibiskupa katolického v Nov. Yorku, a to zmíněného lékaře tak dojalo, že pevně umínil, katolíkem se stati. Jak ale to navléci, když v jeho krajině daleko široko nebylo žádného katolíka, tím méně kat.

kněze?! I napsal jednoduše psaní s adresou: „Katolickému knězi ve Wilingtonu,“ a hle! ono se dostalo do rukou apost. vikáře Gibbons-e (nar. 1835). Tento zodpověděl psaní, po několikrátém vzájemném dopisování poslal panu lékaři několik vhodných kněh a za krátký čas přišel tento s celou svou rodinou do Wilingtonu a vstoupil do lůna kat. církve. Domů se vrátiv přemluvil své čtyry bratry a jejich rodiny ke katol. víře. Konečně přišel jedenkrát kněz, sloužit mši sv., dítky křtít a jinými svátostmi posluhovat; kázal několikrát na návsi četně shromážděným občanům a brzo se přiznávalo dosti četně rodin ke katol. církvi a ostatní byli tomu blízko. — V jiném státu jest nyní 40 kat. rodin, kdežto dříve tam pouze jedna katol. duše byla. Toť patrně, že kde svoboda, tam i víra Kristova nejvíce se ujímá.

Škandál studentský, jak se nyní již často opakuje, stal se i v Gentu v měsíci dubnu. Zemřel tu mladý student, rodem Polan, jmen. Sakovicz. Pocházel z dobré katol. rodiny polské a měl to štěstí, ve své nemoci úplně se smířiti s náboženstvím svého dětství. Vyzpovídal se polskému knězi, kterého z vůle nemocného povolali, velmi zbožně přijal nejsv. Svátost a — jak noviny „Etudiant catholique“ tvrdí docela určitě a z dobrého pramene — ukázal skutkem, že umřítí jeho bylo to upřímného katolíka. — Avšak ti svobodomyslníci ze studenstva, kteří dříve bez pochyby se snažili v Sakoviczi vědomí křesťanské udusiti, pravili, že ou pouze k uspokojení svého otce katol. svátosti přijal a umluvili se při pohřbu svého dřívějšího soudruha „protestovat,“ totiž potřebné výkony bohaprázdnou surovostí překazit. Celý potřebný průvod byl v chrámu sv. Mikuláše; „protestování“ započalo. Svobodomyslní studenti postavili se se svým praporem před kostelem — katol. studenti obcovali mši svaté. Na hřbitovu pak, kde vlastně jen tiché, vroucí modlitby měly by se dít, na posvátném místě, kde odpočívají naši rodičové a přátelé, tu se osmělili oni svobodomyslní postaviti kazatelnu své nevěry a vůči polského katol. kněze museli přítomní slyšeti své svaté náboženství za pověru vyhlašovati a tupiti.

Božského Srdce Páně.

Ročník VI. Srpen 1872. Číslo 8.

Božského Srdce Páně apoštol modlitby.

Kapitola pátá.

Apoštol modlitby všem vším býti musí.

Nedávno navštívil jsem v sousedství pana faráře N. Mezi jiným spatřil jsem u něho také krásný obraz perlami a žinilkou tkaný, jenž v malebném sestavení obsahoval tato slova: „Kristovo žití láska bylo, — prvním Mu láska zákonem, — po jiném Srdce netoužilo, — až z lásky za nás byl umučen!“ — Na cestě domů tanula mi ustavičně na mysli slova ta, i mám za to, že kratší životopis Krista Ježíše nenapíše nikdo. Kdo slova ta napsal, poznal v celé hloubce a v pravém jádru srdce Spasitelovo.

Chce-li lékař se dozvědět, jak se nemocný má, na tepnu mu šáhne, zda-li jde rychle nebo zdlouha. A chceš-li vědět, jak tě kdo cení a s tebou smýšlí, jen ten tlukot srdce jeho pozoruj, zda-li zdlouha a chladně pro tebe jde, anebo rychle a radostně. Kdo verše hořejší napsal, také milému Spasiteli na tepnu sáhl a shledal, že srdce Ježíšovo vřelou láskou mocně puženo jest, a z každého činu a slova našeho Spasitele můžeme poznati, že láska byla tepnou srdce jeho.

Často teď slyšíme, že láska zaslepuje; možná, že na tom něco je pravda. Já však neustupně a zcela vážně tvrdím, že láska bystří zrak. Kde jádrná láska v srdci bydlí, dívá se otevřeným oknem oka ven, a hned zpozoruje na svém miláčku, co by jinak nepoznal, dobré i zlé, radost i žalost. Když n. př. pohněval se chlapec se sousedovým Honzíkem, aneb ať mu schází cokoliv, čím mu srdce pobolívá; anebo když ho jen hlava bolí, a on domů přijde: oč, že to matka hned na něm pozná, třeba jiný si toho nevšímal? Ale ta hned táže se: pojď sem a řekni mi, co ti je?! Anebo což na tom záleží, jakou kdo na krku má pásku a jak uvázanou a jak vlasy upravené a podobných hloupostí více. Záleží komu na tom? Však si toho též nikdo nevšímá, až na to oko jediné, za něž se láska schovala, a jenž to vidí buď ráda neb neráda. Co já jen vím stalo se již, že láska poznala nad svým milém něco pravdivého, o čemž ani sám nevěděl, a že mnohdy tak hluboko a pravdivě nahlédla do jeho nitra a tázala se na věci skryté, že on sám o nich ani tušení neměl, ale upozorněn na to vyznati musil: ano, jest tomu tak!

Není však lásky na světě nad onu, jež sídlí v srdci Kristovu. A proto žádný otec a žádná matka neměli tak bedlivý pozor na své dítě, jako milý Spasitel na každý bol i dobro sobě svěřených synů lidských. A pro tu lásku svou spatřil na lidstvu věci mnohé, dobré i zlé, jež by mimo něj nikdo, aneb aspoň ne tak jasně a zcela spozoroval, nejméně pak lidstvo samo. Hned o tom více pomluví, dříve však cosi jiného ještě musím přivést do pořádku.

Nic mne tak nemrzí, jako dlouho seděti, a proto v zimě svými kroky pokoj měřím, v létě však, hoj, tu do Boží přírody ven! A jak je to v ní teď krásné! Nejkrásnější pohled však je tam z vinice. Za mnou ten zelený, veselý bor, plu zpěvů a zvuků a života, a pode mnou dole bujují luka, spojená k sobě stužkou řeky modré, snivými vrbami vroubené. A jaká to na těch lukách pestrost! Dival jsem se na ně před třemi měsíci, ale tu vypadaly jako ušpiněné sukno smuteční, až mi jich líto bylo. Kde se tu vzala ta změna? A odkud ta bujná zeleň stromů, pod nimiž stojím, odkud to ovoce na nich, odkud že ty vlny obilné rolí úrodných? Odkud zde ta bujná všude a krásná květena?

Semenko padlo v půdu. Bůh v srdečko mu vložil sílu životnou, i vpustilo do země kořeny a nahoru vyhnalo lupénky dva, a později peň a dřev a kůru, pak ratolesti a lupeny a květy, a na podzim již v listí skrývá se zralé ovoce. Tak vyrostla ta malá, modrá nezabudka v trávě zelené, tak vyrostl veliký dub, tak povstal i ten bor zelený a všečen život vškol. — To jenom obrázek toho jest, co živá láska tvoří v lidském srdci, a obraz ten mi napadl, když, přemýšleje o lásce Kristově, z vinice v kraj jsem pohlížel.

Dnes máme na nebe vstoupení Páně, a v kostele jest právě „pozdvihování“, jak poznati dle zvuku zvonku. Jako Spasitel náš teď skrze ruce kněžské položen jest na posvátný pahrbek oltáře k požehnání obci; podobně stál před 18 sty roky na hoře Olivetské k požehnání první církvi. Byl to poslední den jeho na zemi přebývání. Jest mu 33 roky. Krátký to čas, dny-li počítáš; a přece jak nekonečně bohatým byl ten jeho věk! Sečti mi na louce venku všechnu tu travu a klásky a bylinky a květiny; nemůžeš. Ale daleko, nekonečně více vypučelo to v květy a bohaté ovoce v životě Páně. A životadárná síla k tomu jediné jeho láska byla, láska to bobačlověka. Učinila z Něho dítě, syna tesařova, kazatele a ukřižovaného.

A proto nemá láska toliko bystrý zrak pro své miláčky, nýbrž ona též má sílu tvůrčí, sílu rozsáhlou a mnohoměnnou. Ona i Pána Ježíše přiměla, že všeličím se stal a mnohé řemeslo provozoval.

Ukázala mu duši lidskou a na ní krásný odlesk obrazu Božího, i drahou cenu její. Proto vyšel si Pán do světa za obchodem, by sobě tuto duši lidskou od Otce koupil, stůj co stůj! — třeba i krev srdce vlastního. A Pán Ježíš stal se — kupcem. — Bystrým zrakem svým poznala, že srdce lidské jest polem Božím, půdou dobrou; rozseje-li se dobré zrno pšeničné, že nastati musí žeň pro stodolu nebeskou. Spasitel tedy že musí dle vůle lásky své přinesti pravdu nebeskou jakožto obilí jadrné a tam zaseti. A Ježíš stal se — rozsévatelem. — Láska ví, že člověk dychtí po nekonečné radosti, a že se za ní na světě honí, jako laň po horách, a přece utišení nenachází, až v Bohu odpočine. A proto žádá od Pána, by duši lidskou následoval, až by ji přivedl do obory nebeské. A Ježíš stal se — myslivcem. A protože lev dábel úklady strojí duši lidské, naléčil na něho, božský myslivec tento, a pastí, do níž ho chytá, jest dle slov sv. Augustina jeho sv. kříž. — Srdce lidské, i tvé čtenáři můj, opustilo Boha, a teď se mu vede zle, jako zaletlému ptáčeti. I poznala to láska, a již pobízí srdce Kristovo, by je zas domů zavolal sladkou písní svou a slovem: „Pojďte ke mně všichni, kteříž obtíženi jste, a já vás občerstvím.“ A Ježíš se musil státi — zpěvákem. Ty ovce Boží jsi na pastvě tohoto světa. Ze všech stran číhají na tě žraví vlci a hladem řvoucí lvové z podsvětí, a na světě lotři a zlodějové. V nebezpečí tom vidí tě láska srdce Kristova, i nedá mu pokoje, až stal se dobrým pastýřem. Hluboko v srdci lidském uhnízdí se často jako noc černý a protivný, jako ropucha v louži, hřích a vydává ze sebe otravující zápach a jedovaté výpary, a dál a dál zažirá se jako rak, až duše z toho na smrt se roztáhne. S bolestí a zármutkem pozoruje to láska Kristova a, by pomohla, stává se Pán Ježíš lékařem. Po léta již namáhá se, by dokonal v tobě obraz pokory a tichosti srdce svého; stal se k vůli tobě — malířem. Jsi-li slabým, on jest ti berlou, jsi-li slepým, on jest ti okem, jsi-li lačným, on jest ti chlebem, zesnul-lis jednou blaženě v Pánu, on tvým andělem, jenž na perutích lásky unáší duši tvou z tlícího těla zhrů nad hrob do lůna Otce nebeského. A proto dnes tě tam předešel, by co ubytovatel stánek ti tam uchystal. Tak chce a tak tomu vždy chtěla láska jeho srdce. Všem vším se stal! —

Nestál jsi, zbožný čtenáři, ještě nikdy na břehu horského jezera? Jest ono otevřeným okem krajiny. Nad ním táhnou bílé obláčky, anebo červené u večer; můžeš je ve vodě spatřiti. Okolo stojí strmé skály a vysoké jedle a sklánějí se nad jezero, z vody ti kývajíce. Skoro u kraje květou vodní fialy, sem tam vyčnívá nad povrch některý křivý strom, a vše to k tobě jasně pohlíží. Hle milý čtenáři, i to srdce Ježíšovo připadá mi jako nějaké horské jezero, ležící otevřené a jasné v širém světě. A co kolem stojí, v něm se zrcadlí, ať již to dítko nevinné anebo starý hříšník; ať již to radostná postava člověka šťastného, aneb tichosmutný chod ubožákův; — vše to obráží se svým způsobem v srdci Ježíšovu. A proto pravil prorok, ze vzdálí do srdce Kristova nazíraje: Pán bolesti naše nesl. — Miluješ-li tedy Krista upřímně, nemůže dlouho zůstatí tobě srdce jeho neznámým; ty spatříš je a budeš pozorovat a uzříš v něm nejprve svůj vlastní obraz; duši svou i cenu její, nevinnost i hřích, blaho své i utrpení, svůj život i skonání — vše velmi hluboko vrylo se v srdce Ježíšovo, a ty jsi předmětem ustavičné starosti jeho a lásky. Také uzříš tam i druhých duší lidských krásu a zohyzdění, jich soužení a bol, jejich slzy i jich

tiché štěstí, a jejich veliké povolání. A tak i tobě láska ku Kristu zotřít zrak, a jasně prohlédneš, čím lidé jsou, blízcí i vzdálení, tam v Chině a v Americe a pod námi Hottentotti jako i páni z města. Mnoholi ceny mají před Bohem a Kristem, jak hříchem bídnými se stali, a že to jest dílo veliké a slavné s Kristem dopomoci jim k štěstí a blaženosti časné i věčné. Nemůže to ani jinak býti, než že tě to bude nutkati, abys i ty s Pánem Ježíšem v milujícím srdci nosil nesčíslnou bídu lidskou a jednal jako on, a v malém tím byl, čím on byl a dosud jest — kupcem a myslivcem, zpěvákem a rozsévácem, lékařem a malířem, světlem a chlebem a andělem.

Zdaž poznáváš nyní, že pravá pobožnost k božskému Srdci Páně nutně vésti musí ku pravé horlivosti o dobro duší, a proto k modlitbě přímluvné, k apoštolátu modlitby, a proč apoštol modlitby se modlí každodenně: „B. Srdce Páně, Tobě spolu s nepoškvrněným srdcem Marie obětujeme všechny modlitby, činy a utrpení dnešního dne v tom úmyslu, s jakým ty ustavičně se modlíš, atd.“

Záleží-li ti tedy na tom, státi se statečným apoštolem modlitby, hodně často postav se na břeh tichého jezera, k srdci Ježíšovu, a dívej se tam a přemýšlej, a uť se, co duše lidská jest. Jdi za tou duší, sleduj ji po cestě nevinnosti i hříchu, po příkré stéžce přes kříže a utrpení, a po široké silnici zlé vášně a hříchu. Dobře ji pozoruj, a jistě se ozve něco v srdci tvém jako úcta před její krásou, útrpnost s její bídou, a z kořene té poznané pravdy vypučí květ a ovoce účinné lásky křesťanské. — Nemáš chutě hned teď vyjít si ven, na procházku? Pojď, půjdeme spolu a já ti budu průvodčím. Uhlídáme, kam až se dostaneme a co spatříme.

První zastavení. Dívám se s okna, a hle naproti chová sousedka v náručí a na srdci maličké dítě své. Vedle ní stojí neviditelný duch dítěte toho, jeho anděl strážný. Kdyby měl tělo a kosti a matka jeho lásku k dítěti spatřila, ó s jakou to důvěrou položila by miláčka svého na ochranné srdce andělské! Co nemůže matka, Bůh již učinil. Když dušičku malou do světa poslal, již na srdce ji vložil anděli a přikázal, aby ji opatroval a jedenkrát, až ji zpět požádá, přivedl zase krásnou a zdravou. Neboť ona nepatrná dušička dítěte křestnou milostí nevinnosti dražší se mu stala nad všechny miliony hvězd nebeských a nad všechna kvítka majová na louce a nad lesk dráhokamů ve skalách; on stal se mu otcem, a nevinný klučina neb děvče stalo se dítětem jeho. A proto tak velikou cenu má před Bohem dítě nevinné, a proto jsou děti a byly vždy Božskému Srdci tak milé, a proto jest to veliký skutek lásky, jež učiníš Srdci Páně, pomůžeš-li mu zachrániti jedno maličké takové. Tak se ti odmění, jak jeho samého by's z vody vytáhl.

Pomysli si, že stojíš na vysokých horách, odkudž přehlédnouti možno celou zem, i se všemi její vesnicemi a městy. Projdi myšlenkami svými dům od domu a pozoruj milou nevinnost. Byť slabá byla a malá dle těla, více ještě takovou je dle duše své, a kolem ní přece tolik zlého hmyzu a plazu, plného žluči a jedu proti miláčkům Božím. Ach jak snadno uštknuta může býti hříšnou řečí a v prostotě své svedena býti do pouště neřesti a státi se obětí vlků zlých náruživostí. Ubohý beránek! Což čtenáři můj, nejde ti k srdci jeho nebezpečí, a nechceš pomoci pozor dáti na beránka, nechceš býti dobrým pastýřem, strážným andělem svou modlitbou?

Když byl sv. František Saleský chlapeček pěti — šestiletý, stavěl si často v zahradě hraběcího zámku malé oltáře, by u nich vykonával své modlitby. Vodil sem často i jiných dětí, učil jich písně zpívati a modlitbám, jež zde konaly. Jedenkrát dovedl je do kostela, postavil zde před křtitelnicí a pravil, že zde jest ono místo, kdež staly se dětmi božími, a modlil se a zpíval s nimi: „Sláva Bohu Otci i Synu

atd.“ a zase vedl je kolem křtitelnice, modle se s nimi „Věřím v Boha,“ a ku konci všichni křtitelnicí polibily. Také malá kázání mívával k svým soudruhům, jež končeval slovy: „Milení přátelé! Učme se záhy Bohu sloužiti!“ — Mladý hrabě byl takto soudruhům svým andělem strážným, biskupem a pastýřem. Chceš můj čtenáři ho v tom následovati? —

Druhé zastavení. Když po vysvěcení svém byl jsem poslán do hor za kaplana, byl první pohřeb, který jsem sám odbýval, malého dítky. Byl to malý chlapeček, Alois, můj jmenovec. To mne dojalo. Při písni zpěvákův zahleděl jsem se na tu malou trubličku před sebou, a v srdci bylo mi tak divně, tak sladkobolně. „Ty tečy jseš to, poupě nevinné, které první v úřadě smrti ukládám v zemi posvátnou?! Však dušička tvá čistá již tam dlí mezi anděly a hlásí se v nebi k sv. patronu svému. O orodujte tam za mne u Boha!“ — takové asi myšlenky rodily se mi v duši, a nepozoroval jsem ani, že v „agendu“ z oka slzy se řinou, a proto musil jsem „laudate“ zpívat z paměti. Ale nikdy nezapomenu na ten pohřeb, který jsem první odbýval. Nezapoměl's na mne i ty, malý Aloisi, tam v nebi? — Ale jsou jiné pohřby a pohřby smutné, kde děti pochovávají rodičů svých. Včera jsem byl na pohřbu takovém. Pochovávali malým dcerám matku. Ach což to bylo smutné podívání na ty malé, opuštěné dítky, což duši rozrýval ten jejich nářek srdcelomný! Však stala se vůle Boží! Kdyby mohly slzy mrtvé vzkřísiti, trvám, že slzami svými ony dívky byly-by matku svou v život povolaly. Tak hořce pláčou, a od té doby, co matka svoje zavřela oko, to jejich neoschlo. A přece v bol jejich i útěcha se mísí, že vytrpěla již, a naděje, že sejdou se s ní zase s oslavenou.

A což to teprv musí býti za pohled a bolesť nevýslovnou, když otec nebo matka jednoho dne před sebou vidí mrtvoly všech šesti neb osmi miláčků svých a v hodině naslouchati musí, jak truhla nad nimi se zatlouká? O rány ty musejí srdcem jíti! Matko, odkud síly bereš, že pod nimi neklesáš? A tu zase myslím na milého Spasitele, když na hoře Olivetské v smrtelné úzkosti své a bolu duševním v pláči na zemi ležel, krví se potěl.

Co tísnilo tak srdce jeho? Byly to rakve, kteréž viděl, na širém světě srdce lidská, do nichž první těžký hřích první hřeb nad mrtvou nevinností zarážel. Viděl, kterak nejhroznější vášně, závisť a hněv, msta a lakomost, smyslnost a pýcha duše hříšníkův strašlivě souží, jak červ svědomí je hryže a trápí a bídnými činí. A jsou to duše, kteréž miluje tak srdečně a jež tak rád by zachoval. O kéžby tu byl někdo, aby s ním plakal a naříkal nad touto smrtí duševní, jenž by s ním hlasem velikým Otce prosil, aby je zase vzkřísil a srdci jeho vrátil. Vid že by tím milému Spasiteli se ulehčilo, a že by při soudu milostivým byl k člověku tomu! A což ty, čtenáři můj, nechceš zasloužiti sobě tento vděk Boží?

Vstaň jednou v noci, anebo buď si to třeba u večer ze čtvrtka na pátek, a projdi v myšlenkách celý velký svět a navštiv každé srdce lidské a zeptej se ho, jak se má? Kolik milionů lidí žije teď na světě, a z těch, Bože můj, jak málo jich je, v nichž odpočívá duše čistá, bez hříchu. Ve všech ostatních sedí jako bídný hříšník v temném žaláři, smutná a plná utrpení, mající mučitele vedle sebe. Jen pozoruj je bedlivě; jsou to tvoji nejbližší v Kristu příbuzní a jsou tak ubozí. Zdaž uení srdce tvé k lítosti nad nimi pohnuto? — Jdi a ulož dnes něco stranou z modliteb tvých a malých sebezapírání a trpělivosti v utrpení a přidej to k nesmírnému pokladu Božského Srdce Páně, a kup za to duši ztracenou — drahokam zakopaný. Promluv též, půjde-li to, s někým ze svého okolí upřímné slovo o ošklivosti před hříchem

a trestu jeho; možná že to bude sňmě, jež vloženo v půdu srdce jeho jedenkrátě hojný přinese užitek. A jsi-li představeným nebo v úřadě, zabraň a netrp, by v domě tvém hřích se zahuízil. Znal jsem člověka chudého, jenž malováním chtěl vydělati sobě na chléb; ale co maloval, bylo tak špatné, že mu lidé říkali „čertův mazal.“ Hřích v domě tvém jest něco podobného. Natírá duši barvou havraní a zohyzďuje na ní obraz Boží, tvoře tam obraz dáblův. Netrp toho, ale pomoz svým milým vyméstí všecken takový neřád hřichu. Takto staneš se i ty malířem, kupcem, rozsévacem z lásky ku Pánu. — Musím však sobě pospíšiti, jinak bych dnes ani ku konci nepřišel. A proto k dalším zastavením postavím jenom ukazováče. Jdi jen dle nich.

Třetí zastavení. Pomysli na vše utrpení, jež nahromaděna jsou v nemocnicích, blázincích, žalářích, v syrotčinci a v chaloupce rodiny hladem mroucí. „Když Ježíš pohleděl na zástupy, pravil: líto mi jest toho lidu; nepropustím je hladové!“ Apoštole modlitby! pomoz Pánu, opatři hladovým chléb, nemocným léky a výkupné zajatým. „Chléb náš vezdejší dej nám dnes!“

Čtvrté zastavení. Cesta do očiště! — Před sebou ve sklenici mám čerstvé nezabudky. Na konci jedné z nich uchytil se koncem těla svého malý zelený červíček. Hořejší část těla vzhůru vypíná a melancholicky pohybuje jí v pravo a v levo, a hledá, a hledá něco, a nenalezá. Umdlen táhne hlavičku zpět a nějakou chvíli sedí jako mrtev; a potom z novu počíná. Chudáček, již delší dobu tak dělá! Ale ubohými daleko více jsou duše v očiště. I ony již, a mnohá z nich činí tak snad již dlouhá léta, vzpínají rukou svých po otci nebeském, plny touhy a lásky; tak rády by k němu, domů; ale nemohou. Což, čtenáři, abychom jim vystavěli most anebo loď, po níž na druhou stranu, do nebe, by dostati se mohly? Mše sv., růženec, sv. přijímání, aneb zásluha práce tvé snad by pomohla. Daruj jim to, a snad ještě dnes je k sobě přivedeš, otce a dítě, Krista a duši ubohou. „Odpusť nám naše vinny!“

Páté zastavení. Jen ještě hlouběji! — Před stalety zdržovala se v lesích na Švarcavě loupežná rota, která povraždila mnoho lidí. Potom z hnátů udělali sobě kuželky a z lebek kule a provozovali strašnou zábavu. — Čtenáři, otevři zrak a pohled dolů do propasti pekelné. Tam duchové zlí po tisíce let již zahrávají si s dušemi lidskými, a duše musejí to trpěti, a jest tam skřípění zubů a nařikání věčné. Těm již není pomoci. Ale vedle tebe na zemi jsou lidé, tvé dítě nebo rodiče, bratři neb sestry, čeládka nebo příbuzní anebo sousedé, kteříž horempádem dolů jedou, a jež tam podobný čeká osud. Ó braň jim v tom, apoštole modlitby, házej jim v cestu překážky, spoutej je, mluv i hroz a pros Boha hodně upřímně, aby sám jim jinou cestu ukázal a zde je trápil, tam ale jich ušetřil. „Ale zbav nás od zlého!“

Šesté zastavení. Do Radostína! — Zvonějí hrany a na hřbitově spouštějí rakev do hrobu. Teď zvony umlkly a vše vůkol utichlo; modlejí se. A vedle z žita vyletěl skřívánek, i již vznáší se k nebi výš a výše, švehole své písňě Pánu Bohu. — Jedenkrátě místo skřívánku nad hrobem vznášeti se bude anděl. I on zanotí píseň jarní a na zvuk písňě té a hlas trouby otevře se hrob, a z něho vyjde tělo oslavené spojené s duší vykoupenou a vzhůru půjde k Bohu svému, kde i ty jsi. A zde se blíží k tobě, ruku ti líbá a objímá se s tebou, a vřele děkuje ti, že horlivostí svou, svým příkladem a modlitbou a obětí pro nebe jsi ho vymodlil. — Duše křesťanská! Zdaž by tě to nepohnulo k radosti největší na věky zůstávati s duší takovou? „Modlete se za sebe, aby jste spaseni byli!“ — —

Četl jsem, že kněz, když má čísti mši sv., v myšlenkách svých dříve má takovou procházku po světě učiniti a pomyslit, kdo všechno jej prosí, by při mši

sv. na něho zpomenul. Já jsem si to pamatoval. Dej tedy i ty sobě říci a učíš tak, jdeš-li na mši sv., k sv. přijímání, do práce, nebo-li růženec se modlíš. Učiň to šestero zastavení, a dej se pohnouti k lítosti, bys i ty naučil se, z lásky k Božskému Srdci Páně všem — vším se státi. Když Jaroslav u Olomouce Tatary potíral, měl on sám i vojsko jeho veliké štíty, tak veliké, by muž, jenž za ním se skrýval, nejen sám ale i blízcí jiní před jedovatými šípy uchráněni byli. Pozoruješ-li, jak jsem ti ukázal duše lidské jasným zrakem víry, poznáš brzy jejich cenu velikou i mnohých bídu. A poznání to bude tě dobáněti, nejenom o sebe se starati a se modliti: z b a v „m n e,“ n ý b ř z: z b a v „n á s“ od zlého. Amen. A tak se stane víra nejen tobě ale i jiným štítem ochranným. A to je další zbroj, kterou sv. Pavel apoštolu modlitby schvaluje, řka:

„Přede vším vezměte štít víry, kterýmž byste mohli všechny ohnivé šípy nešlechetníka uhasiti.“ (k Efes. 6, 16.)

Pozdravení, které se bude říkat až do světa skončení.

Pros za nás za hřísné.

Kdo lidi dobře zná, jací jsou, i kdo ví, jak přísný a spravedlivý jest Bůh, ten přisvědčí, že cesta k zahynutí jest široká a že tuze málo jest těch, kteří kráčejí ouzskou cestou k Bohu vedoucí. — „A není na světě člověka spravedlivého, kterýby vždy dobře činil a nikdy nehřešil.“ (Kazat. 7, 21.). „A díme-li, že hříchu nemáme, sami se svodíme.“ (I. list Jana 1.) — Milý čtenáři, myslíš, že není tomu tak? Aneb myslíš, že když někdo nekrade, nezabíjí, nesmilní a až do pomatenosti se neopije, že již žádných hříchů na sobě nemá? Ba mnozí lidé mají na sobě dosti jiných vad a hříchů; ale oni nechtějí o tom ani věděti, aneb oni je umějí hezky omluviti, umějí svědomí své uchlácholiti a kterak? Oni se Boha všemohoucího leccjak představují a také říkají, že Bůh jest nejvyšší milosrdný Pán, že jest srdce měkkého, že to s přestupky lidskými tak přísně nebere a tedy že se není co báti tak přísných trestů a t. d.

Aj křesťane, jenž takto mluvě svědomí se ohlušuješ a sebe klameš, já mám v tom velikou pochybnost. Jen mi řekni, jak pak může Bůh srdce tak měkkého a milosrdného na to se dívati, když n. p. ve vojnách tolik tisíců lidí ruce a nohy ztratí, v bolesti a krvi po zemi se válí a nápotom ještě přes ně se jezdí? — A jak se může Bůh na to dívati, když mnozí lidé ještě v mladém věku nejbolestnějšími nemocemi bývají svírání a utrápeni? — Aneb nahledněme do nemocnic, co tu jest bolesti! A pak jak hrozných a nesčíslných ukrutností bylo na lidech pácháno a to od samých lidí! Je-li tedy Bůh srdce měkkého a milosrdného, jak se jen mohl na to dívati? Proč tomu nezabránil; vždyť jest Pán všemohoucí? Co mi na to odpovíš?

Hle ty Pána Boha sobě leccjak představuješ a děláš si o Bohu podivné náhledy a to takové, které se tobě pro uchlácholení nepokojného svědomí právě hodí; avšak Bůh jest, tak svědčí Písmo svaté, — nejvyšší svatý a spravedlivý, který dobré odměňuje a zlé trestá. A již mnohé a veliké tresty seslal na lidi. „On jest zžírající oheň a hrozno jest, upadnouti v ruce Boha živého.“ (Žid. 10, a I. Petra 4.). —

Ježíš Kristus Spasitel náš učinil jednoho času dvoje proroctví najednou, — jedno o Jerusalemě a druhé o skončení světa a soudu posledním. To první se 40

roků po umučení Páně na vlas vyplnilo. (Josef Flavius žid a Tacitus pohan je zevrubně popisují.) — Mnohá jsou proroctví a předpovědění Kristova, která se již docela vyplnila, také se zajisté vyplní to o soudu posledním.

Trouba Boží po výkolí — divným hlasem na mrtvoly — vstaňte k soudu! zahláholí. — Soudce na trůn tu zasedne — všechna tajemství prohledne — strachuplný hříšník zbledne. Tehdáž řekne přísný Soudce hříšníkům na levici postaveným: „Odejděte ode mne zatraceni!“ a bude jim vyčítati všechny jejich zlé žádosti, hanebné řeči a žerty, na cti utrhaní, křivé přísahy, klamy, podvody a krádeže. Přivede jim ku paměti všechna daná pohoršení a všechny jejich nečisté skutky. I to, co dobrého obměškali a zanedbali, jim připomene. Navštěvování chrámu, přijímání svátostí, posty, modlitby, kterých zanedbali, to všechno jim Pán Ježíš položí na mysl. Potom jim vypočte všechny ty prostředky, kteréž jim k napravení a ku posvěcení jejich podával, a také řekne k nim: Z lásky k vám stal jsem se člověkem a na kříži jsem se za vás obětoval, dal jsem vám zvěstovati vůli svou, prosil a napomínal jsem vás skrze služebníky církve mé; ale to vše nic nebylo platno, vy jste si toho nevážili, vy jste tím pohrdali, ba vy jste moje učení zavrhovali. Protož odejděte ode mne zatracenci do ohně věčného! (Mat. 25.) — Pryč ode mne, pryč od mého přátelství, pryč od ráje věčné blaženosti a od společnosti mých vyvolených! —

Milý křesťane! buď pamětliv na smrt a na soud Boží; nebo těmto věcem nemůžeš nikterak ujiti. A pak věz: Máš-li jen jediný hřích smrtelný na své duši a přijedeš-li v něm na soud Páně, tenkrát neobstojíš! — Avšak kolik máš těch hříchů na sobě?! Ne snad jeden, ale mnohem více! A kdo z nás může říci, že jest bez hříchu a bez viny? Jen dobře projdeme všechna přikázání Boží a všechny povinnosti povolání svého, pak dobře skoumejme, co jsme kdy myslili, co kde činili a kterak jsme se chovali, tenkrát sebe poznáme a také skroušeně zvoláme: „My hříšníci, my bídní hříšníci, kterak obstojíme před Bohem?“ — Spravedlivý jsi Hospodine a přímý jest soud tvůj! (Žalm 118, 137.)

Ejhle my hříšníci, jsme si povědomi nehodnosti své! O jak dobře by nám proto prospělo, kdybychom měli někoho, jenž jsa čistší a tedy Bohu milejší, než my, chtěl a mohl se za nás zastati! — A taková jest Rodička Boží, Maria milosti plná. Z úst jejich vycházejí tato slova (bývají čtena na svátek jména P. Marie): „Ve mně jest všeliká milost cesty a pravdy, všeliká naděje života. Přistuptež ke mně všickni, kteří mne žádostivi jste atd.“ (Ekles. 24, 25.) — Maria jest skutečně matkou Božské milosti; neboť — jak o tom svědčí svatý Petr Damián, sv. Albert veliký, sv. Bernard a sv. Bernardin, — skrze ruce její dostávají lidé všeliké dary a milosti. Ona jest rozdávatelka milostí Kristových. A svatý Anselm praví: „Koho nemůže spasiti Boží spravedlnost, toho spasí Panny Marie svatost a milosrdenství.“ — Nuže přistupme k Panně Marii a volejme k ní: O Maria

pros za nás za hříšné!

Publikán přišed do chrámu ostal u dveří, netroufal si dále jíti, ani očí svých k nebi pozdvihnouti, ale bil se v prsy a pravil: „Bože buď milostiv mně hříšnému.“ (Luk. 18.) Kdyby tento publikán byl znal Spasitele hříšníků a nejmilejší jeho matku, jistě že by byl také říkal: „Maria matko Kristova pros za mne bídného hříšníka!“ — Onť velmi dobře uznával hříšnost svou, ano uznával, že není hoden, Boha vzývati a Jej o něco prositi, protože byby měl velikou z toho radost, že se může obrátiti na Marii, — na tuto mocnou a milostivou orodovnici u Boha. — A kdokoliv uznává svoji nehodnost a hříšnost i kdokoliv ví, že Bůh na nejvyšš svatý má každého hříchu

v největší ošklivosti, ten zajisté s celou radostí obrátí se k té, kterou Bůh nade všecko miluje a která u Boha mnoho, ba všecko vyprosí. A obrátiv se k ní, bude s celou důvěrností říkati: „Maria matko Boží pros za mne — pros za nás za hříšné!“ — I kdyby nechtěl takto říkati, takto volati? — Co myslíš čtenáři, kdo asi? Né-li onen farizeus, jenž s publikánem přišed do chrámu vychloubal se svou spravedlností? A né-li mnozí z nynějších křesťanů, kteří o sobě myslí, že jsou hodní a spravedliví? Nač pak takový hodný a spravedlivý křesťan, aneb člověk, jako onen farizeus, potřebuje prostředníka a orodovníka? Onť se zrovna na Pána Boha obrátí a také od Boha všecko obdrží, když zaklepe a žádost svou mu přednese; vždyť jsou spolu dobří známí, — on a Bůh. — Co o tom soudíš čtenáři? Já alespoň velice o tom pochybuji; vždyť nejsme spravedliví, „Bůh pak hříšníků neslyší.“ (Jan 9, 31.) — O jak dobrá to věc a prospěšná, bráti outočiště k přímluvě Panny Marie! Slyš, co svatý Jan Zlatoustý praví, totiž: „Proto se stala Maria matkou Boží, aby svou lícbeznou milosrdeností a svým mocným prostřednictvím blaženost zjedнала těm nešťastníkům, kteří by pro množství hříchů svých nebyli mohli spaseni býti.“

Kdos tedy byl tak nešťastným, že jsi se leckterých hříchů dopustil, nic ti lepšího nelze učiniti, než abys se obrátil na matku milosrdenství, bys na přímluvu její dosáhl milost a odpuštění. Známo jest mnoho těch, kteří tak učinili a tedy u Boha milosti došli. Mezi nimi jest sv. Maria Egyptská, narozená v Egyptě. Ona sama vyjevila opatu Zosimovi podivný běh života svého. Ze spisu tohoto opata vyjímáme krátké zde o ní popsání:

Již v dvanáctém roce věku svého dostala se Maria proti vůli rodičů do města Alexandrie, kdež po více roků žila v rozličných prostopášnostech. Vidouc jednoho dne v letě, že mnoho lidí do Jerusalema k slavnosti povýšení svatého kříže putuje, vstoupila též na loď, pokračujíc i zde ve svém pohoršlivém, zlopášném živobytí. Když se v den nadřečené slavnosti lid do chrámu ubíral, kdež měl kříž býti ukázován a k uctění vystaven, odebrala se i Maria do chrámu.

Došedši až k svatému chrámu, chtěla s ostatními též vstoupiti do něho; avšak hle rukou neviditelnou cítí se odstrčena, což se po tři- až čtyřikráte opakovalo. Maria se nad tím zarazila a přemýšlejíc o tom neměla pochybnosti, že se jí pro hříšný její život zabraňuje vstoupiti do chrámu. I počala hořce plakati. Stojíc takto u dveří chrámových, vzdychajíc a pláčíc spatřila nad sebou obraz matky Boží. I obrátila mysl svou ku královně nebeské, mluvíc slova tato: Svatá Panno, matko Boží, vím, že jsem se stala pro mé hříchy nehoduou, abych povznesla oči svých k tobě. Ty jsi Panna čistá a svatá a tedy musíš míti v ošklivosti duši tak opovržlivou, jako jest duše má. Avšak vždycky jsem slýchávala, že Spasitel, jehož jsi v životě nosila, přišel na svět, aby volal hříšníky ku pokání. Zapřísahám tě, abys mne nenechala samotnou v opuštěnosti mé. Dovolíš mi, abych směla vkročiti do chrámu. Rozkaž o královno nebeská, aby mi přístupu bylo dopřáno, ačkoliv jsem nehodna toho, abych nebyla připravena o štěstí, spatřiti vzácné dřevo, na němž Syn tvůj všecku krev svou prolil. Slibuji naproti tomu ve jmenu téhož Spasitele, že nikdy více neklesnu v ony hrozné hříchy, že jich po celý čas života svého budu želeti a půjdu, kam ty mne povedeš o svatá Panno, prostřednice má, vůdkyně má! — Vykonavši tuto modlitbu, cítila velkou v sobě důvěru i opět se pokusila vejíti do chrámu a hle nyní se nesetkala ani s nejmenším odporem. Kráčí tedy do svatyně, klaní se s druhými křesťany svatému kříži, vrhá se na zem a v slzách tonouc líbá nábožně zem, jsouc dojata hluboce milosrdenstvím Božím. Vykonavši pobožnost

svou, vrátila se opět k obrazu nejsvětější Panny a pokleknouc vzdává jí díky za prokázanou milost a prosí co nejvroucněji, aby ji matička Boží taktéž ráčila ukázati cestu k pravému pokání. I zaslechla z pozdálí hlas volající k ní takto: „Jdi za Jordán a nalezneš pokoje.“ — Kajicná Maria hned vstala a v slzách rozplývající pravila: „Panno panen, skrze niž přišla spása na svět lidem, neopouštěj mne, skroušeně tě prosím za to.“ — Na to se odebrala stará 29 r. za Jordán a skryla se tu v jeskyni. Něco přes 40 let strávila tato svěřice o samotě na poušti, činíc nej přísnější pokání. Po vícero let pronásledována byla mocným pokušením; avšak nabyla proti němu síly a ochrany vždycky u Panny Marie. Konečně byvši zaopatřena od opata Zosima svátostmi umírajících odebrala se do života věčné blaženosti r. 431. (Sedmý všeobecný sněm uvádí tuto událost s vlastní významností.) Jiná událost z novějších časů, totiž z roku 1842 jest dosti známa; neboť bylo o ní v mnohých časopisech jednáno, v Římě byla úředně vyšetřována a mnozí svědkové byli k výsledku povoláni.*) Jestli následující: V městě Štrasburgu žil bohatý žid a nevěrec — jmenem Alfons Ratisbone, stár 28 roků. Byl ve všelikých světských vědách zběhlý a měl bratra Theodora, který se na víru křesťanskou obrátiv stal se knězem v Paříži. Tohoto bratra Alfons nenáviděl, protože křest byl přijal. Alfons vydal se do světa na cesty a dosti podivným způsobem, takřka mimo vůli svoji, přišel také do Říma. Všecken ten čas, co v Římě byl, činil si z náboženských předmětů pošklebky a uštěpačná rouhačství si dovoľoval; neboť byl nejen nevěrec m, ale i tupičem víry. V Římě se sešel se svým známým, s baronem z Bussierru, který byl muž nábožný. V Římě také tehdaž bydlel bohabojný Ferronays, bývalý ministr francouzský. Tohoto jakožto svého přítele žádal onen baron, -- když totiž měli spolu řeč o Alfonsovi -- aby se za tohoto nevěrce modlil. Ferronays to slíbil a také učinil. Podobně se za Alfonsa modlil jeho bratr Theodor v Paříži a to s ctiteli Mariánskými, kteřížto Alfonsa přímluvě Panny Marie odporučeli. — Ferronays za dva dni na to náhle umřel. Baron z Bussierru jeda do kostela sv. Ondřeje, sešel se blízko tohoto kostela s Alfonsem. I vešli oba do kostela; avšak baron měl v zákristii stran pohřbu přítele svého vyjednávaní, tedy nechal Alfonsa v kostele sv. Ondřeje státi, řka jemu, aby chvílku posečkal. Vrátiv se asi po 12 minutách ze zákristie, hledá Alfonsa i nenalezá jej, až pak nalezl ho před jednou kaplí v kostele, kdežto klečel maje obličej oběma rukama zakrytý a byl o mříž podepřen. Baron zaklepá mu na rameno, volá ho jmenem, ale nic neprospělo. Baron to samé opakuje, až konečně nucen jest, hlavu jeho skleslou pozdvihnouti a hle co vidí, — že slze se mu z očí hrnou. Co se s ním bylo stalo, nechce Alfons svému společníku projevit, toliko žádá pokřtěn býti i žádá míti hned kněze. Přiveden ku knězi, vyjevuje teprv a vyznává, že tu dobu, co baron od něho odešel, v chrámě všechno splynulo ve světlo, — a ve světle tom že se mu zjevila matka Boží co nevyslovně vznešená, skvoucí se postava, a že kývajíce oběma rukama k němu dolů se klonila, jakoby velela, aby více se nezpíral a věrně na kolena poklekl. On tedy padl na kolena svá -- Zkrátka Alfons žádal pokřtěn býti a pravil, že jakýmkoliv zkouškám a všelikému trápení se chce podrobiti, jen aby té milosti došel, skrze křest do lůna církve katolické přijatu býti. Žádost jeho se dne 31. ledna 1842 splnila a to jedenáctý den po jeho obrácení. A ku podivu on znal všechny pravdy křesťanské (bylť z nich zkoušen) hned po tom zázračném

*) V žádném soudním řízení tolik důkazů se nevyžaduje, jako v církvi naší, nežli ona pravost a jistotu zázraků vyřkne.

zjevení Panny Marie a přece nikdy dříve se jim neučil a nikdy se knihami křesťanskými neobíral. Chtěje býti vděčen nebeské Královně z milosti takové, vyvolil si její drahé jméno a tak se teď jmenuje: „Maria Alfons Ratisbone.“ Na to se stal knězem a vede život příkladný. Hle z nevěrce, z tupice a rouhače stal se pojednou horlivý sluha Páně a na čí to přímluvu? V pravdě na přímluvu Panny Marie mnoho odpůrců církve katolické se obrátilo a mnoho hříšníku se napravilo a spasení došlo.

Na potvrzení této pravdy stáňte zde ještě dva příběhy — jeden z dávných a druhý z novějších časů.

V provincii Languedok leží město Alby a v tomto městě povstalo na konci jedenáctého století bludné učení, jehož přívrženci nazývali se Albygonsi. Svatý Dominik, téhož času totiž r. 1208 horlivý kazatel, vynasnažoval se všemožně, aby je do lůna pravé církve zase přivedl; než málo bylo těch, jenž se poučiti a od svého bludu odvrátiti dali. I vzal svatý Dominik utočiště k nejbláženější Panně Marii, schvaloval růženec, vykládal jeho tajemství a vysvětloval, jakým způsobem a jakým duchem musí se růženec modlití. A hle v krátkém čase na sta tisíců Albygonsů přivedeno bylo do pravé církve a veliké množství hříšníků obrátilo se k Bohu. Hned na to rozmohla se ta nejhorlivější pobožnost k Panně Marii a všude se tvořila bratrstva pod jménem svatého růžence. Proto dala svatá církev řádu Dominikánskému povolení, aby směl zvláštní slavnost svatého růžence slaviti. Nalezáme mnoho svatých a také vznešených osob, které modlení sv. růžence v největší úctě měli a je ani jednoho dne konat neopomenuli.

Druhý příběh jest tento: V Paříži jest fara a chrám u „Naší milé Paní vítězné“ — a leží v prostředku města. Tato farnost přes 26 tisíc duší čítající jest střediskem všelikých zábav a také byla v bouřlivých letech 1830 až 1840 rejdištěm všech politických ruchů a zpour. Tím se poznenáhla stalo, že v tomto obvodu města lhostejnost a též nenávisť proti náboženství i proti kněžstvu se rozmohly a jako mor se rozšířily. V dnech největších svátků býval chrám u „Naší milé Paní vítězné“ prázdný a ani umírající osadníci nežádali zaopatření býti svátostmi. Tehdáž tu byl farářem Dufriche Desgenettes, který svým horlivým namáháním a svým modlením nedocílil žádných výsledků příznivých. Nevěra a zpustlost mravů vystupovaly mezi osadníky výše a výše. Ale Bůh smíloval se podle množství milosrdenství svých a jak? Farář Desgenettes dne 3. prosince r. 1836 konav oběť mše svaté, spomínal s žalostí na ten hrozný stav kollátorů svých i přišlo mu toho času na mysl, aby se obrátil na Marii na matku milosrdenství -- aby jejímu Srdci nejsvětějšímu kollaturu svou odporoučel a tím že milosti pro tak mnohé a veliké hříšníky vyžádá.

Desgenettes dlouho byl na rozpacích, až konečně seznav v tom pokynutí s nebe, založil arcibratrstvo nejsv. Srdce Panny Marie pro obrácení hříšníků a dal je arcibiskupovi schváliti. Oudové tohoto bratrstva zavázali se, matku Božské milosti za sebe a za obrácení hříšníků vzývati a ejhle, když tak činili, obrátilo se v krátkém čase mnoho hříšníků zatvrzelých ku pokání i ukázalo se patrně, že Pauna Maria jest divotvorkyně, že jest utočiště hříšníků a matka milosrdenství. — Tento spasitelný, nadobyčejný výsledek toho arcibratrstva rozhlásil se rychle po Německu, Itálii, Španělsku, Anglicku a Rakousku a všude nabylo se přesvědčenosti, že Maria mnoho u Boha vymůže, a že jest bezpečné utočiště hříšníků.*)

*) Kdo to chceš zevrubně věděti, čti knížku: „Arcibratrstvo nejsv. Srdce P. Marie pro obrácení hříšníků“ — od D. Desgenettes r. 1844. V ní se vypravují mnohé pády, jak byli zatvrzelí hříšníci podivně ku pokání přivedeni. Tím čtením duch tvůj se potěší a zvíš, že v mnohých městech založena jsou podobná bratrstva.

Maria jest Panna mocná, dobrotivá a milostivá všem, kteří ji vzývají s kajícím srdcem. Jednoho dne — tak povídá svatý Alfons z Ligori — prosil veliký hříšník Marii řka: „Ukaž, že jsi moje matka!“ — Nejblaženější Panna odpověděla: „Ukaž, že ty jsi můj syn.“ -- Kdo nemá kajenost srdce a dobrý úmysl, sebe polepšiti, ten nadarmo vzývá Pannu Marii o její přímluvu.

Chtěje ještě něco pověděti, kterak jest Maria hříšníkům nápomocna ku pokání, uvedu zde to, co stojí v německé knize, zvané „Mariánský Tricátník“ (jest znovu vydán od Sintzla). Tam stojí:

„Před několika roky byl jistý kněz ze Štrasburgu požádán, aby navštívil jednoho pána — bývalého spolužáka svého —, který v těžké nemoci postaven o zaopatření a o přípravě k smrti nic slyšeti nechtěl. Kněz přišel a seznal hned, že jest tu činiti s křesťanem, jenž vírou dávno již opovrhl. Nastala rozmluva a hádka stran křesťanských pravd a nemocný byl se svými uštěpačnými důvody vždy poražen, ale napomínání ku pokání zavrhoval. Kněz použil všech prostředků, aby zatvrdelé srdce nemocného obměkčil, než nadarmo. Konečně napadlo mu, aby hříšníka, nevěrce k nebeské Královně odkázal. Privil tedy: „Milý příteli, s velikou žalostí vidím, že bez smíření se ubíráte k branám věčnosti. Pakliže jste mi všechno odepřel, toto mi neodpírejte: Vykonejte kratičkou modlitbu k Panně Marii, modlete se Zdravas Maria. A nemáte-li důvěru, tedy se modlete a prostě nejblaženější Pannu v důvěře mé; vždyť ona jest tak dobrotivá, že bře také ohled na cizou důvěru. Když mi slíbíte toto učiniti, doufám, že se brzo s Bohem smíříte.“ — Tu hned kanuly slze nemocnému po lících i podav odcházejícímu knězi ruku ujišťoval, že tak učiní. I modlil se a opět se modlil a to s nábožností vždy větší „Zdravas Maria.“ — Několik dní na to (totiž na svátek zvěstování Panny Marie) přišel kněz opět a hle nemocný byl docela jiný. Maria vzhledla na něho milostivě a vyžádala mu milost k pravému pokání. On se zpovídal s celou skroušeností, přijal pln nábožnosti svátosti umírajících a v jeho posledních slovech jevílo se díkučinění na matku milosrdenství.

Milý křesťane! Maria jest panna dobrotivá a milostivá. Mohl bych ti tu více událostí o ní povídati, avšak nepřišel bych k žádnému konci. Svatý Alfons z Ligori uvádí jich mnoho ve své knize zvané: „Výbornosti Marie.“

Nuže příteli! považ, že mnohá pokušení zlá obkličují nás zde na tomto světě a že kníže temností — tak dí sv. Petr — jako lev řvoucí stále obchází, hledaje, koho by zahubil. Tuto věc uváživ sv. Bernardin praví: „A matka Páně obchází neustále, hledajíc, koho by od záhuby zachránila, koho by spasila.“ — A papež Inocenc III. v druhé řeči své na svátek Panny Marie praví:

„Slavná Panna podobá se záři vycházející nad obzorem naším. Krásná jest jako měsíc, líbezná jako slunce, hrozná jako dobře sešikované vojsko a tak dále.“ A pak povídá: „Kdo pobožně ji vzýváje byl oslyšán? A poněvadž tento život pozemský jest ustavičný boj, každý tedy jsa pokoušen od nepřátel spasení, od světa a od těla, vzhledni k té, která jest co vojsko sešikované i vzývej Marii, aby ona milostí Syna svého zjednala nám pomoci s místa svatého a co matka s nebeského Sionu ostříhala nás.“ (sermo 2. de festo Assumpt)

„O Maria bez poškrvny počatá, outočiště hříšníků, pros za nás, jenžto k tobě voláme!“ -- Ty nezamítneš nikoho, kdo se k tobě utíká, ty se ujímáš i těch největších hříšníků, hledajíli s duchem kajícím a se srdcem pokorným. Ejhle my bídní synové Evy vzdýcháme a voláme k tobě: O Maria vypros nám tu milost, abychom se napravili a život ctnostný vedli i abychom v nynějším boji, jenž proti víře a

církvi z mnohých stran se vede, věrnými ostali, nedajíce se ani slibováním světské hodnosti, ani podplacováním neb podáváním časných statků odvrátiti od víry našich nábožných předků a od poslušnosti k církvi křesťansko-katolické. — („Ona jest dům Boží, sloup a utvrzení pravdy.“ (I. Timot. 3.)

NB. Všickni věrní a horliví katolíci mající v čele svatého otce a tedy jsouce spojení páskou jednoty — utíkají se k matce své, k Marii, aby ukojila Boha rozhněvaného, aby vyprosila hříšníkům milost obrácení, — spravedlivým milost setrvání v dobrém a pak všem nám šťastnou hodinku smrti. — Svatý Jan Damascenský povídá: „Zajisté budu spasen, když na tebe o Maria důvěru složím; ano stojím-li pod ochranou tvou, nemusím se ničeho báti; neboť pobožnost a úcta k tobě jest bezpečná zbraň spasení, kterou Bůh udílí těm, jenžto chce míti spaseny.“ (sermo de B. M.)

Nejstarší způsob apoštolátu modlitby v novém rouše.

V. Božského Srdce Páně apoštol modlitby pro jižní Asii.

(Obor činnosti jeho: Přední — a Zadní Indie i s ostrovy poměrně asi s 232 — 240 miliony obyvatelův.)

1. Povzbuzování ducha apoštolského.

„Ten mne miluje, kdo přikázání má zachovávat.“ — „Zákon zajisté dal jsem vám, abyste se vespolek milovali, jako i já miloval vás.“ (Jan. 14, 21. — 15, 12.) „Ne vy ste mne vyvolili, ale já jsem vyvolil vás a postavil jsem vás, abyste šli, a užitek přinesli, a užitek váš aby zůstal: aby začkoli byste prosili Otce ve jmenu mém, dal vám.“ (Jan. 15, 16.)

2. Usmíření Božského Srdce Páně.

Jdi dle možnosti každodenně, aneb aspoň každý pátek v tomto měsíci na mši sv. Neuf-li ti ani to možné, obětuj nedělní mši sv. Božskému Srdci Páně co dar smíření.

Když Pán Ježíš na kříži visel ode všech svých opuštěn a potupen od nepřátel; bylo mu to milým zadostiučněním, že jeho sv. matka a Jan a nábožné ženy u něho věrně vytrvali, s ním trpěli a obětovali. Podobně jest mu to milé, když ty na tétéž oběti při mši sv. podílu béřeš a jemu radostnou dáváš příležitost, že může věčnému Otci obětovati tvé uctění, tvůj dík, tvé odprošování a tvé prosby. Představ si na počátku mše sv., jak velikých milostí prokazuje Bůh denně oněm milionům lidí v jižní Asii, a za dík a uctění obětuj mu ve jmenu jejich tuto mši sv. Pomysli dále, jak mnohými hříchy oni lidé P. Boha urážejí, a k usmíření obětuj Božské Srdce a pros pro zásluhy jeho o smilování pro ně a o milost upřímného polepšení a o zdar misionářům oněch národův.

3. Božského Srdce Páně cnost k následování.

Neohrožené vyznávání víry své, neznající žádné lidské bázně. — Pán Ježíš dobře věděl, co ho od nepřátel čeká, jestliže bude chtít dokonat dílo od Otce uložené a pravdu všude hlásal. A přece žádnou hrozbou, žádným výsměchem, žádným utr-

pením nedal se od toho odvrátiti, nýbrž vždy srdcem zmužilým to konal, co líbilo se věčnému Otci. Právem proto vybízí všech křesťanů k následování této cnosti srdce jeho, řka: „Kdo mne vyzná před lidmi, toho vyznám i já před Otcem svým; a kdo mne zapře před lidmi, toho i já zapřu před Otcem svým.“ —

Až půjdeš první pátek neb neděli tohoto měsíce k sv. zpovědi, zpytuj se, zdalys i ty z bázně a strachu a výsměchu anebo pro škodu jinou, bys lidem se zalíchl, nějakou z povinností svých, anebo nějaký dobrý skutek neopomenul. Jak pak se chováš, mluví-li se v tvé přítomnosti proti náboženství, utrhá-li se bližnímu na cti, vedou-li se řeči nemravné? — Umiň si pevně z lásky k Srdci Ježíšovu, že tohoto měsíce zlého neučiníš a dobré neopomineš snad z bázně lidské anebo pro marnou lidskou přízeň. „Kdybych chtěl zalíbiti se lidem, nebyl bych služebníkem Kristovým“, praví sv. Pavel. — Při mši sv. a sv. přijímání pros božské Srdce o milost síly křesťanské a vytrvalé statečnosti v plnění všech povinností našeho náboženství.

4. Ochráncem a vzorem budiž sv. apoštol Tomáš.

Třikráte způsobem rozličným osvědčil sv. Tomáš víru svou a lásku k Pánu Ježíši. — Když Ježíš několik dní před smrtí svou od Jordanu do Judska šel, by Lazara vzkřísil, a apoštolové mu bránili, že tam nepřátelé po životě mu baží, pravil Tomáš pln strachu o mistra a lásky obětavé: „Pojďme i my a zemřeme s ním.“ To řekl k spoluapoštolům svým. — Po druhé zřejmě učinil vyznání, když z mrtvých vstalého poprvé spatřil a padna na kolena zvolal: „Pán můj, a Bůh můj!“ Ale vyznáním nejskvělejším byl celý život jeho, od svátků svatodušních počínaje až k smrti jeho. On zajisté hlásal učení Kristovo Parthům, Medům, Peršanům, Baktrům a Hyrkauům, a odebral se konečně do Indie, by i tam křesťanství šířil. Svätým životem svým, kázáním a divy svými všude docházel obdivu a budil lásku ku Kristu Ježíši. Tím proti němu hněvem zahořel pohanský král oné země. Tomáš byl k smrti odsouzen a potom šípy ustřílen a „korunoval tak důstojnost úřadu apoštolského korunou mučnickou.“ (Řím. brev.)

V modlitbách ranních a večerních poroučej do orodování jeho ony nešťastné země jižní Asie, v kterých druhdy tak požehnaně kázal.

5. Denní úmysl modlitby: viz čís. 3. st. 77.

Zprávy o missii dstj. P. Františka X. Weningra T. J.

Již píšeme 1871 a já posud v Kalifornii; nebyl bych se sice toho nadál, že si tu tak dlouho pobudu, ale pokud k missiím vybízena se vidím, nemohu se vzdáti; neboť jest to má svatá povinnost a protož pracuji seč s to jsem v tom mně svěřeném oboru, aby mne ani jedna duše před trůnem Božím obžalovati nemohla, že jsem pro ni vše nevykonal, co jsem ve svém povolání v království Božím na zemi pro ni vykonati mohl. Překročím-li opět Sierru Nevadu, vrací se do států, stane se to jen s tím sebevědomím, že jsem nic neukončeného nezanechal; neboť nemůže nic sladšího býti nad upomínku na denní úkol, který jsme s velikými obtížnostmi pro Boha byli vykonali. A tak mohu nyní vším právem se zvláštní útěchou na slunce na západě klesající pohlížeti, které asi po dvě léta pole mé apošt. práce na nábreží tichého oceanu ozařovalo, v jehožto stříbrných vlnkách jsem je tak často se koupati viděl. Radost jen Bohu známá naplňuje při této upomínce duši mou. První missii

po svých exerciciích, které jsem na počátku roku vykonal, odbýval jsem v jižním San Francisco, v jedné z novějších ale vzmahajících se osad, jmenem Mt. St. Joseph. Podivuhodné jest, jak velká města Ameriky ustavičně ku předu krácejí a jak jim k tomu vrchnosti dopomáhají; tu se kope, tam se staví, jinde opět se dláždí atd. Jedno z těchto měst jest též San Francisco, mezi jiným byla tu železnice dříve ve městě samém zaměstnaným jedna zátoka (Bay gemoved) ku provozování jejich řemesla vykazána a tak město o tři míle dáleji k jihu rozšířeno. Nový tento díl města vůči hledě vzrůstá a jest se starým městem železnicí koňmi ojížděnou spojen. Co se dotýká účinku missie zde odbývané, ponechávám jeho vyličení faráři této obce, jenž následující článek „monitorem“ San Franciscu obecnstvu přednesl. Píšeť: „Missie, kterou P. Weninger v obci Mt. St. Joseph — jižní San Francisco — k prospěchu mých farních dítek odbýval, byla zvláštní milost nebes; ale též horlivost, kterou má osada se strany dotčené missie na jevo dala, byla velmi užitečná. Lid po celou missii zapoměl takorůžka na každé jiné zaměstnání; od brzkého rána až pozdě do noci hrnulo se vše ku chrámu Páně. Jen jedině okolnosti jest třeba podotknouti a nikomu nenapadne, o pravdivosti mých slov pochybovati.

Bylo to v úterý 17. ledna; bouře dosáhla nejvyššího stupně, s oblaků jen jen lilo, čirá tma zahalovala krajinu v tmavé roucho a víchr řádil tak silně jako před blížícím se zemětřesením. K tomu není ještě v jižním San Francisco upotřebení plýnu známo; že tedy v takovém nečase lidé i zdaleka do chrámu Páně se odhodlají, nebylo k očekávání a byl jsem toho mínění, že dnešního večera missionář kázati nebude, poněvadž se v určitý čas nikdo nedostaví. Kdo popíše ale mé překvapení, když jsem kostel v určitou hodinu takorůžka natlačený ušel poslouchači, kteří vzdor tmě a bouři v pravý čas se sešli, jen aby kázáním proslulého missionáře osvěceni a duševně občerstveni byli! Co jsem tedy i já skoro za nemožné považoval, to se přihodilo! I byl jsem touto nevidanou horlivostí tak dojat, že jsem radostí jako dítě plakal. Při každém generálním přijímání zdála se obec více než zdvojnásobněna; také značný počet protestantů byl touto missií do lůna pravé církve přiveden. Zajisté jest mimo milost Boží i rozhňující výmluvnost missionáře příčinou této nevyslovitelné horlivosti, missionáře to, jenž pro svou velkou zkušenost vlohy svého lidu v krátkém čase poznal a kouzla pravé prostonárodnosti užívaje, všem lehce srozumitelným se stal. A v pravdě, ani jedině slovo z úst jeho plynoucí nebylo bez účinku, nýbrž utkvělo v útrokách mých ovcí a přinese dozajista hojného a stálého ovoce pro věčný život!“

Ant. Delmas, farář obce Mt. St. Joseph.

Já k této zprávě pana faráře jen připojuji, že se mezi protestanty do lůna katol. církve ode mne přijatými též dvou rodin hlavy nalezaly, které zároveň tak zvanými fraimaury byly. Kdo pojem o Americe má a ví, jak velice tajné společnosti rozšiřování víry překážejí, ten zajisté takovéto případnosti za neobyčejný důkaz Boží milosti uznati musí! — Blízko kostela stojí dům nalezenců, zaopatřován od sester řádu sv. Vincence z Pauly. Více než kde jinde pocítil jsem tu, jak velký skutek milosrdenství tento velký světec založením svého řádu ve všech jeho druzích vykonal. Při pohledu na tento dům ovanula mne ta zajisté útěchy plná myšlénka, že oko nesmírné lásky Boží se zvláštním zalíbením na místo toto pohlíželo, kde tolik set nevinných, sv. křestem od prvotného hříchu očistěných dítek útočiště nalezlo! S jakou radostí i andělé a svatí na tento dům nevinnosti a s jakým zármutkem na množství domů nějakého velkého města, kde jen nešlechtnost panuje, hleděti budou,

snadno se každý domyslí! A možná, že právě přítomnost tolik nevinných duší hříšníkům v tomto čase milosti tu velkou milost polepšení vyprosilo. Podotknul jsem již, že jsem do lůna naší sv. církve též několik protestantů, kteří údově tajné společnosti svobodných zednářů byli, přijal a vidím se tu nucena vysvětliti, kterak proti námitkám často slýchaným od údů tajných společností proti zákazu církve zabráňujícímu k takovému společenstvem přistupovati, s prospěchem bojovati a tím i důvody tohoto zákazu oprávniti mohu, důvody to, které jsouce dobře uváženy, jednání církve a její zákaz náležitě ospravedlňují. A právě na místě tomto mám to za nejprospěšnější o předmětu svrchu dotčeném veřejně jednati, poněvadž věřící zde v spojených státech tak často s údy takovýchto společností se stykají a tím v nebezpečství padají, od svůdníků přemluvenu býti v domnění, že to právě nic tak zlého býti nemůže, k nějaké tajné společnosti přistoupiti. Obzvláště panuje dáblské kouzlo těchto spolků zde na tak zvaném Pacific-pomoří a jest příčinou záhuby nesčíslných duší; i na místech, kde značný počet katolíků ubytován jest, kteří by pro království Boží mnoho podniknouti mohli, rozprostřela společnost svobodných zednářů síť a polapila i tyto do svých tenat; tací mužové ale, ačkoliv se katolíky nazývají, nejen že dobré věci pranic neprospívají, alebrž jí všelijakým způsobem cestu zamezují. Jak tedy mám protestanta o zkáze v tajných společnostech hrozící přesvědčiti — a to musím, chci-li z něho pravého křesťana utvořiti — když katolíci sami před jeho očima údy společností řečeného rázu se stávají. Nebylo by to někdy sice těžké nadanou a rozsoudnou hlavu, zvláště je-li prosta všech předsudků, o tom přesvědčiti, že jediné církve Kristova pravá jest; ale té samé hlavě zároveň dokázati, že spolek, k němuž i ona patří, jed ve svém středu chová a že ten, kdo se vůbec zachrániti chce, toho jen rychlým vystoupením docílí, jest takoruka nemožné; neboť žádné jiné mravní zlo nestaví se rozšiřování víry tak v cestu a nepřivěšuje se jako smůla tak pevně na duši, jako tato smůla tajných společností. Nikde jsem se o tom tak dokonale a tak obšírně nepřesvědčil, jako zde; satanáš si to zajisté dobře zapamatoval, s jakou mocí se církve za časů prvních pronásledování křesťanů co tajná společnost rozšiřovala i umínil si té samé zbraně upotřebiti proti církvi, až bude na čase. A v pravdě věrně splňuje tato opice Boží, jak jej sv. otcové jmenují, za našich časů svůj slib a bohužel nikoliv bez prospěchu; při tom počíná si v tak krutém boji jako beránek, an svými důvěrníky rozblašuje, účel této společnosti není prý žádný jiný, než vespolečné podporování a to prý předce není zakázáno, nýbrž spíše chvály hodno. Na tyto a podobné nářky odpovídám a to ne zcela bez účinku nejvíce u těch, kteří ještě sice žádné tajné společnosti vtělení nejsou, ale k té neb oné přistoupiti hodlali a ještě v čas zachráněni byli, takto: „Sobě vespolek pomáhati není ovšem zakázáno; naopak jestiž to nejsvětější křesťanskou povinností, ale jen tenkrát, stane-li se to dovoledným způsobem a nikoliv rušením pravé lásky. „Pomáháme si vespolek bratrsky“ to jest heslem svobodných zednářů a jejich společníků. Proti tomu ničeho nemám ale táži se jen, jestli k tomu všemu tajné společnosti třeba? Není-liž Boží zákon, týkajce se vespolečného podporování dosti jasně v Božím velkém přikázání: „Milovati budeš bližního svého — t. j. každého člověka — jako sebe svého — a proto vše, cokoli chcete, aby vám lidé činili, totéž činite jim“ dosti jasně vyjádřen? Ovšem nejsme s to, co křesťané každému pomoci, ani není zapovězeno zařízení zvláštních spolků k vespolečnému podporování, ale má se to státi bez porušení pravé lásky! Tajnými společnostmi nedá se ale míra této lásky ustanoviti, ta se řídí dle jiných ohledů povinností a okolností, jak to následující příklad dosvědčí. Jel jsem totiž s jedním

svobodným zednářem na parní lodi z Portlandu do San Francisca; ani on nemohl pochopiti, co by ve společnosti svobodných zednářů mravně špatným býti mohlo; i jal jsem se k němu takto promluvit: „Pane, kdybych nyní náhodou do vody padl a jiný muž, dejme tomu nějaký šibal, též, a vy byste jen jednoho zachrániti mohl, komu by jste dal přednost? Zajistě že mně! V tom ale co by jste po mně sahal, dal by vám ten druhý nějakým znamením vědět, že jest údem té samé společnosti, ku kteréž i vy patříte. Komu musíte nyní dle zásad svobodného zednářství ku pomoci přispěti, mně anebo druhému? Bez pochyby že poslednímu! A to nazýváte povinností pravé lásky! Podobné bezpráví naleznete v tisíce jiných případech a to jest ten mor vaší společnosti, jenž se vždy více a více znáhá a vše pohltiti chce. Takovéto bezpráví jest též velkým hříchem; neboť právě tím, že tajný spolek poslední rozhodující příčinou se stává, komu se přednost dáti má, bývají práva všech ostatních, kteří by větší nároky na pomoc měli, zkrácena a tak ruší duch svobodného zednářství a tajných společností vůbec zákon pravé lásky k bližnímu a to jest — hřích! Za druhé — co musím zachovávat, přistoupím-li k té neb oné tajné společnosti? Musím bezvýminečné pomlčení o všem tom, co se v této společnosti dítí bude a jiných věcí, které tu co tajemství přechovávány bývají, přísahati. Táže se: Jak mohu co svobodný a správný muž přísahati, že o všech tajemstvích pomlčím, an předce nevím, co se dítí bude? Takovou přísahu nemůže nikdo složiti, lečby se sám zneuctiti chtěl! Dále musím co úd tajné společnosti přísahati, že všechny rozkazy bez výminky, od nejvyšších představených společnosti mi dané, do podrobnosti vykonati hodlám. V pravdě, velmi čestné pro muže, v takovéto otroctví se uvázati! A pak dejme tomu, že ta neb ona tajná společnost tak do podrobnosti v šlepičích svobodných zednářů nekráčí, předce jsou všechny od nich nakaženy a to církvi dostačuje, každému věrnému katolíku vstup do nějaké z popsaných společností co nej přísněji zakázati. Každá starostlivá a své dítě milující matka bude zajisté hleděti, nejen aby rány dítěte vyhojila, nýbrž je i před poraněním chránila!

Poněvadž ale to zapříti nelze, že veškerá společenská záhuba v Evropě vzrůstající a násilí církvi učiněné, nejvíce co se dotýká papeže co hlavy církve, jen ovoce tajných společností jsou, tedy se vidí církev též co starostlivá matka nucena, své děti v čas varovati před těmito netvory, aby od nich poraněny nebyly, a protož jim zapovídá přísně všechno i sebe menší se stýkání s tajnými společnostmi. Jen takto jest možná, raka ještě v čas i s kořenem vyříznouti a ostatní tělo před záhubou zachrániti! K lepšímu porozumění následující podobenství: „Ještě daleko nad skutečným vodopádem, tak zvaným „Niagara“, užití lze sloup, na kterémž napsáno jest — Prohibited by Law — t. j. na tomto místě přes řeku plouti jest zákonem zapovězeno! Buďsi žeby snad přece ta neb ona parní loď beze všeho nebezpečení řeku přeplouti mohla, přece toho nedovoluje zákon ohledem na druhé a každý to uzná za moudré a spravedlivé. Tak jedná ale i církev, ona všem svým dětem vstup do tajných společností zapovídá neberouc ohledu na jednotlivce, jenž by snad jedem těchto společností nikterak se nakaziti nedal. Ovšem tvrdí každá tajná společnost, že se o náboženství svých údů nestará, naopak prý od každého požaduje, aby v Boha věřil a slušně žil; dejme tomu, ale není již úplná lhostejnost strany náboženství, co jediného vůdce na cestě ke spáse, dosti hanebná a zavržení hodná?! Nepoznáme-li právě tu ptáka po zpěvu? Dále bych rád věděl, jakým právem tajná společnost ku svému údu, jenž katolíkem se nazývá, říci může, že může katolíkem zůstat, když jej církev byla vy-

loučila? Tím ale, že tajná společnost od svých údů víru v Boha a slušný život požaduje, zahaluje svou ohyzdnost a zaslepuje lid.

Když se skutečně nestará o jednotlivců vyznání náboženské, proč byly roku 1870 údům Evropským jmenované společnosti po dvakráte listy zaslány, jimiž rušení církevního sněmu v Římě vřele na srdce kladly? Ovšem, že to ledakterý člen nedovede, rozkazy po světě rozesílá, o to se postarají jiní páni členové, kteří zase nedovedou platiti, a tak myje jedna ruka druhou, totiž tento má rozumu v kapse, onen v hlavě. Vůbec, že ve vyšších kruzích těchto tajných společností bezbožný a církevní nepřítel duch panuje, nemůže nikdo zapírat, kdo počínání si jich za dobu posledního století do podrobnosti pozoroval. Jak může tedy církev jinak jednati, než všechno spojení s tajnými společnostmi naprosto zakazovati?

Konečně jak může někdo církev za jedinou od Boha k spáse lidí ustanovenou matku a učitelku uznávati a zároveň se domýšleti, že jí v tomto ohledu poslouchati nemusí a předce dobrým katolíkem býti může? A že církev vrhá na neviné kletbu? Pak není moudra, není spravedlivá a proto ani svatá a božská! Kdo věří, že církev od Boha založena a vedena jest, ten jest povinen, i kdyby všechny tyto důvody chyběly, jednoduše mysliti a říci: „Církev Duchem sv. osvětlená ví, proč mně zakazuje k tajné společnosti přistupovati, a ví to tisíckrát lépe nežli já a protož vari vy svědníci, kteří mne chcete do vaší zlořečené společnosti dostati, nikdy se vám to nepoštěstí!“ Anebo stalo-li se to již, tedy jest křesťane tvá povinnost, z osidel těchto se vyprostiti a věrným katolíkem se státi.

Ale pak ti nepomůžeme pomoci, budeš-li v nouzi — řeknou bratří loží. Na tuto vyhrůžku můžete směle pověděti: „nechť, když nepomůžete — pomůže Bůh. Onť jest pomocníkem mým, jenž svou ochranu mně přislíbil. Žádný vlas s hlavy bez vůle jeho nepadne; on se stará o trávu a ptactvo nebes, on se též o mne postará, jak o tom Kristus Pán na mnoho místech písma sv. mne ubezpečil. Bude-li však více lidem než Bohu důvěřovati, nevydávám-li se v nebezpečení, od Pána za to pokárání a potrestání býti? Bůh — církev — a má duše a věčné spasení jest mi mnohem milější než vše to, čeho od kterékoli tajné společnosti dosáhnouti mohu. — Odejdi ode mne pokušiteli!“

To jest, co těm k rozvážení na srdce kladu, kteří do tenat tajných společností upadli, a zároveň varuji tímto jiné, kteří v podobném nebezpečí vězí, poněvadž beze všeho přemýšlení jednají.

„Monitor“ San Franciska přináší následující článek o missii v obci Tomales odbytvané, jejížto farář jej redakci jmenovaného listu takto zaslal:

Život lidský jest válečný pochod — boj; tak tvrdí sv. písmo a zkušenost osvědčuje tuto pravdu co nejzjevněji; ovšem máme ustavičně bojovati, ale jen proti nepřítelům duše; avšak potahují se bohužel tato slova sv. Ducha též na společenský život. — Od časů bratrovraha Kaina až podnes co jiného obsahují dějiny člověčenstva než vraždění ve velkém, a sice děje se toto vraždění nejen v boji nýbrž i v tak zvaném pokoji co následek msty a nenávisti. Na celém okřsku země tekla ustavičně krev v proudech na všechny strany, tak že jen dvakrát od založení Říma až do časů císaře Augusta chrám pokoje zavřen byl a to jen na krátký čas. I po zvěstování evandělie nevidíme nic jiného, než ustavičné bojování, nejen mezi pohany, nýbrž i mezi křesťanskými národy navzdor napomínání Kristova: „Pokoj s vámi!“ Pohled na Evropu potvrdí právě za našich časů pravdu řečeného ač ku potupě a hanbě národům, národům to, kteří vzdělanými a křesťanskými nazýváni býti chtějí! A jak

lehce mohlo by se vraždění toto ukončiti, kdyby všichni národové pohlíželi vzhůru, k Otci křesťanstva a zástupitele toho, kteréhož proroci „knížetem pokoje“ nazývají, kdyby místo boje prostřednictvím a úsudku tohoto knížete pokoje se podrobili! Ale zaslepení vášní nepohlízejí na cesty Božské prozřetelnosti, kterážto náramně mnoho učinila, jen aby zde lidem pokoj rajský pojistila; ano jejich zaslepenost dosáhla již takového stupně, že toho, který na zemi soudcem na místě Božím jest, věznem učiniti nelenili v nejhavnějším všech bojů na zemi až posud roznicených.

Křesťanstvo celého světa cítí se takovou ochabností zároveň překvapeno a zahanbeno! Avšak stručný smysl uvedených slov sv. Ducha vzstahuje se nejvíce na mravní život lidský a na boj proti nepřítelům duše; dle toho bude ovšem jen ten korunován, který byl udatně bojoval. Bůh ve své moudrosti a spravedlnosti ponechá sice někdy i spravedlivého takovému nepříteli, kteří jej obklíčí a obtěžují, a polévá mu takto příležitost, by sobě velkých zásluh získal a po ukončeném boji v nebi korunován byl; ale on též ve své neskončené lásce svým dětem zbraň do ruky vložil, kteroužto každý útok světa, těla a ďábla vítězně odraziti můžeme. Jedna z nejmocnějších těchto duševních zbraní, kterou Bůh církvi k spáse její dítek svěřil, jest svatá misie. I já jsem vždy o misií slýchal a věřil jsem v moc této zbraně ale teprv posledního týhodne dostala se mně příležitost, bych se osobně o tom přesvědčil, poněvadž P. Weninger na mé pozvání v mé farnosti Tomales misií odbýval. Byl jsem zcela překvapen, neboť, ačkoliv jsem od proslulého misionáře. P. Weningra mnoho očekával, předčil předce prospěch této misie veškeré mé očekávání.

Co mne nejprve překvapilo, to byl nával lidu, tak že se těch 9 dní, po které misie trvala, jen pokračováním velikonoční neděle býti zdálo; i Američané byli touto horlivostí nadšeni a zapomenuvše na svá ostatní zaměstnání, přišli s katolíky též mezi týhodnu do kostela.

Dále mne překvapila ochotnost lidu, hlasu Páně uposlechnouti, jenž jej ústy misionáře k pokání napomínal; veliká musí býti moc misie, poněvadž takřka všechny i sebe zatvrzelejší hříšníky jedním rázem ku pokání přivádí a je skoro přinucuje, aby se s Bohem smířili, ačkoliv Boha již po mnoho let zanedbávali.

Za třetí mne dojala touha lidu co přirozený tah lidského srdce, pravdu slyšeti, a to tím více, poněvadž nikdo ani nespozoroval, jaké národností kněz jim slovo Boží hlásající přináleží; a v skutku P. Weninger nemohl by s větším nadšením poslouchán býti, aspoň co se mé obce týká, i kdyby co jejich krajan mateřský ostrov byl opustil a zároveň s nimi do Ameriky se přestěhoval.

Konečně mne překvapilo, že nikoliv ženy a dívky, nýbrž muži a mládenci svou horlivostí a svým příkladem velice účinkovali a takřka hlavou tohoto duševního hnutí k lepšímu byli. Ze všeho toho vysvítá, že misie od P. Weningra v mé farnosti odbývaná mnoho dobrého působila a mně nezbyvá nic více než přání, aby každá katolická obec takového obnovení v duchu účastna byla.

Wilhelm Slattery, pastor v Tomales, Kalifornie.

Vel. pan farář mluví pravdu podotýkáje, že Irčané s tou samou pozorností misionáře poslouchají, když také jejich krajanem není, jako kdyby s nimi z vlasti do Ameriky byl přitáhl. To jest ovoce všeobecné zkušenosti, kteréž každý německý kněz v této zemi nabude, přivede-li ho jeho povolání mezi tento lid. Irčan cítí to samé nadšení, chová tu samou vážnost a dětinnou oddanost, ve všem německého kněze uposlechnouti, jako k irskému knězi, zná-li jen onen jeho jazyk a je-li v skutku horlivý a nábožný kněz. — Toto platí ale jen o Irčanech, kteří v Irsku narození a vychováni

byli a pak se do Ameriky přestěhovali, co se ale týká vzrůstajícího irsko-amerikánského pokolení, schází bohužel tomuto ta pravá horlivost pro víru a přirozená, takřka již s mateřským mlékem vsatá úcta před knězem.

Kterak se ale tato proměna stala, pokusím se v krátkosti udati. Pronásledování církve anglickou nenávisť roznícené ospravedlnilo i v Irsku známý výrok Tertulliana „krev mučedníkův semeno křesťanův!“ Pronásledování církve v Irsku bylo to semeno, z kteréhož se tak věrovný národ vyvinul, jehož krev již katolickou slouti zasloužila; zde v Americe netísni nic podobného tento lid a protož se vtírá mezi vzrůstající irsko-amerikánské pokolení jakási chladnost a lhostejnost strany víry a vážnosti před hlasateli slova Božího. Bohužel musel jsem toto pozorovati. K tomu mají právě irské obce hrozný nedostatek katolických škol; neboť jsem slyšel od pana biskupa z Rochestru při nastoupení jeho úřadu v státu jako New-York, že v celém jeho biskupství jen jednu a to špatnou anglickou farní školu našel, kdežto u německých katolických obcí ani jedinká nescházela. Arcibiskup Spalding upotřebil jednou vším právem v pastýřském listu toho krásného výroku; jmenoval totiž školu německých osad stínem církve a poukázal Irčanům na toto chování jejich bratří německé národnosti co na vzor. Tím se stává rozdíl mezi vzrůstající němeko-katolickou mládeží v Americe a mezi irsko-amerikánskou vždy větším. — Když jsem před 23 roky na amerikánskou půdu vkročil, tu jsem se asi podobnými myšlenkami zabíral: „Nyní již tu snad silné obce německé najdu — silnější, než bych se toho kdy byl nadál; ale kterak bude Amerika po 30 — 40 letech vyhlížeti, až první němečtí vystěhovanci zde pomrou? Bude německá mládež v Americe též tak pro víru horliti, jako otcové její? Dnes, buď Bohu chvála, není mi více ouzko; jaký to utěšitelný opak a jaká o milá zkušenost, že německá mládež v Americe vůbec o mnoho lepší jest, než v Německu. V životě zdejší německé mládeže totiž spatřiti lze více praktického náboženství, více horlivosti v přijímání sv. svátostí, více vděčnosti a lásky ku katolické církvi, — jedním slovem více katolického vědomí než v životě mládeže v Německu samém, zvláště vzhledem na mládež mužského pohlaví, což předce nejhlavnější jest. Co jest ale to příčinou? Zařízení katolických dobře vedených škol pro hochy, kterých irské osady v Americe nemají, pročež také mravně chřadnou, kdežto německé osady se vždy zdokonalují, tak že mládež, dle toho, co jsem od horlivých německých kněží slyšel a o čem jsem se i sám při misii zde ode mne odbývané přesvědčil, mnohem dokonalejší jest, než starí sami. Věru velmi utěšitelný to pohled na takovéto obcování a zároveň pevný štít to pro naši sv. církev na amerikánské půdě! Dejž Bůh, by i Irčané k tomuto velebnému úkolu dle možnosti přispívali, k čemuž nejvíce zapotřebí jest zařízení katolických škol v jejich osadách; to jim tím srdečněji přeji, poněvadž přesvědčen jsem, že irské srdce mnoho krásných ctností v osobě chová, tak že nám obdiv vynucuje, a že ničím k věrolomnosti přivést se nedá.

Konečně jsem se dosti o tom přesvědčil, že chování Irčanů proti kněžím jejich národnosti se poněkud liší od chování proti kněžím cizí národnosti; kdežto si kněz irský vše dovoliti může a i národnost jejich uraziti smí, jest kněžím cizí národnosti i sebe menší chybička, kterou oni sami ani nespozorovali, od Irčanů hned vyčtena, a běda knězi, který by snad na jejich národní cit ohledu nebral; bylo by jeho účinkování beze všeho užitku a nevedlo by k ničemu dobrému; neboť ničím necítí se Irčan tak uražen, jako narážkami, které se jeho národnosti týkají. To dosvědčují patrně nepokoje Fenierů za našich dnů.

Z Tomales odebral jsem se do Nicholas; osada tato jest položena v biskupství Marysville a jest na polo německá a na polo anglická a má čistě zřízený chrám Páně. Uzřel jsem zde lidi z Illinois, kteří se před několika lety do této krajiny přestěhovali, mezi nimiž též jeden starý, skoro docela slepý muž byl. On se každodenně modlíval, aby mu Bůh ještě jednou tu milost udělil, by mne ještě před svou smrtí spatřiti mohl. A Bůh ho vyslyšel. Jeho syn stál na břehu, když jsem z parní lodě vystoupil, a zavedl mne později do domu otce svého. Byl to v skutku dojímavý okamžik, když slepému jeho příbuzní zvěstovali, že misionář již před ním stojí. Z počátku to ani věřiti nechtěl; i musel jsem blíže k oknu přistoupiti, aby mne při světlu slunečním lehčeji poznati mohl. Tu se na mne chvíli upřeně díval a celou sílu svého zraku napínaje chtěl se přesvědčiti, zdali jsem to v skutku čili nic. Najednou radostně vykřiknul: „Ano on jest to — misionář — on jest to — nyní jej vidím“ a hojnost slzi ronila se z jeho osleplých očí a jak děkoval Bohu, že mu jeho přání ještě před smrtí vyplniti ráčil! Myslel jsem si v duchu: kdyby předce v každém srdci myšlénka na odbývanou misii tak hluboko utkvěla jako v srdci tohoto starce a každá duše se tak horlivě za mne modlila jako tento slepý muž. Pak by to bylo opravdu radostné a útěchy plné shledání buďto zde aneb na onom světě, kde se jednou všichni uvidíme!

F. H. Weninger, misionář.

(Pokračování budoucně.)

Matka nejvěrnější.

V nejhořejší světničce pod střechou v jednom předměstí města Paříže ležela as před 30 roky jedna paní těžce nemocna. Nuzné obydlí, skrovný, víc než jednoduchý nábytek, slaměná postel, na níž trpitelka v obnošeném oděvu se nachází, to vše mluví dostatečně o chudobě nemocné. Vedle postele spatřujeme smutného hochu — jediný to syn vdovy — bledého a zimou se třesoucího.

Obyvatelé studené světničky žili ještě před nedávnem ve šťastnějších okolnostech. Otec zastával v městě znamenitý úřad, v revolucionářských zmátech ale byl ho zbaven; zármutek a nezvyklá nouze podkopaly jeho beztoho chatrné zdraví úplně a zemřev nezanechal vdově a jedinému dítěti ničeho, kromě dobré, poctivé jméno. Na štěstí měla manželka jeho náboženství a pravou zbožnost a synáček byl opravdu křesťanský vychován. —

Dnes cítí se býti slabší než obyčejně; dlouho nemluví ani slova, ale kalné její oko pozvedá se čas od času k obrázku Bohorodičky, který nad postelí visí, a čím častěji na něj pohlíží, tím klidnějším se stává její obličej. „Alfonse,“ dí konečně slabounkým hlasem, „Boží vůle staniž se! . . . Já ti mohu toliko své požehnání materské dáti a tebe nejsvětější Panně doporučiti; jí jsem tebe již často doporučila; ona bude věrnou tvou matí.“ —

Alfons hlasitě zlykal. Tu se matka ostatkem své síly ještě pozvedla a vytáhší z podhlaví růženec podává to synáčkovi: „Alfonse, až se opět uhlídáme, o slib mně to, modli se ho každodenně ke cti té mocné, dobrotivé Panny a pamatuj při tom i na mne; slib mně to, Alfonse!“ „Ano, milá maminko, já ti to slibuji,“ dí Alfons, líbaje drahé dědictví po své matce. — „Mé dítě, žehnejž tebe tvá nebeská matka! Měj se dobře — na shledanou!“ — To byla její poslední slova; ještě několik okamžiků a trpitelka usnula ku spánku věčnému.

Alfons stal se vojínem; jsa 24 r. stár sloužil již co důstojník v jednom řádovém pluku, účastnil se při vojenské výpravě do Afriky a dosvědčil svou srdnatost a neohroženost, tak že na bojišti u Isly kříž čestné legie obdržel. Sláva udatného a několik jizev v obličejí sprovázely ho na Krim a v seči na Almě byl obdivován od svých kamarádů. Bohužel nepřibývalo mu od matky zděděné zbožnosti v té míře, jak rostla je sláva vojenská; ustavičný život v poli, mnohé starosti jeho služby, příklady jeho společníků vypudily bezmála docela z jeho srdce dřívější zbožné jeho smýšlení. Jen jedno mu ještě zůstalo, památka na slib, který byl učinil umírající své matce; její dědictví, růženeček nosil dosud v kapse a modlil se ho denně, třebaš ne z pobožnosti, přece z lásky k matce a obávaje se, že zanedbáním plnění daného slibu od něho by odstoupilo požehnání, které mu umírající udělila.

Přiblížil se den, kdy stáli u Inkermanu. Na smrt unaven a namáháním vysilen přišel Alfons v předvečer do svého stanu, do pláště se zamotav vrhá se na lože a spí. Za nedlouho budí jej ze spánku dunění konských kopyt. I pozvedne se, vytírá si oči, naslouchá, co to je. — „Nic to není,“ bručí konečně, „lépe, kdybych byl dále spal.“ V těch slovech ukládá se opět; přitahuje si ale přes uši svůj plášť ohmatl cosi malého v kapsaři pláště. „Ah! to růženec . . . no, dnes jsem již unaven a příliš ospalý; . . . ale voják musí slovu dostátí; . . . slíbil jsem to, . . . a sice matce . . . hybaj, pane spánku! za čtvrt hodiny opět se s tebou chytnu, jako s kozákem . . . Nyní zhůru!“ Při těch slovích vyskočil vesele z postele, posadil se na své zavazadlo a modlí se růženec. Po každém desátku se trochu pozastavil. „Podivno,“ myslel sám u sebe, „spánek skutečně uprchl; unavenost, která ještě před chvílkou jako skála mé údy svírala, je ta tam. Co pak nejsem při sobě?! Či má snad tento malý růženec takovou divotvornou moc? . . . Kdysi jsem to věřil . . . má dobrá matka věřila to vždy pevně . . . O ta milá nebožka matka, jak neobmezenou důvěru měla vždy v modlitbu. Jak vroucně se modlívala k Marii, kdykoli chtěla od Boha něco dosáhnouti . . . Co je lepší, její důvěra, nebo má pochybnost? . . . její poklid i ve smrti . . . aneb má rozervanost? . . . To je ale samé máchání ve vzduchu . . . takové otázky jsou příliš vážné pro okamžiky, které jsou odpočinku věnovány . . . Tedy dále . . .“ Jednotlivé kuličky růžence počaly poznovu prsty důstojníkovými probíhati; aby ale jeho duše onu otázku: „Co je lepší?“ lehkovážně od sebe zapudila, k tomu nemohla se nikterak rozhodnouti.

„Co je konečně lepší?“ myslel hodně hlasitě, „před velkým Bohem na kolena padnouti, tak jak jsem to činíval ve svých mladších letech v pocitech nejčistší radosti za příkladem svého dobrého otce a rozmilé své matky, a na nejkrásnější a nejvznešenější radosti věčného života pamatovati, anebo tak dále živu býti, jako dosud, aniž bych na svého Boha se zpoměl a aniž bych se staral o to, co na mne na onom světě čeká? . . . Avšak pryč, vy hloupé myšlenky! . . . zítra se opět uhlídáme! . .“

„A proč ne hned dnes, pane kapitáne?“ vpadl mu do řeči hlas, který jím otrásl.

— „Vy jste to, velebný otče!“ zvolal Alfons udiveně. „Tož jste mne slyšel?“

„Tak jest, pane kapitáne!“ odpovídá vojenský duchovní a s těmi slovy bere se bez ostýchání do stanu důstojníkovy a posadil se jemu po boku. „Právě jsem vykonal modlitby církevní za několik raněných, jenž v posledních tazích se smrtí zápasí. Prozřetelnost vedla mne bezpochyby právě v tu chvíli vedle vašeho stavu, když jste se o stavu své duše tak hlasitě radil, že jsem to nevyhnutelně musel zaslechnouti. Celý způsob vaší samomluvy nutil mně myslet, že má přítomnost vám ne bude nemila, a pustiv lidské ohledy mimo sebe vstoupil jsem.“

„Nejvroucnější dík, velebný otče!“ dí Alfons. „Velmi moudře jste smýšlel a dobře jednal!“ a podal knězi ruku, jenž se jí přátelsky uchopil. Tu spozoroval růženec v rukou důstojníkových. „Co to vidím?! modlíte se růženec?! . . . Pane kapitáne! považovali vás všichni za nejjudatnějšího ve vojsku, ale že by vás byl někdo čítal i mezi pobožné, o tom nevím ani slovíčka.“ „Velebný pane, pochopuji vaše podivení . . . Vidíte, s tímto růžencem souvisí malý příběh, který, liboli, ochoten jsem vám vykládati.“

S radostí! a vynasnažím se této důvěře hodným se učiniti,“ dí kněz pln radosti. . . „Jestli tomu již 23 let, co jsem po celý ten čas žádného dne nepominul, aniž bych se byl ten růženec nemodlil.“ „Jest to možno?“ táže se kněz vždy více se divě. „Ano, tak jest,“ stvrzuje Alfons, „a po dlouho bylať to bohužel jediná modlitba, kterou jsem s Boží milostí ještě zachoval. . . arcif jen z lásky ku své matce!“ — „Nic neškodí, dí kněz, dobrotivý Bůh zajisté nenechá bez odměny vaši dětinskou lásku k matce.“

Důstojník vykládal pak obšírně celý příběh svého života, neštěstí svého otce, nouzi, která jeho milovanou matku tak brzo do hrobu přivedla. — Čím jasněji rozličné, strasti plné obrazy mladistvého jeho věku duši jeho se představily, tím více bylo jeho srdce pohnuto, takže u vypravování svém několikrát zaslzel a pro vnitřní pohnutost ustati musil. Tu se uchopil kněz jeho ruky: „Hodláte ještě rozluštění oné důležité otázky, která před chvílí váš šlechetný duch zabývala, odložiti až na zejtrék?“ — „Nikoli, můj otče,“ dí důstojník nadšeně, „ona nejdůležitější otázka musí co nejdříve rozluštěna býti.“ „A kterak?“ táže se kněz pohnut. „Jak toho Bůh žádá, který vás v tuto hodinu ke mně poslal. . . Vy jste nyní zde, abyste mně pomohl. . . Drahé dědictví matčino nesmí se cíle minouti. . . Velebný pane! chci učiniti pořádek . . . chci se zpovídat . . . pomozte mně. . .“ A ihned vrhl se k nohám kněze. Když opět vstal, srdce lehkého a v blaženém pokoje, dí: „Ah, můj průvodčí list jest již v pořádku!“ a růženec vysoko drže: „Ano tento klíč na vrchu zastrčím a ráj se mně zajisté otevře! Š Bohem, můj otče, s Bohem!“ Kněz obejmul svého nového přítele a odešel.

Slunce vzešlo ve velebné své kráse nad zamračeným obzorem u Inkermanu . . . Trouby zazněly — seč nastala, — vojsko francouzské vydobylo slavné vítězství. Ale mnoho věrné krve vyteklo, mnohý udatný francouz zůstal na bojišti, — Alfons se taktéž více nevrátil. — Vyhledávajíce padlé našli i jeho; ještě držel šavli v pravici; ale o jilec bylo omotáno dědictví po matce — růženec.

Příběh tento oznámily mnohé noviny hned po válce Krimské; opakujíce to činíme to předně proto, že je krásný; za druhé, že v tomto měsíci slavíme (15.) narozenin Panny Marie a jako na každou její slavnost tak zvláště na tuto máme k neobmezené důvěře v její mocnou přímluvu u Boha se povzbuditi; a za třetí, protože všichni katolíci v celé Evropě mají a musí podstoupiti krutý boj, horší než byl ten u Inkermanu a tudíž všichni kmet i dítě, staří, mladí, muž i žena, mládenec i panna dobře ozbrojeni a k boji přichystáni musíme býti. Tu potřebujeme silné záštity a výdatné pomoci; ta nám nebude chyběti, bude-li Maria s námi; a neslycháno je, že by Maria nebyla věrnou, dobrotivou a spolu přemocnou pomocnicí těm, kteří opravdovou a upřímnou uctivostí k ní osvědčují se býti jejími dětmi. Nuže, potřebujeme-li pomoci její — a kdož by to chtěl popírati? — ucházejme se opravdově o ni nejen slovy, nýbrž i skutky svými, zařízením svého života podle jejího, jak to „Škola“

dosti často byla vysvětlila, přitulme se k ní co dítka — třebaš kající, a jestli kdy, tož zajisté nyní nás vyslyší. Nemůžeme pominouti mlčením, o čem později obšírněj pojednáme. Jediný anděl pobil, jak písmo sv. dosvědčuje, za jedné noci sto, osmdesát pět tisíc nepřátel, kteří proti lidu vyvolenému bojovali; a to byli sami silní, v boji utvrzení, až po zuby ozbrojení muži. Co pak dokážou teprv milionové andělů, když vytáhnou k obraně církve Boží! Maria ale jestiž královna andělů, jak ji ctíme a velebíme v loretanské litanii. Jaká mocná ta královna! O kých by vypravila vojsko své k obraně sv. Otce, k obraně dítek katolické církve, vykoupených krví jejího Božského syna! Kýchby poslala své sv. anděly ne ke zkáze nepřátel a pronásledovníků Kristových, nýbrž k jejich spasení. Kých by voje své nebeské vyslala k osvobození jedněch a obrácení druhých! Proč bychom v den její největší slavnosti — nanebevzetí a oslavení — neprosili ji obzvláště o tuto milost? A když tisíce a tisíce budou volati: „Maria, královno andělů! pomoz nám, vysvobod nás, smiluj se nad námi“ — může tyto upřímné a upěnlivé prosby oslyšeti? Nikoli, nemůžeme; ona spomůže a pravda církve Kristovy zvítězí v čas a hodinu, který božský její Syn ve své moudrosti byl ustanovil.

Růžová zahrádka.

(Dle Tomáše Kempenského.)

1. Růže. Láska a ovoce její.

1. Cokoliv činíte, děj se v lásce. Vznešená ctnost jest láska, kterážto všecky ctnosti převyšuje jak uměním tak i dary. Onať Boha objímá, anděly spojuje s lidmi, ze synů lidských činí syny Boží a přátely svatých. Láska přiměla Ježíše, že z Panny se narodil a pro spasení lidské na kříž byl přibit. Onať očisťuje duši od hříchu a pobádá ji, aby milovala Boha z celého srdce, ze vši mysli a ze vši síly, naplňuje a rozpaluje ji sladkostí podivuhodnou. Činí ze hříšníků spravedlivé, z otroků svobodné, z odpůrců přátele, z cizinců domácí, z neznámých příbuzné, z nestálých pevné, z pyšných pokorné, ze zarputilých přívětivé, z chladných horké, ze zarmoucených veselé, z lakomých štědré, z pozemských nebeské a z nemělých moudré. Všecko to působí láska rozlitá v srdci věřících, jižto Duch sv. s nebes propůjčuje. Máť ona perutě nejširší a nejdelsí, povznáší se nad cherubiny a serafíny a nade všecky kůry andělské. Spojuje věci nejvyšší s nejnižšími, nevšímá si věcí pozemských, vznáší se k výši, v jedno spojuje věci různé, obveseluje všecky a jednotlivce, kteří marně se nevychloubají, ale v lásce nebeské nad sebe se rozplývají. Láska obchází nebe a zemi, moře a pevninu, a všecko co vidí a slyší u věcí stvořených připisuje chvále a slávě Stvořitelově. Neníť nie tak nepatrným a nízkým ve tvorstvu, z čehož nezářila by dobrota Boží, dílo Umělcovo, moc Stvořitelova, moudrost Ředitelova a Prozřetelnost vše nejlépe řídící. Rozjímání toto pobádá duši zbožnou, by Boha chválila, všude a v každé době velibila, oslavovala a v něm se kochala. Tím duch uvnitř bývá rozvícen a rozplývá se jako vosk v ohni; neznáť žádných mezí; ale touží vzletnouti nad hvězdy, by jediného miláčka svého a všech věcí Stvořitele nade všecko vznešeného nalezla, až by v něm nejsladší radosti požívatí a blaze odpočinouti mohla.

2. O jak sladce a blaze jest tomu, komu přáno s Bohem v jedno se sloučiti a jeho požívat! O kěz bych jen poněkud okusiti mohl, co andělům jest zjeveno a co věčně trvá! Léč musím vrátit se k životu pozemskému, musím udatně odporovati útokům dábelským skrze etnost lásky. Neboť přecasto přichází po radosti žalost, po rozkoši zármutek, po smíchu pláč, po míru a bezpečnosti válka a úzkost a na velkou útěchu následuje hluboký žal, nebo nevhodné pokušení nebo choroba tělesná, nebo pronásledování lidské, nebo ztráta přátel, nebo útok nepřátel, nebo pomaatenost na mysli, nebo posměch od podřízených, nebo hana od mocných, nebo nemilé pokárání od představených. Všecko to děje se jedině proto, bychom pýchu srdce svého zlomili a s nestálými, souženými a zarmoucenými útrpnost měli: Protož nedůvěřujeme sami sobě, aniž hledejme prospěchu svého; ale ve všem pokořme se, poddáni Bohu a všemu lidskému stvoření pro Boha v pravé lásce. Z lásky přišel Bůh na svět. Z lásky přivedl opět člověka do nebe. Z lásky sestoupil Kristus ku pokolení hříšnému, láskou a smrtí hanebnou na kříži vstoupil k Otci svému, povýšiv přirozenost lidskou na stupeň nejvyšší.

3. Láska nikdy nezahálí: snaží se po věcech velkých a vznešených: ale i ku věcem nízkým a opovrženým mileráda se snižuje. Onať pilně koná věci čestné, ale nereptá, musí-li v poslušnosti podvoliti se věcem malicherným. Neštítí se dotýkati se ran nemocných, myje nohy, stole lože, čistí roucho a pere špínu. Trpělivě snáší věci odporné, raduje se z pohanění.

4. Jako oheň tráví dřevo, tak zhlazuje láska poklesky a hříchy. Srdce očišťuje skroušeností, obmývá zpovědí, ozdobuje modlitbou, osvěcuje svatým čtením, rozpaluje zbožným rozjímáním, přivádí k sebe poznání samotou, pojí duši s Bohem horoucým milováním. Láska nutká rty člověka ku chvále Boží, ruce ku práci, nohy k chůzi, oči k pozorování, paměť k přemýšlení, údy zevnější k posluhování, schopnosti vnitřní k milování Boha nade všechna dobra nebeská a pozemská. Jedině láska v duši pokorné očišťuje od hříchů zpáchaných, vystříhá před nastávajícími, poučuje o přítomných, oprostuje z mnohého pochybování, odvrací od věcí neprospěšných, odstraňuje zbytečné, vylučuje marné, tepe nepravé, nenávidí hanebné, zjemňuje drsné, osvětluje temné, otevírá prosícímu tajemství nebeská a řídí a spravuje všechno uvnitř a zevně. Láska jest vůle dobroslibná v duši svaté, kterážto neustává dobře činiti; byt také někdy slabost a nemožnost jí nedovolovaly vykonati dobré, jež si předsevzala.

5. O šťastná duše čistá, jízto Bůh jest vším; kterážto mimo Boha nic necítí sladkého a drahého, ale jízto všechno hořkým a obtížným se býti vidí. Takou duši Bůh hledá, takou miluje, kterážto sama sebe a všechno pro Boha opouští a nenávidí, statečně bojuje a srdce čisté chová. Rychle a snadně duše čistá k Bohu se povznáší a nade všechno tvorstvo pozemské vzlétá, po světském-li bohatství a počtě nebaží. Láska ku Kristu veškeré pouto pozemské strásá, obtíže snadnými činí; a cokoliv Bohu se líbí, věrně vyplniti se přičiňuje. Proto s Kristem se modlí a dí: „Otče ne má vůle, ale tvá všude a ve všem se staň“ Amen.

2. Růže. Kterak se ve spolek bratrsky snášeti máme.

1. Jeden druhého břemena neste. Jsmeť všickni v Kristu jedno, a proto musíme bratrskou lásku mezi sebou zachovávatí páskou pokoje a vždy v dobré vůli setrvati. Všickni jsme údy těla Kristova, znovuzrozeni na křtu sv. milostí

Ducha sv., vykoupení utrpením Kristovým, očistění krví Kristovou, tělem Kristovým krmení, slovy Kristovými vyučení, zázraky Kristovými ve víře upevnění a příklady Kristovými povzbuzení. Proč tedy jeden proti druhému brojíte, bratři milovaní? Kdo druhého slovem nebo skutkem uráží, Krista uráží. Kristus křivdu učiněnou odplatí a potrestá, nebude-li rychlým polepšením napravena. Jednoho Otce máme všickni v nebesích, všickni jsme bratry Kristovými, obýváme-li tu nebo onu vlast a říši, a zrozeni-li jsme z matky šlechtické anebo chudičké. Jeden Bůh nás všechny stvořil, jeden nás obživuje a řídí, jeden k též blaženosti nepomíjející nás povolal; a každodenně k nám mluví hlasem zevně a skroušeností uvnitř, tenž slíbil, že bude odplatou naší věčnou ve společenství andělů a ve společné blaženosti všech nebešťanů. Jsouce tudíž od Boha k též radosti povoláni, toutž cenou vykoupeni a tímž Duchem napájeni; neustávejme nikdy v obapolné lásce a snášlivosti. Chceme-li se Kristu zalíbiti, snášejme milerádi jeden druhého poklesky pro Krista, budme stálí v lásce a vzájemné modlitbě; neboť tak přebývá Bůh v nás a my v Bohu. Cokoliv tedy nedokonalého a nelibého buď vidíme nebo slyšíme, to vždy na dobrou stránku vykládati musíme, jak i sami sobě toho přejeme.

2. O bratře milný, snášej a budeš snášen, omlouvej a budeš omluven. Měj utrpení s hřešícím a dostane se ti tolikéž soustrasti. Potěš plačícího a potěšen budeš od plesajícího. Budiž podporou klesajícímu a přispěje tobě Pán pomocí svou. Jak činíš jinému, tak učiní také tobě Bůh, spravedlivý soudce a odplatitel. Nediv se a měj útrpnost, vidíš-li že člověk křehký na zemi poklesne; neboť klesl anděl v nebi a Adam v ráji, nepatrným jablkem ku pádu přiveden. Často bývá to věc velmi malicherná, která nesmírně člověka uvnitř pokouší, anebo skrze kterou od jiného trápen bývá. Což Bůh v spravedlivém soudu proto připouští, bys opravdově poznal, že nepřemůžeš-li věcí malichernou, v těžších nezvítězíš.

3. Buď shovívavým ku bratru, který bývá pokoušen, modli se za stísněného jako za sebe samého. Štěstí tvé jest štěstím mým opravdovou sdílností; a nehoda tvá, nehodou mou upřímnou soustrastí. Jsmeť všickni slabí tvorové, protož musíme rádi vzájemnou modlitbou lásku rozhojňovati. Nikdo nesmí druhému chyby jeho vytýkati, zanedbává-li sebe; neboť opovrhne-li někdo chybujícím, jest podoběn slepci, který slepému se posmívá, hluchému, který hluchému zlořečí, a podobá se bláznovi, který posmívá se bláznovi. Nechtěj o nikom, který péči tvé svěřen není, nelaskavě mluvit; ale pilně pozoruj sám sebe a naprav, cos nepravého učinil. Soudíš-li právě a rád bys bližního polepšil, začni nejprve u sebe. A pak pokračuj, nikoliv nepředloženě, ale mírně a s rozvahou. Miluješ-li mne opravdově a bratrsky, měj se mnou jako s sebou útrpnost a modli se za mne. Kdo jiného kárá a zaň se nemodlí a jej netěší, jest krutý nepřítel, není milý lékař, ale obtížný mluvka. Kdo za jiného jako za sebe se modlí, dvojí zásluhu získá. Čím kdo více v lásce bratrské oplývá, tím snažněji za bratra se modlí, by úplně od cesty nepravé se odvrátil a mdlým a nestatečným ku pohoršení nebyl. Protož neuposlechne-li ho a napomínán bude-li reptati, tím větší zármutek proň pocítí. Jestli každý bližnímu svému buď vonnou růží, nebo ostrým trnem.

(Pokračování budoucně.)

Hospodin přijde.

(Dle „Sendbote.“)

V šedé dávnověkosti žil jedenkrát mocný král, jenž pro dobrotu svou vůbec byl znám a milován. Tento vydal se na cesty po svém království, a sice v soukromí, beze hluku — na zapřenou, jak se říká, aby takto svým poddaným tím lépe pomoci mohl. Jednoho dne přišel až kdesi na hranice svého království a tu slyší ze sousední země velké nařikání a volání o pomoc. Dotazuje se, co to má znamenati, dozvěděl se, že tam jsou nebozí otroci na poli, spoutáni a k těžkým pracím odsouzeni; a nyní právě dostává se jim výprasku. Jsou to prý káránci sousedního krále Milosrdenstvím jsa hnut jde je navštívit a shledav je tak nelidsky zbité cítí své srdce přeplněno soustrastí; rád by pomohl a je vykoupil, ale to se mu nedovoluje. „Muž za muže“ — tak znělo tam v zemi právo. Tu probleskla králi krásná myšlenka v hlavě, a jak již byl velikomyslným, hledí ji ihned ve skutek uvést. Postavil se sám za toho nejbídnějšího ze všech, který ještě celý rok měl trestán býti. I odkládá své královské šaty, obléká se v háv otroka, dává si připnouti pouta a pracuje a trpí hladem a žízni. — Otrok zatím obleknuv se v šaty královny prochází se v říši svého osvoboditele, umí lži a úskokem za jeho následovníka v panování ustanoviti a svrhl takto svého vysvoboditele s trůnu, takže tento jako nuzák do vyhnanství odejíti musel. Taková láska — a takový nevědek! Není-li to neslýchané? —

Ale bohužel, není. Nebo co tu je vykládáno jen v podobenství, opakuje se často, denně mnoho set- a tisíckrát — a rok co rok. Neučinila láska Srdce Ježíšova ještě více pro bídné otroky pekla a hříchu? Nevzal on na sebe náš háv, utrpení plnou přírodnost lidskou, a nevystál pro nás rány a muky a hanebnou smrt? A jak mu splácí se toto milování? Ach, hříchy bezčetnými, chladností nesmírnou, nevědekem nekonečným. Lehčeji mohlo by slunce všechny hory Čechy a Moravu věničící rozta-viti jako vosk, nežli by se mnohá srdce lidská pohnuti dala ke vděčnosti k Hospodinu. Tak neostává nic jiného, než aby mocný hrom jimi pohnul a z mrazivé jejich lhostejnosti je vyburcoval k pocitu lásky. Náš milý Spasitel to již také zkoušel a nařízení dal svým kazatelům a apoštolům, aby kázali o jeho soudu naše všemi, kteří jeho lásce nechtějí poddání býti.

Já sám si netroufám, vyndati takovou probouzející a zastrašující střelu a vrhati ji jako hrom na ustydlá srdce; neboť sám se musím také báti. Mne zastrachuje sv. Jan píše: „Kdo praví, že beze hříchu je, ten lže.“ — Mne straší sv. Petr slovy: „Když spravedlivý sotva spasen bude, kde se pak octne hříšník?!“ — Mne straší sv. Jakob, který dí: „Kdo ví dobré činiti a nečiní, tomu je to hřích.“ — Mne straší i neohrožený sv. Pavel napomínaje: „Bratři! pracujte s bázní a ztrachem o své spasení.“ — Jelikož ale ono to přece je dobré, ba potřebné každému, věděti, jak bídně v tom je, nenechali se vši tou láskou a věností Božského Srdce rozehřáti ke vzájemné lásce, ponechal jsem dnes silnějšímu tu práci, výstražnou střelu vypustiti; ten má bystré oko na cíl, pevnou a jistou ruku a neohrožené srdce. Kde se mu jedná o zastání-se Spasitele, tu namíří neuprositelně na srdce, a prostřelí ho veskrz, když již to jinak nemůže býti.

Dřív ale, než ti toho muže s ostrou střelou představím, promluví s tebou to nono slovíčko. Poslouchej, milý čtenáři, jako dítě, když o duchách se mu vykládá.

Jak by to bylo, ty milá duše křesťanská, kdybys se nyní tak před tebe postavil a důvěrně se ti do očí podíval a bratrsky se otázel: „Srdce! miluješ svého Spasitele? a miluješ jeho dobré, milostné, krásné Srdce?“ — co bys mně odpověděti mohla, kdybys chtěla pravdu a bez obalu se mnou mluvit? — Rozmysli se trochu! — Odstranilas ze sebe těžký hřích? Přičinuješ se přece, jeho se vystříhati? Vracíš se vždy opět k lítosti a pokání a zpovědi, když jsi tak nešťastná byla, opět klesnouti? Hledíš věrně svého stavu povinnosti plniti? Nemáš proti žádnému ničeho v srdci, tak něco zlosti, zášti, nenávisti, nepřátelství? Jak to s tebou je? — —

Nutíš se a neplakala bys na otázku „miluješ mne?“ tak jako Petr z bázně, že snad není ještě ta pravá láska k Bohu ve tvém srdci? — O pak, dobré srdce, budiž pokojno; to je znamení, že aspoň první začátek, první jiskerka lásky v tobě se nachází; vytrvej v dobrém, užívej modlitby a svátostí a sebezapírání, a uhlídáš, že jiskerka poznenáhla se roznítí v jiskru, jiskra v oheň, a ten oheň rozežře ti srdce a život ti osladí a smrt lehkou učiní.

Jestli ale tobě, ty člověče, který toto čteš, při této mé otázce tak je u srdce jako darebovi, jehož právě při dobývání-se ruka policajta uchvacuje, a ty rád bys vyhnul ale nemůžeš, a proto pisateli tohoto laješ, že se tě vyptává jako zpovědník aneb sudí v kriminálu, a jestli otázka má ti přicházeti jako kleště, jimiž pan doktor ti chce zhnít zub vytrhnouti, pak, ty příteli čtenáři neb čtenářko, pak platí tato střela tobě. Můžeš „Školu“ třeba odhoditi, ba i roztrhati; střela tě přece jednou zastihne, pak ale nebude již pouze výstražnou, která dobře to s tebou míní a ke spáse může býti; nýbrž bude to střela smrtelná pro tělo i pro duši.

Před několika roky obdržel jsem psaní z Afriky. Mladý jeden pán mně psal a vykládal, co všechno zkusil na své cestě z Vídně do Egypta, jak je hrozná bouře na moři zastihla, a oni tři dni a noci mezi životem a smrtí se kolysali. S ním na lodi byl ještě jiný mladý pán, francouz. Dokud plavba byla tichá, sedal po celé hodiny na palubě čta pilně z knihy. Kniha jeho byla ona bohaprázdňá, božství Kristovo popírající, sepsaná také od francouze — Renána; mladé páně ale četlo ji tím dychtivěj a vychvalovalo ji plnými ústy. Mezi tím přišel 8. prosinec, nastala ona bouře na moři a lodníci museli i ty voly, jež na lodi plavili, do moře zházeti. Bohu díky, bouře opět popustila, moře utichlo, vlny se mírní a plavba jde pokojně dále — a opět se prochází onen mladý francouz na palubě, avšak již je daleko vážnější povahy, než dřív, a nyní beze knihy. To bylo dosti nápadné, tak že se ho ostatní spolu se plavící tázali, proč nyní již nečte? Tu dí on poněkud zdráhavě: „Již nemám té knihy; v bouři jsem ji do moře vhodil, byla přece — bez božná.“ — Hle, pro toho mladíka byla třídní bouře důtklivou střelou výstražní, která jím zatřásla a onu špatnou knihu z rukou mu vyrvala.

Jinou střelu, hroznější a spasnější vyslala bohabojná panna z Tyrolska Johanna od kříže a sice na kněze jednoho. Kde to u něho vadilo, to arciť nevím, ale kdesi vadilo. Johanna poznala světlem s hůry jeho život a srdce a cítila se v srdci nucena, nepřítomnému psaní poslati a jemu jeho duševní zkázu odhaliti. Učinila to s uctivostí pro kněze, s láskou a útrpností s hříšníkem, s horlivostí pro Boha a s celou opravdivostí jako někdo, který něco chce; a ukončila své psaní slovy: „Velebný pane, jednou je výplata!“

Jednou -- je -- výplata! To se týká i tebe. Rozmysli si to dobře. Domníváš se snad, že tvému Spasiteli lhostejno to může býti, jestli jemu jeho milování a utrpení splácíš vděkem či záští? Nyní ještě čeká, nyní ještě se uchází o tvou duši, ale jednou — je výplata! Nebudu ti široko rozepisovati, jak to s duší vypadá při smrti a po ní, jestliže již před smrtí se nenaučila Krista Pána milovati; jedno ale přece ti řeknu.

Musíš vědět, že po smrti tobě právě tak bude odměřeno jak nyní za živobytí chceš to míti. Jestlis Boha zde upřímně hledal, nalezneš jej také tam, a tvé srdce bude se věčně u něho radovati, tak jako se dítě raduje, když po dlouhém odloučení opět svého otce uzří. Paklis ale nyní v životě svého Spasitele nechtěl a proto ho nehledal a od jeho Srdce se vzdálil a mnohými hříchy jej zapudil; také dobře — bude ti na onom světě tak naměřeno, jak jsi nyní chtěl: ty ho a Srdce jeho ne-nalezneš, budeš od něho zapuzen a odloučen od něho zůstaneš povždy a věčně ve hříších! Nyní třebas to čteš lhostejně a nečiní ti to pražádných nepokojů; jak ale potom při smrti? Nyní arcíť necítíš své nesmírné bídy, kterou tam trpěti budeš; jakmile ale duše jedenkrát bude ven z těla, jest ven také ze světa. Tu jí potom nechutná žádný tanec a žádná hudba, žádné staré neb mladé víno, žádná společnost veselých bratříčků mokré a rozpustilé čtvrti, žádná honba a žádné nové šaty; to všechno se jí jen oškliví, jako jemnému nosičku puch z hnilé mrtvolky. Svět se vši svou rozkoší a radostí jest již v zády a není více pro tvou duši. Před tebou jest toliko — Bůh sám jediný a tvůj Vykupitel a jeho božské Srdce a bohaté jeho dědictví; on sám jediný jest s to nasytiti tvou hladovou a žízňovou duši, a žádný jiný a pranic jiného. Tys ho ale za svého živobytí od sebe odstrčil a po smrti zůstává všechno tak, jak to bylo při smrti. Budeš tedy odehnán od toho jediného, co by tobě mohlo býti dobrým, odehnán svou vlastní vůlí. Ale kam s tebou, ty opuštěná, smutná duše? — Do světa nazpět, to nejde. K božskému Srdci nahoru? tam nesmíš a nemůžeš. Kam tedy s tebou? Žádné radosti, žádné útechy, žádné pomoci ani od světa, ani od Boha! Ach, kdyby ani nebylo žádného pekla s ohněm a hlodajícím červem a pláčem a skřípením, bylo by již to peklem — nemíti žádného Srdce Ježíšova, a bys je milovati mohla, nemíti Srdce Ježíšova, od něhož bys milována byla.

Pročež jak nesmírně smutná a lidná bude tvá duše, ona musí pryč od tohoto Srdce, pryč navždy a na věky, musí pryč, aniž by někde jinde pomoci a lásky nalezti mohla, musí pryč na místa a k lidu, kde toliko nenáviděná a proklíuána bude a sama sebe nenáviděti musí, protože nechtěla Srdce Ježíšovo milovati. Více již neřeknu. Již odkládám své péro a nechať ten mocný střelec Hospodinův sám vyše výstražnou svou střelu. On stál jedenkrát před vysokým úředníkem a mluvil mu o čistotě a o soudu, a byla to mluva jako hromy Boží, takže úředník ten počal se třásti a kolena mu se chvěla. A to bylo řečeno ještě ku spasení. Jak by to bylo bývalo, a jak to bude, když bude on usilovati na poslední rozhodnutí?

Proto se tebe člověče, který toto čteš, ještě jednou táži; táži se tě před Bohem, který zde přítomen je, an tato slova sám s nesmělým srdcem píše, a který přítomen je, kde tento list v rukou držíš; táži se tě na tvé svědomí: Jestlis až posud se hříchem ve spolku živ byl, chceš jej opustiti — čili nechceš? — chceš již jednou s ošklivostí od něho se odvrátiti, čili ne? — chceš své srdce obrátiti ku Kristu, či nechceš?

Posečkej ještě okamžik s rozhodnou odpovědí a poslyš jen ještě, co ti Bůh vzkazuje v pádu, že bys odpověděl: já nechci! — Tu stojí jeho posel, sv. Pavel, a volá a probouzí a vystrahuje:

„Kdokoli našeho Pána Ježíše Krista nemiluje, ten budiž proklet!

Hospodin přijde.“

O duše! jednou -- je — výplata! --

Vyslyšení modlitby.

Píšet se nám: „Sděluji Vašemu ctěnému listu událost podivuhodnou

Matka moje, od jakživu byvši chatrného zdraví a zvláště trpíc dýchavičností těžce se --- budou tomu pomalu tři leta — roztonala následkem nastuzení. Přivolaný lékař (v městečku v středních Čechách) šikovností a zkušeností svou chvalně známý vyjádřil se, že dostavil se dvojí záněť: plic a břišní blány. Ihned rozeslána smutná ta zpráva všem nám dětem v cizině dlicím a již druhý den shromáždil nás, úzkostí a zármutkem naplučené, u bolestného lůžka drahé roditelky. Naděje veškerá zmizela, tak se aspoň dle lidského soudu zlálo; ba sám lékař, kterýž všemožně, jsa ode dávna rodině naší příznivcem, vynasnožoval se, aby se smrtí zápasící matku zachránil, se vyjádřil vůči mně, že již ani za mák nedoufá. Srdcelomný nárek otce a dětí neměl konce.

Nad lidskou pomocí zoufaje počal jsem konati vroucí pobožnost (nikomu se nesvěřiv) k Panně Marii a sice s velikou důvěrou, protože jsem se před tím dozvěděl, jaké divy i v naší době zvláště ve Filipisdorfě na přímluvu blahoslavené Bohorodičky se dějí. Na úřad ten přijal jsem i svátost pokání a nejsv. svátost oltářní.

A modlitby mé směly dojíti vyslyšení!

Proti všemu nadání dostavil se v rozhodném okamžiku žádaný pot a nemocná matka byla zachráněna. Že s hůry přišla pomoc vyšší, o tom nejen já ale celé sou-sedstvo naše pevně bylo přisvědčeno vidouc všechny okolnosti.

Udal bych Vám, pane redaktore, i jména, ale jisté ohledy mi váží ruce; avšak úplně Vám tuto událost zaručuji.

S úctou

Český studující.“

O Jesuitech.

Se všech stran slyšet jakýs ruch o Jesuitech: jední je vychvalují, druzí tupí a vyhánějí. Co Jesuité jsou, jaký to řád církve katolické, o tom naši čtenáři již dost se dozvěděli z těchto listů a vědí, kterak zvláště hlásáním sv. evandělí mezi pohanskými národy prosluly. Za dnů našich ale vykřičuje se, jakoby Jesuité byly již ti sami.... — právě vykázal mně jistý pán W. odebrání „Školy“ jen proto, že

jsem v jednom čísle Kudliča nevychvaloval a Jesuity netupil — a zmatek jest ještě větší tím, že některé vlády Evropské a některých malých států v Americe za skutek spasitelný to pokládaly, onen řád církevní z území svého vypuditi. Jak a proč se to děje s řádem Jesuitů v Německu a Itálii a snad brzo i jinde následovat bude, to není tajno žádného, kdo řídicí osoby těch států zná, a tytéž poměry jsou v americkém státu Guatemala, kde majetek řádu od státu byl pokraden; rozhleduěme se ale, kterak se to má jinde v Americe, ve větších státech a spořádaných?

Ve spojených státech k. p., které zajisté větší důležitost a moci a slávy mají, než ty drobký středoamerické Guatemala, Nicaragua a Salvador a i s celou novou německou říší směle se mohou směřiti. pak v rozličných po celém světě roztroušených koloniích angličanů, tam jest právě tak dovoleno býti Jesuitem jako čímkoli jiným a jest jeho majetek od státu chráněn, jako každého jiného občana, a nemusí se obávati, že ten pečlivý „stát“ z pouhého milosrdenství ho pro sebe konfiskuje. Ba stává se, že Jesuité v těch říších místo nenávidění a vyhánění od největších hodnostářů světských bývají poctěni. Na blízku hlavního města soustátí amerického, Washingtonu mají k. p. valně navštěvovanou školu; při zkouškách nachází se mezi hosty obyčejně i president soustátí, nynější general Grant, tak jako dříve nechyběl jeho předchůdce Johnson. V Kalkutě (v Asii) má se to podobně: tam přišel před nedávnem do kolegia Jesuitů nový místokrál Indie, lord Northbrook, byl přítomen jedné zkoušce, vyslovil jim svou úplnou spokojenost a povzbuzoval je, aby v blahodárném svém působení jen dále pokračovali. A takové spravedlivé uznání prací Jesuitů není nic řídkého v těch samostatných a mocných státech.

Či snad jsou ony státy zaslepeny? -- Největší dějepisec spojených států v Americe jest Bancroft, nyní vyslanec soustátí u dvoru německého v Berlíně. Ačkoli protestant, přece nemohl ve svém „dějepisu spojených států“ pravdu zapířiti a poctil tovaryšstvo Ježíšovo největší chválou. Podáváme některé úryvky z toho spisu dle anglického vydání z r. 1861.

„Kdy hledal který Jesuit — dí v d. II. str. 791 — svůj vlastní život zachrániti, když se jednalo o to, jen jedinou duši spasiti?“

„Hned po jeho (tov. J.) založení byli misionáři jeho takovým hrdinským duchem nadchnuti, který každému nebezpečí vzdoruje a každou obtíž na se bere a až do nejzazších končin světa jde. Oni přinesli znamení kříže na ostrovy Molluky, do Japonska, Indie, Thibetu, Cochinchiny a Chiny. Oni se vedrali do Aithiopie a až do Abyssinie; zřídili misie u Kafrů; v Kalifornii, na řece Maranon v rovinách Paraguyských přivedli nejdivočejší barbary ku vzdělanosti křesťanské. (II. 782.)

„Dějiny jejich prací stojí ve spojení s počátkem každého slavného města Ameriky; žádný cíp země nebyl oplaven, žádná řeka propátrána, kde by nebyl Jesuita cestu ukázal.“ (II. 783.)

„Jakému nemilosrdenství jak od přírody tak od lidí byl každý misionář vystaven mezi pohany! On vzdoruje krutosti ponebí, brodí se vodou a sněhem, pracuje bez přestání, jest v nebezpečí, bez potravy zůstat, bez lože si odpočinouti, svůj život v rukou nositi, ba raději denně a častěji za den sebe vystaviti v nebezpečí, přijiti do otroctví a se podrobiti smrti sekyrou, mukami, ohněm.“ (II. 805.)

„Často se mluvilo o zhoubném vlivu Jesuitů na státy a zvláště o jejich nesnášlivosti. Patrně musela by ta jejich povaha tam nejvíce se ukázati, kde jsou jediní řídicí duchovní správu katolíků. Tak to bylo se státem Maryland v jeho počátcích. Toliko Jesuité doprovázeli lorda Baltimore a jeho soudruhy, kteří (1729) před anglikánskou nesnášlivostí hledali útulku v dalekém západu. V šesti měsících zmohla se kolonie (Maryland) více, než Virginie za tolikéž roků.... Daleko pamětihodnější byl celý ráz ústavy Marylandské. Každá jiná země měla zákony k pronásledování jinověrců; přísaha guvernéra (nejvyššího dočasného ředitele) ale zněla:

„Ani já sám ani jinými, ani přímo ani prostřednictvím někoho jiného nebudu obtěžovati žádného pro jeho náboženství, kdo vyznává víru v Ježíše Krista.“ Pod mírnými zákony a při dobročinnosti Baltimora zkvetla brzo smutná poušť cílým životem a přičiulivostí šťastných osadníků; římská katolická, jenž zákony anglickými byli utiskováni, byli jisti, že v klidných přístavech Chesapeackých tichý naleznou útulek, a i protestanté byli tu chráněni před nesnášlivostí protestantů. To byly ony krásné úkazy, s kterými provincie Maryland v život vešla.... Její dějepis jest dějepis dobromyslnosti, vděčnosti a snášlivosti.“ (I. 188.)

Arciť že za tak velikomyslnou snášlivost katolíků (pod vedením Jesuitů) ke protestantům tito velmi nehezky se odiněnili; nebo, dí Bancroft (II. 717), „v zemi, kterou katolíci protestantům otevřeli, byl katolický osadník jediný obětí nesnášlivosti anglikánské,“ a katolíci, zejména Jesuité byli brzo v Marylandu utlačováni a pronásledováni.

A jak vykládá Bancroft o Jesuitech, právě tak jim vši chválu, jak si ji zajisté jen zasloužiti musili, vzdává i anglický dějepisec Macoulay, a slušno proti tak hrozitánským nesmyslům, které jen slepá zášť a nevědomost proti onomu řádu do světa vytrubuje, povšimnouti si svědectví podaných od oněch dějepisců zajisté nicím tovaryšstvu Ježíšovu zavázaných.

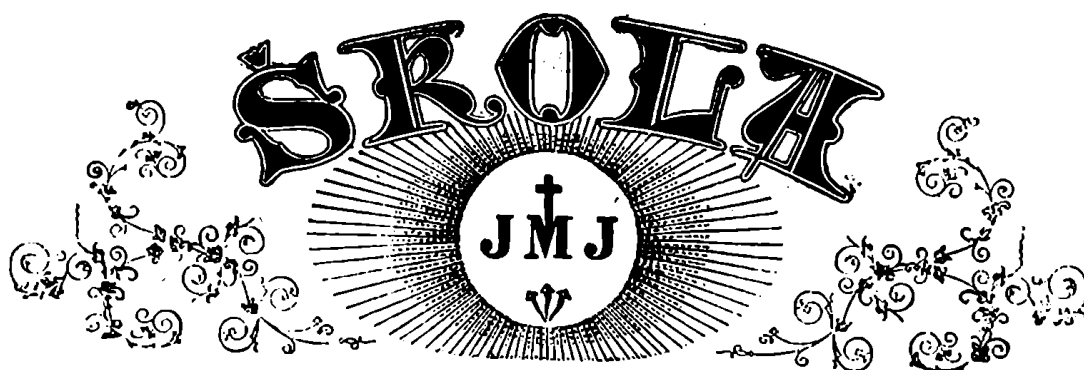
Laskavý čtenář nechať sám soudí, mnoho-li pravého do sebe má všechno to štvání, a myslí-li, že nyní jsou Jesuité jiného rázu než jindy, jdi a poslouchej jejich misie a přesvědčíš se, kdo má pravdu, jak se přesvědčili i obyvatelé Modřičtí (u Brna) byvše přítomni jejich kázání. Arciť nesmí žádný hledat v Jesuitech anděly, jsouť lidé tak jako ostatní — ale nespravedlivě osočováni a pronásledováni na pokynutí těch, jenž chtějí vyhubiti neohrožené zastance pravdy Kristovy, aby uvedše katolíky a všechny upřímně na Boha a Krista věřící v ospalost a lhostejnost sami vládli netoliko nad tělem a statkem poddaných, nýbrž i rod jejich nesmrtelnou duší, která přece jen Boho přináleží ke spasení jednotlivců. —

Zvadlé růže
zde nám nebe dává za podíl —
často se nám srdce roznemůže.

Prha zlatá
zde nám roste v bouřích na horách —
by jí byla s srdce bolest sňata.

A liliji
sám si pěstuj každý v zahrádce —
věnce z ní jen svatých hlavy kryjí.

Lásku růže,
prha Boží značí důvěru —
liliji zná nevinná jen duše.

Božského Srdce Páně.

Září 1872.

Ročník VI. Číslo 9.

Božského Srdce Páně apoštol modlitby.

Kapitola šestá.

O bohatém žoldu apoštola modlitby.

Hlavu ztratiti nikdy za nic nestojí; v bitvě však stane-li se to vojínovi, jest to neštěstí veliké velmi. Pravdu tu každý pochopí a zvláště z této dvojí příčiny. Předně ubytovali se v hlavě lidské nejpřednější smyslové: oko, ucho, řeč a v mozku rozum. Ti musejí dávatí pozor na celý stroj tělesný. Byl-li voják v bitvě raněn do prsou neb do ramena anebo jinam kolem těla, ještě může státi a bojovati; urazila-li mu však kule dělová hlavu, nevím, zda-li bys při vši s ním útrpnosti se nezasmál, vida, kterak bezhlavý k ráně mřítí chce, a nemůže nalezti pravou tvář, ku kteréž by kolbu přiložil. Nežli ještě prach střelný vynašeli, tenkrát bylo vojákům hej! Nehrozila jim žádná kule, a nejvýš báti se musili šípu, nebo bodení a posekání. A před tím chránili hlavu železnou přilbicí, lebkou. Dnes to ovšem nic nepomůže, ale pravda hořejší přece pravdou zůstává. Neboť „hlavu ztratit“ znamená také „zmužilosť ztratit“ a — „bez kuráže, nic se nedokáže.“ Jakmile tu voják v bitvě ztratí, jest s ním amen. Nemá chladné rozvahy, dostává tak zvanou „vlčí mlhu.“

že ani nedovede v pořádku utéci. A tu je bitva snadno ztracená, jak by o tom mohl povídat leckterý pan jenerál, jenž r. 66. u Hradce zkusil, co to je „mít mlhu.“ — A proto ve válce mnoho na tom záleží, aby předně měl vojín hlavu, a za druhé, aby ji nosil na pravém místě, t. j. on musí mít v pravý čas pravou udatnost, pravý zápal a obětavost.

Sv. Pavel dobře zkusil, jak vede se jednomu v tom velkém duchovním boji na světě, jakým tu vydán jest nebezpečím, a jak v krutém boji může člověka zmužilost opustit a bojovník Kristův hlavu ztratit. Proto napomíná všech, by ohledli se po přílbici nějaké, a pevně na hlavu ji sobě uvázali. Je-li však zmužilost hlavou, čím pak přílbice jest? Anebo co dodává zmužilosti, ji chrání a udržuje? — Jest to pevná naděje na vítězství a po něm na dobrý žold. A proto posílá sv. Pavel apoštola modlitby, tohoto bojovníka B. Srdce Páně, ještě jednou do zbrojnice Boží, by si tam přílbici našel. Jinými slovy: má se ozbrojiti nadějí v pomoc Boží a jeho odměnu. A to jmenuje:

lebkou spasení.

Pokusím se dnes a příští měsíc o to, bych tě naučil s touto zbrojí Boží zacházeti a v ni se ustrojiti. Chci v tobě vzbudit chuť k duchovnímu boji za Krista. Postupujmež zvolna od jednoho k druhému.

1. Sladký pohled. Tak jako červotoč málo rozumí radosti, s jakou skřivánek píseň svou k slunci vysílá; podobně málo rozumí člověk, jenž smysl má pouze pro peníze a bohatství, pro jídlo a pití a radovánky, oné radosti, kterou častěji pocítí srdce, jež plno jest lásky k Bohu a k bližnímu. Radosť takovou jednoho dne pocítil bl. Jindřich Suso. Protože sám Krista Pána tak srdečně miloval, chtěl i jiných duší lidských k němu přivesti, a bral si s tím často pernou práci. Vypravuje sám, že se mu zdá, jakoby od Pána zjedнан byl, aby káru táhl skrze kaluž lůčků a neřestí a na ni nakládal duše tonoucí. Jak se mu to podařilo s jednou ženou, sám vypravuje. —

Jednoukrát dozvěděl se sluha Boží o osobě, kteráž, plná světské mysle a rozmařilosti, mnohých k hříchu sváděla. Bl. Suso rád by to zamezil a ji zpět k Pánu Bohu přivedl. A proto modlil se na ten úmysl horlivě, zvláště ale vzýval Matku Boží, by ona, jasná hvězda jitřní světskou mysl osoby té osvítila a chladné srdce rozehrála a od věcí škodlivých k Bohu obrátila. Neprosil nadarmo. Milost Boží srdce hříšné pronikla a rychle od světa k Bohu přivedla. Z toho veliká radost nebeská naplnila srdce služebníka Božího, že v plesání svém osobě té tento poslal list: „Když jasná hvězda jitřní Maria nemilé tmy ubohého srdce tvého rozehnala, radostně byla pozdravena. Radostným hlasem zapěl jsem do výše píseň zvučnou: pozdrav tě Bůh vycházející, krásná hvězdo jitřní! — S myslí povznešenou vysílal jsem dík a chválu do země svaté, a prosil skřivánky luhův rájských, by pomohli mi oslavovati a chváliti Pána. I zanotil jsem tu z hloubi srdce: Exultet jam angelica turba coelorum — jásej andělský kůře nebeský! Věru, měl-li jsem kdy bol nějaký, teď zapomenut byl, a mne obklopovali dnové zlatí. . . .“

Takto a více ještě v způsobu tom psal Suso obrácené duši. Byl to den slávy pro něho a hodiny zlaté, že modlitbou svou pomohl duši jedné k Bohu a Bohu vrátil duši ztracenou. Dobře věděl, jakou radost tím oboum způsobí, duši lidské i Kristu, jenom že Kristu radost mnohem větší. — Či řekni mi, kdo při shledání větší radost měl, syn ztracený anebo otec jeho, ovečka zbloudilá anebo dobrý pastýř, groš ztracený anebo vdova, hříšník obrácený anebo anděl v nebi, kteříž se nad ním více radují

než nad 99 spravedlivými? Či slyšel's někdy boháče vzdychat a toužit po chudých? anebo viděl's lakomého, zisku chtivého lékaře běhat po ulicích a cestách, jenž by neduživých a nemocných volal, že jich zadarmo uzdraví? — Ale milý Spasitel tak jednal. On žíznil touhou sdělit svých Božských pokladů duši lidské, její rány a nemoce uzdravit, a proto volal a volá podnes: „Pojďte ke mně všichni, kteříž obtíženi jste, a já vás občerstvím.“ A proto jistě jest, žádné oko nevidělo, ucho neslyšelo a srdce lidské nepocítilo, co za radost má Kristus Pán, je-li mu duše nějaká vrácena. —

Ale čtenáři můj, když tak přemýšlíš, jak mnoho dobrého a milého již ti prokázal Bůh a Ježíš Kristus, jak často žehnal a silil tě až v hloubi srdce tvého, což nenapadlo ti nikdy: kdybych jenom já za to vše mohl se odměniti? — Nepocítila nikdy duše tvá přání šlechetné: kéž bych jednou měl to potěšení, něco milého a dobrého učiniti Pánu svému? A jestli si představíš někdy, kterak Pán tam u studnice Jakobovy v parném poledni sedí utrmácen, upocen a umdlen, a trápen žízní nemůže přece z hluboké studně se napít, což nepřišlo ti na mysl: ach, kdybych já tam byl, s jakou radostí bych mu podal džbán vody čerstvé, byť bych sám žíznul pojit měl? A kdyby tak Pán napil se z ruky tvé a potom na tebe pohlédl tím okem svým laskavým a ti řekl: Zaplať ti Bůh, Otec můj, dítě mé — vid! to by byla radost z pohledu toho a slova?

Však teď dej pozor a pamatuj si: nejsladším nápojem, kterýž podati můžeš Spasiteli svému jest, že mu zpět přivedeš duši ztracenou. Více než jazyk jeho po vodě tenkrát u studně Jakobovy prahnulo srdce jeho po duši ubohé Samaritánky z města. Jestli tedy modlitbou svou, příkladem svým, aneb obětováním své denní práce přivedeš mu nějakého bídného hříšníka aneb ubohou duši z očiště, aby ji uzdravil a oblažil, učinil's mu potěšení největší. A věř mi, že laskavě pohledí za to na tebe buď s nebe, aneb z tabernakulu, a ze srdce jeho vyřine se vroucí prosba k Otci: odměň a zaplať mu to!

Když císař Napoleon, ten starý, v Egyptě válku vedl a jedenkrátě před bitvou vojínů svých k udatnosti chtěl rozhniti, ukázal jim na prastaré hrobky královské, nesmírné, kamenné pyramidy, se slovy: „Francouzové! Pamatujte, že 4000 let dívá se na vás s výšin těchto pomníků!“ — Byla to planá řeč, nikdo se od tamtud nedíval, ale vojínové, nadšení vzpomínkou na staré krále, zvítězili. Ty ale, apoštole modlitby, když ráno klečíš, aby's vykonal krátkou modlitbu svou ve spojení s Božským Srdcem Páně, aneb jdeš-li k sv. přijímání, nebo na mši sv. aneb-li růženec se modlíš, čině tak ze zázračné moci modlitby síť neviditelné, do nichž by's Kristu duši nějakou zbloudilou ulovil, tobě opravdu mohl bych říci: „Vzhůru pohled, duchu lidský, vzhůru ku hvězdám anebo k slunci; celé nebe a sám Bůh na tě dolů patří, jak se modlíš a obětuješ, by's Bohu duše získal. Větší zajisté jest v nebi radost nad jedním hříšníkem, kteréhož spasiti pomůžeš, než nad 99 spravedlivými, kteříž nepotřebují pokání.“

Tento milostný pohled Spasitelův a celého nebe jest první odměnou, jež tě čeká. Útrpnost, kterou ty s dušemi máš, budí v Srdci Páně útrpnost s tebou. Blahoslavení milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou.

2. Účet a quitance. — Jedenkrátě chtěl Bůh sv. Terezii prokázati zvláštní milost. Mnohý člověk však by se za ni poděkoval. Bůh ukázal oné svaté místo tak hrozné a strašné, že když ho ještě po šesti letech popisovala, hrůzou celá trnula. Vypravuje: „Jedenkrátě jsem se modlila, když tu najednou viděla jsem se způsobem nepochopitelným býti v pekle. Ihned poznala jsem, že se to stalo vůlí

Boží, bych místo poznala, kteréž ďáblové mi připravili, a jenž hříchy svými jsem zasloužila. Vchod připadal mi jako nějaká dlouhá, úzká ulička, podobná velmi nízké, tmavé a úzké pekárně. Půda zdála se mi blativou, pustou kaluží, kteráž vydávala morový zápach a byla plná hmyzu. Na konci byla ve stěně hluboká díra podobná truhle, v níž jsem se spatřila vtlačenou. V duši pocítila jsem žár, kterýž nevím jak bych popsala. Snášela jsem v životě svém již bolesti neobyčejných; lékaři pravili, že člověk více přetrpěti nemůže; bylať jsem dnou sklíčena a mé čivy proto byly staženy. Ale vše to nic není proti smrtelnému zápasu duše. Tu úzkost je a tíseň, a taková trýzeň zoufalá, že to nelze popsati. Kdyby jednomu ustavičně duši z těla rvali, nic to není proti tomu. A na tom místě morném, beznadějném a pustém není možno ani seděti ani ležeti. Já sama byla jsem v otvor ve stěně jako vražena, a stěny vypadají tak hrozně, že pohled na ně člověka děsí, a vše, co tu jest, ho sklíčuje a hrozí udusiti. A nikde není světla, vše pohřženo je v čirou tmu.“

Čtenáři řekneš, to že nemáš za žádnou milost, že Bůh sv. Terezii při modlitbě tolik nechal trpěti. A přece ona sama praví, že to byla pro ni milost největší. Mimo jiné byla tím velmi pohnuta k vřelým díkům, že ji Bůh té věčné bídy uchrániti ráčil.

A proto by to bylo velmi dobře, kdyby Bůh každého člověka takovým pohledem a bolestí postrašil; kdyby mu ukázal, kam vedou cesty, po nichž kráčí hříšník, a dal mu ochutnati z té ztravy hříšníků. Však to vlastně již učinil. Kristus Pán v písmě peklo tak popsal, že mnohého již tím přivedl na spasitelné myšlenky. Teď jenom na tobě záleží, bys sobě popis ten pořádně přečetl a promyslel a častěji v myšlénkách zabloudil skrze úzký vchod hrobu do očištnice, a někdy hlouběji až do pekla. Kdybych měl kdy, vyšel bych si s tebou dnes jako duch a vedl bych tě širokou cestou hříchů rychle ku bráně široké, za níž zhouba číhá, a ukázal bych ti zdaleka červa neumírajícího, plamen nezhasínající, žízeň k neutíšení, nárok nekonečný, skřípění zubův ustavičné a pláč věčný. — Šli bychom kolem Jidáše; lakomost ho přivedla na provaz, a provaz ho přitáhl do pekla. Kolem Pilata; císařský úředník nechtěl ani Kristu mnoho ublížiti ani s farisey a zákouky si ocet rozliti; sedl si mezi dvě stolice a padl mezi ně, a teď ho to pálí. Kolem bohatce; dobře jedl a pil a strojí se vždy jako komediant, o Lazara se nestaraje; tak vykrmil se, krom té drahé duše, jako prase, a proto leží a ležeti bude věčně teď na jatkách pekelných. Dále by's tam viděl všechny, jež spatřil tam sv. Jan ve svém zjevení, jenž píše: Líní ale a nevěřící, prokletí, vražedníci a smilníci a kouzelníci, modláři a lháři všichni podílu vezmou v peci, jež hoří sirou a věčným ohněm.“

A kdybychom k místu přišli, kdež sice ještě nikdo není, ale kde pro viníka vše k věčnému trápení a bídě uchystáno jest, a kde ďábel již čeká jako lev řvoucí, by se ho chopil — člověče, co to píšeš, i ty, co to čteš, proč děšíš se tak při této myšlence? Jen při ní zůstaň a neodvracuj se! Což kdyby to bylo místo tvé? Nejsi ani nábožnějším ani lepším než byla sv. Terezie. Jen pevně pohled dolů na ono místo strašné. O duše má, kdyby tě uchopili, a ty nyní — teď hned v tomto okamžení tam ležela, a červ již hlodá a plamen pálí a nesmírná touha po domově rozdírá srdce tvé a zoufalost vynucuje ti divoké výkřiky; ty rád by's zemřel a skonil — a nemůžeš; kývadlo hodin pekelných ustavičně vzdychá: „pořád, věčně — pořád, věčně.“ — Ale tu k zoufalému volání tvému s hůry na pomoc by ti přišel milý tvůj anděl strážný. Útrpně se na tě usmívá a podává ti písmo, na němž od Boha napsáno jest: „Vykup se!“ — O řekni mi, duše lidská, co vše bys učinila a co

vše bys dala, by jsi se spasila? O jak dychtivě bys se tázala, co a mnoho-li chce Bůh výkupného? A tu otevírá anděl písmo, a v něm Duch Boží ústy Siracha praví: Oheň zhasíná voda a almužna shlazuje hřích a Bůh na toho hledí, kdož milosrdným se prokazuje.“ —

Hle nic jiného Bůh od tebe za výkupné nežádá, než: dávej almužnu! Jestliže z lásky k Bohu toto přikázání plníš, dříve neb později dá tobě milost lítosti a pokání, a tím i milost smíření. To by bylo sice vše dobře, řekneš, ale kde pak v pekle vzít almužnu? Smrt ta prazlodějka vše mi ukradla až do poslední košile. Iu ovšem, a proto tam již jest pozdě. Však oddechni si a pohled kolem sebo. Vždyť ještě jsi neumřel a nejsi ještě tam dole, nýbrž čteš zde „Školu.“ A to je to psaní, kteréž ti dnes, milá duše, posílá Pán Bůh. Činí ti návrh, chceš-li teď, dokud je čas, vykoupiti se z rukou jeho spravedlnosti — almužnou. Ale musí to byti almužna bohatá a vzácná, jako cena duše tvé. Znáš však almužnu všech větších, nejkrásnější dar lásky k bližnímu? — Jest to zachránění člověka před hříchem a peklem. Prokaž sousedu tu službu, že střežiti budeš dům jeho před ohněm; a tisíckrát řekne ti „zaplať Bůh.“ Vynesl-lis však z hořící komory jeho jediné milé dítě, tu jen srdce má plné díků ale slov pro ně nenalezá. Zachraň však Pánu a Bohu nebeskému jeho dítě, duši, před věčným žalářem, a hle Bůh stal se dlužníkem tvým a ty jeho věřitelem. Ale nic nemusíš se báti. Bůh ti nezůstane nic dlužen, nýbrž on vše řádně a přebohatě zaplatí, dá ti, že sám zbaven budeš hříchů a viny své. — Nemluví, co nevím. Bůh zajisté sám potvrdil skrze ústa sv. Jakuba výrok můj. „Kdož hříšníka k pokání přivede a od jeho poblouzení na cestu pravou, zachová od smrti duši svou a přikývá množství hříchů.“ — Vykládač písma poznamenal ku slovům těm, že takový zahlazuje množství hříchů nejen onoho pobloudilého, ale i svých vlastních. Hřichy onoho, poněvadž ho přivedl ku pokání a zpovědi; vlastní, poněvadž láskou, kterou padlému bližnímu prokázal, schopnějším se stává dosáhnouti milost Boží odpouštějící a hříchu zbavující. Nebo kdo mnoho miluje, pravil Pán, tomu mnoho bývá odpuštěno.

Chceš-li se tedy sám vykoupiti z hanebného vězení pekla nebo očistce, pomáhej Bohu zachrániti duše lidské!

Ale kterak jim mám přispěti? Nejsem učený, bych mohl s kazatelnou kázati; anebo jsem sprostou ženou, a ty dle slov sv. Pavla mají vůbec jazyk na úzdě držeti, zvlášť v církvi, aneb nejsem nic lepší než ostatní, co potom prospěje moje mluvení? A potom, vždyť tak hluboko zabředly již mnohé duše v marnost světskou a světské starosti, že moudrého slova slyšeti ani schopny nejsou. — A tu máš pravdu; kdyby jenom na tvé mluvení neb jednání přišlo, buď nic neb zcela málo by se pořídilo.

Bůh jediný zachrániti může duše lidské. On však vložil v ruce tvé neomylný, božský prostředek, jímž i ty přispěti můžeš duši v hříších ponořené. Jest to síť neb udice pravé modlitby. Neboť takto na rozkaz Boží napsal sv. Jan: „Kdo ví, že bratr jeho hřeší — modli se, a dán bude tomu, jenž k smrti nehřeší, život.“

Proto patří modlitba přímluvná k nej přednější činům lásky k bližnímu. Ty však sám jsi snad dítě žebrácké, nebo chudá děvečka, nebo nádeník, nebo řemeslník, anebo snad i dluhů hodně máš a nemůžeš nikomu dáti ani haléře, bys uhasil jeho žízeň anebo zahnal hlad. Ale dvě neb aspoň jedno koleno máš, jež skloniti můžeš, a dvě ruce máš, jež sepnouti můžeš, a srdce máš, z něhož vyslati můžeš k Bohu nějaký ten vroucí otčenáš, by udělil bližnímu tvému chleba vezdejšího, by

mu viny odpustil a zlého zbavil. Učiň to, odměna nemůže tě minouti. Čím by's byl bližnímu svému, tím bude tobě Ježíš Kristus, apoštolem modlitby ku spáse tvé.

Když tedy ráno vstáváš a na posteli již tě kormoutí otázka: čím pak já se dnes oději, co budu jísti? — anebo jiná rozumější: jak se mi povede dnes v duchovním životě mém, do jakých přijdu dnes pokušení? . . . nechod dále, ale kleknuv obětuj se v modlitbě upřímné Pánu Bohu, daruj mu všechnu zásluhu za práce své utrpení a spoj to vše se zásluhami Božského Srdce Páně v péči Jeho o spásu pokolení lidského. Tak zrána hned od něho získáš bohaté požehnání. Požehnání matčino a otcovo mnoho přispívá k šťastnému dnu; tobě ale ku tvému apoštolátu žehná sám Pán Ježíš.

A když u večer před spaním ještě jednou ohlížíš se na denní práci svou a poznáš, že účet hříchů, konto, zase bohužel o mnohý se zvětšil a nevíš, jak by's ho vymazal; klekni a modli se, modli se za ubohé duše, za kacíře, pohany, za nevinnost, za svého zpovědníka, za všechny hříšníky. Modlitba taková jest jako směnka. Dones ji do směnárny, to jest k Božskému Srdci, a dostaneš za to jeho platnou zásluhu, kterou byt' ne vše, přece něco zaplatíš u spravedlnosti Boží a vina poznenáhla se smaže, dluh zaplatí a Bůh ti vydá kvitance.

Konečně ještě něco zvláštního. Chceš jíti k sv. zpovědi a rád by's to učinil s prospěchem a platně. K tomu třeba jest srdečné lítosti a pravé ošklivosti nad hříchy. Ty však posud připoután jsi provázky a provazy lásky k chybám svým. Ovšem že biješ se do srdce, ale to jest tvrdé jako skála, a žádná slza lítosti z něho neřine. A ty máš starosti, byla-li dnešní zpověď platna? — A teď bys tomu byl rád, kdyby milý Spasitel i srdce tvé uchopil, jako tenkrát Srdce Petrovo pojal, že vypuklo v usedavý pláč a hořké slzy. — Což není ničeho, čím by's milého Spasitele k takové milosti pohnul? Já o něčem vím, milá duše, a rád ti to povím; jen poslyš.

Byl jeden veliký hříšník, jenž pro tvrdost srdce svého nemohl vzbudit upřímnou lítost nad svými hříchy, ačkoliv se o to častěji opravdu přičinil. Nad tím velmi zarmoucen odešel z domu, nevěda ani kam, v té nádeji, že přece někde útěchy dojde ve svém utrpení. Ještě však ani práh nepřekročil, když potkal chudého žebráka. I napadlo mu, co pravil Ježíš Kristus ve sv. evandélium: „Vše co učiníte jednomu z mých, mně jste učinili.“ Proto vrátil se ubohý hříšník spěšně domů, vzal kus chleba a spěchá s ním k žebrákovi. Když k němu přišel, obnažil hlavu, a jakoby to Ježíš sám byl, poklekl a podával mu chléb. Při tom mluvil v srdci svém tato slova: „Nejmilejší Ježíši! poznávám tě v tomto chudém. Kdybych mohl, srdce bych ti dal. Ale ono je tak tvrdé, že se neodvážuji ti ho podati, a ty bys ho ani nepřijal, kdybych hned ti je podával. Vezmi prozatím tento kousek chleba, prosím, se srdcem však učiň, jak se ti líbí.“ — A hle sotva že hříšník tato slova vyřkl, srdce jeho bylo k lítosti tak mocně pohnuto, že oči jeho rozplývaly se sladkými slzami kajícími, a on radostí sotva se vzpamatoval. Od toho času po celý život velkými milostmi takměř by zahrnován, že jasně poznával, že milosrdné Srdce Páně nepoměrně více nad ním se smilovalo, než on kdy učiniti to mohl nad všemi žebráky. Hle tak laskavým jest k tvrdému srdci našemu Božské Srdce Páně, jestliže mi jenom při té neb oné příležitosti milosrdnými se prokážeme ku svým bližním.

Vezmi si z toho pro sebe naučení. Srdce nejutrpnější ukážeš, když se modlíš a pracuješ k obrácení jiných lidí ve spojení s Božským Srdcem Páně. Učiň to právě v den sv. zpovědi a poznáš, že to není prázdné slovo, ale pravda svatá, že „blahoslavení jsou milosrdní, nebo oni milosrdenství dojdou.“

A tím pro dnes ukončím. Další o žoldu apoštola modlitby až měsíc budoucí.
Aby's nás k pravému pokání přivéstí ráčil! Tě prosíme
uslyš nás!

Pozdravení, které se bude říkat až do světa skončení.

Nyní i v hodině smrti naší.

To nyní, neboli ten nynější čas jest pro každého z nás velmi důležitá věc. Mnohdy se nyní neb v nynějším čase rozhoduje osud člověka pro celou budoucnost. A co si příteli právě nyní myslíš a i přeješ, co nyní konáš a mluvíš, to se do duše tvé silně zareje jakoby dlátem do tvrdého kamene i nedá se to hned tak lehce vyhladit a setřít. Jest tobě dobře povědomo, že nejen v našem těle, ale i v naší duši děje se ustavičná změna. Také naše duše — abych to v podobenství řekl, — ustavičně jí, pije a zažívá, totiž ona skrze oči a uši těla přijímá do sebe všeliké názory a pojmy i stráví je, to jest: tvoří si z toho rozličné myšlenky a obrazy v hlavě; pak rozličné a podivné žádosti a přání v srdci. A to všecko se ustavičně střídá a obnovuje každou minutou. Avšak ty podivné, rozličné myšlenky, obrazy a žádosti a ta mnohá podivná přání v tobě povstávající zanechávají pokaždé v duši tvé jistou podobu a jestliže nad nimi nebdíš a pořádnou kázeň nedržíš — i jestliže duše tvá u p. mstivými myšlenkami neb oplzlými obrazy se obírá a ty si v tom libuješ, — o tenkrát vypálí takovéto myšlenky a obrazy v tvé duši skvrny a jizvy, které se nedají setřít ani vyhladiti žádným uměním lidským.

Vůbec všecko, co hříšné, zlé a nepočetné jest a co se právě nyní nebli v nynější době do duše tvé vloudilo, to také vnikne hluboko a zareje se hluboko do duše tvé. A každý hřích, každá nepravost v duši tvé jest jakó vypálená skvrna a jako uhrýznutí od jedovatého hada a to není snadno vyhojit neb vypudit. Pověz tedy příteli: „Není-li člověk na světě v ustavičném nebezpečení totiž v tom, že může každou chvíli utrpět velikou škodu na duši své?“ Dobře praví svatý Jan Zlatoústý: „Člověk se podobá provazoleci, který chodě po provaze musí býti tuze ostražitým, ano musí dávat vždy pozor, aby chybný krok neučinil, z rovnováhy nepřišel a dolů nespádl. A i tací lidé, jenž do počtu neopatrných a lehkomyšlných nenáleží a tedy pojednou dolů do těžkého hřichu nepadnou, i ti jsou v nebezpečení a sice takovém, jako když někdo v zimě trochu se opije a pak se na cestu vydá v noci.“ — Takovýto napilý člověk cestou umdlévá, ano stává se, že usedne, usne a zmrzne. A právě každý člověk přichází na svět (následkem hřichu prvotního) jako napilý a jako omámený těmi zlými žádostmi tělesnými i koná cestu svou světem tmavým, světem klamným a podvodným. Pročež se stává, že mnozí lidé usnou a ustydnou, to jest oni dělají to, co jejich hříšné tělo sobě přeje, oni se řídí žádostmi těla a světa a tím hynou na duši a padají v záhubu smrti věčné.

Nuže uvaž to čtenáři a věz, že jsme nebezpečení hřichu neustále vystaveni, ano možná, že ty sám jsi již mdlým a ospalým — ve víře a v ctnosti. Snad již se ponořuješ ve spánek, — v spánek hříšný — aj nebylaby to dobrá věc, kdyby nad tebou někdo bděl, tebe právě nyní střčil a tebe ještě v čas budil, abys do toho spánku záhubného nepřišel a nezahynul? Snad již pochopuješ, proč Pannu Marii tak často vzýváme a proč k ní voláme: Pros za nás nyní? — Snad již poznáváš, čeho

nám jest právě nyní nejvíce zapotřebí, a čeho nám Maria pro nynější dobu měla by u Boha vyprositi?*) Kdybys byl křesťane! na odchodu do věčnosti a již umíral, ovšem tu bys nemohl nic moudřejšího činiti, než to, co činil lotr na kříži, totiž abys s celou důvěrností k Bohu se obrátiv prosil o pardon, aneb abys co nejhorlivěji prosil, bys obdržel milost a přijat byl do ráje; neboť při umírání co může člověk činiti? I musí zbraň složit. Ale když jsi člověče ještě zdrav, tu jest zapotřebí, abys činil něco jiného. Tu jest zapotřebí, abys vedl život ctnostný, křesťanský i abys hledal království Boží a jeho spravedlnost co nejvíce, — ano jest zapotřebí, abys shromáždil poklady, které mají platnost tam na věčnosti a tyto poklady jsou: nábožné a horlivé modlení, skutky milosrdenství, silná a stálá trpělivost, tichost, pokora, ustupnost, střídmost, pracovitost a t. d. Již křesťane vidíš, co jest potřebí nyní činiti a také již nahlížíš, o co Maria pro tebe a pro nás nyní prosí, když totiž ji ctíme, ji pozdravujeme a říkáme: Svatá Maria, matko Boží pros za nás nyní!

Teď ale začneme o něčem jiném a sice o tom, co lidé nerádi poslouchají a nerádi čtou. Začneme o věci jednat, která jest pro všechny lidi tuze důležitá, — o věci, které se žádný vyhnouti nemůže. A čemu se nemůžeme vyhnouti, na to máme pamatovati, a na to se máme připravovati, aby to dobrý konec vzalo. A já také mám za to čtenáři, že nejsi choullostivý a že nežádáš čísti samé jen obveselující věci; ale já doufám, že chceš a budeš čísti též věci vážné a pro nás lidi tuze důležité. Poslyš tedy:

Pán a Spasitel náš praví: „Bděte, neb nevíte dne ani hodiny,“ (Mat. 25, 13.) — totiž nevíte, kdy vám hodina k odchodu do věčnosti nastane. — Nejistý jest poslední den života našeho a nejistá hodina smrti naší. Veliký Mogul samovládce v Indii svedl jedenkrát bitvu se sousedním kmenem, dobyl vítězství a znamenitý počet nepřátel zajal, které všechny odsoudil na smrt, — na smrt způsobu podivného. Zavřel totiž všechny do tmavého žaláře a vždy je po jednom — nechav mezi tím nějakou dobu uplynouti — na popravu kázal vyváděti. I znali ubozí všickni osud svůj, ačkoliv, kdy na koho los padne, nevěděli. O jaká ouzkost pojímala je, kdykoliv závory žaláře zarachotily, kdykoliv dvěře se otvíraly a kat přicházel; neboť pokaždé na smrt se hotovil každý. A tenť jest obraz nás všech. Také my jsme na této zemi tělem svým jako uvězněni a jsme na smrt odsouzeni. (Žid. 9, 27.) Také mezi nás osten smrti neustále zasahá, takže nikdo života svého ani hodinu jistoty nemá a nezřídka právě ten, an se toho nejméně nadál, bývá uchvácen, bývá do věčnosti povolán.

Hle neníli to naše povinnost, abychom bez rozdílu všickni na poslední hodinu života svého pamatovali a k ní se připravovali? Zajisté toť věc tuze důležitá; neboť ti lidé, jenž na to nepamatují a jimž se o smrti nic nesmí mluvit, — zanedbávají spasení duše své, zanedbávají povinnosti křesťanské a nápotom obyčejně bez přípravy odehází na věčnost, — na věčnost, která pro ně bývá zlá. O zpozdilci! můžete-li tím sobě spomoci a můžete-li poslední hodině své tím se vyhnouti, když se stílíte všeho, co jen dost málo na mysl vám smrt uvádí? — „O smrti, jak hořká jest památka tvá člověku, který má pokoj v zboží svém!“ — (Ekles. 41.) Rozvaž to u sebe milý čtenáři a pak obrať pozornost svou na to, co tu dále přijde.

*) Nábožní křesťané modlívali se často tuto doporučenou modlitbu: „O paní má a matko má, odporoučím tobě duši mou a tělo mé, ano zcela se tobě odevzdávám. Chraň mne, haj mne jako věc a majetnost svou. —

Jednoho času — a to v létě — cestoval jsem do hor, do Krkonoš, abych čerstvého povětří tam zažil a se občerstvil. Na té cestě přišlo mi jítí okolo kostela i chtěl jsem do něho vejítí, byl ale zavřený. I spoměl jsem si na slova svatého Jana Zlatoustého: „Jděte k hrobům, neb oni vyučují vás k svatému umění, oni jsou školy, v nichž se pokoře vyučiti můžete.“ (homil. de spiritu sanc.) Šel jsem tedy na hřbitov a tu spatřím kostnici, hromadu kostí, umrlčí hlavy a máry. (Tu se ti čtenáři zase něco o smrti připomíná a snad ti to jest nemilé, cosi takového čísti; ale měj již strpení, vždyť dobře víš, že tomu neujdeme ani ty ani já.) Spatřiv tedy na hřbitově ty kosti, spomenul jsem hned také na ty duše, jež těch kostí co nástrojů k svým činům byly užívaly. I pomyslím si: Zde to leží rozházené, v čemžto ty duše zde na zemi se pohybovaly a proháněly. Zde jest hnát z nohy, ten se snad divoce o muzice v tanci točil a do kola se vrtil; nyní sebou nehne. Zde hnát z ruky, ten se snad natahoval po věcech zapovězených a zlých; nyní se nehýbe. Zde ty holé hlavy, — mnohá má ještě dva neb tři zuby, ale žádného více nekouše ani těmi zuby, ani svým jazykem zlým. Zde ty oči v hlavě; — ale nejsou to oči, jsou to jen díry, z nichžto někdy oči ohněm rozhárané smyslnosti svítily, na prostopásmé a hanebné věci pohlížely a po marnostech a oplzlostech slídily. Ale kde jsou ty duše? Jak pak to s nimi tam na věčnosti vypadá? Jak? Z levé strany jakoby se ozval temný hlas žalostně mi odpovídající: „O tam jsou těžké obžaloby, tam jsou strašlivé rozsudky, tam jest hrůzoucí to věčné odsouzení!“ Ano zajisté; neboť písmo svaté praví: „Po smrti nastává soud a hrozné jest, v ruce Boha spravedlivého upadnouti.“ — Nebudu zde podle Písma svatého vypravovat o tom, jaký jest podíl lidí hříšných a jaký lidí spravedlivých tam na věčnosti. Ostanu nyní před bránou do věčnosti stát a rád bych se něčeho dozvěděl, totiž rád bych zvěděl, jaké obličejy dělaly ty umrlčí hlavy v posledním boji svém zde na zemi --- aneb v tom krutém zápase svém se smrti?

O čtenáři! bylo by to strašlivé divadlo, kdyby všechny ty umrlčí hlavy, co jsem jich tam na tom hřbitově viděl, dostaly opět své tváře, své maso, kůže a žíly a kdyby všechny najednou dělaly znovu ty své posušky, jaké dělaly dříve při umírání; — pak kdyby bylo slyšení to jejich bédování a sténání, to jejich těžké vzdychání a chrapotění, jaké byly dělaly na konci života — když umíraly. O jistě milý čtenáři, kdybys to všecko při nich spatřil, veliká hrůza pojala by tebe, ba ty bys to ani nevydržel, na to na všecko se dívati a všechny ty žalostné jejich vzdechy poslouchati. A to jest veliká bída, která na každého z nás dozajista přijde; neboť smrti se nevyhneme a ten poslední boj přetrpěti musíme. To jest ta žalostná doba, kterážto hrozný strach, veliké ouzkosti a bolesti působí, takže se člověk celý chvěje, a na člověku smrtelný pot vyvstává. — Princ Nassavský byl roku 1848 v bitvě u Kaplouny těžce křídí raněn a tedy ležel v těch smrtelných ouzkostech na bojišti. I rozhlednuv se po bojišti pravil okolostojícím: „Co my teď prospěje ta světská moudrost? Slyšel jsem ty mudrce, jako Hegla, Fichte, Kanta; ale sem by měli přijíti, a to by měli pověditi, co jest člověk při umírání a jakby mohl šťastně umřítí. O tom arci nepověděli ničeho ti tlachalové, ti mluvkové.“ — I skončil v hrozných bolestech a ouzkostech. —

Příteli uvaž tu věc u sebe a nyní také pomysli na to, ano představ sobě, že se ti již přiblížila tvá poslední hodina, — že ti nastal již ten poslední boj a že odcházíš do věčnosti. Hle tys býval tak silný a zdravý, tys krokem mocným vykročoval sobě po ulici a teď — v té poslední době — kde jest ta síla, jakous mával

v nohách svých? Jsouť teď jako schromené, jako olovo těžké; ony tebe nechtějí nositi a kdyby lůžko tvé od té hromičné svíce chytilo a hořelo, přece bys nemohl vstáti a pryč jíti. A když ti lžici plnou léku do úst dávají a tebe tím lékem již zbytečně sužují, nemůžeš se tomu ubrániti i nemůžeš ani ruku pozdvihnouti, abys si s obličejemouchy odehnal. — Aneb tys byla panna plná živobytí, plná přepichu a nádhernosti, tys pěkně ustrojená zhlíželas se nejprve v zrcadle a nápotom v očích osob chlípných a světačivých, — aj jakby to bylo, kdyby ti teď, — v tvé poslední hodině — dali před obličej to zrcadlo? O hrůza! oči tvé jsou strašlivě skrouceny, čelo tvé jest zakaboněné, vlhké a nažloutlé a nos tvůj jest sešpičatěný; — a jak ošklivé posušky děláš ústy svými! Jakobys chtěla lidi strašiti. Odkud to všecko přichází? Odtud, že s tebou smrt již lomcuje a s tebou zápasí. — Aneb tys býval jeden z těch, kteří drží na dobré jídlo a na dobré pití; — aj kterak pak s tebou nyní vypadá? Snad cítíš náramnou v sobě horkost a palčivost i snad máš náramnou žízeň, ale ty nemůžeš více polikati, ba ani více povědět, čeho bys sobě přál. Tys býval dříve tak zdrav a tak vesel, když jsi u p. v neděli vyšel se svými přáteli a kamarády ven na procházku. Všecko tebe těšilo: hudba i zpěv, les i louka a i ta kytka na kabátě neb za kloboukem tebe těšila i to veselé rozmlouvání a žertování, tebe těšilo. Ano bylo ti tenkrát tuze blaze a příjemně po celém těle; ale teď — ach teď všecko tebe bolí a trápí. Málo který kamarád dá se ti teď viděti a jestli přece k tobě přijde, jistě že se brzo ze světnice vytratí. Teď běduješ a hořekuješ pro veliké bolesti, teď těžce oddychuješ a v uších tvých to hučí, jako na blízku hučel lesní potok ze skály dolů padající, — a před očima tvýma dělá se již tma, jakoby někdo černou pokrývkou přikrýval obličej tvůj. — Aneb ty jsi člověk bohatý, hodně bohatý, — o bloude! co počneš nyní s tím tvým bohatstvím! Všecko musíš teď opustiti, toliko skutky tvé půjdou s tebou na soud Páně. A kdybys dával 10,000 zl. a třeba celé jmění své za to, aby se ti život tvůj o den neb o dva dni prodloužil, to se nestane a státi nemůže. A kdybys měl dvacet doktorů okolo sebe, nic ti to nespomůže. A co ti spomůže ten nářek a ten pláč od tvé manželky, od tvých dítek a od tvých přátel? Co ti to spomůže, když na tebe nejlaskavějšími slovy mluví, a když ti ruce a tvář líbají. Ach oni tím vším tobě ještě více u srdce přitíží. —

Zajisté jest to pro člověka hrozná bída a hrozná ouzkost, když se mu přiblíží ta poslední doba a když mu nastal zápas se smrtí. Avšak pro ty zevnitřní zjevy, — jaké bývají při umírajících, — nesmíme zapomenouti na duši. Kterak pak se ona chová v té době? —

Lidé, — kteří to byli již zkusili — vypravují, to že jest něco strašlivého, bydleti v pevnosti, do nižto nepřátelé stílejí a na nižto již outokem ženou. Není prý to pro samý strach a ouzkost ani k vydržení v takovéto době. Podobně jest to náramně strašlivé, plaviti se po moři v té době, když zuří silná bouře, když loď se právě roztrhne, voda se do ní dere, jí více a více naplňuje a když se již loď začíná potápěti. Tehdáž nastane náramný křik a hrozná bédování od lidí se topících. Eihle příteli! tak asi to vyhlíží v hodině smrti. Tělo tvé bylo až do poslední chvíle pro duši tvou jako pevnost, — jako loď. Dokud má duše kolem sebe tělo, dotud nemůže nepřítel k ní docela přistoupiti, onať není ještě souzena. Arciže se chvěje a děsí ale očekává. Po tu dobu možno jest, duši tvé ku pomoci přispěti; ale v skonání tvém bývá pevnost od smrti dobytá, loď pozemského živobytí tvého bývá od smrti rozdrčena a pak duše tvá všech vazeb zproštěná jest pouhý, volný duch; — duch k duchům — tedy duše tvá musí na jiný svět tam do té nepovědomé, hrůzyplné.

říše duchů se ubíráti. Kam? Aneb co se s ním stane? — Milý křesťane! ty, možná, řekneš: „Bůh byl vždycky ke mně dobrotivým, neboť se mně jináče dobře vedlo; následovně ani tam na onom světě Bůh mne neopustí. On mne tam laskavě přijme.“ — O příteli! to jest veliká otázka a v tom není žádná jistota. Hle onomu boháči, jenž skvostně a dobře žil, pak Herodesovi, Anášovi a Kaifášovi i jiným pá-nům velkým a malým vedlo se zde na světě také dobře a kde jsou nyní?

Nemysli si, že když přijdeš tam na onen svět, že to bude tak, jako když přišel stracený syn domů k otci svému. Co tam nejprve nastane, to nebude žádné vítání, sebe pozdravování a radování. Nejprve musíš tam oučty klásti; tedy nastane tobě hned soud a to soud spravedlivý. Svatý apoštol Pavel praví: „Uloženo jest lidem jednou umřítí a potom bude soud.“ (Žid. 9.) A opět: „Hrozné jest upadnouti v ruce Boha živého.“ (Žid. 10.) Svatý Petr též praví: „Poněvadž spravedlivý sotva spasen bude, bezbožný a hříšník kde se ukáže, — jak obstojí? (I. Petr 4, 18.) Možná, že nyní celou svou důvěru v Boha a v Spasitele Ježíše Krista skládáš; avšak právě Bůh a Kristus Ježíš budou tebe hned po smrti souditi a vš, kterak? Spravedlivě a zevrubně, ano z každého ničemného slova, z každého nečistého pohledění a ze všeho, cos byl dobrého konati opomenul, budou tebe souditi. (Viz Mat. 5, 28—12, 36.) Považ tedy, den skonání tvého jest tolik, co den posledního soudu. V jakém stavu zemřeš, v takovém stavu ostaneš. Toho buď vždycky pamětliv, ano buď pamětliv, že hned, jak umřeš, vyplní se, co kněz při zádušní mši svaté se modlí, totiž: „Soudce na trůn až zasedne — všechna tajemství prohledne, — strachuplný hříšník zbledne. Kam já bídny tehdež půjdu, — kde ochrance hledat budu — máš i ctnostný strach ze soudu.“ —

Milý čtenáři a čtenářko! až ti nastane ta poslední hodina a ty budeš na věčnost odcházet, budeš umírat, — tedy se to může státi na dvojí způsob a sice: ty můžeš umírat co zaslepenec a zatvrzelec, nebo můžeš umírat v kajcnosti a v plné důvěře na milosrdenství Boží, které se všem lidem objevilo skrze Pána našeho Ježíše Krista. Ale zdaliž se bude moci duše tvá k takovéto důvěře povznést? To si člověk nemůže sám dáti a sám si to učiniti; vždyť Kain, Saul a Jidáš ještě ani nebyli v poslední hodině smrti a přece nebyli s to, důvěru v milosrdenství Boží v sobě vzbuditi. A mnohý kněz mohl by tobě vypravovati, kterak tomu a onomu nemocnému všechna potěšující a povzbuzující slova byla nadarmo mluvena a to proto, že nemocný nebyl v stavu, vzbuditi v sobě důvěru a naději, že mu může dána býti milost a odpuštění.

Nuže jakby se dalo tomu předejiti, aby v té poslední době, v nížto duše naše svět opouští, také nás neopustila důvěra v milosrdenství Boží? Jak medle? — Považ o křesťane! — milosrdenství Boží jest tolik, co přívětivost a vlídnost Boží a ty můžeš milosrdenství Boží dosáhnouti, když spomínáš a patříš na Toho, na němž má Bůh největší zálibu své, jako na hoře Tábor, na hoře Olivetské, na hoře Golgota a na pravici své v nebesích. Tedy jest Ježíš Kristus klíč nebo-li cesta k milosrdenství Božímu; avšak Ježíš Kristus jest také soudcem naším. „Přijdeť Syn člověka ve velebnosti své. A syn člověka řekne: Odejďte ode mne zatracenci do ohně věčného.“ (Mat. 25.)

Kdo ale může u Syna člověka, u Ježíše Krista býti tvým přímluvčím, tvým ochrance v té strašlivé době, totiž v hodině smrti tvé? Kdo se může tebe ujmouti, dříve nežli duše tvá před soudnou stolicí Kristovou předstoupí? Kde ochrance hledat budeš? Quem patronum rogaturus? — Dum vix justus sit securus. —

Já mám za to, ano pevně věřím, že nejlepším přímlovčím pro tebe a pro nás pro všechny bude ta, která jest Vykupiteli našemu nejbližší, totiž vlastní jeho matka, — která jest vzatá na nebe netoliko podle duše, ale i podle těla. Ona nyní bydlí v nebesích u Syna svého, — ona jest s ním na věky spojena — svatá Panna Maria. A ty ji křesťane a ty křesťanko dávno snad již ctíš, ano ty ji každodenně pozdravuješ pozdravením andělským.

Jestliže's ty, — aneb kterýkoliv jiný křesťan, — na světě tu pobyl 50 neb 60 roků, a každodenně po Otčenáši neb třeba jindy Pannu Marii prosil, aby se za tebe v hodině smrti tvé přimlouvala — (a právě také mnoho milionů křesťanů o to prosí a to nejen pro sebe, ale také pro tebe, neboť říkají: Pros za nás; — jeden za všechny a všechny za jednoho) tedy jsi to činil bezpočtukráte a také miliony křesťanů to činili s tebou společně a nepřetrženě. Řekni mi, co by to bylo za řízení a jaké by to bylo jednání, kdyby to všechno nic neprospívalo, — kdyby ta svatá, ta dobrotivá Panna, která na svatbě prosila o to, aby se hodovníkům ještě více vína dostalo, neprosila v té poslední strašlivé době za tebe umírajícího, za tebe křesťane, jenž's ji byl vždycky ctil a ji o to mnohotisíckrát v životě svém prosil? O zajisté není a nebude to vadarmo, že Pannu Marii každodenně ctíš a prosíš! — —

Mnohokrát se již přihodilo, že lidé, jenž za svého živobytí Pannu Marii věrně ctili a vzývali, že milostivou a vlídnou její postavu v hodině smrti své blízko sebe spatřili a velikou v sobě útěchu pocítili. A jestliže to chceš čtenáři za obrazovnost a za přízrak horkosti zimniční považovati, tedy věř, že na každý pád oznamuje nám to něco jiného, nežli jest to, když n. p. některý člověk (a to se již mnohým stalo, mně samému jest o tom povědomo) v hodině smrti své se děsí a má za to, že ďábel stojí blízko něho a že na něho čeká. Pakližes skrze hříšný a ohavný život učinil sobě s ďáblem známost, tuť ovšem bude on na konci života tvého blízko tebe, ať ho již vidíš neb nevidíš. Kdo ale s Marií, s matkou Boží učinil si známost a s ní vešel v přátelství skrze každodenní ji pozdravování, — zajisté na toho ona v té poslední a velmi důležité hodině nezapomene, alébrž ona bude jemu svou mocnou přímlovou napomahat, ona bude jemu vyjednávat milost u toho Pána a Soudce, který jej k soudu očekává. — Zde by mohl někdo námitku činiti a říci: „O tam u Boha to tak nejde, jako zde na zemi u lidí; tam musí každý sám se zodpovídati, sám si to vyjednati a sám svou vlastní duši nasaditi.“ — Aj toť jest jakási moudrost od tebe, ale odkud pak tohle víš? Což jsi již nahlédnul do soudních akt tam na věčnosti? Aneb snad znáš to soudní jednání na onom světě? Když jsi v písni svatém tak zběhlý, tedy mi pověz, proč 276 osob na lodi, která velikou bouří přestála a konečně se přece potopila, bylo zachráněno? (Skutk. 27.) Svatý Pavel to předpověděl, neb řekl marynářům: „Anděl této noci stál u mne a pravil: Neboj se Pavle, před císařem máš státi a aj daroval tobě Bůh všechny, kteří se plaví s tebou na lodi.“ — Zdaliž tedy nebude Bůh požehnané matce Syna svého darovati také duše a to duše takové, jenž byly za časů vezdejšího putování svého často Pannu Marii vzývaly a prosily?

Ovšem po ukončeném soudu nevezme Bůh svůj rozsudek nazpět; pročž my se nemodlíme za Jidáše, za Kaifáše, neb za ty, které ce zavržence považujeme. Ani nemůže Bůh, nejvyšší svatý a spravedlivý, hříšníkovi v zatvřelosti zemřelému nebo přiřknouti a něco takového nebude ani Panna Maria chtít a žádati. Následovně my se modlíme, aby, nežli umřeme a nežli souzeni budeme, prosila Maria za nás, — aby v hodině smrti naší nás se ujala; neb tu jest ještě všechno možno, — tu může

Bůh i tomu největšímu hříšníkovi dáti ještě milost, aby se poznal, aby lítost, důvěru a lásku k Ježíši Kristu vzbuzoval i aby učiniv pokání dosáhl odpuštění a milosrdenství. Tak tedy v hodině smrti jest ještě čas a to čas nejvyšší, v němžto nám přímluva Panny Marie může tuze mnoho, ba skoro všecko vyjednati a vydobýti. —

Ala přáteli, nevykládej si tu věc falešně a neprávě, to jest nemysli, že andělské pozdravení každodenně odřikávané jest jako bezpečná assekurace proti peklu a jako trojnásobné upsání na království nebeské. To bys mohl zle pochoditi, kdybys se na to: „Pros za nás v hodině smrti naší“ — chtěl až příliš spolehati a nechtěl se vynasnažiti, vésti život křesťanský. Ovšem to by si mohl někdo zde leccos dovolovati. Mohl by u p. podvodu a ouskoku při svém řemesle a obchodě užívat, — mohlby různice a nepřátelství tropiti, aneb světačení, frejování a nedovoleným známostem se oddati, — i mohl by si v klení, chlastu a hejření libovati, ženu a děti tejrati, sužovati a t. d. a při takovémto bezbožníku, jenž by se ani neupravil, bylo by v hodině jeho smrti všecko pěkně v pořádku, to jest, bylo by mu to všecko prominuto, jen kdyžby byl po všecken čas života svého každodenně několik „Zdravasů“, nebli cos jiného odřikával.)*

O to tak nemůže býti milý křesťane a milá křesťanko! Chováš-li takovéto bludné smejslení u sebe, vypud je od sebe; neboť jest to mámení zlým duchem na tebe nastrojené, a kdybys tomu věřil, to bys zle pochodil a s tebou by to zle dopadlo. Uvaž tu věc jen rozumně a řekni mi: „Kterak by to mohlo býti Marii matce Boží milé, abys ji ctil a ji pozdravením andělským, neb jinou modlitbou vzýval a při tom abys Syna jejího těžce urážel svými hříchy?“ — Apoštol Pavel povídá, že každým hříchem ukřižujeme znovu Spasitele světa; když tedy ty hříchem svým Syna Panny Marie znovu ukřižuješ, zdaliž také znovu neproboduješ Srdce Marie, i zdaliž nečiníš ji znovu bolesti? Jak se tedy můžeš Zdravas Maria modliti a při tom hříchy se dopouštěti? —

V pravdě každý, kdo jest dobrým katolickým křesťanem, všemožně se přičiní, aby všechna přikázání a všechny povinnosti křesťanské plnil; avšak nebude to pokládati za věc zbytečnou, každodenně a upřímně se modliti: Svatá Maria pros za nás nyní i v hodině smrti; vždyť nám nelze dosti učiniti a dosti se starati o to, aby ta poslední, ta strašná hodina šťastně se pro nás ukončila. Ba i ctnostný člověk potřebuje v té důležitě době, — v době smrti své, — přímluvu Panny Marie, aby ho tehdejší důvěra v Boha neopustila. Most důvěry musí býti tehdejší silný, neboť se ledové kry hrnou a nikdo z nás nemá jistotu, že by mu ten poslední boj šťastně dopadl; vždyť tou dobou přichází na člověka silná pokušení a také veliké ouklady od nepřítele duší lidských. Nápotom nešťastné okolnosti zavedly mnohého člověka na zlé cesty; onť arci mívá často předsevzetí, sebe polepšiti, ale nikdy se to nechtělo důkladně podařiti. Pak těžký, chudobný stav a dlouhá nemoc při člověku přivede často jeho duši, třeba dosti silnou, k málomyslnosti a k nedůvěrnosti, pročež jest tomu a takovému člověku potřebí v té poslední hodině, aby přímluva Panny Marie ku pomoci jemu přispěla. Ba často v poslední té době rozhoduje milost, — milost, o kterou Panna Maria prosí pro toho, který ji byl v životě svým věrně ctil i často ji pozdravoval co matičku milostivou a dobrotivou. — „O svatá Maria matko Boží

*) V některé knížce stojí: „Budeš-li tuto modlitbičku k P. Marii často neb každodenně říkati, budeš jak od náhle tak od věčné smrti uchráněn.“ Toť veliká zpozdilost a nesmysl; vždyť řekl Kristus Pán: Ne každý, kdo mi říká Pane, Pane, vejde do království a t. d.

pros za nás hříšné nyní i v hodině smrti naší.“ Oroduj za nás, abychom ten poslední boj šťastně ukončili, z tohoto světa šťastně vykročili a tam na soudu Božím do počtu vyvolených přijati byli.

Ještě mi něco na mysl přichází, co bych ti měl čtenáři připomenouti. Prorok Jeremiáš kdesi takto píše: „Pohleděl jsem k zemi a hle prázdná byla; pohleděl jsem na nebe a hle žádného světla nebylo na něm. Hory se třásly a pahrbkové se hýbali. I patřil jsem kolem sebe, — žádný člověk se neukázal. I hleděl jsem ku hoře Karmel a i ta byla pustá a všechna města zbořená.“ — O jak smutno muselo býti proroku, ať okolo sebe viděl toliko tmu a zrušování. A tak, ba ještě hůře bude i nám v hodině poslední. Přátelé, jmění, rozkoše, ano ty největší libůstky nás opustí, lékařové a léky pomoci nám více neposkytnou. Tehdáž hleděti budeme kolem sebe k lidem a oni nám neposkytnou polehčení; popatříme ku hoře Karmel — k skutkům svým dobrým a i odtud přijde malá neb žádná potěcha. Jestli ale hledícím nám k nebi ukáže se milostivá a přívětivá matka naše Maria, jestli v té osudné době ujme se nás a dříve, než před soud Boží předstoupíme, zastane nás, přimlouvaje se u Syna svého, o jaké to štěstí pro nás! A ona tak zajisté učiní, pakli jen za živobytí svého budeme ji ctíti, ji často vzývat i její úctu rozmahati. Milý příteli, čin tak a nyní se modli:

O Maria! jaká na mne smrt čeká? Hrdzou a bází se třesu, když sobě na paměť uvádím hříchy své a onen brozný okamžik, od něhož závisí věčná blaženost nebo věčné zahynutí, když sobě spomínám na poslední hodinku smrti. O matko má a paní má! vypros mi, abych hříchů svých skroušeně litoval, již teď se napravil a v dobrém setrval. A když přijde hodina smrti mé, posilňuj mne, abych sobě nezoufal. Vyžádej mi té milosti, abych tebe tehdy horlivě vzýval, abych v posledním tažení tvé jméno a jméno Syna tvého často vyslovoval a zaopatřen svátostmi vykročil šťastně do věčnosti. Amen!

Nejstarší způsob apoštolátu modlitby v novém rouše.

VI. Božského Srdce Páně apoštol modlitby pro východní a severní Asii.

(Obor činnosti jeho: císařství China, Japan a asiatské Rusko asi s 455 1/2 miliony obyvatelův.)

1. Povzbuzování ducha apoštolského.

„Kdož praví, že v Kristu zůstává, má, jakož on chodil, i sám choditi.“

1. Jan 2, 6.

„Kristus za dnů těla svého modlitby a ponížené prosby k tomu, kterýž by ho vysvoboditi mohl od smrti, s křikem velikým a slzami obětovav, vyslyšán jest pro svou poctivost.“ Žid. 5, 7.

2. Usmíření Božského Srdce Páně.

Láska srdce jeho přiměla Spasitele, že vzal na sebe bolesti a utrpení, které my zasluhovali pro své hříchy, a vytrpením jich zaplatil u Otce naší vinu, učinil mu zadosť a smířil ho. A tato láska k nám a tato horlivost pro čest Otcovu přiměla

ho k 40ti dennímu postu na poušti. Jestliže upřímně miluješ Božské Srdce a pomyslíš, kterak ony svrchu jmenované miliony lidí denně, ba každou chvíli, nesmírně i hříchy svými ho urážejí; ani srdce tvé při tom lhostejným nezůstane ale bude nuceno dáti mu za to náhrady. Dobrovolně proto podstoupí skutky kající, a takto dokážeš mu pravou lásku svou, oněm nešťastným ale zjednáš bohaté milosti k polepšení. Umiň si tedy častěji v tomto měsíci anebo aspoň každého pátku učiniti si malou ujmu v jídle a pití.

3. Božského Srdce Páně cnost k následování.

Pokora. — výslovně žádá Pán, bychom se od něho pokoře učili. „Učte se ode mně, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ — Jesle betlémské, tesařská dílna nazaretská, chudý život jeho kazatelský, smrt jeho na kříži hlásají výmluvně, jak zamilovalo si Srdce jeho tuto cnost, a kterak se má vykonávat. — Jdi tedy častěji tohoto měsíce do sebe a odpověz si na tyto otázky: zdali to, co na mně dobrého jest, skutečně Bohu přičítám a ne sobě aneb svým zásluhám? Nežádám za své dobré lidskou chválu, kteráž mi nepatří? — Poznávám své chyby a slabosti, a neopentluji jich? Nejsem nevrlý a nebruším, když jiný mne na ně činí pozorna? — Nehledám řečmi nebo jednáním, oděvem nebo tvářením marnou chválu lidskou? — A poznáš-li v upřímných odpovědích na tyto otázky, že ku křesťanské pokoře ti mnoho ještě chybí, učiň každodenně ráno pevné předsevzetí, z lásky k Srdci Páně odkrytou chybu během dne napravit. Pomysli si na příklad, kterýž v pokoře dal nám Pán, a pros Boha o jeho milost pomocnou k provedení svého úmyslu. U večer rozpomeň se, zdali a kterak zase chybil's, pros Boha za odpuštění a umiň sobě budoucího dne ještě horlivěji na polepšení svém pracovati.

4. Ochráncem a vzorem budiž sv. apoštol Šimon.

Když Ježíš v prvním roce svého apoštolátu jedenkrát lid vyučoval a mnohých nemocných uzdravil, a spatřil před sebou zástupy jako ovce bez pastýřů; zabořilo ho nad tím srdce. I vystoupil na horu, ztrávil noc na modlitbách, a když se rozednilo, povolal k sobě učedníků svých, a vyvolil z nich 12 apoštolův. Mezi nimi byl také Šimon, horlivel. Přijmení to zdá se, že od toho dostal, poněnadž dříve patřil k oné straně v Judey, kteráž za cíl byla si vytkla obnovení čisté bohovlády. K tomu směřovala plamenou horlivostí, ničehož, ani revoluce se neděsíc. Kristus Pan však Šimonovi jiné, lepší cesty ukázal ku království svému, a protože tento nebyl nadutý jako farisové a zákoníci, ale pokorný a pln dětinné prostoty, kteréž Kristus vstup do svého království přislíbil; vzal ho Pán k sobě a učinil ho svědkem svého učení, v němž pokora jest článkem základním, — učinil ho svědkem svého příkladu, kterýž jim dal při poslední večeři, umýváje všem i Šimonovi, nohy. „Příklad zajisté dal jsem vám, aby, co já činil, i vy činili.“ Při rozeslání sv. apoštola po svátcích svatodušních kázal Šimon v Egyptě a v Persii, kdež Kristu přivedl nesčíslné duše, oslaviv konečně jméno Ježíš slavnou smrtí mučnickou.

5. Denní úmysl modlitby: viz čís. 3. st. 77.

Svatý Diomed lékař.

Diomed narodil se v Tarsu, slavném městě cilickém; bylť tedy krajanem svatého apoštola Pavla. Rodičové jeho jsouce zbožní a bohabojní vedli záhy dítko

své k Bohu. Oddav se umění lékařskému takové činil pokroky, že v krátkce jmena vřhlasného si vydobil. Bylť pak Diomed lékařem nejen těla ale, což větší cenu má, i duše. Při léčení nespolehal se tak na svou schopnost jako spíše na pomoc Boží; čímž se stalo, že všechny nemoce uzdravoval, veškeré neduhy hojil. Života bezúhonost a soustrast se všemi sjednaly mu poklady této milosti skrze osvícení Ducha svatého.

Za panování Diokleciána a Maximiána vyšel z Tarsu odebral se do velkého a znamenitého města Nicei, kteréž slovutnými muži velké nabylo slávy. V městě tomto, jež sobě jako druhý Tarsus zamiloval, nastoupil opět dráhu lásky k blížnímu všem radou i skutkem pomáhaje, tak že by se o něm říci mohlo: kudy chodil, dobře činil. Neboť procházeje město kříž na kříž léčil choroby dílem tělesné dílem duševné, seč síly mu stačily, užívaje při tom prostředků, jež umění lékařské na ruku mu kladlo zároveň ale i těch, kteréž svatá víra mu skýtala. Víru svou v Krista Ježíše vyznával zjevně, beze strachu; neboť sobě žádal, jakož i zjevně osvědčoval, pro něho trpěti. A co činil dále? Navštěvoval vězně a všemožným spůsobem jich bídě hleděl uleviti; zvláště ale těm byl nakloněn, kteří pro víru v Syna Božího v žaláři se trápili a častokrát i známky stálosti u víře na svém těle označené nosili. Rány těchto ubožáků vymýval příkládaje na ně masti, jež umění lékařské předpisovalo. Mimo to povzbuzoval je k vytrvalosti a stálosti poukazuje při tom na nestálost a pomíjitelnost všech věcí časných a stavě před oči odplatu, již Bůh věrným služebníkům byl přislíbil, odplatu věčnou, odplatu v nebesích, o níz psáno: Ani oko nevidalo ani ucho neslychalo ani v srdce lidské nevstoupilo, co Bůh připravil těm, kteříž jej milují. Pod záminkou lékařství bylo mu volno vězení navštěvovati, mučeníky těšiti, jim pomáhati a k nástávajícím bojům posilňovati, aniž by mu strážcové o tom byli překáželi, nebť se jim bylo buď lékařské pomoci aneb, co se častěji stávalo, peněz od něho dostalo. Nepřítel však všeho dobrého netrpěl dlouho rozséváče semene dobrého; i přišel a nasek konkoule. Ďábel zajisté nepřítel služebníků Božích zanesl prostřednictvím jednoho ze svých sluhů na zemi trávicích k císaři v Nikomedii sídlícímu zvěst o tom, že v Nicei jakýs lékař jmenem Diomedes přebývá, který takměř celou obec od úcty bohů odvrátiv Ukřižovanému získal. Uslyšev to císař rozkázal, jsa horší zlého ducha, Diomeda svázaného do Nikomedie dovésti. S radostí a plesáním nechal se sluha Boží vésti a nepřetrženě prosil Boha, by jej v tomto protivenství neopouštěl, aniž dopustil, by nešlechtník od pravdy jej odvrátil. Avšak nejen za sebe ale i za ostatní věřící se modlil, by skálopevní u víře potrvati.

Když se tak cestou dále ubírali, prosil Diomed vojíny, by vůz na chvílku zastavili a mu sestoupiti dopřáli. Tito domýšlejíce se, že z přirozené potřeby tak činí, rozkázali mu sestoupiti. Sestoupiv tedy a odšed maličko z cesty padnul na kolena a modlil se. A hle — div divoucí! nový druh mučeníctví se přihodil, neboť v modlitbě vypustil Diomedes duši. Vojáci nevrli nad tím, že dlouho nepřichází, došli k němu. A co spatřili? Viděli jej řetězů sproštěného na zemi roztaženého ležeti. Divem tímto uleknutí nevěděli co počít. Sestoupivše s koně chtěli jej vyzdvihnouti; poznavše ale, že bez vlády a mrtev jest, radili se, co teď? Ana mínění jejich se různila, nemohli na ničem dohodnouti se. Nebť na jedné straně bylo se císaře obávati, kdyby jej zde zanechali; z druhé strany pomýšleli na to, jak asi s nimi naloženo bude, když místo živého Diomeda toliko mrtvolu jeho dovezou. Konečně usnesli se na tom, by hlavu od mrtvoly odříznuvše k císaři zanesli a tak všeho podezření se sprostili. Usmyšleno, učiněno; hlava sice odříznuta, vojínové však v toutéž chvíli potrestáni: všickni pozbyli zraku. Sem tam chodíce dostali se konečně

do Nikomedie a předstoupivše před císaře, událost ne sice tak jak se byla přihodila, ale tak jak při poradě se byli usnesli, mu zvěštovali zároveň i hlavu podávající. Císař zázračným způsobem o pravdivosti celé události byv poučen a tím zároveň i úctou k mučovníku Božímu naplněn neodvětil nic jiného než, by se vrátili a hlavu k ostatnímu připojili tělu. Přišedše k místu, kdež tělo mučnovy z bázně před císařem pod dohlídkou byli zanechali, a připojivše hlavu k tělu nabyli všichni ztraceného zraku. Avšak nejen zraku tělesného ale i duševního nabyli, tak že prohlédnuvše a poznávše nicotu a bláznovství pohanstva modlářství se zřekli, k ctitelům jedině pravého Boha se přidali a mnoho jiných Kristu získali. Jedna zbožná žena jmenem Petronia, která dříve z choroby tělesné Diomedem vyléčena byla, přišedši tělo svaté vykoupila. Vypravuje se, že k mrtvole světce přiletěl havran chtěje na kořisti této se pásti. Avšak jakoby Božskou mocí držen nedal se do mrtvoly alebrž způsobiv velký vřesk z místa se nehýbal a jiným dravcům přístup zamezoval. Teprv když služebníci Petroniini přišli, se vzdálil. Tito vzavše svaté tělo vonnými je pomazali mastmi, v tenké zamotali plátno a slavně pochovali. Zesnul v Pánu 11. srpna. Tělo pochováno 16. srpna. V kterém ale roku Diomedův duch schránku tělesnou opustil, není úplně jisto; má se za to, že ku konci 3. neb na začátku 4. století to bylo.

Požár v Čikého.*)

Hrozné neštěstí zastihlo letos dopuštěním božím mnohé krajiny koruny české, jakož i jinde, zvláště v Bulharsku, velikými povodněmi a krupobitím. Avšak navštívení ta Páně máme využítkovati k prospěchu duší svých pokladů nebeských hojnými almužnami a srdečným soucitem. Nebož Bůh dopouští, ale neopouští. Taktéž lehlo skoro celé městečko Bohdalov na hranici českomoravské u Žďára popelem, vyžadujíc v bídě a nouzi naší bratrské pomoci a podpory. V tom ohledu ať slouží nám za vzor a příklad povzbuzující horlivá obětovnost amerických křesťanův a jmenovitě katolíkův v skutečích milosrdenství a lásky k bližnímu. Dne 9. října vloni vyhořelo totiž v severné Americe veliké město obchodní Čikého, o kterémž strašném požáru píše vel. p. P. Gerard Artmann, kněz řádu sv. Benedikta, vystěhovavší se co devítiletý chlapec s rodiči svými do Ameriky, tímto zajímavým a dojímavým způsobem: Od doby neštěstí našeho v Čikého měl jsem posud málo pokdy, neboť skoro ustavičně cestuju, abych milodary k opětnému zahojení našich ran sebral. Škoda naše na stavbách páčí se téměř na 200.000 dolarův. Avšak dluhy naše bohužel neshořely, a těch bylo v celku 50.000 dolarův na našem majetku. Z celé obce naší farní nezůstalo ani jediného domu, a pročez nutno, abychom pomoci vyhledávali jinde. Bylo to v sobotu, když oheň na jihovýchodní straně města vypukl, leč vzdáleně od nás, a poněvadž hasičské sbory byli na nohou neobával se nikdo většího neštěstí. Požár trval i v neděli, my konali jak obyčejné služby boží v našem velebném chrámě klášterním. Večer seděli jsme my kněží v zahradě až k 10. hodině, an tu zvoněno na poplach. „Už zase hoří!“ prohodil P. převor; avšak jelikož v městách amerických každou chvíli hoří, málo kdo všimne sobě takového poplachu. Neviděli jsme ohně, a pročez bez obavy ubírali jsme se na odpočinek. Tu však o 2 hodinách a 30 minutách v noci probudil nás kdosi právě, abychom se na požár podívali. Ihned odebrali jsme se tam. Bylo to asi půl hodiny cesty od nás, na

*) Opozděno.

druhém břehu řeky. Pro nesmírné horko nebylo možná přistoupiti blíže. Nemohouce ničím přispěti, vrátili jsme se zase domů. Leč veliký most na zpáteční cestě už hořel, po němž jsme před malou chvilí přešli. Nevědouce, jak to s jinými mosty vypadá, odhodlali jsme se přece k chůzi po něm. Bylo okolo třech hodin a 30 min. ráno, když jsme šťastně dorazili k domovu. Přišedše spatřili jsme nesmírný požár na severu města Čikého. Nebe bylo rudé, jakoby krví polité. Tu zdvihl se strašný víchor, nová věže chrámu sídelního padla. P. převor nařídil, aby někdo z nás mši sv. sloužil a obsah ciborí to jest velikých kalichův přijímačným ztrávil. I odhodlal jsem se k tomu, nikoliv sice z obavy, ale z rozkazu opatrnosti. Bylo půl čtvrté hodiny ráno, když jsem v naší kapli domácí přistoupil k oltáři; dva kalichy pokrmné s malými hostiemi posvěcenými byli mě donešeny, jeden z našeho chrámu klášterního, druhý ze sousedního kostela klášterních panen. Při prvním „Dominus vobiscum“ viděl jsem už vodárny městské za naším chrámem v plameni. V několika minutách praskly kotly toho velkolepého podniku, a od té doby nemělo město ani kapky vody.

Sotva pomodlil jsem se „Sanktus,“ přiběhl P. převor a jiný kněz jmenem Anselm, a volali na mně ode dveří, abych pospíchal, sice jinak že více neuniknu. Na ta slova nemohl jsem už sloužiti dále, světlo i žár vnikaly až ke mně, tak že jako oslepen dále čísti jsem nemohl. P. Anselm pomáhal mně přijímati posvěcené hostie, načež jsme oba utekli. An jsem se schodů pospíchal, uhaslo náhle světlo plynové, z čehož jsem seznal, že i ústav plynový stál v plamenech. V mém pokoji stál můj kufr posud uzamknutý; neboť před čtyřmi dny navštívil jsem teprv Čikého. Přitáhl jsem jej až na chodbu, leč tam jsem jej zanechal, ani boty nemohl jsem více obuti, toliko v domácích střevících dostal jsem se na ulici. Tam byl tak nesmírný žár, že jsem ani dýchati nemohl. I pádl jsem dále, abych náhle neomdlel a nezahynul. A na ulici samé, jaký to úžas, jaký to zmatek! Podobalo se to hemžení a pádění bezhlavé lidstva někdejšímu stěhování se národův. Nemožno popsati do podrobná všechny výjevy a události. Mnozí nesli aneb vedli nemocné, jiní táhli je po zemi na slamníkách. Jeden nemocný sám nesl své lože, až konečně padna omdlel. Snažili jsme se, vykřísiti jej, avšak neměli jsme ani kapky vody. Nemohouce pomoci, pádili jsme dále, sami jsouce v nebezpečnství uhoření. Co se s ním stalo, nevím. Na jednu anglickou míli od našeho chrámu jsa vzdálen, vyšel jsem do domu jedné občanky naší, domnívaje se býti v jistotě, avšak brzo cítil jsem opět blížící se požár. Sotva jsem pojedl kus koláče a vypil sklenici vína, pádl jsem s P. převorem tamtéž přibylým dále. Tisíce a tisíce šindelův a hořících trámův lítalo v povětří a zatarasilo ulice. Miliony jisker naplnilo žhoucí vzduch, ze všech stran přel oheň. Jedna žena kojící nesla nemluvnátko v náručí, an oheň spalil ji ruce, a dítě jí spadlo na zem a shořelo před její plačícíma očima. Pospíchali jsme o dvě míle dále a ku klášteru otcův Redemptoristův. Plačice s námi uvítali nás a dali nám útulek a pohostinství u krásného chrámu sv. Michala. Vyprávěli jsme jim, že od 4. hodiny ranu stojí náš chrám, škola, obydlí a klášter sesterský v ohni. Posnídavše tam, pospíchali jsme, abychom vyšetřili na vše strany, kam požár směřuje. Přiblíživ se k sirotčinci, vidím domy za ním v plameni, i otevřeli se dvěře jemu a ihned vycházely roztomilé děti u vzorném pořádku dva a dva, an sestry nalezence a docela malé děti plačící na loktech nesly. Jak dojmavé to divadlo, an starší děti pomáhaly mladším, všechny i se sestrami plačice. Na ulicích bylo tak mnoho prachu, popela, pápení a jisker, že nebylo lze ani oka otevřítí. Dětek sirotekův bylo asi 200, všichni, katolíci a protestanti plakali jsme nad nimi. Tyto děti cestovaly téhož dne skoro dvě hodiny

až našly útočiště u Jesuitův v západním Čikégu. Odebral jsem se na to k nemocnici bratrů Aleksiánských; avšak bratří vynesli už své nemocné. I sedl jsem si na stupně téhož obydlí, očekávaje, zdali i tam požár zuřiti počne. Sotva jsem chvíli sobě odpočinul, spatřil jsem už blízký kostel v strašném ohni. Seznal jsem tudíž, že i celá část ta města i s klášterem Redemptoristův, kdež byly posud naše věci, lehne popelem. Spěšně vrátil jsem se tam a pobízel jsem k tomu, aby se všichni činem vystěhovali. Bylo 11 hodin před polednem, když jsme dostali smutnou novinu, že z naší osady benediktinské ani jeden dům nebyl zachráněn. My benediktini pomáhali otcům Redemptoristům zakopávati vzácnou knihovnu a jiné věci v zahradě, jiné pomoci nebylo; neboť ani za 1000 dolarův nebyl by nikdo najal povozu. O třech hodinách odpoledne utíkali jsme i odtud, a mezi 4. a 5. hodinou vyhořel i krásný chrám sv. Michala. Redemptoristé zachránili se na venkov a bydleli v německém sirotčinci. Až pozdě večer dostihli jsme klášter jesuitský, kdež jsme přívětivě a soucitně přijati byli. Naše sestry benediktinské našly jsme teprv druhého dne u sester nejsv. Srdce P. Ježíše uhostěny. V méně nežli 24 hodinách lehlo popelem skoro 20.000 domův, v délce sedmi anglických míl, a v šířce na jednu až dvě míle (5 míl = 2 hodiny naše). Nejsilnější stavby z kvádrův neodolaly zhoubnému a vše šířícímu živlu; nejsilnější a nejširší stěny rozpukaly se, prvé nežli hořely, ano i kamení samo roztavilo se žárem. Celí zamounění a oči plné písku došli jsme k Jesuitům, a nazejtří, totiž v úterý, s krvavočervenými očmi a černými obličejmi sloužili jsme u oltáře mše svaté; já sloužil o 5 hodinách ráno, aby mne nikdo nespatriil: vody nebylo žádné. Až čtvrtého dne dostalo město opět vody. V úterý bylo naší první péčí, abychom vyhledali sbořenistě našeho chrámu a rumy naší osady. V pravdě sotva našli jsme místo, kde chrám náš prvé stával. Přisedše tam, sedli jsme na rozvaliny a plakali jako děti. V zemi, kde chrámy a školy stavějí se skoro výhradně na útraty lidu věřícího, byla to ztráta citelná; leč byla by nabíratelná, kdyby i celá osada naše farní nebyla v záhubě postavena. Kamkoli oko se obrátilo, všude samy rozvaliny, i projeli jsme celou tou spoustou až na luhy venkovské. Tam byl život pestrý. Někde tábořilo na louce 10 — 20.000 lidu pohromadě. Více nežli 100.000 lidu na prostoru šesti míl bylo pod širým nebem. Někteří měli peřiny, druzí utekli jen v nočním obleku. V noci přšelo, i bylo notně zima. Viděli jsme tam staré paní, nemající ani střevíce ani punčoch. Tam narodila se v poli širém nemluvnátka i zemřela často i s matkami, nemajícími obsluhy ani přístřeší. Bída lidu byla srdcelomná. Sem a tam našli jsme některého známého osadníka naší obce, bloudící dítky hledaly rodiče, žena manžela neb dítky, i pravili jsme některým, aby ve čtvrtek sešli se všichni do školy sv. Františka, abychom poradili se, co a jak počítí. O dvou hodinách odpoledne šli jsme skutečně 4 kněží do toho shromáždění; tam nastalo dojmavé pohnutí, s pláčem tiskli jsme sobě ruce. Obec prosila nás kněží, abychom jich neopouštěli. Ihned bylo uraděno i usnešeno, aby jeden kněz zůstal s obcí shromážděnou, aby vedl dohlídku na vše řízení a práci, ostatní pak aby sbírali almužnu a podporu u zámožnějších a ušetřených krajanův pro ubohé sirotky a opuštěnce. Ihned vyvolili jsme výbor 12 mužův, kteří by se starali o nejpotřebnější a nejnuznější; pokrm, šaty, peníze atd. aby rozdělovali mezi chudé. Kněz obce, co předseda výboru, dostával vše přímo od sběratelův. Ihned rozloučili jsme se s osadou, a vydali se na cesty s 18 sestry beneditinkami a 6 sirotky. Všude našli jsme soucitných a milosrdných duší křesťanských. Mnoho šatův, prádla i peněz sebrali jsme a zaslali bratrům. tak že už prozatímův kostel dřevěný a školu vystavěti mohli.

Benediktini nejsou sice řádem žebravým, ale někdy přece jest nutno, aby taky žebrali. Sebral jsem posud 10.000 zl. a doufám, že dostanu ještě tolik. Bůh zaplať i odměň blahem časným i věčným všem dobrodincům. Podivno ale pravda, co nám noviny z Ameriky zvěstují, že město Čikégo za krátkou dobu bude ještě slavnější, bohatší a výstavnější, nežli před požárem bylo, a to netoliko podporou státu, ale na větším díle štědou i hojnou obětovností obyvatelův severné Ameriky samé, nepočítaje v to nepatrné příspěvky ciziny, které se skoro pravidelně octnou v rukou nesvědomitých lichvářův, spekulantův a podvodníkův. Té čeládky jest tam více nežli jinde. Avšak láska bratrská vystaví nám nové chrámy, školy a domy.

Ejhle toť vznešený příklad horlivosti a obětovnosti bratrské, který dlužno nám následovati, aby nešťastní vytopenci a vyhořelci v Čechách, na Moravě i ve Slezsku nezahynuli v zoufalství, ale aby nabyli naší pomoci a podporou nového života i nového blahobytu. —

Zprávy o missii dstj. P. Františka X. Weningra T. J.

(Pokračování).

Když jsem se z Nicholas-u do San Francisco navrátil, byla sv. Klara mou nejbližší misijní stanicí. Sv. Klara jest, jak jsem již v dříve podaných zprávách byl podotknul, jedna z největších kolejí tovaryšstva Ježíšova ve Spojených státech. Její stavby zaujímají prostor dvanácti měr pole. Od oné doby, co jsem poslednímráte roku 1870. zde meškal přibýlo nové velké stavení k veřejným určeno poradám a zprávám. Silozpytné a přírodnické kabinety ustavičně novými vynálezy se obohacují a předčí všechny ostatní na pobřeží Pacifickém; vůbec málo jest snad kolejí ve Spojených státech, ať již soukromých neb veřejných, jež by v tomto ohledu oné Svato-Klárské koleji se vyrovnaly. Studující mládež sama vydává list měsíčník, v němž nejznamenitější práce, jež během měsíce vykonány byly, čtenářům se podávají.

Ku koleji přilehá chrám Páně pro katolickou farnost Svato-Klárskou a okolí zřízený. Misie na tomto místě mne tím více zajímala, jelikož tato stanice jest jedna z prvních, jež od prvních v této Kalifornie části misionářů zřízena byla. Prvními misionáři byli otcové řádu svatého Františka z Assisi. Chrám Páně jest 160 stop dlouhý ve starém misijním Tobbi slohu vystavěn. Uchovává se v něm překrásný velmi starý kříž v životní velikosti, před nímž domnělý světec P. Juniperus, z řádu sv. Františka přechásto se modlíval a mnohými zjeveními omilostněn byl. Bylo to pro mne tím utěšitelnější v tomto chrámu Páně nyní právě misie odbýváti, jelikož toutéž dobou v městě sesterském svaté Klary, v San Jose, jeden otec z řádu sv. Františka z kláštera Svato-Barborského, v obci španělské či lépe mexikánské, misie měl. Božská prozřetelnost tomu chtěla, že já hned od počátku svého mládí ve Vídni se syny svatého Františka se seznámil a jim na blízku dlouho žil. Již od onoho času až k této chvíli pocítoval jsem v mém nitru nejhlubší úctu a pobožnost k onomu zakladateli řehole této ozdobenému ranami Kristovými. Papež Innocenc III. spatřil u vidění světce onoho svými raměmi chrám lateranský podepírati. Vidění ono vztahovalo se na činnost, kterouž řád od něho založený ve všech svých odvětvích po všechna staletí se vyznačil; a já se nad tím raduji, že nynější generál řádu mi účastenství na všech zásluhách řádu svého propůjčil. Jak velké jest ono dílo, jež František založením řádu svého ve prospěch církve vykonal, a jak dalekosáhlé, to

lze posouditi teprv tehdy, když do nejzazších světa krajův vnikneme jako já, jenž se teď v Kalifornii nalezám. Otcové řadu sv. Františka byli prvními, jež slovo Boží v onom světě dlu hlásali, a lid křesťanský na takové nezapomenul dobrodiní. V živé paměti jsou oni první pravdy hlásatelé i u nynějších mexikanských osadníků v Kalifornii. Pouhé spatření Františkána v řizi řeholné oblažuje srdce tato vděku plná, jakož pohled na řád Jesuitský srdce Indiánů v severu zbožností a jásáním naplňuje, nebť otcové tovaryšstva Ježíšova první mezi Indiány símě spásy a blaha rozsívali. Úcta, jížto Mexikáné k rouchu Františkánskému mají, jest tak velká, že co památku na misie roucha, jež duchovní otec při ní měl, co pozůstatky drahocenné rozkouskují a jemu za to šat nový přinášejí. Já myslil v duchu: Jak jsem tomu rád, že zbožná horlivost Němců a Irčanů tak daleko nesahá; nebť což by to byla za obtíž pro toho, jenž bez přetrhu misie odbývá, kdyby mu krejčí po každé misii na nový měl naměřiti šat; vždyť na nové šaty musíme si pokaždé teprv zvyknout.

Kříž misijní, pod nímž jsem misii ukončiv stál, bych odtud papežské udělil pozhnání, jest první a jediný, jež jsem na půdě americké spatřil. Naplnil mne však tím větší úctou a zbožností, jelikož od ctihodného otce Junipera sama vystaven byl a nyní již 100 let stojí.

Ctihodný ten otec skončil v pověsti svěťce.

V Římě se již zavedlo vyšetřování, by mohl za blahoslaveného býti prohlášen. Vypravuje se o něm mezi jiným, že na svých misijích rychleji pěšky cestoval než jiný koňmo a že potřeboval toliko zvonečkem znamení dáti na leckterém místě a Indiáné, ať byli jakkoliv daleko, zvuk onen uslyšeli, se všech stran se hrnuly, by slovo Boží z úst jeho vycházející slyšeli. Onen kříž, jež byl na památku misie o sv. Kláře postavil, třikráte spadl a povždy znova postaven byl. Ponejprv se zroutil následkem povodně, po druhé při zemětřesení a po třetí bouřlivý vítr jej odnesl. Já si při tom myslil, tím že poukázáno na ony tři příčiny, proč obyčejně užitek misí u tak mnohého se ztrácí a kříž, jež andělé v srdci těch, jenž misím přítomni byli, vystavěli, opět se řítí. Jsoutě to: záplava přílišných starostí o pozemské dobro; otřesení dobrých předsevzetí způsobeno obcováním s lidmi z cela pozemsky smýšlejícími a konečně bouře pokušení. Nechal jsem onen starý, úctu vzbuzující kříž, kterýž naproti chrámu Páně před hlavním vchodem stojí stkvostně obnovit a zlatým nápisem ozdobit. Na sklonku kříže v jisté výšce jest úkryt, v němž za sklem křišťalovým dřevo stoletého lze spatřiti kříže.

Dne po ukončení misie započal jsem duchovní cvičení u studujících svato-Ignatské koleje v San Francisco, kteréžto ukončiv obnovení misie pro lid samotný ve velkém kolejném chrámu Páně jsem zařídil. Předmět, jímžto jsem se při této misijní řídil obnově, — takovéto jakou já obyčejně mívám, — bylo systematicky uspořádané a po osm dní odbývané rozjímání o dvou korouhvích: korouhev Krista a Antikrista. Tato rozjímání a cvičení zahrnují v sobě onen právě předmět, ježto věřící za našich dnů, zvláště ale věřící američané aby uvažovali zapotřebí jest. A protož jsem pro takovouto misijní obnovu, jelikož při ní božské pravdy více ve své objektivní se objevují velikosti. Nebť obnova, jak já ji mívám ukazuje bezprostředně na rány, jež hřích srdci lidskému zasazuje, a na prostředky k jich zahojení. Účinkovatel při misii jest po nejvíce otřesení, při obnově však osvícení a posilnění, by posluchači s větší odhodlaností vpřed kráčeli. Jest to v skutku unášející pocit, když lidstva dav podoběn onomu, jenž v svato-Ignatský chrám ve San Francisco se byl vtlačil, jakoby jedním srdcem a jedním hlasem Ježíši a jeho korouhvi věrnost přísahá. Na tuto

misijní obnovu následovalo duchovní cvičení, jež jsem v akademii sester Notre-Damských odbýval. Jak obvykle uvedl jsem i při této příležitosti osoby v lůno církve svaté. Byly to tři panny, jež běh pro učitelkyně na akademii byly ukončily. Nikdy na to nezapomenu s jakým plesáním jich družky po skončeném úkonu přijetí do církve svaté je objímaly a pozdravovaly. Výjev tento jest tím pohnutlivější, jelikož jest úplně výjev detinné zbožné radosti nad štěstím svaté víry, jehožto milným jich spoldružkám se bylo dostalo. Vrátil se do San Francisco, slavil jsem pašijový týden v novém německém chrámu Páně a připravoval jsem kázáním posluchačstvo na obnovu misie, jež jsem zde před dvěma takměř léty v provisorním chrámu dřevěném blíže Ignatské koleje odbýval. Nový chrám stojí na nejvhodnějším místě, jaké jen v San Francisco se nachází, vyjma ono, na němž novo City-ská stavěti se bude síně. Nový tento chrám má před sebou nadějnou budoucnost, a protož byla horlivost obce při obnově větší oné při misii samé, kde budoucnost ještě v mračna a bouři zahalena byla. A teď ještě jednu misii a to sice v krajině Placerville-ské, zlatem kdysi oplývající, a navrátím se s Boží pomocí k východním státům.

Článek tento zprávy Pacific-Oceanské obsahující se opozdil, a přede jej vám sděluji, an ku počátku i konec náleží.

Podal jsem o svém odchodu na pobřeží Pacifickém a o tamnějším svém pobytu nepřetržitou řadu zpráv; sluší se tedy, bych svého odchodu odtamtud a příchodu do východních států se zmínil.

Placerville — městys v krajích zlatonosných, bylo poslední místo v Kalifornii, kdež misie jsem odbýval. Pojmenování toho se mi dostalo od ležisk zлата, na povrchu země roztroušených, v nichž za nynější doby málo je k nalezení, nebť touha po zlatě ležiska tato dokona přehrabala. Teď se kopá zlato uvnitř země aneb, jak to v obyčeji u velkých společností, odplavují se různými vodotoky celé pahrbky, by v údolí se rýžovaly a tak zlato z kalu se vyloučilo. To všechno podniká člověk — pro zlato a nešetří namáhání a obtíží, kdežto tentýž člověk tak vlažný a líný v službě Boží jest. Žádný zpovědník nesměl by se osmělit uložiti hříšníku za pokání takovéto sebezapírání a namáhání, jakéž slidilové zlata podstupují, a mnohý, jemuž by se to ohromným zdálo býti pokáním, kdyby mu zpovědník uložil celou hodinu kleče se modliti, klečí v Kalifornii každodenně a to po celých deset hodin, v dolech, by zlatý prach z hloubí země a to sice ze skalisk pryskyřičných dobýval; při tom však musíme předpokládati, že jest tak šťasten a na zlato přijde. Obyčejně jsou ale dobyvatelé zlata chudobní. Z dvaceti dobývá jeden mnoho — avšak tak rychle, jak toho dobyl, toho i pozbývá. Podobají se zajisté tomu, jenž do loterie sází; domnívají se, když se tomu neb onomu poštěstilo, že i oni žily zlatonosné dopídití se musejí, a nechtějí nikterak od hledání upustiti právě proto, že již tak mnoho darebně se namáhali. Zlato kopati jest hra hazardová, jížto zkouseti bych žádnému neradil.

Ostatně poskytnula tato poslední misie duši mé velkou potěchu. Právě proto, že to byla obec, jejížto obyvatelé kopáním zlata se obírali, domníval se tamnější duchovní správce, že není možno mezi lidem takovým pravou odbývati misii, jelikož kovkopové roztroušeně na pahrbcích a horách bydliště svá měli. Jak pak mají lidé tito svému zaměstnání se věnovati a zároveň i v tomtéž týhodni k misii se dostaviti? On že by byl spokojen, kdybych je po dvě neděle k velkonoční zpovědi připravil.

Já na to odvětil: Chci to přede učinit k vůli tomu případu podivnému a abych si zkušenosti nashromáždil. Značně velký kostel naplňoval se denně ráno a večer více než jindy v neděli a svátek, ba i mnozí protestanti zúčastnili se na této

misii, jichžto část jsem v lůno církve uvedl, ostatní však, by ještě poučováni byli, zanechal. Na konci misie přišel veliký počet protestantů a nevěřících, kteřížto již několik hodin před započatím stolice byli naplnili. Příčina však takového shluknutí byla tato: Roznesla se v městě pověst, aniž bych věděl kým a jak, že misijní kříž posvětil a pak jakýmsi podivným způsobem v kostele jej obcházeti nechám. Jelikož ale žádný není tak pověrečný jako právě nevěrci a bludaři, věreno i zde takovéto pověsti. Buď si, že ďábel touto pověstí od jakéhosvého služebníka roznášenou slavnost svěcení kříže u lidstva v posměch uvésti chtěl, stal se přede tentokráte pravý opak, a já měl příčinu se z toho radovati; nebť jinak by mi nikdy nebyla bývala poskytnuta příležitost na tomto místě ku tak četnému řečnění shromáždění.

Též velký židáků počet se dostavil.

Vůbec znamenal jsem, že židé pobřeží Pacifického více než kteříkoliv na jiných místech z jich roztroušených bratrů, katolických bohoslužeb se zúčastňují a s neobyčejnou zdvořilostí ku knězi katolickému se chovají. Jeden žid řekl mi zcela bez obalu: Mezi všemi lidstva třídami není žádná, jež by své náboženství lépe zachovával, než katolická; tuto čest musím jí dáti.

S takovým to úspěchem odbyl jsem svou poslední misii v Kalifornii, při jejímžto započatí farář mi pravil: Obávám se, že vzhledem k obtížím, jež lidé přemoci mají, a ku lhostejnosti u věcech náboženství, v jakouž velké množství upadlo, po třech dnech já a vy samotni v kostele budeme. A hle — již třetího dne nastalo z mrtvých vstání. Celá obec procitnula k novému a horlivému žití, a zpráva faráře v Monitoru ze San Francisco svědčí o chválozpěvu, jež vděčná jeho duše Pánu za to zapěla.

Vrátiv se do San Francisco, vykonal jsem zde ještě dva obřady, na nichž mi před mým odchodem mnoho záleželo. Oslovil jsem totiž ještě jednou německou osadu v San Francisco, jejížto duševní povznést dobro jsem hlavně do Kalifornie byl přišel. Bylo to v měsíci květnu, jež tato obec v novém kostele slavila. Posledníkráte ji tedy oslovuje postavil jsem ji ještě jednou pod mocnou ochranu Marie.

Slavil jsem však ještě jinou mi velmi vítanou slavnost ve velké síni koleje Ignatské. Studující, jichž počet asi na 700 se páčí, slavili slavnost květnovou průvodem po městě a slavnostními řečmi a básněmi ve velké nové síni koleje. Na lešení stála tu skvostně ozdobená soška nepoškvrněně počaté nebes Královny a já byl vybidnut sošku ověnčiti a slavnostní učiniti proslov. Já to učinil tím raději, jelikož podána srdci mému tak velemilá příležitost, slavnostně Marii díky vzdáti za ochranu, jižto mi Matka milosrdenství v těchto tak vzdálených země končinách k blahu duší byla poskytnula. 11. května, na slavnost svatého Františka Hyeronimského, vstoupil jsem opět na parník, kterýž mne přes Bay do země Oaků a odtamtud k vozům dráhy Pacifické dovezl. Měl jsem tentokráte více příležitosti pozorovati krajinu, kterou ona znamenitá a nejvelkolepější všech dráh se táhne. Jsou totiž na nejzajímavějších tratích připojeny otevřené vozy, odkudž pohodlně kol kolem krajinu lze přehlednouti. Po půl pátém dni zavznělo: „Omaha“ a já byl opět zpět ve východních státech. Od toho času dohlížel jsem k tisku latinského rukopisu v Cincinnati, slavil papežské jubileum v St. Louis v kostelech sv. Josefa, Petra, Pavla, a od 9. července započal jsem řadu misí v Minnesota.

Monitor, časopis katolický v San Francisco, přináší následující pozdrav při odchodu pod záhlavím: „Odchod velebného otce Weninger-a.“ S velkým žalem oznamujeme odchod veleb. otce Weninger-a na východ. Asi před dvěma léty přišel

k nám tento neunavnný misionářský veterán, by život víry upevnil a hříšníky k pokání probudil. Zamýšlel tenkrátě několik měsíců u nás pobýti — než ustavičně k němu docházely prosby o misie a on nemoha je odepřiti mužně díla, jež na něj čekalo, se uchopil. Tím se stalo, že oněch několik měsíců ve dvě skoro se prodloužilo léta. Nebyloby místné jednotlivé zde uvésti misie, jež odbýval, obrácení, jichžto příčinou byl, a podivuhodný podnět, jenž k obživení náboženské horlivosti svým kázáním zavdával. Opomijíme též poukázati na mnohé obtížné a nebezpečné cesty, jež v tomto svatém a útěchy plném byl podniknul dílu. Dostačí zde podotknouti, že žádný muž — ať již stavu světského neb duchovního — katolickým obcím na pobřeží Pacificském tak velebným se stal jako otec Weninger.

Žal nad odchodem tohoto rytíře kříže mírní se poznámkou, že onen misionář doposud stálého a pevného zdraví jakož i tělesné síly požívá, což nejjistějším jest rukojemstvím, že po dlouhá ještě léta v činnosti misionářské pokračovati bude. Oddáváme se tedy naději, že po času opět k nám se vrátí, by nová v boji pro Boha a blaho sv. náboženství slavil vítězství.

Přejeme otci Weninger-ovi šťastnou cestu a hojného zdaru jsouce ujištěni, že všichni čtenáři uaši podobné s námi chovají přání.

Pocta svatováclavská.

Materským působením a vychovatelským vlivem církve svaté vznikl krásný obyčej, sebe, své podniky a činy a cokoliv katolíku milo a draho jest, pod ochranu trojjediného Boha aneb jeho panenské máteře aneb toho kterého světce stavěti. Při křtu i biřmování dává se dle zvyku církevního křtěnci i biřmovanci jméno některého křesťanského hrdiny aneb některé vzorné světice. V den posvícení a hodův uctívají farníci a občané jedné každé obce zvlášť svého nebeského zastávatele a patrona bez ohledu na to, že z příčin světských zaváděny byli v německé říši císařské hody, aby se v zemích říše té zaváděla unavná jednotvarnost na ujmu sebevědomé rozmanitosti a samostatnosti osad a měst. Jednotlivá království a každý národ o sobě stavěly se pod zvláštní záštitu vyvolencův Božích. Nebylo stavu, spolku a cechu, jenž by nebyl požíval záštitu toho kterého svatého. Také vojínové a branci mívali své patrony! — V zemích našich a v národu našem českoslovanském od pradávna nejhlubší pocty požíval a za nejmocnějšího orodovníka byl považován sv. Václav. Zejména zbožná Morava lnula od pradávna co nejdůvěrněji k velikému a slavnému tomuto světci. Chrám metropolitní v Olomúci, jenž byl a jest podnes středem všech tužeb a potřeb církevních katolických Moravanův, zasvěcen byl Hospodinu jménem sv. Václava a veškerá diecese moravská octnula se takto pod zvláštní záštitou a ochranou dědice českého. — Patronem vojska českoslovanského vůbec a moravského zvlášť býval vždy taktéž sv. Václav. Vojín moravský domníval se býti bezpečným a vítězstvím jedině tenkrátě jistým, vzýval-li o pomoc sv. Václava. Světec tento proslul co bdělý dozorce a opatrovník mravopočestnosti a zachovalosti u plukův a praporův moravských; pročež starostliví otcové a pečlivé matky na Moravě své vojenské syny svatému Václavu vezdy doporučovaly. — V té míře však, v jakéž vůbec mravy klesaly a víra chabla, ubývalo také u nás pocty svatováclavské a v té míře, v jakéž ochranný a záštitný světec tento v zapomenutí padal na Moravě, zmáhala se

u vojska moravského netečnost náboženská s mnohými záhubnými následky. — Neobešel-li se vojn moravský za dřívějších časův bez záštity a bez pomoci nebeského patrona, kterak medle obstojí za svůdných dnův těchto bez prostřednictví a zastání svatováclavského? — Žádoucno jest a vymáhá toho blaho a spása synův našich hojněji než za dávných časův odváděných, aby u vojska moravského se obnovila a obrodila pocta svatováclavská! Juž loňského roku bylo v církevních listech poukázováno k důležitosti obnovy a obrody této a raděno v „Blahověstu“ i ve výborném „Hlasu“ aby o slavnosti sv. Václava se konalo loučení nováčkův, majících se dostavití k praporům svým důstojně a přiměřeně ve chrámu Páně. Jindy přistupovali odvedenci a nováčkové řádně před svým dostavem ku stolu Páně, vyzpovídavše se. Kýž by se zvyk tento ve všech farnostech opět zavedl, a kýž by žádný nováček rodiště své neopouštěl bez rozloučení s chrámem farním a se svými spoluřadníky, od nichžto plné tři roky odloučen bude. Kýž by duchovní správce loučení tohoto používali k povzbuzení a utvrzení odcházejících nováčkův ku svým plukům u víře a v předsevzetí, že na vojně pamětlivi zůstanou křesťanských povinností a toho slova, jímžto se o sv. Václavu zavázali, že střežiti budou v cizině poklad nevinnosti co nejbedlivěji! Kýž by v ten den rodičové, příbuzní a známí navykli si své syny a bratry, ubírající se za vznešeným a velevážným povoláním vojenským opět stavěti pod ochranu slavného patrona moravského branství, jak to činívali zbožní dědové a pramatky, dokud křesťanský duch a mrav ovládal srdce a mysl veškerého národa našeho katolického!

Mluvíce o dostávce a nutné potřebě obnovy a obrody pocty svatováclavské u vojska našinského, nemůžeme zatajiti a neporaditi rodičům osvědčený prostředek, jímžto vojenskou službu svých synův mohou zkrátiti aneb aspoň usnadniti. U vojska klestí si zásada průchod a nabývá platnosti: aby se nováčkové při praporu drželi a na dovolenou nepropouštěli, dokud se náležitě a všestranně nevycvičí ve všech pochodech a obratech a ve zbraní. Podle zásady této budou brancové dříve aneb později domů posíláni podle toho, jak brzo a jak důkladně se s usměním branným seznámí! Předepsaných vědomostí vojenských však bez učebné knihy zjednati si v krátké době nelze. Kteří rodiči aneb známí nováčkoví pravé dobrodiní prokázati chtějí, obmyslí a podarují ho přiměřeným spisem vojenským, aby pomocí spisu toho učebného co nejrychleji zvěděl a si zapamatoval, čemuž bez knihy tři léta aneb ještě déleji by se učiti musil. Pro nováčky ku pěchotě odvedené vydána jsou: „Pravidla cviku pro c. k. pěchotu, zemskou obranu a zálohu,“ kdežto odvedencům k jízdě svěřeni: „Pravidla cviku pro rakouskou jízdu.“ Jelikož dlouhá služba vojenská ani mravům ani zbožnosti neprospívá, neopomenou bohda moudří a starostliví rodičové svým odvedeným synům před dostávkou o sv. Václavu spisek tento zjednati, zvláště když horlivý duchovní správce jim v čas vysvětlí a připomene, jakou výhodu „Pravidla cviku“ nováčkům poskytuje.

Ku snadnějšímu dosažení cíle vytknutého, totiž zachovalosti křesť. mládeže pravým uctíváním sv. Václava, upozorňujeme ještě na něco. Veleďst. konsistoř Olomúcká odporučila vřele „spolek křesťanských matek.“ Spolek tento směřuje k zbožnému vedení dítek a rozvíjí se nadějně ve všech zemích, kde vychovávání jest ohroženo duchem a proudem politickým. Onť jest magnetem, který přitahuje k ohnisku dětinne zbožnosti a zachovalosti vojnův po celé zemi roztroušené, odtud

mohou vycházeti zbožná pokynutí, jež, ana jsou to pokynutí milovaných máterí, cíle se velmi zřídka minou. Pročež pro zachovalost mladíků pěstujme i spolek křesťanských matek.

Něco o misiích mezi Slovinci.

(Vyňato z denníku misionářova*).

1. Svěcená voda svato-Ignaciánská**).

Jelikož Nový rok, abych tak děl, našeho letopočtu misionářského na výroční svátek našeho sv. otce Ignacia Loyolského (Hyuka) stanoviti nám možno; nechať týž misionářský rok náš, jenž započal měsícem srpnem r. 1871 a svého ukončení dojde opět srpnem roku právě běžícího 1872, přímo na průčeli svém nese uctění a zvelebení téhož sv. víry vyznavače a zakladatele řádu našeho. — Než jsem vstoupil do tovaryšstva Ježíšova, byla mi svěcená voda sv. Ignacia zhola neznámou věcí. Teprvé za času pobytu svého v Požegě měl jsem se svědkem státi její blahodárné a účinné moci; z té příčiny na misiích neopomíjíme toho, abychom ji pro zbožný lid věřící, jenž se k ní rád hlásívá, nesvětili, autě si povždy přispívá, ji k svému užitku obracet. Ne zřídka též i mocný divotvorce odměňuje se věřícím za jich pevnou důvěru proukázáním očividných dobrodiní. Mnoho příkladův dalo by se uvést; budiž mi dovoleno pouze o jeduom či druhém z nich se zmíniti. — Roku 1869 as' o sv. Martině měli jsme misii v Hrenovicích v středním Krajinsku. Ledva voda svěcena, za nedlouhý čas co nevidět od četných navštěvovatelů chrámu Páně vyvážena byla; jestiž totiž osada tamější dosti veliká. Tím se stalo, že jedna žena, které doma churavého muže opatrovati bylo, náhodou něco málo z pozbylé vody si nabrala. S tímto pokladem spěchala úprkem domů, by muže svého poučila, kterak jí upotřebiti. Tento dada si říci řídil se návodem manželčíným; a hle: ruka, kterouž před tím ani vládnouti nemohl, tak dalece okřála a zmožná, že mu nyní k nevínutelným pracem domácím, i k těm těžším, dostačuje. —

Když jsem v zimním počasí r. 1871 pro nemoc v Rejnách pozůstati musel, dostavil se u mně muž, by si na své prapodivné neštěstí se mnou postesknul. „Nevím si více rady ani pomoci, pravil; jelikož neštěstí po druhém stílá domácí můj dobytek. Kus dobytka, jedva že se počal jako osyka otrásati a sebou trhati, vezme po 24 hodinách za své. A tak to jde bez přestávky rok za rokem, již od toho času, co jsem domácnost převzal. Toho jsa mínění, že snad chlév dřevěný toho vinu veškeru nese, vystavěl jsem nový z kamene, — leč nadarmo, neštěstí náš dům minouti nechce. Pomozte vy mi, poníženě vás o to prosím.“ „Konejte devítidenní pobožnost ku sv. Ignaci, zpomínejte při tom zvláště na sv. Františka Xaverského a přede vším na nepoškrvněné počatou Pannu Marii, a hleďtež, abyste se modlil k Pánu Bohu as

*) vl. p. Valjávce T. J.

**) Svěcení této tak řečené vody sv. Ignacia, k němuž splnomocněn jest každý údkněz tovaryšstva Ježíšova, s dovolením však buď sv. Otce papeže Římského, aneb i nejvyššího představeného řádu Jesuitského též i kdokoli jiný řádný kněz církve kat., děje se tím způsobem, že mezi odříkáním zvláště k tomu určené modlitby svěcená medalie aneb i ostatky tohoto svätce do vody se ponořují. Přiléváním čisté vody studničné dá se voda svato-Ignaciánská po delší čas rozmnožiti, aniž by tím čeho na svěcení pozbyla.

v ten způsob: „Jestliže to k mému a mého domu blahu slouží, smiluj se Pane Bože nade mnou pro zásluhy svých svatých, jichž s důvěrou vzýváme! Načež chlév vodou sv. Ignacia pokroptež a důvěřujte, že špatně nepochodíte.“ Netrvalo dlouho a několik dní na to přijde ten samý muž, děkuje velmi srdečně a praví: „Když jsem vás o pomoc žádal, již zase sebou trhal vůl, jako ostatní, jejichž ztrátu těžce jsem nesl. Vše dle vašeho předpisu jsem vykonal a my se společně modlili; a aj: volek přestal se motati, neduh jej opustil a nyní mu neschází ničehož více.“ Událost tato mile dojala lid náš; neb kdo by nevěděl, že rolníku slovanskému nic není nad jeho milý domácí dobyteček.

V měsíci březnu letošního roku vyzpovídala se u mne jakási osoba ženská, anaž ovázaný máje obličej tak podivně vyhlížela, že mně jí srdečně líto bylo a ve mně soustrast vzbudila. I táži se jí tedy, co jí as schází. Načež ona: „Na jedno oko bez mála více nevidím a podivná jakási nemoc mne sužuje.“ „Mohla byste důvěrovati v sv. Ignacia, sv. Františka Xav. a v nepoškvrněné početí Blahorodičky?“ „Ovšem že.“ Nuže podniknětež devítidenní pobožnost k jich účtě, smáčejtež tyto dny několikrátě část nemocnou obličej svčenu vodou sv. Ignacia a hleďtež, abyste se v důvěře neoblomně udržela.“ Neminulo ani čtrnáct dní a osoba nadzminěná se u mne vyskytne a poděkuje se po zkroušeně vykonané sv. zpovědi; já nebyl v stavu, ji zase poznati, taká změna s ní se byla udála. I jala se ihned vypravovati mi, kterak že již na první večer oteklina valně popustila, čtvrtý den na to že obvazek sejmouti mohla; a nyní že docela zdráva jest. „Ale, prosím, dejte mi zase něco té zázračné vody, jala se mne znovu žádati; nebť mám doma nemocnou sestru, a již tomu sedmý rok, co na zlámání nohy, jež nedobře vyléčeno, trpí, aniž by mohla někam si vyjíti.“ — I domlouval jsem jí zase, aby jen v důvěře neochabovala; — a nastojte, čehož by se byl žádný tak lehko nenadál, stalo se: i sestra oné osoby tak dalece se ozdravila, že cestu $\frac{3}{4}$ hodiny dalekou sama a bez berel od toho času do Repují podnikati může, by službám Božím v chrámu Páně obcovala. —

Jiná osoba, jenž pro nezáživnost mdlého žaludku od několika let již v stavu nebyla, leckterý pokrm strávit, pro ostýchavost však o tomto svém prabídném stavu žádnému se nesvěřila a tudíž i nikdy s lékařem se neporadila, od té doby, co se odhodlala z této divotvorné vody každodenně píti, svého neduhu pozbyla tou měrou, že se i nápotom ani té nejmenší známky dřívější její nemoce u ní nevyskytlo. —

Než bez mála bychom již byli ze zřetele pustili, oč nám tu nejvíce běží. Pokračujmež tedy u vypravování z denníku misionářova:

2. Misie v Lučích (Luče.)

Jak už svrchu podotčeno, nastoupili jsme v měsíci srpnu zase misionářské dílo své u milých svých krajanův, boдрých to Slovincův. Postupem času jedna misie s druhou se střídala, až konečně misii v Nové Cerkvi v Štyrsku (od 1—8. září) v zápětí následovala 10. září započatá misie v Lučích, městysi to taktéž v Štyrsku ležícím, který však již přináleží do střídnicví Sekavského. Když totiž před několika roky biskupství Sekavské, Levantské a Gurkské za tím ponejvíce účelem okrouhlena býti měla, by vzájemné obcování mezi střidnicíky a vrchními pastýři lehčím a přirozenějším se stalo; pozůstalo několik ryze slovinských osad nějakousi až dosud nijakž nevyjasněnou manipulací (zřízením) při střidnicví Štyrsko-hradeckém. Takovouto

farní osadou různými dvěma národnostmi pomíšenou a s částí poněmčenou jsou naše Luče, ležící v samém okolí Slovincův, jichž valná většina tamto přifařena jest. Pečlivý a starostlivý p. děkan (Vršič jmenem) vyzval nás k misii a vyžádal si čtvero kázání na den, dvou totiž německých a dvou slovinských. Nejvíce mu běželo o Němce. „Slovinci, podotknul nám, měli již dříve svou misii a není jim jí tak zapotřebí.“ P. Doljak, Stare, Lempl a já odhodlali se k tomuto dílu ve jménu Páně. Německé přednášky odbývaly se o 6. hodině ranní a 5 1/2 h. večerní, kdežto Slovincům nepohodlný čas o 10té hodině předpolední a 3tí popolední vykázan byl; pročež, jak přirozeno, valnější část lidstva německá kázání navštěvovala. Usilování našemu Pán Bůh hojně žehnal — a vzdor výdatné výpomoci strany velebn. duchovenstva, jesti nám toho přece jen želeli, že průměrně příliš málo volného času k vyzpovídání-se lidu ponecháno, ještě oněch čtvero kázání, z nichž každé as přes hodinu trvalo, mnoho času zaujímal. Němci bývají pravidelně tvrdší povahy; než v této osadě i oni se museli dobrovolně podati. Když v předposlední den nejdůstojnější p. biskup, dr. Zwerger sám byl do osady zavítal, by svou přítomností misii odůstojnil a ji ukončil, stal se svědkem neobyčejného onoho roznícení, jež mezi davy lidstva při obnovování slibu křestného zavládlo. Jak mne jednou u misie v Krajinsku jistý mladý a horlivý p. kaplan ujišťoval, když jsem mu navrhoval, aby přece při obnovování slibu křestného lid věřící odpovídal, ať prý jen věřím, že odřeknou se ďáblu, skutkům jeho a jeho pýše, ač nebudou odpovídati, poněvadž tak učiniti si troufati nebudou a věc sama o sobě neobyčejnou jesti: a lid mi přece odpovídal; rovněž tak i dokládal zde pan děkan, toho že nižádným způsobem nedosáhnu, aby lid Lučeský odpovídal; a hle — tak silně, tak rázně odpovídali, že se nepamatuji, zdali jsem kdy živějšího, sebevědomějšího odpovídání uslyšel, než právě v Lučeské osadě u přítomnosti vrchního svého pastýře. Již dříve bylo řečeno, že nejdůst. pan biskup sám uzavřel sv. misii; předpoledním sloužil u četné asistencí slavnou mši svatou; po polednách sám ráčil své milé stáde osloviti slovy pastýřskými; přes hodinu řečnil se srdečnou blahojímavostí a mocí neobyčejnou — slovo slovu dodávalo důrazu; než ani jedinou hláskou, ať tak díím, nehlesnul o nynějších liberálech — tím méně řečí svou rolnictvo zdejší proti těmto šlechetným duším popuzoval či popichoval, jak se toho tvrditi a do světa hlásati kdo's nepovolaný ve své nejsvrchovanější drzosti odvážil; naopak nejdůstojnější velepastýř se vši přívětivostí a důstojností podřízených svých pouze k statečnosti a vytrvalosti, ana se na dobrého křesťana sluší, povzbuzoval a napomínal.

3. Misie v Ljubně (Laufen).

Jestliže duchovní cvičení v Horjolu držaná takořka co jemně ovlažující deštík žen nadějnou nejen osvěžila a zúrodnila, nýbrž i k dozrání přivedla: tož musím vyznati, že se mi hned tak trefného obrazu nedostává, bych zdar a úspěch misie Ljubenské vykreslil. Bohu díky, že náš pokročilý věk pramálo si vznešených divů milostí Božích všímá; sic jinak by snad konečně naši souvčící rozumářové nejinak než filosoficko-vzdělaný svět za panování Antoninů, Deciů, Diokleciánů a j. p. klíč k rozluštění takýchto řídkých událostí jedině v podlém jakém's očarování hledali a vynalezli. — Ljubno jesti malá osada farní, nečítajíc ani 700 duší; z těchto asi 380 osob k výroční správě Boží povinováno; než u jediného P. Starého 522 lidí se z hříchů svých vyzpovídalo; asi 1500 osob k stolu Páně přistoupilo; ano i po uzavření misii bylo nám ještě v neděli na to až do 7. hodiny večerní ve zpovědnici prodlévati

a ještě o této pozdní chvíli večerní věřící tělem Páně častováni. Takým náva-lem hrnuli se k svátostem příslušníci Ljubněnští — než i přespolní jich sousedové nezůstali pozadu. Velebného p. faráře ovzrástě ono přání k objednání misie přimělo, aby za živobytí svého té radosti se dožil, že veškeré jeho ovečky s Pánem Bohem a s ním samým se usmířily, a to ponejvíce ony, jichž mu od 6. roku svého v duchovní správě úřadování v chrámu Páně spatřiti nikdy lze nebylo. Toho druhu asi jen 10 mužů bylo, jenž ale horlivému svému duchovnímu pastýři mnoho starostí způsobili. Leč i tu milost Boží zvítězila; bez mála všichni chasníci a i ostatní dospělejší mužové po dvakráte ku svátostem přistoupili. Ledva že v stavu byl p. farář chvějící se rukou jedné z oněch nadzmiňených oveček, anaž nejdéle milosti odolala, když konečně k stolu Páně přistoupila, podati sv. přijímání — tak byl dojat nad skvělým uskutečením-se přání svého a nad útěchou, již ho s hůry nebesa tak hojnou měrou oblahodila. Pouze jednomu, jenž právě v cizině meškal, nedostalo se té příležitosti, přiúčastniti se sv. misie; kéž by i on při svém návratu dobrý příklad ostatních následoval. Ten večer před odjezdem ještě jsme po vykonané práci vyražejíce se pospolu seděli. Tu najednou, aniž jsme čeho tušili, otevrou se dvěře a sem vstoupí 13 mužův mladších i starších — samé to důstojné postavy. A nyní nastal výjev, žeť se bez mála nucena býti cítím, zaručovati se poznovu tvou pravdomluvností.

Kdo zná naše rodné bratry Slovince, již napřed za nemožné by byl prohlásil, co se tu před očima našima událo, a já sám bych tomu byl skorem neuvěřil. Slovince, který jenom dvou pánů zná, Boha totiž a svého velebníčka a těmto též výhradně titulu „pána“ dopřává; Krajinec, jemuž každá jiná poklona, jež sejmutí klobouku či čepice přesahuje, se od srdce protiví; Hornokrajinec, jenž od přirozenosti vznešenou jakousi a velikou myslí protchnut jsa tak lehce se neodváží, by někomu se kořil; a za našich teprvé časův, kde se tolik kat. duchovenstvu a sv. církvi spílá a na cti utrhuje, aniž by to zůstalo tajno i tomu nejsprostšímu rolníku, aby o těch nadávkách atd. se nedověděl: a zde, viztež, vůdce deputace vrhne se před námi na kolena a s ním též celé jeho družstvo; ostýchavě jme se slova a počíná nyní třesoucím-se hlasem za dobrodiní neocenitelné sv. misie díky nejvřelejší vylévati. P. Doljak (představený náš) káže mu povstati; než on si nedá říci a dokládá: „Budiž mi přece dopřáno, bych jménem svých soudruhů a veškerých farních příslušníkův dle možnosti díky své Vám veřejuje prohlásil.“ P. Doljak opět a opět na něho doléhá, by přece povstal — k čemuž ho konečně sotva úpěnlivými prosbami přiměl. Načež on se zarosenýma očima poslední slova díkůvzdání ze sebe vypověděv, P. Doljaka na líce vroucně políbí. — A což teprv druhý den na to! Když jsme odjížděli, již se bylo rozednilo; než celá ves osvětlena jako na hod Boží Těla Páně; zástupové lidu přechetného v rukou držíce svíčky klečí před domy a tak se loučí dávajíce poslední „s Pánem Bohem“ misionářům. „Toho bych se do svých Ljubenských byl nenadál, opětoval pan farář — sám hluboce dojat jsa a nemoha si tu věc vysvětliti. — Nechť tedy kříž sv. — tak důvěřujeme v P. Boha — ostane co ustavičná památka v tomto místě přешťastném, kde si milost Boží stánek svůj vyvolila. — V Ljubně čítá máti milosrdenství mnoho a upřímných ctitelů; a tato úslužná a vřelá pobožnost k důstojné Královně nebes nám lid při jeho od mládí již zděděné bodrotě bohdá i na dále zachová. — Jak již řečeno, Bohu buďtež díky, že se svět o těchto a jim podobných nám činěných ovacích tak lehce nedozví; již bez toho ani bohatství dvojího či trojího jazyku jistým lidem nedostačuje, by bez ustání a jako na vzájem hanu kydali na vše svaté, na vzorné zdejší duchovenstvo a přede vším na ony černé

lidu otemňovatele, jak nám Jesitům přezdívají — a to jediné za tou příčinou, aby si jen hezky volnou cestu k zásadám svým čistým proklestili a lid náš až dosud v jádře zachovalý a hodný pro své nekalé záměry získali. — My ale upírajíce neustále zrak svůj na svého božského Spasitele a rozpomínajíce se vždy, kterak On po vlasti své putuje odevšad jen příkoří a útiskův utržil za lásku svou neskonalou, cítíme se tím více v nitru zahanbení a při tom i puzeni, bychom nejen z té vůle, ale i z pocitu, jenž veškeré údy těla proniká, provolávali s apoštolem: Non nobis, non nobis Domine, sed nomini Tua da gloriam! — (Ne nám, ne nám o Pane, ale svému jmenu dej slávu) a uprostřed těchto politických a národních třenic, uprostřed neustálých nájezdů od neznabohů nám a církvi svaté činěných, pevně se přidržovali oné nedobytné a nerozborné skály — Božského totiž Srdce Páně: neb: „hoc est victoria nostra, nostra fides.“ (Totot jest naše vítězství, naše víra.)

Růžová zahrádka.

(Dle Tomáše Kempenského.)

(Pokračování.)

3. Růže. Kterak dobrých společností vyhledávati a zlých se varovati máme.

1. Se svatým svatý budeš a s převráceným převrácený budeš. Měj se pilně na pozor, bratře v Kristu milný, bys nebyl sveden od soudruhů zlovolných, prostopášných a lstivých. Přidrž se ctnostného, zvedeného a rozšafného, od něhož bys stále slychal slova dobrá, slasti plná a následování hodná. Jako studený uhel, přiblížíš-li ho ku plápolajícímu ohni, stává se teplým a žižlavým; rovněž tak vlašný, přidrží-li se zbožného a neohroženého, zhusta stává se zbožným a statečným, zvedeným a rozšafným. Tak i apoštolové jsouce s Kristem, stali se muži svatými a naplnění jsou Duchem sv. Tak i Marek přidržev se sv. Petra byl ve sv. evandéliu vyučen, kteréžto z úst sv. Petra s velikou radostí poslouchal. Taktéž Timotheus ve společnosti sv. Pavla byl vyučen v písmech sv. od počátku mladosti své. Od něhož později, když v milosti Boží prospíval, ustanoven byl biskupem v Efezu, kterýžto byl mu tak milým, jako jediný syn dobrému otcí.

2. Tak sv. Polykarp, soudruh sv. Jana apoštola, stal se neohroženým hlasatelem víry Kristovy, dokonav slavnou smrtí mučeničkou se sv. Ignácem. Tak sv. Augustin, vyučen a pokřtěn od sv. Ambrože biskupa Milanského, stal se včhlasným učitelem církve sv., známým po širém světě křesťanském. Tolikéž sv. mládenec Maurus společník sv. Benedikta, učiněn milostí Boží sv. opatem, proslaveným ctnostmi a zázraky. Tak Bohu milý Bernard přidruživ se ctihodnému opatovi Štěpánovi v klášteře Cisterciackém, stal se světlem učení Kristova v řádu svém a hvězdou jasně na blankytu se třpytící. Mámeť hojně příkladů nových a starých, neboť ku prospěchu a užitku jest duši společnost dobrá, a ku zkáze a záhubě shromáždění zlých. Prospíváť čtení dobré, škodí poslouchání věcí zlých. Samota a mlčení užitečno jest, škodí lomož a nestálá těkavost světská. Protož obírej se s Bohem buďto v samotě, anebo se zbožným přítelem rozmlouvej o ctnostech Kristových. Vystříhej se zvědavě po věcech vznešených pátrati, vynasnaž se, bys chyby své poznal a příhodných léků k jich vyléčení užíval.

4. Růže. Kterak světa a osidel ďáblových vystříhati se máme.

1. Moudrý uposlechně-li, moudřejším bude. Poslyš slovo moudro věčné, sti kteréž více ti prospěje nežli všickni mudrcové tohoto světa. Nechtěj dle výroku sv. Jana, milovati svět a co v světě jest: ale odvrz vše od sebe jako lejno a jed. Přemýšlej o věčnosti a odstoupí pokušení. Odvrť od duše své nebezpečí, nebuď nikomu ku pohoršení, nemluv slovo neslušné. Otec-li pozemský od Boha tě odvrací, rei, že máš Otce na nebesku. Matka-li nebo sestra ti překážky klade, rei jim: Smrti podrobeni jste a snadno se klamete, Stvořitel můj bude mým vůdcem. Kdo Bohu slouží, ve všem dobrém hojně požehnan bude. Poruč všecky přátele své Bohu, vroucně vysílaje za ně prosby, by se polepšili a hříchů se vystříhali; by Boha neuráželi a pro věci pozemské nebeskýchl nepotratili: Velký nepokoj srdci působí častá návštěva přátel. Svět pomine a žádostivost jeho; a ty tolikéž pomineš a přátelé tvoji s tebou.

2. Mnohá jsou osidla ďáblova, a kdo chce z bohatnouti a vzneseným býti, upadá v četné nástrahy jeho. Léčky každodenní jsou: pokrm a nápoj, oko zvědavé, řeč daremuá, nestálost srdce a nelibost v dobrých skutečích. Všecko jest marné: pocty, bohatství a moc. Co hledáš, počem bažíš na světě, kde nic dlouho netrvá? Všecko jest marnost, šálení a lest, jedině milovati Boha a v dobrém neustávati: Nemůžeš Boha nade všecko milovati, jedině opovrhuješ-li sebou samým a světem pro Boha, kterýžto odplatí tobě všecko hojně již zde, dá ti život věčný po smrti.

3. O bratře cizinče, nebuď ti obtížno vzdalovati se od přátel a známých, kteřížto často bývají tobě překážkou v dosažení věčného blahoslavenství a odjímají tobě nebeskou útěchu. Kde jsou tovaryši tvoji, s nimiž jsi hrál a se veselil? Nevím. Odešli a zanechali mne samého. Kde jest, cos včera viděl? Zmizelo. Kde jest, cos jedl a pil? Nestává toho. Utrpěls škodu zapíráním sebe? Nikoliv. Moudrýť zajisté ten, kdo Bohu slouží a světem se všemi radovánkami opovrhuje. Věru tak jest. Běda všem světákům a rozkošníkům, neboť nedlouho trváti bude rozmařilý a bujný život jejich. Ejhle všickni zemřeli. Juž více se nenavráť, já pak vzývaje Boha za nedlouho půjdu toutéž cestou. Poutníci byli na zemi, jsemť i já. Všecko zde zanechali, taktéž i já. Jako stín náhle pominuli, tak i já.

5. Růže. Pravou moudrost musíme u Boha hledati.

1. Blahoslavený muž, který našel moudrost. Hledej pravé moudrosti, jižto Kristus učil a příkladem svým nám ukázal. Kdo právě moudrým jest, nenávidí nepravost, miluje pravdu a snaží se po spravedlnosti. Kdo střízlivě, střídně, zbožně a pokorně žije, pokušení a nebezpečí nevyhledává, jest moudrý a milý Bohu. Taký v dobré pověsti stojí, čisté svědomí zachová, zármutku nepocítí, v pokoji trvá a často od Boha radostí obdařen bývá, jaké vět nezná a nechápá.

2. Moudrost světská marností jest a bláznovstvím u Boha. Šálí miláčky své a ku posledu trápí ty, kteří jí holdovali. Moudrost tělesná jest ale také smrtí duchovní, kterážto jedním okamžikem ve zkázu pohání hodovníky a rozmařilce. Neboť pláč a trest jde hnusným rozkošem světským v zápětí. Pravá však moudrost prýští z tajemných slov a svatých činů Kristových, kterýžto přikazuje nám, bychom světem pohrdali, po rozkoších nebažili, tělo na úzdě drželi, bolesti trpěli, pracem se nevyhýbali a ctnosti milovali.

(Pokračování budoucně.)

Čas vše mění, i časy.

(Zasláno.)

Obmezený rozum člověka nedovede vymysleti věc na prostu dokonalou. Na každém dílu lidském lze časem spozorovati vady a nedostatky, jež musí býti odstraněny a opraveny, aby se opět k světu hodilo. Říkává se: čas vše mění, i časy. Matice česká, jež vznikla ku vydávání vědeckých spisův, považována byla za vynález velkolepý; avšak za třicet rokův svého trvání začal si ústav tento sám státi v cesty a přestal vyhovovati potřebám národa a úkolu svému. Pitomci byli by Matici vážnoucí pustili a do starého haraburdí zavrhlí; ale mužové povážliví změnili stanovy a snaží se ústav tento času přiměřiti a dle stávajících poměrův času užitečným učiniti.

Dědictví svatojanské dlouho působilo v rozsáhlé míře; ale za posledních rokův bylo mu nejednou vpravovati se do kolejí přiměřených nové době dílem k vůli usporám dílem k vůli bezpečnějšímu rozesílání kněh. Také Dědictví cyrilomethodějskému, jehožto působení bylo téměř dvacet rokův požehnané, osvědčuje se býti podnikem lidským, jenž v třetím desetiletí svého trvání dovolává se zjinačení stanov a zdokonalení správy. Dědictví toto vázne a sice pro nedostatek peněz. Lidé bez rozvahy reptají proto, že tak bohatě nebývají podělováni z ústavu tohoto jako druhdy, odvracujíce se od něho mrzutě; ale moudří údové přemýšlejší, kterak by se Dědictví cyrilomethodějské dalo opět z bujnému životu probuditi.

Opatrný hospodář neztroskotá a neodklidí dům, uzří-li na něm puklinu a začátky sešlosti; nýbrž hledí skuliny zaceliti a stavbě podporou či pilířem opětne pevnoty dodati. Kdyby správce Dědictví cyrilomethodějského nepokoušeli se, ústav sobě svěřený opět plodným učiniti, nejednali by ve smyslu uznalých úduv, nýbrž nevděku dopustili by se černého. — Slavný výbor Dědictví brněnského uznal za vhodné, v roce tomto nepodělovati údy „Moravanem“, nýbrž na základ, jenž by kalendář stál, vydati zajímavý cestopis Chmelíčkův.

Kdyby pokladna toho připouštěla, divili bychom se nevrle, proč Dědictví k úsporám nevěčasným prohlédá. Vědouce však, že Dědictví cyrilomethodějské v okamžitých peněžných nesnázích se octnulo, musíme se přičiniti, aby veškerý náklad Moravana se rozebral letos obchodně a hojným odkupováním kalendáře toho přispělo se pokladně k zotavení a sesílení.

O sv. Janu Nep.

Proč Vltavo, proč jsi zahučela,
proč vzdmuly se bystré vlné tvoje,
jak vlast by v tebe vodstvo vlila celá?

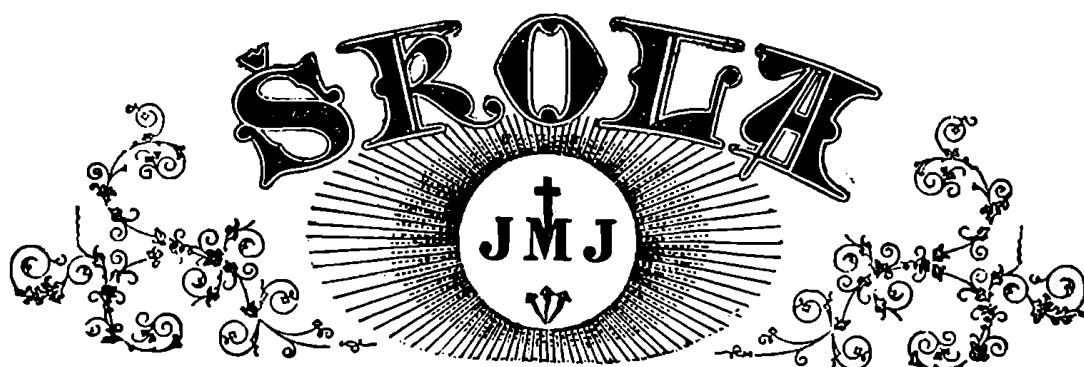
Však mnohem dražší dnes jsem klenotskryla,
že zaplakala pro něj celá Praha,
již ruka krále o něj oloupila.

„Aj nevlila vlast ve mne vodstvo svoje,
ani bych já tak proto nebouřila,
neb ráda piju její sladké zdroje.

A proto vln mých bystrých teď jest snaha
by vlasti klenot její navrátily,
by umírnila bol svůj hlava drahá.“ —

A mocněji teď vlny zabouřily,
až nádro matky jimi rozedráno.
Tu jeho nitro hvězdy osvítily —
a tělo Jana Praha měla ráno!

S.

Božského Srdce Páně.

Říjen 1872. Číslo 10.
Ročník VI.

Božského Srdce Páně apoštol modlitby.

Kapitola sedmá.

Pokračování o bohatém žoldu.

V mnohém zůstává člověk po celý život svým dítětem. Jen o jediném se zmíním. Růže, dokud poupě nepuklo a lupeny se nerozvíly, nemůže voněti; podobně i dítě nemůže mysliti, dokud nevyvinul se rozum jeho, nebo jinak, dokud nepřišlo k užívání rozumu. Má-li tedy činiti něco dobrého, co sice povinností jest, ale ne snadné, aneb máli se vystříhati něčeho zlého, byť to bylo i milé; nezbyvá obyčejně rodičům nic jiného, než aby mu něco přislíbili -- radostného něco a sladkého za dobré -- trpkého a bolestného, když se nechce učití nebo poslouchati. Tak u dítěte. Zrostlému ovšem, poněvadž mysliti může, mělo by dostačovati již vědění pouhé, že to neb ono dobré a spravedlivé jest, aby to vykonal, ono pak špatné, by se toho vystříhal. Ale ty milý Bože! kolik jest těch, u nichž by rozum tak vždy a ve všech okolnostech rozhodně a sám slovo vedl, by vystačoval a nikdy neohlížel se policajtech: bázni neb naději? Ale snad u tebe milý čtenáři jich třeba není? — Ovšem dávno tomu již, co nemohl jsi zapnouti sám bundičku nebo kalhotky; a přece ještě nenaučil

jsi se, abys povinnost svou vždy jen proto konal, že to dobré a spravedlivé jest. Vždy ještě chceš vědět, zdaliž to také něco vynáší. V tom ohledu tedy jsi dosud dítětem, ba v tom zůstaneme dětmi, až uložíme se do poslední kolébky své, do rakve. A proto není nemístné, jestliže i apoštolu modlitby poukázku dáme na jeho žold, a dále jemu dnes řekneme: co vše apoštolát vynáší. Minulý měsíc pravil jsem, že první mzdou apoštola modlitby jest radost, jakou působí Božskému Srdci Páně, a sladký pohled díky, který za to dostane. Za druhé pak může tím staré a vlastní viny shladiti. Nyní za

3. klíče k pokladní komoře Boží. Možná, že toho čtenáři nábožný hodně vši a mnohému že rozumíš. Vsaď se ale, že nedovedeš uzdravit nemocné dobytče, ať již to kůň nebo kráva, tím, když nějakému člověku dáš k užívání? A byť by's ty, čtenáři, aneb i já písař, zvěrolékaři byli, žádný toho nedokážem. A jeden sprostý sedláček, který nebyl žádným čtenářem, žádným písařem, ani žádným dobytčím lékařem, toho dokázal. Jen poslyš!

Sedláček ten žil před mnoha lety v Dlouhé Lhotě. I rozstonala se mu jednou kráva, ta nejlepší, a bylo s ní zle a zle, a sedlák myslil, že je ta tam. Bylo to na večer. Když už se smrkalo, přišla do dvora žebračka a pro Boha prosila za nocleh, třeba na půdě na seně, jako jidny často. Sedlák, krávou celý pomatený, dělá jakoby na něco zvláštního myslil, a potom praví: „Ne, babičko! Dnes Vás nenechám na půdě.“ — Žebračka pohlédne na sedláka a neví, jak slovo jeho si vyložit, zdaž k dobrému neb zlému. Zdálo se jí, že v obličeji sedlákově větší útrpnost se jeví než ve slově, a proto ještě jednou prosí o nocleh, je prý už pozdě, a daleko široko není lidského obydlí. Sedlák ji nechal vymluviti, a pak zase řekl: „Ne babičko, dnes Vás nenechám na půdě, dnes musíte spát v mé nejlepší světnici.“ — Žena si myslí, že sedlák žertuje, a přeje mu to. Mezi tím dovedl ji sedlák ke stolu, a musí jísti, co může. Po jídle chce jíti na seno, ale tu jí řekl sedlák zase „ne,“ a skutečně vede ji do nejlepší světnice. Byly tam tři postele, na nejlepší z nich uložil sedlák žebračku, a přál jí „dobrou noc.“ — Tohle se chudákovi ještě nikdy nepoštěstilo, aby se vyspala tak měkce a sladce, a proto hned z rána děkuje hospodáři: „Zaplať vám to Pán Bůh tisíckrát, a dušičkám v očistci, naděl Pán Bůh za jídlo, pití a za tu dobrou postel.“ Sedlák ji vede ještě k snídani a dá jí něco na cestu a pustí ji potom dále. Dnes ale již není tak roztržit jako včera, ale vesel a dobré mysle, jak málo kdy. Vždyť kráva v chlévě se uzdravila; uzdravila se tím užíváním, jež dal žebračce. — Ptáš se, kterak to? Počkej chvílku a hned ti odpovím.

Mezi tím ovšem snadno sám nahlédneš, že toho prostředku by mohl leckdo z nás potřebovati, když se rozstůně n. př., ne kráva v chlévě, nýbrž člověk sám. A komu se to nemůže přihoditi? Když pro nic za nic zub se ti bouří a chce ven, a v čívech ti škubá a sebou trhá, jako nějaký vztekly arestant, že utíká od tebe spánek a na jeho místo dostaví se vzdychání; aneb když v srdci krev ti vře, jako nové víno ve sklepě a chce přetéci, a vnitř na prsa tlučé, až ti z toho hlava jde kolem a ruce se třesou, a tobě je, jakoby kleštěmi srdce ti trhali, tak že dech se ti krátí; anebo na unylé tváři objevily se podezřelé červené škvřny, a ty den ode dne slábneš a často ohlížíš se po posteli, ale i tu není ti dobře, oddychuješ rychle a krátce, — máš úbytě, — vid tu bys byl rád, kdyby tak někdo za tebe vzal lék a ty při tom byl čerstvý a zdrav? — Ale dejme tomu, že tobě skutečně nic nechybí, ale v tvém hospodářství to schází a v kapse. Časy jsou horší, berniční knížky moc toho povídají, počasí letos je špatné, byla velká voda, sebrala pole, zaplavila luka

a co zbylo kroupy roztloukly, když se dělaly, ale teď zaschly a brambory prý hnilý; střecha jest jako řešeto, prší zkrz, zima za zády a dříví dosud žádné — a v kapse souchotiny. Tu by's někoho potřeboval, kdo by za tebe přijímal, a tvému hospodařství zase na nohy pomohl. — Však možná, že tvé hospodařství dobře stojí, a že i ty dle těla se dobře máš, ale v tom těle duše jest, a ta postonává často. Jsi otcem nebo matkou, a máš dítě, kteréž miluješ. Často však sedíš stranou zamyšlen, oko se ti kalí, na čele dělají se vrasky a unavená hlava klesá v dlaň. Co to je? Vid, ty's myslil na své dítě, dělá ti starosti, není tak hodné, jako bývalo, chce pryč, a t. d., nechci ti to dále připomínati. Tím ale se duše tvá v srdci trápí, trpíc na úbytě. — Jsi chudým a musil jsi z domu do služby, pryč mezi cizí lidi. Nikdo tě tam neprovodil, jedině touha po domově zůstala ti věrna, jdouc s tebou i do služby. A ta na každém kroku tě provází, a všude ti vypravuje o tvých domácích, až v srdci vyvstávají smutná mračna, a z očí vyřine se déšť slzí. K tomu všemu těžká práce a moc, za to špatná mzda a málo, a za tu malou mzdu mnoho od pánův trpkých slov. Ubohé srdce, vid že stůneš, a mnoho stůneš?

A mnohemu dítěti umírá otec, anebo matka leží na lůžku smrtelném, anebo ti poštěpili dobré jméno, anebo tě nenávidějí ze zloby anebo z nenávisti. Jest to přeostrý nůž, jenž zbodal srdce tvé, tak že má mnohou ránu. Což není možno někoho naleznouti, kdož by za tebe lék přijal, ty ale se zase uzdravil? A konečně člověče, jak stojí to s duší tvou, co milosti Boží se týče? Nemodlíš se při přijímání: toliko reci slovem, a uzdravena bude duše má? A tedy stůne ta duše tvá a nemocná leží na lůžku těla, snad jako vodnatelný jest upuchlá marnivostí, má žloutenku z nenávisti, jest málomocná nedůvěrností, klesá upoutaná špatným zvykem, jest křivá ve svých úmyslech, slepá ve svých náhledech o Bohu a věčnosti, hluchá k spasitelnému napomínání, slabá k dobrému, trpí při každém křivém pohledu, kleslá a suchopárná při modlitbě, naproti tomu bláznivá až k smíchu zanotli světská rozkoš písničku svou, a zase — ale kdo sečte všechny ty nemoce, kteréž vnitř i zevnitř pokolení lidské souží?! Není třeba čítati, každý toho má sám dost. Ale což není možno se jich zbavit, aneb způsobem nějakým tak jich potlačit, aby na ně duše nezemřela v bídě a nouzi?

A teď se vrátím k onomu sedláčku. Když mu ráno žebračka děkovala, pravil k ní: „Dnes babičko musím děkovati já vám, a víte proč? Včera na noc roztonala se mi nejlepší kráva, a já si myslil, že jest ta tam, nevěděl jsem si pomoci. Když jste k nám přišla, umínil jsem si, že vám, chudé ženě milosrdenství prokáži, snad že pak i Bůh prokáže mi milosrdenství a zachová mi krávu. A skutečně, krávo dnes zase dobře chutná; Bůh mi to odměnil. A proto já řku: Babičko, zaplať Vám Pán Bůh tisíckrát!“ —

Tak ono dobré jídlo a pití a postel, kterouž sedlák dal žebračce, krávě v chlévě tak šlo k duhu, že byla druhého dne zase zdravá. Vivotvorné to léčení, ano, anebo vlastně žádné, aneb aspoň takové, které může konati každý, kdo chce. Recept k tomu najdeš u sv. Lukáše v 6. kapitole. Tam dal nám Pán Bůh na věky pravdivé slovo své, řka: „Date, dávejte; et dabitur vobis — a bude vám dáno.“ Kde a kdykoliv uposlechne člověk prvního toho slova Božího: „Dávejte“ — musí Bůh to druhé plniti. Kdykoliv tedy člověk do kapsy sáhne a po klíčních, aby pro Boha udělil peníze neb chléb neb almužnu, nutí Boha, aneb lépe řečeno, jest Bůh svým vlastním slovem přinucen též po klíčních šáhnouti a otevřítí komory a rozdati něco z pokladův svých. Jinak by sám se zahanbil. Sedlák dal chudé ženě jísti, a za

to dal Bůh jeho krávě zdraví. Jídlo to nestálo ani zlatku, krávu ale by koupil sotva za stovku. Nebyla to míra vrchovatá?

A proto já řku: Čtenáři, jestli ti stůne kapse, nebo tělo, nebo duše, anebo všechno troje, není lepšího na to léku, nežli srdečná almužna pro Boha udělená. Dřív neb později, tak nebo jinak, jak pro tebe za nejlepší uzná, zaplatí ti to Bůh. Musí, jsa k tomu zavázán slovem svým: dávejte a bude vám dáno. Almužnou nejvzácnější ale jest, když duši některé z největší bídý pomůžeš, anebo překazíš, aby v ni neupadla. Největší bídou ale není hlad, ani nemoc, ani smrt, také ne zármutek a starosti, nýbrž největší bída jest, když duše hříchem svého Boha ztratí, aneb nevěrou aneb vírou falešnou. Zlo největší jest hřích. A v takovém zlu a bídě duševní nalezají se u tebe blízko i daleko, od Chiny až k Americe, od jednoho pólu až k druhému miliony a opět miliony duší lidských, a jiných tisíce zase jsou v nebezpečí do záhuby této upadnouti. — O dejž jim přece duše dobrá, pro Boha tě prosím, dejž jim almužny! Ale kterak jim pomoci? ptáš se. — Modli se za ně, ale hodně vroucně se modli, jako bratr a sestra za sebe se modlí. Kam jinak nedostane se žádný kazatel a žádná dobrá kniha a žádná dobrá rada, tam co všemohoucí rámě dosáhne modlitba. Dnes máme Panny Marie Karmelské, i vzpoměl jsem si na Eliáše. Tři roky nepadla krůpěj rosy ani deště na zemi Israelskou, vše vypráhlé bylo a uschlé. Tu přichází Eliáš na horu Karmel a modlí se. A hle na modlitbu jeho vystupují z moře mračna, a prší krásně a vše oživne jak pole vypráhlá, tak hovada i lidi. Modli se též vroucně a s láskou, a blíže neb dále také spadne oživující déšť a světlo na duši vypráhlou a vypučí zas lítost a smilování a nový život. To učinil jsi ty, a daroval tak almužnu přebohatou. Vyplnil's co apoštol modlitby slovo Kristovo: dávejte, a proto máš nároky na druhé slovo jeho: a bude vám dáno, a Bůh učiní, že modlitba tvá k tobě se vrátí s mnohými úroky. — To doslovně vyplnilo se na nynějším sv. Otci, Piu IX. Když mu bylo šest roků, byl tehdejší papež Pius VII. r. 1799. od Francouzů pronásledován, jat a z Říma odveden. Tenkrát matka nynějšího papeže našeho každodenně ráno a večer klekávala se synáčkem svým, a modlili se za stísněného sv. Otce otčenáš a zdrávas, a malý hrabě přidával k tomu často i slzy své, by jenom platilo to něco před Bohem. A platilo to. Či řekni, zda nezaplatil Bůh hraběti Janovi, když se stal naším papežem, každý ten otčenáš deset, — tisíc — ba milionkrát? Či nemodlí se za něho 16. června vždy jednomyslně celý svět katolický?

Chceš-li tedy duše milá, aby ti Bůh otevřel bohatý poklad své lásky a milosti, uděluj často ze srdce svého bohaté almužny modlitby katolické. A tíží-li tě někdy něco zvláštního na srdci, zapomeň na čas na sebe, a myslí jen na bídu a utrpení jiných lidí. Ulož je v lůžko vřelého srdce svého a přikrej modlitbou svou. Ano modli se za ně z lásky k Božskému Srdci Páně, a v lásce své modliti se bude za tebe Božské Srdce. To pak přinutí Boha, by plnil dané slovo: dávejte a bude vám dáno. — A to by byla třetí mzda apoštola modlitby.

4. Bohatý a pěkný oděv. — Když jsem byl ještě kloučkem pěti — šestiletým a přišel k nám z Prahy františkán nebo milosrdný sbírat; dostávali jsme my děti od nich po obrázku. Ruzumí se, že nejdříve po těch jsme sáhli, které byly krásně, t. j. hodně křiklavě malovány. Dobře pamatuji se ještě na jeden takový obrázek. Měla to býti sv. panna Barbora. Vlasy měla světložluté, tváře dva červené, stejně tlusté puntíky, rty cinobrové, taktéž ruce, oděv byl tmavomodrý, stín byly čáry gummové, plášť světl. zelený, věž v ruce vodomodrá. Zdali postava jen

trochu k čemu jest, a aspoň čárkou nějakou světicí se podobá, na tom nám ovšem nezáleželo; byt' jsme ještě děti. Proto ale viděl jsem lidi veliké a staré, kteříž měli už svou čtyřicítku na zádech, kteříž však co krásných obrazů se týče právě tak soudili, jako my děti pěti — šestileté. Nejkrásnější ocelorytinu dali by za obraz strakatý.

Ale právě tak smýšlejí lidé, jedná-li se o krásu lidské duše. Velmi málo jich, kteříž v tom mají pravou krásouh; většina podobá se dětem, jenž hned vše za stejně krásné mají, co se poněkud leskne a trpí. Krásný obličej a jemné spůsoby, vzácný oděv a pěkný kočár, ozdobný pokoj a stříbro na stole, taneční sál s vonnými květinami a mnohými lustry, a k tomu rozmilá hudba, to asi bude vše co od většiny synů lidských za vzácné, pěkné a krásné se považuje. A přece co vše to platí bez krásy duše? Jsou to květiny, ale bez vůně; stromy, ale nic nenesou; hvězdy, ale nesvítí; plameny, ale nehřejí, zkrátka jsou to strakaté barvy, žluté a zelené čáry, jimž děti se radují. Rozumní lidé nazírají však hlouběji. Jim líbí se toliko, co na duši lidské nějakého významu má, co poukazuje jich na obraz, jenž před umělým okem Božím svou krásou ještě ceny nějaké má.

Kdybych měl čtenáře v podezření, že je též tak krátkozraký a dětinský, že na člověku se mu líbí jen vnějšek, a že nemá žádného smyslu pro krásu duševní; byl bych vynechal tento odstavec. Vždyť by to čtenáři bylo místo ztravou záživnou jen pouhou slátaninou. Ale já si na čtenáři Školy zakládám, a mám o něm dobré mínění, že i jemu líbí se jen pravá krása a šlechtnost, kteráž i u Boha něco platí. Důvěřuji v něho, že i on uvnitř chce býti obrazem poctivým a žádnou žábou opuchlou a ošklivou. A proto myslím, že nejsi od toho, že začal jsem psát o této kráse duševní, a rád by's věděl, zdali v lékárně možno najíti takových prostředků k dosažení krásy. Dám ti hned odpověď. — Člověk ovšem tím krásnější jest, čím Bohu podobnější. Bůh však jest láska; a proto člověk Bohu ničím tak se nepřiblíží, jako upřímnou, křesťanskou láskou k bližnímu. Ona jest tím rouchem duše překrásným, dle něhož okamžitě pozná Bůh své dítě, svůj obraz. „Potom poznají, že učenci moji jste, budete-li se vespolek milovati, jakož i já miloval jsem vás.“ A kterak miloval On? On z lásky vmyslil a vžil se ve všechna utrpení lidská, tak že všechna cítil je v srdci vlastním. A tak proniknut nejhlubším s námi soucitem a bolestí, pomáhá nám, a jda za nás se obětuje a pracuje a modlí se a trpí a umírá, jenom by Otec metlu sejmul se hříšného pokolení lidského. Za to mu dává Otec svědectví veřejné: „Toto jest můj milý syn, v kterémž mi se dobře zalíbilo.“ —

Teď snad už čtenáři znamenáš, kam mířil jsem tím slovem o kráse. Co jiného činí apoštol modlitby pravý, než co tuto praveno bylo o Kristu? I on velmi často představuje si utrpení lidí, dolů nazírá do nejhlubší bídy, jak v kartovém domku těla lidského mnohé duše stůnou a na smrt stůnou, a jiné zase jak dole v žaláři ohnivém se čistí. Vidí jak mnozí horem pádem běžejí střemhlav po široké cestě k hranicím věčnosti, kdež vyrážejí hrozné vzhůru plameny. A když tak apoštol modlitby v tuto bídu se vmyslí, i srdce jeho se rozbolí, a pocítí v sobě tu bídu lidskou, a tato křesťanská útrpnost nutí ho, aby postavil se před Boha. I přináší zde v oběť všechny své práce denní, své utrpení a modlitby ve spojení se zásluhami Božského Srdce Páně, a prosí nebeského Otce za milost a slitování a požehnání pro lidstvo. V okamžicích takových, apoštol modlitby, béře srdce své na sebe podobu Srdce Kristova, miluje, jako on miloval, obléčá se v uniformu Kristovu a na duši své stává se krásným a ušlechtilým. Na těle snad máš oděv žebrácký, anebo roztrhaný a od práce usmolený; a přece když tak na tebe dolů patří oko Boží, a na

tobě spatří, co sám jest skrz na skrz — lásku, pohled takový oblaží ho až v nevnitřnější hloubi Božství jeho, a on okazuje tě svým andělům a svatým se slovy: „Hle, toť jest můj milý syn, v němž se mi zalíbilo.“ Jak sladký mu takový pohled jest, již z toho můžeš poznati, že i srdce naše často dost tupé, mile dojata bývá, vidí-li u někoho pravou lásku k jiným. Či není tomu tak? Vidíš n. př. hráti si děti sousedovy. Hrají si spolu pokojně a neperou se a nehašteří, a dělají mezi sebe, co mají k jídlu. Vid, že se ti ty děti líbí? — V domě na proti stůně chlapec; sestra jeho vidí, kterak se trápí, i bdí u něho, utírá mu s čela pot, podává mu léky, a po chvilkách kleká před obraz Bohorodičky, spíná ruce a s okem usazeným volá: „Uzdravení nemocných, oroduj za nás!“ — Dušinka dobrá! Komu by se nelíbila? A kdyby's ty byl matkou Boží, ne nerad učinil by jsi zázrak, by's jí pomohl. — Venku na hřbitově jest čerstvý hrob, klečejí kolem děti dvě, a slzami svými zalívají pozvadlé květy a nezabudky a dlouho a vroucně modlí se: Odpočinutí věčné dejž otci — matce — o Pane! Zdaž by's tu neobejmul ony děti dobré, a nepožehnal jim za jejich modlitbu? — Při všem tom však vždy více méně jest také samolásky, byť ne hříšné; ale jest to přece krásné a šlechetné. Ale teď poslyš něco jiného, a dej pozor na své srdce, jak mu asi bude.

Před dvacíti roky byl ve Francouzsku jat jistý zločinec a odsouzen na loď k těžké práci. Byl to mladý, silný člověk. Mnohý rok již si odseděl pevně spoután, však mnohý dlouhý rok měl ještě seděti. Tu podaří se mu jedenkrát prchnouti. Na tomto útěku přišel k chudé chatrči. Celý vyhladovělý chtěl tam tím neb oným způsobem chléb naleznouti, nalezl ale plačícího rolníka a jeho ženu a děti, a ty plakaly též. Zločinec se táže: „Co vám je?“ — „Ach“ — odpovídá rolník, „chtějí nám prodati všechn nábytek, protože nemohu zaplatit činži. Jenom několik zlatých se mi ještě nedostává. O ubohá žena, ubohé děti!“ A potom znovu spustil on, spustila žena i děti. — Utečenec zůstal stát vážně a tiše, jako by o něčem přemýšlel, něco hledal a chtěl. Hádej čtenáři, nač myslí? — na krádež? — anebo na svůj hlad? — Za nějakou chvíli otevírá ústa svá a praví: „Utiš se, muži, má vám býti spomoženo. Víte dobře, že kdo zpět přivede uprchlého káranec, dostane tolik a tolik.“ Sedlák se na něho podíval, ale nenapadlo mu ještě nic. Káranec však mluví dále: „Nuže přineste honem provaz! Zde jest můj krk, já jsem takový utečenec!“ — Sedlák, selka, děti, a — nestyd se čtenáři a řekni, že ty taky, — zůstanou celí udivení, nechtějí tomu věřiti, a mluví všelicos. Ale za chvíli ubírá se již cestou ku káznici silný káranec tiše jako beránek, provaz kolem krku, na rukou a nohou svázan; vedle něho kráčí rolník a kdo jich vidí, nechce svým očím uvěřiti. Věc ta ovšem nadělala mnoho hluku, hluk ten došel až k uším dohlážitelovým, odtud výše, až nahoru k ministru spravedlnosti, a všude bylo z toho veliké podivení. Ministr ale píše do káznice: „Tak šlechetná láska k bližnímu jest hodna odměny; budiž člověk ten propuštěn na svobodu!“ Není-li pravda, čtenáři! ty na místě ministra by's jednal podobně. Tak šlechetným a krásným stal se před ním najednou onen káranec. —

Pomyslí-li však teď na apoštola modlitby, zdá se mi, že i on jest a jedná tak šlechetně, jak onen káranec. Apoštol modlitby dobře ví, že i on sám mnohou vinu má u Boha, a že jenom trestu utíká, moha ještě dnes lapen a před soudnou stolicí Boží postaven býti; vždyť každodenně žaluje na sebe svou vinu, svou největší vinu. Ale čím lépe ví sám, jak blaze duši jest, pokud v nevinosti jest a Boží milostí, a jak bídnou činí ji hřích, a jak úzkostlivě pomýšlí vinou ztížené svědomí na

smrt a hrob a soud a na vše ostatní tam, tím větší jímá ho soustrast s jinými, sobě rovnými. Ať jen zapomene na chvíli své vlastní bídy a na bližního myslí a jeho bídu, a ať za ně poklekne a pomodlí se a pracuje a obětuje a trpí, a tak od nich odvrátí Boží soud. — Spůsobem tím i on stane se krásným před zrakem Božím, a z duše jeho vyrazí záře podobná oné, jíž skvělo se při poslední večeři Božské Srdce Páně, když modlil se za učeníky a věřící k nebeskému Otci, řka: „Pro ně se posvěcuji, aby i oni posvěcení byli v pravdě.“ —

Proto pro mne a za mne mohou jistí lidé, jenž ničemu nerozumějí, než jenom krmiti a ošetřovati své milé tělo, tomu mnohému modlení duší nábožných, ano i spolku apoštolátu modlitby se usmívati a smáti, jak dlouho chtějí, a mohou říkati, že to není než ukrácení chvíle a věc daremná. Vždyť tomu nerozumějí. Žába kváče, jak se naučila, a oni sedí v kaluži a jsou zmoklí bratři. Kdo však má všech pět pohromadě, má také smysl pro krásu, ušlechtilost a umění; ví, že malíř a sochař, kteří obraz nějaký pracují, nedělají daremnou věc, nýbrž dílo chvalitebné. A malířem a sochařem jsi i ty apoštole modlitby. Srdce a duše tvá jsou plátnem nebo mramorem, a každý otčenáš, který ku spáse jiných z pravé lásky se modlíš, činí vnitř duši a srdce tvé krásnější a Bohu podobnější, tvoří v tobě obraz Kristův. Starý jeden spisovatel církevní pravil, že křesťan jest druhým Kristem; a a já pravím: srdce pravého apoštola modlitby jest druhým srdcem Ježíšovým. A až k tomu přijde, že Bůh prohlídku bude činiti mezi dušemi lidskými, by potřebné a dobré pro nebe vyhledal, ostatní ale, nepotřebné — smet vyvrhl stranou do jámy věčné: podívá se i na tebe, apoštole modlitby, a pozná na tobě obraz Kristův i obraz svůj a vezme tě s sebou do nebe! Na důkaz toho neomylné slovo samého Ducha sv.: „Milujeme-li se vespolek, Bůh v nás zůstává. A proto nejmilejší, zůstaňte v něm, aby, až zase přijde, doufání měli v něho, a nebyli zahanbeni v den soudný.“ (Jan v 1. svém listu.)

Pozdravení, které se bude říkat až do světa skončení.

Amen neb ukončení.

Slovem amen se také vyrozumívá skončení nějaké věci; ano to amen jest v leckteré věci obsaženo a jako ukryto, u. p. zvonění umíráčkem jest amen pozemské pouti toho neb onoho křesťana, — hřbitov jest amen křesťanů v jedné osadě bydlících, — sylvestrová noc jest amen roku uplynutého a soudný den jest amen celého světa. Avšak na konci modlitby znamená amen tolik, jako: „V pravdě tak jest, ať se tak stane.“

Milý křesťane! když pozdravení andělské odříkáváš, můžeš-li pak k němu z celého srdce svého doložití amen, aneb: „Ať se tak stane, a já se upřímně modlím a upřímně to myslím?“ Nevím, jeli to od tebe upřímně. Budeme tedy zpytovat i skoumati, zdaliž to tvé pozdravování Panny Marie jest upřímné, neboli lživé a falešné. — Vůbec jest známo, co Pannu Marii krásnilo, a co ji činilo před Bohem milou a líbeznou. Jestliže tedy to, co Marii a co nás činí před Bohem milé a líbezné, nemiluješ a toho nevyhledáváš a přece se modlíš: Zdravas Maria (neb jinou modlitbu), — tenkrát jest to tvé modlení falešné. A co krásnilo Pannu Marii, čím se stala Bohu milou? Svými cnostmi; vždyť byla Maria

1) Pokorná. Křesťane! vážíš si pokory, miluješ ji? — Máš-li pro lidi vznešené, pro lidi pěkně ošacené a vyšňožené všecken respekt, ale podle člověka sprostě oděného ani jít nechceš, n. p. při pohřbu, při procesí, — ani sedět nechceš u p. v kostele, neb ve spolicích, i jestli služební osoby považuješ pouze za stroje pracující, — pak mnoho o sobě si myslíš a nádherně se šatíš; — tenkrát jest to tvé modlení pozdravení andělského lživé, jest falešné. V srdci tvém panuje pejcha, nádhera a ty pokoru nemiluješ, ty se jí vzdaluješ. — Ani to není k pochopení, jak to může být, že dáma jako páv po ulici si vykračující, aneb jiná osoba světačivě, ba někdy až nestoudně vystrojená, může se modlit pozdravení andělské k Marii, která jest vzorem pravé pokory? —

2) Plná lásky k Bohu a plná vznešené pobožnosti. Křesťane miluješ Boha a miluješ pobožnost? Jestliže se nerád modlíš a při službách Božích bývá ti dlouhá chvíle, aneb jestliže málo kdy jdeš do kostela, a málo kdy k stolu Páně a pak se na to zlobíš, — ba z toho si ještě ousměšky děláš, — že jiní lidé v povinnostech náboženských jsou horliví, ano ty je proto nazýváš pobožnustkáře a pokrytce, — o tenkrát jsi sám pokrytce; neboť modle se pozdravení andělské pácháš lež a pokřyství; vždyť nenávidíš pobožnost a tím také tu nejpobožnější osobu — Marii Pannu.

3) Maria byla plná svaté víry. — Alfons z Ligori píše o tom takto: „Maria viděla Syna svého v Betlémě v chlévě a věřila přece, že On jest stvořitel nebe a země. Viděla kterak se narodil a věřila přece, že jest od věčnosti, že jest Král králů. Viděla jej chudého, a pokrmu i nápoje potřebného a měla ho přece za Pána veškerého světa. Viděla Jej plakati a přece věřila, že jest rozkoší nebes. Maria viděla, kterak její Ježíš pohaněn na kříži umřel a ač se víra ostatních viklala, zůstala Maria pevně přesvědčena, že jest to On její Bůh.“ — Milý křesťane! máš-li pak pevnou a silnou víru? Jestliže pro mnohé a nepochopitelné případy, any se s Ježíšem jakožto člověkem na světě staly, ve víře křesťanské se vikláš, i jestliže v Ježíše, Pána a Vykupitele svého a v učení Jeho pevně nevěříš, tedy nemáš ani pravou úctu k němu a tedy nebudeš mít ani úctu k jeho matce, k Marii Panně. A jak se můžeš modlit upřímně: Zdrávas Maria neb jinou modlitbu?

4) Maria byla velmi dobrotivá. Nechci se tebe křesťane ptáti, zdaliž jsi srdce dobrotivého a laskavého, ale na to se tebe ptám, zdaliž tebe dobrota Boží nedopaluje až k zlosti? — O možná, že blíznímu svému toho požehnání, jaké Bůh mu udílí, nepřeješ, — možná, že toho závidíš, když potřebný člověk dostal dary, aneb přišel do lepšího stavu. Možná, že máš z toho radost, když tvoji sousedi se vadí a pořád jsou na štíru, ba ty snad sám mezi nimi různice děláš a to tím, že rozličné klepy donášíš. — Křesťane a křesťanko, pakli že takto činíš a při tom se třeba 50 Zdrávasů každodenně pomodlíš, věř, že všechno tvé modlení jest lež a přetvářování; neboť nemáš lásky, nemáš dobrotivosti, jakou měla Panna Maria.

5) Byla panna nejčistotnější. — Již ta obyčejná neb sprostá osoba, která má v sobě jen trochu počestnosti, odvrátí se pryč, kdyby měla něco neslušného a hanebného vidět, atakéž vyklidí se hned ze světnice, v nížto se oplzlé řeči a hanebné žerty vypravují aneb provozují. — Medle jak to u tebe křesťane a křesťanko vyhlídí? Zdaliž pak se vzdálíš od osob hanebně mluvících? Zdaliž také zapudíš okamžitě každou nečistou myšlenku od sebe, a zdaliž ji hned setřeš z mysli své, jako setřeš hned ošklivé zvířátko, jenž leze po tvém oděvu? Jestli to tak nečiníš, tedy jest to tvé pozdravování lživé a falešné; neboť kdo nemá čistotu a nevinnost srdce ve vážnosti, ten nemá ani Marii, tuto nejčistší pannu ve vážnosti.

6) Maria byla poslušná; pravila: „Aj já děvka Páně, staniž mi se podle slova tvého.“ Milý křesťane! jestliže se ještě tím vychloubáš, kterak jsi byl tvému představenému, buď duchovnímu neb světskému, vzdorovitým, kterak jsi mu zpurně a hrdě odpovídal; nápotom jestliže to schvaluješ, když někdo říká, že si nedá od žádného nic předpisovat, nic poroučet a že na všeliké ty zákony, ať církevní neb světské, málo dbá, — pověz, jak můžeš takového odbujného člověka v účtě mítí a při tom poslušnou děvku Páně ctítí a pozdravovati? Není-li to tvé pozdravování lživé? Koho vlastně v srdci svém ctíš a pozdravuješ? to jest ten, který mezi všemi nejprvnější Pánu Bohu poslušnost vypověděl.

7) Maria byla trpělivá a trpělivosti jest nám zajisté potřebí. (Žid. 10, 36.) Jestli jsi křesťane pravým ctitelem trpělivé a bolestné Matky, která pod křížem Syna svého stála a hrozná bolest snášela, tedy se hled umírniti a nenaříkej pro nějaké to tvé soužení. Považ, že ono jest proti těm velikým bolestem Panny Marie přece jen malé a nepatrné. Pakli ale hodně kleješ, kdykoliv tě něco protivného potká; pakli se zlostí vztekáš, když se ti neděje všecko podle vůle tvé, o tenkrátě jest to tvé ctění a pozdravování Panny Marie falešné — nepravé; neboť nectíš svatou trpělivost a tedy ani tu nejtrpělivější matku Marii.

8) Maria byla tichá, mlčenlivá. Kdo ale jsou z většího dílu mnohomluvný a štěbetavý, ne-li mnohé z ženského pohlaví? Tichost u člověka jest něco ctihodného a v mluvení vězí často něco velebného, ba něco strašného. Mnohý zlý a opilý muž nemohl to ani vydržeti, že při jeho zuření a bouření manželka jeho byla tichá a že mlčela. Jedenkrátě pravil takovýto muž: „Naproti tobě jsem já pravým ďáblem. Budto si vezmu život, anebo toho zanechám.“ — A on toho zanechal a se polepšil. Avšak jestli ty křesťane a ty křesťanko rád křičíš, jestli zbytečné myšlenky své všude vykládáš a co jsi kde viděl a slyšel (slyšela) o tu a tam vypravuješ, maje za to, že by to byla věčná škoda, kdybys v sobě něco utajil, něco zamlčel, — tenkrátě nemáš účtu pro tichou Pannu, pro tu matku, která mlčky pod křížem stála a trpěla. Právě to tvé říkání: Zdravas Maria, bývá jen hubou klapání, ano bývá — jako to tvé každodenní štěbetání — bez rozvahy, tedy falešné a Panně Marii odporné.

Pozdravení andělské jest krásná modlitba, i také to jest krásné, když kytku aneb věnec z kvítí uvitý co důkaz své úcty položíš před obraz matky Boží; avšak to tvé pozdravování a ta tvá kytky jest matce Spasitele tvého jen tenkrátě milá a voní jí jen tehdaž příjemně, jestliže se sám také přičiňuješ, abys Marii v jejích ctnostech následoval. Věř, že ten, kdo se nechce polepšiti a bohumilý život vésti i kdo nechce ctnosti, jimiž se skvěla Panna Maria, plniti, že nadarmo vyzývá Marii o její přímluvu. Avšak nemysli si čtenáři, že to jest těžká věc, Pannu Marii a svaté v ctnostech následovati. Jenom slyš, co praví svatý Augustin a sice: „Mohli-li tak žítí jiní a jiné, proč ty ne Augustine?“ — A opět praví: „Řekne snad někdo, kdož by mohl následovati šlepije svatých?“ Tomu odpovídám, že netoliko svatých, nýbrž i samého Pána Krista, chceme-li, můžeme s jeho přispěním následovati; neb dí Pán: „Učte se ode mne, neboť jsem tichý a pokorný srdcem.“ A svatý Petr napomíná: „Kristus zůstavil vám příklad, abyste následovali Jeho.“ (sermo 47 de sanctis.)

Spomněl jsem nyní také na ty, kteří v modlení nemají zálibení a kteří Otče náš a Zdravas Maria málo kdy se modlí, neb dokonce nikdy. A kterak jest možno, to poznati, že se nemodlí a že nemilují pobožnost? — Milý čtenáři, vkročíš-li někdy za jistou příčinou do příbytku takovýchto křesťanů, tu se jen poohlídni po stěnách a patř, co tam na nich visí, jaké obrazy, jaké okrasy. Často, ano velmi

často dá se z toho uzavřítí, co asi zavěšeno jest v srdci toho, jemuž ten přibytěk náleží. Ovšem nechci tvrditi a docela to jistiti, že právě ti jsou nejhodnějšími křesťany, kteří mají stěny přibytku svého ověšeny samými obrazy svatých, jak to v některé poutní kapli bývá; (snadno by mohlo též i v jejich hlavě více obraznosti a vychloubavosti vězeti, nežli pravdivé a skutečné nábožnosti) — ale jestliže má křesťan v pokoji svém všeliké podivné obrazy, jako: pohanské bohy a bohyně, koně, bitvy, pak mocnáře a jenerály, aneb i oplzlé obrazy ženských a nikde ani jediný obraz křesťanského předmětu, tedy u takového křesťana nehledej opravdivou pobožnost; neboť ta jakož i upřímné modlení není u něho k nalezení. — V pravdě do přibytku pravého a nábožného křesťana patří kříž a také obraz nejblaženější Panny Marie. To jest křesťane jako důkaz a jako vyznání víry tvé před každým do přibytku tvého vstupujícím; ano jest to také upomínka pro tebe a pro všechny domácí. A pakliže nějaké pokušení a vábení k zlému na tebe doráží, aneb v tobě nějaká zlá žádost povstává, tehdaž obrať oči své na obraz Ukřižovaného a na obraz jeho svaté matky i rozpomeň se, jaké boje měli zde na zemi — a že oni tebe příklady svými povzbuzují, abys i ty proti zlému bojoval, sebe přemahal a sebe zapíral. I modli se při tom: „Zdravas Maria“, neb jinou modlitbu k Spasiteli svému. Uvidíš, že i toto napomáhá k vítězství nad zlým pokušením. —

Jedenkrátě na podzim cestoval jsem do Moravy a přišed do jedné farní osady slyším, že se tam v kostele konají služby Boží. I vejdu do kostela a postavím se dole na místo — publikána. V kostele se rozlehal nábožný zpěv i zpívali tam takto:

O svatý, svatý, svatý — jest Bůh náš Hospodin.

Tak svatou hrůzou jatý, — vždy zpívá serafín.

Tvé skutky světa králi — vše hlasá stvoření

Kéž hlas i naší chvály — jak nebešťanů zní.

Rač Otče s nebes vysokosti — sem milostivě vzhlednouti. Rač od svých dítek s důvěrností — Ti danou oběť přijmouti a t. d. —

Tato slova plná útěchy a tu krásnou jejich melodii slýchal jsem dávno před lety, když jsem býval ještě studentem i míval jsem v nich zvláštní zalíbení. A když jsem nyní opět zpívati je slyšel, působila na mne tak mile a tak sladce, jako když v tuhé zimě teplý polední vítr zavane, v přírodě taje a tu jednomu se zdá, že jaro nastane. Hle když člověk dospěl již k tomu stáří, v němžto jeho srdce tvrdou kůrou bývá pokryto, — takže ho leckterá věc hned tak snadno nedojme, jak to bývá ve věku mladosti, — tenkrátě přece ještě něco ho mocně dojme a sice, když zase slyší a vidí to, čím se v mládí svém zabýval a čím se sám tehdaž těšil; ano tím se v duši jeho něco znovu probudí, co již dávno bylo od něho zapomenuto.

Jestli jsi čtenáři u rodičů katolických narozen a ty se již dávný čas pozdravení andělské nemodlíš, aneb je po Otčenáši říkáš jako něco obtížného a jen tak podle obyčeje a bez rozvážení, — nuže postav se v myšlenkách do let mladosti své, kdežto se matka s vámi dětmi ráno a večír modlívala a kdežto vás učila a vás nabízela, abyste Marii, matičku Boží ctili a pozdravovali. — Což jsi teď blaženější a spokojenější, aneb jsi hodnější od té doby, co se pozdravení andělské nemodlíš a co Pannu Marii nectíš? Považ, že v takovýchto věcech platí slovo Spasitele našeho: „Nebudete-li jako maličci, nevejdete do království nebeského.“ (Mat. 18, 3.) Navrať se tedy křesťane zase k zvykům mladosti své a dělej, co jsi jako dítě doma dělával, totiž modli se každodenně a to upřímně, cti Marii matku Boží a modli se Anděl Páně pokaždé, když se ráno, v poledne a večer zvoní. Tím také učiníš radost tvé

zemřelé, nábožné matce a přiblížíš se k ní více a více. Nápotom se i tobě mnohem snad lépe povede a buď ujištěn, že toho v hodině smrti své nebudeš želeť.

Opět a opět tebe tady prosím: Modli se vždycky Anděl Páně! Moje prosba nebude snad nadarmo. Víš dobře, že od dávných věků jest to v církvi katolické zavedeno, aby třikráte za den, ráno, v poledne a večer dávalo se znamení na zvon i aby křesťané modlíce se Anděl Páně pozdravovali nebeskou královnu. Mnozí bohužel! toho zanedbávají a tu mi napadlo prositi tebe příteli a též všechny, jenž budou zde čísti, aby každý při tom zvonění, — nechť jest doma, na ulici neb v cizím domě, — modlil se Anděl Páně a pak aby k tomu jiné, jako přátele své a spoluobčany své, povzbuzoval. Neodepřete mi tuto prosbu, kterou z lásky k mé i vaší nebeské matce na vás zde skládám. Litovati žádný nebudete, že jste mne vyslyšeli, obzvláště v hodině smrti, která dojde na vás na všechny a nemálo bude strašlivá. —

Ještě zde uvedu něco ze spisů svatého Bernarda. On píše takto:

„Pozvolte mi, abych také pověděl něco o svatém jménu Marie. Maria významává tolik co hvězda mořská a vším právem sluší se, aby ta svatá Panna k hvězdě mořské byla přirovnána; nebo jako hvězda svůj paprsek bez porušení bytnosti své vysílá, podobně i ta Panna Syna svého bez porušení porodila a t. d.“ Nápotom praví: „Smrtelníku! kdokoliv jsi a jakkoliv to nahlížíš, že na tomto světě pro rozličné bouře více se kolisáš, nežli na pevné půdě stojíš, neodvracuj zraku svého od jasnosti této hvězdy, jestliže nechceš od bouřlivých živlů býti pohlcen. Pakliže větrové pokušení se pozdvihují, aneb ty přijdeš na ouskalí soužení, pohled vzhůru k té hvězdě, volej k Marii! Pakliže vlnami pejchy, pak vlnobitím ctižádosti, na cti utrhaní a závisti budeš zmítán, pohled vzhůru k té hvězdě, volej k Marii! Pakliže hněv, lakomství a tělesná žádost doráží na loďku srdce tvého, volej k Marii! Pakliže ohavnostmi hříchů svých, zděšením svědomí svého a hrůzou soudu Páně jsi proniknut a vidíš sebe v hlubině zármutku a zoufalství postaveného, spomeň na Marii, volej k Marii atd.“ (homilia 2. de laud. Virg.)

Nuže křesťané s celou důvěrností obraťme se ve všelikých potřebách svých na Pannu Marii a volejme k ní vždy pokorně:

Svatá Maria! s nejvroucnější úctou a radostí vyslovujeme jméno tvé svaté, ježto jsi v pravdě Paní naše i světlo a hvězda mořská. O Maria, jméno tvé svaté rozněcuje světlo v temnostech světa tohoto, milost a požehnání po celém okršleku země a naplňuje všeliká srdce spasitelnou útěchou a nejsladší nadějí. Ty jsi ochránitelka celého křesťanstva, tys spomocnice všech křesťanů. Kdo tebe poznal a kdo tebe vzývá, tomu nelze zoufat, nelze zmáломyslněti. Ukaž o Maria, že toto jméno nemáš nadarmo. Veď nás cestou spásy, i osvěcuj nás na bouřlivém moři tohoto světa. Nechť žijeme pod ochranou svatého jména tvého, a poslední naše vzdechnutí a poslední naše myšlenka budiž Ježíš Maria. Amen.

Nejstarší způsob apoštolátu modlitby v novém rouše.

VI. Božského Srdce Páně apoštol modlitby pro severní Afriku.

(Obor činnosti jeho: severní polovice Afriky, kdež dojista žije přes 40 milionů obyvatelů.)

1. Povzbuzování ducha apoštolského.

„Modlete se za sebe vespolek, abyste spaseni byli; mnohoť zajisté může modlitba spravedlivého ustavičná.“ (Jakub 5, 16.)

„Bratří moji! Jestližeby kdo z vás pobloudil od pravdy, a někdo by jej obrátil; máť věděti, že kdož odvrátí hříšníka od bludu cesty jeho, vysvobodí duši jeho od smrti, a přikryje množství hříchů. (Jakub 5, 19, 20.)

2. Usmíření Božského Srdce Páně.

Modli se tento měsíc se zvláštní horlivostí denně modlitbu: „Anděl Páně přinesl . . .“, když ráno, v poledne a večer k tomu se zvoní. — Jest to důkazem vlažnosti a lhostejnosti, a nemůže se to líbiti Božskému Srdci, když křesťané na tajemství jeho lásky zapomínají. Naproti tomu dokazuje to vřelý cit, když denně pamětlivi jsme velikého tajemství vtělení Syna Božího, a upamatování to zalíbí se Božskému Srdci Páně, a podá mu náhradu jakousi za vlažnost jiných lidí k tomuto zjevení se lásky jeho. Pomni tedy předně, co pravíš, modle se: Anděl Páně. — Za druhé děkuj v srdci Božskému Srdci Páně, že vtělením svým takovou projevil nám lásku. — Za třetí modli se první zdravas za obrácení nevěřících; druhé za kacíře a rozkolníky; třetí za obrácení hříšníků. -- Tím uvykneš sobě duchem apoštolátu modlitby oživiti všechny denní své skutky, a posvětiš jich takto.

3. Božského Srdce Páně cnost k následování.

Horlivost v modlitbě. — Dle jistého zákona, jež dal Otec nebeský, udělují se některé milosti člověku jenom tenkrát, když se modlí. Jest tedy modlitba jedním z hlavních prostředkův k spasení člověka. Dobře to ví Ježíš Kristus. Proto sám bez přestání se modlí a od srdce si přeje, aby následovníci jeho i v tom ho následovali. Modlíval se často, ve dne i v noci, soukromí nebo v chrámě, aneb i před zástupy, jako při vzkříšení Lazara. Život jeho na oltáři jest ustavičná modlitba za veliké záležitosti jeho srdce. Sedí na pravici Boží, dle slov apoštolových, aby za nás se modlil. Duch Božského Srdce Páně zřejmě tedy jest duch modlitby apoštolské, a proto měl by takového ducha míti též každý pravý ctitel Božského Srdce Páně. A protož přičiň se, bys tento měsíc své denní modlitby dobře vykonával, a zpytuj svědomí své každodenně večer, zdali věren zůstal jsi tomuto předsevzetí.

4. Ochráncem a vzorem budiž sv. apoštol Jakob Mladší.

Svátek jeho slaví se 1. května. — Jakob byl synem Marie Kleofašové, sestry blahoslavené Panny Marie. Od dětinství vedl život svatý a přísný. Po smrti svého spoluapoštola, Jakoba Staršího, když sv. Petr již se odebral na západ, zvolen byl za biskupa mateřské církve v Jerusalemě. Neuhoná zbožnost jeho zjedнала mu i u nekřesťanů příjmení „Spravedlivého,“ a dostalo se mu zvláštní výhody, že kdykoliv chtěl, mohl vstoupiti do chrámu. Bez přestání, tak že kolena měl od toho mozolovitá, lkal tu za obrácení lidu svého, a proto nazývali ho lidé „oblias“ — hradbou národa.

Byl zajisté Jakob apoštolem slova, příkladu i modlitby. V listu svém ku věřícím mocně doporučuje modlitbu přímělnou, jak dokazují s vrchu řečená slova jeho, (v povzbuzování.) — Měl státi se též apoštolem oběti. Ve dnech velikonočních r. 63. byl na rozkaz fanatické a zárlivé vysoké rady vyveden na vysoké cimbuří chrámové. Odtud zvolal ještě jednou: „Ježíš Nazaretský jest Syn Boží, a sedí na pravici Otce svého.“ Po té svrhli ho dolů na kameny, a když ještě dýchal, utloukl ho řemeslník jeden palicí valchářskou.

5. Denní úmysl modlitby: viz čís. 3. st. 77.

Růžová zahrádka.

(Dle Tomáše Kempenského.)

(Pokračování.)

6. Růže. Kterak proti vlastním chybám bojovati máme.

1. Království nebeské trpí násilí. Mnozí začínají, málokterí pokračují a skrovný jenom blouček dosahuje dokonalosti. Neboť buďto jsme tělu ve všem po vůli, nebo v pyšce své nad míru se vypínáme, anebo potká-li nás něco protivného, na mysli klesáme. O jak zřídka nalezen bývá onen, kdoby Boha jedině hledal, sebe sama úplně přemohl a všechno opustil. Právě jistý zhořelý muž: Řídký pták jest dokonalost a největší nesnázi, sebe sama přemoci. Kdo nenamahá se k vůli životu ctnostnému, neokusí sladkosti jeho. Každá ctnost spojena jest s nějakým dobrem a obveseluje toho, kdo ji provozuje. Kdo nešlechetně jedná, připravuje sobě zlý konec, ztrácí čest, nenalezá pokoje, upadá v bolest, rozmnožuje zármutek a odjímá libovůni skutkům dobrým. Kdo však zdržuje se od věcí dovolených, snadněji zdrží se také nedovolených.

2. Kdo jazyk psovi vyrve, štěkotu báti se nemusí: a kdo mlčení svědomitě ostříhá, rty svými neklesá. Vzdálen jest lži, sváru, vády, zlořečení, zlosti a reptání, kdo rád mlčí a samotu miluje. Kdo zlých řečí neposlouchá, po marných věcech se neohlíží, snadněji se jich vystříhá a nebude jimi se obírat. Budeš-li v uzdu pojímati smysly, položíš základ k čistotě, získáš srdci svému mír nebeský a počneš učiti se zbožnému životu. Kolikrátkoliv zlost do srdce se vloudí, pokaždé moudrost od rozumného se oddaluje. Kdo ve zlosti mluví, připodobněn bude psovi štěkajícímu. Kdo však mírně odpovídá, zlostné pohnutí dusí a poskytuje stísněnému místo trní růže. Blahoslavený jazyk člověka moudrého, neboť hojí rány člověka rozhorčeného. Kdo na počátku chybám odpírá, pokud ještě nepatrnými se zdají, snadněji se jich zprostí, než když se byly rozmohly.

3. Kdo neustává v nábožných cvičeních, v modlitbě a rozjímání věcí nebeských, podoběn jest moudrému zahradníkovi, kterýžto růže a lilie na záhonky své rozsazuje. Budeť posléze radostí velikou se radovati, se svatými anděly v nebeské zahradě. Andělům roven jest, kdo čistý jest srdcem. Zlých duchů jest robem, kdo ve hříchy svoluje a v myšlenkách bezbožných zálibu nalezá. Tuhý jest zápas, rozkošem pozemským odpírati; avšak krutější jest trest budoucí, pekelným ohněm věčně mučenu býti. Vedro vedrem bývá přemoženo, klíč klíčem bývá vyražen a smích žalem zaldášen. Vchází-li láska k Bohu do srdce, ustupuje z něho všechno pomíjející. Moudrý

jest ten, kdo vším opovrhne. Všecko jest pouhé nic, král, papež a všaká kniha. Poslední cíl všeho: smrt, červ, hrob, popel. Byťby se někdo sebe více vychloubal, nic není, smrt všecko zahladí. Šťastný onen poutník, kterýžto domov svůj má v nebesích.

7. Růže. Kterak milost pobožnosti získati můžeme.

1. Běda vám, kteříž se smějete, neboť budete kvíliti. Jako ctnost společenství nemá se hříchem, tak nábožnosti nelze naleztí ve smíchu a v hodo-
vání, nýbrž v zármutku a v mlčelivosti. Dokonalé ctnosti nelze však pojednou nabyti; nýbrž jen znenáhlu, s mnohým zármutkem a bolestí, s pevným předsevzetím v dobrém vždy prospívati, násilí sobě činiti, častým totiž postem, bděním, modlitbou, rozjímáním, namáháním, psáním, prací, krocením zvědavosti a dobrovolným oblbo-
váním samoty.

2. Všeliká rozkoš, která v Bohu původu nemá, rychle hyne, poškvřuje a usmrcuje. Rozmluva nábožná lahodí sluchu; urputná — zarmucuje přítele; darebná přivádí čas nazmar. Buď pilen v provozování skutků Bohu libých, trpělivě nes křivdy a blažený budeš po celý život svůj, velebě Boha v každé chvíli. Zřídka budeš jedno nebo druhé postrádati, zármutek totiž anebo radost. Šťasten, kdo všecko k dobrému obrací a z nehod zisku nabyti hledí! Kdo Boha miluje, hořkost jako sladkost milerád od Boha přijímá a za všecko díky činí! Dobře a nepohnutě stojí, kdo ne v sebe, ani v člověka, ale v Boha veškerou naději klade.

8. Růže. O poslouchání a čítání slova Božího.

1. Blahoslavení, kteří slyší slovo Boží. Ničemná jest útěcha lidská, neboť překáží útěše božské! Čte-li se slovo Boží, mluví s tebou Bůh: protož pokorně a rád slovo Boží poslouchej. Pravdou nesmíš pohrdati, byť by i někdo sprostný ji hlásal. Kdo dobrý vede život, dobrým jest učitelem, a kdo dobře čte, Božím jest poslem. Věrný posel zamlčuje věci škodlivé, pronáší užitečné, podvodu nezná. Čirá pravda líbezným jest slovem. Řeč ostrovtipná nedospělým škodí, lahodná nezřídka šálí. Falešný zpravodaj ručitelem jest míru: kdo mu naslouchá, pohoršení nevyhne. Soudce spravedlivý vši chvály jest hoden: ukrutný a nemilosrdný nezasluhuje smilování. Mysl zlostná mučí sebe samu krutě, zhusta utlačuje nevinnost, v soukromí laje mocnému a úštěpky činí sobě veřejně z dobře činících.

2. Lestný slovy oklamává ty, kteří mu důvěřují: protož málo bude mítí přátel. Dobře jest, noviny zlé zamlčovati, svato, pravdu hlásati a rozumno, rozšafně jednati. Spravedlivý nikomu neubližuje, rozšafný všem hledí prospěti; zbožný slovy a příklady blížního poučiti. Věci člověka moudrého jest činy své dobře uvažovati a bez potřeby nic nového předse nebráti; noviny neobyčejné nehned vykládati a pochybné vždy nepotvrzovati. Mnoho napomáhá ku pokoji ostříhání úst: neboť ústa bláznovská vždy jsou otevřena a různicem nakloněna. Kdo chce Bohu se líbiti, pojímej v uzdu srdce a rty, bys milost pobožnosti neztratil a pokoje milovného neurazil. Mnoho krásných slov nenaplní pytel: taktéž výmluvnost nečiní svatým lenivého a svárlivého. Kdo dobře jedná, dobře mu bude.

9. Růže. Kterak v soužení útěchy božské žádati máme.

1. Blízko jest Pán těm, kteří stísněného jsou srdce. Nikdo není tak zbožný a šťastný, jehož by časem něco nemilého a obtížného nepotkalo. Postihne-li tě tudyž soužení a zármutek, tu jsi s Kristem na kříži. Když zase

v modlitbě útěchy se tobě dostává milostí Dncha svatého; tu jako nové vzkříšení slavíš s Kristem z hrobu tmavého, požíváš s Kristem v novém těle beránka velikonočního, v srdci radost pocituješ. Slyšíš-li však, že někdo tobě utrhá a tebe pomlouvá, tehda podává tobě Pán kalich hořkosti, by uléčil duši tvou.

2. Nereptej a pij kalich spásy bez zdráhání, a Pán zastane se tebe v žití i ve smrti. Nezapomene na tebe Bůh. Neníť nic slavnějšího, než mlčením a trpělivostí zacpatí rty zlolajné, a následovati příkladu Kristova, kterýžto mlčel před Pilátem, ačkoliv mnoho falešných svědků naň žalovalo. Nejsi lepším Boha svého, kterýžto pro tebe byl bičován a posmíván a naposled od rotý rozlícené ukřižován. Nevíť člověk, jak daleko v dokonalosti a cnosti pokročil, leč nestěstím-li bývá navštěven. Kristus mnoho má přátel a společníků u stolu svého, ale velmi malý počet následuje jej v sebe zapírání!

3. Pravý milovník ukřižovaného nezpěčuje se bolesti trpěti a věci odporné snášeti, aby Kristu i v nešení kříže byl roven. Neboť komu Kristus život jest, tomu trpěti a umřítí pro Krista ziskem jest největším. Čím kdo horoucněji Boha miluje, tím méně smrti se obává a tím snažněji žádá rozdělení býti, by s Kristem blaženě žiti a věčně s anděly radovati se mohl. Šťastná ona duše, která Ježíše vroucně miluje, statky pozemské za nic považuje a v nebeských věcech se kochá, pro jméno Ježíšovo mileráda protivensství trpí, k nohous Ježíšovým pokorně kleká a od modlitby neustává, by totiž v ctnostech prospívati a až do konce setrvati jí popřáno bylo.

10. Růže. Radost z dobrého svědomí v Duchu sv.

1. Radujte se v Pánu ustavičně. Plesej se šťastnými, pomáhej nešťastným, měj útrpnost se zarmoucenými, odpusť chybujícím, modli se za všechny. Kochej se ve sladkém a svatém rozjímání života a utrpení Kristova a nalezněš opravdovou útěchu proti všelikému rmutu a pokušení! Bohabojný život hoden jest chvály, ale obcování vlažné sobě a jiným jest na obtíž. Čisté svědomí působí radost, svědomí pak hříšné pravou jest mučírnuou. Vynasnaž se vždy dobře živu býti a požívati budeš hojného pokoje. Nebudou tobě ku škodě protivensství a útlisky hříšníků, neuchýlíš-li se od cesty pravosti a spravedlnosti. Dobré obcování působí slast a pověst chvalnou. Marná chloubá jako dech ze rtů pochlebných mizí. Více škodí marná chvála od blázna, než zasloužené pokárání od muže spravedlivého.

2. Pokorná modlitba vstupuje k nebesům, milá jest Bohu, dosahuje hojných milostí, zapuzuje lest dábelskou. Pokorná zpověď zasluhuje odpuštění, nestoudné omlouvání obtěžuje vinu. Opravdová skroušenost očisťuje skvrny, neunavné rozjímání umenšuje trest. Marné mluvení připravuje o milost pobožnosti, hovor zbožný rozmnožuje radost. Pilné ostříhání smyslů všude nad míru potřebné, užitečnou jest roztržitému zbraní. Častá modlitba, pevná je tvrť; svědomité mlčení v míru je přebývání. Mnozí opravdově začínají, leč jedině vytrvalost dosahuje korunu slávy. Jho Kristovo libostné jest těm, kteří jej milují, obtížné vlažným, hořké pyšným, lehké tichým a drahé pokorným. Sladký Ježíš, všecko činí sladkým a snadným. Člověk tělesný baží jenom po rozkoších, duchovní pak se jim vyhýbá a má je v ošklivosti. Spravedlivý největší bol nad tím pocituje, že ze všech hříšných žádostí vymaniti se nemůže. Než proč Bůh to připouští? Proto, by člověk stále v pokoře se cvičil, a o přispění Boží vezdy prosil.

3. Jako pyšný v počtách a boháč v pokladech libost nalezá, rovněž tak člověk opravdu pokorný v pohrdání sebou samým a v odřikání se věcí pozemských sobě oblihuje. Bez Boha jest však rozkoš hříšná, všaká radost marná, veškeré oplyvání statky vezdejšími nouzí. Neboť nic žádostivost duše nenasycuje, jediný Bůh, kterýž ji stvořil. Veliká to zajisté svoboda duchovní, nic nebažiti po věcech, které z tohoto světa jsou.

4. Život člověka spravedlivého: dobře činiti, nehody snášeti, ve všem Boha velebiti, ve štěstí nikdy se nevynášeti: Ten jenom Boha pravě chválí, kdo níze o sobě smýšlí, a cokoliv dobrého zamýšlí, mluví a činí, všecko milerád Bohu připisuje. Býváš-li od žádosti po marné slávě pokoušen, nesvoluj: ale s prorokem neprodleně v pokoře rei: Ne nám Pane, ne nám, ale jmenu svému dej slávu. Nejkrásnějším vítězstvím člověka jest: přemáhati to, co mu lahodí, bojovati proti tomu, co jej odstrašuje a bez reptání snášeti, co mu bolest působí.

II. Růže. Dobré mravy křesťana pokorného.

1. Pokorným pak dává Bůh milost svou. Každý skutek a každé slovo pokorného učenika Kristova musí pokornou prostotou ozdobeno a ode vši marnosti vzdáleno býti. Dobrým znamením budoucí rozšafnosti u nováčků a mladíků jest: pokorně sobě vésti a málo mluvit, zvláště ve sboru starších. Kdo nenavyl předně poslouchati a jazyk na uzdě míti, sotva mezi učené a moudré počten bude. Proto mnozí za nemoudré považováni bývají, že mravů jsou drsných. Na slovo poslechnouti, často se modlit, zbožně rozjímati, pilně pracovati, s chutí se učit, ná-vštěvám se vyhýbat, samotu milovati, nábožného činí mnicha a pokojnou mysl. Čteme v první knize Mojžíšově: protože Bůh na oběť Abelovu shlédl, na Kainovu však neshlédl. Proč? Protože Abel nevinným a pokorným byl, Kain ale závistivým a převráceným. Buď v protivenství trpělivým Abelem, nereptej s Kainem, bys nepozbyl pokoje a pověst dobrého jmena. Více ti prospěje, utrpíš-li ztrátu na jmění svém, než abys Boha urazil, bratra popudil a pásku lásky přetrhl.

2. Chceš-li pokladů nebeských nabýti, odvrz od sebe tíži pozemskou. Žádáš-li čest nehynoucí, měj v ošklivosti slávu pozemskou. Prahneš-li po pokoji a míru, střež se hádky a svárů a vytrhni kořen zlosti. Velkým-li si přeješ slouti v nebi, budiž sluhou na zemi. Neospravedlňuj se před lidmi, neboť marná jest chvála lidská, svědomí-li zlé na tě žaluje. Nerozvážný a mnohomluvný, oba hany neujdou, neboť pravé míry nedbají. Mnozí velikáni poklesli, protože mnoho sobě domýšleli. Mnozí slabí se povznegli, protože v Boha doufali a jej vzývali. Pokorný a tichý ode všech bývá milován. Zpurný a urputný ze všech odpůrce sobě činí. Přemáhá odpůrce své trpělivý a mlčelivý laskavou úslužností. Rozmnožuje sobě přátele, kdo rád jiným slouží a se zkormouceným soustrast cítí. Kdo neumí mlčeti v čase příhodném, zahánben bývá vůči mnohých.

3. Moudrým jest a pravým umělcem, kdo o své polepšení se přičiňuje a aby ve všech ctnostech prospíval. Onen šťastným jest a pilným, kdo mužně hříhům na odpor se staví. Velkým jest pánem, kdo nezřízeným žádostem svým rozkazovati umí. Statným jest vojínem a dobře obrněným, kdo tělo přemáhá zbraní zdržlivosti. Hoden jest k andělům v nebesích připočten býti, kdo cudně živ jest na zemi. Člověk cudný přítelem jest Božím a společníkem andělů; spřízněn jest se sv. pannami a občanem milým Svatých. Člověk pokorný a cudný přemáhá duchy zlé a odhání pokušitele nečistého. Mocným jest představeným, kdo ctnostně žije a podřízeným v dobrém

předkuje. Ten hoden jest chvály lidí rozšafných, který snaží se následovati jejich ctností. Šlechticem jest urozeným, koho šlechtí ctnost. Krásným jest onen člověk, kterýž čist jest od hříchu. Zlý jest, zevně-li jen se šperkuje, a uvnitř černým ostává. Onen šťasten jest a bohat, kdo pln jest milosti Boží a nic nepachtí se po cti. Blázen jest a bez rozumu, kdo libost má ve věcech škodlivých a zamítá věci, které duši jsou ku spáse. Totoť jest opravdová moudrost božská: hledati poklady věčné a v oškli-vosti míti bohatství pozemské!

4. Mudrcem jest, kdo od ustanovení předků se neodchyluje a články víry zachovává a ostříhá. Milování Boha a přikázání jeho vznešená jest moudrost. Žá-dá-li někdo od tebe poučení, veď jej na cestu pokory a sám příkladem svým před-cházej. Člověk právě pokorný nezná nadýmání, opovrhne chválou, raduje se z po-hanění, uražen jsa ihned odpouští. (Pokračování budoucně.)

Jméno Panny Maria.*)

O jak sladce, jak příjemně zní krásné jméno Maria! Po nejsvětějším jménu „Ježíš“, jest ono jméno nejsladší, jméno nejlíbeznější mezi všemi jmény. Jako jméno Ježíš, i ono zajisté jest v uších líbezný zpěv, v ústech divupný med, v srdci nebeská lahůdka; a vším právem říkáme v malých hodinkách o nepoškvrněném početí: „Tvé jméno, o Maria, jest jako olej vylitý.“ (Pís. Šal. 1, 2.) Neboť, když tři nejhlavnější vlastnosti oleje záležejí v tom, že svítí, silí a hojí, jak sv. Bernard praví, tedy jméno Maria neméně jako jméno Ježíš, jest: 1. světlem naší duše, 2. silícím pokrmem na-šemu srdci, a 3. hojícím lékem pro veškeré zlo duševní. Svaté jméno Maria osvěcuje, anof svým významem nám dává poznati přednosti Panny Marie. Ono rozpaluje naše srdce láskou, připomínáním veškerých dobrodiní, jakých jsme od Marie nabyli, a vede nás k následování svatosti Panny Marie. Jméno Maria jest posléze naše pomoc ve všech nebezpečnostech, naše lékařství ve všech těžkostech duší našich; slovem: ono jest náš život, naše sladkost, naše naděje.

Než abychom příliš obšírnými nebyli, uvažujme vznešený význam, neboli smysl toho krásného jména, který se v rozmilé nebeské matce tak čistě zahrnuje.

Svatí otcové a vykladaelé písma udávají dle syrské a hebrejské řeči patero zvláštních významů jména Marie. Každá s pěti písmen, z nichž se jméno „Maria“ skládá, obnáší pět latinských slov, kterýmiž se smysl svatého jména Maria vyjadřuje.

1. M, tolik jako Madouna, čili naše milá paní par excellence. A vším právem Maria tak slove, anof jest ono výborné stvoření, kteréž sobě Bůh Otec za svou milou dceru vyvolil, aby z ní učinil umělecké-mistrovské dílo rukou svých, kteréž Bůh Syn sobě za velepožehnanou matku oblíbil, a které Duch svatý na důstojnost své roz-milé nevěsty vyvýšil.

2. A, vyznamenává „Amaritudo maris“, t. j. hořkost moře čili „moře plné hořkosti.“ Hodí-li se pak jakékoli jiné vyjádření lépe pro sv. Pannu, anaf pod křížem matkou lidí se stala? Zpomeňme si jen na ono bolestné okamžení, kdy Maria na svého Božského Syna patří, kterak umírá na ohavném dřevě kříže, naňž byl přibit. Nedaloli se v pravdě tenkrát o Marii říci s prorokem Jeremiášem: „Komu přirovnám tě, panno, dcero sionská? nebo veliké jako moře jest potření tvé! (Pláč, 2, 13.)“ A

*) Opozděno.

nicméně právě v tom okamžiku přijala nás Maria za své dítky, nás, jenžto jsme příčinou jejich bolestí byli.

3. R, Regina, t. j. panovnice neboli „královna“. Nuže ale není to ovšem žádného tajno, že v den svého slavného nanebevzetí vznešená panna trojí korunou slávy korunována byla, totiž co královna nebes, očistce a země, při čemž jí zároveň všeliká moc dána byla, na nebi, aby veškeré milosti dosáhla; na zemi, aby rozličná dobrodiní, všeho druhu vzhledem přirozeným i nadpřirozeným poskytovala; a pod zemí, anaf se stala dáblu strašlivou, hroznou, jako spořádaný vojenský šik, (Pís. S. 6, 3.) a aťof, dle sv. Tomáše, pouhé zbožné vzývání Marie stačí, aby tisíce dáblů na outěk se dalo.

4. I, „Illuminata a Illuminatrix a nebo Institutrix“ t. j. „Osvěcená a osvětitelkyně čili učitelkyně“, a to opět vším právem. Za jedno jest Maria, jakožto stvoření přednostmi nejvíc obdařené, nejvýznamnější, víc než všickni andělé, a svatí, osvětlením Ducha sv. naplněna, skrze lásku Nejvyššího jest milosti plnou, ano, jak sv. Ambrož a sv. Bonaventura dí, mořem milostí. Ona jest ta žena, již svatý Jan ve svém zjevení viděl, oděná sluncem, a měsíc pod nohama jejíma a na hlavě její koruna dvanácti hvězd.“ (Zjev 12, 1.) Maria jest nejslavnější, nejčistší stvoření nebe i země; onať ale i osvětitelkyně, učitelka bojující církve, jižto vším právem vzdělávatelkyní apoštolů na zemi nazývali. Krásná jako měsíc svítí těm, jenž bloudí, aby se na cestu pravou vrátili: skvělá jako slunce, jehož světlo ve všech barvách se září, jest Maria skrze souhrn svých cností, vzor svatosti pro lidi každého věku, každého pohlaví, každého řádu, důstojenství a stavu.

5. A, posléze ve spojení s tím, co svrchu praveno jest, vyznamenává jméno Maria „Astrum“, zhvězdění — hvězda. Velmi a nad míru pěkně vysvětluje medotěkoucí učitel (sv. Bernard), jak velikým právem se Maria hvězdou znázorňuje.

Pamatujme se, že Marii ve sv. církvi co „hvězdu jitřní“, co „dennici“ pozdravujeme a vzýváme. A vskutku jest Maria ona vznešená hvězda jitřní, která předcházela slunce spravedlnosti, kteráž osvětluje veškerý svět; Maria to i jest, která nás skrze paprsky svého milosrdenství s cesty hříchů na cestu spasení přivádí; a pro jak mnohé stala se Maria hvězdou, která je k nejkrásnějšímu a nejdokonalejšímu povolání, totiž k sv. řádu dovedla! My pak pozdravujeme Marii i co „hvězdu mořskou.“ A vskutku jest Maria i onou hvězdou, na niž v bouři se nacházející plavec hledí; onať hvězda, která na velikém moři světa uprostřed silných bouří do přístavu spasení vede. „Kdo Tebe o pomoc vzýval, zdaž nebyl vždy uslyšen?“ dí sv. Bernard.

Ne méně svítí nám Maria ještě i u večer našeho života co jiskřící se „hvězda večerní“ — večernice — na smrtelné posteli, aby nám v tom nejdůležitějším okamžiku naší smrti přispěla ku pomoci.

Svaté jméno Maria jest tedy s to, pro ty mnohé pěkné pravdy, na které nás významné písmeny pamatují, vzbuditi v nás city největší důvěry a pravé dětinské lásky k blahoslavené této Panně Marii.

Pro větší zvelebení téhož nejslavnějšího jména, kteréž se z těchto 5 písmen skládá, složil jsem směrem vypsáním i pro zbožnou památku těchto 5 následujících letočetů, aby se vědělo, kdy a jak nebes královna Maria proslavována byla:

1. MaDonna Vznešená, NejsVětější TrojICI nejbLIžší, ať stojí při nás po VšeCKy Časy!

2. Moře hořkostí, VLej V nás trpěLIVost ; neChť V zkoušCe žáDný nekLesne !
3. KráLoVno VšeCh sVatýCh a sVětIC oroDuj za nás MarIa !
4. OsVÍCená, přeLÍbezná uČItelko apoštoLů, MarIa, osVět I nás V Době žItí našeho !

5. HVězDo jItínní a VeČerní, CnostIpLná MarIa sVít na Cestě k nebI !

— ř —

Matčina přímluva.

V jistém městě se okolo půl noci silně zvonilo na faru. Jistá paní stála venku a žádala, aby kněz pospíšil s Pánem Bohem k nemocnému. Udala ulici i dům a šla před knězem, aby mu ukazovala cestu. Kněz šel za ní: ale najednou mu zmizela s očí; zatím ale spozoroval, že se již u toho jistého domu nachází. On zazvoní, ale žádný mu neotvírá. Konečně po dlouhém, marném čekání vyhlédl s horního poschodí jistý starý pán a volal: „kdo pak ještě tak pozdě chce do domu?“ Kněz se ozval, že sem přichází, aby těžce nemocnému podal večeři Páně.

V tomto domě nevím, aby kdo stonal, vece starý pán; ale ono prší, jen se lije; liboli ale jíti ke mně nahoru a počkati, až špatná povětrnost přestane, tedy jste mi vítán, neboť já bez toho nemohu spáti.

Kněz, jenž již hodně promokati počínal, byl tomu rád, že zatím nalezne přístřeší.

Vstoupiv do prvního pokoje, zočí hned veliký obraz Mariánský, před nímž hořela lampička. Toť jsem přede přišel do zbožného domu, zvolal kněz radostně.

Já jsem protestant, řekl na to pán chladně, a nedržím nic na obrazy: ale z lásky k své zemřelé matce, která tento obraz ve veliké poctivosti měla, poněvadž byla katolička, jsem ho podržel, — a račte povážít, i také to zachovávám, že, jak matka obyčej měla, i já v každou sobotu tuto lampičku rozsvěcuji.

Za tou řečí vešli do vedlejšího pokoje. Nad stolem tam visela podobizna jedné dámy v starém, dávno již ze zvyku vyšlém kroji. Pozorovav domácí pán, že kněz si prohlíží obraz, pravil u pohnutí, ukazav naň:

To jest má nezapomenutelná matka. O jak zbožná byla ona! A jak vroucně modlívala se před tím obrazem Panny Marie! Říkávala často, že se za mne modlila. — Ach, mileráda velmi by mne byla do kostela přivedla; ale, řekl dále v úsměchu, mně se nikdy nechtělo líbit to zpovídání-se.

Zatím mimovolně se dal do vypravování některých událostí ze svého života. Se šlechetnou otevřeností a upřímností vypravoval život svůj jak z mladistvého, tak i pokročilejšího věku, ano i pozdější události svého života, aniž by byl chtěl něco zamlčovati nebo vymlouvati.

Vy pane jste příliš proti zpovědi, jal se posléze kněz mluvit, a hle, nyní jste učinil tak zřejmé vyznání svých hříchů a tak jste mi otevřel své srdce, že vaše duše před mým duchovním okem nezastřená se naskytá a já bych vám ihned absolucí — rozhřešení dáti mohl.

O! kdybyste ráčil, zvolal starý pán u pohnutí. Dvacet let jsem nebyl u žádných večeří Páně, pravil s usedavým plácem, hlavou třesa, a žalostně na podobiznu hledě, jako by sám na sebe žalovati chtěl. Konečně, jako nějakým vyšším nadáním

nadšený, uchopil se obou rukou kněze, řka: Při památce na mou zbožnou nezapomenutelnou matku — heru vás, velebný otče! — za slovo. — Nyní bych právě byl v pravém rozpoložení mysli. Můžete-li mi rozhřešení udělit, o tedy podejte mi ihned také nyní sv. přijímání.

Sklesnuv pohnutý kmet před knězem, říkal za ním katolické vyznání víry, doplnil skroušeně svou zpověď, a plný pobožnosti přijal nejsvětější Tělo Páně! — Když posléze kněz po povznášejících rozmluvách se rozloučil, bylo mu velmi volno. — Tak mu bylo, jako by ten obraz vyjasněný naň patřil, ano velmi povědomý mu přicházel. Na cestě domů přemýšlel o tom, čeho se dožil. On se vracel těmi samými ulicemi; na starou paní, která ho doprovázela, si opět zpomněl. On sám u sebe si myslel, kdo asi ta paní byla, a proč pojednou zmizela; však čím více přemýšlel, tím zamotanější byly jeho myšlenky.

Starý pán, podobizna — tá ustavičně povědomější se mu býti zdála, a konečně opět viděl onu starou paní živě před sebou státi, a její tvářnost — tu v svatém úžasu neustále patrněji chápal, proč tak při svém vstoupení truchlivě naň pohleděla. Nepokoj. bylo jeho spaní. Ve snách viděl ještě svého staříckého obrátence před deštěm; mezi dřímáním mu bylo, jako by se opět zvonilo, a on v polovičném spaní modlil se za neznámého umírajícího.

Když kněz ráno se doptával, zdali by se v noci něco zvláštního bylo přihodilo, slyšel, že se v skutku umíráčkem zvonilo, poněvadž ten starý pán, u něhož této noci byl, náhle, mrtvicí raněn, zemřel.

Zázračná zajisté moc ustavičné modlitby matky za své dívky! — O kěz všechny matky tuto moc náležitě poznávají, oceňují a plní!

Zároveň poznej v tom každý prst milosti Božské! Shovívající Pán vyhledává hříšníka, neboť nechce smrt jeho, nýbrž aby se obrátil a živ byl. Někdo zajisté v hříších svých umře, jiný s kajícím lotrem obrátí se v posledním okamžení. Vím, kdo bez sv. svátostí nezemře. Ten, jenž vroucně ctí Pannu Marii, která jest útočiště hříšníků! Tento protestant ctil z lásky k matce své Pannu Marii, a hle matka jeho mu vyžádala prostřednictvím Panny Marie, že za lampičku svítí mu nyní světlo věčné. Ctěte tedy dívky matky své, a Matka Páně vyžádá vám milost u svého Božského Srdce Páně!

(Pilger —ř—)

Ježíš Kristus jest pravý Bůh.

Proč pak vy žáčkové zde říkáte této své škole srdce Páně — Božského — proč ne pouze: Škola Srdce Páně?

Tak často býváš zde s námi, a posud to nevíš? Proto tak říkáme, poněvadž ten Pán jest Pán Ježíš, a Ježíš Kristus jest pravý Bůh!

Co vám napadá, říkat, že Pán Ježíš jest pravý Bůh; to již dávno vyvrácená důmínka. Vy zde jen neustále vynášíte staré věci, ale nových se držte, abyste učinili nějaký pokrok.

My pak odpovídáme tobě: Co tobě to napadá, říkat, že Božství Páně jest vyvrácená důmínka?! Předně to není žádná důmínka, že Pán Ježíš jest pravý Bůh, nýbrž to jest naše na přesvědčenosti založená pevná víra, které učil Pán Ježíš sám, kterou sv. apoštolové kázali, tisíce mučovníků svou krví osvědčili a ztvdili, a sv. církev

až po dnes hlásá a až do skonání světa hlásati nepřestane. Že pak jest vyvrácena? kdo ji medle vyvrátil? Kacíř Arius usiloval vyvrátiti víru v Božství Ježíše Krista, a hle, stalo se mu tak, jak předpověděno jest u sv. Mat. 21, 44. „že každý, kdož padne na ten kámen, (jenž jest Kristus,) rozrazí se, a na koho upadne, toho zetře.“ A tak i Arius rozrazil se a setřen jest byl, kámen ale, na kterýž padl, posud hlavou úhelní jest. Anebo myslíš-li v nejnovějších časech na Strausse nebo na Renana? — oba zlopověstníci jako bublina rozprskli se, hlas jejich jako zvuk prázdného sudu zašel, a oni vyvráceni jsou s kořeny svými, kteréž lotrovými a lživými se býti ukázaly. Tož není žádný pokrok, upíratí Božství srdci Páně, ale zpátečnictví, t. j. vracení-se do těch dob, kde toužebně čekali příští Spasitele světa, a žádali sobě věděti, co my vidíme, a neviděli a slyšeli, co my slyšíme a neslyšeli. Protož věříce v Božství Srdce Páně přišli jsme z temnosti do nevystižitelného světla, a ukázala se nám milost Boha Spasitele našeho, a toho se pevně držeti chceme a s milostí Boží i budeme.

Tobě pak povíme, že, kdyby jsi nevěřil v Božství Srdce Páně, byl bys horší — ne jak nevěřící, ale než pohaně, kteří Boha urazili, a — než ďáblové; neboť v pohanstvu již jisté zdání měli o božství někdejšího vykupitele světa, a samí ďáblové vyznali Pána Ježíše Krista býti Bohem. Slyš:

Když nejповěstnější v celém světě orakul (prorocký chrám) Delfického Apolla zavřen byl a více obvyklé odpovědi nevydával, neboť se totiž démon (ďas, zlý duch) hrozil toho zlého, o němž seznával, že mu je nejen Sibylinské odpovědi, ale i proroci zvěstují; tedy velmi ouzkostlivě vyptávali se pohané na příčinu takového mlčení. A když po dlouhou dobu každý v něčem jiném příčinu nalezal, tedy posléze Cicero prostomile příčinu ve starodávnosti místa shledával, (jako by již to místo věkem bylo sešlo, nebo se přežilo) „jako by již země místa toho více téhož ducha popadat nemohla, aby Pythia (věstnice*) u vytržení božské odpovědi vydávati mohla.“ (Cicero de div. f. 7. f. 7.) Co však pověřivé pohanstvo v této záležitosti vypátrati nemohlo, to posléze tentýž Apollo (Jasoň) bezděky jistého času vysloviti přinucen byl. Když totiž Augustus, u něhož Apollo byl nejoblíbenější, (jemuž i chrám na vrchu palatinském vystavěl a hekatombu**) obětoval, orakulu toho bedlivě se dotazoval: Kdo po něm kralovati bude? tehdyž Augustus obdržel za odpověď:

Mañ dítě Hebrejské, samo bůh jsouc, bohy spravující
Velí postoupiti místo, a odejít do smutných pekel,
Od té doby bez řeči tedy odstup od oltářů našich.

(Původně v latině:)

Me Puer Hebraeus, divos Deus ipse gubernans,
Cedere sede jubet, tristemque redire sub Orcum.
Aris ergo dehinc tacitus abscedito nostris.

Na to vrátiv se Augustus do Říma vystavěl oltář na kapitoliu s tímto nápisem: „Oltář prvorozeného Boha“, jak Nicefor a Suldas (k. 7) svědčí.

Vidělit totiž Římané, jak ze Sibylinských věštění tak i z posvátných proroctví židovských, že v tom čase, kdy se veliký onen král v Judsku narodí, svaté jejich chrámy velikou pohromou a modly zpuštění utrpí. Aspoň Isaiáš prorok již dávno o tom předpověděl, řka: „Vývýšen bude Hospodin sám v ten den, a modly docela

*) děvka, která věštby pronášela.

**) slavná veřejná obět, pozůstávající ze 100 byků.

setříný budou.“ 2, 17. 18. A Zachariáš prorok takto dí 13, 2. 3. „I stane se v ten den, dí Hospodin zástupů. Vyhladím jména model ze země, a nebudou připomínány více; a falešné proroky a ducha nečistého odejmu se země. I stane se, bude-li kdo více prorokovati, řeknou mu otec jeho a matka jeho, kteříž jej zplodili: Nebudeš živ, neb jsi mluvil lež ve jménu Hospodinovu.“

V tom shodovala se i Sybyllinská proroctví, když zvláště Cicero (v 2. kr. o věštění — prorokování) zřejmě dí: „Protož Sibyllu za svrženou a pohřbenou mějme.“

Však koho démonové (zlí duchové) již před jeho příchodem jednak bezděky uznali, že Bůh pravý bude, toho jednak nejvíce tehdy co Boha pravého osvědčovali, když nad nimi silnou mocí svou vládu prováděl. Neboť když se s Kristem v krajině Gerasenské (která nejvíce od pohanů obydlena byla) dva ďábly posedlí mužové potkali, vyšedše z hrobových jeskyň, lítí náramně, tak že žádný nemohl tou cestou choditi: aj, zkfikli řkouce: „Co jest nám a tobě, Ježíši, Synu Boží? Přišel jsi sám před časem trápit nás?“ „Mat. 8, 29. Předvídali totiž zlí duchové, že na rozkaz a mocí Krista mají vyvržení býti z bídnych těch dvou mužů. A bylo nedaleko od nich, píše sv. Matouš dále, stádo veliké vepřů, pasouc se. I prosili ho ďáblové řkouce: „Jestliže nás vymítneš odsud, pusť nás ve stádo vepřův.“ I řekl jim: Jděte! A oni vyšedše, vešli do vepřův; a aj! hnalo se prudce všecho stádo s vrchu dolů do moře; i ztonuli ve vodách. (Ďáblové žádali toho, aby obyvatelé, utrpěvše škodu svého jmění, neuvěřili v Krista. — Avšak, skromně připomínám já, když dopuštěním Božím, krupobitím neb válkou člověk přijde o svůj majetek, smí proti svrchovanému Pánu reptat? zdali Bohu není volno učiniti se svým stvořením jak chce?) Pastýři pak utekli, a přišedše do města, vypravovali všecho, i o těch, kteříž byli měli ďábelství. A aj! všecho město vyšlo vstříc Ježíšovi; a uzřevše jej prosili, aby odšel z končin jejich. Žádali totiž viděti toho, jemuž i zlí duchové poddáni jsou, báliv se ale, aby dále v jejich krajině nemocné a zlými duchy posedlé neuzdravoval, aby ještě více netrpěli na svých stádech. Byloť totiž stádo to vepřův, jež od ďáblů vehnáno bylo do moře, velmi četné, dle sv. Marka 5, 13., k dvěma tisícům.

Rovněž, jak sv. Lukáš píše v kap. 4, když sstoupil Ježíš do Kafarnaum, města galilejského, a tu učil v dny sobotní, byl ve škole člověk mající ďábla nečistého; i volal hlasem velikým, řka: „Nechej! co jest tobě do nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zatratit? znám tě, kdo jsi: Svätý Boží.“ I pohrozil mu Ježíš, řka: „Umlkniž a vyjdi z něho.“ A když jej byl povrhl ďábel do prostředka, vyšel od něho a nic mu neuškodil. Když pak slunce zašlo, všickni, kteří měli nemocné rozličnými neduhy, vodili je k němu, a on na jednoho každého z nich ruce vzkládaje, uzdravoval je. Od mnohých pak vycházela ďábelství, křičíce a říkajíce: „Ty jsi Syn Boží!“ A on tresce je, nedopouštěl jim mluvit; nebo věděli, že on jest Kristus.

Tož osvědčili i také ti nečistí duchové, které Kristus u moře Tiberiadského z rozličných posedlých vyvrhl, o čemž takto píše sv. Marek 3, 10. 11.: Mnohé uzdravoval, tak že se naň valili, aby se ho dotýkali, kteřížkoli neduhy měli. A duchové nečistí jakž ho viděli, padali před ním a křičeli řkouce: Ty jsi Syn Boží. I divili se všickni, kteří tyto divy viděli, tak že se tázali mezi sebou, jak tentýž evandělista (1, 27—28.) vypravuje: „I co jest to? i jakéž jest to nové učení, že mocně i duchům nečistým přikazuje, i poslouchají ho?“ I rozešla se pověst o něm hned po vši krajině galilejské.

Ano i po smrti Kristově nečistí duchové vyznali býti Krista Ježíše pravým Bohem. Tak Porfyrius, tento nejkrutější nepřítel křesťanů, v té knize, kterouž vydal naproti náboženství křesťanskému, vyznává: „Od té doby, co se počal Ježíš ctíti, žádný nepocítil více veřejnou moc bohů.“

Nuže co tomu říkáš? Jsi až posavád toho zlopověstného mínění, že Pán Ježíš Kristus není pravý Bůh, a že se mýlíme, říkáme-li: „Božské Srdce?“

Ano chápu, že bych byl horší, nejen než pohané, ale než ďáblové, kteříž vyznávali Pána Ježíše býti pravým Bohem.

Nuže zvolej s námi pro vyznání a pro větší oslavení téhož Božského Ježíšova srdce:

Božské Ježíše srDce: ó ať Tebe MILuji

VÍC a VÍCE: V Toběť spasení jísté!

—ř—

Něco o misiích mezi Slovinci.

(Vyňato z denníku misionářova.)

Pokračování.

4. Misie u. sv. Petra v Lublani.

Po misii Ljubněnské staniž se krátká zmínka misie, anaž se odbývala 3. až do 12. prosince 1871 u sv. Petra, v lidnatém to předměstí hlavního města zemského Lublaňského. Den co den špatná povětrnost, pršky a chumelice, cesty vodou až na dno prosáklé a blativé, k tomu zima pronikavá; po pádu nenáviděného ministerstva pouličný, výstředný jásot a zběsilá bujnost a vítězosláva zdejších liberalův, jenž všemožných prostředků se chápají, by na vrchu se udrželi a tudíž i pumy jedovatými úsměšky a vyhrůžkami nabubřelé, by se na vše strany rozpraskaly, o překot do šiků nepřátel svých metají. A nyní se odvaž k tomu, započítí misii u sv. Petra, nejhlavnějším to předměstí Lublaňském, u samého to křbu proticírkevního spolku a jeho denníku (Tagblattu), jenž před roky se byl zapřisáhl, žeť na dále žádnému Jesuitovi v Krajinsku usaditi se, žádnému z nich do Lublaně vkročiti dovoleno býti nemá. A takéto předvěstí nemělo naši zmužilost a odvalu poněkud sprážiti? Než však mocen jesti sv. František Xaverský. Již první úsvit dne 2. prosince obnovil celý obličej země; ranní paprsky sluneční obrubovaly leskem úchvatným a lepým sousední nebetyčné sněžné hory, až i radost oka mého oblahoděného pohledem na změnu tak neočekávaně příhodnou blankytu nebeského, do nitra srdce mého přetékala občerstvujíc a osvěžujíc je radostnou předtuchou a pevnou spolu důvěrou, že tvářnost velké farnosti svato-Petrské neméně utěšenou se stane a mile překvapujícím způsobem se vyjasní. — A Bohu díky! jediné, čehož nám snad bylo litovati, byla ta okolnost, žeť nám nemožno bylo, vyhověti ohromnému návalu lidstva ustavičně zpovědníci takorčka hlídajícího, antě velebn. duchovenstvo pro neodbytná zaměstknání ve svých vlastních chrámech, nám, jak žádoucné bylo, v dostatečném počtu k výpomoci dostaviti se nemohlo. Za tou příčinou bylo nám čtyřem misionářům mimo zdejší správce duchovní chrámu svato-Petrského a několik jiných velebn. pánů bez mála přetržení zabývati se slyšením zpovědí, od něhož se nám i v čas kázání oprostiti se nemožno bylo. V jediném chrámě sv. Petra asi 5000—6000 svatých přijímání se napočítalo, aniž v to číslo zahrnutí, jenž jinde k stolu Páně přistoupili; právem tudíž tvrdilo se, že kostel svato-

Petrský od toho času, co zbudován jest, prostranné své prostory nikdy takou silou, takým davem lidstva přeplněny nespatriil, jako právě za těchto dnů. Jestliže se komu z nás poštěstilo, prodrati se skrze zástupy bez ustání jej obklopující, by na chvíli do fary pro něco si došel, již tam zase jiní muži a páni naň čekali; tím způsobem mnohdy i ten okamžik k zotavení-se aueb k odříkávání církevních hodinek nám naprosto odejmut. Ano přihodilo se začasťe, že se ti, ze zpovědnice nějak vyplesti se, ani nepodařilo; neb lid tomu již nedopustil, abychom mu unikli. A kterakli jinak by bylo lze si vysvětliti, že P. Starè na jedno posezení 105 zpovědí vyslyšeti mohl? — Veliký dojem působila četná a znamenitá navrácení neprávne nabytého cizího zboží a majetku a. t. d. — a tímto, tuším, povzbuzení dobrým příkladem přespólní příchodí pojali myšlenku, u svých duchovních správců o vydržování misie v jejich farnosti se ucházeti. Nejdůstojnější pan kníže biskup, chtěje P. Starèho a Lempla slyšeti, aniž ponejprve v Lublani řečnili, ráčil sám misii slavným „Te Deum“ (Tebe Bože chválíme) a udělením požehnání apoštolského uzavřiti, při kterémž výkonu opětne před celým světem okázal, kterak záměry liberálův na velepastýřské Jeho péči o pravé blaho stádece svého ničehož změnití nedovedou. — Bylo to asi 18 dní těžké, praobtěžné práce pro nás misionáře, při tom ale i neobyčejně veliké potěchy duševní. Se strany zlovolných lidí žádná potrčka, žádný zlořád se neudál; nahlíželi předobře, že záhodno by nebylo, čehož i toho nejmenšího odvážití se proti nám v tomto vážném čase; říčka totiž Lublaňská příliš na blízku a její vlnky neméně chladnými, jakové svým časem byly vody rybníka Trnovského, jimiž Trnovští přede dvěma roky každému vyhrožovali, kterýby se opovážil, čehož se proti misii dopustiti. — Rovněž i velebn. duchovenstvo uspokojivě se nám projádrilo, ano důst. p. děkan nevěděl jak vynášet způsob náš pojímáním látek, jež jsme v kázáních probírali. „Cítím se vám, pravil, nad míru k díkům povinnována, že se mi vámi návod dostal, jak přístě tolik praktického materiálu z pravd věro- a mravo-učených čerpati mi třeba.“ — Ku konci misie P. Starè se roznemohl a i já z ní nějakou malou památku odnesl. Tudy ničehož nezbyvalo pro P. Doljaka a P. Lempla, než aby sami cestu do sv. Kříže u Ajdovice nastoupili. Jakmile se vrátili, my dva, P. Superior a já, na kvap ujížděli směrem k sv. Jiřímu u Celje.

Účel této cesty nám se velmi líbil. Ta sama práce, to samé zaměstknání jako obyčejně na misiích — a přece žádná misie, žádné duchovní cvičení, ani i žádná pravá renovace. Již dávno totiž po spáse duší duchovní pán, jenž čas a lid svůj dobře zná, bystrým zrakem svým byl nahlédl, že častější příležitost podati dlužno věřícím, by na duši okřáli, a ač již kmet šedesátiletý, pravý však prorok s oka nikdy nespouštěje, poznal, že i, co se týče věcí duchovních, prostředku, na jichž vynalezení novověk tak důvtipným a tvorným jest, častěji použiti třeba. Byloť nám třídenní pobožností lid věřící na výroční památku či slavnost misie zde odbývané připravovati. Než i z toho se zase misie vyninula: chrám Páně přeplněn farními příslušníky a sousedy přespólními; 8—9 zpovědníků nedostačovalo, a ledva, že tři dni byly uplynuly, již i 2000 věřících skrze svátost pokání s Pánem Bohem smířeni.

5. Misie v Mavčicích.

Po delší čas jistá zbožná osoba vroucné prosby k nebi vysílala na ten úmysl, by v Moučicích přišlo k misii. Častokráte meškala tuto záležitost na mysli přemítajíc před skřínkou oltářní nejsv. Svátosti. Ač churavá a mdlá a rakem, jenž její vnitřnosti sežíral, přebolestně soužená, nic však méně ani nedbaje těchto bolestí pouze je-

dílným přáním se zanášela, která by se ještě jednou toho štěstí dodělala a jí bylo dovoleno obsluhovat misionáře, jak to učinila při první misií Krajinské a po druhé při jistých cvičeních duchovních. Když jednou v neděli právě zase svou záležitost Božskému Spasiteli v nejsv. Svátosti pod způsobou chleba skrytému přednášela, cítila se více než kdy jindy puzenu, jistou hodnou a zámožnou pannu, anaž spolu s ní v kostele dlela, o nějaký příspěvek požádati. Mileráda svolila k tomu dívka, že valnější část výloh sama převeze — a hle najednou přání oné osoby přeskvěle se splnilo. Jak osadníci tak i okolní obyvatelé nijakými překážkami a nehodami, ni nepříznivou, škaredou povětrností, ni rozvodněnou řekou od návštěvy chrámu Páně Mavčického nedali se odstrašiti. Vody řeky Savy totiž den ode dne růstaly — ale mlynář převozník žádného si nedopřál odpočinku; sotva lidé na břeh vystoupili, již zase spátky vesloval mocně dorážející naň vlny silným a obratným ramenem přetínaje, by pramičku na druhém břehu opět a opět přeplněnu spatřil. Vel. p. kaplan z Smledniku jenž nám k výpomoci spěchal, obávaje se, jak nám později vypravoval, pro množství lidstva, jež se do člunku vtěsňalo, nějaké nebezpečnosti, uznal za dobré, raději posečkati na příští převoz. Ale nic platno, lidu neubýlo; pročež jen s chutí, myslel si, do pramičky, by's dále času nemařil; poruč si anděli strážci a nech se převézt. — Upozornili jsme muže, že s užitkem ku konci misie ještě jednou se vyzpovídati mohou: jaká tu pojednou tlačnice! Co neprolomná hráze obehnali okamžikem všechny zpovědnice, ano i oněm, jichžto dříve pernou práci stálo, dvakrát za rok sv. zpověď vykonati, nezdálo se byti přemrštěností, po dvakrát za jeden týden k zpovědníku zkroušeně pokleknouti; nebylo-li kterému z nich možno pro leckterou překážku žádosti srdce svého zadost učiniti, nemeškal ihned poutnickou cestu do Repnjích vykonati, by předsevzetím svým zpovědi z celého života u misionáře většího dodal důrazu.

A zajisté zpovědi všeobecné či generální všude až příliš nás zaneprázdnňují; neb každý jen u nás si je chce odbyti, a jak jsem již nesčíslněkrát pozoroval, nezdá se lid jaksi nabyti pokoje, dokud bříme své u jednoho z Našich neodloží; a pak s jakou srdečností tacito ubožáci vděčnost svou nám na jevo dávají! Zdá se skorem, že se více radují, než ta opuštěná duše, když z otčistce vyproštěná. Než však obyčejná tu trpělivost by někdy snadno dojiti mohla; neb, ač nic nedím o tísni, již sevřen jest zpovědník davy lidstva jej obklopujícího, nezřídka se i mermomocí tací ke zpovědi derou, jenž buď těžkosluší či nedoslýchaví jsou, aneb dočista pro hluchotu ničemu nerozumějí, a což nejhorší při tom, bývají to obyčejně lidé, jimž zevrubné zpovídání-se by nejvíce potřeby bylo. Proto přece ale nikdy všeobecné tyto zpovědi s užitkem se neminou a dobré ovoce, kteréž povždy nesou, vynahrazuje veškeré lopotění a namáhání-se. A jaká to útěcha, když při příští renovaci či jiném duchovním cvičení opět s oněmi šťastnými ve zpovědnici setkali se můžes, kteříž od toho času, co generální zpověď vykonali, žádného smrtelného hříchu více nespáchali! —

6. Duchovní cvičení v Polchovém hradci.

By všem svým podzřízeným příležitosti poskytl u nás misionářů ze hříchů se vyznati, čtvero našich otcův důst. p. děkan Polchohradecký pro duchovní cvičení požádal. Pohříchu však nemožno bylo úplna prosbě jeho vyhověti; než my tě, jenž jsme do Polchovéhohradce dorazili, v času masopustném takovou žeň jsme sklídili, jaké bychom se byli tak lehce v čas velikonoční nenadáli. Když již na sta věřících k stolu Páně přistoupili, tu teprve nám se velevážený správce duchovní vyznal, on že

přece se ze začátku obával, aby mu snad jeho příslušníci hanby neudělali a především horalé doma nezůstali, ješto vůbec nákaza dní masopustních i v těchto krajinách zle řádívá. Jak byl tomu tedy rád, jak se těšil, že nad očekávání tolik lidstva se sešlo ! Jak ztíží se s námi loučil a vzdor své nenepatrné churavosti až k povozu nás doprovodil, by jen tím déle rozloučení či rozžehnání prodloužil a opozdil. „My se as více na tom světě neuvidíme“, pravil ruku nám podávaje ctihodný kmet, „avšak nad touto kořistí přehojnou kdo by se neměl radovati?“ — Ještě poslední den při závěrečném kázání stal jsem se účastným neobyčejné potěchy. Přislíbilť jsem jistému muži, že jeho zpověď mezi kázáním slyšeti budu — ale nedošel do kostela, ostal jsem v domě farním. Domnívaje se jej zdaleka viděti, rukou kýváním jej přivolávám. Než nastojte, místo něho muž jiný přijde. — I připadla mi tu na mysl zázračná ruka sv. Františka, anaž v Římě kdysi podobným způsobem komusi kývala ; nebť zajisté stalo se tu řízení mimoobyčejné milosti Boží očividným.

7. Poslední dny masopustu v Krani.

Předešlého roku pozvali obyvatelé Kamničtí P. Starého, by při čtyřicetidenní pobožnosti kázal. Ač churav chvátal přece na určené místo a po třikráte řečnil před nesčíslným zástupem lidstva. Tento rok P. Superiorovi a mně toho zvláštního štěstí se dostalo, že jsme směli čtyřicetidenní pobožnost odbývati o posledních právě třech dnech masopustních v Krani, hlavním to sídle bývalých vévod krajinských. Již dříve důstojn. p. děkan si přál misie, než rozličné překážky nedaly se dosud tak snadno překonati a odstraniti. Pročež na málem přestávaje pro ten čas, aspoň několik kázání dosíci hleděl.

Že „Jesuité přijdou“, brzy po městě a okolí se rozneslo. Když něco před 4tou hodinou do sakristie jsem se ubíral, div jsem nebyl umačkáán. Unešen radostí nad tímto úkazem mnohoslibným shromážděnou v kostele osadu s kazatelnicí katolickým oním pozdravem oslovím. Posluchači stáli tu tiši a pozorní jako oni setníci za prvnějších let našeho misionářského úřadování, jen aby jim žádné slovo neušlo. — Od toho času, co jsem knězem, neslyšel jsem tolik zpovědí v čase masopustním. A kdo medle na masopustní úterek večer jde se zpovídat? Nám dvěma nutno bylo až do osmé hodiny noční ve zpovědnici vyčkati; a když jsme přibyli do domu pana děkana, již pánové k večeři zasedli. Jaktěživ tak veselého večera masopustního jsem nedožil; neb o upřímnosti oněch, kteří v tomto čase ku zpovědi se odhodlali, nebylo zajisté žádné pochybnosti. V pravdě celé město vzalo na se více podobu svatého poklidu a důstojné vážnosti, než nezbedné a bezuzdné veselosti. Když velký zvon o jedenácté hodině noční mne ze spánku probudil, žádný povyk aniž i žádný hlas na ulici slyšet nebylo, jenžby pokoj klidně odpočívajících byl vyrušoval. — Dejž P. Bůh, ady po těchto krásných dnech masopustních v brzku požehnaná misie následovala.

Křesťanské průpovědi v podobenstvích a obrazech.

Důvěra.

Nemocný svěří své tělo noži lékaře neznámého, — rolník hrudě semena, — kupec svůj statek a zboží vlnám mořským, — slepec svůj život holi dítěte, — ano

i vražedník věří slovu svého spoluvraha: a my křesťané bychom neměli míti důvěru v Boha našeho Nejmilejšího? V toho, který nám tak často a tak slavně pomoc své milosti přislíbil? Který slib svůj přísahou stvrdil? O jaká to bída, jaká převrácenost! Salvian.

Jelikož může rolník naději budoucí žně na roli svým radostně obdivovati, důvěrně od ní očekáváje ovoce svého přičinění: čím více my, ač hříšní a bídni sluhové, můžeme plesati a se důvěřovati, svěřivše semeno duchovního ovoce věčné pravdy Boží a nikoli půdě nejisté. Sv. Paulin Nol.

Ďábel.

Jako starý vrah svolující je mocným, taktéž odpírajícím je slabým. Jestli se pokušením jeho slechu dá, skrotiti se nedá jako lev řvoucí; odpírali se však mocně jim, co mravenec zašlápnut bývá. Tak jedněm lvem, druhým mravencem bývá. Sv. Augustin.

Hřích.

Hřích jest propast hořkostí. On se nepatrným způsobem hluboko vdere a takoruka tuk duše i v těch nejtajnějších schránkách zajme. Takto se může duše s hříchem smíšená velikému stromu přirovnati, který v zemi mnoho rozběhlých kořenů má; nebo hřích opanovav podobným způsobem hlubiny duše nejtajnější, naposléz v zvyk se obrátí, — roste od dětinství s člověkem a učí ho zlému. Sv. Makarius.

Jakož neduhy zastaralé jenom dlouhým a přísným léčením vyhojiti se dají: tak i staré rány srdce jen setrvalou a usilovnou vůlí zaceleny býti mohou. Sv. Basil.

Jako kovové zrcadlo, když seřezaví, obraz předmětů nejpříjme: tak také duch hříšný nevnímá v sebe vnuknutí Boží. Hřích jest mlha zrak duchovní oslepující a jasnost slunečnou zatemňující; on duši oslepí a činí ji neschopnou k přijímání paprsků světla nebeského. Sv. Theofil.

Diamant leže podle magnetovce, zbraňuje mu přitahovati železo; neodnímaje témuž přirozené síly, ruší předce jeho oučinkování: podobně nezabavuje nás všední hříchy lásky a milosti Boží, nýbrž seslabuje a zdržuje pouze účinek jejich. Sv. Frant. Sales.

Štír nejprve lichotivě kořist svou líže, nápotom však uštkne žíhadelm ocasu svého: týmže svůdným způsobem i hřích člověka ze začátku přilákav zasadí mu později smrtelnou ránu. Šmid. Katech.

Jako udice v nadílem obložená rybu, tak i hřích člověka svádí; předkládá mu totiž zprvu rozkoší zrádně, by tím spíše zbloudil v tenata jeho. Tamž.

Jakož mnozí osmělí se utisknouti vdovu, ana nemá nikoho, jenž by se přidržel strany její: rovněž nepřítel pekelný se všemi spojenci a nástrahami doráží na duši zbavenou milosti Boží, dle slov žalmisty: (70, 11.): „kteří úklady strojili životu mému, uradivše se zvolali: Bůh ho opustil — dorážejte naň; neboť nemá, jenž by uchránil jej.“ Tamž.

Kdo na rovné poněkud cestě již klopýtá a padá, upadne na kostrbaté tím spíše: tak i klesající při pokušení malém tím méně silnějším útokům odpíratí a přímě státi bude. Tamž.

Nosivší dlouho pouta těžká, pokulhávají obyčejně, když se jim železa odňala, i chod jejich těžký. Totéž lze i o těch říci, kteří po dlouhý čas otrocká pouta hříchu nesli a vazbou zlého návyku sevření byli. Tamž.

Střez se hříchu. Jako kouř včely rozhání a smradutý puch holubice zapuzuje: tak odvrací oplakání hodný, šeredný hřích anděla dobrého, strážce to života od nás. Sv. Basil.

Hněv.

Jako kouř očí, tak hněv ducha kalí. Šmid. Katech.

Jako ve mlze předměty čtenější se zdají, nežli jsou skutečně, tak i ve hněvu urážky větší se zdají, nežli při pokojné a bodré mysli. —

Jako žaludek slabý těžkého jídla, podobně slabý a nepatrný duch, trpkého slova snesti nemůže. —

Jako včela pichnuvší, ztrátou žihadla sobě nejvíce uškodila, tak i hněvivý soptěním hněvným obyčejně nejtrpčí škodu sobě činí. —

Vápn o nehasené se vaří, vodali naň se leje; tak i hněvivci, nezviklí sebe krotiti, hned rozdurdí a rozpálí se vztekem, pakli dost málo byli uraženi. —

Oheň v prostore uzavřený jest snadno hasiti; tíže však, když již dveřmi a okny šlehá. Rovněž tak se hněv v srdci ztěsněný snáze, nežli ústy vypuklý dusiti dá. Šmid. Katech.

Hněv nebývá hněvem zmírněn, nýbrž stává se tím ještě silnějším a prudším, právě jako oheň přiloženým ohněm nebývá uhašen, nýbrž větším a prudším se stává. Sv. Augustin.

Jako nádoba, v níž delší čas ocet byl, kyselinou navře, tak navře srdce, v němž hněv se zdržoval. Týž.

Nemůželi ten, jenž vně červy má, ani dýchat, poněvadž v něm všecko rozežráno jest: kterak lze s takým hadem za nádry, (hněvem), jenž rozžírá vnitřnosti co šlechtného podniknouti? . . . Žádný lev, žádný had není s to rozervati vnitřnosti, tak, jako hněv, an takřka železnými drápy všecko rve; škodí nejen tělu, nýbrž i zdraví duše hubí. Sv. Jan Zlatoúst.

Hrob.

Spějte na hroby; onyť jsou stolice vědy posvátné a školy, v nichž se pokoře učiti lze. Týž.

Chlipnost.

Chlipník se s vepřem porovnatí dá; nebo viděl-li by tento z jedné strany močál, z druhé pak lůžko růžové, raději se v onu louž, než v lůžko květné převálí. Podobně chlipníci nečistotu zlých žádostí více milují, než rajske radosti.

Sv. Bernard.

Ludvík z Granady chlipnost tou dábelskou sítí nazývá, z které nelze jednou polapeným nikdy vyváznouti.

Chudoba duchovní.

Chudí duchem se podobají holým pustým neúrodným vrchům, jenž se u vnitř bohatými zlatými prameny nad všecku jinou ourodnou půdu stkvějí. Podobně se i chudí duchem na pohled zdají býti všech statků prázdní, vně však mají hojnost útěchy, jakouž milovníci vezdejších statků a světa ani neznají.

Chudý duchem jest jako palmový strom, an se proto vzhůru k nebi pne, poněvadž jeho nejnižší ratolesti při zemi (žádosti světské) ořezány jsou.

Sv. Efrem.

Jazyk

jest uzavřen a takořka u vězení držán; neboť tvůrce obehnal a ztěsnil jej dvoji hradbou: zuby totiž, co koštěnými valy a pyskama, jež lze pevně uzamknouti, kdežto ostatní smyslové prostí jsou. Zda nám tvůrce tím nepokynul zřejmě, jak jazyk nebezpečný krotiti máme?

Sv. Jan Zlat.

Kázání.

Jakož símě v lůno země uvržené nikoli v okamžení, noprž po mnoha teprv měsících klasy nese: podobně i rozaseté zrno slova Božího častěji teprvé po čase utěšeného ovoce na světlo přináší.

Mansi discipl.

Jakož zošklivení si jidel pozemských nemoc tělesnou prozrazuje, taktéž odpor proti krmí nebeské, známkou jest choroby duševní.

Sv. Antonín.

Kacířství.

Loupežníci mořští rozpalují za doby noční ohně veliké na skaliskách nebezpečných, by tím plavce mnícího, že to světlárna na blízku, do pastě přilákali: podobně i učitelové budou zdánlivým světlem — osvícení, — nepozorné a lehkověrné hleděti přilákati.

Origines.

Jakož ďábel probuzením pýchy, Evinu víru v Slova Páně zviklati se pokusil, tak i proroci ďábla předstíráním, že učení jejich jediné k osvětě vede a mimo ně žádný vzdělavcem jmín býti nemůže, pravou víru podkopati hledí.

Šmid. katech.

Kárání.

Jako léky na nemoce, kárání na hříchy působí; a jakož jest nemoudrým onen, který léká zavrhuje a jimi pohrdá, tak ani onen moudrým není, jenž pokárání s vděčnou nepřijímá mýslí.

Sv. Blažej.

Nic není hořčího nad šlupinu ještě zeleného ořecha, nic tak sladkého a pro žaludek lahodného, jako jádro z něj v cukru naložené. Podobně to stojí s domluvou, která sama sebou trpká jest; ohněm však lásky obložená a tichostí kořeněná stává se milou, vonnou a spásonosnou.

Sv. Frant. Sales.

Kdo v pravdě a lásce kárá, sype růže před oči vinníků; a tu nebude možno rozhuňvati se na káratele, jenž perly a dýmantu místo zbraní užívá.

Týž.

Kněžství.

Čím větší moc král svěřil úředníku svému, tím více musí jej podřízený ceniti a ctíti. Jak veliká tu moc, již nebeský král svěřil kněžím svým, a jaká tedy úcta, již dávati jim sluší.

Šmid. katech.

Kněz.

Králi jsou těla svěřena, duše knězi. Král odpouští peněžitý dluh, kněz dluh hříchu. Onen nutí, tento napomíná; onen působí přinucením, tento přesvědčením; onen má patrnou zbraň, tento má boj s ďáblem. Téhož panování jest větší. Protož kladl král hlavu pod ruky kněžské a všudy v písmě sv. starého zákona, krále zasvěcoval kněz

Sv. Jan Zlatoúst.

Kněži.

jsou okrasou církve a jejím vznešeným leskem; oni jsou branou města věčného, skrze kterouž všickni, jenž v Krista věří, k Němu přicházejí; oni jsou vrátní, jimž svěřené jsou klíče království nebeského a jsou držitelé hradu královského.

Sv. Prosper.

Křest sv.

Jakož roucho vyčištěné ne pouze všech škvrn prosto je, nýbrž i krásně se nese, tak i duše sv. křtem netoliko čistou, nýbrž i spanilou, líbeznou a bohumilou se stává.

Šmid. katech.

Kříž Páně.

Jakož Israelité na mēdōného hada zírající od uštknutí hadů zemských zhojeni byli, tak i všickni, kteří s živou vírou na Krista na kříži pohlížejí, od uštknutí hada pekelného uzdraveni bývají.

Sv. Augustin.

Jakož i nejtvrďší chléb ve vodě změkne a záživným se stane, tak i nejtrpčí trápení krví Krista na kříži prolitou se umírní.

Sv. Kateř. Sen.

Jakož purpur ceny vysoké nenabývá od vlny, nýbrž od barvy, v níž ponořen byl: tak i skutky naše nabývají ceny ne ze sebe samých, nýbrž z krve na kříži vylité, — Beránka Božího.

Sv. Frant. Sales.

Láska.

Není ničehož mezi živly nad oheň, mezi kovy nad zlato, mezi drahými kameny nad demant, mezi planetami nad slunce, mezi anděly nad Serafim: podobně není mezi všemi ctnostmi a dary duchovními nad lásku.

Marchantius.

K Bohu. Jakož, chtějíce pevnou stavbu seříditi, o základ pevný se nejdříve staráme: tak musí každý, kdo ve ctnosti utvrzenu býti žádá, lásku pravou k Bohu za kámen základní položit.

Šmid. katech.

K rodičům. Pozorujme dětinou lásku u čápů. — Když starý čáp mdlobou klesne a křídla jeho pro vysoké stáří pění zbavena, k veslování větrem neschopna jsou, obstoupí jej mladí pění svým. Oni nosí mu potravu, zvedají a ukládají jej. Ptáci tito nestydí se staříckého otce živiti a obstarávati, začez se již mnozí lidé byli styděli. Ptáky ty nevíže zákon vrytý v kamenné desky ani vrozený ukládá jim jaké přikázání ošetřovati rodičů, nýbrž pud toliko přirozené vděčnosti. Človče! kterak ty máš se chovati k rodičům svým?

Sv. Ambrož.

K bližnímu. Chtějí-li jeleni z ostrova jednoho na druhý přeplovati, položí jelen zadní, hlavu na záda předního. Undlen-li přední, obrátí se a položí se na zadního. Střídavě tak plavou a přispívají si vzájemně. Činí-li již to jeleni, co mají teprv křesťané činiti? — Neukážeme věru upřímnějšího srdce, jako když bližnímu svému ochotně a rádi břímě nésti pomáháme.

Šmid. katech.

Jakož ve stavení kámen o kámen se podpírá a v nedostatku toho všecko by se sesulo, musí též v duchovní budově — v církvi Kristově jeden druhého laskavě ztrpěti a podpírati.

Tamž.

K nepříteli. Jakož oheň plevel i trní zžirající půdu čistí, tak i nepřítel tříbí výčitkou a hanou svou žhavou duši od plevele a činí ji Bohu příjemnější.

Tamž.

Láska jest cesta Boží k lidem a cestou lidí k Bohu. Láska jest hrad všech ctností.

Sv. Augustin.

Víře se spása ukazuje, naději připravuje, lásce však udílí. Víra značí cestu do vlasti vyvolené, jako obloha a ohnivý sloup jasností a temností svou značil cestu Israeli do země zaslíbené. Naděje nás sítí manou nebeské sladkosti; láska však vede nás jako archa úniky do oné nadhvězdne říše pravým Israelitům zaslíbením předpověděné, kde přestane sloup víry naším vůdcem a manna, pokrmem naší naděje býti.

Sv. Frant. Sáles.

Lakomství.

Žádost peněz naplňuje les lotry, — domy zloději, — rodiny svárem, — trhy podvodem, — soudní síně přísahami křivými, — chyše nevinné nouzí a bídou, — oči sirotek slzami, — srdce vdov lkáním, — žaláře zlosynů, — a peklo konečně zatracenci.

Sv. Basil.

Nerozumně by jednal, kdoby chtěje vysokého vrchu dostoupiti, bez potřebí břemenem se překládal: a v stejném nerozumu vězí ti, kteří velkým bohatstvím se obtěžující cestu nesnadnou si činí, ač by rádi při tom království nebeského dosáhli.

Šmid. katech.

Lép zalepí obě křídla ptáku, aby se povznesti nemohl: tak i lakota poutá obě peruti člověku — rozum a vůli, by se plazil v prachu zemském.

Tamž.

Chce-li rolník zameziti cestu přes pole své, zavěť ji plotem trnovým. Moudrost božská ohradila cestu k bohatství mnohými překážkami a trním nesčíslných péčí a starostí, aby lidé po cestě té nespěchali houfně do náruči pekla.

Sv. Bernard.

Misie v Lnářích.

Pořád se do světa vykřikuje, že naši venkované sami se protiví církevnímu kázání, zejména ale misiím. Oni referenti novin nechať ale jdou vždy do té oné farnosti, kde se misie odbývají, a — zastydí se zajisté nad obvyklými zprávami do novin. Od 28. srpna do 4. září odbývala se též ve Lnářích katolická misie, vedena ct. oo. redemptoristy ze sv. Hory. O ní podáváme jen tuto stručnou, ale pravdivou: zprávu. Účastenství bylo veliké, lid až přes 6 hodin cesty vzdálený připutoval a bral vřelý podíl. Komunikantů (přistoupivších ke stolu Páně) bylo přes 2400, což jest na malou osadu L. zajisté značný počet. Jako všude jinde tak i v L. nescházelo posměváčků a tupitelů sv. misie. Mnohý ovšem poslechnuv první kázání, v kterém vlp. P. R. některé námitky, které nejen učenější nýbrž i sprostý lid činívá, mistrově byl vyvrátil, sklopil oči a umkl, mnohý ale zůstal starým a jest Jidášem, který ani kdyby sám Kristus Pán mu kázal, se neobrátil. Tak to ale vždy bývalo a dokazuje se tím jen pravda slov Kristových, že jako Jemu to židé činili, podobně i Jeho učeníkům dítí se bude.

Katolíci pozor!

Za času válek francouzských, jež Napoleon I. vedl s celou Evropou, začal proti výbojnému vítězi tomuto poctivý Görres bojovati — pérem s takovým zdarem a výsledkem, že starý Napoleon listy, v nichžto Görres proti němu psal a národy podněcoval, nazval šestou velmocí. Od šedesáti let zmáhá se vláda a síla tisku a časopisectva každým dnem víc a více a může se říci, že patero evropských velmocí žije a trvá z milosti novinářské. Nedá se upřít, že tiskem a zvláště časopisy mnoho

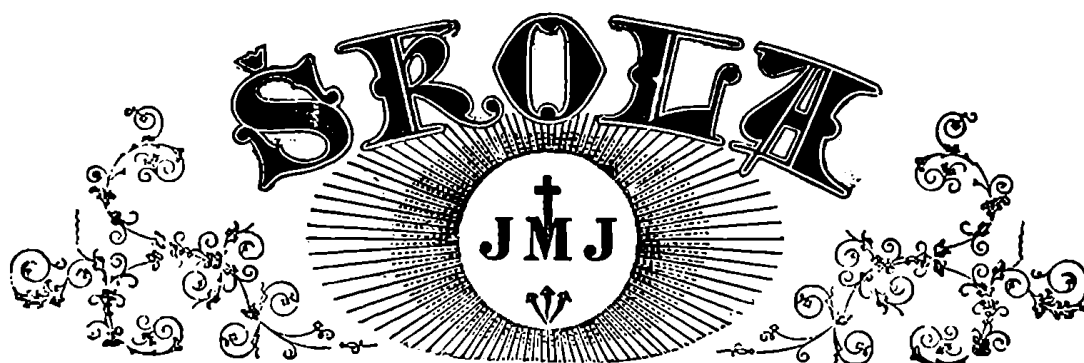
dobrého a užitečného ve světě bylo provedeno a se stává; avšak jest také pravdou nevývratnou, že novinami mnoho nezbedy a zla se na světě natropilo a páchatí nepřestává. Jed může býti neškodným učiněn toliko protijedem a stejnou zbraní nepřítel dá se nejsnadněji a nejrychleji poraziti. Proto nelze proti tisku záhubnému jednati leč tiskem dobrým a proto nelze časopisectví prolhanému a škodnému mezi klásti leč šířením listův a novin nezávadných a neúhoným směrem se nesoucích. — Tisk náš český sloužil dlouho právu a pravdě a časopisectvo naše počínalo si původně v skutku poctivě a nezištně. Cokoliv se ještě před málo roky ve svatováclavském jazyku našem psalo, sloužilo národu našemu toliko k povzbuzení, ku vzdělání a poučení a vlasti k chloubě. Nikdo ze spisovatelův našich nerušil velebnou svornost v táboru slovanském a žádné péro české nezavadilo lehkovážně a rouhavě o církev svatou! Literatura naše slula nevinnou a — panenskou. — V poslední době však pokusili se někteří svévolníci z lakoty a z příčin nemravních svatyni československého písemnictví zprzniti a cudnost vlasteneckého novinářství znesvětit. Duch nevěry, jež se jako zběsilá povodeň valí od zkaženého západu, zachvátil a strhl s sebou také mnohé péro, jež mohlo a mělo prospívati vlasti a národu. Již nelze bez velikého pozoruhat po spisu českém a býti podporou listu, protože vychází v rouchu domácím a jazyku národním!

Tisk zahraničný a listy v cizí řeči psané mohou býti právu a pravdě vůbec na ujmu, ale nám Čechoslovauům nemohou škoditi bezprostředně a přímo. Avšak spisy a noviny vydávané česky jsou s to otravovati zdravou mysl a zbožnost našeho drahého národa, a podobají se domácímu zloději, jehož uhlídati nebývá snadno.

Jak se věci mají na světě a jak se všelike poměry utvořily, nedá se vydávání listův zhoubných zameziti a zlý tisk zastaviti, leč rozhodnou vůlí národa, když novinám zrádně psaným dá výhost, když spis proticírkevní nechá svůdným pisálkům a kramářským nakladatelům ležeti na skladě a když s dvojnásobnou obětavostí se jedenkaždý z vědomých katolíkův propůjčil za neunavného šířitele časopisův a knih prostoupených kvasem a zásadou církve svaté. Kde nepřítel pravdy činných rukou přikládá ku dílu nešlechtnému, tam nestačí bédovati, naříkati, jemu spílati a zrádu vytýkati, nýbrž jest třeba tam dva osvědčené listy na stráž postaviti, kam se jedním výtiskem vedral! —

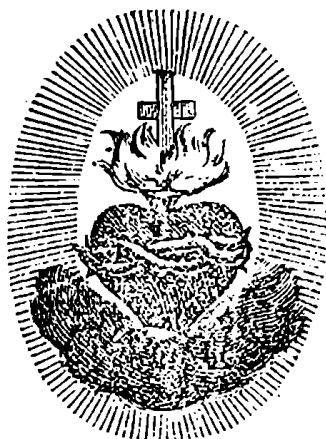
Bylo připomínáno, že by mohly a že by měla naše církevní bratrstva se uvázati v šíření tisku církevního a v podporování listův katolických. Pokynutí toto stojí v skutku za povšimnutí a brzo stala by se u nás literatura katolická tvrzí nedobytnou a mocí nepřekonatelnou. Kdyby zbožní údové církevních spolkův a jednot vedle modlitby naučili se, stavěti hráze z dobrých knih a časopisův proti záplavě a jedovatě tisku a časopisectva proticírkevního.

Z listův českých na něžto v každém pádě lze spoléhati, že důsledně hájiti budou věc Boží i věc národa zasluhují se strany horlivých katolíkův povšimnutí i podpory: „Hlas (brněnský), Čech a Blahověst.“ Stalo se již, že ten který list ze začátku se k zájmům katolickým choval slušně a šetrně; jakmile si však přičiněním duchovenstva zjednal dostatek předplatitelův, obrátil, opustil původní program, a spojil se buďto zjevno aneb pod rukou s protivníky církve svaté. Proto katolíci! pozor.

Božského Srdce Páně.

Ročník VI. Listopad 1872. Číslo 11.

Božského Srdce Páně apoštol modlitby.

Kapitola osmá.

Ještě něco o dobrém žoldu apoštola modlitby.

„Za darmo ani kuře nehrabe,“ říkává ten, jenž má něco zadarmo udělati a nechce. Každý chce za svou práci plat, nejen řemeslník a sluha, ale i písař a voják. To v naší „Škole“ dobře vědí, a poněvadž opravdu chceme najmouti v ní pro Božské Srdce Páně hodně mnoho statečných vojáků modlitby, proto podvkráté mluvili jsme zde již o mzdě apoštolské a budeme mluviti ještě dnes, by více ještě jich bylo přilákáno uchopiti se zbraně modlitby a s Kristem Pánem bojovati za zdar království Božského. Trvám, že vyhlídka na hodný plat, jenž tuto vojákům modlitby se vyměřuje, pákou bude pro ně velmi mocnou, a v naději této podávám další platební poukázku.

Za páté: Byt a úplné zaopatření.

S vysokých míst, jako hor a věží, jest daleko a mnoho vidět, a k vůli tomu podivání lidé na taková místa rádi lezou. Bývají tam často knihy, do nichž navštěvovatelé zapíší svá jména na památku a někdy také nějakou k tomu průpověď. Jednu takovou jsem také někde četl a zde jsem ji opsal. Zní:

Kdys' andělíček dolů s nebe
pohlédl na zmotaný svět;
palácův moc tam, domů zřel:
i ptá se udiven sám sebe:
„Co jen ta čeleď bláznů dělá!
Na světě staví díla smělá,
a o nebe nic nedbají,
kdež plesy věčně trvají.“

Však do nebe nikdo se nedostane, kdo si nepřinese domovský list a tak dokáže tam domácí právo své. Jenom snad „za zaplať Pán Bůh“ se tam dostati anebo na jednu noc a potom jíti dále, tam nejde. Jenom kdož v městě Božím, v nebi, již dříve vlastní vystavěl si dům, může bez překážky a pokojně se přesídliti do něj, až smrt, ten vozka neodbytný, s povozem svým, tělem lidským, k hrobu přijede a zde vystoupiti poručí. Kdo však v nebi vlastního domu nemá, tomu sv. Petr nikdy neotevře; odbyde ho slovy: „neznám vás.“ Takto u bran věčného Jerusáléma odbyt, nebudeš moci dále cestovati a snad ještě zazpívati si: „o radostné cestování,“ ale hned jako zloděje zavřou tě „do chládku,“ kdež ale chladu mnoho nebude.

A proto není to žádný žert ani dětská hra s tou stavbou vlastního obydlí v nebi. Nuže čtenáři, jak jsi daleko se svou stavbou? Položil jsi již základy? Máš již vystaveno do prvního poschodí? Budeš klásti již brzy krov? Což kdyby tak dnes přišla smrt a vysadila tě u bran věčnosti, a ty bys přišel, nejsa se stavbou ještě hotov, anebo by to byla jen chatrná bouda slaměná, co tam máš, ale žádný palác pro dítě boží — a jiných obydlí než paláců tam na hoře býti nesmí — nestýskalo by se ti při poslední hodině? Anebo když slyšíš umíráčkem zvonit, aneb když, jda kolem hřbitova, v srdci jiný ozývá se hlas: „dnes mně, zítra tobě“ — zdaliž se nezadumáš při myšlence na smrt, a když otázka se ti namane: „co potom?“ Co by jsi nedal za to, kdybys měl jistou zprávu na tu otázku, a kdyby ti někdo dal platící výkaz, jak to tam stojí s tvým obydlím! Nu jak to je? Ručí nám něco pro to nebo ne? Máme tam nějakého obstaravatele bytů?

Ovšem že. Máme slovo Boží, za kteréž nám ručí sama Boží pravdomluvnost. Hned ti ho řeknu, dříve však k lepšímu pochopení tuto událost.

Před dvěma sty roky vedena byla v Němcích a u nás v Čechách krutá válka, válka třicetiletá. V jedné krajině byl též kníže vypuzen z trůnu i z města svého, a musel jako žebrák přehnouti v noci a v bouři a byl rád, když na noc místo v měkých peřinách vyspati se mohl v některé skalní sluji. Však jedenkrát na svém útěku zabloudil. Bylo to v lese a noc na krku. Již myslil, že zahyne, když tu přišel k chatrči uhlířské. Uhlíř jak živ nebyl v hlavním městě, by znáti mohl zeměpána, a teď když před ním stál podobal se více lumpovi nějakému než pánu. A proto také uhlíř knížete nepoznal, ale měl ho za tuláka. Že však cizinec tak bídně vypadal a slušně se choval, měli uhlíř a žena jeho s ním útrpnost, vzali ho pod střechu, dali co měli, a zapuzený zeměpán zůstal u nich za pacholka. On ovšem neřekl, kdo jest. Tak trvalo to nějaký čas, až zase v zemi byl pokoj. Tu dal čeledín uhlíři a ženě s Pánem Bohem a odešel. Nikdo nevěděl kam. A zase uplynul nějaký čas, když tu jednoho dne před chalupou zastaví krásný jezdec, sestoupí, uhlíře uctivě zdraví a mu ohlašuje, že se má přestěhovati do města. Má prý tam pěkný velký dům, zahradu, chlév a v něm kouě a krávy. Milý čtenáři, ani si nemůžeš pomy-

sliti, jak uhlíř oči vyvaloval a hubu otvíral. A když se zpatoval, zakroutil hlavou a začal se huěvati, že pán s ním žerty tropí. Pán ale vytáhne z kapsy depeši, přečte ji uhlířovi a ukáže mu podpis knížete. „Ah to je něco jiného,“ řekne uhlíř a věří již a sbírá svých pět švestek a táhne k městu. A co tam uzří? Bývalý jeho čeledín stojí v knížecí parádě před ním! Však ty již víš čtenáři, jak se to stalo. Nu, a to je události konec.

Však i rok již blíží se ku konci, a brzy přijde poslední neděle po sv. Duchu. Pan farář stojí na kazatelně a přečítá sv. evangelium. Ale hrozné věci povídá to dnešní čtení, věci které se teprv státi mají, až se světem bude „amen“ a nastane poslední soud. Evangelium končí slovy: „Nebe a země pominou, ale slova má nepominou.“ — Jaká jsou to slova? — A nyní slyš: „Pojďte požehnaní Otce mého, a vezměte za dědictví království, kteréž připraveno jest vám od počátku světa. Neboť jsem lačněl a dali jste mi jísti, a t. d. Amen pravím vám, cokoliv učinili jste jednomu z bratří mých nejmenších, mně jste učinili.“

A tu máš velmi jasnou poukázku na byt a úplné zaopatření. Jako že Kristus Bůh jest a slovo jeho neomylným, tak jisto je, že láska ku Kristu, kteráž není jenom planým květem, ale jadrným, plným klasem, tak že jeví se v skutcích milosrdenství, nejlepší zná v nebi byty jednati a domy stavěti. Každý čin lásky jest o jeden kámen více pro dům tvůj tam nad krásným klenutím hvězdnatým. Čím dražší však jest duše nesmrtelná pomíjejícího těla lidského, tím větší má ceny skutek lásky, kterýž duši prokážeš nad onen tělesný. Ku př. dobrá rada k dobrému skutku; jasné a laskavé slovo k bližnímu, jenž ve věcech spasení ve tmách bloudí; chladící rosu útěchy srdci bolem a starostmi vyprahlému; cestu ukázati zbloudilému; raději křivdu trpěti než činiti, a osopí-li se na tě někdo jako hrom a bouře rozkácená, vstříc jíti mu jako tichý jarní večer — toť jsou skutky nesoucí znak a obraz srdce Kristova, a proto mají před Bohem věčnou cenu a zasluhují odměny v nebesích. Znáš-li pak ještě katechismus? Nuže řekni, který jest poslední skutek duchovního milosrdenství? — „Za živé i za mrtvé se modliti.“ — Skutek ten mezi sedmi jest poslední jako poslední bohatá růže na keři. Nemůžeš-li žádný z předešlých konati, tento ještě ti zůstává a všechny ostatní v něm jsou skryty. Neboť modlitbou dokázati toho můžeš, že Bůh sám, a ne pouhý jenom člověk, stísněnému dá rady, útěchy a odpuštění. A jestliže kazatelové na kazatelně, duchovní ve zpovědnici, katoličtí učitelové ve škole a misionáři v cizích dílech světa kážou a úřad apoštolský zastávají; můžeš ty jim pomoci lidi loviti svou modlitbou, svým obětováním všech prací svých a utrpení, a takto podíl vzíti na mzdě apoštolské. Kristus Pán řekl to zřejmě: „Kdo proroka přijme na jméno proroka, obdrží odměnu proroka.“ To jest: kdo kněží a apoštolům přítelem jest a jim dobrého prokazuje, má právo žádati podíl ze mzdy apoštolské. Ale většího dobrodiní apoštolu neprokážeš, než když horlivě modlitbou zalívati budeš, co on slovy rozsel. A jaká jest odměna apoštolů? Pán přislíbil jim dvanáctero stolic v nebi a úřad soudcovský nad zlými; on slíbil jim zříditi přibytky v domě otcovském; on slíbil jim, že při oné věčné hostině tam na hoře v nebi vstane, podpásá se a sám jim bude sloužiti. Takový jest skutek ten, Bohu pomáhati duší lidských spasit. A proto pranic se nedivím, že Bůh těmto lovecům duší lidských již na zemi mnoho dobrého prokazuje a někdy i nahlédnouti jim dává za modrou oponu hvězdnatou do nebeského Jerusáléma, že u vytržení volají, jako jeden z nich, František Xaverský: „Zadrž, o Pane, zadrž! Neboť nesnesu to radostí.“ — To jest odměna a žold apoštolský, jehož se každý účasten stává, kdo a jak spolupůsobí.

A ještě neustanu ale přidám, co u vytržení slyšel sv. Jan: „Piš: blahoslavení mrtví, kteříž v Pánu umírají. A Duch praví: ano, teď od prací svých sobě odpočinou, neboť skutkové jejich je následují.“ — Jest to krásné dílo, když mistr věhlasný vymaluje krásný obraz anebo veliký vystaví chrám, — ale ono nejde za ním. Jest to krásné dílo, když učený muž napíše knihu plnou svaté pravdy a vědy — ale kniha ta nejde za ním. Jest to krásné dílo, když někdo postaví varhany s osmi tisíci píšťal a 70 registry, jakovéz jsou v Harlemu — ale ani toto dílo nejde za mrtvým. Však v oné utěšené knížce, v níž Jindřich Suso sám život svůj popsal, jest řeč o jednom obrazu, jež vymaloval, o jedné knize, kterouž napsal, o jedné varhaně, kteréž vystavěl: a vše to šlo po jeho smrti za ním.

Však nechať povídá sám: „Když mnohá leta ztrávil svým vlastním posvěcováním, mnohým zjevením ukázal mu Bůh na spásu bližních jeho, aby i v tom byl dokonalým. A co v práci této zkusil, jest bez míry a počtu. Jak mnohé duši ale jím bylo pomoheno, zjevil Bůh své věrné služebnici. Jmenuje se Anna, a jest také duchovní dcerou jeho. Jedenkrát spatřila při modlitbě u vytržení sluhu Božího na vysoké hoře čisti mši sv. I uzřela tu nesčíslný počet dětí v něm a na něm, a nebylo jedno jako druhé, nýbrž každé, čím více mělo od Boha, tím více mělo místa v něm, a čím v něm bylo hlouběji, tím více také k Bohu se obrátilo. Viděla, kterak za všechny vroucně se modlil k věčnému Bohu, jehož měl ve svých kněžských rukou. I prosila Boha, by jí zjevil, co vidění toto znamená. A od Boha bylo jí dáno toto vysvětlení: „Nesmírný ten počet dětí, jež u něho jsou, jsou všichni ti, jež on zpovídá a vyučuje aneb kteří vůbec k němu mají důvěru. A ty mi všechny získal, tak že život svůj dobře ukončí a od mé tváře nikdy nebudou zapuzeni. Co však on sám při tom trpkého zakusil, vše mu jednou dobře vynahradím.“ Hle to krásné dílo, jež Suso modlitbou a učením svým vykonal, svatý obraz těchto duší, kniha, na kterouž Krista napsal, zástup duší bohamilujících a chválících — zůstaly u něho, a šly s ním po smrti a jsou teď s ním v nebesích. — Nechceš ty také býti takovým stavitelem varhan, takovým sochařem nebo malířem živých obrazů svatých? Jdi tedy a jako Suso modli se za duše, kteréž ti na srdce přirostly, a odporuč je Bohu a přiveď k němu, aby i jejich život a konec dobrý byl. Potom i na tobě vyplní se slova: a skutkové jejich je následují! Modli se n. př., prosím tě snažně, modli se za tohoto ubohého písaře, modli se vroucně a vytrvale, až se Bůh nad ním slituje a dá mu šťastnou hodinku smrti. A jedenkrát i ty zvítězíš nad smrtí a hrobem a spěchati budeš do věčné vlasti své a dílo tvé, duše zachráněná půjde za tebou, a to jsem já; o já ti budu vděčným a budu tě milovati po celou věčnost za to. Budiž tedy, čtenáři, mým Susou! Já rád chci býti tvým obrazem, tvou knihou, tvými varhanami.“ Modlete se bratři, abyste spasení byli,“ píše sv. Jakub. Pomáhej jiným modlitbou do nebe, a sám jistou cestu tam sobě vystavěls. Každý otčenáš bude stupněm na řebříku nebeském; buduj z lásky k Božskému Srdci Páně jiným v nebesích příbytek, a každé Zdravas Maria za ně tam poslané bude stavebním kamenem tvého domu, pomáhej obětí práce své jiným zaplatit u Boha jejich dluh, a napřed ukládáš pro sebe jmění do spořitelny nebeské, a rádi vezmou tě za člena, až na horu přijdeš. Ano, modli se jen duše milá, a obětuj a trp a pracuj ve spojení s Božským Srdcem Páně za svoje bližní, a tento lásky čin bude nejvěrnějším a nejlepším tvým přítelem. A až dohasne ti svíce života a udeří poslední hodina tvoje, kde tě opustí vše, tvé peníze, tvůj dům, tvůj dobytek, tvá přízeň i drahá polovice tvá, tvé tělo; tenkrát s tebou půjde přítel tvůj, sedmý tento a po-

slední skutek duchovního milosrdenství, tvůj apoštolát modlitby, a půjde s tebou až za hrob k sondu, a bude tě tam hájiti před Kristem Pánem jako tvůj advokát. A jestli že jsi se modlil tak často a vroucně a upřímně, že tím i jednomu člověku do nebe pomohl's, řekne jedenkrát Spasitel tvůj: „To jsi učinil mně!“ Anebo myslíš, že to za to nestojí, anebo že Pán v dobročinnosti se dá od tebe zahanbiti?

To tedy jisté jest: pravý apoštol modlitby v nebi byt dostati musí. —

Ještě něco pro rozumáře. — Kdo ví, nepřijde-li „Škola“ někdy také do rukou křesťana polovičatého, kterýž vše hned vykládá svým polovičatým způsobem a praví: „Ale to je dobře; já se dám zapsati jenom do apoštolátu modlitby, pomodlím se vždy svůj denní úmysl, a — nebe mi nemůže ujíti. Nemusím se teď více postiti ani zpovídati, mohu býti živ, jak chci. Je-li pravda, co se tu ve „Škole“ praví, dostanu se s apoštolátem modlitby do nebe. Věru v tom našem čase vše jest pohodlnější, i ta cesta do nebe.“ — Tak mluvit by mohl křesťan polovičatý. Co mu mám na to říci? Ne mnoho. Za jedno trvám, pane rozumáři, že's rozum svůj zcela neztratil, by's nevěděl, že pouhá ústní modlitba, o níž srdce neví, nic neplatí. Za druhé: Jsou-li však ústa a srdce spojeny, jak to je u pravého apoštola modlitby, tu trvám na svém, že mu nebe neujde, buď si prozatím kdo buď. Věc se má takto. Byl jeden muž, jenž byl velmi zlý a velký darebák, a ten měl za manželku ženu tichou jako beránek a dobrou jako anděl. Hrubec nešetřil ranami a nadáváním a týráním; ona však zůstala vždy touž paní mírnou, trpělivou, Bohu oddanou. Tak žili spolu nějaký čas. Tu praví jedenkrát onen člověk ku svému sousedu: „Tak již to vedle své ženy nevydržím. Buď se zabiji, aneb se polepším.“ — A učinil to poslední. — A tak se to má též s pravou modlitbou přímluvnou. — Ty modlíš se každodenně z plna srdce, a tedy v upřímné soustrasti s ubohými hříšníky a zbloudilými. Jak to tedy dlouho může trvati, by lituje duší jiných své vlastní v hříších zanechal? Ty modlíš se každodenně z plna srdce, a tedy v upřímné horlivosti za čest a království a slávu Boží, a aby ho lidé více a více poznali a chválili a milovali. Jak pak to dlouho budeš dělati, abys zároveň při tom proti Bohu se vzpouzel a zuřil? Jedno z dvojího brzy zajisté stane se: buď necháš modlitby přímluvné a nejsi již apoštolem modlitby a pak slib můj u tebe neplatí; anebo ty se modlíš s ústy i srdcem, a polepšíš se, obrátíš, a tomu nebe neujde, či ne? — A teď milý pane rozumáři s Pánem Bohem! —

Nejstarší způsob apoštolátu modlitby v novém rouše.

VIII. Božského Srdce Páně apoštol modlitby pro jižní Afriku.

(Obor činnosti jeho obsahuje jižní polovici Afriky; obyvatelů přes 40 milionů.)

1. Povzbuzování ducha apoštolského.

„A trpí-li co oud jeden, trpí spolu s ním všickni oudové: pakli jeden oud se oslavuje, radují se spolu s ním všickni oudové. Vy pak jste tělo Kristovo, a oudové z oudů.“ 1. Kor. 12, 26, 27.

„Všelikou modlitbou a prosbou modlete se každého času v duchu, a v tom bedliví jsouce se vši ustavičností a prošením za všechny svaté.“ Efes. 6, 18.

2. Usmíření Božského Srdce Páně.

Tím že Ježíš Kristus s poslušným, pokorným a milujícím srdcem se podrobil všemu utrpení a obětím, kteréž mu Otec uchystal, přehojně učinil mu zadosť za to, oč hříšníci všichni na Bohu povinné účty mu ubrali. — Rovněž můžeme i my božskému Srdci Páně za své a bližních hříchy dáti nějakou náhradu, když podobně, s trpělivostí snášeti budeme ony kříže, kteréž den ode dne na nás sesylá ruka Páně. Kříže a utrpení taková jsou buď tělesná, jako n. př. nemoc, hlad, žízeň, zima, horko, těžká práce denní; anebo jsou duševná, jako n. př. úzkostlivé svědomí stran minulosti, bezutěšenost, málomyslnost, bázeň před budoucností, zdánlivá opuštěnost od Boha; anebo se týkají dobra našeho tělesného i duševného, jako zármutek a starost o živobytí, pro pomluvu, na cti utrhaní, hanu a výsměch, s nímž se setkáváme. Pomysli si tedy při své ranní modlitbě, že slyšíš hlas Páně řkoucí: „Kdo chceš za mnou přijíti, zapři sebe sám, bež kříž svůj na sebe, a následuj mne!“ A potom slib Spasiteli svému, že vše denní utrpení chceš v trpělivosti a lásce snášeti, by's jemu se zalíbil. Pros ho, aby to ve spojení se zásluhami svými podal nebeskému Otci k smíření. A jestliže potom mezi dnem nějaké utrpení tě potká, rei: „Božské Srdce Páně! Staniž se vůle tvá jako v nebi tak i na zemi!“ —

3. Božského Srdce Páně cnost k následování.

Prostota srdce záleží v čistém úmyslu vším činěním a jednáním svým ničeho nehledati, než Bohu se líbiti a bližnímu dobře činiti. Však oko pravého úmyslu kalí se ve mnohých věcech. Brzy zajisté k tomu hledí, co jest příjemné. Málo kdy nachází se, kdož zcela by prost byl samolibosti — praví Tomáš Kempenský. Srdce Ježíšovo bylo však vždy upřímné a pravdivé a prosté, že Pán mohl říci: „Vždy činím to, co Otci se líbí!“ A sv. Pavel praví o Kristově lásce k bližnímu: „Kristus nebyl živ sobě k libosti, nýbrž jakož psáno jest: potupa tupících tě na mne padá.“ — Zpytuj se tedy častěji za tento měsíc, třebaš každý pátek, zdaliž v jednání svém k Bohu a k bližnímu nehledáš sama sebe, svůj prospěch, svou radost, své pohodlí, snad i ukojení svých zlých vášní, a nejsi-li tím sváděn k porušení lásky k Bohu a k bližnímu. „Běda tomu,“ praví sv. Augustin, „kdož srdce své z polovice Bohu a z polovice ďáblu dává.“ — A kdybys při tomto zpytování poznal, že úmysly tvé v některé věci jsou samoliby, polituj upřímně této chyby, a pros Boha o srdce nerozdvojené a upřímné, dle vzoru Božského Srdce Páně.

4. Ochráncem a vzorem budiž sv. apoštol Bartoloměj.

Svátek jeho připadá na 24. srpna. Vlastní jméno tohoto apoštola bylo Nathanael, a sv. evangelista Jan vypravuje o něm: Filip našel Nathanaela a řekl mu: „Nalezli jsme toho, o němž v zákoně psal Mojžíš i proroci — Ježíše, syna Josefa z Nazaretu.“ I odpověděl mu Nathanael: „Může z Nazaretu pojíti něco dobrého?“ Načež Filip: „Pojď a viz!“ — A když viděl Ježíš Nathanaela k sobě přicházeti, pravil: „Hle to jest pravý Israelita, v němž není lsti!“ — Těmito slovy dal Pán apoštolu svému hned při jeho povolání svědectví, že srdce jeho prosté jest. Tato nelíčená láska pro Boha a věc Boží schopným učinila jej k úřadu apoštolskému, jemuž se věnoval cele, jakožto první z učedníků Páně. K hlásání slova Božího poslán byl do Indie. Obrátiv zde mnohých na víru Kristovu, odešel odtud do

Velké Armenie. Zde obrátil krále Polymia i manželku jeho a tím popudil proti sobě pohanských kněží modlářských. I poštvali proti němu králova bratra, jenž ho kázal za živa odříti. V utrpení tomto vypustil ducha. —

5. Denní úmysl modlitby viz čís. 3 str. 77.

Vzorové apoštolátu.

V nížádné zajisté době a v žádném jiném světě nenašlo se tolik svatých a tak hrdinských apoštolů jako v štarožitném posv. Římě za času svatých otců církevních; toto „město věčné“, dí jeden učený muž, „bylo tehdaž střediskem a cílem poutníků, kteří od čtyř konců světa do Říma cestovali, aby hroby apoštolů sv. Petra a Pavla uctili. Ve chrámě viděl jsi množství římských matron pohromadě, jež ku všelikým křesťanským úmyslům podnět dávaly.“ Ano jejich spolupůsobením a účinkováním podařilo se i oněm velkým mužům zavést pravidla života křesťanského a přidržovati národy k ostříhání mravů křesťanských, ony to byly hlavně, zkrze něž uskutečnil se výrok sv. Pavla, že Řím rozšíří paprsky své víry a svých ctností do celého světa a svět napraví: „víra vaše rozhláší se po všem světě.“

První místo v souhvězdí světců a světic, jež tehdy na překrásném blankytu církve sv. vzešlo, drží ona v církevních dějinách postavená apoštolka, kteráž k rozoznání od vnučky stejného jména nazvaná je starší, jest vám to:

8. sv. Melania.

Bylať ona nejslavnější a nejváženější ze všech římských paní tehdejšího věku. Pocházela z rodu vznešeného, ješto otec její byl místodržitelem, a byla dědičkou ohromného jmění. V 22. roce ztratila chotě a 3 dětí, dvě v jednom a téměř roce, rána to, již snesla s živou vírou a hrdinskou stálostí. Na místě aby slzy prolévala, s podivuhodnou klidností opětovala ona krásná slova Jobova: „Hospodin mi je dal, Hospodin mi je vzal; buď jméno Jeho pochváleno!“ Zřekla se světa, na němž nikdy nelpěla, a zakázala se zcela na službu církve sv., na jejížto potřebách a zájmech v celé říši nejvřelejší podíl brala. Právě v tom čase vypuklo pronásledování se strany Arianovců proti sv. Athanásiovi, jak mile o tom slyší Melania, opouští svého jediného syna, jenž jí pozůstal, a plaví se do Egypta, aby tohoto nového evangelistu, tohoto neohroženého obhájce Božství Ježíše Krista, tento veliký sloup církve, podporovala, hájila a před nástrahami ukrutných jeho nepřátel chránila. Jsouc v Egyptě, ráda by navštívila poustevníky na horách ustrických, aby se jich pobídkami poučila a příkladem jich vzdělala, ihned přichvátá sv. Izidor z Alexandrie, máje za svou povinnost, by ji na cestě její doprovázel. Mezi jinými našla tu a počila svatého Pambo, živý to zázrak svatosti, hojně ho obdařivší přála sobě, by ho až on zemře, vlastníma rukama mohla pochovati. Když pak císař arianský Valens ze záští na křesťany ty sv. poustevníky rozehnal a do žalářů uvrhl, tu sebraly se paní katolické na západě a odebraly se do východních krajů, aby tam tyto mučienky kajcnosti, kteří se stali vyznavači víry, počily a podporovaly. Opět jest to Melania, anaž se v čelo těchto bojovných výprav víry a lásky postavila. Na to obrací i své bohatství a sama dlouhý čas vydržuje jich více nežli 5000. Tak činí i všem biskupům, kněžím a věřícím, jenž pro svou věrnost církvi všude jako divá zvíř jsou honěni a pronásledováni. Onať je

přijímá do svého domu, ukrývá je neb navštěvuje v žalářích, ona jim přispívá svým jměním a udržuje jich zmužilost, a když část jich, v počtu 1200 do Palestiny jest vypovězeno, spěchá za nimi, aby je opatřila potravou; ale jak k nim? — oni jsou v tmavém žaláři uvěznění a žádný nesmí k nim. Avšak to apoštolku horlivou neodstraší. Sotva že se setmělo, přichází jako otrokyně a krade se k nim s potravou. Věru, jen matka by tak mohla jednati! I dozvěděl se toho místovladař Palestinský, a jelikož ji neznal, dal ji taktéž do žaláře uvrhnouti, doufaje, od ní peníze dostat. Avšak pokora a dobrovolná chudoba nevylučují zbožnou urozenost šlechtickou, nýbrž ještě ji zvyšují, pročež dala jemu Melania vzkázati; „Jsemť Melania, dcera konsula Marcellina, druhdy choť vysoce postaveného muže v státu a teď služka Krista Ježíše. Nepohrdej tedy mnou, proto že mně špatně ošacenu vidíš, neb bych mohla skvostný šat nositi, jaký bych si jen přála. Také nemysli, že snad mne výhrůžkami svými ustrašíš, neboť mám já dosti vážnosti k zamezení toho, bys ani nejmenší část jmění mého mně vzíti nemohl. Dávám ti pouze výstrahu, bys snad z nevědomosti nedopustil se chyby, jež by v nebezpečí tebe uvrhnouti mohla.“ Zaražen rázností a vážností řeči takové omlouvá se místodržitel, vzdává ji všecku patřičnou úctu a rozkazuje, aby ji, kdykoliv by sobě toho přála, pustili k vězňům.

Ale Melanii čekala větší ještě práce. V Římě počali se již také Arianovci roztahovati a katolíky másti. Uslyševši to Melania ihned spěchá zpět do Říma, aby tam znovu apoštolskou dráhu nastoupila. A v skutku, sotva se vrátila do Říma, již ji vidíme apoštolovati; jakou práci si ona bere, aby vznešeného pána Apronia, chotě schovanky své Avity obrátila, tak horlivě a neumdleně s ním pracuje, až jej netoliko ku křesťanství přivedla, alebrž i k tomu přiměla, že k úplné zdrženlivosti se svou manželkou se odhodlal. Nyní obrátila zřetel k švegruši své Albině, kterouž v křesťanské dokonalosti vyučovala, jakož i k vnučce své taktéž Melanii, ale „mladší“ zvané, kterouž v úmyslu jejím, žiti v zdrženlivosti s manželem utvrdila. Však tu slyší, že pronásledování znovu vypuklo a řádí v Africe, a co činí apoštolka horlivá? — znovu vydává se tam se švegruší i vnučkou Melanií, obě nadchnula svým duchem, obě učinila spolupracovnicemi ve svém díle apoštolském. Přišedši tam podávala všem trpícím pomoc a úlevu, používala vážnosti, vznešenosti a neodvislosti, k jakéž jí jmeno její a jmění oprávněvalo, činila výtky soudcům a místovladařům církev pronásledujícím, tak dlouho jim jejich nespravedlnost a ukrutnost předkládala, až od pronásledování v oné části říše upuštěno. Teď vrátila se opět do Palestiny, a v Jerusalemě, kdež se usadila, shromáždila ve svých domech mladé dívky a vdovy vypovězenců, zde podporovala všechny cizince, jenž ze všech dílů světa do Jerusalema přicházeli, zvláště biskupy, mnichy a pauny; ti nejsvětější údové církve mohli býti jisti, že naleznou v Melanii nejútlejší matku. Při tom měla ustavičně otevřené oči nebezpečím víry a potřebám církve, bylať všude, kde se jednalo o to, potlačit Arianovce a posílit katolíky. Mezi tím co sv. Athanasius tehdejší svou učeností a výmluvností vítězoslávu chystal církvi katolické, byla Melania jak svou činností a bedlivostí tak i svou oddaností nemalou její podporou. Podnikala ona cesty daleké a nebezpečné po vodě i po zemi, v čase, kdy cestování bylo tak obtížné, procházela Evropu, Asii a Afriku, všude plna laskavosti přispívala nešťastným, povzbuzovala slabých a utvrzovala silných u vyznávání víry. Ejhle, co dokázala apoštolka ženská! Nikdy nepodnikl žádný muž takových cest, nikdy nevzdoroval žádný muž tolika nebezpečím, ano nikdy neučinil žádný muž cosi podobného pro víru a člověčenstvo.

Křesťanstvím stala se žena svobodnou, a zde vidíme poprvé, jak žena katolická svobody této užívala. Sám sv. Augustin a sv. Paulinus mluví s největší chválou o ní. Sv. Jarolím nazývá ji: „druhou Thoklou pro ctnost její.“ Sv. Epifanius chtěl ji do svého domu vzít, když se navrátila do Říma zpět z Jerusalema, kdež byla 25 roků v službě církevní strávila.

Když na této své cestě přišla do Neapolska, umínila sobě navštívit sv. biskupa Nolského, Paulina, aby vzdala poctu muži tomu, jenž co živý zázrak lásky evangelické byl oslavován. Sám tento muž sv. ctnostmi jejími unešen shledal v ní ku své největší radosti živý zázrak a triumf pokory křesťanské. Děti její a vnučky, jež přední místa v Římě držely, obklopovaly a sprovázely ji, celá římská šlechta šla jí až do Neapolska naproti, nejvyšší stavové pokrývali třídu Appickou lesklými koňmi a pozlacenými vozy, a Melania — seděla na chudičkém povoze, oděna jednoduchým, vetším, černým šatem. Od skromnosti její a chudoby velice se odrážel stklost hedbáví, purpuru a zlata průvodčích jejích, vzácně přistrojených, ale tím více bila do očí její zásluha, tak že lid za šťastna se pokládal, mohl- a směl-li se jen dotknouti nuzného roucha jejího.

Brzy po návratu do Říma skončila pozemskou svou dráhu, věku maje 62 let, z nichž 40 strávila v nejstkvělejším a nejčinnějším apoštolátu víry a lásky. Bylať to po sv. Athanasiovi nejvelebnější, největší osoba svého času. Pakli sv. Athanasia sama vyjmemme jakož i sv. Jarolíma, Ambrože a Augustina, nepůsobil zajisté nikdo ve světě křesťanském více dobrého, nebyl nikdo u vyšším stupni ctěn a obdivován jako sv. Melania. Oni považováni byli za pravé otce, tato za pravou matku církve.

Tato „Melania starší“ upomíná nás svým menem na vnučku její, kteráž pro dobro nešťastných a pro věc víry sv. právě tolik ba ještě více nežli bába její učinila. Také ona ctí se od církve za svatou, jestli to:

9. Melania mladší.

Již od věku dětského měla nejvřelejší touhu, zůstatí pannou. Však ku vzdělání lidstva a ku prospěchu církve Bůh jinak ustanovil. K svému převelikému bolu musela se u věku 13 let provdati za Piniana, syna římského místovladaře Severa, nejvznešenějšího a nejzámožnějšího muže v celé říši. Když jí oba synáčekové její v útlém věku zemřeli, pravila k muži svému: hle, kdyby byl chtěl Bůh, abychom žili ve světě, nebyl by nám odjal dítky naše. Když nás Bůh zbavil toho nejdražšího, co jsme měli na světě, chtěl nám tím dáti k srozumění, abychom se Mu zasvětili a a zcela jen pro Něj žili.“ I přiměla mladého chotě svého k tomu, že se zřekl manželského obcování a žil zdrženlivě, aby oba podlé rady sv. Pavla mohli spíše modlitbou se zabývat a o potřeby církve a chudých tím snáze se starati. Tak vedli tito mladí a urození manželé, když se byli Bohu slibem čistoty zasvětili, ustavičně život andělský jako bratr se sestrou, a oba stali se opravdovými apoštoly náboženství a lásky. Nejprve uvedli v svobodu tisíc otroků, kteří jim patřili; ti pak, jenž nechtěli ji přimouti, připadli darem bratřím Melanie s tou však podmínkou, aby s nimi jednali jako se svobodnými a dětmi. Pak prodali veliké državy své ve Španělech a Galii, a podrževše sobě statky toliko v Italii, Sicilii a Africe, rozdělovali příjmy z nich mezi chudé. Svě největší stkvosty oddali na službu kostelů a oltářů. Opustivše město ustranili se na venkově, kdež modlitbou, čítáním písma sv., navštěvováním nemocných, podporováním chudých, opisováním řeckých a latinských otců církevních a šířením jich po církvi trávili čas. Po úmrtí svého muže zabývala se tím spolu s jinými

sv. paními, jež na ten účel se s ní sjednotily, v tom nalézala svou největší radost. Čtoucím otce církevní sluší nám věru pomíniti, že největší část drahocenných spisů jejich, bohatství to církve, byla netoliko od mnichů, nýbrž také od paní spisována. Když barbarové pustošili Itálii, prodali mužové sv. statky, jež ještě měli, a stěhovali se do Afriky, aby nešťastníkům se všech stran tamo se utíkajícím ku pomoci přispívali. Žiliť v Tagastě vedeni jsouce biskupem tamějším sv. Alipiem, nejdůvěrnějším to přítelem sv. Augustina. Zvěděv o příchodu jejich, přál si je sv. Augustin viděti; pročež odebrali se do Hippo, kdež jako andělé přijmuti byli. Kudykoliv procházeli, skláněli se s úctou před nimi věřící, hlasité prosby činíce, Pinianus aby posvěcen byl na kněžství, by jednou se mohl státi jich biskupem. Sám sv. Augustin velice byl dojat jich pokorou a nábožností, za štěstí sobě pokládal znáti je a také jako se svatými s ním jednal. Vrátivše se do Tagaste strávili tam sedm roků jako pomocní andělé všeliké ctnosti provozující.

Byloť jim to tím snáze, aniž sobě dobrovolnou chudobu zvolili, zapíráti sebe podle P. Ježíše na mysli uložili a ničehož k vlastnímu užívání nepodrželi. Chudobná komůrka byla jich obydlem; chlob a zeliny jich potravou; velmi prostičké šaty jich oblekem. Nikdy nebyla vznešená urozenost spojena s takovou pokorou a s takovým odepřením se světa. Žijíce takto jako by chudí pro sebe, byli přec vezdy bohatí pro jiné. Projížděli též Itálii, Španělsko, Afriku, Palestinu, Malou Asii; všude zřizovali kláštery pro obě pohlaví, vzdělávali Hospodinu chrámy, podporovali chudé, nesmírné jich bohatství a vznešené postavení u dvora císařského umožňovalo jim tak rozsáhlý obor lásky jich křesťanské. Aniž bychom přepínali, můžeme směle tvrditi, že tento manželský párek pozemských andělů po mnoho let živil a podporoval všecku chudinu celého světa. Po smrti manžela svého, z něhož učinila anděla strážného čistoty své, a jenž ji nikdy neopustil, pokračovala ve svých cestách ku prospěchu víry a nešťastných. Srdnatě vzdorovala všem nebezpečím na vodě i na zemi, a spěchala všude, kde šlo o hájení katolíků a podporování chudých. Na cestě do Afriky ztroskotala se loď, i pomyslela sobě, že Bůh ji na ten ostrov přivedl, by zde dobře činila. A v skutku nalezla zde modlářské barbary, kteří tisíce křesťanů pochytali a v otroctví uvrhli. Melania vykoupila a darovala všem svobodu.

Jsouc první čestnou dámou u císařovny, od níž jako sestra milována a jako svatá ctěna byla, užívala tohoto vysokého postavení, jež jí jak šlechtická urozenost tak i ctnosti její u dvora vyjednaly, pouze k hájení a chránění náboženství i chudých, a proto jména byla za ochranitelkyni církve a dobročinného anděla chudiny. Smrt její pokládána za pravé neštěstí pro církev i pro nuzné. Všickni biskupové a kněží Palestínští sešli se ku pohřbu jejímu do Jerusalema. Celé křesťanstvo bylo v smutku, církev plakávala smrt své matky.

Ještě jeden zvláštní výjev ze života této slovutné paní budiž zde uveden. Jsouc právě tak vzdělaná v učení křesťanském jako dobročinná, prospívala církvi jak mocností svého rozumu tak velikostí a šlechetností srdce svého. Za tehdejšího věku způsobil blud Nestoriův veliké spousty v Asii a Africe. Melania, plná horlivosti pro neporušenost víry pravé, a plná lítosti nad neštěstím zaslepenců, nemohla novotářů a bludařů snést. I počala, ona, žena, vésti boj s nimi výmluvností svou, již nebylo lze odpíráti, ani zatím muži, biskupové a učitelové písmem a vážností svých úsudků s nimi bojovali. V bojích svých s Ariany byla šťastna tak, že velikou jich část obrátila a ostatním strachu nahuala, přispělať ona nemálo k potlačení bludařství tohoto

a k udržení víry pravé. Nezřídka vedlo se jí v obtížné práci, přivést duchy k pravdě zpět, mnohem lépe než mužům.

Pelagius, onen podvodnický sektář, jehož šalebná učenost a svůdná výmluvnost tak mnoho mužů, i kněze a biskupy, do bludu strhla a tak mnoho jiných zviklala, pokoušel se všemi prostředky, aby i Melaniř svedl, neb dobře cítil, že získání paní takového rozumu a srdce, tak mocné, ctěné a vážené dámy, by mu tisíce jiných vítězství pojistila. Však musel pykati své svatokrádežné drzosti. On, muž, netoliko že nedovedl oklamati Melanii, nýbrž naopak Melania, žena, překonala ho z bludů jeho, zahanbila ho a byla by ho jistě přivedla zpět k víře, kdyby muž, jako Pelagius, jejíž pýcha celého zatvrdila, byl vůbec mohl se obrátiti.

Pověstný Volusian, místodržitel římský a veliký filosof pohanský, tvrdošijný a fanatický přívrženec učení a obyčejů pohanských, byl příčinou nejhlubšího zármutku matce své křesťanské. I poručila tedy sv. Augustinu jeho obrácení. A opravdu přičiňoval se k tomu veliký učitel, a v příčině té sepsal své „listy k Volusianovi,“ dfló to mistrovské, v němž spůsobem nejjasnějším a nejdojemnějším pravdu a výtečnost víry křesťanské rozbíral. Volusianus vrtkal sice, ale nepodal se a setrval ve svém fanatismu a tvrdošijnosti. Bůh, praví Baronius, ponechal slávu tohoto obrácení horlivosti a přítulné nábožnosti ženy. Odebrav se z rozkazu císařského na cesty do východních krajů, roz nemohl se nebezpečně v Cařihradě. Tu dal prositi sv. Melanii, svou neť, aby přišla a ho ošetřovala. Ihned spěchá horlivá Melania k ujeci svému, více na duchu než na těle churavému. Především obrací zřetel svůj k stavu jeho duševnímu, a tu prázdnotu filosofie, tu pošetilost model a pravdu křesťanství tak živě mu staví před oči, že Volusian, jakoby mu neviditelná ruka sňala pásku, otevírá oči svého ducha pravému světlu, žádá sobě státi se křesťanem a stává se jim také skutečně. Toto obtížné obrácení, toto veliké vítězství víry, jež se ani největšímu duchu nezdařilo, jež Bůh horlivosti ženské ponechal a z něhož se církev radovala, svět pak žasl; jest další důkaz toho, jak důležité jest působení ženské jako apoštolky.

Což tomu říkáte, katolické paní a dívky! budete ještě málomyslné v nynějším boji pravdy proti bludu, světla proti tmě? — nemíníte ničím přispívati k rozmáhání se království Božího? — Chcete jako Melania podporovati apoštolské kněze, misionáře, horlivé správce duchovní? — O já vím že sobě toho přejete, ale jak? — Utíkejte se k nejsv. Srdci P. Ježíše, podporujte, šířte, zvelebujte úctu jeho, vstupte do bratrstva Jeho a starejte se, aby jste i jiné Jemu získaly, vždyť On jest nej-mocnější pákou k obrácení a polepšení hříšníků, v něm síla a moc k vítězství a k povýšení církve sv., k utvrzení nevinných a spravedlivých ve ctnosti, skrže ně velmi mocně přispívati budete všem, jenž na spáse duší nesmrtelných pracují.

Dále pokud můžete, přispívejte i dárky nějakými na misie mezi pohany, účastněte se sbírek, jež se na ten účel v chrámu P. i jinde konají, můžete dále přehojných zásluh o spásu nesmrtelných duší získati, budete-li oudy spolku k vykupování pohanských dětí v Číně, jež bývají pak pokřtěny a v náboženství katolickém cvičeny a vychovávány, z nichž nejedni působí později jako misionáři mezi krajany svými. —

„O lásce pak bratrské není potřeby psáti vám,“ dí sv. Pavel, „nebo vy sami jste se od Boha naučili, abyste se vespolek milovali. Avšak to i činíte ke všechněm bratrům ve vsi Macedonii. Prosíme pak vás, bratři, abyste se v tom více rozhojňovali.“ (1. Thessal. 4, 9, 10.)

Růžová zahrádka.

(Dle Tomáše Kempenského.)

(Pokračování.)

12. Růže. Kterak srdce lidské jest nestálé.

1. Kdo zůstává ve mně, a já v něm, přináší ovoce hojné. Myšlení a žádosti lidské jsou mnohé a nestálé: ale všechny jsou nesmyslné a nečisté, které Boha za předmět nemají. Ó srdce lidské, jak jsi chtivé a nesnadno k nasycení; neštěstí a hořkost velkou hned pocítuješ, opustíš-li Boha svého. Proč myslíš na mnohé věci nesmyslné, které nemohou tě úplně potěšiti ani cele nasytiti? Co tedy učiníš, kam se vrhneš, bys pravý pokoj nalezlo? Navrať se rychle v nitro své; viz v čem jsi poklesl, snaž se napravit, v čem poklesls. Připrav Bohu v nitru příbytek, nedej obelstíti se myšlenkami bezbožnými a starostmi světskými, bys naplněn byl útěchou Ducha svatého.

2. Kdo často po venku bloudívá, zřídka odtud polepšen se vracívá! Všecko pouhým jest klamem, co zevně lesklým býti se zdá! Nenasytují oka věci, jež vidí, ani slova naplňují srdce, a nesměřuje-li všecko ku chvále Stvořitelově, marné jest všaké oka patření. Protož David takto propěvuje Bohu: Obveselils mne Pane ve tvorstvu svém, a v díle rukou tvých plesati budu. Nikdo nenalezne stálosti v dobru stvořeném, nýbrž jedině v Bohu samém v dobru nejvyšším. Stůj v pravdě, a pravda oprostí tebe ze všeho klamu a nepravosti a z bytosti tvé pomíjející. Všecko cokoliv o bližním nerozváživě mluvíš, vrátí se na hlavu pomluvačnou. Kristus jest pravda, a kdo následuje Krista, jest milovník pravdy a vši cnosti. Kdo nestojí v pravdě pro časný zisk nebo čest pomíjející, ztrácí víru a ozdobu cnosti. Bůh jest pravda a nedá lhářům dlouho obstáti. Člověk nešlechtný do času přetvařovati se může; ale ku poslední pravdomluvný obstojí a ošemetník zahuben bude právě tehda, když se toho nejméně nadá! Nechtěj na nic mysliti a po ničem toužiti, kromě toho co pravé jest a Bohu především milé: totiž cnosti a dobré činy ku chvále Boží vykonané.

3. Kdo mluví pravdu a nenávidí nešlechtnost, ten velkým slouti bude v říši nebeské. Kdo činí nepravost a v nenávisti má pravdu, ten věčnými mukami trápen bude. Stůj pevně v pravdě a lásce, a budeš míti lásku u Boha, andělů a lidí. Nic se nestrachuj. Člověk bezbožný může těšiti a kochati se ve věcech pomíjejících; leč Bůh odmění trpělivého mzdou velikou a věčně trvající. Chcešli v pokoji býti a v dobrém svědomí, buď pilen pokory a poslušnosti. Žádný nepřítel není horší tebe, kdykoliv pro něco jsi nevrlym a netrpělivým. Neboť budešli svědomitě poklesky vlastní uvažovati, málo zbude ti času ku posuzování cizích.

13. Růže. Že na Boha v čas soužení spoléhati máme.

1. Doufej v Pána a čiň právě. Nikdo nechlub se marně statky vezdejšími, aniž důvěřuj přílišně přátelům a příbuzným; neboť všecko jest plno nejistoty a nebezpečí. Kdo však důvěru svou skládá v Boha, a v neštěstí o pomoc k němu volá, nebývá zahuben, byťby v tísní sebe těžší se nalezal. V dobrém pokoji jest ten, kdo právě jedná, pravdu mluví, nikomu neubližuje, a veškeré cesty křivé a myšlení nepravého se vystříhá! Zavři vrata obydlí svého, a hojného užiješ pokoje.

2. Snadno klesá, kdo každodenně něco dobrého před se nebere, aby takto opatřil sobě pancíř přepevný proti útokům ďábelským. Mnozí, jimž všechno po vůli se nedá, ustávají v modlitbě a v sebe zapírání. A předce bez námahy a zápasu nelze cnosti nabýti, ani bez ostražitosti ji udržeti. Člověk roztržitý a lehkomyšlný hrozí se kázně a samoty, jako pták vějíčky. Nezoufej, býváš-li těžce zkoušen, přísně trestán, posmíván, zahanben anebo nevážen: ale měj spíše na paměti, že hříchy tvé ještě přísnějšího trestu a pokárání zasluhují. Vzmuž se trpělivostí a v důvěře neklesej: Dobře mně o Pane, žeš ponížil mne, bych naučil se spravedlnostem tvým. V pokušení a soužení poznává člověk, že bez Boha býti nemůže, pro svou nestatečnost a poklesky nesčíslné! Bláznivý a nevěrný jest sluha onen, který pro dobro Pána svého se vypíná a jinými pohrdá!

3. Kdo nad spolusluhy své se vynáší a za lepšího se považuje, uráží Boha a všechny svaté! Chybě této nejvíce proto se poddáváme, že pokory neznáme a vlastních chyb nedbáme, jež předce vždy na mysli míti a jich litovati musíme. Každý dcstatečné břímě musí nésti: Co ti to tedy prospívá, mícháš-li se v záležitosti cizí, a podjímáš-li se věcí těžších nežli nésti můžeš. Proto někdy člověk zjevně klesá, nebo bloudí, nebo něco zanedbává: by zahanben před jinými se pokořil, soustrast cítil, bloudícího na pravou přivedl cestu a vlastní křehkostí poučen řekl: Člověk jest ten neb onen ale nikoliv anděl. Jak mně se často přichází, tak i jemu se stalo. Bratři jsme. Já slabě, onen dobře, statečně zápasí. Kdo nikdy neklesá a nebloudí, jediný Bůh jest. Proč ústipky si tropíš z poklesnutí bližního? Kdo stojíš, viz a bys nepadl. Buď nápotom připraven na pád vlastní! Zjevné pokoření zaplašuje zhusta marnou slávu.

14. Růže. Kterak modlitba jest mocná a čtení písma sv. užitečné.

1. Modlete se bez přestání. Proč? Protože všude číhá soužení a pokušení, všude nástrahy a úklady duchů pekelných. Zřídka slýcháváš noviny dobré, všude jenom povstávají mnohé zápasy, uvnitř strach, zevně válka. Žádný den není bez lopocení, žádná hodina, v nížto bychom se smrti strachovati nemuseli. Připouští pak Bůh ve spravedlivém soudu svém vojny a bouřky pro hříchy lidské, a aby vyvolení trestem poháněni byli, po věcech nebeských se snažiti. Protož jest neustálá modlitba nevyhnutelně potřebna, proti úkladům světským jako ocetový pancíř proti šípům nepřátelským. Kdo se nemodlí, nebojuje: a kdo nebojuje a nestaví se na odpor, brzo bývá přemožen a korunu ztrácí. A komu lze bez ustání trvati na modlitbě a v boji? Všecko jest možné tomu, kdo Boha vzývá a v něj se důvěřuje. Nebo blízko jest Pán všem vzývajícím jej v pravdě. Nemůžeš-li povždy ústy se modliti, modli se v duchu a v mysli, modli se horoucným a nábožným úmyslem. Ustavičnou obětí na oltáři srdce, jest pevné předsevzetí vždy dobře činiti a Bohu úplně v službu se oddati. Ustavičně modlí se onen, kdo neustává dobře činiti. Kdo nad hříchy minulými bolest cítí a o budoucí dobro se snaží, v modlitbě neustává! Řci se sv. Davidem v žalmu: Pane před tebou jest veškerá touha má a vzdychání mé není před tebou ukryto.

2. Velmi užitečné jest slovo Páně a čtení písma sv., ku okřevení duše různými věcmi roztržité anebo protivensstvím nějakým stísněné. Čtení ukazuje pravou cestu života cnostného, příklady pobádají k následování, modlitba vyprošuje milost k dlnění. Dobré jest čtení o Bohu, lepší modlitba k Bohu, nejlepší modlitba pro Boha.

Blahoslavený, jehož veškerá slova a činy směřují ku chvále Boží, jakožto cti pravé blaženosti, by byl Bůh všecko ve všem a nade všecko veleben a chválen na věky.

3. Jak může býti pravým křesťanem onen, který větší zálibu nalezá v marných smyšlenkách, než ve čtení a modlitbě? Kdo rád marným věcem naslouchá a slova nerozvážlivá pronáší, za nízkou cenu duši svou na tržišti světovém nabízí. Ve všelikém soužení a pokušení hledej útočiště v modlitbě, jako ve přístavu duše jistém, vzýváje Boha o přispění. Čím dříve tím lépe: čím později tím hůře. Čím častěji tím užitečněji: čím houroucněji tím Bohu mileji. Dobrý a milosrdný Bůh chce, bychom se modlili, podává nám příležitosti a pohnutky k modlitbě, skytá nám naději, že budeme vyslyšeni, když praví: Proste, a bude vám dáno. Napomíná nás slovy, povzbuzuje příklady, hrozí trestem, vábí dary, kárá nehodami, obveseluje prospěchem; a tak jest večer a ráno den první! Častěji také dává Bůh okusiti vniterné sladkosti těm, kteří nábožně se modlí, v soukromí trvají a rádi mlčení zachovávají; čehož ovšem nedostává se těm, kteří v báchorkách se kochají a semo tam těkají.

4. Kdo chce dobré noviny slyšeti, naslouchej Kristu rozmlouvajícimu o království Božím, o soudu posledním, o nebeském Jerusalémě, o blaženosti nebešťanů, o rádech a kůrech andělských, o slávě a cti všech vyvolených, o odměně svatých radujících se na věky věků. Nechať naslouchá prorokům zvěstujícím tajemství Kristova a hrozících hříšníkům tresty věčnými. Naslouchej apoštolům a evangelistům, kteří zřejmě vypravují slova a zázraky Kristovy. Nechať propůjčí sluchu učitelům líbezně mluvícím, věci temné jasně vykládajícím, životem zbožným se honosícím, bludy a kacířstva porážejícím. Vezmi každý, co mu užitečno a prospěšno; nepohrdej slovy prostými, a nebuď mrzutým, slovům-li vznešeným nehned rozumíš. Neboť bláznovstvím jest kárati moudré, a bezbožností soud vynášeti o věcech božských a svatých.

5. Snaž se především, bys naučil se pokorným a ve věcech malých věrným býti, a Bůh dá ti (bude-li to ku tvému prospěchu), že porozumíš dříve věcem velikým. Neboť psáno jest: Ten kdo dobré zná a nečiní, hříchu se dopouští. Kdo mnoho ví a čítává, nekoná-li, co zná a čemu se naučil, prázen a hladov od hojných hodů odchází. Kdo zřídka se modlí a málo pracuje, dlouho studeným a bídným zůstává! Kdo proti nepravostem horlí a jim neodpírá, dobré símě mezi trní rozhazuje. Malého prospěchu z mnohého mluvení nabývá, kdo modlitbou srdce proti bezpočetným myšlenkám zlým neozbrojuje. Šťastná onano duše, která vši nečistoty pilně se varuje a nepřipouští v nitru svém přístup ničemu, co by Boha urazit mohlo. Pokorné vyznání hříchů jest vymytím vši nešlechternosti v srdci skroušeném a Bohu oddaném.

6. Člověk pobožný zálibu nalezá v modlitbě, pilný ve knihách, ctnostný ve ctnostech, pyšný v počtách, pokorný v ponížení, boháč ve statku, lakomec v penězích, žebrák v almužně, labužník v pokrmu a nápoji, lenoch v titěrách, střídavý v zdržlivosti, moudrý v moudrosti, dobrý mnich v kázni řeholné: avšak zálibu nejsladší působí láska k Bohu a dobré svědomí. Chceš-li zvítěziti nad nejkrutějšími duše své vrahy, utíkej, mlč, trp, modli se, post se, buď pilen a pracovit. Člověk svatý myslí o věcech svatých, mluví pravdu, jedná rozšafně, pohrdá věcmi přítomnými a rád rozjímá o věcech nebeských. Člověk pokorný naslouchá radě, moudrý varuje se nebezpečí, trpělivý rád snáší protivenství, pilný nezanedbává záležitostí vlastních. Kdo na věci nepatrné nedbá, ve velkých brzo poklesne.

7. Kdo z jitra bývá vlažným, u večer zřídka se rozehřeje. Kdo rychle střásá se sebe vlažnost a práce se přidržuje, získá mnohou radost a hojnou čest: a byť také nevždy od lidí, jistě jednou od Boha, čehož popředně musíme sobě přát a o to se vynasnažiti. Neboť mzda všech dobrých činů, potu a bolestí jest nehynoucí koruna svatých. Člověk líný nebývá nasycen pouhými smyšlenkami, ctnostný mnohdy i od věcí dovolených se zdržuje. Onen pevně stojí a právě chodí, kdo v pokoře jest zakotven a veškeré pocty pozemské za nic považuje. Ten nejlépe sobě vede a moudře jedná, kdo Bohu samému zalíbíti se hledí, od věcí zevnějších se vzdaluje, vnitřních hledá, po nebeských dychtí, nade vším pozemským ošklivost cítí, sebou opovrhne a lásku k Bohu nade všecko jiné staví.

15. Růže. Kterak musíme před pokušením míti se na pozoru a jemu odpíratí.

1. Odporujte zlému duchu a vzdálí se od vás. Kdekoliv člověk zbožný s Bohem se obírá, buď modlitbou, rozjímáním, učením, psaním, všude jsou mu po boku svatí andělé radující se s ním, ale nechybí ani ďábel, kterýžto člověka pokouší a roztržitým činí. Oddáš-li se modlitbě, utíká před tebou ďábel, jako před ohněm Ducha sv. a sotva že obrátíš mysl ku pouhým bájkám, vrací se všickni popolu, by roznítiti v tobě marný hluk. Když ale přijde moudrý představený, rozplaší v brzku veškeré marné mluvení, pokárá lenivé a ty, kteří v dobrém jsou liknaví. Zůstávej tudíž v mlčení a mysli na Boha utěšitele svého a nepocítíš nechuti v dobrých skutečích, setrváš-li statně v díle započatém.

2. Buď věrným v mále a získáš deset tisíc hříven pro říši nadzemskou. Nebuď nečiným v soukromí, aniž mnohomluvným ve shromáždění; a vzdálí se od tebe ďábel, poražen tvou mlčelivostí. Máš v nenávisti pracujícího a nemluvného, rozjímajícího a modlícího se. Kdekoliv jsi samotný anebo s jinými, musíš bojovati, bděti a modliti se, bys nepodlehł útokům těla a zlého ducha. Bojuj udatně, modli se vroucně, pracuj pilně, uč se neustále, mlč rád, snášej s oddaností. Důvěřuj vezdy v Pána, kdykoliv býváš soužen a prost vši útěchy. Kdo všude a v každou dobu miluje trpělivost, bude míti nyní hojný pokoj, zvítězí nad protivníky a na věčnosti jasnější s vyvolenými dosáhne koruny.

16. Růže. Kterak Krista milovati a svět nenáviděti máme.

1. Zůstaň v milování mém. Hlas Kristův, hlas sladký uším, spasný všem, kteří se jím řídí. Láska Kristova sladkost myslí, ráj duše, vylučuje svět, přemáhá ďábla, zamyká peklo, otvírá nebe. Milování Krista a milování světa stojí sobě na odpor, nemá nic společného, aniž dlouho srovnati se může. Milování Krista vůz jest Eliášův vznášející se k nebesům: milování světa károu jest ďáblovou vlečkou k peklu. Milování sebe, nenávidění sebe: ztráta světa, nalezení nebe. Více škodí pochlebné slovo přítele zdánlivého, nežli přísná hana člověka spravedlivého. Myšlení leštného obmýšlí lež, mysl spravedlivého právě jedná ve všaké rozepři. Nevyhne se pohoršení, kdo jinému jest pohoršením. Zpráve a zkoumatel všech věcí Bůh, nedopouští by ovečka jeho dlouho bloudila a blekotala: volá ji buď že hoří na postrach ji tepe, nebo okem lásky plným na cestu pravou ji uvádí.

2. Kde pokoj a svornost, tam Bůh a všeho hojnost. Kde různice a sváry, tam ďábel a nehody. Kde pokora, tam moudrost. Kde pýcha tam kořen zlosti. Podmaň sobě pýchu a nalezneš hojuj pokoj. Kde slova nevlídná, tam láska nařiká. Kde samota a mlčení, tam blaze mnichům. Kde kázeň a pracovitost, tam prospívá řeholník. Kde smích a nevázanost, odtud prochá zbožnost. Líný a mnoho-mluvný zřídka bývá zkroušený, zřídka prost hříchu. Kde rychlá poslušnost, tam pravá spokojenost. Kde dlouhé klábosení, tam díla zanedbání. Kde pouhá svévole, tam nedostatek lásky. Kde učení Kristovo prokvétá, tam spása duše se rozhojňuje. Mezi bratry shoda, milá uchu hudba. Kde míra ve všem se zachovává, tam svornost dlouho přebývá. Kde lásky v trestání chyb se dbá, tam nikdo právem stěžovati sobě nemůže, ani představenému nebude moci nic vytýkati. Proto dí kdosi: Ve všem dbej míry, míra jest nejlepší ctnost. Kde trpělivost, tam velké nad nepřítelem vítězství. Kam zmatek vchází, brzo pokoj z domu odchází. Zavírej bránu úst svých, a važ slova svá dříve než chceš mluvit. Kde víra a pravda, tam jistý pokoj. Kde lest a nepravost, tam bláznivé myšlení a slepá chytrost. Kde láska, tam Duch sv. Kde malé podezřívání, tam častá mrzutost. Kde pravdy známost, tam rozšafných pravá radost. Kde smyšlená událost, tam časté přitele ošálení se skrývá. Kde pokorné vyznání, tam snadné viny odpuštění. Kde světská moudrost se končí, tam třeba Prozřetelnost Boží vzývati. Kdokoliv zlomyslně nepravost páchá, zlého konce se dožije. Hojného pokoje požívá, kdo rozšafuě jedná a v trpělivosti setrvá. Běda nešlechtnému ve zlosti a přetvařujícímu se ve štěstí; neboť nikomu nebývá nešlechtnost jeho více na škodu, než jemu samému. Muž dvojí myslí jest neustavičný ve všech cestách svých. Blaze prostému a spravedlivému bezelstnému, neboť Bůh jest s ním, zpravuje veškeré činy jeho cestou pravou. Kdo slovo dané špatně zachovává, kdo mu snadno uvěří? Kdo však slovo své v lepší mění, pravdě tím nekřivdí.

3. Potěšitelno jest věcem dobrým naslouchati, ale mnohem chvalitebněji skutkem je konati. Nejlepší útěcha, života polepšení. Ovoce pravé moudrosti, vyhýbat se hříchům a prospívati v cnostech. Ovoce nábožné modlitby, sjednotiti srdce své s Bohem, v ohni Ducha sv. Onen modlí se nábožně, kdo vši marnosti výhost dává. Kdo obraz Ukřižovaného sobě představuje, rychle šalbu ducha pekelného zaplašuje. Nejkrásnější vniterné modlívání, stálé na umučení Kristovo vzpomínání. Kdo přesvaté Ježíšovy rány denně uvažuje, rány duše vlastní mírní, čistí a léčí. Kdo všecko pozemské za bláto považuje a po cti nebaží, nalezá vniterný klid a svobodně může s Bohem se zabývati. Ten Boha nejvíce chválí a uctívá, kdo sám sebe hluboce poníží, poklesky své pilně rozvažuje, oplakává a jich lituje. Silným hlasem uším Páně, pravá vniterná zkroušenost z úst hříšníka pokorného.

4. Cokoliv dobrého činíš, vezdy chválu Boží mívej na zřeteli. Kdo veškeré cnosti své a dobré činy jiných, úmyslem prostým a nelíceným, čistým a dobrovolným ku chvále a cti Boží odnáší, všecko Bohu připisuje, zásluhám a síle své nic nepřičítaje, nýbrž všeho se vzdává a odřiká, pýchu, nenávist a marnou slávu úplně potírá a nmrtvuje. Neboť věčné slávy a cti se vzdává, kdo v sobě samém a ne v Bohu, nejvyšším dobru, radost pocituje. Proto také nejsvětější panna Maria z největších darů a milostí plesajíc v nadšeném chválozpěvu praví: Zplesal duch můj v Bohu mém Spasiteli. Kdo mní, že něco jest, a nic není, sám sebe klamá, dí apoštol Pavel, kterýžto do třetího nebe jsa unešen nic tím se nevychloubal, ale cokoliv dobrého vykonal, učil a kázal, to všecko Bohu rád připisoval, říkáje: Milostí Boží jsem, co jsem.

Lev sv. Gerasima.

Pohřížen jsa v tiché rozjímání
Kráčí Gerasim se Bohu koře,
Kde se řeka Jordán k ústí sklání
A pak vylévá se v mrtvé moře.

Najednou se k světci blíží z houště,
Brzy spěchá, brzy popostává,
Lev, jenž nazývá se králem pouště,
Chudák má trn v noze, pokulhává.

Dnem i nocí v bolu převelikém
Brzy ležel, brzy zase chodil
Celou poušť svým naplňuje rykem,
A tak větší sobě bolest plodil.

Sotva ale Gerasima zočí,
Jazykem lvím: ejhle lékař! volá,
Prosebně pak k němu zdvíhá oči,
Zvedá bolnou nohu, seč jen zdolá.

Světec ihned ránu hojit jme se,
Prohlíží ji, tiskne, rána puká, —
Lev se třesa, skuče bolest nese,
Ač to pro něho jsou hořká muka.

Vyňav mu trn v tlapě zalomený
Také nohu jemu poobvázal,
Zařval radostí lev vyhojený,
Na to světec, ať se vzdálí, kázal.

Vděčně lev mu ruce, nohy líbá,
Neodchází; jak by nebyl slyšel.
Nýbrž za světcem se tiše hýbá
A tak za ním do kláštera přišel.

Tuto žil král pouště v bratří kruhu,
S úslušností divnou vždy se chová,
Proto bratří přáli tomu druhu,
Nebť byl poslušen vždy jejich slova.

Svěřili mu osla, by ho vodil,
Z Jordánu když donášel jim vodu,
Aby s ním též na pastvu vždy chodil.
Hezký pár: lev s oslem ve průvodu!

Jednou byli spolu na palouku,
Kdež se nacházela bujná tráva,
Lev si odpočíval v stinném dolu,
An si zatím osel pochutnával.

Osel při pastvě se poodchýlil,
Od strážce se svého oddaluje,
Při návratu pak se v cestě zmýlil,
Kdežto lev si hoví, podřimuje.

Arabští se kupci cestou brali,
Vidí osla, an se potuluje,
Polapivše se sebou ho vzali,
Strážce neví nic, an podřimuje.

Procitnuv lev ze sna plaše vzkočí,
Svěřence hned svého osla hledá,
Vůkol pátrá, napíná své oči,
Ale osel ztracen, běda, běda!

Celý poděšený lev pak lítá,
Řve a shání po rozsáhlé poušti,
Hned sem a zas hned tam sebou zmítá,
Hledá v každé dolině a houšti.

Nenašed ho sám se domů běře,
Smutně hledě se sklopenou hlavou
Stojí; když se otevřely dvěře,
Zakňučel lev veletouchlou řavou.

Světec poznal, co se přihodilo,
Kárá lva, že lenivý byl v stráži,
Táže se, když pro spalost to bylo,
Jak se k domu hlásit opovází?

„Počkej,“ praví, „za to trpce zkusíš,
Jaký tebou domu schodek stropen,
Ty sám perně vynahradit musíš,
Každý krok tvůj budiž vodou skropen.“

Lev pak trpělivě vedu nosí,
Ve své snaze nikdy nereptaje;
Ač mu slza oko často rosí,
Přece vždy si v práci jako hraje.

Avšak jednou k svému potěšení
Vidí přicházeti množství lidu.
Tu se cosi ozve v žasném chvění, —
On hned tamo spěchá v krotkém klidu.

Vzhledna spatří osla ztraceného,
Již ho drží, jiskří se mu oči,
Domů táhne svěřence zas svého,
Vesele pak přede světce vkročí.

Hledí na něj světec udivený,
Že ho trestal, sám teď hořce nese.
Lev však celý potěšený
Vítězný ryk vydal ve svém plese.

Mnohá léta ještě uplynula,
An lev pilně ve klášteře sloužil;
A když světce smrt se doteknula,
Převelice lev se nad tím soužil.

U mrtvoly leží dnem i nocí,
Ničehož pak nechce vzítí k sobě,
Nenechá se vzdálit žádnou mocí, —
Mrtev sklesl na světcově hrobě.

Spolek křesťanských matek.

Zajisté jest muž hlava rodiny, hlava společnosti lidské, avšak hned od počátku, hned v ráji byla jemu co družka přidána žena, a v celém díle spasení našeho, hned u příchodu Vykupitele a v rozšiřování jeho království milosti byly vždy ženy mocným činitelem. Úvahy naše „vzorové apoštolátu — křesťanské ženy a panny“ což jiného dokazují, než pravdu, že všude, kde se o blaho duševní lidské společnosti jedná, ženy musejí býti též činný. A v naší době, kde všechny základy rodiny a společnosti vůbec se viklají, ba mizí, kdo má více pomáhati před zkázou uchránit nežli křesťanské matky? K tomu cíli netřeba jim ani ve sněmovnách účinkovat, veřejně řečnit, ani na podnikcích obchodních atp. významný účast brát, dostačuje býti matkami, tiše, v rodině svou povinnost křesťana konat a -- se modlit. A což ženě přiměřenějšího než toto? co ale též potřebnějšího našemu věku? O tom je sice mnohá křesťanská matka úplně přesvědčena, jak málo může ale stále dle toho přesvědčení jednat, vidí-li se býti samotna toho dobrého náhledu. Jen ve spolku s jinými stejně smýšlejícími zachová vědomí své svaté povinnosti nezkalené a je s to ji i plniti. Proto, musíme vyznat, že Boží dobrota sama vnuknula tu myšlenku jistě matce, pečlivé o blaho svých dětí, aby ve spolku jiných podobně smýšlejících k nepoškrvnčné Panně denně v modlitbě se utekla a její přimluvou vymohla na Bohu toho, k čemu sama se cítila býti nedostatečna. Zbožná její myšlenka stala se brzo skutkem a vytrvalou společnou (ač ne společně, na jednom místě konanou) modlitbou a upřímným dle ní se přičiněním zakoušely jak matky tak i jejich děti a celé rodiny hojných milostí. Ctihodný kněz Theodor Ratisbonne dozvěděl se o tom spolku pravil: „Toto dílo jest horčičné semeno, které vzroste v strom a blahodárné ovoce ponese,“ a slíbil též, že bude prosit sv. Otce o požehnání jemu. Když sv. Otec požehnání své byl spolku udělil zvláštním přípisem 10. dubna 1851 a brzy na to od arcibiskupa Cambrayského doporučen, byl roku 1853 i od arcibiskupa Pařížského co spolek schválen a obdržel kaplu „Naší Paní Sionské“ za vlastní a za ředitele P. Theod. Ratisbonne. Hned se spracovaly zvláštní stanovy, jimiž se způsob a okres činnosti určil, a ustanovilo se, že zprávy o působnosti spolku a jeho se šíření, jakož i o dosažených milostech tiskem se uveřejní. Každým rokem rostl počet údů a spolek se rozšířil netoliko po Francii, nýbrž i v Anglicku a Nizozemsku a všude jevil zdárné ovoce svého působení, tak že sv. Otec Pius IX. apoštolským přípisem ze dne 11. března 1856 jej povýšil za arcibratrstvo se všemi výsadami a výhodami, jakým se těší každé řádné církevní arcibratrstvo.

Od té doby ujmul se spolek v Německu a vykvétá v Mohuči, Ašafenbarku, Frýburku, Mnichově a t. d. Od roku 1864 stává i v Cařihradě, kde křesť. matky

ač pod jhem Turka s největší přítulností shromáždují se s Bolestnou Matku pod křížem, ve Smyrně, ba i ve Východní Indii v Pondichery, v Porto Allegro (Brasílie), na ostrovu Martinique, a jistý misionář zavedl jej na ústí Misisipi (v Americe sev.) u kmene nově na víru Kristovu obráceného, u Ratez.

Kterak to stojí ale s Rakouskem, kde by tak potřebný byl, pomyslí si mnohý čtenář. Zbožná hraběnka Flora Fries přinesla roku 1862 arcibiskp. ordinariatu ve Vídni stanovy spolku kř. m. s prosbou, aby byly schváleny a v arcidiecesi spolek ten dovolen. Prosbě její se učinilo zadost 16. srpna 1862. Na slavnost sv. Aloisia a. 1864 začal tento spolek v počtu 45 údů a odtud účastnily se křesť. matky všech stavů na 12 hlavních slavnostech ve spolkovém chrámu Páně u sv. Petra na službách B., o 8 hod. přistoupily ke stolu P., a vyslyšely rozjímání týkající se hlavně vychování dítek. Počet údů vždy více rástl, tak že r. 1866 byl jich 200.

V Hradci Št. shromáždilo se 4. ledna 1866 v klášt. chrámu P. Božského Srdce (Sacré Coeur) třináct šlechticů, aby přítomny byly mši sv. na jejich úmysl sloužené, a ten úmysl byl? — aby se v Hradci zařídil spolek křesť. matek. Ještě toho roku 23. března, v pátek na slavnost Bolestné Matky konal nejd. p. biskup první pobožnost toho spolku, sloužil pontifik. mši sv. a kázal novým (50) údržm. V příští válce měla většina těch křesť. matek buď své syny neb příbuzné na bojišti, a všichni vrátili se bez úrazu domů.

A naší milé vlasti Moravské (v arcidiecesi Olomoucké) již jest tento blahodárný spolek též schválen (arcib. kur. ze dne 26. června 1872) a jeho rozšíření nejen umožněno, nýbrž i podporováno, ježto J. J. kníže-arcibiskup Olomoucký slibuje při větším rozšíření jeho sv. Otce prositi, aby na Moravě samostatné arcibratrstvo toho jména a účelu zřízeno bylo. Ve velkých Petrovicích (prus. Slezsko) zařídil se již náš spolek letos na jaře a utešeně vzkvétá, zajisté i jinde se ujme, kde jeho potřeba největší.

Podáváme tuto stanovy:

Stanovy spolku křesťanských matek.

§. 1. Účel spolku jest: modlitbou, slovem i skutkem pracovati o křesťanské vychování dítek a opírati se proti vždy víc se zmáhajícímu zesvětačení rodin.

§. 2. Údem čili členem může býti jen křesťanská matka, a stává se jím, když od ředitele spolku do seznamu údů se vřadí a tyto stanovy obdrží.

§. 3. Povinnosti spoluúdrž jsou: 1. Má slovem i skutkem — zvláště podle návodu ředitelova aneb dle usnešení celého spolku — o to usilovati, aby všude v rodinách křesťanské vychování dítek bylo; 2. má každý své modlitby spojovati s přímluvou patronů toho spolku, aby takto všichni jednomyslni byli a společnou modlitbou a na přímluvu svatých v nebi tím hojnějších milostí získali pro rodiny a mládež.

§. 4. Pobožnosti spolku — které ostatně nezavazují údy pod hříchem aniž právě v tom způsobu k dosažení odpustků se konati musí — jsou následující:

a) Modlitba. O Maria, bez poskvrny počatá Panno a bolestná Matko, odpočuj naše dítky svému milému Synu Ježíši, jenž tvé materské prosby zajisté vyslyší. Oroduj za nás a za naše dítky!

Svatý anděle strážný,
Svatý Josefe, mocný patrone,
Svatý Jene, rozmilý učeníku Ježíšův,
Svatá Anno, matko Panny Marie,
Svatý Augustine,
Svatý Aloisii,

oroduj za nás!

Svatá Moniko, oroduj za nás a za naše děti!

b) Obcování mši sv. a rozjímání, sv. přijímání aneb, není ono možno, obětování duchovního sv. přijímání (viz Čestná Stráž str. 33.) na úmysl spolku v následující dne: 1. V neděli po sv. 3 králích, 2. na slavnost očistování Panny Marie (hromic, 2. února), 3. na slavnost sv. Josefa (19. března), 4. v pátek sedmibolestné Matky Boží, 5. na slavnost sv. Moniky (4. května), 6. sv. Aloisia (21. června), 7. sv. Anny (26. července), 8. sv. Augustina (28. srpna), 9. sv. andělů strážných (1. neděle září), 10. sv. růžence (1. neděle října), 11. v neděli po slavnosti všech svatých, 12. v neděli po slavnosti neposkvrn. početí Panny Marie.

☛ V tyto dne — aneb v oktávu — když údové k sv. zpovědi a stolu Páně přistoupí, na úmysl křesťanských matek se modlí, mši sv. jsou nábožně přítomni a ostatní předepsané modlitby vykonají, mohou získati plnou mocnou odpustky, které i duším v očistci lze přivlastniti, či věnovati. Tak ustanovil papež Pius IX. zvláštním přípisem ze 12. července r. 1861.

Pakliby na tyto dne společná pobožnost nemohla se odbývati, odloží se na jiný den, který ale vždy se oznámí.

Po mši sv. modlí se vždy litanie s krátkou modlitbou na úmysl spolku:
Pane smiluj se nad námi! — Kriste smiluj se nad námi! — Pane smiluj se nad námi!
Pane vyslyš nás, Kriste vyslyš nás!

Otče s nebes Bože,
Synu, Vykupiteli světa Bože,
Duchu svatý Bože,
Svatá Trojice, jeden Bože

smiluj se nad
námi!

O. Maria, Panno bez poskvrny počatá a bolestná Matko, doporučuj naše děti svému milému Synu Ježíši, který Tvou prosbu mateřskou zajisté vyslyší, pros za nás a za naše děti!

Svatí andělé strážní, prostě za nás a za naše děti!

Svatý Josefe, pěstounu Ježíšův,
Svatý Joachime, otče nejblahoslavenější Panny,
Svatý Zachariáši, otče Jana křtitele,
Svatý Jene, křteli a předchůdce Krista,
Svatý Jene, jenž jsi na srdci Ježíšově odpočíval,
Svatý Augustine, ty světlo církve,
Svatý Aloisii, ty ochrance mládeže,
Svatá Anno, matko nejblahoslavenější Panny,
Svatá Alžběto, matko Jana křtitele,
Svatá Moniko, jenž jsi svého syna dvakrát v bolestech porodila,

oroduj za nás a za naše děti!

Všechny svaté matky, orodujte za nás a za naše děti!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, odpusť nám Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, vyslyš nás Pane!

Beránku Boží, jenž snímáš hřichy světa, smiluj se nad námi!

Kriste uslyš nás! Kriste vyslyš nás!

Pane smiluj se nad námi! Kriste smiluj se nad námi!

Otče náš. Zdrávas Maria.

Modleme se!

O roznmilý Spasiteli a nejvěrnější pastýři všech Tobě zasvěcených duší, jenž jsi dítky s jejich matkami tak laskavě přijal a žehnal, dej nám, kteří s toužebnou k Tobě přicházíme, toho samého požehnání účastnými býti, jenž jsi živ a kraluješ na věky. Amen.

(Odporučují-li se modlitbám spolku zvláštní potřeby — dobré úmysly — modlí se v ten úmysl po litanii ještě „Otče náš“ a „Zdrávas.“)

§. 5. V oktávu památky „všech věrných dušiček v očistci“ slouží se za zemřelé oudy spolku mše sv. (Dítky zemřelé spoluoudů jsou ve společných modlitbách vždy zahrnuty.)

§. 6. Řízení celého spolku přináleží duchovnímu představenému a jeho pomocníkovi, jakož i přidělené jemu „r a d ě,“ která ze 6 křesťanských matek pozůstává.

§. 7. Výroční shromáždění celého spolku, při kterém se dává zpráva celoroční a volí se „rada“ spolku, odbývá se pravidelně na slavnost sv. Anny — 26. července.

Dobře psala hraběnka Ida Hahn-Hahn 18. dubna 1868 ohledně stavu a rozšiřování spolku křesť. matek:

„Nečítáť sice bratrstvo křesť. matek údů na miliony, an toliko jistý stav může se účastnit, ale přece na mnoho a mnoho tisíc; na 80000 údů se pácí. 80 tisíc matek modlí se denně v rozličných řečích naší krátkou spolkovou modlitbu, jenž roznmilé dítky odporučuje Srdci Ježíšovu, anděli strážci, Bohorodičce, přímlově svatých; 80 tisíc modlících se matek jsoutě živá hráze kolem sto tisícero dítek, které jim Bůh svěřil a které mají dílem chrániti před jedovatou střelou zlého dílem, ošetřovati a pěstovati podle předpisů křesťanstva. Toť povinnost těžká, plná práce a starosti a spojená s nesmírnou odpovědností, která právě za našich dnů těžká jest, když tak mnohý otec, jsa nadchnutý duchem světa a veřejného života, nepovažuje to za nesprávné a neštěstí na dítkách spáchané, když je dopouští vychovávat a vzdělávat na základech nekřesťanských. Jak mnohemu starostnému srdci matčinu nezůstává žádná jiná pomoc než modlitba, když vidí své dítky uváděti do škol nevěreckých a vidí tu zkázu, která ty mladé duše potkat musí, protože jsou odtrženy od Srdce Ježíšova. Ale nadějeme se také, že mnohá matka z modlitby bude čerpati sílu k zastání se dítek naproti převrácené vůli otcově, a nebude v podřízenosti špatně rozuměné mlčeti, když se jedná o zachování dítkám nejdrazšího klenotu — víry. Podřízenost, pakli se nezvrhne v lenost a netečnost, jest dobra, ne právě proto, že je pohodlna muži, nýbrž proto, že ji Bůh přikázal; avšak ona má své meze, nebo Kristus Pán řekl: „Nechejte dítky ke mně přijíti a nebraňte jim.“ Muž, žena, dítky, všichni, jenž rodinu tvoří, přináležejí předně Bohu; každý člen rodiny napřed pro Boha, pak teprv pro sebe vespolek. Bohužel ale nevyjadřuje se vždy ve vůli otcově také vůle Boží ohledně rodiny. Pročez nechť matka čerpá z modlitby potřebnou moudrost, aby své povinnosti k Bohu, ke svým dítkám a ke svému manželovi poznala a plnila. A když pak první leta mladosti svého dítky po přestálých nevýslovných starostech a obavách v tichém klidu víry a povinnosti udržela, — tu musí je vydati světu, který ničemnost svých radostí zakrývá oslnujícími barvami, jež nezkušeného tak lehce klamou a svádějí, světu, který klamné své nauky zahaluje v krásná slova, aby tím snadněji svedl, zvlášť ano v srdci lidském

co si vězí, co tak rádo svůdným těm slovům naslouchá! Ach! tenkrát nahlíží nebohá matka, že nyní teprv modlitba jest její nejhlavnější úlohou, že nyní teprv opravdu musí býti na stráží a se modliti, když její dítě v krutém boji života stojí, z tisícercých ran krvácí a zkáza mu hrozí. Bohu díky ale, že 80 tisíc křesť. matek to pochopilo. Počet jest sice skromý u porovnání s těmi, které se spolku nikdy nepřidruží, ba i u porovnání s těmi, které by se mu mohly a měly přidružiti; avšak ten počet věrných tvoří spolek, jenž vždy více rozšiřovati bude, jelikož má zdravé, silné jádro: víru v příslibení, která byla učiněna modlitbů, a jelikož trpící srdce vždy k modlitbě jsou náchylna. Žalostnějších srdcí ale není nad srdce mateřské -- vyjmemeli snad srdce kněžské. Obou bolesti jsou spřízněny.

Jen opravdu křesťanské rodiny jsou s to zdravé pokolení vypěstovati; tedy zdař Bůh zbožnému a vcelvhodnému spoiku křesťanských matek!

O svěcení neděle.

—ř—

Nábožní naši předkové po celý týden pečovali o to a rovnali své práce tak, aby žádná nepřišla na neděli -- a nyní se vymýšlejí práce které se prý na neděli odložití a v neděli vykonati mohou. Kdo pak k. p. jde do kostela do města pouze pro modlitbu? Obyčejně aby nakoupil potravy na celý týden, aby se sešel s obchodníkem, aby vyjednával kupy, provozoval kuplířství, šejdy, služby Boží má za zámínku a věc mimořádnou, které buď chvílku stáním před kostelem, buď i v krémě vyslyšeti, vlastně odbýti lze, a myslí též, že Bohu slouží a církevnímu přikázání zadost činí. Ach nepovázá zaslepenec ten, že činí chrám Páně domem kupeckým, a že zasluhuje vyšlehan býti tím bičem, který udělal dle sv. Jana 2, 15. Božský Spasitel na ty, kteří neslušným se chováním čest domu Božího rušili, řka: Dům můj dům modlitby slouti bude; ale vy učinili jste jej peleší lotrovskou Mat. 21, 13. A zbožní předkové měli dvacitníky, a nynější synové jejich, opustivše víru svých otců, nemají ani šajny. A co teprv nyní, co dáno jest právo lovecké obcím?! Jestliže dřívější vrchnosti honily v neděli, ač tu žalováno na ně a pokládáno jim to za hřích: a nyní co se dostaly obce na vrch, na mnoze pouze, ba na pořád honění v neděli se odbývá, jako by právě neděle k tomu byla stvořena, a již žádnému neuapadne, žeby honění v neděli cos nedovoleného bylo, aneb že by se tím nedělní a svateční dnové rušili.

Jest tu jakého pokroku? O jak daleko dozadu jsme postoupili za svými nábožnými předky, jenž dle Krista, od něhož se synové tohoto světa odchýlili, (Mat. 6 31—33.) nepečovali, říkajíce: Co budeme jísti, aneb co budeme pít, aneb čím se budeme odívati, nebo toho všeho pohané hledají, ale hledali nejprve království Božího a spravedlnosti jeho; a otec nebeský všeho, čehož potřebovali, jim přidal a požehnal pracem jejich ve jménu Božím konaným. A co s tím, co nahromadili bez Boha synové tohoto světa? Mimo nadání uslyší hlas: „O blázne, této noci požádají duše tvé od tebe, a to cožs připravil, čím bude?“ aby naplnilo se slovo Páně (Mat. 4, 4.) „Ne samým chlebem živ jest člověk, ale každým slovem, kteréž vychází z úst Božích.“ Vydělávátele, aby jste měli co by jste jedli a pili a čím by jste se odívali, pečujte také o pokrm duchovní, a píte ze skály, která jest Kristus a oblečte se v roucho spravedlnosti, cnosti, lásky k Bohu a dáváte-li, což jest císařovo, císaři, dejtež i, co jest

Božího, Bohu“ (Luk 20, 25); nebo kdož by chtěl duši svou zachovati, ztratí ji; nebo co jest platno člověku, by pak všecken svět získal a na své duši škodu trpěl. Kterou dá člověk odměnu za duši svou? Mat. 16, 25. 26.

Kdo není zpátečník a zatemnělec, jenž činí z nedělních dní všední a ze všedních sváteční, — ten se pro to hříšné tělo dost a dosti může napracovati, tak že si rád oddechne a odpočine od práce své v neděli, aby se opět sesilil a, co nejhlavnějšího jest, rozpomenul, že „zde nemáme města zůstávajícího, ale budoucího hledáme,“ Žid. 13, 14.

Jinak tomu ovšem rozumí „G'rader Michel,“ ten asi před 3 roky napsal: „Die Rübenzuckerfabrikation wird es am Ende noch dahin bringen, daß der hohe Adel den Ultramontanen den Rücken kehren, und einem vernünftigen Fortschritt hulbigen wird“ čili po česku: Vyrábění cukru z řepy (cukrovky) to předce jen posléze přivede tak daleko, že vysoká šlechta se k ultramontánům zády obrátí a rozumnému pokroku hověti bude. — To jsou rozumy! Div že jsem si nezaspíval: Vemte řepu domů, a. t. d. bude brzy — zejna? — ne; ale — po víře? — jako by z řepy se vyráběla nevěra? Tedy i ta řepa má v sobě jakousi snad šťávu nekonzessionálnosti? Lidičky, smějte se mu. Ten tomu asi dal! — Tedy udržení víry a služebníků jejích — co se asi v nynějším osvíceném světě pod tím názvem „Ultramontan“ vyrozumívá, — závisí od šlechty, toť něco pranového, to jsem doposud nevěděl, a nesvětiti neděli, to rozumný pokrok, a když služebníci církve kážou, že v neděli nesluší vyráběti ani cukr, byťby sebe sladší byl, to zpátečnitetví. — Co by tomu řekl sv. Eduard III. král Anglický, sv. Štěpán, král Uherský, sv. Václav, král český, sv. Leopold markrabí Rakouský, Karel IV., otec vlasti, a mnoho a mnoho jiných jim podobných mocnářů, jenž nejen sami přísně dny Bohu zasvěcené světili, ale i u svých poddaných světiti kázali, ty snad dnes „G'rader Michel“ za samé zpozdilce vyhláshuje? A co z toho medle měli tito nábožní mocnářové? Čtete v dějinách o nich, a dočtete se, že patrně spočívalo požehnání Boží na jejich mocnářstvích a že v pravém blahobytu se vynacházeli všickni ti, jenž se jich drželi a dle jejich moudrých, v Bohu učiněných zákonů se řídili.

Však se ve Franzousku, jak víte, přestala světiti neděle, a byla v slovu a skutku vyhlášena rozumová osvěta, rozumem se stlalo, „vysoká šlechta obrátila se k k ultramontánům zády“ a bylo blaze lidu? Víte kdo se měl přitom dobře? — — Guillotina.

Když po odhádaní jsoucnosti Boba zavádění „rozumného pokroku“, a vyzdvižení neděl r. 1793 národní sbor v Paříži na návrh Robespiererův svolání učinil, aby lid franouzský jestnost nejvyšší bytosti a nesmrtelnost duše uznal, tedy i hned nařídil, aby se desátý den (decade) světil. Takových pak to svátku bylo do roka 82 a sítce svátek: 1. nejvyšší bytosti a přírody, 2. lidského pokolení, 3. franouzského lidu, 4. dobrodinců člověčenstva, 5. svobody a rovnosti, 6. mučedníků pro svobodu, 7. republiky, 8. svobody světa, 9. lásky k vlasti, 10. nenávisti k ukrutníkům a zrádcům, 11. pravdy, 12. spravedlnosti, 13. stydlivosti, 14. slávy a nesmrtelnosti 15. přátelství, 16. střídmosti, 17. rekorství, 18. věrnosti, 19. nezištnosti, 20. stoicismu, 21. lásky, 22. manželské věrnosti, 23. synovské lásky 24. dětinství, 25. mladosti čili jinošství, 26. dospělosti čili mužovství, 27. stáří čili kmetovství, 28. neštěstí, 29. rolnictví, 30. průmyslu, 31. našich předků, 32. potomstva a blaženství. — Kdo nuže v tom nepoznává titěrnost? vše tak neshodně, jako by za vlasy rval. Neděli světiti ke cti nejsvětější Trojice Boží anebo narození, vzkříšení Páně, seslání Ducha svatého, a

t. d. to prý proti rozumu, ale k. p. pod č. 10. svátek nenávisti k ukrutníkům, to rozumné jest, a nerozumné tedy jednal Kristus a nemohl by býti presidentem osviceného národního sboru francouzského, když se za své nepřátely modlil a učil, aby též tak činili učeníci jeho, a sv. Petr by též nemohl zasedati v zákonodárném sboru, anoť (I 2, 18. 19.) píše: „Služebníci poddáni buďte ve vši bázni pánům, netoliko dobrým a mírným, ale také rozpustilým, nebo toť jest milost, jestliže kdo pro svědomí Boží snáší zármutky, trpě nespravedlnosti.

Kdo ví, co opět asi der „G'raber Michel“ vedle své řepové, fabrické víry by řekl o služebnících církve, že kážou: „Více sluší poslouchati Boha, než lidí“ Skutk. 5, 29. a „Nesluší tobě ani v cukrovnách v neděli a ve svátek pracovati!“ Na prvuho máje, tři masopustní dny, Sylvestrův večer, a na mnoho jiných světských památek se nezapomene, ty se bedlivě drží, to se uznává a říká o dělnících; když se celý rok napracují, proč by si také jednou neodechli, — ale proč neodpočívají v ty dny, které Bůh k odpočinku určil? Ano Sylvestrův večer se na vlas přes půl noc vydržuje, aby po půl noci viděl nový rok a odpočinul, ale ne v Bohu, ne v stanku Jeho, ale na lůžku doma, aby, až se probere ze spaní, k novému pití do krčmy se odebral o novém roce. A tiť jsou, jenž neustále mluví o pokroku, o osvětě, o vyzdvížení nevolnictví a o otroctví, o svobodě; a zatím těžko pracujícím dělníkům nechtějí popřáti ani v nedělní a sváteční dny oddechu, jako otroci nebo nevolníci bytně připoutáni jsou v neděli i ve svátek k samohybům, parostrojům, mašinám. Facit toho jest: Pomni, abys den sváteční světil.*) —

O Jesuitech a jich působení.

—ř—

Smrt Jesuitům! tak nyní křičí osvícený a vzdělaný svět. — Jakou žalobu medle proti nim vede, aby zasluhovali smrt? Oni svými modlitbami, svým růžencem, křesťanským cvičením a kázáním zatemňují lid! Tak? a proto mají umřít? Zdali modlitba zatemňuje? zdali nepovznáší mysl člověka k Bohu, původci všeho dobra? Zdaliž cvičením a kázáním jejich nezušlechťuje se srdce? — Ovšem dle zednářských zásad ne, ale dle srdce Božího, o něž žádal král David, řka: „Srdce čisté stvoř ve mně Bože a ducha přímého obnov v vnitřnostech mých.“ Žalm 50, 12.

Jaký by to byl hluk, kdyby Jesuité kázali: „Smrt novinářům!“ anebo aby brojili proti nočním tancům v neděli a ve svátek, a aby tance odkazovali na všední dny? anebo aby tanečnicků z tančírny chtěli vysmradit ěpavou tekutinou, jako to rozpustilci v Praze před nemnoha lety učinili jejich nábožným poslouchačům v kostele sv. Ignácia. Sám „G'rabe Michel,“ jistě nepřítel Jesuitů, tenkrát psal: „V záležitosti brodění proti Jesuitům v Praze pravíme, že všeliký výstupek co nejrozhodněji haníme. Výstředníci, jenž dnes na židy a zejtra na Jesuity si vyjíždějí, patří na pranýř. Pro Hořovické a Pražské výstupky známe dvě slova: „Pfui Teufel!“ A je pravda; Pfuj hanba! takovou ohyzdnou zbraní vystupovat proti Jesuitům! A tu

*) Máme ale to přesvědčení, že na mnoze jsou sami dělníci toho vinni, že bez odpočinku nedělního pracují hůře než ta nemá tvář, ani jen pro ten mizerný groš dobrovolně se ustavičně hmoždí, nechtějice rozuměti, že desetkrát více ztrácí tím na zdraví těla i duše. Sami spěchají v záhubu.

myslí v nepleše své takoví, kdo ví, jaké moudré kousky že vyvádějí a jak asi osvícení nalezení budou před celým světem a pomohou pokroku na nohy! Jesuitů se žádný neboj, ti žádného nepobouří, ale při toulkách nočních a tancích se obyčejně strhají bouře, rvačky, pračky, křiky, hádky, že by potřeba a za slušno bylo, aby se taková společnost vysmradila a vymrskala.

Posvátných missií, těch se bojí jako --- abych to neřekl, jak se to říkává, — č. kř. — co strašáků: ale navštěvovat staré hrady Žižkou sbořené, tam čas trávit tancem, hovorem, pitím, hejřením, zpěvem, a Bůh ví, čím víc — to pokrok, to osvěta! při nábožných pak poutích nebo misiích klaněti se Otcí v duchu a pravdě, co praví ctitelové, kterýchž Otec hledá, (Jan 7, 23.) to zpátečnictví a zatemnělost. Před několika lety se taková národní novinami oznámená slavnost odbývala v Liticích, na den sv. apoštolů Petra a Pavla. I v skutku mnoho lidí, neznajících tenkrát dosah takové slavnosti, opustivše svůj kostel, šli na Litice. A co tam našli? V čem pozůstávala ta slavnost? — O jak se omejlili! Prošli se, pohovořili si, pojedli, popili, potancovali si, pozpívali, utratili peníze a odešli, odkud přišli. Přisedše, jak jsem na své uši slyšel, domů, nespokojeni byli s takovouto národní vlasteneckou slavností, pravíce: Škoda peněz, co tam? Škoda času, škoda cesty, škoda služeb Božích, my čekali na mši sv. a ono nic. Kdo z toho zmoudřel? Žádný, a nejen, že žádný nevyzískal na větší známosti v nějakém umění, nýbrž ještě mnohé stesky a tejrání slyšel, kteréž ho nejen neuspokojovaly, ale spíš rozdráždily a pobouřily.

Kdyby dali Jesuité aspoň již s tím růžencem pokoj! — Ale karbanem po krčmách drabý čas mařit, anebo vyražením se na kulečníku, den po dni opakovat jedno a to samé, to není ani dlouhavé, ani směšné, ani jednotvárné, ani neomrzí, ale nejen neunaví a nezatemní mysl, ale světě slyš! Jdi a hrej v karty, a pokročíš, a budeš vzdělancem, nebudeš — jesuitou. Zdařilé obrazy Svatých míti v uctivosti a v příbytku, to směšné, to po jesuitsku, ale míti po stěnách obrazy koní, vyšivaných růží, mrzkých ženštin a libovat sobě v zelené desítce a žaludské sedmičce, v nevkusně malovaných panáčkách, anebo zabývati se místo s mariánskými růžemi s denáry a kopy, špády, baštouny, — to nevinné vyražení, to povznáší ducha a unáší do krajín elysejských! — kde tu jakého pokroku v vzdělanosti? Na nejvýš, že se vzdělává v tom, kterak by soka svého předstihl, podskočil, uhnal. Již bez mála šest set let se hrajou karty a jaký v nich pokrok? Neustále až podnes se lpí na těch samých hráncích. A láska při hře docela jinších vlastností bývá, než jak ji vypisuje sv. Pavel (I. Kor. 13, 4—7.), neboť při karbanu nebývá láska dobrotivá, nýbrž láska zavidí, činí zlé, nadýmá se, hledí což není jejího, zpouzí se, myslí zlého, neraduje se z výhry bližního, nýbrž raduje se z prohry, jest lživá, ničemu nevěří, svého zisku se naděje, a konec hry netrpělivě čeká.

Kdežto ten, jenž se s pozdravením andělským baví a rozjímáním o velikých skutečích Božích, o našem vykoupení a spasení, kochá se v tajemstvích radostných, bolestných a slavných, kteráž arci tělesný člověk nechápe (poněvadž to jsou věci Ducha Božího, jemu pak bláznovství jsou, a nemůže jim rozuměti, poněvadž se to duchovně rozsuzuje I. Kor. 2, 14) a ctí Marii Pannu, tuto „matku krásného milování a bázně Boží a poznání a svaté naděje. Kdož Ji jedí, ještě lačnění budou, a kdož Ji pije, ještě žízniti budou“ (Ecci 24, 24. 29); a s tou matkou Páně „velebí duše jeho Hospodina, plesá duch jeho v Bohu spasiteli svém a rozhlašuje milosrdenství Boží, kteréž učinil od pokolení do pokolení.“ Luk. 1, 46. 47.

Je vám to mela a shon nyní s těmi velebuými otei Jesuity! A myslíte, že se to týká pouze Jesuitů? že se pouze vyjíždí na Jesuity? Nevěřte, to jest pravá stránice proti katolickému kněžstvu.

Na štěstí, Bohu chvála, že po venku lidé tak zdravého rozumu jsou, že se jim hnusí ty nestálé pikle proti Jesuitům a vidíce, že se to, co se o Jesuitech píše, u porovnání s jejich kněžími neopodstatňuje ale lživé býti ukazuje, odrazili od sebe takové noviny a nečtou je.

Já bych dal tu radu nepřítelům jména Jesuitského, aby se řídili dle rady farizea Gamaliele, jenž zasedal v radě židovské proti apoštolům. Ten povstav řekl: „Muži Israelští, toto pravím vám: Odstupte od těchto lidí a nechte jich; nebo jestliže jest z lidí rada tato, anebo dílo toto, rozprehně se, pakliž jest z Boha, nebudete moci toho zrušiti, abyste snad i Bohu odporní nalezení nebyli.“ Skut. Ap. 5, 38. 39. A tak i vy nechte Jesuitů, však on lid se nedá nutit, neboť pobožnost jejich jest docela dobrovolná, a nebudeli učení jejich pravé a vzácné a milé, však on žádný nepřijde do kostela, jestli pak dobře slouží lidu, nezakážete mu, a lid proto přece, ba tím horlivěji přicházetí bude do kostela. Vždyť to vidíváte leckdy o obyčejných službách Božích, kostel prázdný, lid na napomenutí nedbá a místo poslouchání kázání postojí někde venku nebo na hřbitově.

Že prý jsou Jesuité proti pokroku? Já pak pravím: kdo jest s to dokonaleji a zevrubněji pokrok vyjádřit a hlásat, jako to učinil Kristus, Syn Boha živého, kteréhož Jesuité kážou? Ten dí u sv. Matouše 5, 48: „Buďte dokonalí jako Otec váš nebeský dokonalý jest!“ Kde jest co nad takovýto pokrok? A kdo tomu nuže chce, aby každý následoval Krista, poněvadž žádný nezná Otce, jedině Syn? Mat. 11, 27. Snad noviny tak kážou? O nikoliv, ale Jesuité tomu chtějí a učí, hlásajíce slova Kristova: „Učte se ode mně, neboť jsem tichý a pokorný srdcem, a naleznete odpočinutí dušem svým.“ Mat. 11: 29. Nyní modou jest hlasování a věří-se, že jest: „Vox populi vox Dei“ „Hlas lidu hlas Boží!“ Toť zásada dávno zavržená, toť zpátečnictví. Při potopě světa hlas lidu nebyl hlas Boží, v Sodomě a Gomorrhě hlas lidu nebyl hlas Boží, lid israelský se klaněl zlatému teleti, hlas lidu nebyl hlas Boží, — a vezměte si zpourey, bouře, revoluce, odboje, zdali to hlas Boží? —

Internacionála křičí: „Majetek jest krádež! Zdali takový hlas lidu, jest závažný, jest svatý? Zdali již proto dovoleno jest ukrásti bližnímu, co jeho jest? A zdali již zrušiti sluší sedmé přikázání Boží: „Nepokradeš!“ A zdali na místě jeho modlití se budeme: za sedmé: Jméni jest krádež?

Jeden člověk z nerozumu a nespokojenosti své mnoho pobouří, a víne, na jak laciný způsob sobě hlas lidu získati lze, že se naplňuje, co praví Hospodin Is. 55, 8. „Nejsou zajisté myšlení má myšlení vaše, ani cesty vaše cesty mé, neboť jako povýšena jsou nebasa od země, tak povýšeny jsou cesty mé od cest vašich a myšlení má od myšlení vašich!“ Máte toho v obyčejném životě důkaz k. p. ve sněmích, že mnohdykrát zdravější bývá náhled a návrh menšiny, nežli většiny. A tak máte i nyní hlas lidu proti Jesuitům, a to nejpředněji v Berlíně, a kdo ví kde všude jinde; a jistě každý pochybuje, že by to byl hlas Boží. Víte to z Berlína při hlasování proti Jesuitům, že byla znamenitá menšina, a že i ty hlasy, jimiž přijmut zákon proti nim, dály se na kommando Bismarkovo, a nikoliv z přesvědčení neb od srdce. Vždyť pak víte, jak to v Berlíně šlo? když se otázali hlasové v sněmovně, proč vypovězení býti mají ze země? odpověděno jim: Nebezpeční jsou státu?! Pro Bůh! A zednáři nejsou nebezpeční, ti jenž zpěvraťují trány, ruší spo-

lečnost lidskou, zavrhnou manželství, nechťi slyšeti o zákonech, aniž o jakém majetku? — Leč Jesuité zavinili to, že vám žehnali, zažehnávají je, že se za vás modlili a nesmírné služby lásky v minulé válce prokazovali a ukazovali se všude dobročinnými, za to vyháníte je? — A v skutku při bedlivém vyšetřování životů jejich nejen na žádný trestuhodný přestupek se nepřišlo, ale na mnoho množství takových činů, které nevďečný svět uznati musil i vyznamenati, poněvadž do očí byly a upříti se nedaly. Jsouli státu nebezpeční, máte vojsko, chlubíte se s millionem vojska, což taková nesmírná síla vojska není s to na pokoji udržeti a krotiti 200 Jesuitů, a loží se jich tak, že vypovědění býti musí a že každý jako psa je vyhnati smí? Vždyť pak ani s vražedníky tak nenakládáte! Ti přetrpěli svůj trest, a to v takové humanitě, že se pp. vražedníci ani doma o svátcích tak nemají, jako v žaláři v dny všední; odešlete je do obcí, kam přísluší, a tam přijati a šetřeni býti musí, — ti jenž v skutku jsou státu nebezpeční a touží po bezživotí a majetku vašem? Jesuité v skutku siní se tázati se Spasitelem Božským, když ho odsuzovali: Mluvili jsme zlé, svědectví vydejte o zlém, pakli dobře, proč nás vyháníte? Na každý den jsme bývali s vámi a těch, jenž nás potřebovali, jsme poučovali, těšili, ošetřovali, rány zavazovali, pro který z těchto skutků nás chcete vyháněti? — Všickni mají z vojny aspoň zdánlivou nákou výhodu, jen Jesuité 'za své znamenité služby vybojovali si porobu. My máme zákon a podle zákona mají umříti. — A tím odzvonili jim. Ne právem ale zlou samovůli a násilím odsouzení jsou k vyhnanství, — hlasem lidu — který není hlas Boží. Mimoděk napadá mi, že se jim stalo tak, jako za pohanských časů spravedlivému Aristidesovi, jenž proto že spravedlivý byl a tak sloul, též do vyhnanství odsouzen byl. Při hlasování přišel jistý v psauí se neznající hlasovatel k Aristidesovi na náměstí, aniž ho byl znal, žádaje, aby mu napsal jméno Aristides, že má býti vyhnán. I otázal se Aristides řka: I co jest zlého učinil? Nic, odvece hlasovatel, ale to se mi nelíbí, že sluje spravedlivý. Chladnokrevně napsal člověku tomu své jméno, a dověděl se tedy, proč má býti vyhnán: — Proto, že proslul spravedlností, což tenkrát nemohli snésti, to jim bylo trnem v oku. — Na tu zkaženost a převrácenost a znemravnělost světa naráží i sv. Řehoř řka*): „Což pak zpozdilejšího se nevidí světu nad to, jako, když kdo mluví jak myslí, chytrou ouskočností se nepřetvařovati, bezpráví křivdou nespláceti, za zlořečící nám se modliti, chudobu vyhledávati, statek opustiti, dračí se neprotiviti, bijícím druhého líce nasaditi?“

I mohou Jesuité v skutku zvolati se sv. Pavlem (I. Kor. 4, 9. 11.): „Divadlo učinění jsme světu i andělům i lidem. My blázní pro Krista i lačníme, i žízníme, i poličkování býváme a jistého místa nemáme. Zlořečí nám a my dobrořečíme, protivenství trpíme a snášíme, rouhají se nám, a my se modlíme: jako smetí tohoto světa učinění jsme, povrhel u všech až posaváde.“ A však poznají zednáři v koho bodli, a poznají, že píchli do vosího hnízda a vosy se vyřinou a shrnou se na hlavy jejich a — uhnízdí se v majetku jejich. Tenkrát budou se dovolávat 7. přikázání Božího a křičeti, že není spravedlnosti, říkajíce: — „Majetek jest svatý!“ Nedovolají se ničeho; ale posmívati se jim budou vosy řkouce: „Majetek jest krádež!“ Tomu jste nás naučili, toho se držíme, dost dlouho jste byli v držení takového loupeže, nyní dejte nám místo a zkuste, jak se nám vedlo, chcemeť ale i my nyní žíti, jako žili jste vy.

*) Breviř. Offic. Conf. n. P. lec. V, II. loc.

Nyní v zaslepenosti své jinak soudí zednáři. Oni by Jesuity ctili, kdyby kázali lichvářství, podvod a klam a šidbu a mnohoženství a bezpráví, jako to činí talmudisté, kteří mají křesťany za goimy — za psy, a jak jsme se oněhdy dočtli v „Čechu“ 842 č. 223, kážou vraždu proti křesťanům; tedy svět což jeho jest miloval by, poněvadž ale kážou čistou lásku k Bohu a k bližnímu, tedy je svět nenávidí. Ale dočkají se toho, že budou moci zvolati se Spasitelem světa: „V nenávisti měli nás darmo!“ (Jan 15, 25.) a jejich nynější radost, zvláště která jest v Israeli, se obrátí v žalost a poznají, až žnouci budou přívál, že seli vítr.

Ale Jesuité vím, že se zachovají dle učení Božského Mistra u sv. Mat. 10, 14. Mark. 6, 11. Luk. 9, 5. Skutk. 13, 51. 8, 6. Kdožkoli nepřijme je, aniž poslechně řeči jejich vyjdouce ven z domu, nebo z města, vyrazí prach s nohou svých, neboť jich těší dále tentýž Božský Mistr, když praví k apoštolům, že je posílá jako ovce mezi vlky, a napomíná, aby byli opatrní jako hadové a sprostní jako holubice, aby se střetli lidí, že je vydávají budou v radách a shromážděních, a že před vladaře i před krále voděni budou, pro jméno jeho na svědectví jim a národům, — tento řka: „Zajistěť pravím vám: Lehčeji bude zemi Sodomských a Gomorských v den soudný, nežli městu tomu.“ A my mluvíme o Berlínu.

Tak právě i to jest směšné, když se pokřikovalo na konkordát a Jesuity, že oni jsou vinni ztráty vítězství r. 1866. Pravím pak, že žádný z těch, jenžto v čele stáli a posláni byli vést vojska naše, — ať si jsou vinni nebo nevinni, to zde rozhodovati nebudeme, a nejsme k tomu ani povoláni ani znalí, — nebyli ze školy Jesuitské. O kdyby byli bývali, a byli vešli v boj tak, jako k. p. 1683 král polský, Soběský Jan III., jenž před bitvou, jak by tomu i Jesuité chtěli, při nejsvětější oběti mše sv. sám se svým prvorozeným princem příkladnou pobožností knězi přisluhoval, a nad znamenitou většinou slavného vítězství vydobil, neboť se řídil Jesuitskou zásadou: „S Bohem počni každé dílo, podaří se ti až milo“, kdyby jeho příkladem byli se řídili, byl by aspoň zajisté po porážce s dobrým vědomím a svědomím mohli zvolati: „Stala se vůle Boží, jak se Hospodinovi líbilo, tak se stalo, buď jméno Hospodinovo pochváleno; nevíme nyní, proč tak naložil s námi Hospodin, ale zvíme později, neboť milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému, totiž těm, kteříž podle uložení jeho povolání jsou svatí“ (Řím. 8, 28.); „m o c v n e m o c i s e d o k o n á v á“ (II. Kor. 12, 9.); a byl by se těšili: „Služebníci neužiteční jsme, což jsme povinni byli učiniti, učinili jsme.“ (Luk. 17, 10.)

Ale to Jesuitům vadí, že obcování jejich není v moudrosti tělesné; ale sláva jejich, že jest svědectví svědomí jejich, že v sprostnosti srdce a upřímnosti Boží obcování své mají na tomto světě (II. Kor. 1, 12.) a protož si to obral za zvláštní předmět nynější illumovaný věk, tupiti Jesuity, t. j. ale, kdo čteš rozumněj, nejen Jesuity, nýbrž vůbec kněží, zapomínaje, co praví Hospodin v žalmu 104, 15. „Ne-dotýkejte se pomazaných mých a prorokům mým nečiňte nic zlého,“ kdo se jich dotkne, dotýká se zřetelnice oka Hospodinova. (Zach. 2, 1.), neboť „kněz jest anděl Hospodina zástupů.“ (Malach. 2, 7.)

Prohledněte a rozhledněte se po naší milé vlasti a po jiných mnoho zemích, a všimněte sobě, co Jesuité všude nastavěli krásných kostelů, vznešených budov, jenž dobře nyní státu slouží buď za kasárny, buď za ouřední domy! Co se tím ušetřilo státu, kdyby si je byl měl vystavět!

Jesuité pry učí falešným zásadám! K. p. „Oučel zasvěcuje prostředky.“ T. j. Dovoleno krásti na žebráky, čili: Chtěl-li bys dáti almužnu a nemáš, tedy ti dovoleno ukrást a dát. — Ale Jesuita P. Roh nabídl se veřejně s kazatelnou vyplatiti tomu 1000 tolarů, kdo by s to byl dokázati, že kdysi který Jesuita v nějakém spisu aneb oustně tomu pravidlu byl učil aneb nyní učí, a noviny toto jeho nabídnutí po všem světě rozhlásily; než po tu chvíli nebyl odsouzen, aby těch 1000 tolarů někomu zaplatil. Táž cena před několika lety znovu vytisknuta byla v časopise katol. duchovenstva v Praze na čteném listě, a až po dnes ani já se nehlásím o takovou odměnu, aniž kdo jiný k p. redaktorovi přišel.

Nejsměšnější ale i nejurážlivější jest to, když Jesuitům kdo spílá zpátečnicků nebo zatemnělců, mužům, jenž v každém odvětví vždy vynikali a proslulými se stali. Oni mají své výtečníky v mudretví, abych bohosloví pominul, výtečníky v řečnictví, výtečníky v znalosti so v řečech, mluvnictví, básnictví, v počtářství, hvězdářství, malířství, v děje- a zeměpisectví, v hudbě; není snad umění, v němž by se byli neznašli Jesuité; jen že jim za základ sloužil Bůh, a všemu dávali náboženský směr, poněvadž poznávali, že dle knihy moudrosti (10, 14) „nade všecko mocnější jest moudrost — pobožnost.“

Anebo kážou něco proti železnicím, nemohou se pro ně snad stavět telegrafy, nezakládají se velikánské fabriky? Při tom všem ctěn může býti Bůh a dokazuje se tím, že není víra ani proti osvětě, ani proti pokroku, jen když se to nepříčí lásce k Bohu a bližnímu. Anebo kážou zpouř, buřictví, odboj? Právě oni to jsou, jenž kážou pokoj lidem dobré vůle, a jenž poskytují lidem pokoj, ne jako svět dává, (dle Jan. 14, 27,) ale jaký Kristus s nebe přinesl, protože hlásají, aby svatý pokoj se udržel a poslušnost, volající se sv. Petrem (I., 2, 13.): „Poddáni buďte všelikému lidskému stvoření, pro Boha, buďte králi, jako nejvyššímu, buďte vývodům, jako od něho poslaným k pomstě zločinců a k chvále dobrých; nebo tak jest vůle Boží, aby dobře činíce u mlčení přivedli nevědomost neopatrných lidí.“

A v čem tedy vlastně pozůstává jejich provinění, že taková bouře stala se proti nim? — Slyšte: Svět ve zlém postaven jest (Jan 2, 16), nebo všecko, což jest na světě, jest žádost očí a žádost těla a pýcha života. A Jesuité kážou proti této zkáze světa, slovy sv. Jana (I., 2, 15.): „Synáčkové moji, nemilujte světa ani těch věcí, kteréž na světě jsou, nebo, miluje-li kdo svět, není lásky Otcovy hoden.“ „Svět pomíjí i žádost jeho, ale kdož činí vůli Boží, ten zůstává na věky.“ (v 17.) A takové kázání se světu nelíbí. Jesuité kážou se sv. Pavlem (5, 16. Galat.): „Duchem chodte a žádosti těla nevykonáte,“ a hledejte moudrost Boží, „kdo by ji našel, najde život a nabude spasení od Hospodina“ (Přisl. 8, 35.), „jakožto ve dne poctivě chodte, ne v hodování a opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne v sváru a závisti, ale oblecte se v Pána Ježíše Krista, a péče o tělo nemívejte podle žádostí jeho.“ (Řím. 13, 13). Oni kážou, jak u sv. Matouše (6, 19.) psáno je: „Neskládejte sobě pokladů na zemi, kdežto rez a mol kazí, a kdežto zloději vykopávají a kradou; ale skládejte sobě poklady v nebi, kdežto ani rez, ani mol nekazí, a kdežto nevykopávají, ani kradou,“ a u sv. Lukáše, (16, 9.): „Čiňte sobě přátely z mamony nepravosti, aby, když byste zbynuli, přijali vás do věčných stanů,“ kážou, aby (dle sv. Pavla k Tit. 2, 12.) synové tohoto světa odřeknouce se bezbožností a světských žádostí střízlivě a spravedlivě a pobožně živi byli na tomto světě; očekávající blahoslavené naděje a příští slávy ve-

likého Boha a Spasitele našeho Ježíše Krista.“ — Synům pak světa pohoršerím jsem a bláznovstvím takové řeči, oni nechodíce duchem skutky těla vykonávají, kteréž dle (sv. Pavla ke Galat. 5, 19.) jsou: „nečistota, nestydatost, chlupnost, nepřátelství, svárové, nenávisti, rŕžnice, roty, závisti, opilství, hodování a tĕm podobné věci:“ ani nemají uši k slyšení a tudy neslyší, jsouce dle skut. Ap. (7, 51.) „tvrdé šíje a neobřezaných srdcí a uší“, a naplňuje se na nich, co byl řekl Isaiáš prorok, jak psávo stojí u sv. Jana 12, 40. „Oslepil Pán oči jejich a zatvrdil srdce jejich, aby nevidĕli očima a srdcem nerozumĕli a neobrátili se, abych jich neuzdravil.“

A tudy naplňuje se na Jesuitech, co byl předpovĕdĕl božský mistr svým učedníkům, řka u sv. Jana 16, 2. 3. „Ven ze škol vyženou vás, ano přichází hodina, že každý, kdo vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil, a budou vás honiti z města do města.“ (Mat. 23, 34) A proč medle jim tak činí? Opĕt to vysvětluje božský mistr, an praví: „Toť učiní vám proto, že neznali Otce ani mne.“

Pán Ježíš sám o sobĕ praví: „Já jsem světlo světa, kdož mne následuje, nechodí v temnostech, ale budeť míti světlo života, t. j. toho rozum osvícen a on šťastný bude.“ (Jan. 8, 12.) Patrnĕ zde vidíme, kam má každý jíti, aby pravĕ osvĕty došel, ne jakĕ svět, ale jakĕ Svĕtlo věčné dává, a předce shání se človĕk po svĕtle vezdejšího světa, kteréž jest pravĕ svĕtlko, bludička, kteréž človĕka, jenž za ním jde, zavede do bahna — nevěry a tmy. A proč nevšímají sobĕ toho pravĕho nebeského, věčného svĕtla synové tohoto světa? Ponĕvadž (dle sv. Jana 3. 19, 20.) „mílují lidé více temnosti nežli svĕtlo, nebo skutkové jejich jsou zlí; neboť každý, kdož zlé činí, nenávidí svĕtla a nejde k svĕtlu, aby nebyli trestáni skutkové jeho, ponĕvadž v Bohu učinĕní nejsou.“

A odtud, ponĕvadž není učení nad mistra, ani služebník nad Pána svĕho, odtud to jde, že Jesuitĕ, jenž kážou Krista ukřižovaného a osvĕtu jeho, jsou v nenávisti všechnĕm pro jmĕno Jeho, že „rouhají se jim, a že jako smĕtí tohoto svĕta učinĕní jsou a jako povrhel u všech až dosavad.“ (1. Kor. 4, 13)

Ale „blahoslaveni jste, když vám zlořeĕiti budou a protivĕnství činiti a mluvíti všecko zlé o vás lhouce, pro mne: radujte se a veselte se, nebo odplata vaše hojná jest v nebesích, tak zajistĕ protivili se prorokům, kteréž byli před vámi.“ (Mat. 5, 11, 12.) I Apoštolĕ Pánĕ „šli ze shromáždĕní radující se, že jsou hodni učinĕní trpĕti pohanĕní pro jmĕno Pána Ježíše.“ (Skut. 5, 41.); „nebo jestliže (dle Mat. 10, 23, 25.) hospodáře Belzebubem nazývali, čím více domáci — učeníky jeho?“ „Když pak se vám budou protiviti v městĕ tomto, uteĕte do jiného, zajistĕ pravím vám, že nezchodíte všechnĕch měst Israelských, až přijde Syn človĕka. Ale tolik se dočkáte, že hledati vás budou a nenaleznou, a v hříchích svých zemrou.“ (Jan. 8, 21.) Zajistĕ nejednou se stalo, že rouhaĕ, utrhaĕ, lupič knĕžstva hledal knĕze a nenalezl, nebyl ho hoden, a buď náhlou smrtí sešel se svĕta, buď k němu ani přístupu nemĕl, jako zlopovĕstný Voltair.

O kdyby chtĕl poznat svĕt, že Jesuitĕ k pokoji jemu jsou, že právé takovými kázáními lze dojíti pravĕ osvĕty, jistĕ by se Jesuitům neprotivil, ale nyní bělmo mu kladou falešní proroci na oči jeho, aby vida nevidĕl a aby nepohlĕdl, a oni podobají se vůdci se svĕtlou, jejížto sklo uvnitř zamazují, aby svĕtlo zůstalo v temnostech a tak slepí jsou a vůdcové slepých, a povedeli slepý slepého, oba do jámy padají, (Mat. 18, 14.). Tehdáž, aĕ pozlé, naříkati budou, že nepoznali času navštívení svĕho.

České knihy.

Nadešla doba dlouhých zimních večerův a odpočinku po namahavé práci rolnické pro venkovany. Není tomu dávno, nýbrž ještě před málo roky vybízeli kněží horlivé své péči svěřené farníky, aby si dlouhou a prázdnou chvíli skracovali čítáním v knihách a listech bez rozdílu a bez výminky. Nebylo třeba tenkrát duchovním správceům vystříhati své ovečky před spisy jedovatými, jelikož jich nebylo vydáváno a nestávalo v jazyku našem svatováclavském a cyrilomethodějském. Písemnictví českoslovanské slynnulo a vším právem honosilo se nevinnou paneusností. Kdo se za těch blahých časův péra chopil, nepsal, aby smyslnost dráždil, zachovalost mravní nahlodával a po otcích zděděnou víru chytře podvracel a ze záhubné této činnosti ještě kořistil. Tenkrát nevycházely spisy ze sobeckých příčin a k vůli výdělku; nýbrž kolik spisovatelův bylo, tolik upřímných a obětavých rádcův a vzdělávatelův čítal náš národ. Kdo dříve psávali a knihy a noviny vydávali, stáli věrně ve službě vlasti a šetřili poctivě všech ušlechtilých zájmův národa našeho katolického. Časy a s nimi také poměry změnily se tak podstatně, že katolík bez obavy českou knihu do rukou brátí nesmí, zdaž její skladatel nemá v úmyslu otravovati cudnou mysl a podvracet v obcích základy a přesvědčení náboženské. Nemožao za těch dnův s bezpečností a s jistotou předpláceti na světský časopis, že se nepřevrhne v málo duech a nebude úmyslně s pšenicí trousiti koukole! Zakusili jsme v ohledu tomto tolik trpkých zkušeností, že bychom se zpronevěřili na své povinnosti, kdybychom snažně neupomínali své ctěné obecnstvo k opatrnosti ostražitě a kdybychom nevolali v době naší: „Kdo kupujete knihu aneb kdo noviny odebíráti hodláte, dávejte pozor, abyste v domě a v rodině nepřestovali hada!“ Výtkou a výstrahou touto nehodláme náš lid odvracet od čítání kratochvilného, nevinně zábavného a poučného, nýbrž máme toliko v úmyslu upozorniti jej, aby záhy rozeznával se naučil mezi knihou nákaznou, listem zhoubným a spisem nezávadným. Ba čím více se synové světa namáhají také nezkušený lid náš cyrilomethodějský strhnouti v proud nevěry a mravní zkaženosti, tím horlivěji a tím obětavěji musíme šířiti v osadách čtení dobré. Jed nedá se vyléčiti leč přiměřeným protijedem. Přepady a útoky nepřátelské bývají nejsnadněji a vítězně odraženy — stejnou zbraní. — Nezbyvá jako proti knize podezřelé stavěti spis obsahu bezúhonného a vedle listu pochybné povahy klesiti cestu časopisům zachovalým a jichžto směr jest zabezpečen jak podnikatelem tak redaktorem! — Netajmež si toho, že jsme my katolíci obklopeni silným a velmi schytralým nepřítelem, jenž pod rouškou národnosti a vlastenectví vniknouti usiluje do svatyně našeho náboženského přesvědčení, aby ji znesvětil. Dědictví cyrilomethodějské jest bohužel vlastními syny národa nebezpečně ohroženo! —

Octuili jsme se proti všelikému nadání z čista jasna ve své zemi, s vlastními rodáky na štíru, ba — v krutém boji. Jen si povšimněmež, jak soustavně se v nejednomu kalendáři proti církvi brojí a kterak nevděčně se v mnohém časopisu s kněžstvem katolickým zachází! — Za takových poměrův a časův nestačí toliko dobrý spis proti svůdné knížce stavěti a vedle listu úkladného noviny jadrné šířiti, nýbrž opatrný vůdce snaží se nepřítele předběhnouti a všeliká místa obsaditi dříve, než on je zaujme. Vnikl-li do obce list škodlivý, bývá mnohdy pozdě a marao, neškodným ho učiniti. Proto kdo víte, co jest pravda a církev a kdo jste postaveni na stráž, konejtež hlídku bedlivou a čístež, seč jste.

Naše vojsko.

Rozhodný vliv na mravnost a náboženské smýšlení a vůbec na život nováčkův mají bez odporu: poddůstojníci. Podle poddůstojníkův řídívá se obyčejně prosté mužstvo, považuje je za vzor všelikého jednání. Proto nesmí lhostejno býti rodičům a obcím, jakého druhu a rázu lidé se u praporev vlasteneckých za šarže povolávají. Od důstojníkův žádati, aby při volbě poddůstojníkův prohlédali také k zachovalosti náboženské, bylo by v skutku nečasné, jelikož jim toliko o zevnější spůsobilost a o to běží, aby šarže se za dobré cvičitele a za tlumočnický vůle vyšších představených hodili. Kdo má tudíž z náboženství a z mravopoctnosti u vojska rozum a komu na tom záleží, aby našinští synové vedeni byli v kasárnách poddůstojníky v pravdě vzornými a co do smýšlení náboženského bezúhonnými, o to se starati musí záhy, aby ryzí a zachovalí venkovští nováčkové si rychle žádoucí spůsobilost zjednávali a se zejména zimní dobou v prvním roce služby vojenské s uměním branným co nejdůkladněji seznámili, aby na ně volba později padnouti mohla. Z tohoto vážného ohledu zasluhuje Vojenská bibliotéka od Ruffera povšimnutí a vřelého rozšíření. Výbornou prokázou zajisté službu příbuzní odvedencům, pakli jim záhy „Pravidla cviku“ doručí.

Křesťanské průpovědi v podobenstvích a obrazích.

Lakomství se rovná ohni: čím se více přikládá, tím prudší žádostí hoří.

Lakomství se podobá starému kvasu: všudy, kam se přistěhuje, všecko poškvřňuje a znečišťuje.

Lakomec jest jako peklo. Neboť peklo, nechť sebe více obětí pohltí, nikdy se neprohlásí: Dosti jest! Takť činí lakomý, byť se i všech dopídl pokladů.

Sv. Augustin.

Lakomec se podobá vepři, jenž teprv po smrti užitek dá. Sv. Bonavent.

Čím jest červ dřevu, tím jest marnivost člověku a čím mol v rouše, tím lakomství v srdci lidském.

Sv. Efrem.

Vodnatelností trápený tím více žízní, čím více pije: tak lakomec tím více žádá, čím více nabývá.

Sv. Jan Zlatoúst.

Zde hoří lakomec palčivou žádostí, přemnohou starostí a bděním; a pak — bude hořeti v ohni pekelném.

Sv. Řehoř.

Lakomství nebuď mezi vámi ani jmenováno, jakož sluší na svaté.

Efez. V. 3.

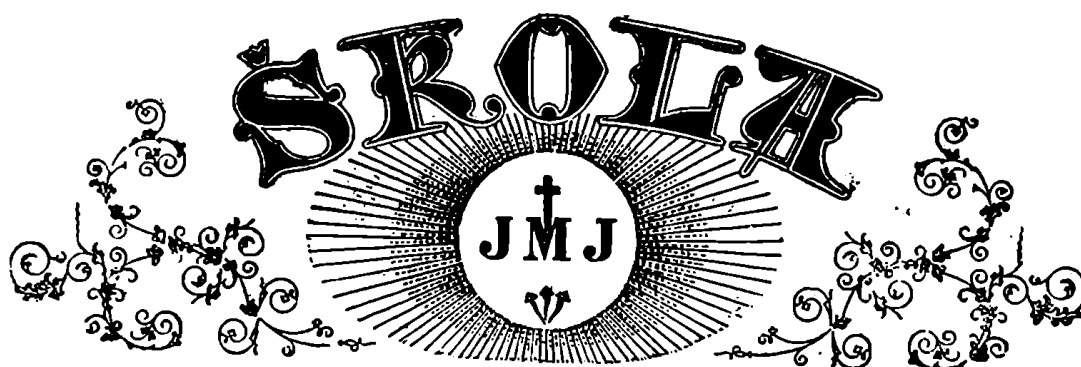
Lenost.

Lenost jest učitel nevědomosti, noc ducha, mor vůle, zhoubce kázně a mravů hostinský zlých návyků, zrádce duše, potupa této země, hrob živých, slovem, ona jest kůjcem všech ohavností.

Sv. Basil.

Nepohybuje-li se dlouho vzduch, zkazí se a způsobí nakažlivé nemoce; pokojně-li stojí voda dlouhý čas, natchne shnilotinou; země nevzdělávaná nese trní a bodláčí; železo i ostatní kovy, nepotřebuje-li se jich, zrezaví; příbytkové neobývání rozpadnou. — Podobně se děje duši lenocha: ona víc a více pustoší, trním a bodláčím rozličných nepravostí prorůstá a naplňuje se shnilotinou zkázonosnou.

Mehler. příklad.

Božského Srdce Páně.

Prosinec 1872.

Ročník VI. Číslo 12.

Božského Srdce Páně apoštol modlitby.

Kapitola devátá.

Hvězda, kříž a jiné vyznamenání.

Noviny psáti o věcech, jež se staly včera a dnes, našinec také dovede; i to trochu uhádne, jak to při tom neb onom hospodaření dopadne. Ale předpovědět něco na puntík, co stane se za rok a den, psáti noviny napřed do daleké budoucnosti, to — víd můj milý čtenáři — na světě sotva hdo dokáže! A vidíš, přece takové noviny jsou, a jsi-li pravá křesťanská duše, kteráž v neděli ještě na kázání chodí, slyšel's na první neděli adventní z kazatelny kus takových novin čísti: evangelium o posledním soudu. To jsou noviny o konci světa. — Hrůza pojímá člověka, když slyší, co vše ještě na něho čeká. Přijde doba, kdež nebude času žádného více, neboť jako potok plyne do moře věčnosti a ztrácí se v ní. To bude o posledním dnu, konečném a neodvolatelném to konci velikého tisíciletého boje duchovního, vedeného mezi Bohem a ďáblem, mezi anděly a lidmi. Až poslední člověk v posledním tažení svém poslední nad ďáblem dobude vítězství, anebo ďábel nad ním; poslední to bude rána dělová bitvy veliké, a bude po boji na věky. A zatroubí trouby k věčnému míru, a

shromáždí se duše se všech končin, a Pán si je postaví po pravici a po levici, a oddělí dobré od zlých. A ticho nastane, ticho hrozné a velebné, až objeví se v světlých oblacích Ježíš Kristus s vítězným praporem v ruce. A nastane poslední zasedání k soudu a účtů skládání, a potom rozdělování, a sice k mrzutosti zlým, odměny dříve, pak teprvé trestu.

Ale ne všichni stejným dílem dostanou. Jsou rozdíly jak v blaženosti, tak ve tmách zevnitřních. Jaká práce, takový plat; každému své. Po zatracencích nám nic není. Pro dobré a věrné služebníky mám však dnes slovo sladké; chci jim vypravovat o zvláštním vyznamenání, kteréž sobě zasloužiti můžeš i ty, čtenáři milý.

Když ukončila se válka prusko-franzouzská, a před dvěma roky vracela se vítězná vojska německá domů, byli vítáni mnohými slavnostmi, branami vítěznými a veselou hudbou. Noviny byly toho tenkrát plny. Ale mimo radosti obecné měl mnohý voják potěšení zvláštní. Kamarádi jeho sešli se, a na koních i pěšky postavili se do parády. A teď přečítala se jména těch, kteří si statečně počínali, a četlo se i jméno jeho. I musil z řady vystoupiti před pana jenerála, jenž mu přede všemi na prsa připnul jeden neb i více záslužných křížů a vyznamenání. A teď může každý čísti z jeho kabátu o jeho činech hrdinských, a on nemusí se za to pranic stydět. Ba může na to i pyšným býti; komu čest, tomu čest, ale já mu jí nezávidím. Zač to dostal? Mnohý za to, že snad v udatnosti své mnoho nepřátel, lidí nevinných pobil, postřílel, zmrzačil; že podařilo se mu některý nepřátelský vůz s prachem vyhodit do povětří, a při tom tucet vojáků o zdravé údy připravit — že mnohé rodině připravil zármutek a bol a mnohé dítě o otce starostlivého. Mně se zdá, že kdyby na vše to pomyslel, že by mu radost zašla. Mnohem lépe jest, když vyznamenal se při bránění svých soudruhů a je statečností svou zachránil od smrti, ač i při tom tekla krev a byla hrůza bitvy. A proto nejkrásnější jest ono vyznamenání, jež dáno bylo pro nějaký šlechtný čin, jímž nikomu se neškodilo ale mnohým prospělo a pro který Bůh i lidi si ho vážíti musejí.

Možno-li to ve válce lidí, nevím; bojím se kvěru. Ale v duchovní válce je to možné, a právě apoštol modlitby může si k takové cti a vyznamenání pomoci, jenom-li chce. Jest to tak.

V onom velikém boji, v němž Bůh a andělé jeho a člověk dobrý za sebe bojují, tři mají arcinepřátele. Jsou to protivníci známí: tělo, svět, ďábel. Kdož do nebe chceš, musíš proti nim tak se brániti, abys je k sobě nepustil. Jest-li v rozhodném okamžiku jenom jeden z nich nad tebou zvítězí, již stáváš se jeho kořistí, a jsi ztracen. Ale člověku křesťanu může někdy přijíti od Boha zvláštní chuť a síla, s jedním z nich zvlášť to zkusiti, jej takoruka na souboj vyzvati, nejen brániti se proti němu, ale jej samého napadnouti, pronásledovati a pro sebe i jiné neškodným učiniti.

Na takovou pak zvláštní mysl hrdinnou, za takovou dobrovolnou udatnost je při soudném dnu zvláštní vysazena cena a vyznamenání. N. př.: V některé vesnici neb domě jest chudý čeledín, starý mládenec neb stará panna. Má hlas křaplavý, a jaktž živa neměla pro zpěv sluchu, a neví co nota je. Ale na to dala ta dobrá duše dobrý pozor, aby odbojně tělo na ní nezvítězilo, vždy proti němu statečně se bráníc, tak že ani myšlením, ni skutkem ani slovem nemohl se dotknouti její čistoty. Ke všemu tomu ještě nechtěla z lásky k Bohu jinému patřiti, než samému Ježíši; jedním slovem: zůstala pannou na duši i na těle. Jest soudný den, a předvedou i ji; anděl její strážný dovede ji před trůn, na němž sedí Pán Ježíš Kristus. Za vše dobré, co

učinila z lásky k Bohu, béře za odměnu nebe společné. Ale za přídavek zvláštního ještě dostává vyznamenání, okrasu čestnou, řekl bych věnec z kvítí za své panenství. Sv. Jan Evangelista určitou dostal o tom zprávu, v čem bude to vyznamenání záležitosti. Ve svém zjevení, v tomto časopise celého křesťanství, praví, že paníkové překrásný k zpěvu obdrží hlas, a jemný sluch pro hudbu nebeskou, a že budou moci zapěti píseň, kterou zapěti nedovede než paníkové, a sice prý to nebude žádné staré a otřepané alleluja, ale píseň zcela nová, a tak krásná a slavná a sladká, jako „hrajících na harfy před tváří Boží.“ Tolik praví sv. Jan. —

Ale ty čtenáři snad již žádnou nemůžeš si dělati čáku na takové vyznamenání; ty jsi ať rád nebo nerad ženatým nebo vdanou. A květ panenský, jednou zvadlý, po druhé nerozkvétá. A proto musíš se spokojiti v nebi, dostaneš-li se tam, předneseš modlitbu a chválu svou Bohu v řeči obyčejné. — I na druhé vyznamenání snad již také nemůžeš se těšiti. Jest to vzácná koruna z drahých kamenů, de lapide pretioso, praví písmo sv. Korunu tu budou smět oni nositi, kteří zvláště vyznamenali se v boji proti druhému nepříteli, zlému světu. Oni zavrhlí všechno jeho lákání a svůdné radosti co zboží špatné a neberné, ale ani z jeho posměchu a pronásledování sobě nic nedělali a svatou listinu víry své podepsali krví a zpečetili smrtí mučednickou za Krista.

Ale na třetí zvláštní mzdu máš ještě vyhlídku, milý apoštolo modlitby. Jest to třpitící hvězda. Neviděl jsi již někde obraz sv. Tomáše Aquinského? A nebylo ti divné, co asi slunce značí, kteréž malíř vymaloval na jeho prsa? Anebo sv. Vincence Ferrerského, jak má na čele neb nad hlavou velikou hvězdu? Co to má znamenati? Vidíš, to znamená toto: Hvězda neb slunce nejsou teplé, světlé a jasné jenom samy v sobě; ale ony svítí též jiným bytostem a ukazují jim cestu, kterou mají jíti, a propasti, jimž se mají vyhnouti. Rovněž tak sv. Tomáš a sv. Vincenc nežili jenom pro sebe po křesťanskou svatě, ale oni světlem víry své i jiným zářili, a tisícům jiných zvěstovali svatou pravdu, buď svým učením ve škole, buď kázáním v kostele, aneb knihami svými po celém světě. Tím postavili ďábla do pravého světla, neb raději do pravé tmy, že velmi mnozí ve velikou ošklivost si ho vzali, a také drápům jeho ušli. Pro tento zvláštní boj proti onomu třetímu protivníku, proti otcí lži, knížeti temnosti, oba otcové tito svatí a všichni, kteříž činni jsou jako učitelové a kazatelové, zvláštního vyznamenání si zasloužili. Prorok Daniel ví, kterak vypadá. Dle slov jeho jen že nedostanou sv. apoštolové a učitelové a kazatelové korunu aneb hvězdnatý řád, nýbrž oni sami jako slunce budou. „Ti, jenž mnohých spravedlnosti vyučili, stkví se budou jako hvězdy na věky věkův.“ Tak záslužná to věc před Bohem, slovem lidským duši zachrániti.

A zdaž tak mocným slovem není prosba přímelná? Zkrze ni zajisté bojujeme proti ďáblu, a vysvobozujeme z moci jeho mnohou duši, krví Kristovou vykoupěnou, přivádějíce ji zpět Pánu Bohu. Kazatel mluví toliko k srdci lidskému, a sám ze sebe nemůže slovu božímu dáti žádné síly; ty však apoštolo modlitby mluvíš k Srdci Božímu a můžeš učiniti, aby Bůh učitele, kazatele a spisovatele osvětil darem Ducha sv., aby uchytila se slova jejich v srdcích posluchačů a čtenářů. A opět zdalíž při vzdělávání role jenom na tom záleží, kdo seje a sází, či snad i na tom, kdo vláhu dává? Kazatel a učitel jest rozséváč, jenž símě pravdy klade do srdce lidského, apoštol modlitby však zalévá, t. j. činí, že Bůh žehná slovům kazatelovým, aby přinášela ovoce. Tím apoštol modlitby béře podíl na práci učitelově, kazatelově a spisovatelově.

Co z toho následuje? Že musí též podílu dostati na jejich mzdě. Či že ne? Dej tedy pozor, jak to dokážu.

Jak známo, jest cizích hříchů devatero: vlastního hřichu dopouští se ovšem někdo jiný, ty však mu tak neb onak pomáháš, anebo nebráníš, kdebys měl, a tak se činíš účastným trestu, kterýž vinníka stíhne. Kdyby nebylo přechovávače, nebylo by zloděje; oba stejně kradli, oba ať vysí. Tak je to po právu. Tak hlídal n. př. Šavel lidem, jenž kamenovali sv. Štěpána, šaty a tím účastným stal se jejich vraždy, a dle toho jakého bral podílu, zasloužil si též trestu. Tak prolil i Pilát, třeba že si je umyl a utřel, rukama svýma krev Kristovu, jako lakomý zrádce Jidáš a škodolibý, zpupný Kaiphaš a katané, kteříž Pána Ježíše bičovali a ukřižovali. A proto že pomáhá k zabítí Beránka Božího, vzal také v trestu podíl svůj, jak zcela slušno jest a spravedливо; to jsou cizí hříchy. — Ale jsou také cizé ctnosti. Někdo jiný učiní vlastně něco dobrého, ty však jsi mu k tomu přispěl. Protož i tobě přináleží díl mzdy za ten dobrý skutek; ovšem že, či jinak, co by byla spravedlnost? A těchto devatero cizích hříchů jest právě devateru cizích cností naproti. Vypočtu jich: 1. k dobrému raditi; 2. dobré veleť; k dobrým skutkům jiných svolovati; 4. jiných k dobrému pobádati; 5. jiných dobré skutky chváliti; 6. před zlým jiných varovati; 7. dobré skutky jiných odměňovati; 8. k dobrému pomáhati; 9. dobrých skutků zastávati. Činíš-li některý z těchto skutkův, podílu béřeš na všem dobrém, co jiný, jemuž pomáháš, pomocí svou udělá.

Když n. př. halěrem svým přispěješ dědictví Cyrilometodějskému, jenž nyní právě pro mnohé nezaviněné případy jest v peněžných nesnázích, aby zase vydávati mohlo dobré knihy, jako dříve, ku vzdělání katolického našeho lidu slovanského, o jehož víru perou se mnozí vlci v rouchu beránčím; anebo když pošleš příspěvek svůj k zařízení ústavu pro chudé, opuštěné děti, aby se staly z nich tam lidí bohabojní a poctiví, — přispěl jsi k dílu šlechtnému, a Bůh ti to zapíše do knihy života. Ale ty více můžeš dáti než halěr, ty můžeš dáti zlatý dukat, když co apoštol modlitby každodenně modlitbu svou skládáš do rukou Božích, aby spisovatele křesťanské osvětil, by psali knihy uchvacující a plny přesvědčující pravdy svaté; aby misionáře posilnil a vytrvalosti jim udělil, a práci jejich žehnal. Potom učinil jsi troji cizou cnost, a sice třetí, osmou a devátou z těch, jež jsem vypočítal. A když jiným radíš, aby přistoupili do spolku apoštolů modlitby, anebo dětem při ranní modlitbě nebo ve škole poručíš, aby k modlitbám svým připojili denní úmysl, který „Škola“ přináší, anebo když velebný pán ve farnosti apoštolat modlitby zavede a má o něm měsíčně jedno kázání, aneb když kupuješ katolické knihy, kalendáře a časopisy, a je půjčuješ lidem, čímž se rozšíří mnohé dobré smýšlení a zlá věc mnohá se zamezí: vše to cizé cnosti jsou, a ty máš podílu na všem dobrém, co přičiněním tvým před Bohem dobré a užitečné se stává. Je-li tedy farář apoštolem, misionářem, kazatelem a učitelem, jest apoštol modlitby jeho spolupracovníkem, kooperátorem. Když kněz ve zpovědnici, při zaopatřování, na kazatelně, ve škole do srdce lidí vstupuje, aby tam vyrval ďábla a hřichu drahou duši lidskou; apoštol modlitby mu při tom řebřík drží, t. j. vyprošuje mu odvahu a vytrvalost. A když kněz v srdcích lidských zapalují svatý oheň lásky k Bohu a bližnímu; působí apoštol modlitby svou prosbou, že duch Boží hodně plamen ten rozněcuje, plamen to radostný před Bohem a anděly, plamen rozehřívající utuhlý svět. A jsou-li kazatelové rybáři, kteříž do sítí svých chytají duše lidské; apoštolové modlitby jim do těch sítí nadhánějí. To upamatovalo mne na jednu událost, kterou musím říci. Vždyť jsem dnes ještě nic nevypravoval.

V jednom místě odbývala se jedenkrát sv. misie. Byla požehnaná, a v zástupech přicházeli lidé k sv. zpovědi, aby zase s Bohem se smířili. Jednoho dne slyší misionář před zpovědnicí hlasitý pláč a nářek, tak že byl vytrhován; i vyhlédl ven. Bylo to malé děvčátko, jež se tu rozplakalo. A protože nepřestávalo, ptal se ho misionář, co chce, zdali snad také k sv. zpovědi? Dítě pro pláč sotva tato ze sebe vyrazila slova: „Já ne zpovídat — tatínek zlý; — nadává na sv. misii, nechce se obrátit. Ach, co si počnu?“ — Hluboce dojat nad láskou ubohého dítěte k ubožšímu ještě otci, radí mu misionář aby jen pevně důvěřovalo a se modlilo; modlitba nevinnosti že nebesa pronikne. Pán Bůh pomůže. — Dítě odešlo. Ale za několik dní zase vypravuje u zpovědnice s pláčem, že otec se neobrátil dosud, a jak se mu kdo jen slovem zmíní o zpovědi, jest celý vzteklý. Modlitba že nepomohla. Tu vzal na sebe misionář tvářnost přísnou, jako by to šlo do opravdy, a pravil: „Na tom tom jsi sama vinna! Nepravil jsem ti, aby jsi se modlila z celého srdce a bez zdráhání, Bůh že musí pomoci, poněvadž takové modlitbě vyslyšení přislíbil. Jdi tam před oltář Matky Boží, a naříkej tam, až to pomůže.“ — A robátko šlo, a pláče a modlí se, a ještě jednou, a druhého dne znovu. A třetího dne zase stojí před zpovědníkem. Jest ještě uplakaná, s radostí však vypravuje, kterak tatínek šel na jedinké jenom kázání, kdež kněz mluvil o milosrdenství Božím. Tím otevřely se mu oči a srdce naplnilo se mu lítostí. Zpovídal se a přišel domů dobrý jako anděl.

Teď jest otázka: kdo z těch třech největších má zásluhu na obrácení tohoto hříšníka? Zda zpovědník, jenž k modlitbě radil, anebo dítě, jež modlitbou svou přivedlo otce k zpovědi, anebo kazatel, jenž kázáním svým ho dojal? Odpověď jest těžká; tolik ale je jisto, že o soudném dnu, každý zvláštní odměnu vezme za toto dílo lásky, dítě rovněž tak, jako oba duchovní. A proto já řku: Je-li tomu, jenž vyučováním svým mnoho lidí jiných ďáblu vyrval, zaslíbeno, že stkvíti se bude jako hvězda, a krásnější bude jiných svatých, kteříž toho neučinili, a když apoštol modlitby v této bitvě proti ďáblu s růžencem do toho bije, a pomáhá zachrániti duši lidských; i on podílu vezme na této zvláštní mzdě, na hvězdě sv. Tomáše a Vincence. —

A proto tuto radu ti dávám, ctěný čtenáři! Nechceš-li mítí jednou pouze krásné roucho, zvláštní to roucho sváteční tvého Pána a Mistra, a obydlí mítí i zaoptření na nebi; ale touží-li šlechetné srdce tvé, by zvláště skvěl jsi se přede všemi svatými a anděly a před Marií a před trojediným Bohem, a jest-li rád by měl též některé vyznamenání apoštolské: nějaký velkokříž v stříbrné hvězdě, když ne prvé, tedy aspoň třetí, osmé třídy: ochotně pomáhej modlitbou svou ve svaté válce pro Boha a pomáhej takto kaziti říši ďáblovu a šířit království Boží. Uč jiných, co mají konati, aby se stali apoštoly modlitby. Seřaď kolem sebe jiných, a byť jich bylo sebe méně, postav se do jejich středu, příkladem svým jim předříkávej, aby „se světilo jméno a přišlo království Boží, a jeho vůle byla jako v nebi tak i na zemi.“ Předcítávej jim něco o prospěchu a síle modlitby, zvláště oné společné s Božským Srdcem Páně. Hle vše to malé jest nepatrné. Ale i když kamének hodíš do jezera, jaká tu kola se tvoří, a dál a dále šíříce se vlny své házejí až na břeh. Slovo tvé, v lásce promluvené, tvůj otčenáš z upřímného srdce pomodlený jest takovým kamínkem; svět jest jezerem; dnes pravíš něco vzdělavatelného, aneb se modlíš, a zítra pokračuješ, a v nějakém čase obrátíš tím rodinu jednu, druhou, pak třetí a. t. d. Požehnání, jež z toho vyplyne, na tebe pak přijde. — Nuže chceš? —

Co je to nářků za našich dnů ode všech úředníků, diurnistů, písařů, učitelů, adiunktů, kancelistů až k okresním hejtmanům a výše, na špatné, nedostatečné

platy! Jak pilně tu každý hledá v novinách není-li nějaká výnosnější služba uprázdněna, o kterouž by mohl zadati! A hle, já bych o něčem věděl; ať již se mi proto vysmějí. V pluku apoštolů modlitby jest uprázdněno dosti míst, jedno výnosnější než druhé. Máš-li chuť, přijď a přidruž se k účelu šlechetnému. Jestli ani sklenice vody pro Boha žíznivému podaná nezůstane bez odměny, ale zaplacená je božsky, čím štedřejší bude Bůh, když modlitbou tvou uhašena bude žízeň Jeho po duších lidských? — V posledních třech kapitolách mluvil jsem o nejpřednějších platech a odměnách apoštola modlitby. Na konec podávám dekret, žádný c. k. ale božský, jímž vypisují se některá místa v apoštolátě a určuje bohatý žold pro každého, kdož o ně žádá. Co je v nich řečeno o tělesném skutku milosrdenství, platí tím více o duchovním. Dekret ten pochází z rukou muže, jemůž ho do péra diktoval Bůh sám. Zuřf:

Ex offio, t. j. věc úřední.

„Lámej lačnému chléb svůj a nuzné i pocestné uveď do domu svého: když užijš nahého, přioděj ho, a tělem svým nepohrdej. Tehdáž se vyrazí jako jitro světlo tvé, a zdraví tvé spíše vzejde, a předcházeti bude tvář tvou spravedlnost tvá, a sláva Hospodinova shromáždí tě. Tehdy vzývati budeš a Hospodin vyslyší tě: volati budeš a řekne: Ať tu jsem. A jestliže vyleješ lačnému duši svou a nasytíš-li duši ztrápenou, vzejde ve tmě světlo tvé, a tma tvá bude jako poledne. A odpočnutí dá tobě Hospodin vždycky a naplní blesky duši tvou.“ Isaiáš, prorok (58. 7. 11.)

Nejstarší způsob apoštolátu modlitby v novém rouše.

X. Božského Srdce Páně apoštol modlitby pro jižní Ameriku.

(Obor činnosti jeho obsahuje devět jižních svobodných státův, císařství Brasilské a Patagonské s ostrovy. Obývatelů více než 24 miliony.)

1. Povzbuzování ducha apoštolského.

„A když viděl zástupy, měl litost nad nimi, že byli souženi a leželi rozptýlení jako ovce nemající pastýře. Tehdy dí učeníkům svým: Žeň zajisté mnohá jest, ale dělníků málo. Protož prostě Pána žní, aby poslal dělníky na žeň svou.“ Mat. 9, 36.

„Svaté a spasitelné jest za mrtvé se modliti, aby od hříchův svých vysvobození byli.“ 2. Makk. 12, 46.

2. Usmíření Božského Srdce Páně.

Lidé zneuctívají Božské Srdce Páně svým nevděkem; my ho tedy nížeme vděčnost svou oslavovati a vlažnost druhých nahraditi mu láskou svojí a pozorností. Klekni si tedy každého rána, obrácen tváří k nejsv. Svátosti oltářní, neb aspoň v tu stranu, kde blíže tebe se chová, a uvažuj předně ony nescíslné milosti, jež Božské Srdce svěřencům tvým denně prokazuje, a jak oni za to málo jsou vděční. I děkuj mu pak sám za ně za tu jeho lásku a milosrdenství. A pros ho za třetí, aby pro lásku k matce tvé Marii, outočišti všech hříšníků, nepřestal nešťastným oněch zemí i dále pomáhati.

3. Božského Srdce Páně cnost k následování.

Důvěrná modlitba k Bohu. — Tou vždy vyznamenával se Ježíš Kristus. Proto pravil při vzkříšení Lazarově: „Já věděl, že mne vždy vyslyšíš.“ A dle slov sv. Pavla modlíval se k Bohu se slzami a mnohým nářkem, jsa přesvědčen, že dojde vyslyšení. A neklamal se; Otec ho z mrtvých vzkřísil, seslal Ducha sv., a apoštoly milostí svou posilnil; a církev chrání a v jednotě zachovává až dosud. A proto že taková důvěrná modlitba vyslyšení dochází, vyslyšením tím však Otec bývá oslaven, chce Kristus, by i my modlili se ze srdce důvěry plného. „Začkoliv v modlitbě prosíte, věřte, že dostanete, a bude vám dáno.“ Abys i ty uměl se tak modlit, pozoruj předně častěji tento příklad Božského Srdce; za druhé vzbud častěji víru v tato Kristova slova; za třetí pozoruj, zdali tvá modlitba je taková. A poněvadž tato důvěra jest milost boží, pros — za čtvrté — častěji o ni.

4. Ochráncem a vzorem budiž sv. apoštol Tadeáš.

Svátek jeho připadá na 28. října. Matka jeho byla blízkou příbuznou bl. Panny; bratři jeho byli sv. Jakub Mladší, Josef Spravedlivý a Šimon. Kázal v Mesopotamii a pak v Persii, kdež veliký počet duší Kristu získal, a život svůj smrtí mučnickou skončil. Ve sv. písmě máme od něho jeden list. Nejdříve doporučuje v něm modlitbu, potom k slitování vybízí s nevěřícími a ve víře pobloudilými, aneb v nepezečenství takovém se nalezajícími. Pak dodává: „A vy nejmilejší vzdělávající se na nejsvětější víře vaší, v Duchu sv. se modlíce, sami sebe v milování božím chovejte, očekávající milosrdenství Pána našeho Ježíše Krista, k věčnému životu. A tyto zajisté trescete souzené; onyno pak k spasení přivozujte, jako z ohně je vytrhující; nad některými pak se slitujte v bázni.“ — Pamětliv těchto slov pros sv. apoštola, aby s tebou prosil k Božskému Srdci Páně a pro zásluhy svého mučeníctví slitoval se nad těmi miliony, kteréž ti tentokráte jsou svěřeni.

5. Denní úmysl modlitby viz čís. 3. str. 77.

Jak mohou svatí v nebi a tedy i Panna Maria — nejsouce vševědoucí — o našich potřebách vědět a jak se toho dozvědět, že my zde na zemi o jejich přimlvy se ucházíme?

Ty a podobné námitky uslyšíš od lidí světských, prý osvěcených, kteřížto vzýváním svatých a jinými náboženskými věcmi opovrhují. Poslyš tedy:

1. Bůh vládne na nebi, na zemi a na všech místech. On, jsa Pánem vševědoucím, všechno vidí a všechno, co se kde děje, dobře ví. S ním jsou svatí v nebi úplně spokojeni, oni s ním vládou a králují na věky (Zjev. 22., 5.); tedy oni v něm skrze něho a s ním poznávají všechny prosby a všechno modlení, které my lidé k nebesům vysíláme. Duchové mohou býti vespolek spojeni a sice tak ouzce spojeni, že duch skrze druhého ducha jistě a spolehlivě vědomosti v něčem nabýti může. O tom máme důkazy již zde na zemi. — Ježíš Kristus vládne všude na nebi i na zemi. Jemu dána jest všechna moc a Jemu jsou všechny věci poddány (Kolos. 1., 16. a Jan 17., 10.); tedy Ježíš Kristus, an všechno vidí a všude vládne, také všechno vidí a ví. Z té příčiny svatí a světi Boží, jenž s Kristem jsou spojeni a s ním panují, ne-

budou nevědomí, alebrž budou míti povědomost o tom, když lidé na zemi ve svých strastech k nim se prosebně obracují a o jejich přímluvu jich vzývají. —

2. Známo jest, že tělo lidské, ač sice na nejdrobnější části své rozebráno a uměním pytevnickým prohloubáno býti může, až dosavád mnohých tajemství ukrývá, kter á těžko i budoucí pokolení pronikne. A jako tělo naše není veskrz k vyskoumání, rovněž i působení duše naší. Ostatně duch lidský i vazbami tělesnými spoutaný rychlostí nesmírnou vědomosti nabývá. *) — Avšak duch lidský vazeb tělesných zproštěný může na dalekou vzdálenost působiti a daleko činnost svou jeviti. Máme o tom příklady, že když někdo umřel, že dal o tom druhému daleko bydlícímu příteli hned věděti. (Dostí takových případností udávají lidé jak z počtu pravověřících, tak i z počtu jinověrců.) — A i to jest zkušeností dokázáno, že když jedna z dvou osob, — kteréžto čistou láskou spojeny a zvykem spřáteleny daleko se od sebe byly vzdálily — na druhou spomíná a na ni upřímně myslí, že ta vzdálená osoba v tom samém čase podobné smýšlení v sobě cítí, jakové ta první má. Pravověrní křesťané po smrti své rovněž tak pevně mezi sebou láskou spojení zůstávají, jako byli spojení před smrtí a také na sebe upřímně spomínají, jako spomínají zde za živa. Oni spomínají na nás a my na ně. Spojenost jest mezi námi a mezi nimi! —

Jeden otec rozeslal všecky syny své do světa. Za nedlouhý čas se jedni domů navrátili, druzí však ještě nějaký čas ve světě putující zůstali. Nuže zdaliž svoji nejsou a nezůstávají, byť i jedni z nich byli doma, — ostatní ještě posud v cizině? Tím, že se jedni již domů navrátili a druzí ve světě ještě putují, neroztrhl se svazek bratrské jejich lásky, nýbrž bratřimi jsou a zůstávají. — I nás lidé poslal Bůh do světa. Někteří se již k němu navrátili, my ostatní zde ještě putujeme. Tím však neruší se svazek obcování toho, který nás bratrsky víže; neboť ta láska, kterouž nás milovali za života svého na zemi, víže je a spojuje je s námi dosavád na věčnosti.

A rovně tak i naše láska, je-li pravá, u hrobu bratří našich se nekončí, nýbrž i přes hroby jejich sahá a proniká až do věčnosti. Nebo láska, — jak apoštol dí, — nikdy nevypadá; (I. Korint. 13., 8.) to jest: láska trvá vždycky a žádného nemá konce. Nechať se tedy od nás odebrali, nechť již jsou doma a my v cizině. přece bratřimi našimi a spoluoudy svaté církve býti nepřestali. Rozdíl jest toliko ten, že my se ještě plavíme na moři tohoto života, oni však již k břehu věčnosti přistáli, -- my že ještě putujeme a bojujeme pro své spasení, oni však již jsou doma, již do vlasti své zase se navrátili. (Žid. 11., 15.) Jsme tedy s těmi, jenž na věčnost již odešli, pevně spojeni majíce s nimi obcování. Svazek bratrské lásky nás posud s nimi víže a nás pobízí, abychom jedni na druhé spomínali a jedni druhým pomáhali. Ti tedy, jenž již se domů do nebe dostali, prosby a modlitby naše Bohu přednášejí a svými přímluvami je doprovázejí; (to též činil anděl Rafael s modlitbami Tobiašovými a tak prorok Jeremiáš za lid svůj prosil. Viz Tobiaš 12., a II. Machab. 15.) — my pak je zde ctíme a vzýváme. —

V pravdě svatí v nebi mají lásku křesťanskou, mají lásku k nám lidem. Jako Bůh láska jest a z této lásky dobře činí, tedy i nebešťané lásku mající budou chtít někomu něco dobrého činiti, něco dobrého prokazovati. Jaká ale byla by to

*) N. p.: některé hvězdy nebeské jsou od nás mnoho milionů mil vzdáleny a přece můžeme zrak náš k nim a svit jejich k nám doletí. A když duše lidská skrze smrt těla očí, těchto oken svých pozbyla, nebude pak slepá, ale bude nápotom viděti lépe — jako oknem otevřeným lépe vidíme všeliké předměty, než zavřeným.

jejich blaženost, kdyby měli silnou žádost a touhu, lásku svou nám projevit, z lásky své nám v našich souženích pomáhati a nám něco dobrého učiniti a — nemohli by? Zdaliž by to nebylo jako traplivá žízeň, která se nedá ničím ubasiti? Zdaliž by se svatí v nebi nepodobali matce na břehu mořském stojící, která vidí, jak její manžel a její dítky na korábu bouří zmítáním ouzkostlivě o pomoc volají, ale ona nemůže jim nikterak pomoci? — Ó tak to v nebesích nemůže býti! Božský Spasitel náš sám praví: „Blaženěji jest dáti, než bráti.“ (Stutk. 20.) A tuto blaženost, tuto radost z lásky pocházející nemohli by míti svatí a světice Boží? Jistě že jim Bůh této radosti neodepře, jistě že jim toho dopřeje, aby alespoň svou přímlovou mohli pro nás lidi zde putující něco učiniti, mohli pro nás něco vydobyti a svou lásku takto projevovati.

3. Toto řízení Boží, totiž, aby nám Bůh prostřednictvím andělů a svatých a zvláště blahoslavené Panny Marie něco dobrého udělil a nám v něčem pomohl, považuji za pravdu tak neklamnou a tak jistou, že bych se tomu velice divil, kdyby to tak nebylo aneb býti nemohlo. Pohledni čtenáři okolo sebe a pověz mi: Udílí nám dobrotivý Bůh mnohé své dary bezprostředně a vlastnoručně? Zdaliž jich neudílí také prostřednictvím jiných lidí? Zdaliž nejsou v tom prostředníci n. p.: rodičové, pěstounové, kněží, učitelé, lékaři a pak dobrotiví, milosrdní lidé? A nemohouli podobně také jimi býti svatí, zvláště Maria Bohorodička a královna všech svatých? Aby nás lidi Bůh svazkem lásky ovinul, činí nás nástrojem lásky své pro sebe vespolek; a tak to zajisté se bude míti i v nebesích. —

4. Spasitel náš praví také: „Buďte dokonalí, jako Otec váš v nebesích“ — a jinde zase: „Můj otec až dosaváde dělá, i já dělám.“ (Jan 5, 17) Tedy z této příčiny budou nebesčané, jenž právě dokonalými se stali, také chtít něco dělati, a proto že v sobě mají mnoho lásky křesťanské, budou tedy chtít tuto lásku prokazovati, a komu? Nám lidem, jenž jsme velmi potřebni; neboť potřebujeme veездеjším boji pomoci a posily, abychom dle duše nezhylni. A oni vás milují a z lásky své mohou nám to, aneb cosi jiného dobrého vyprositi; vždyť jsou s Bohem spojeni, s Bohem v nebesích vládnou a králují a tedy vědí dobře o našich potřebách. Oni se mohou za nás přimlouvati; vždyť to samé činí Spasitel náš, jak dí sv. Jan: „Pakli by kdo zhřešil, přimlouvec máme u Otce, Ježíše Krista.“ (I. list 2.) A apoštol, sv. Pavel praví: „Ježíš jest vždycky živ k orodování za nás.“ (Žid. 7., 25.) — Svatí a světice Boží jsou s Ježíšem jedno; tedy činí to samé, co On činí. Jedenkráté přijdou s ním soudit, — nyní ale přimlouvají se s ním — orodují s ním. —

Nuže milý čtenáři! buď ujištěn, že to pro nás jest dobré a prospěšné, když andělé a svatí a především Pannu Marii ctíme a vzýváme, — ne jakoby mohli nám svou mocí pomoci, ale že jsou přátelé Boží a že za lidi u Boha prosí. Tím více prosí za nás Panna Maria; neboť ona jest matka naše, matka Božské milosti. Ona jest královna andělů, proroků, apoštolů, mučovníků, — královna všech svatých. Protož se k ní především utíkáme a ji vzýváme, nedbajíce na námitky domělých osvícenců v našem věku. Ovšem oni zuřivě vystupují proti Marianským pobožnostem, ba proti všeliké pobožnosti křesťanské; oni leccos namítají a také říkají, že Maria volání ctitelů svých neslyší. Ale nedbejme na to; neboť an telegraf čili rychlověst k donešení zprávy z jednoho dílu světa do druhého několik minut zapotřebí má, Maria (a též svatí) i bez takovýchto pomůcek volání ctitelů svých pozemských okamžitě slyší. —

K čemu ale dokazovat, což nade vši pochybnost každodenní téměř zkušeností jest stvrzeno? Tisíce a tisíce, jenž přímluvou Panny Marie v tělesných i duchovních potřebách pomoci, ano zázračné pomoci dosáhli, jedněmi ústy světa hlásají, že Maria důvěrné volání ctitelů svých slyší a jim pomoci u Boha vymáhá. Příteli milý! cti, chval a oslavuj Pannu Marii jakožto matku našeho Pána a Spasitele a tedy i naši matku. Cti ji a konej k ní pobožnost; pak zajisté v smrtelném zápasu svém zvoláš: „Blahoslavená hodina, kdy jsem se stal věrným ctitelem Panny Marie.“ — Následuj ji v ctnostech a k ní volej často — třeba těmito slovy:

„Zdravas královno, matko milosrdenství, živote, sladkosti i naděje naše bud zdráva, k tobě voláme vyhnání synové Evy, k tobě vzdycháme, lkající a plačící v tomto slzavém oudolí. Protož, orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči a Ježíše, který jest požehnaný plod života tvého, nám po tomto putování okaž, ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria! — Oroduj za nás svatá Boží Rodičko — abychom hodni byli zaslíbení Kristových!“

NB. že tato chválící modlitba (Salve Regina) jest Matce Boží velice milá, lze souditi z následující události: „Když v někdejším říšském městě Špíru římský císař a množství knížat se sešlo, přišel tam také svatý Bernard opat z Klarvo, co vyslanec papežský. On tam byl od veškerého duchovenstva a od zástupu lidí s největší slávou uvítán a do katedrálního chrámu uveden. Při vkročení do chrámu zpíval: Zdravas královno atd. — Dokončiv a přišed blíže k oltáři, na němž se skvěl obraz Matky Boží, poklekl a zpíval ještě: Ó milostivá! — Vstal a šel dále k oltáři i pokleknuv zase zpíval: Ó přívětivá! — Konečně padnuv před hlavním oltářem na kolena svá zpíval: Ó přesladká Panno Maria! — Na to měl sv. Bernard slyšeti hlas Marie volající: „Zdrav buď Bernarde!“ — Na věčnou toho památku visejí v katedrálním chrámu ve Špíru ještě po dnešní den tři lampy, na nichžto jsou tato slova vyryta: Ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria! Tato slova přidal totiž sv. Bernard tehdáž ve Špíru k modlitbě: Zdravas královno — Salve Regina. — (Dauroutt Flores-exempl. cap. 2. tit. 46.) —

S cesty! Ježíšek přichází!

Co našich čtenářů číslo toto dochází, ozývá již se milý advent, aneb již začal se svými „rorate“, a zpívá se ta píseň roztouženého ždání: „Vláhu již dejte nebesa, s oblaku prsíci rosa vylej spravedlivého“ a jiná tak radostná „Ejhle Spasitel přijde k nám.“ Oboje zpomíná vážně a radostně na příchodí den, na vánoční slavnost, a vánoce upomíná na Betlehem, Betlehem ale na chlév, chlév upomíná na jesle, a tyto konečně na toho, který v nich ležel — na milostné Jesule. Ale což prospívá všechno to sladké spomínání na Betlehem, na chlév a na Kristovo narození?

„Nechť tisíckrát se Kristus v Betlehemě narodí,
Ztracen jsi, jestli — v tobě on se nezrodí.“

Na Ježíškovi není zajisté vina, an rok co rok obchází a rád by vánoce slavil ve všech křesťanů srdcích a pokoj přinesl lidem, kdyby jen dobré byli vůle. Ale tu platí, jak stojí psáno ve sv. evangelium, „nebylo místa noclehu.“ Proto hodlá „Škola“ vyučovati a pobízeti všechny své žáky a žákyně, aby na vánoce udělali místo — nocleh.

pro milého Ježíška. První, kterého do práce bere, jsi ku př. ty, milý čtenáři; slyšíš ty? dej pozor, aby nadarmo nebylo mluveno.

Před několika roky událo se, že jsem šel jistou rodinu navštívit a tam jsem přišel do nemalých rozpaků. Hned při svém vkročení spozoroval jsem jakosi zděšení, služebnictvo přišlo mně vstříc se smutnou zprávou, že paní domu, svobodná ještě, v největším se nachází hoři, anť jí zemřel její — ro z m i l ý p s í č e k. Byl jsem uveden a nebožtík pinč byl, jak se samo sebou rozumí, nejhlavnější předmět rozmluvy se strany dámy a hořkými slzami oplakán. Celá ta příhoda mne na rozpaky přivedla, neboť v rychlosti jsem skutečně nevěděl, jak mám do svého úřadu co těšitele. Kdybych byl poukázal na to, že nebožtík předce jen zvíře byl, zle byl bych pochodil; nebo dáma ona a pinč byli dvě srdce a jeden tlukot. O opětném a lepším se shledání na onom světě byl bych sice směl mluvit, ona by to byla ráda slyšela; ale tu bych zase já nebyl věděl říci, kde se mají shledati, neboť nebe psího předce nestává; zkrátka byl jsem ukrutně na vidlicích a musel jsem se obmeziti na to, nechat si vykládat o všech cnostech zesnulého a trpělivě poslouchat, až konečně ona dáma také se vyzdychala.

Příhoda ta dlouho mně zůstala v paměti a často jsem si myslel, jak to tak předce může býti, že srdce lidské tak lehce je přístupno přátelství a lásce k bytostem ducha a rozumu prázdňným a naopak tak ukrutně tvrdo k Bohu, který přece samá je láska? Není na světě žádné kreatury tak opovržené, která by nebyla mezi lidmi srdce nalezla, jenž ji obdivuje a vroucně miluje; a slovo proroka Jeremiáše vyplňuje se každého dne: Ti, jenž v kmentu byli vychováni, sahalí po blátu. A kdežto takových věcí v srdci lidském a křesťanském plno se hemží, — stojí nebohý Ježíšek venku a mrzne, a Marie tluče marně po všech dveřích, aby její božské dítě přístřeší nalezlo, nebo není nikde místečka pro nocleh v srdcích lidských, ana jsou přeplněna hosti rozličného druhu a způsobu, z říše zvířat, mód, choutek atd., a brána k srdci vedoucí je zastřena divnými a jinačími věcmi a tretkami, uprostřed ale sedí rohatý Jidáš co předsedící celého toho hospodářství a vedle jeho družka, smyslnost člověka, která na každý pád — arcíť rozdílně podle společnosti, ve které se musí dáti vidět — svatou zář z pozlátky a sirkového světla si posadí na hlavu, aby oslepila a klamala. A když pak se blíží ten pravý domácí pán a majitel všeho tvorstva, tu se strhne ve kvartýru srdce strašný špektákl a vše se vynakládá, aby nevítanému hostu dvěře se zatarasily, a všechny náruživosti začnou takovou tureckou hudbu, že nebohá duše není s to slyšet milý dojemný hlas z venčí: Povstaň, o duše od věčnosti milovaná, a jdi vstříc svému Spasiteli! Pojď, o duše! — Nicméně proniká hlas volajícího Spasitele skrze veškeren ten křik tam uvnitř, protože volá božským, vše přemáhajícím slovem, a nebohá uzavřená duše ráda by otevřela, ale neví, jak si má odstraniti ty kusy a špalky, které jí zatarasily dvěře, — ona se cítí slabou a bojí se toho tyрана tam uvnitř. K tomu našuškává on jí vždy nové strašné věci o tom, který tluč na dvěře, a líčí ho co ukrutníka, který své služebníky pronásleduje hladem a samotou a nudností, bíčí a sebe mrtvením až k úmoru.

Tu se vrhá nebohé srdce, celé zastrašené a malomyslné, svému pokusiteli opět v náruč, a tento ji mámí zase na dlouhý čas svými přeludy, a tak to jde dál a dál až k nešťastnému konci, kdy jako kouzlem všechny přeludy zmizí a duše se probudivše ze svého omámení sama tu stojí se svým vykupitelem, nyní ale již svým soudcem. A když ona dáma vznešená nad smrtí svého rozmilého psíka tak hořce plakala, jaký to bude nářek, když všechno, co dosud bylo radostí a útěchou takové

duše, najednou na vždy zmizí?! A že to se jedenkrát stane, to ví každá duše křesťanská.

Jakkoli to s jinými lidmi stojí, o to se nyní nestarej, milý čtenáři! nýbrž hleď přede vším na sebe a mysl si hodně živě milého Ježíška, který přede dveřmi tvého srdce stojí a, jako druhdy v Betlehemě, ode dvéří celého světa hanebně je odstrčen a mrzne a hladov je. Budeš-li s to, jej také odstrčiti a jemu žádné útěchy neposkytnouti za toliké zlé nakládání? Jak je to s tebou a v tobě? Věř mně, já smýšlám o tobě ještě dobře; ale dejme tomu, že bych se mýlil, že bys ty neměl již žádného místečka pro svého Spasitele; ve tvém srdci bylo by již všechno obsazeno a tak mnohé bylo by v něm jako přikováno a ty bys to za nemožnost měl, by se to od tebe aneb ty od něho odloučil. Dejme tomu, ty bys toho hostě vpustil, ale ty se ho bojíš, an on sám pravil, že je žárliv a že chce mít celé srdce. Dejme tomu, že bys myslel, že musí býti přec něco pravdivého na tom, co duch světa praví o tyranství toho božského hostě; neboť on sám praví o povinnosti, vyloupnouti si oko a uřáti ruku a všeho se vzdáti jemu k vůli; a v knihách, kde je řeč o lidech, kteří ho přijmuli, vypravuje se tak mnoho o postu, sebe trýznění a zapálených hranicích a krvavých mukách, že prosté, trochu bázlivé duši husí kůže nastupuje a bříč sotva více strachu jí by mohl nahnouti, než ten božský jinak co přívětivý vyličený Ježíš. Zkrátka, ty bys neměl sice tak nerád Ježíše u sebe, ale bojíš se ho. Kterak tu pomoci? Jedno-duše. Tvůj strach před Ježíšem a spořádaným křesťanským životem jest pouhý dětský strach, který ti ten „pralhář“ nabulikoval.

Ty musíš jenom svému dosavadnímu liferantu brejli, dáblu, zpáteční cedulu dáti, který ti vždy různobarevné skla na nos dává, když se ohlédáš potom světském hospodaření, a naopak vždy strašně černé okuláry přilepuje, když své oko zvedáš k říši nebeské. Proto lpíš ty svým srdcem na lečjaké hadře světské, protože ji vidíš růžovou, a utíkáš před věcmi sebe ušlechtilejšími, protože se ti skrz ty černé brejle ukazují býti černy. Ty mně, holečku, přicházíš jako někdo, který na osady jihoamerické přišel a přítomen je tanci otroků, ku kterému chudáci černoši biči byli donuceni, — a v domě panském hned vedle vše tak tiché, jakoby vše vymřelo, nalezá — a nyní hned uzavírá: u otroků jde to přece všechno veseleji a příjemněji než v domě majetníkův — sadaře. Přistupiž ale jen blíže a viz ty bolavé oudy otroků a jejich zármutek v srdci; a pak vstup do toho panského domu, kde ochlazující stín, bohaté nářadí, vybrané ovoce, libovonné květiny a poklid obyvatelů užiješ, — pak suď! Rci, chtěl bys ještě tančit s otroky biči k tomu doháněnými? — A tak to učiň i se svou duší, třebaš jen na zkoušku.

Zkus to totiž pro proměnu také s božským Srdcem; vyhoď celý ten světský krám ze svého srdce, aneb kola tancujících otroků ďáblem poháněných a vstup do svatyně Boží a zkus, jak se tam žije; vytrvej tak jen do vánoc, nehejčkej více zamilovaný svůj hřích, svého podpažníka. — Klášter, posty, sebe-týrání atd. netřeba tě strašit, — to ještě není pro tebe; to si ponechej na podruhé, až tě to bude těšit, — a kdyby tě to také nikdy netěšilo, neškodí nic, — můžeš předce do nebe se dostat, třebaš ne zároveň do kalendáře. Jenom ale odstraň to milkování psů a podobné. Vždyť ty máš srdce lidské, které tedy je spřízněno s božským Srdcem Ježíšovým — a proto není žádným srdcem psím, žádným kovovým, žádným vinným atd. — ale je srdce bratra a sestry Ježíše Krista, kterému se dobře vésti může pouze v jeho příbuzenstvu, nikdy ale mezi zvířaty lesními, a v prachu a blátu země. Zkus to tedy. —

Nechce ti to ale nijak chutnat; pravíš, že srdce tvé je ještě tuze tvrdé a že svrchu pravené nic na ně neúčinkuje. — Milý čtenáři! jen trpělivost; ještě jednou zaklepu na dvéře tvého srdce, a sice takto: V naší sousedné vlasti, v Čechách jsou, jak známo, proslulé lázně, Karlovy vary, kde ze země se prýští pramen horké vody, který ale dva docela protivné účinky má. Nemocným, jenž trpí zatvrzením jater, změkčuje tyto; a nejjemnější a nejměkčí věci, dáme-li je do té vody, ztvrdnou jako kámen.

Takový vřelý pramen prýští se též z tvého vnitra, milý Adamovče! jestli to horká voda přirozených tvých náklonností, jenž, užíváme-li jich rozumně a dle křesťanského předpisu, zdravotě tvé duše velmi mohou býti prospěšny. Ponoříš-li ale své srdce do těchto horkých vln a necháš-li déle je tam ležeti, ztvrdne úplně, promění celou svou jemnou přírodu, tak že nic ho není s to dojmouti; a má-li k tomu srdce ještě některé hrany a bodláky, jakých dosti stává, jako jsou nepřístupné pichále samolásky, ješitnosti a pýchy, ztvrdnou i tyto: a nebohý Ježíšek, když pak hledá dvéře k srdci, nenalezne jich, any jsou zaceleny kamenem, a nadto ještě se pobodá těmi vyčnívajícimi picháli. To není snad ani žádné podobenství, nýbrž čirá je to strany tebe pravda a smutná, a kdyby Ježíš v nejsvětější hostii nebyl si předebral, všechno trpěti zde na světě, obětovati a ke všemu mlčeti, zajisté mohl by vypravovati o mnohém zranění, kterého se mu tvým srdcem kamenným a pichlavým již dostalo. Kterak tu odpomoci?

Přede vším, milé srdečko, jen zmužilosti neztrácej, dřív než jsi započalo počínati. Nebo, koukej, posv. vánoce nám ukazují, že milý Ježíšek se spokojí v nouzi i s kamenným, tvrdým obydlím, ba brzo by to vypadalo tak, jako by v takovém bytu měl zalíbení, protože první, co přišel na svět si vyhledal, byl takový byt z tvrdého kamene. Myslím, že tě mohu ubezpečiti, že jemu tvé kamenné srdce co byt ještě milejší bude, než jistá kožená srdce, jaká mají mnozí křesťané, „podle mody,“ ani tvrdá ani měkká, ani studená ani teplá, nýbrž vlačná a houžovitá a vždy hodně zvířetinou natchlá; aspoň jsem nikde nečetl, že by Pán byl do koženého bytu se uhostil. Ale z kamene byla jeskyně v Betlémě. Tož!! — Ale ta jeskyň měla vchod, a musela takový míti. Proto musíš přede vším vchod, útvar učiniti do svého kamenného srdce, chci říci, ty musíš ostrým dlátem opravdového rozmýšlení o sobě samém s kladivem bezohledného úsudku o bídném svém stavu díru vyraziti skrze skálu svého srdce, a pakli odhodlaná vůle trvale kladivem bude vládnouti, věř mi, brzo bude průlom. Myslím totiž — zpytování svědomí a lítost. Pak pros jen hodně vroucně sv. Josefa a Pannu Marii, aby ti pomohli, vyvésti ze srdce smetl hříchu, a tak budeš, když již nic jiného, aspoň čisté míti obydlí. Vsaďme se, že oni tvé prosby vyslyší, a to rádi, a pomohou tobě ke správné zpovědi na sv. vánoce.

Dále ještě maličkost: chlév Betlémský nebyla zajisté žádná světnice královí a neměl pohovek, ani křesel a nářadí z mahagoni, — docela prázdný ale přece nebyl. Proto musíš se přičinit, abys měl ve svém kameném bytu aspoň ono nářadí Betlémské a ty dva kormorníky. Za první musíš milému Ježíškovi jesle nabídnouti, chci říci ony jesle, z kterých jsi tak často nasytiti dal nerozumná zvířata a — sebe; musíš totiž od nynějška se vynasnažiti, netoliko všem nedovoleným požitkům výhost dáti, nýbrž i při těch dovolených dobrý zachovati úmysl, jak sv. Pavel napomíná: „Nechat jíte nebo pijete, aneb cokoli jiného činíte, vždy to činite ke cti Boží,“ a to ti přece nebude přicházeti za těžko a je to již hezký kousek oběti chudoby; — nezapomeň ale na to! Za druhé musíš také něco slámy a sena pro božské dítě při-

věsti, totiž svou denní práci, nechat na čemkoli záleží, božskému Spasiteli obětovati a spojití s jeho denní práci. Třebas by byla tvá denní práce sebe malichernější, tím obětováním a spojením s prací Spasitelovou dosahuje velké, velké ceny a stane se daleko dražší než ono seno a sláma, na niž bylo položeno božské dítě.

Co se týká těch dvou komorníků ve chlévě, oni konali vlastně služby topičů, ani dle povídání umrzlé božské dítě zahřívali svým dechem, a dělali tedy daleko více, než mnozí jejich soudruhů nynějšího věku, v nichž božské pachole notně zmrzá, když dle způsobu obvyklého jednou za rok, k velkonocím do jich vnitřního bytu jest vnuceno. Každý rozumí, že míním jen ona dvě hovádka — osla a vola, která dle podání byla ve chlévě Betlehenském, při čemž jen tak mimochodem podotýkám, že daleko nesouhlasím s nespravedlivým tím předsudkem, který právě tato zvířata učinil obrazem hlouposti. Mnohem vhodněji zdá se mně býti osílek obrazem tichosti a trpělivosti a volek odznakem pracovitosti, a v tomto smyslu musíš, milý čtenáři, býti volkem a zároveň osílkem, totiž tvou pracovitost sloučenou v trpělivost a skromnost božskému dítěti v Betlémě musíš věnovati. V nejvíce pádech nebudeš nic neobyčejného obětovati, nýbrž učiníš jenom z nutnosti ctnost.

Konečně by měla malá lampička osvěcovati temnotu jeskyně; — míním tu malou lampičku srdečné, lásky plné modlitby, — pak je celé zařízení, to nejpotřebnější, pohromadě, — zajisté laciné a lehce k dostání. A přece zavítá Ježíš do chlévu tvého srdce, i když jen tak bude ozdoben, a toto tvrdé srdce stane se chrámem Božím a Maria a Josef a andělé nebeští budou s láskou tam se dívati, a ty pak v sv. nadšení nad šťastnou takovou výměnou, místo bídných tvorů nyní Ježíše v srdci mítí, s pastýři Betlemskými a se sv. 3 králi to nejlepši, nejkrásnější a nejdražší obětovati se naučíš tomu, který sebe celý tobě dříve obětoval.

Abys ale nemyslel, že přeháním a že ti mnoho slibuji za takovou přípravu tvého srdce k narození Páně, chci ti ku konci pověděti příběh docela opačný toho první dámy, která ani svého zamilovaného psíka neuměla oželeť, — příběh, jehož jsem byl sám svědkem o 10 let později.

Bylo to r. 1861 v říjnu, když osmileté pachole vznešeného rodu na zaškrtu onemocnělo. Otec i matka nebyli právě přítomni. Ihned oznámila se rodičům telegrafem smutná ta zvěst, aby byli dobře zpraveni o nemoci dítěte, která vzdor vši lékařské péče se jen horšila. Bůh zná své lidi a chce rodičům příležitost poskytnouti ke dvojitému zkušení jejich víry; a proto dopustil, že zpráva po telegrafu se opozdila. Dítě zemřelo a dvě hodiny později přišli rodiče — k doměle nemocnému.

Hrozný byl první dojem, jaký zpráva o smrti na oba rodiče učinila, a s nevyslovným výkřikem rozboleného mateřského srdce vrhla se vznešená paní na mrtvolu svého dítěte. Avšak milost zvítězila nad přírodou. Po krátkém podívání se na drahého zvěčnělého, poklekla zbožná matka u postele svého mrtvého synáčka a překypující rozbouřenými pocity mateřské lásky počala hlasitě se modliti. Můj Bože! ve tvé lásce daroval jsi mně toto dítě a v nezpytatelné tvé moudrosti opět jsi mně ho odejmul. Kloníc se hlubokým tvým úradám prosím tě za odpuštění, pakli bolest má dala mně jen jeden okamžik zapomenouti na povinnou odevzdanost do svaté tvé vůle, a nyní obětuji tobě toto dítě a vkládám je plná důvěry do otcovských tvých rukou, jsou přesvědčena, že zajisté mne s ním spojíš v lepší věčnosti, kde mne ho vrátíš, aniž bych se od něho ještě někdy odloučiti musela. Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi.

V tom smyslu modlila se křesťanská matka povzbuzující nás všechny k spásitelným myšlenkám a proměnila komůrku zemřelého dítěte ve svatyni, kde se právě konala oběť Abrahamova ve spojení s obětí nejsv. Panny u paty kříže. Hle, milý čtenáři! tak daleko zušlechť se srdce člověka pod vlivem onoho, který tak rád si ho za příbytek volí, když jen člověk za příbytek jemu ho ponechá.

A nyní pozovuj ty dva obrazy — jedno srdce, — které neutěšné je nad ztrátou psíka, a jiné, které zesnulé, milé dítě bez reptání obětuje. Které bylo lidštější, rozumnější, křesťanštější, šlechetnější a proto šťastnější, a s kterým bys měnil? Tedy s cesty! Ježíšek přichází!

R ů ž o v á z a h r á d k a.

(Dle Tomáše Kempenského.)

(Dokončení.)

17. Růže. Kterak nejsvětější život Pána našeho Ježíše Krista následovati máme.

1. Cokoliv jste jednomu z bratří mých učinili, mně jste učinili. Znamenejte slova, pozorujte tajemství, následujte příkladu. Kdo bratra nuzného podporuje, Ježíše na rukou chová. Kdo břídně uložené trpčlivě snáší, Ježíše ukřižovaného na ramenou nese. Kdo bratra zarmouceného laskavým slovem obveseluje, polibek slastný ústům Ježíšovým dává. Kdo provinění bratra svého oplakává a zaň o prominutí prosí, nohy Ježíšovy umývá a utírá. Kdo rozhněvaného usmíruje, lože růžemi vystlané Ježíšovy připravuje. Kdo bratrovi při stole lepší pokrmy nežli sobě předkládá, Ježíše strdí a medem napájí. Kdo v Bohu milém rozjímání trvá, Ježíše ve chrám srdce svého uvádí. Kdo bratrovi zbožnou knihu půjčuje, víno nejčistší ústům Ježíšovým předkládá. Kdo marné řeči vésti zbraňuje, mouchy od stolu Ježíšova odhání. Kdo řeči utrhačné poslouchati nechce a mluvkou nectného kárá, psa černého od obydlí Ježíšova holí zaplašuje a odhání. Kdo mezi jídlem dobře a zřetelně čte, spolustolující u stola Ježíšova kalichem nebeským obveseluje a opojuje zízlivé. Kdo špatně čte, libovůni pokrmů umenšuje: a kdo začasť koktá, sukni Ježíšovu poškvvrňuje.

2. Kdo nehodu jiného rád vyslechne a velmi nad ní ubolévá a vzdychá, svaté Ježíšovy rány maže a hojí. Kdo dobré příklady a ctnosti bližního rád jiným sděluje, krásné květiny očím Ježíšovým předkládá. Kdo slova Ježíšova zbožně čte a rozhlašuje, chřípím posluchačů libou vůni podává. Kdo poklesky bližního milerád snáší a omlouvá, milosrdenství brzo u Ježíše nalezne. Kdo hanbu bližního a pohoršení ukrývá, nahé Ježíšovy údy oděvem přikrývá. Kdo božské zázraky a pokoru Ježíšovu často uvažuje a milerád rozjímá, mléko a med ústům Ježíšovým podává. Tak blahoslavená Anežka mluvila a jednala, kterážto z lásky k Ježíšovi krev svou vycedila. Kdo místo mdlého a neduživého bratra čte a pěje, u kolébky Ježíšovy s anděly líbezně hrá. Kdo nábožně se modlí a od krmí hledaných se zdržuje a svých vlastních věcí se zříká, se svatými králi tři dary rukoum Ježíšovým podává. Kdo hlavu bratrů a oděv umývá, se sv. Janem Křestitelem Ježíše křtí. Kdo komůrku svou miluje a rád v ní bytuje, s Ježíšem na poušti prodlévá. Kdo hříchům odpo-

ruje a tělo trýzní, s Ježíšem se postí. Kdo bratrovi spasitelná slova praví, s Ježíšem království Boží hlásá. Kdo za chorého a těžce navštíveného bratra se modlí, s Ježíšem Lazara navštěvuje a s Marií a Martou pláče.

3. Kdo za věrné zemřelé mše sv. slouží a hodinky se modlí, s Ježíšem ku hrobu Lazarovu se ubírá prose ho, by duši od trestů milostivě ochraňoval. Kdo s bratřími do společné jídelny jde, by nábožnému čtení naslouchal, s Ježíšem a učeníky jeho stoluje. Kdo slovo Páně při stole čtené v srdci svém zachovává, se sv. apološtem Janem na srdci Ježíšovu při jídle odpočívá. Kdo protivenství pokorně a s oddaností snáší, Ježíše s učeníky na horu Oliveckou provází, kde zrazen a jat byl. Kdo v soužení a pokušení bez přestání a horoucně se modlí, s Ježíšem v boji proti ďáblu zápasí. Kdo vůle své úplně se vzdává, s Ježíšem vůli Otce jeho věrně plní a kříž na horu Kalvarii nese. Kdo za nepřátele své se modlí, a těm kteří jej urážejí ze srdce odpouští, s Ježíšem za nepřátele se modlí, by ve hříších nezahynuli, nýbrž k Bohu se obrátili a živi byli. Kdo všech věcí světských ochotně se vzdává a na vše pozemské zapomíná, s Ježíšem na kříži umírá a s Pavlem do nebe jest vytržen.

4. Kdo srdce své neporušené a pokojné ostříhá, Ježíše v bílé plátno obviňuje a v srdci svém pochovává. Kdo ve službě Ježíšově až do konce setrvá, s Ježíšem sladce v hrobě dřímá a odpočívá. Kdo s nejsvětější Matkou Marií v bolestech jejích soustrast cítí, ten opět v soužení svém od milého Ježíše Syna jejího útěchy a posily dojde. Kdo všechny řeči a činy Ježíšovy v mysli uvažuje, libě vonící kvítí Ježíšovy uvíjí, kteréžto duši zarmoucenou nejlépe osvěžiti může. Kdo za prokázaná dobrodíní pokorně a vroucně díky vzdává, s Marií Magdalskou ku hrobu Ježíšovu s vonnými mastmi se ubírá. Kdo po zkroušeném a úplném hříchu vyznání pevný úmysl má se polepsiti, s Ježíšem z mrtvých vstává. Kdo vlažnost ve věcech duchovních přemáhá, nový hod velikonoční v duchu s Ježíšem slaví a alleluja slavně s ním v káru prozpěvuje. Kdo vši rozkoši světskou opovrhne, nástrahám ku hříchu se vyhýbá, po životě zbožném baží a v něm se kochá, s Ježíšem a učeníky jeho do večeradla uzavřeného vchází, by v soukromí Bohu svobodněji sloužiti, svatěji žiti a naplně Duchu sv. přijmouti mohl. Kdo po věcech časných se nepachtí a v rozjímání posvátném po věcech nebeských touží, s Ježíšem k nebesům vstupuje. Blahoslavená duše ona, již to Kristus život jest, a umříti s Kristem zisk. Musí každý napřed sám sobě odumříti, žádá-li s Kristem živu býti. Musí všeho pomíjejícího zanechat, kdo chce u Ježíše pravou rozkoš a slast naleznouti. Obtíž velká jest máme-li něco opustiti, bolest nesmírná máme-li umříti, ale věčné blaho a život, budeme-li jednou šťastně s Ježíšem kralovati. O kdy se to stane, aby Bůh můj byl mně mé všechno a já abych úplně a jedině s ním byl spojen a sloučen? Neboť pokud duše zbožná není ve slávě s Bohem v jedno spojena, potud nemůže býti také úplně blažena. Protož následuj Krista v slepých lásky v žití svém, vírou a láskou horoucnou, bys hoden byl patřiti naň tváří v tvář, oblažujícího anděly. Ku kteréžto blaženosti též uvede nás po smrti Ježíš Kristus, který pro nás všechny přehořkou smrt kříže podstoupiti volil. Amen.

18. Růže. Kterak Boha věčného chváliti a oslavovati máme.

1. Vždycky chvála jeho v ústech mých. O sladká slova uším lidí zbožných, ale sladší ještě u přítomnosti Boha a svatých andělů. By všechny nástroje hudební zvüčely, a ku chvále Boží nezaznívaly, marně by zněly, duši zbožnou by ne-

obveselily aniž by ji nasytily. Neboť třeba, by Bůh a oslava jeho byl jedinou a samotnou příčinou chvájy, a veškerá marnost musí býti vyloučena, má-li býti Bohu příjemná a milá. Jest-li úmysl tvůj nezkalený a ryzí, tehda můžeš jásati opravdovou radostí s Marií. Přesladký zpěv nebesům i zemi veškeré: chvalte Hospodina čistým srdcem a hlasem jednomyslným se vším tvorstvem, pro jeho nesmírnou dobrotu a nevyslovnou velebnost. Útěšené dílo, chváliti Boha v každé době, milovati Tvůrce nobes i země, uctívati všemožně dárce života věčného. Vždyť žití, čest a sláva svatých andělů jest: chváliti Boha z celého srdce a nikdy ve chvále neustávat, vnitř nemohou nikdy umdlévat, ani marně oslavovati. Totéž činí duše svatých ve vlasti nebeské, sproslény pout tělesných, jisty před osidlem zlého ducha, prosty všeho pokušení, a juž s Bohem spojeny v úplné lásce a věčně trvajících radosti a naplněny nevyslovnou blažeností. Přemýšlejí nyní jsouce blaženy s největší sladkostí, v jaké byly hořkosti a soužení, a jakému nebezpečí a pokušení tohoto bídného života unikly. Proměněn jest všecken nárek ve zpěv radostný a tuhé umrtvování v korunu věčně trvajících. O jak blažena ona vlast, v nížto vše jest usmířeno, žádný zármutek samá jenom radost, a v nížto jedině chvála Boží a sladké zpěvy se rozléhají. Oslavuj tedy i ty duše věrná Pána nebes, chval Boha svého Sívne, kterýž posud břímě těla neseš. Vzývej Boha v tomto místě boje a zápasu, by přispěl tobě po pravici tvé a na levici s anděly svatými. Modli se, by nepřemohly tebe nástrahy dáblů, by neobelstil tebe rozmazlené tělo, bys nepodlehl pro tuhost řádu a namáhání tělesné. Přijmi z lásky k Ježíšovi tíži svatého kříže, kterýžto otevře tobě brány říše nebeské. Co více žádáš? Cesta královská přijíti ku Kristu jest, přemáhati vlastní vůli, snášeti protivensství, nehledati vlastního prospěchu. Budeš oplývati ve věčném pokoji pro nepatrné namáhání, budeš požívati čest věčně trvajících za ponížení a místo poslední. Budiž tedy stále chvála boží v ústech tvých, ve štěstí i v neštěstí; neboť mnoho můžeš získati, odevzdáš-li se úplně do vůle boží. Jaká koliv nehoda tě potká, zevně nebo uvnitř, přijmi ji zbožně a mile z ruky laskavého Stvořitele, kterýžto pečuje o nás vesměs, malé i velké. Ten, který tebe k podobenství svému stvořil, neopustí tebe v neštěstí pro nesmírnou dobrotu svou. Rozlehej se tudíž chvála Boha všemohoucího v ústech tvých, jehožto Prozřetelnost všechno řídí a zpravuje na nebi i na zemi, v moři a ve všech propastech. Chval Stvořitele svého, kterýž tě učinil člověkem a ne zvířetem, neboť kdyby tě byl mouchou učinil, byl by chvály chvály hoden býval a dobře by byl učinil. Nemůže se lev honositi silou svou proti mouše a komárovi; neboť ačkoliv může lev hrózně řvati, přece nemůže tak vysoko jako moucha lítati. Protož nechať není žádného sváru mezi vznešeným a nízkým, boháčem a chudasem, silným a slabým, moudrým a prostým, panovníkem a poddaným: nýbrž všickni stejnou chýálou vzdávejme Pánu Bohu syému, kterýžto stvořil veškeré tvorstvo podivné kráse a rozmanitosti, ku chvále a slávě jména svého a k hojnému užítku a prospěchu pokolení lidského. Chval duše zbožná Vykupitele svého, který tě vykoupil ze smrti věčné, přehořkou smrtí svou na dřevě sv. kříže. Jemužto hodné díky vzdáti nemůžeš, byť bys i tisíckrátě proň umřítí a ukřižován býti mohl. Chval Ochrance syého, který tebe od mnohého nebezpečí a hříchu ochránil. Chval dobrotu jeho nesmírnou, kterážto tak hojným dobrodiním tebe obsypává, že ho ani spočítati nemůžeš. Ejhle ještě nyní denně nová dobrodiní tobě uděluje, a sám na oltáři k tobě přichází, čímž nejlepší dar, kterýžto on sám jest, tobě k požívání podává. Nic jiného od tebe za vše prokázaná dobrodiní nažádá, a nic tak mile od tebe nepřijímá; než abys jej láskou pravou a nezkalenou pro něj samého miloval a chválil. Jsi-li v ra-

dosti a daří-li se ti vše dle přání tvého, chval Boha a díky mu vzdávej; neboť ráčil těbe potěšiti, bys na cestě nepoklesl a neupadl. Neboť tolikrát tobě chleb nebeský k občerstvení ducha tvého sesílá, kolikrátkoliv slovo boží slyšíš a čteš a vtělení a umučení Páně zbožně rozjímáš. Jsi-li zarmoucen a stísněn, oslavuj Boha a děkuj mu; neboť Bůh tě navštěvuje, zkouší a očisťuje, bys neupadl v pýchu a sám sobě mnoho nedůvěřoval. Neboť tělesná soužení bývají zhusta pohutkou, že v skroušenosti srdce k Bohu se obrácíme. Jsi-li zdrav a silen, chval a díky čiň Bohu, neboť dal ti Bůh sflu tělesnou, bys pracoval a jiným sloužil, a čas nikdy nečinně netrávil. Jsi-li v zahradě nebo ve štěpnici, a patříš-li na rozličné druhy stromů, květin, růží, hrušek, jablek, bylin, lilí vonných, chval a oslavuj Boha, neboť ukazuje tobě Bůh nesčíslné a podivuhodné skutky své, jež země vydává, kteréžto každým rokem obnovuje podivnou mocí a moudrostí svou, v nesmírné dobrotě své, k užitku pokolení lidskému. Na každém místě a v každé době oslavuj a chval Pána: neboť plna jest země velebnosti jeho, a nad nebesa vyvýšena jest sláva jeho. Chval Boha se všemi svatými na zemi, jehož chválí všickni andělé v nebesích. Chválíš-li Boha, podobnýs andělům: nechválíš-li, nevděčen jsi a horší než zvíře. Ajhle ptactvo nebeské pje, ryby plovou, psy štěkají, hovada bučí: a všickni živlové ku chvále boží se pohybují, a velebná vznešenost Tvůrce svého, přirčenými pohyby dávají na jevo. Ve všem tedy, cokoliv činíš, měj Boha vždy na mysli: varuj se bys Boha neurážel: vzdávej díky za dobrodiní prokázaná a každou práci svou, vroucné díky Bohu vzdávaje, tako ukončuj: Budiž Bohu chvála nyní i na věky. Každý duch chval Hospodina. Amen.

Vzorové apostolátu.

Stejnou dobou, kdy sv. Melania na Východě s takou horlivostí a oddaností za věc křesťanstva se činila a divy svými proslavovala, nalazáme na Západě, a sice v starožitném Římě jinou apoštolku, anaž křesťanstvu tolikéž nových a velkých triumfů vyzískala. A tato s Melanií současná apoštolka jest:

10.) sv. Marcella.

Sv. Jarolím miloval ji jakožto ze všech duchovních dcer svých nejslavnější, sv. Principia lnula k ní jako k matce. Pravil kdys k ní sv. Jarolím: „Marcella nepatřila jen mně a tobě, ona patřila církvi, bylať ona největší oslavou Říma a všech svatých.“ Ze starobylého rodu pocházejíc stkvěla se Marcella všemi prvotnostmi jak urozenosti, tak bahatství a krásy. Když však v sedmém měsíci manželství svého ovdověla, tu nechtěla více ani slova slyšeti o novém zasnoubení. Odmítnuvši ruku samého císařského příbuzného, místovladaře Arkadia, učinila, jakož sama se pronesla, slib „ustavičné čistoty,“ prodala své statky, výtěžek obrátila v prospěch chudých, sama pak zakázala se zúplna na spásu duší a službu církevní.

Zprvu odstranila se s Principií, duchovní dcerou svou, pannou to vznešeného ducha, již byla k nejvyšší zbožnosti vycvičila, a již proslavil sv. Jarolím listy jí činnými, do malého domku na Aventinu. Když barbarové pod vůdcovstvím Alarichovým obléhali Řím, přišlo k ní vícero vojáků a požadovali od ní zlato její. I pravila jim: „zlato své rozdala jsem mezi chudé, a sobě podržela jen ten oblek, jež na mně vidíte.“ Vojáci mají to za přetvářku a lež, porážejí ji na zem a tepou ji. Však

Marcella ani nejmenšího stezku nepronásí nad tímto nelidským týráním, a jakoby vlastního bolu ani necítila, jen o to jediné prosí, „aby od mladičké Principii, jež pro věk a spanilost svou krutšímu ještě hanobení nežli jest smrt měla býti vydána, odloučena nebyla.“ Tato síla duševní vdovy sv. hnula barbary, odvedli obě dvě do basiliky sv. Pavla, kdežto, jak vůdce sám přikázal, vše, co tam útočiště hledalo, mělo býti zachráněno.

Stejnou dobou upadla jedna paní neobyčejné spanilosti v ruce mladého arianského Gotha. Nemoha barbar přiměti paní k tomu, aby po vůli byla hanebným jeho žádostem, vytasil meč, aby jí strachu nahnal, a seděl kůži pod krkem, až krvácela. Však paní ctnostná neztrácí proto ducha, naopak ona se těší, že bude smět zemřítí smrtí mučennickou za čistotu, a nabízí mu statně a odhodlaně hlavu, aby zasadil jí ránu smrtící. Takováto hrdinská cnost přivedla útočníka v úžas, tak že nejen jí ničím neublížil, nýbrž sám ji uvedl v řečenou basiliku, tam ji strážím odporučil, jí pak samé šest zlatníků udělil s rozkazem, aby je svému muži doručila.

Jinou již letitou pannu, které svěřilo duchovenstvo nádoby posv., potkal kdys vyšší jeden Gothský důstojník, právě když tyto věci velké ceny a velké krásy při sobě nesla. I hned dotírá na ni, aby mu je vydala. A co panna? srdnatě dí ona: „jsou to nádoby sv. apoštola Petra. Jelikož jich uchrániti nemohu, netroufala jsem sobě déle jich u sebe zdržovati, proto odnáším je zpátky do kostela, kam patří. Jen je vezmi, troufáš-li si, však se budeš z toho zodpovídati.“ Důstojník žasnul nad takovouto ducha přítomností a srduatostí, oznámil celý případ vůdci Alarichovi, jenž rozkázal, aby se sv. nádoby zase odnesly do basiliky sv. Petra, a aby sv. panna jakož i všickni, kdož se k ní přidruží, s vojenským doprovodem tam dovedeni byli. Skoro se zdá, že tehdy ženy křesťanské vzaly na se zmužilost, kterou ztratili mužové. Než vraťme se zpět k Marcelle.

Anaž se velká část vznešených pauen a mladých vdov, chtějících za příkladem jejím kráčet po cestách křesťanské dokonalosti, k ní přidala, proměnila dům svůj v klášter a začala zde s družkami stejné horlivosti divuhodný život, protkaný rozjímáním o nebeských věcech, študováním sv. písem, úplným se zapíráním a dokonalým všeho se církvi oddáním, v němž až do úmrtí svého potrvala.

Právě že Marcella při všem, co se týkalo náboženství a lásky křesťanské, stála v čele, musela každému svůj dům osvěcený otvírati. Bylo-li čeho třeba k bohoslužbě, potřebovali-li chudasové podpory, veždy jen k Marcelle se utíkali. Ona však nedovolila žádnému muži, ani knězi neb biskupu, přístupu leč v přítomnosti duchovních dcer svých aneb paní vážných, jež vždy jí na blízku trvaly. Tato zdrženlivost, spojená s andělskou mravností jejího zevnějšku, s prostotou aneb spíše chudobou jejího oděvu jakož i svatostí činů jejich, zjednala jí všeobecnou vážnost, tak že jest ona jediná svatá paní, jejíž poměry a mravy neodvážil se zlý svět podezřívati. Ba ani pohané, jenž se tehdáž také v Římě zdržovali, nemohli jí úctu a vážnost odepřítí, a zahanbení svatým jejím obcováním, učili se, jak dí sv. Jarolím, prvníkrát, co a jaká jest vdova křesťanská.

Tento sv. učitel církevní poučoval ji i ve vědách sv. písma, netrvalo to dlouho, Marcella postihla to, čemu Jarolím po mnohé práci se byl naučil, a takové v tom pokroky činila, že, když sv. Jarolím z Říma odešel, všickni ano i knězi a biskupové se jí ptali ve věcech biblických o radu, tak že výroky její v takových věcech pokládány za věštby prorocké. Ona sice byla právě tak skromničká jako učená, a tudy nechtěla z toho čest sobě sama přičítati, nýbrž kladla svoje nejkrás-

nějším výklady sv. písma v ústa Jaroslava neb jiného učitele, a i když zastávala roli učitelky, počínala si více jako žačka, ale právě tak jest jisto, že v jistém ohledu považována a ctěna byla jako kterýkoliv z učitelů církevních.

Od onoho okamžiku, kdy křesťanství snahou apoštolův v Římě se ujalo, nalezalo se zde mnoho šlechtuomyslných křesťanů obého pohlaví, jenž v ustavičné čistotě živi byli, avšak život klášterní v pravém toho slova smyslu nebyl znám. Následkem pohanských předsudků, jichž se ani křesťané nemohli zcela zhostiti, lpěla na jmenu, rouchu a životě osoby řeholní jakási hana, pročež také až dosud nikdo v Římě na založení klášterů nepomýšlel. A hle, oč se ani žádný muž pokusiti neodvážil, to před se vzala a provedla na vzdor předsudkům světským, k největšímu užitku v ohledu mravném a k nejvyšší cti Boží: žena, sv. Marcella.

Když sv. Athanasius, žák a životopisec velkého Antonína, na útěku svém před zuřivostí Arianův, s mnohými kněžími Alexandrickými přišel r. 340. do Říma, pečovala Marcella o jeho výživu a pohodlí. Rozmlouvajíc s těmito vyznávající víry, s těmito vzory veškerých cností, učila se Marcela zuátí život sv. Antonína, řeholi sv. Pachomia a kazeň klášterních panen a vdov, i uspišila sobě, jsouc právě tak horlivá a podnikavá jako skromničká, by to vše i v Římě zavedla. Venku za městem měla letní domek, ten zvolila sobě k založení prvního kláštera, tam odebrala se také s nejhorlivějšími svých žaček. Ten byl první klášter v Římě. Brzy následovali příklad, jež daly paní, také i mužové. Jako čarovným dotknutím zvedalo se v okolí Říma, jako v okolí Jeruzalemském, množství klášterů jak pro muže tak pro panny, pro osoby z nejpřednějších stavů obého pohlaví, jež velkodušně svět opustily, aby se na službu Boží zakázaly. Oddalyť se žití klášternímu v celé jeho přímosti a v celé jeho dokonalosti, a učinily tak život tento posud pohrdaný i v očích světa úcty plným.

Svatá Sofronia a mnoho jiných urozených paní římských sledovaly později Marcellu v horlivosti její pro život řeholní, tak že sv. Benedikt, opravovatel, rozšiřovatel a arciotec všech klášterů Evropských, jen po té dráze kráčet, kterou mu již statečné ty paní byly proklestily, a že sv. Marcella stala se západu tím, čím byli východu sv. Pavel a Antonín, totiž pravou a vlastní zakladatelkyní žití klášterního pro mužské i ženské pohlaví.

Přec však nezapomínala Marcella při sv. slastech života rozjímavého na veliké záležitosti víry sv. Za příkladem sv. Antonína, jenž časem opouštěl svou samotu, aby arianským císařům jich odpad vytýkal, neváhala i Marcella, jak zvěděla o nebezpečích, jimž vydána byla čistota víry pro lestné úklady Origenistů v Římě, ani okamžikem opustiti klášter svůj a odebrati se do města, aby bludaře ty všemi možnými prostředky odkryla a proti nim bojovala.

Právě tak obrátil potměšilý Rufinus spis Origenův „o základních pravdách“ a mnoho jiných nakažených spisů též sekty, jež s sebou přinesl od východu, v jazyk latinský a přimíchal v překlad svůj i bludy mnohé. Pomocí jiného podvodníka, jistého mnicha Makaria, podařilo se mu, rozšířiti je do všech vrstev lidu, ba již celé město jimi zaplavil. — Tato pekelná práce korunována jest strašným výsledkem. „Špinavé nohy“, dí sv. Jarolm, „skalily nejčistší pramen učení římského.“ Víra lidu římského, jež podle výroku apoštola Pavla, byla pravidkem světovým, porušena jest ve mnohých věcech. Již sobě kacířstvo nové i mezi kněžími, mnichy a více ještě mezi laiky velké množství obětí uchvátilo. Sám pazež římský Siricius, jehož prostota duševní právě tak velká byla jako svatost mravů a jenž úmysly jiných dle vlastn

své poctivosti posuzoval, zdál se na okamžik přelstěna býti pokrytstvím těch nových Fariseů. Nad to podařilo se nepřítelům, muže, jako byl Vincencius, Eusebius, Paulinianus i sám sv. Jarolím nejhorlivější to obhájce víry katolické, v podezření uvést u stolce Petrova. V tak důležitých okolnostech, vůči tak veliké chladnosti, bezstarostnosti a slabosti ze strany mužův použil Bůh ostrovtipu, horlivosti a srdnatosti ženské, aby víru římskou neporušenu uchoval. Marcella snažíc se líbiti se více Bohu než lidem, odpírala kacífstvu Origenistickému veřejně se vši srdnatostí a důrazností. Usvědčíc ona podle svědectví těch, jenž dříve k bludu se hlásili, pak ale před církví se ho přísahou odepřeli, každého o bludech učení toho. Vzbudila horlivost nejvyššího pastýře, poukázajíc mu na ty četné duše, jež na bludném scestí se octly. Ukázala mu bezbožnost ve spisech Origenových: „o základních pravdách“, jak je byl onen Rufinus spracoval a všude šířil. Způsobila opět, že bludařové povolání jsou do Říma, by se ospravedlnili, oni však přijíti sobě netroufali, právě že chtěli raději býti odsouzeni jsouce nepřítomni, než aby napomenutí a zahanbení byli od ženské. A že posléze všickni byli odsouzeni, jest jen dílo horlivosti Marcelliny. Tak stala se ženská kladivem na bludaře! — Katolické panny a paní! nemusí tu srdce vaše býti pojato sv. horlivostí, sv. nadšeností pro rozkvět a blaho církve naší? — Ejhle! není vám usouzeno, ve věcech víry sv. mlčeti, snad od mužů nechat se šlapati, nikoliv! vy jste okrasou, vy jste chloubou církve katolické. Když se koná průvod církevní veřejně po ulicích, kdo jest tu nejvíce zastoupen, kdo tu nestydí se veřejně hlásiti se k církvi naší? — Vy jste to, drahé panny a paní! mužové se u veliké většině vzdalují sv. průvodu, mužové se u velké většině stydí, kolena ohnouti, klečeti před velebnou Svátostí, mužové u velké většině vyhýbají se zpovědníci, stolu Páně, na nejvyš jednorocní sv. zpovědi myslí Pána Boha uspokojiti, katolické panny a paní, vy jste to, jenž vždy u velikém počtu v dnech svátečních ku stolu Páně přistupujete, vy jste to, jež svým hlasem P. Boha v chrámech velebíte, ano ve vás, skrze vás slaví drahá matka naše církev sv. triumfy své. Katolické panny a paní! přijměte těchto několik apoštolů ze středu svého, jimi se těšte, jimi se silte, přijměte obrázky jejich jako album apoštolů ženských, a bude-li milo, a dovolí-li sl. redakce, dostane se vám do rukou nastávajícím rokem nového alba, jiných ještě apoštolů. Zakončuje album lelošni volám k vám, dívky a paní katolické! „budte kladivem na hanobitele víry, budte kladivem na jidášské, špatné katolíky!“ Oblečte se ve zbroj Boží, by jste mohly státí proti úkladům dábelským, vezměte štít víry, abyste jim mohly všecky ohnivé šípy nešlechtníka uhasiti, vezměte lebkou spásy a meč ducha, jenž jest slovo Boží.“ (Efez. kap. 6.)

K l e n o t y.

Klenotník žil jednou velemožný,
Znám byl pro své množství klenotů.
Zalíbil se mu však život zbožný;
Prodáv vše chtěl snášet nuzotu.
V chorobinec změnil dům svůj skvůlý,
Kde sám sloužil chorým v nemoci;
Jim se obětoval, jim žil celý,
Sež jen mohl hleděl pomoci.

Jednou dvě se paní k němu běže
Chtěcích koupiti si klenoty.
Úslužně jim otevírá dvěře;
Ukázat chce vše plu ochoty.
„Nuže“, táže se jich usmívavě,
„Co pak chcete prvé viděti?
Co vám libo?“ praví přelaskavě,
„Mohu safíry vám hověti?“

„Ano, k safírům nás vábí touha,
K těm nás zaveďte, vás prosíme.“
„Tedy vzhůru, k těm se kráčí zdlouha,
Ostatního se tam dozvíme.“

Klenotník jim otevírá dvěře,
V chorých ženách safír ukázal.
Rychle k jedné nemocné se běře,
A již ránu její obvázal.

„Vizte safíry mé přemilené,
Nenechám je nikdy hybět;“ —
Paní stojí celé udivené, —
„Chcete smaragdy též vidět?“

„Tedy sestupte, zas za mnou dolů;
Tyto mám já zvláště v paměti,“ —
Bídácí to, mladí, starší spolu, —
„Chcete více ještě vidět?“

„To jsou moje vzácné drahokamy,
Jež jsem za dřívější vyměnil.
V klenotech se znáte, sudte samy,
Jestli jsem je dobře ocenil.“

S udivením paní odcházejí;
Jakou spatřili tu uuzotu!
On však dál, ač muozí se mu smějí,
Slouží chorým místoklenotů.

Uvahy na počátku roku církevního.

Nejdelší oddělení, na které my náš čas počítáme, jest rok. Málo z nás dožijeme se 80tého neb 70tého, většina 60tého a 50tého, a velké innožství nás žijem ještě méně let. Jak nenahraditelná a velká to tehdy ztráta, když i jen jediný rok jest ztracen, žádný nářek ani žalost nepřivolá ztracený čas zpět.

Užívejme tehdy dobře a svědomitě čas roku a sice v duchu sv. církve; ona, tato dobrá matka, tak starostlivě, jako i moudře, učí nás rok svatě zužitkovati; ona takofka celý rok zařídila za jediný, velký den slavnostní. A co as slaví tato moudrá matka, sv. církev, po celý tento dlouhý den slavnostní roku? — ---

Veliké dílo našeho spasení.

Toto dílo staví nám v krásném, historickém pořádku, hned o jeho přípravě a počátku, až k jeho provedení a dokonání, před oči, aby křesťan tím snáze každého času mohl pochopiti veliký tento děj Božího milosrdenství a uvažovat v časovém, vhodném rozjímání nepostihlou lásku Boží a tu velikou cenu, kterou jest vykoupěn; by mohl každého času a týhodne tak živu býti, jako by se jemu v nejbližším okamžiku již otevřela brána věčnosti.

Tento svatý, církevní rok nepočíná však s prvním lednem, jako rok občanský, když na zemi naši nastávají opět delší dny; neboť málo by prospělo pro naši duši stvořené, pozemské slunce svým teplem a světlem, my se v našem roce církevním neřídíme sluncem světovým, kterým nám spasení nevzešlo. Ono slunce, dle kterého my čas náš a rok začínáme, jest: věčné, nestvořené slunce, které svým působením, světlem a teplem, nám život dává.

Dle tohoto slunce duševního jest zařízen veškeren čas roku církevního, v tom nejkrásnějším pořádku.

Toto slunce jest: Ježíš Kristus. Východ tohoto věčného slunce jest příchod Krista Ježíše na tuto lidskou zem.

Věčného slunce tohoto teplo a světlo jest Krista Ježíše život a působení zde ve světě.

Rok církevní počíná se sv. adventem, které slovo znamená: Příchod Krista Ježíše k nám, pro spásu a naše blaho.

Svatý čas táhne se rokem církevním ustavičně a staví nám na oči začátek a provedení, dokonání a účinky života P. Ježíše k našemu spasení. Vede nás na po-

čátku v tichou komůrku Panny nejčistší a nejsvětější, která Duchem sv. naši spásu počala a co pravá dennice slunce východ předcházela; vede nás k jeslím Betlemským, ve sv. čas vánoční, kde slunce Božské, Kristus Ježíš, vzešlo, by počalo velikou cestu svou k našemu spasení.

Rok církevní nám dále připomíná: mládí, život a pak utrpení Páně. Tak jako slunce naše pozemské, hustým mrakem zastřené, ztrácí se našim zrakům, však za nedlouho vyjde opět ve své kráse a jasnosti; rovněž Kristus Ježíš, toto slunce božské, v jeho utrpení zdál se, že jest úplně zbaven veškeré své božské moci a že jest ten nejbídnejší; a hle! mrak utrpení Jeho přešel a my v svatý čas velikonoční vidíme toto slunce božské v nové kráse, jasnosti a velebnosti vycházeti z mraku hrobového.

Dále připomíná se nám dokonání naší spásy, nanebevstoupením Páně; pak přicházejí hody svato-Dušní, kde jak teplounký dešť, po parném slunečném dnu, nám přišli milosti a dary Ducha sv., bychom posilněni byly k boji pro čas, který nám ještě zde na světě vybývá, neboť mnohá tuhá zkouška čeká nás každého.

A jako rok církevní započíná příchodem Páně na tuto zemi, tak opět skončuje jeho příchodem jedenkrát k soudu na konec všeho času; o kterémžto příchodu hrozném nám sv. evangelium poslední neděli roku církevního vypravuje.

Chceš-li křesťane církevní rok tento dobře použiti, tehdy hled ho oslaviti v duchu sv. církve a víry naší; použij ho, jako vznešeného, znamenitého a pro tebe důležitého, velkého dne slavnostního, ve kterém slavné dílo tvého vykoupení se tě, každým týhodnem takorůzka, znovu opakuje a v mysl uvádí: Co všechno Bůh pro tebe učinil a co opět ty máš pro něj činiti.

Sv. čas adventní obsahuje čtyry neděle, tím nám připomíná čtyry tisíce let, ve kterých lidstvo na příchod Páně se připravovalo, ve kterých s tak velkou touhou od věřících starého zákona byl Kristus Ježíš očekáván.

Svatý tento čas jest však také přípravou pro nás, neboť třeba byla již touha lidstvu příchodem Páně splněna, tehdy chce Syn Boží, náš Spasitel i ještě v našich dnech ke každému z nás duševně přijíti a se svou milostí se v nás uhostiti. Máme tedy zvláště v tomto času se připravovat, by on znovu zrozen byl v nás, bysme jej mohli slušně přivítat a dobře pohostit; máme a musíme i my po něm toužit a z celé duše sobě přát, bychom Jeho milostí byli znovu zrozeni pro život věčný.

Jako před příchodem Páně panovala noc nevěry, ve které lidstvo v bludech jako ve tmě tapalo, beze vší jistoty, a jenom malý počet Izraelitů věřil v pravého Boha zaslíbeného; rovněž i za našich dnů tak nesmírně veliký počet lidí a želbohu! křesťanů vykoupených za velikou cenu, nalezá se ve tmách rozličného bludného, nezabožského rozumářství; oni zaslepeni hříchy a svedeni bludičkou světských pošetilostí, nalezají se v tmavé noci bludu. Oni nepoznávají nepostihlou lásku Boha Otce, který poslal Syna svého, by se pravého světla a jistého poznání veškerému lidstvu dostalo. Oni zapomínají docela na vděčnost k tomuto dobrotivému Oci; jim zdá se těžká každá i sebe menší povinnost křesťanská, víru svou překrucují dle svých vrtochů a kdyby to bylo v jejich moci odřeli by víru naši o její zákony více, nežli toho sobě dovolili Hus, Kalvín, Lutr a j.

Pravými křesťany se osvědčit se ostýchají, to prý se nesrovnává s moderním duchem času.

Ubohé duše! Což pro vás marně krvavým sebezapřením Syn Boží se namahal? Což marné jsou milosti a vnukání Ducha sv., jimiž hned od útlého mládí vás k dobrému vzbuzoval a dosaváde vzbuzuje? — —

Ono se vám to všem pohodlně žije v té vaší lehkovážnosti a dřiměnce, že netřeba vám se starati o náboženství. Ano dokaváde vám možno hověli veškerým svým choutkám, dokaváde vám svět otevřen a vy můžete plným hrdlem veškeré jeho rozkoše užívat, snadno zapomínáte, proč vlastně jste zde; ale přijde čas, že ustárnete, že zavřou se před vámi brány světa, vedoucí vás k jeho rozkošem, vy nebudete moci více světa užívat a co zbyde vám z těch všech prožitých rozkoší? Výčitky, hrozné, zoufalé jenom výčitky — a strašná omrzelost; toť očekává vás ve stáří vašem.

Pak byste možná rádi poslechli hlasu Božího, ale Bůh vás třeba již ve vašem stáří nebude více v službu svou volati, poněvadž v mladých letech svých neslyšeli a nechtěli jste jej slyšet, poslouchali jste světa, protivili jste se hlasu Božímu dokaváde vás vzbuzoval a volal, a teď jemu chcete podat to vetché stáří, které se již pro svět nehodí? — Kdyby vám dovolovalo vaše zdraví, vaše síla, dali byste jistě i tu poslední hrstku let světu.

Přichází mně ten život v tomto světě co v nějakém krásně osvětleném a upraveném sálu, v němž vkusně oděné spanilé tanečnice se jen mňhají, veselá hudba kde kterou žilkou pohrává a vše jen ku radosti zve.

Však za okamžik přijde čas: Tanečnice unavené, upocené, v rozedraných, šatech bálečných, opouští sál, hudba umlkla, světla uhasla a teď když vkročíš v tento pustý sál, není ani pomyslení o tom, co před chvílí zde tak kouzelně vábilo, tobě jest zde smutněji snad nežli kde jinde.

Ano svět tento jest tak upravený sál, jeho rozkoše všeliké, toť jsou ty okouzlující tanečnice. Všecky ony příležitosti, které svět užívá ku zlému, toť ta veselá hudba dráždící naše náklonosti. Ono světlo ozařující tento sál, toť samoláska naše, která nás nutí jen užívat a hodně užívat, vše nám krásněji staví na oči nežli skutečně to jest. Dostaví se stáří a ty nalezáš se opuštěna, svět přestává tě vábit a pro tebe uhaslo světlo, umlkla hudba, a veselé tanečnice zmizely zanechávaje srdce tvé rozervané co vetchý oděv báleční.

Možno-li tobě snad užívat světa až do smrti, nenalezne se snad u tebe hned tak žádná překážka, kteráby v životě tvém zapovídala užiti dosti smyslných radostí, aj toť pohodlné velmi takto býti živu, skoro bych tobě toho záviděl; však aj co vidím? — I tobě se dostavila, dříve nežli jsi pomyslel, poslední hodinka a hle i ty pojednou nalezáš se v světa sálu opuštěný a tato proměna náhlá jest pro tebe ukrutná; ty pojednou musíš se odtrhnouti, hrozná smrt mocí svou, které neodoláš, tak poroučí, ty musíš se odloučiti ode všeho, co ještě před nedávnem mělo pro tebe tak velikou cenu.

Nuže odpověz nám: Jakou útěchu podává ti svět, žes tak mnoho o něj dbal, v poslední chvíli? Jakou útěchu máš s toho, že's o Boha nedbal, jím pohrdal a ze sv. náboženství žerý sobě tropil?

Však marně se v listu tomto takto táži, neboť takoví, jichžto se to týká, našeho listu si nepovšimnou, vrátíme se zpět k sv. času adventnímu.

Tmavá noc zahaluje ještě zemi, když mocný zvonu hlas budí již zbožné křesťany, by nelenili do chrámu Páně, ku dojmavým a slavným službám Božím adventním, kde tak zvučně rozléhají se zbožné zpěvy.

V innohých domech, okolo nichž do chrámu spěcháme, spějí ještě děti světské tvrdý spánek, mnozí snad z nich probdéli noc ve hříchů; zvláště za tyto se pomodleme při službách Božích, by i oni přicházejícího Spasitele poznali.

Znal jsem mladíka, který až doposud ještě hned od útlého mládí, v první

neděli adventní, na počátku roku církevního, obětuje sv. přijímání a veškerou svoji pobožnost: Za probuzení lidstva k novému životu a potřebné k tomu milosti.

Takto prosme společně za všechny, kteří, zahaleni jsouce tmou neznabožství nynějšího, Boha a sv. víru zanedbávají, když i jim zasvitne v jejich ubohou duši světélko milosti Boží, by záhy poznaly bludnou cestu, po které krácejí.

Za sebe prosme též, bychom poznali úplně svoji hříšnost, veškeré nedokonalosti co starý oděv odložme, které jsou příchodu Páně nedůstojny, oblečmež se ve ctnost pravé pokory a sebe zapření; žádná ctnost, žádná obět nepřicházej nám za těžko, pamatujme, že Ježíš jedenkrát k soudu přijde, jehož předcházející znamení již tak hrozné jsou, jak nám je sv. evangelium pro 1. neděli roku církevního líčí, jestliže již tato znamení soudu jsou strašlivá, jak mnohem hroznější bude samotný soud pro nás; ano hrozný bude den ten, nepochybuji o tom nikdo! Nebo jako strašná přísaha, znějí nám mocná slova Páně: „Nebe a země pominou ale slova má nepominou!“ Bůh to předpověděl, že potom přijde soud, přijde věčnost a slovo jeho jest — pravda. —

Jakými bysme chtěli být, kterak bysme chtěli jednat až se slova tato splní? — Budem ještě na živu? také možné, že soudný den v brzkou se dostaví a že já i i ty budeme ještě mezi živými a svědky toho hrozného divadla, vši té úzkosti a hrůzy, která přijde na celou zemi.

Jistěji však jest, že dříve, nežli to vše se dostaví, noc smrti se nad námi rozprostře, kde již více pro spasení své nebudeme moci ničeho činiti; hledme tehdy dokaváde nám čas přán, nabytí zásluh z vykoupení Páně; bychom i my zasloužili též příchodu Jeho, v naše dobře připravené srdce, býti účastnými.

Prosme, bychom očistěni od hříchů, osvěceni a posilněni Duchem svatým, dobře uvázili svůj cíl a konec a čas onen, kde budeme jedenkrát v den soudu účty klásti, před Jeho Božskou spravedlností; pracujme s bázní a s třesením na spasení našem, dokaváde den jest, nebo přijde noc, a žádný nebude moci více činiti. Pracujme a počněme hned okamžitě, neboť nastaly nám dnové spásy, blaženosti a milosti.

Volejme každodenně v svatý tento čas srdcem zbožným: „Rosu vydejte nebesa a obloho dešti Spravedlivého, otevři se země a vydej nám Spasitele!“

Ano spadni roso milosti Boží na tak mnoká zatvrzelá srdce.

Ty však vyvolená, nejčistší, nejsvětější Panno, která svými ctnostmi, zvláště pokorou a čistotou Syna Božího z nebe jsi přitáhla, budiž v nejhlubší úctě pozdravena!

Pros za nás hříšné, Matko milosrdenství, bychom s velkým užitekem pro duše své slaviti mohli veselé hody vánoční. J. J.

Osudy bratrstva karmelitánského v Solnici.

Na kopečku, pod nímž silnice se 4 stran se sbíhají, při jižním konci města Solnice v položení malebném stál až do r. 1681 sešlý kostelíček z dřeva. Na místě jeho postavili Otcové Karmelitáni z Malé Strany Pražské, jimž závětí slečny Frebonie z Pernsteina (od 7. února 1646) panství Solnické a s ním podací právo při kostele Solnickém náleželo, vystavěli nový chrám z kamene a cihel, v lodi i kůru klenutý a zasvětili jej opět, jak starý býval, na počest stětí sv. Jana křtitele. Na straně evandělia však v průčelí lodi vzdělali oltář ke cti a chvále nejbl. Panny a Matky Boží hory Karmelu, milostivé patronky svého řádu, řezaný ze dřeva s pěknou, na

trůnu sedící sochou nebes královny ve skříni zasklené, kteráž, nemajíc vrásky ni poskvrny, úsměvem nebeského půvabu pozorovatele oblažuje. Přinešena jest tato socha do chrámu z kláštera Karmelitánského z Malé Strany Pražské a jest až dosud nejmilejší ozdobou chrámu Páně. S tímto vzácným, posvátným darem chrám Solnický slovutnosti a v slávě širsko daleko nabyt ve světě. Povstalot při oltáři tom ctihodné bratrstvo škapulířské z hory Karmelu, z vůle otce převora založené za Solnického faráře Josefa Adama Řehořovského a za kantora Jiřího Hrdličky l. P. 1699.

Bratrstvo sv. škapulíře z hory Karmelu čili karmelitánské, s nímž veškerá církev katolická výroční slavnost koná dne 16. července, jest jedno z nejstarších. Původ svůj odvozuje takto:

As tisíc let před Kristem Pánem žil ve sv. zemi na hoře Karmelu prorok Eliáš a žáky kolem sebe sboroval, jakož se podnes dole u hory ukazuje veliká jeskyně, která slove „prorokova škola,“ protože pry zde Eliáš vyučoval žáky své. I po jeho odchodu na ohnivém voze do nebe žili dále na hoře Karmelské žáci jeho, a jiní zbožní mužové podle způsobu Eliášova života život poustevnický trávíce. Když pak po seslání Ducha sv. apoštolé víru Kr. hlásali a pravdu sv. učení divy a zázraky dosvědčovali, přijali záhy onino zbožní mužové či poustevníci z hory Karmelu víru křesťanskou a počali hned se zvláštní láskou nejbl. Pannu Marii ctíti. Jí ke cti kaplu vystavěli na onom místě Karmelu, kde prorok Eliáš spatřil obláček vystupovati z moře co předznak Rodičky Boží (3. kn. král. 18,44). V této kapli pak denně se scházeli, modlitbami, písněmi a žalmy Rodičku Boží chválíce co zvláštní ochranitelku řádu svého; pročež také vůbec slouli bratrstvem nejbl. Panny Marie z hory Karmelu.

Tak povstal řád Karmelitánský, jenžto přestál v zemi zaslíbené nejkrutší pronásledování, však pod ochranou Marie Panny vždy vítězně, následkem křížáckých výprav přišel z Asie do Evropy a sice nejprv do Francouz, pak do Anglie a odtud po celé Evropě se rozšířil. Ale i v Evropě pronásledovala rozličná závist a nenávisť tento sv. řád, tak že u velikém nebezpečnoství svého trvání dalšího se nalezal. Než nejbl. Panna zaniknutí řádu, v němž tolik věrných ctitelů měla, nepřipustila ale spíše k velkému rozkvětu přivedla. Stalo se pak takto: V těch dobách, kde Karmelitáni dostali se též do země Anglické, v 13. tedy století, žil tam muž podivu hodný, jmenem Šimon. Pocházeje ze vzácné rodiny, již v 12. roce věku svého tak mocně byl jat duchem pobožnosti, že opustiv dům otcovský, odebral se na poušťku, aby tam jen Pánu Bohu a účtě Panny Marie žiti mohl. Jeho příbytek tam byl dutý dub; odtud dostal příjmi „peň“ (Šimon Stock). Sotva se v tom dubu mohl narovnat, a přede mu jeho dutina sloužila za lůžko, sednici a kapli zároveň. Modlitba byla jeho jedinou zábavou. I dosáhl v tomto svém kajícím živobytí tak vysokého stupně dokonalosti, že s nebeskými bytostmi obcoval, ano že i sama Panna Maria ho oblažila zjevením nejedním. Zvláště to mu zjevila, že bratři s hory Karmelu octli se v Anglicku, a aby se k nim přidružil, jej vyzvala. Hned vyšel Šimon ze svého doupěte, opustil poušť, kde přes 30 let byl ztrávil, vyhledával Karmelitány a naleznuv je prosil, aby ho přijali do řádu, kdežto našel tak svaté družstvo, že jím obcování s anděly nahrazeno bylo jemu. Když byl Šimon přijat do řádu, pocítil náramnou toužebnost putovati do země svaté, což mu bylo od představených povoleno. Bos navštívil všechna ta místa, která byla přítomností Spasitelovou posvěcena; potom se ustranil na horu Karmel, kde šest let vedl život nebeský a jedině s nebeskými duchy se bavil. Povídalo se, že ho Panna Maria zde zázračným způsobem sflila. Když se vrátil do Anglicka, tu hleděl roznítiti všudy tentýž oheň, kterýmž sám rozžat byl, a

sice s takovým výsledkem, že nejen údové řádu, nýbrž i lid nejvroucnější láskou a úctou k Matce Boží naplněn byl.

Šimon Štock byl jednohlasně zvolen za generála řádu karmelitánského. V této důstojnosti nepřestával prositi vroucně Pannu Marii, aby mu ráčila propůjčiti rukojmí Své přízně a mateřské lásky k řádu karmelitánskému a znamení neustálé Své ochrany. Po mnoha letech slz, modlitby a kajcnosti vyslyšela matka milosrdenství vzývání sluhů svého. R. 1251 dne 16. července měl Šimon v Londýně vidění nejbl. Panny, které takto sám vypravuje: „Když jsem, maje vědomí své nicoty, srdce své vylil před Bohem, zapřísahal jsem Marii, svou paní nebeskou, aby, dovolivši řádu našemu nazývati se „bratři nejbl. Panny s Karmelu,“ byla tak milostivá a dala nám znamení nějaké viditelné lásky své mateřské. Když jsem takto vzdychaje se modlil, zjevila se mi, obklíčena zástupy andělů a držíc v rukou škapulíř, řekla mi: „Synu můj! přijmi tento škapulíř řádu svého na znamení mého přátelství a co vyznamenání Karmelitánů; kdo umře oděn rouchem tímto, nemá přijíti do ohně pekelného. Toť znamení spásy, ochrany v nebezpečí, závazek míru a smlouvy se mnou učiněné na všechny časy.“ — Taková zjevení trprv tenkrát nabývají jistoty, pakli od církve katolické, která je sloupem a utvrzením pravdy, vyšetřena a potvrzena jsou. Pravdivost zjevení, jehož Šimon od Rodičky Boží za hodna uznán byl, zastává učený papež Benedikt XIV.

Na zjevení to začal sv. Šimon Štock na všech místech nošení sv. škapulíře odporoučeti a bratrstva škapulířská zřizovati, a poněvadž nejbl. Panna pomocí všeho druhu odměnovala přijmutí a nošení sv. škapulíře; knížata i národové popíleli sobě o závod vstoupiti do toho posvátného bratrstva. Eduard II. král anglický, sv. Ludvík, král francouzský, císař Ferdinand II., Filip II., král španielský, Sebastian, král portugalský, Zigmund, král český a přemnoho knížat nosili sv. škapulíř, a příkladu jejich následovalo mnoho věřících. Sv. Karel Boromejský, sv. František Saleský, sv. Alfons Liguori, za největší čest si kladli, že mohli sv. škapulíř na těle nositi. Mimo řád karmelitánský obzvláště též řád tovaryšstva Ježíšova pobožnost tuto podporoval. Nynější sv. Otec, Pius IX. nejen sám sv. škapulíř nosí, nýbrž i novými milostmi toto bratrstvo obdařil a jeho rozšíření vřele si přeje.

A co jest medle škapulíř? Jest to roucho náramečník, pozůstávající ze dvou soukených či vlněných kousků barvy hnědé neb černé, z předu a ze zadu přes ramena visících, na ramenou však tkanicemi svázaných. Na té vlněné látce v před bývá přišit obrázek Marie Panny, není ho ale nevyhnutelně třeba; černá neb hnědá vlněná látka jest nevyhnutelná. Již v st. Z. s podobným posvátným rouchem se setkáváme. Nejvyšší kněz nosil také podobný náramenník ale vzácný, efod zvaný, druzí pak kněží a proroci, jako Samuel, efod lněný, a kdožkoliv efod nosil, zasvěcen byl zvláštním způsobem Hospodinu a svatý život vésti měl. V novém Zákoně dala církev sv. svým kněžím kasuli čili mešní roucho také přes ramena splývající; a lid věřící učiněný sv. křtem pokolením kněžským a královským, jak dí sv. Petr, přijímá též právě na křtu sv. roucho (vínek) na znamení obnovené úmluvy, vésti život svatý a bohulibý. Kdo pak vstupuje do bratrstva karmelitánského, přijímá po vykonané zkroušené sv. zpovědi a hodném přijmutí Těla Páně před oltářem Rodičky Boží z rukou kněze k tomu zplnomocněného posvěcený škapulíř významu hlubokého. Neb vlna posvátného tohoto roucha znamená Beránka Božího, jenž snímá hříchy světa; hnědá pak aneb černá barva jeho znamená hříšnost a kajcnost naši zakládající se v zásluhách Beránka Božího. Nošením sv. škapulíře tedy před nebem i celým světem vyznává,

že kajeností, mrtvením se, čistotou a dobrými skutky se chce Bohu obětovati. Jinak bylo by nošení téhož odznaku při spustlém životě rouhání to nejopovážlivější. Jelikož pak nejsv. Panna Maria matkou jest Beránka Božího a královnou proroků; má údům sv. škapulíř i tuto svatou Pannu připomínati a spolu vyzývati, by cnosti její následovali; škapulíř jest jejím ctitelům i závdavkem, že je chce obzvláštním způsobem chrániti, jim vždy matkou milostivou zůstatí.

Kdožkoli do bratrstva sv. škapulíře přijat býti chce, nemá jiné povinnosti, než 1. by sv. škapulíř podle dotčeného výkladu a významu přijal a stále ve dne v noci na ramenou (třeba pod šatem) nosil; není to vlastně nic jiného, než předsevzetí, pod ochranou Rodičky Boží zvláštní cností před Hospodinem se vyznamenati a od velikého množství těch, jenž vůli Páně neplní, se lišiti; znamení a závdavek tohoto, předsevzetí jest škapulíř, a 2. by se do knihy tohoto bratrstva zapsati dal.

Chce-li kdo z oudů bratrstva tak nazvané sobotní výsady účastným se státi, t. j. naději míti, že do příští soboty po smrti jeho z očiště vyvolán bude: ať se modlí hodinky bl. Panny Marie, aneb není-li to možná, ať se ve středu a v sobotu masitých pokrmů zdržuje a církevní posty zachovává aneb pakli i to nomůže, ať si vyžádá od svého zpovědníka uložení jiných dobrých skutků.

Kdo zapsán do bratrstva sv. škapulíře a dle pravidel jmenovaných se řídí stává se též účastným mnohých odpustků plnomocných i neplnomocných, má podíl na všech dobrých skutcích, které v celém řádu Karmelitánů a ode všech údů bratrstva bývají konány. Rozumí se samo sebou, že život oudů bratrstva uskutečněním významu sv. škapulíře býti má a nikoliv zapřením jeho, chce-li kdo ochraně Matky Páně v životě i při smrti se těšiti, zač také kněz při obléčení oudů a přijímání jich do bratrstva se modlí řka:

„Přijměte, roz. br. a s. v Kr. ! toto posvěcené roucho. I prosíme nejsv. Pannu, byste ho pro Její zásluhy nosili bez ouhony, by vás Ona přede vším zlým chránila a k životu věčnému šťastně přivedla. Amen. Přispěj, Hospodine, modlitbám našim a dej, aby tito služebníci a služebnice Tvé, jež sv. bratrstvu škapulířskému přidružujeme, v předsevzetí svém stáli a pevní a slibu svému věrní zůstávajíce, ve víře svatosti Tobě sloužiti mohli. Obraňuj Pane! služebníky své přispěním sv. pokoje a v ochranu nejbl. Panuy Marie důvěřující ode všech nepřátel spaseny je učiň!

Požehnej ť vás všemohoucí Bůh, Stvořitel nebes i země, který vás do bratrstva nejbl. Panny Marie hory Karmelu povolati ráčil. I prosíme nejsv. Pannu, by v hodině smrti vaší potřela hlavu hada pekelného, nepříteli vašeho a vy jedenkrátě co vítězí palmu a korunu věčného dědictví dosáti zasloužili. Pro J. K. P. n. Já pak z plnomocenství mi propůjčeného do bratrstva sv. škapulíře přijímám vás a oblekám a účastny vás činím všech duchovních milostí a zásluh s řádem Karmelitánů spojených ve jmenu (kropí svěcenou vodou přistupující údy) Otce ť i Syna ť i Ducha ť svatého. Amen.“

A takové to bratrstvo k uctění Rodičky Boží r. 1699 zřízeno jest a zavedeno při oltáři Mariánském farního chrámu stětí sv. Jana kr. v městě Solnici. Zkvétalo nesmírně, tak že v brzkém čase čítalo oudů na tisíce a k němu lidé obého pohlaví až na 20 mil vzdálení zapisovati se dávali. A není také divu. Měliť předkové naši nábožní rozum zdravý a srdce na pravém místě. Oni co dobří katolíci dobře věděli, že kdo chce spasen býti, přikázání Boží svědomitě zachovávatí musí, od toho že osvoboditi nemůže nikdo, ani škapulíř od Boha samého třeba posvěcený, že dle sv. Pavla II. kor. 9, 6. „Kdo skoupě rozsívá, skoupě i žíti bude;“ — věděli, že na věky

zahyne, kdo v hříchu smrtelném umře, třeba by nosil sv. škapulíř; — ale spolu také dobře věděli, že tím posvěceným rouchem neradno pohrdati, ano jest vzácný dar, pochodící z ruky nejsv. královny nebeské, kteráž za rozkazem Spasitele svého J. K. chce, aby její památka zde na zemi s pokolení na pokolení přecházela. I rozumovali asi takto: „Kdo jsou v službě velikého pána, mocné nějaké paní, rádi nosí odznak i barvy jejích — a my bychom se měli stydět za sv. škapulíř, jenž jest znamením, že jsme dobrovolně se věnovali službě Královny nebes i země? že chceme po jejím příkladu pobožně, čistotně dle stavu svého a ctnostně žít na tomto světě a tak mocné přímluvy Rodičky Boží — hodnými se státi? A tudy četně k bratrstvu přistupovali, tak že v krátkém čase celá farní osada Solnická a celé téměř okolí se přidružilo a nebylo snad domu, nebylo rodiny, jejíž členové nebyli se stali oudy bratrstva a šfířiteli úcty Marianské. Tak se stalo, že 16. červenec, jenž jest výroční slavností bratrstva Karmelitánského, stal se poutním slavným dnem veškeré farní osady a celého vřkolí a zůstal jím dosud, ač vlastně den stětí sv. Jana kr. poutní slavností býti má. Ale nejen pouť, nýbrž i ostatní hody Marianské v kostele tom slaveny s nábožným plesem; tu v každou neděli první po 6 mřsíců letních nešena jest socha Matky Boží od 12 panen s nesmírným všeho lidu průvodem pro veřejnou úctu na rynek města; tu po celý rok v každou sobotu (den Panně Marii zasvěcený) odpoledne od oudů společně v chrámu Páně konány jsou hodinky k Panně Marii, na kteroužto pobožnost dosavadní zvonění „na nešpory“ zvané před nedělí a svátky upomíná; slovem slavnost střídala se slavností. Takováto hlučná Matky Boží v chrámě Solnickém úcta nemohla světa ostatního zůstatí tajná; pověst o milostné soše Marianské roznesla se po končinách dalekých; a jako někdy Israelité k arše Boží z celé země putovali, tak přicházely průvody slavné z Čech, z Moravy i ze Slezska k počtě Marie do chrámu Solnického. I nestačila svatyně ta ani k pojmutí všech těch poutníků nábožných a z daleka příšlých. Neb ke dni 16. července přicházelo sem procesí až 16teró, duchovních až 14 po celé 3 dny slyšením sv. zprvědi bylo zaměstnáno a 8, 9 až 10 tisíc duší nábožných v ten jediný den ke stolu Páně přistoupilo. O pravdě řečeného svědčí ohromný kalich pro sv. hostie, ciborium, jenž dosud při kostele Solnickém se nachází, a hniha pamětní.

Byliť pak oudové toho bratrstva členy nejen dle jména, nýbrž skutkem. Co věrní sluhové Matky Páně nezarmucovali Paní svou hříchy těžkými — a klesli-li ze křehkosti lidské, hleděli hřích smýti hodným přijmáním sv. svátostí. Oni byli následovníci cností Marianských, zvláště její čistoty; proto osoby padlé byly pravou řídkostí, věrnost manželská zachovávána svatě. Mnoho také skutků milosrdných, skutků účinné lásky křesťanské vykonáno jest na ten čas od bratrstva ze společné pokladny, v sakristii chované, do kteréž každý oud časem určitým dle možnosti přispíval.

Tak utěšené ovoce chvály Boží a cti Marie Panny, cnosti bohumilých skutků vydávalo bratrstvo škapulířské v Solnici od r. 1699 až do r. 1786 plných tedy 87 let, až do častí císaře Josefa II., kterýžto, nepochopiv povinnosti své co panovníka světského, do záležitostí duchovních a církevních se míchal a přísně zapovídal procesí a poutě, které zhožný lid na počest svatých a světic božích konati uvykl — ano i pokutoval spolky náboženské, jmění jim odňal a takto život křesťanský dusil. Tak stalo se i v Solnici. Solnické bratrstvo škapulířské zrušeno dne 28. července 1786 z rozkazu téhož císaře a majetnost bratrstva ve veřejné dražbě rozprodána. Bylo kapitálu za tisíc zlatých, velké ciborium a bílý ornát s dalmatikami. Ciborium koupil Solnický

soused Václav Marek za 5 zl.; ta roucha sám cís. komisař Hofmann za 6 zl. 24 kr. — a oboje kostelu necháno.

Jako když mráz na jaře květ na stromech a květiny v zahradě spálí, tak záhubně působilo toto zařčení císaře Josefa II. Jím počátek vzal úpadek úcty Marianské v chrámě Solnickém. Mnozí spleteni novotami Josefskými vůbec a zrušením bratrstva zvlášt ustali v horlivosti své náboženské; jiní nevidouce více povzbuzujícího příkladu bratrstva k pobožnosti se nerozněcovali a tak chladnost a lhostejnost náboženská počala uhnizďovati se, z níž neprobrali se křesťané mnozí ani tehdy, když zákony Josefské pozbyly platnosti. Ale to neplatí o všech. Bohudík! ještě valný počet ctitelů Panny Marie škapulířské v Solnici a po vůkolí zůstal i po časech Josefských a dochoval se až na časy naše zlé, u víře chladné, církvi sv. na mnoze nepřátelské.

Aby pak i v těchto nynějších pohnutých dobách duch zbožnosti a pravé víry ve farnosti Solnické neklesal, ale spíše množila se česť a chvála Boží, rozhojňovala se úcta nejbl. Marie Panny a zabezpečovala se věčná spása duší nesmrtelných: obnoveno jest r. 1871 bratrstvo sv. škapulíře Matky Boží hory Karmelu v kostele Solnickém na schválení nejdůst. p. biskupa výnosem nejd. b. konsistoře v Králové Hradci ze dne 28. dubna 1871 a s povolením generála řádu karmelitanského Fr. Lukáše a s. Joanne de cruce v Římě dne 10. června 1871. Opětne jeho zavedení nemělo velkých obtíží, ale bylo k duchovní radosti těch, kteří se zvláštní důvěrou v potřebách těla i duše do Solnického chrámu před oltář Rodičky Boží škapulířské se utíkají. Na učiněné oznámení přihlásilo se během prvního roku k nadzmiíněnému bratrstvu 94 údů. Počet pak jejich nejen stále roste, ale již i bohumilé ovoce vydávati počíná. Činnost jejich jeví se ve snaze důstojně ozdobiti posvátnou sochu Rodičky Boží a oltář její. Z výnosu sbírky dobrovolné mezi sebou a jinými ctitelkami Marianskými učiněné, koupeno k letošní pouti od ctih. milosrdných sester z Řep u Prahy na sochu Panny Marie modré roucho a bílý plášť, obé z těžkého hedvábí, bohatě a krásně zlatem a stříbrem vyšité v ceně 128 zl. r. č. (při čemž ctih. sestry 15. zl. r. č. také k nohoun Matky Boží ctí a darem složily) a antependium k oltáři v ceně 21 zl. r. č.

Nebude snad od místa, ke konci zprávy s osudech bratrstva škapulířského v Solnici, podati i modlitbu, která se tam modlívá a jejížto vyslyšení milostivé je přezádoucné:

Nebes a země královno, ozdobo Karmelu, Rodičko vtěleného Boha a Matko naše! pomni a nezapomínej nikdy: že chrám tento zvláštním útulkem Tvé úcty a Tvého vzývání od věků býval. Věděli nábožní předkové ze zkušenosti, ke komu ve strastech se utíkati nejlépe prospívá, a proto Tebe sobě i osadě za patronku vyvolili. Naděje v Tebe kladená nezklamala je nikdy — protože bohabojností a ctným křesťanským životem Tvé přímluvy a pomoci hodnými býti věrně se přičinili.

Vědouce dobře, kterak za dnů minulosti pod záštitou Tvé ochrany zdar a požehnání na předcích nábožných, Tvých ctitelích věrných, spočívalo, vzýváme Tebe, potomkové pozdní, o tutéž ochranu mocnou — a za ctitele upřímné Tobě se přihlašujeme. — Přede vším ale Matko milá! toho nám na Synu Svém vyžádej, čeho nevyhnutelně zapotřebí všem, kdož pravými ctiteli Tvými býti žádají. Utvrd nás ve víře, upevni v oučinnivé lásce, uchovej s bázní Boží a v milování i plnění cností, dej mysl nábožnou, srdce skromné, ducha kajícího. Od nákazy světa, jenž jest nevěra a lehkomyšlnost ve věcech svatých, nás uchovej -- a že Synu Tvému a Tobě sloužiti více jest než kralovati, znáti davej.

Těmito dary a milostmi opatření dovedeme pak jistě Tvými věrnými ctiteli býti — a potom také celou platnost Tvé ochrany, veškeré požehnání opatrování Tvého okusíme. Nebudeme v soužení bez útěchy, v strastech bez úlevy, v bídě bez pomoci — a budeme míti ve všech příčinách života ochranitelku, v hodině poslední spomocnici a na soudu přímlovkyni — která šťastně bez ourazu naše duše uvede předmilostnou trář Syna Svého — jenž s Otcem a Duchem Sv. v jednotě nerozptylné rovný Bůh živ jest a kraluje po věky věkův. Amen.

Sv. Josef mocný přímlovčí.

Kdo jen trochu živé víry má v obcování svatých, jak učí sv. katol. církev, nemůže pochybovati, že užitečno je vzývání svatých, ani pro přízeň svou s Bohem a pro lásku k nám zajisté vyprosí, oč žádáme, když jen to neodporuje našemu spasení. Směle tvrdím, že pramálo jest lidí (ba žádní), kteří byli upřímně svatě o přímlovu (prostředně tedy o pomoc) vzývali ve věci dobré, aniž by byli vyslyšení dosáhli, zároveň ale jisto je, že pramálo lidí poskytnuté pomoci si všímají, nerozmýšlí se obyčejně, odkud jim přišla, považují ji za věc přirozenou a sami sobě připisují dosažení její. — Nevděk roste již s dítkem, ano srdce i mysl je zkažena následkem hříchu.

Abychom z toho uvyklého nevděku vybředli, slušno je skutky Boží zvěstovati, veřejně velebiti Jeho milosrdenství a mocnou přímlovu svatých. Takovéto veřejné zvěstování milosrdných skutků Božích došlo nás tyto dne a neváháme našim čtenářům ve známost je uvést, dleč abychom je potěšili, dleč bychom žadateli zadost učinili.

Jistá řeholnice totiž obdržela dle vnitřního úplného svého přesvědčení tolik milostí od sv. Josefa (jeho přímlovou), že neví jinak svou vděčnost vysloviti, než když veřejně se poděkuje, aby zároveň křesťany povzbudila, by důvěrně jen vzývali sv. Josefa, mají-li nějakou důležitou věc, a jistě vyslyšení dojdou. „Obdržely jsme, píše ona, „tolik milostí, že kdybychme byli na to vše dříve pomyslely, byly bychom to musely považovat za nesmysl a opovážlivé přání. V několika letech se všechno stalo, čeho potřebujeme pro dům náš a ničehož více není třeba, než aby sv. Josef byl dále strážcem domu našeho. Kýmby toto naše vyznání sloužilo k větší cti a chvále Boží a k rozmnožení důvěry ve sv. Josefa!“ Tak píše ona řeholnice a svědek očitý vypravuje sám: Napřed měly řeholnice ty v městě pouze nemocnici a malý sirotčinec pro dítky, jež řeholnice vyučovala. Avšak do té školy soukromé posílali i měšťané a úředníci rádi své dítky, jelikož byli se přesvěčili o prospěchu školy. Brzo ale bylaby škola ta zanikla pro nedostatek učitelských sil, tak že po celý rok kněz tam vyučovati musil. Však než rok minul, svěřeny na přímlovu sv. Josefa veřejně dvě třídy dívků, jeden učitel světský ještě u dítek zůstal a školy přeloženy do řeholn. domu, v němž místnosti pro školy překrásně upraveny a od domu zvláštním vchodem odděleny byly. V několika letech dán byl onen světský (churavý) učitel do pense a řeholnice měly ve své správě všechny tři třídy — ana škola o jednu třídu byla rozmnožena, o třídu 4tou. Jeden čas byli řeholnice tak pronásledovány se strany úřadnictva, ba i u samého zakladatele byly očerněny, tak že se zdálo, že nelze déle tam zdržet. Sv. Josef však získal jim opět přízeň všech, i nejhlavnějších nepřátel; přibýtek jejich byl rozšířen a upraven, záležitost výživy jejich uspořádána. Naposled i zahradu získaly, aniž byly o ni žádaly, a to u samého dvoru. — To vše třeba přičísti přímlově sv. Josefa. Bylať představená ode dávna velká ctitelkyně sv. Josefa a přála si velmi, míti vkusnou jeho sochu. Obdrživši ji z Mnichova nosila ji v dětinské své zbožnosti po

domě, jakoby chtěla všechny místnosti domu sv. Josefu ukazovati a jemu pod ochranu oddávati. Sv. Josef dělal i zkoušku ve škole. Soška toho svatého dívala se s katedry při zkoušce, tak že mně (zpravodajce) vždy do smíchu bylo, kdykoli jsem to spatřil; ale sestry šly tehda vždy s jakousi velkou důvěrou ke zkoušce. — Tomuto svatému dlužno též to děkovati, že duch řeholní v domě se zachoval a živlové nespokojení záhy byli vyloučení. Díky tedy sv. Josefu, tisíce díky jemu jehož ne bez velké příčiny církev sv. za hlavního svého patrona právě letos sobě byla vyvolila.

Naše časopisy.

Občanský rok schyluje se ku konci a dostavuje se doba příprav a rozpočtů pro rok příští. Každý řádný hospodář a každý představený obce, spolku a t. d. sčítá v měsíci prosinci, co ho docházející rok stál, a rozvrhuje, jaký náklad asi příští rok vymahati bude. Oetnuli jsme se v době, kdy se nikdo bez novin a čtení knih neobejde. Zastihly nás a vedou poměry takové, že ani řemeslník, ani rolník ba ani dělník bez čtení časopisův a bez pilného přemítání v knihách obstáti a pokračovati nemůže. Aby netoliko kněz a úředník, lékař a důstojník, nýbrž také sedlák, měšťan a venkovský nádeník na nějaký list předplatil a na své vzdělání buďto sám aneb ve spojení s jinými druhy část svých důchodův a výdělkův věnoval, stalo se neodkladnou potřebou časovou. Avšak o to běží, aby se do farních osad a rodin nevtrály listy a spisy obsahující nákažného a otravného; nýbrž aby se dostávala z kapes lidu našeho katolického podpora časopisům v skutku nezávadným a neuhonným. Péče o to, aby farníci nezůstávali bez dostatečného čtení, nýbrž aby zároveň čtení nebylo jim záhubou, stala se nejnutnější a nejdůležitější částí správy duchovní. Jindy o to starati nebylo se kněžím, aby jejich svěřenci nezůstávali bez spisův dobrých, ale také nemusili brániti a bájeti, aby do osad katolických nevnikly knihy a listy proticírkevní a vůči svatou podvracující. Nebude od místa, upozorníme-li v době předplácení na některé listy, ježto bez obavy duchovní správce šířiti může a ježto všelikého rozšíření zasluhují: Na prvním místě stojí na Moravě: „Hlas.“ List tento by zajisté ještě s větším prospěchem působil, kdyby častěji než jednou v týdnu vycházel. S „Hlasem“ závodí zajisté co dokonalosti a co do směru výborný, „Čech;“ pročež nepochopitelně, proč denník tento nezajímá ve všech čtenářských spolcích místo čestné a důstojné, jak si toho zasluhuje!? — Nemenšího povšimnutí zasluhuje „Blahověst;“ ač by k vadám času přísnější pozíratí a záležitosti sociální zevrubněji probíratí mohl. Dobré služby právu a pravdě poskytuje také „Opavský Týdeník,“ jenž se dobře hodí pro závažné čtenáře. ---

Mezi listy politické, které nemají sice za hlavní cíl katolickou věc hájiti, nýbrž vůbec národní, nicméně ale církvi jsou spravedlivy, slušno pojmenovati „Našiince“ v Olomouci a „Moravskou Orlici“ v Brně, a majíce pěstovati vzájemnost celého československého kmene, ku kterému i Slováci patří, nemůžeme mlčením opomenouti listů „Katolické noviny“ (list spolku sv. Vojtěcha) v Trnavě a „Slovanský Sion“ (kázatelský časopis) ve Skalici Uh. vycházející, které, aby nedostatkem předplatitelů nezahynuly, ale vždy více klesly, utiskovaný lid Slovákův povzbuzovaly a cvičily, nevíhnutelně potřebují podpory od svých bratrů Čechů a Moravanů. *)

Nepřátelé církve osmělují se, listy tyto nazývati posměšně a úšklebně „klerikálními“, což by nebyli s to, kdyby knězi hned od prvopočátku jim byli takovou šetrnost věnovali a jim tak horlivě cestu do osad klesliti, jak to činili ve prospěch časopisův jiných, z nichžto nejeden se během časův zvrhnul a do směrův církvi protivených zrádně zarejdl. Svrchovaný čas jest aby každý dělník na vinici Páně snažil se co nejušlostněji dokázati, že „Hlas, Čech a Blahověst“ a. t. d. nevycházejí toliko pro kněze, nýbrž že jsou psány a vydávány pro veškeré obecnost, jenž se nestydí za znamení kříže a se neodřiká jména Kristova.

*) Kdo by nevěděl na tyto listy přímo se předplatiti, avšak rád by to učinil, nechat to ohlásiti redakci „Školy“, která za něho předplatí, takže dotyčná administrace předplatné poštou si dobere.
Redakce.